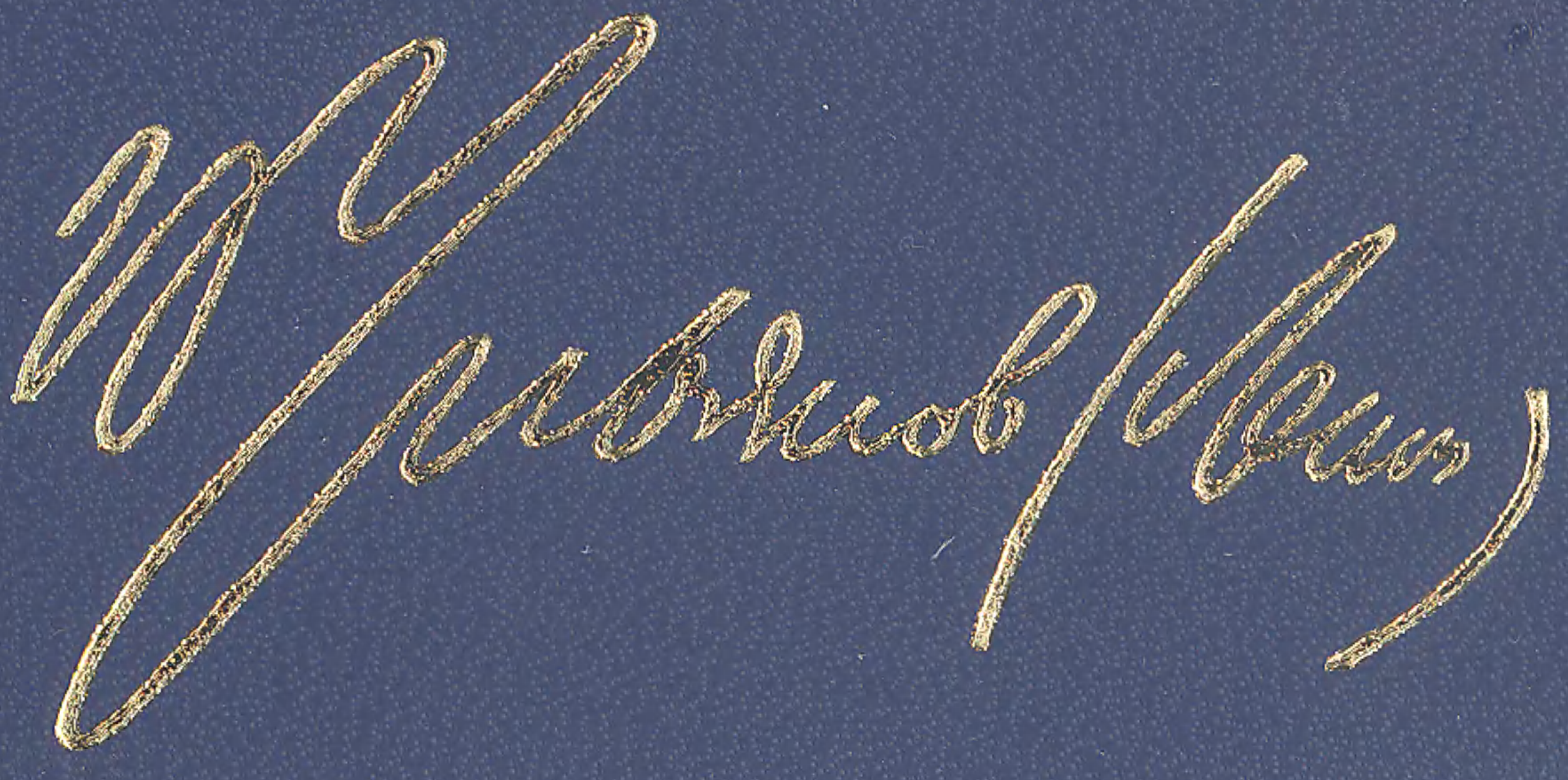

Προλετάριοι ὅλων τῶν χωρῶν, ἑνωθεῖτε!

ΛΕΝΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΠΛΗΡΗΣ ΕΚΔΟΣΗ

35

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΡΩΣΙΚΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ
ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΗΣΗ ΕΓΙΝΑΝ ΑΠΟ ΟΜΑΔΑ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΡΞΙΣΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Θ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΡΩΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΕΓΙΝΕ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

ПОЛНОЕ СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ

ИЗДАНИЕ ПЯТОЕ

ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА · 1977

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ - ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΣΕ

Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΤΟΜΟΣ
35

’Οχτώβρης 1917 - Μάρτης 1918

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ»
Α Θ Η Ν Α

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στόν 35ο τόμο τῶν 'Απάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν ἔχουν περιληφθεῖ τά ἔργα πού γράφτηκαν ἀπό τίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη) 1917 ὥς τίς 5 τοῦ Μάρτη 1918, στήν περίοδο ἀπό τή νίκη τῆς 'Οχτωβριανῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης στήν Πετρούπολη μέχρι τό VII συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (μπ).

Τό διάστημα αὐτό ἦταν μιά περίοδος πού ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση ἁπλώθηκε νικηφόρα καί θριαμβευτικά σέ ὅλη τήν τεράστια χώρα. 'Η Σοβιετική ἐξουσία ἑδραιωνόταν κάθε μέρα ὅλο καί πιό πολύ. Οἱ ἐργαζόμενες μάζες τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ καί πιό πολύ ἡ ἀγροτική φτωχολογιά συσπειρώνονταν γύρω ἀπό τό προλεταριάτο, τήν καθοδηγητική δύναμη τῆς ἐπανάστασης. 'Επικεφαλῆς τοῦ ἰσχυροῦ αὐτοῦ λαϊκοῦ κινήματος ἦταν τό Μπολσεβίκικο κόμμα, πού ἔγινε κόμμα ἐξουσίας τοῦ πρώτου στόν κόσμο σοσιαλιστικοῦ κράτους τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν. Μετά τή νίκη τῆς Μεγάλης 'Οχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης μπροστά στό Κόμμα μπῆκαν καινούργια ἱστορικά καθήκοντα: ἡ δημιουργία καί ἡ ἑδραίωση τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους, ἡ ἀλλαγή τῆς κοινωνίας πάνω σέ σοσιαλιστικές ἀρχές, ἡ ὀργάνωση τῆς ὑπεράσπισης τῆς χώρας ἀπό τόν ἐχθρικό καπιταλιστικό περίγυρο, τό δυνάμωμα τῶν διεθνιστικῶν δεσμῶν μέ τό προλεταριάτο τῶν ἄλλων χωρῶν.

'Η Μεγάλη 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση εἶναι συνδεμένη ἀδιάρηκτα μέ τό ὄνομα τοῦ Λένιν. Τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων μπόρεσε μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Λένιν νά συνενώσει σέ ἕνα ἐπαναστατικό χείμαρρο τήν πάλη τῆς ἐργατικῆς τάξης γιά τό σοσιαλισμό, τό παλλαϊκό κίνημα γιά τήν εἰρήνη, τήν πάλη τῶν ἀγροτῶν γιά τή γῆ, τήν ἐθνικοαπελευθε-

ρωτική πάλη τῶν καταπιεζόμενων λαῶν τῆς Ρωσίας, καί νά κατευθύνει τίς δυνάμεις αὐτές στήν ἀνατροπή τοῦ καπιταλισμοῦ. Ἡ νίκη τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ἀποτέλεσε θαυμάσιο πρότυπο χρησιμοποίησης στήν πράξη τῆς λενινιστικῆς θεωρίας τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καί ἐπιβεβαίωση τῆς ὀρθότητας τοῦ συμπεράσματος τοῦ Λένιν γιά τή δυνατότητα νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ ἀρχικά σέ μιά, χωριστά παρμένη, καπιταλιστική χώρα.

Στά ἔργα τοῦ Λένιν πού συμπεριλήφθηκαν σέ τοῦτο τόν τόμο ἀποκαλύπτεται ἡ κοσμοϊστορική σημασία τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης, φωτίζονται τά πρῶτα βήματα τῆς ἀναπλαστικῆς καί δημιουργικῆς δουλιᾶς τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους, ἡ εἰρηνική ἐξωτερική πολιτική του. Σ'αὐτό ἀντανακλᾶται ἡ πάλη τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς κατά τῶν ἐκμεταλλευτικῶν τάξεων πού ἀντιστέκονται, κατά τῶν ἀντεπαναστατικῶν κομμάτων τῶν καντέτων, τῶν μενσεβίκων καί τῶν δεξιῶν ἐσέρων, ἀποκαλύπτεται ὁ μικροαστικός χαρακτήρας τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Ἕνα μέρος τῶν ντοκουμέντων χαρακτηρίζει τήν ἀνειρήνευτη πάλη τοῦ Λένιν, τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος κατά τῶν δεξιῶν ὀπορτουνιστικῶν στοιχείων καί κατά τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» πάνω στά πιό βασικά ζητήματα τῆς ἐσωτερικῆς καί ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Ρωσία ἄνοιξε νέα ἐποχή στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας, τήν ἐποχή τῆς κατάρευσης τοῦ καπιταλισμοῦ καί τῆς ἐγκαθίδρυσης τοῦ σοσιαλισμοῦ. «Ἀπό σήμερα ἀρχίζει μιά νέα ἐποχή στήν ἱστορία τῆς Ρωσίας καί ἡ σημερινή, τρίτη ρωσική ἐπανάσταση, πρέπει νά ὁδηγήσει τελικά στή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ» —ἔλεγε ὁ Λένιν στό λόγο του στή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τήν πρώτη μέρα τῆς ἐπανάστασης (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 2).

Ἀποτέλεσμα τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης ἦταν νά διασπαστεῖ ὁ κόσμος σέ δυό ἀντίθετα συστήματα. Στό διεθνή στίβο ἐμφανίστηκε γιά πρώτη φορά ἕνα σοσιαλιστικό κράτος.

Ἡ Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, ἐξαφανίζοντας τήν ἀτομική ἰδιοκτησία στά βασικά μέσα παραγωγῆς, ὑπόσκαψε τήν οἰκονομική βάση, στήν ὁποία στηριζόταν τό καθεστώς τῆς ἐκμετάλλευσης καί τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας: ἡ γῆ, οἱ φάμπρικες, τά ἐργοστάσια, οἱ σιδηρόδρομοι ἔγιναν κτῆμα τοῦ λαοῦ, τοῦ δημιουργοῦ ὅλων τῶν ὑλικῶν καί πνευματικῶν ἀγαθῶν.

Ἡ μεγάλη ἱστορική σημασία τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης συνίσταται στό ὅτι ἔσπασε τίς ἁλυσίδες τῆς ἐθνικῆς

καταπίεσης, διακήρυξε καί ἐξασφάλισε τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν, μέχρι καί τόν ἀποχωρισμό καί τή δημιουργία ἀνεξάρτητου κράτους, ἔδοσε ὅλες τίς δυνατότητες στούς λαούς νά ἀναπτυχθοῦν οἰκονομικά, πολιτικά καί πολιτιστικά, νά σταθεροποιήσουν τήν ἀδελφική φιλία στή βάση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Στή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ», πού ἔγραψε ὁ Λένιν, διακηρυσσόταν: «῾Η Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας ἱδρύεται μέ βάση τήν ἐλεύθερη ἕνωση ἐλεύθερων ἐθνῶν, σάν ῾Ομοσπονδία τῶν ᾿Εθνικῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν» (σελ. 221).

῾Η μεγάλη ἱστορική σημασία τῆς ᾿Οχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ἦταν ὅτι ἀπόσπασε τή Ρωσία ἀπό τόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο, ἔσωσε τή χώρα ἀπό τήν ἐθνική καταστροφή, στήν ὁποία τήν εἶχαν καταδικάσει οἱ ἐκμεταλλευτικές τάξεις της, ἀπάλλαξε τούς λαούς τῆς Ρωσίας ἀπό τήν ἀπειλή τῆς ὑποδούλωσης στό ξένο κεφάλαιο.

Τό Σοβιετικό κράτος πρόβαλε τό μεγάλο σύνθημα τῆς εἰρήνης καί ἄρχισε νά πραγματοποιεῖ τίς νέες ἀρχές στίς σχέσεις ἀνάμεσα στούς λαούς καί στίς χῶρες.

῾Η ᾿Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση εἶχε τεράστια διεθνή σημασία. ᾿Ενέπνευσε τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες ὅλου τοῦ κόσμου στή γεμάτη ἀποφασιστικότητα καί αὐταπάρνηση πάλη κατά τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, γιά τήν εἰρήνη ἀνάμεσα στούς λαούς, γιά τή δημοκρατία καί τό σοσιαλισμό. ῾Η ρωσική ἐπανάσταση ἐξάσκησε τεράστια ἐπαναστατική ἐπίδραση στήν ἐργατική τάξη τῆς Εὐρώπης καί ὅλου τοῦ κόσμου, ἀνέβασε ὅλο τό παγκόσμιο ἐργατικό κίνημα σέ νέα βαθμίδα. Κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῆς ᾿Οχτωβριανῆς ἐπανάστασης μπῆκαν σέ κίνηση οἱ λαοί τῶν ἀποικιακῶν καί μισοαποικιακῶν χωρῶν. ῾Η ἐργαζόμενη ἀνθρωπότητα ἀπόκτησε στό πρόσωπο τοῦ πρώτου στόν κόσμο κράτους τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν ἕνα σίγουρο στήριγμα στήν πάλη της κατά τῶν κατακτητικῶν πολέμων, γιά τήν εἰρήνη καί τήν ἀσφάλεια τῶν λαῶν. «῾Η σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ μας, ἔλεγε ὁ Λένιν, θά στέκεται σταθερά, σάν φάρος τοῦ παγκόσμιου σοσιαλισμοῦ καί σάν παράδειγμα μπροστά σ᾿ὅλες τίς ἐργαζόμενες μάζες. ᾿Εκεῖ — καυγάδες, πόλεμοι, αἱματοχυσία, θυσίες ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἐκμετάλλευση τοῦ κεφαλαίου, ἐδῶ — πραγματική πολιτική εἰρήνης καί σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ» (σελ. 279).

Μέ τή νίκη τῆς Μεγάλης ᾿Οχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ἄρχισε ἕνα νέο στάδιο στή ζωή καί τή δράση τοῦ Β. Ι.

Λένιν. 'Ο Λένιν μπῆκε ἐπικεφαλῆς τῆς πάλης τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος καί τοῦ σοβιετικοῦ λαοῦ γιά τήν ἐκπλήρωση τῶν ἱστορικῶν καθηκόντων τῆς δικτατορίας τῆς ἐργατικῆς τάξης, γιά τήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Καθοδηγοῦσε ἄμεσα τή δημιουργία τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους, ἐπεξεργαζόταν τά θεωρητικά προβλήματα οἰκοδόμησης τῆς νέας κοινωνίας καί καθοδηγοῦσε τήν πραγματοποίηση τῶν σχεδίων τῆς σοσιαλιστικῆς ἀναμόρφωσης τῆς Ρωσίας. 'Ο Λένιν ἦταν ἡ προσωποποίηση τοῦ κρατικοῦ παράγοντα νέου σοσιαλιστικοῦ τύπου. Ἦταν ὁ πρῶτος στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας καθοδηγητής κράτους πού πίστευε βαθιά στίς δημιουργικές δυνάμεις τοῦ λαοῦ, ἦταν στενά συνδεμένος μέ τίς πιό πλατιές μάζες τῶν ἐργαζομένων καί εἶχε τήν ἀπεριόριστη ἐμπιστοσύνη καί ὑποστήριξή τους.

'Ο 35ος τόμος ἀρχίζει μέ τά ἱστορικά ντοκουμέντα τοῦ Λένιν: τήν ἔκκληση «Πρός τούς πολίτες τῆς Ρωσίας!», πού ἀνήγγειλε τήν ἀνατροπή τῆς Προσωρινῆς ἀστικῆς κυβέρνησης καί τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ, τήν εἰσήγηση γιά τά καθήκοντα τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ στή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη), τίς εἰσηγήσεις γιά τήν εἰρήνη καί γιά τό ζήτημα τῆς γῆς στό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, πού ἄρχισε τίς ἐργασίες του τήν ἴδια μέρα στήν Πετρούπολη στό Σμόλνι. Τό συνέδριο ἀνήγγειλε τό πέρασμα ὅλης τῆς ἐξουσίας στή χώρα στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν καί σχημάτισε τή Σοβιετική κυβέρνηση μέ ἐπικεφαλῆς τόν Β. Ι. Λένιν.

'Η πρώτη πράξη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἦταν ἡ ψήφιση τοῦ λενινιστικοῦ Διατάγματος γιά τήν εἰρήνη. 'Η Σοβιετική κυβέρνηση ἀπευθύνθηκε πρός τούς λαούς καί τίς κυβερνήσεις ὅλων τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν μέ τήν πρόταση νά συναφθεῖ εἰρήνη πάνω σέ δίκαιους ὅρους γιά ὅλους τούς λαούς, δηλαδή εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις καί ἐπανορθώσεις. Στήν εἰσήγηση τοῦ Λένιν καί στό Διάταγμα γιά τήν εἰρήνη διατυπώθηκαν οἱ ἀρχές τῶν διεθνῶν σχέσεων νέου τύπου, σχέσεων βασισμένων ὄχι στήν καταπίεση τῶν ἀδύνατων ἐθνῶν, ἀλλά στήν καθιέρωση τῆς εἰρήνης ἀνάμεσα σέ ὅλους τούς λαούς, στήν ἀναγνώριση τῆς ἰσοτιμίας τῶν ἐθνῶν, στήν ἀνεξαρτησία ὅλων τῶν κρατῶν, διακηρύχτηκαν οἱ ἀνοιχτές, οἱ τίμιες μέθοδοι τῆς σοβιετικῆς διπλωματίας. Τό λενινιστικό Διάταγμα ἀντιπαράθεσε στήν ἰμπεριαλιστική πολιτική τῶν κατακτήσεων καί τῶν πολέμων τήν πολιτική τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης τῶν κρατῶν μέ διαφορετικό κοινωνικό καθεστώς. Οἱ ἀρχές τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης πού

ἐπεξεργάστηκε ὁ Λένιν, καί οἱ ὁποῖες ἀναπτύχθηκαν παραπέρα στά ντοκουμέντα τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος, ἰδιαίτερα στίς ἀποφάσεις τοῦ XX καί XXII συνεδρίου τοῦ ΚΚΣΕ, στό νέο πρόγραμμα τοῦ Κόμματος, ἀποτελοῦν σταθερά τή γενική γραμμή τῆς σοβιετικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς· ἀποτελοῦν ἰσχυρό μέσο διεθνοῦς συσπείρωσης τῶν λαῶν ὅλων τῶν χωρῶν στήν πάλη τους γιά τήν εἰρήνη.

Τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἔλυσε τό ζήτημα τῆς γῆς. Μέ τό λενινιστικό Διάταγμα γιά τή γῆ ἡ τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία γῆς καταργεῖται ἀμέσως, χωρίς καμιά ἐξαγορά. Τά τσιφλικάδικα κτήματα, ἡ γῆ τῆς τσαρικῆς οἰκογένειας, τῶν μοναστηριῶν, τῶν ἐκκλησιῶν περνοῦσαν στή διάθεση τῶν ἐπιτροπῶν γῆς τῶν ἐπαρχιῶν καί τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν τῶν νομῶν. Μέ βάση τό Διάταγμα αὐτό ἡ ἀγροτιά πῆρε ἀπό τή Σοβιετική ἐξουσία γιά δωρεάν χρησιμοποίηση πάνω ἀπό 150 ἑκατομμύρια ντεσιατίνες γῆς. Τό Διάταγμα γιά τή γῆ πραγματοποίησε τούς αἰώνιους πόθους τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς.

Ἡ Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἐγκαθίδρυσε γιά πρώτη φορά τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, δημιούργησε νέου τύπου κράτος, τό Σοβιετικό σοσιαλιστικό κράτος. Ἡ διεύθυνση τοῦ κράτους πέρασε στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν πού δημιούργησαν οἱ ἐργαζόμενοι. «...Μέ τήν ὀργάνωση αὐτῶν τῶν Σοβιέτ —ἔλεγε ὁ Λένιν—δημιουργεῖται κάτι μεγάλο, καινούργιο καί πρωτοφανέρωτο στήν ἱστορία τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης» (σελ. 238). Τά Σοβιέτ πού δημιουργήθηκαν στήν πορεία τῆς ἐπανάστασης ἀποτελοῦν μορφή τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ἦταν μιά πρωτοφανέρωτη ὥς τώρα δημοκρατία, θεμελιακά διαφορετική ἀπό τήν ἀστική δημοκρατία, δημοκρατία γιά τήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ πού τήν ἐκμεταλλεύονταν πρίν.

Ὁ Λένιν δίδασκε ὅτι μιά ἀπό τίς βασικές πηγές τῆς δύναμης τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους εἶναι ἡ συνειδητή συμμετοχή τῶν πιό πλατιῶν μαζῶν τῶν ἐργαζομένων στή διεύθυνση τῶν κρατικῶν ὑποθέσεων. Καλοῦσε νά μπεῖ ἀποφασιστικά τέρμα στήν προκατάληψη ὅτι μόνο ἡ ἀστική τάξη καί οἱ λεγόμενες ἀνώτερες τάξεις τῆς κοινωνίας μποροῦν νά διευθύνουν τό κράτος. Πίστευε ὁλόψυχα στίς δημιουργικές δυνάμεις τῶν μαζῶν πού ἀφυπνίστηκαν ἀπό τήν ἐπανάσταση. «Ἡ νίκη θά εἶναι μέ τό μέρος τῶν ἐκμεταλλευομένων—ἔγραφε ὁ Λένιν—γιατί μ' αὐτούς εἶναι ἡ ζωή, μ' αὐτούς εἶναι ἡ δύναμη τοῦ ἀριθμοῦ, ἡ δύναμη τῆς μάζας, ἡ δύναμη τῶν ἀνεξάντλητων πηγῶν γιά

καθετί τό γεμάτο αὐταπάρνηση, γιά καθετί τό ἰδανικό, τό τίμιο, γιά καθετί πού ξεκινάει ὁρμητικά πρός τά μπρός, πού ξυπνάει γιά τήν οἰκοδόμηση τοῦ καινούργιου, ἡ δύναμη ὅλου τοῦ γιγάντιου ἀποθέματος τῆς δραστηριότητας καί τοῦ ταλέντου τοῦ λεγόμενου «ἁπλοῦ λαοῦ», τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Μ'αὐτούς εἶναι ἡ νίκη» (σελ. 194).

Τά συνέδρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, τῶν σιδηροδρομικῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων, τό πανστρατιωτικό συνέδριο, τό συνέδριο τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ κ.ἄ. πού ἔγιναν τό Νοέμβρη-Δεκέμβρη τοῦ 1917 ἔδειξαν τή δραστηριότητα τῶν μαζῶν πού προσπαθοῦν νά ἀναδιοργανώσουν τήν κοινωνία πάνω σέ σοσιαλιστικές ἀρχές. Ὁ Λένιν στίς εἰσηγήσεις καί στίς ὁμιλίες του στά συνέδρια αὐτά, πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ σέ τοῦτο τόν τόμο, ἐξηγοῦσε τήν πολιτική κατάσταση, τά καθήκοντα καί τίς προοπτικές τῆς ἐπανάστασης, καλοῦσε τούς ἐργαζόμενους νά γίνουν οἱ ἴδιοι δημιουργοί, νά παλέψουν ἀποφασιστικά κατά τῆς ἀντεπανάστασης, νά οἰκοδομήσουν μέ αὐτοθυσία τή νέα, τή σοσιαλιστική κοινωνία, προειδοποιοῦσε γιά τίς δυσκολίες, τίς μηχανοραφίες τῶν ἐχθρῶν, τούς ἐμφυσοῦσε τήν πεποίθηση στή νίκη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, στό θρίαμβο τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ἡ τεράστια ὑπηρεσία τοῦ Λένιν εἶναι ὅτι ἐπεξεργάστηκε στίς ἐργασίες του ἕνα συγκεκριμένο πρόγραμμα τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης, ἐπεξεργάστηκε τίς ἀρχές τῆς σοβιετικῆς διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας, γενίκευσε τήν πείρα τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν στή δημιουργία τῆς νέας ζωῆς. Τό βασικότερο ρόλο στήν ὀργάνωση τῶν μαζῶν γιά τήν ἐφαρμογή τῶν πρώτων μέτρων γιά τό σοσιαλιστικό μετασχηματισμό τῆς Ρωσίας ἔπαιξαν τά ἱστορικά διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τά διατάγματα αὐτά, πού ἡ πλειοψηφία τους γράφτηκε ἀπό τόν Λένιν ἤ ἡ ἐπεξεργασία τους ἔγινε μέ τή συμμετοχή του, ἀποτέλεσαν τά προγραμματικά ντοκουμέντα τῆς οἰκοδόμησης τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Σ'αὐτά βρῆκαν τήν ἀντανάκλασή τους τά βασικότερα ζητήματα—ἡ κατάργηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς, ἡ εἰσαγωγή τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου στίς ἐπιχειρήσεις, ἡ ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν, ἡ δημιουργία τοῦ Ἀνώτατου συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας κ.ἄ. Τά διατάγματα αὐτά, κατά τήν ἔκφραση τοῦ Λένιν, ἔβαλαν τά ὁρόσημα στό δρόμο τῆς ἀνάπτυξης τῶν νέων μορφῶν τῆς ζωῆς.

Ἕνα ἀπό τά πρῶτα μέτρα πού ἀπόβλεπαν στήν ὑπόσκαψη τῆς οἰκονομικῆς κυριαρχίας τοῦ κεφαλαίου ἦταν ἡ ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν. Ὁ Λένιν, δίνοντας ἐκτίμηση στό ἐπαναστατικό-

οἰκονομικό αὐτό μέτρο τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ἔλεγε: «Οἱ τράπεζες ἀποτελοῦν μεγάλα κέντρα τῆς σύγχρονης καπιταλιστικῆς οἰκονομίας. Ἐκεῖ συγκεντρώνονται πρωτάκουστα πλούτη καί κατανέμονται σ'ὅλη τήν τεράστια χώρα, ἐκεῖ εἶναι τό νεῦρο ὅλης τῆς καπιταλιστικῆς ζωῆς» (σελ. 273). Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση μετάτρεψε τίς τράπεζες σέ ὅπλο τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, σέ μηχανισμό σοσιαλιστικῆς καταγραφῆς καί ἐλέγχου. Σπουδαῖο βῆμα στήν ἀνάπτυξη τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνικοποίησης τῶν μέσων παραγωγῆς ἀποτέλεσε ἡ συγκέντρωση στά χέρια τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους τῶν σιδηροδρόμων, ἡ ἐθνικοποίηση τοῦ ποτάμιου καί θαλάσσιου στόλου.

Οἱ βασικές θέσεις γιά τούς τρόπους καί τή σειρά τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνικοποίησης τῶν σπουδαιότερων μέσων παραγωγῆς διατυπώθηκαν ἀπό τόν Λένιν στό «Σχέδιο Διατάγματος γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐθνικοποίησης τῶν τραπεζῶν καί γιά τά ἀπαραίτητα σχετικά μέτρα», καθώς ἐπίσης καί στίς σημειώσεις «Ζητήματα οἰκονομικῆς πολιτικῆς» καί στό «Προσχέδιο προγράμματος οἰκονομικῶν μέτρων» καί σέ ἄλλα ντοκουμέντα πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στόν 35ο τόμο.

Ὁ Λένιν, μετά τή νίκη τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, ἔδινε τεράστια προσοχή στήν προετοιμασία τῆς ἐθνικοποίησης τῆς μεγάλης βιομηχανίας, πού ἦταν τό πιό βασικό καί τό πιό ἀποφασιστικό βῆμα γιά τό σοσιαλιστικό μετασχηματισμό τῆς οἰκονομίας. Μεγάλο ρόλο στήν προετοιμασία τῆς ἐθνικοποίησης τῆς βιομηχανίας ἔπαιξε ὁ ἐργατικός ἔλεγχος πάνω στήν παραγωγή καί τήν κατανομή τῶν προϊόντων, πού ἐφαρμόστηκε στίς πρῶτες μέρες τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Ὁ Λένιν τόνιζε ἐπανειλημμένα ὅτι ἡ εἰσαγωγή ἑνός τέτιου ἐλέγχου καί μιᾶς τέτιας καταγραφῆς ἀποτελεῖ τά πρῶτα βήματα πρός τό σοσιαλισμό. Τά καθήκοντα τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου πάνω στήν παραγωγή χαράχτηκαν στό «Σχέδιο κανονισμοῦ γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο» τοῦ Λένιν, πού ἀποτέλεσε τή βάση τοῦ «Κανονισμοῦ γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο», τόν ὁποῖο ψήφισε ἡ ΠΚΕΕ τό Δεκέμβρη τοῦ 1917.

«Ἀπό τόν ἐργατικό ἔλεγχο τραβήξαμε στή δημιουργία τοῦ Ἀνώτατου συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας»—ἔλεγε ὁ Λένιν τό Γενάρη τοῦ 1918 (σελ. 274). Τό Κομμουνιστικό κόμμα, καθοδηγούμενο ἀπό τίς ὑποδείξεις τοῦ Λένιν ὅτι *«ὀργανωτική»* ὅμως δουλιά μπορεῖ νά κάνει καί ὁ *ἁπλός* ἐργάτης καί ὁ ἀγρότης πού ξέρει γράμματα, ξέρει τούς ἀνθρώπους κι'ἔχει πρακτική πεῖρα» (σελ. 198-199), δημιουργοῦσε τά οἰκονομικά ὄργανα τοῦ Σοβιε-

τικοῦ κράτους, προωθώντας στήν οἰκονομική δουλιά τούς καλύτερους ἀνθρώπους ἀπό τήν ἐργατική τάξη. Ὁ Λένιν, ἐκτός ἀπό τήν ὀργάνωση τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτροπάτων καί ὑπηρεσιῶν, ἔβαλε τό καθῆκον τῆς δημιουργίας ἀνώτατου οἰκονομικοῦ ὀργάνου, πού θά κατηύθυνε καί θά ρύθμιζε ὅλη τή λαϊκή οἰκονομία τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους. Τό ὄργανο αὐτό ἦταν τό Ἀνώτατο συμβούλιο λαϊκῆς οἰκονομίας, πού δημιουργήθηκε τό Δεκέμβρη τοῦ 1917. Ἡ δραστηριότητα τοῦ ΑΣΛΟ ἀναπτυσσόταν μέ τήν ἄμεση καθοδήγηση τοῦ Β. Ι. Λένιν.

Τό σοβιετικό σύστημα τῆς οἰκονομικῆς διεύθυνσης δημιουργόταν μέ τήν ἄμεση συμμετοχή τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν. Ὁ Λένιν ἔλεγε ὅτι μόνο οἱ μάζες μποροῦν νά ἐπεξεργαστοῦν συγκεκριμένα σχέδια γιά τήν ὀργάνωση τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, καί ὅτι «ἡ ἀρχή πρέπει νά γίνει ταυτόχρονα καί ἀπό τά πάνω καί ἀπό τά κάτω» (σελ. 148).

Οἱ πρῶτοι ἤδη σοσιαλιστικοί μετασχηματισμοί ἔδειξαν τίς δημιουργικές καί ὀργανωτικές δυνάμεις τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν τῆς ἀγροτιᾶς, τήν ἱκανότητά τους ὄχι μόνο νά γκρεμίσουν τό ἀστικό καθεστώς καί νά ἀπαλλοτριώσουν τούς καπιταλιστές, ἀλλά καί νά ὀργανώσουν αὐτοτελῶς τήν κοινωνική παραγωγή. «Ὁ κόσμος δέν γνώρισε τίποτε παρόμοιο μ'αὐτό πού γίνεται σήμερα ἐδῶ στή Ρωσία —ἔλεγε ὁ Λένιν—σ'αὐτή τήν τεράστια χώρα, πού εἶναι τεμαχισμένη σέ μιά σειρά χωριστά κράτη καί ἀποτελεῖται ἀπό ἕνα τεράστιο ἀριθμό ἑτερογενῶν ἐθνοτήτων καί λαῶν: κολοσσιαία ὀργανωτική δουλιά σ'ὅλους τούς νομούς καί τίς περιοχές, ὀργάνωση τῶν κατώτερων στρωμάτων, ἄμεση δουλιά τῶν μαζῶν, δραστήρια, δημιουργική δράση...» (σελ. 284).

Ὁ Λένιν ἀνακάλυψε ὅτι ἡ σοσιαλιστική ἅμιλλα εἶναι θαυμάσια μορφή ἀνάπτυξης τῆς δημιουργικῆς πρωτοβουλίας καί δραστηριότητας τῶν μαζῶν, ἰσχυρό μέσο προσέλκυσης τῶν ἐργαζομένων στήν οἰκονομική καί πολιτιστική οἰκοδόμηση. Ὁ Λένιν στό πλατιά γνωστό του ἄρθρο «Πῶς νά ὀργανώσουμε τήν ἅμιλλα;» ὑπογράμμιζε ὅτι μόνο στό σοσιαλισμό μπορεῖ νά ὑπάρξει μαζική ἅμιλλα. Ὁ σοσιαλισμός ὄχι μόνο δέν πνίγει τήν ἅμιλλα, ὅπως ὑποστηρίζουν ψεύτικα οἱ ἀστοί συγγραφεῖς, ἀλλά καί δημιουργεῖ γιά πρώτη φορά στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας τή δυνατότητα νά ἐφαρμοστεῖ πλατιά, νά τραβηχτεῖ στήν οἰκοδόμηση τῆς νέας ζωῆς ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν ἐργαζομένων, νά διακριθοῦν, νά ἐκδηλώσουν τά ταλέντα τους πού, σύμφωνα μέ τήν ἔκφραση τοῦ Λένιν, στό λαό ἀποτελοῦν μιά ἀστείρευτη πηγή, καί

τά όποία ό καπιταλισμός τσαλαπατοῦσε, ἔπνιγε κατά χιλιάδες καί ἑκατομμύρια. Ἡ μεγάλη ὅμως δυνατότητα τῆς σοσιαλιστικῆς ἅμιλλας στό σοβιετικό κράτος δέν σημαίνει ὅτι μπορεῖ νά ἀναπτυχθεῖ αὐθόρμητα. «Τό καθῆκον μας τώρα—ἔγραφε ὁ Λένιν—πού στήν ἐξουσία βρίσκεται σοσιαλιστική κυβέρνηση, εἶναι νά ὀργανώσουμε τήν ἅμιλλα» (σελ. 196).

Ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι ἐνδιαφέρονται ἄμεσα γιά τή σοσιαλιστική ἅμιλλα, γιατί δυναμώνει τήν οἰκονομία τῆς χώρας καί ἀνεβάζει τό ὑλικό καί πολιτιστικό ἐπίπεδο. Ὁ Λένιν ὅμως τόνιζε ὅτι σέ μερικούς διατηρήθηκε ἡ παλιά συνήθεια πού ρίζωσε στόν καπιταλισμό, νά βλέπουν τό μέτρο τῆς δουλιᾶς, τά μέσα παραγωγῆς ἀπό τή θέση τοῦ ἐξαρτημένου ἀνθρώπου: «νά ἀρπάζει ὅσο μπορεῖ πιό μεγάλο κομμάτι καί νά τό σκάσει». Ἡ πάλη κατά τῆς συνήθειας αὐτῆς ἀπαιτοῦσε ἔλεγχο καί καταγραφή τῆς παραγωγῆς καί τῆς κατανομῆς. Ὁ Λένιν τό θεωροῦσε αὐτό σάν τό πιό βασικό οἰκονομικό καθῆκον. Ὁ Λένιν ἔδινε ἰδιαίτερα σπουδαία σημασία στόν ἔλεγχο καί στήν καταγραφή στήν πάλη κατά τῶν ἐκμεταλλευτῶν, τῶν παράσιτων, τῶν λωποδυτῶν, τῶν ἀλητῶν: ««Ὅποιος δέν δουλεύει, ἄς μήν τρώει»—αὐτή εἶναι ἡ *πρακτική* ἐντολή τοῦ σοσιαλισμοῦ. Νά τί πρέπει νά ὀργανώσουμε *πρακτικά*» (σελ. 204).

Ἀπό τόν καιρό πού γράφτηκε τό ἄρθρο «Πῶς νά ὀργανώσουμε τήν ἅμιλλα;» πέρασαν πάνω ἀπό πέντε δεκαετίες. Οἱ ὑποδείξεις τοῦ Λένιν γιά τό ρόλο τῆς ἅμιλλας στήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ κομμουνισμοῦ ἔγιναν δεκτές καί ἐφαρμόστηκαν ἀπό τίς πιό πλατιές λαϊκές μάζες. Τό κίνημα γιά τή δημιουργία ὁμάδων καί ἐπιχειρήσεων κομμουνιστικῆς δουλιᾶς πού ἀποτελεῖ καινούργιο, ἀνώτατο στάδιο τῆς σοσιαλιστικῆς ἅμιλλας, πῆρε παλλαϊκό χαρακτήρα. Ἐπαληθεύτηκαν μέ ἐξαιρετική πειστικότητα τά λόγια τοῦ Λένιν: «Ὁ σοσιαλισμός δέν δημιουργεῖται μέ διατάγματα ἀπό τά πάνω. Τό πνεῦμα του εἶναι ξένο πρός τό μηχανικό ὑπαλληλικό-γραφειοκρατικό πνεῦμα. Ὁ ζωντανός, δημιουργικός σοσιαλισμός εἶναι δημιούργημα τῶν ἴδιων τῶν λαϊκῶν μαζῶν» (σελ. 57).

Στό ἴδιο αὐτό ἄρθρο ὁ Λένιν διατύπωσε καί θεμελίωσε τήν ἀρχή τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ στή διεύθυνση τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, ἀπό τήν ὁποία καθοδηγεῖται σταθερά τό Κομμουνιστικό κόμμα καί ἡ Σοβιετική ἐξουσία στήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ κομμουνισμοῦ. Ὁ Λένιν τάχθηκε ἐνάντια σέ κάθε εἴδους στερεοτυπία, ἐνάντια σέ κάθε ἀπόπειρα νά πνίγεται ἀπό τά πάνω ἡ δημιουργική τοπική πρωτοβουλία.

«Οὔτε ἡ στερεοτυπία, οὔτε ἡ καθιέρωση ὁμοιομορφίας ἀπό τά πάνω ἔχουν τίποτε τό κοινό—ἔγραφε ὁ Λένιν—μέ τό δημοκρατικό καί τό σοσιαλιστικό συγκεντρωτισμό. Ἡ ἑνότητα στό βασικό, στό θεμελιακό, στό οὐσιαστικό δέν παραβιάζεται, μά ἐξασφαλίζεται μέ τήν *πολυμορφία* στίς λεπτομέρειες, στίς τοπικές ἰδιομορφίες, στούς τρόπους *ἀντιμετώπισης* τῶν ζητημάτων, στίς *μεθόδους* πραγματοποίησης τοῦ ἐλέγχου...» (σελ. 203).

Ὁ Λένιν στίς σημειώσεις του «Ἀπό τό ἡμερολόγιο ἑνός δημοσιολόγου (Θέματα γιά ἐπεξεργασία)» διατύπωσε ἕναν κύκλο ζητημάτων πού ἀγκαλιάζουν ὅλα τά βασικότερα προβλήματα τῆς ἐσωτερικῆς καί ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Ὁ Λένιν ἀφιέρωσε στά ζητήματα πού διατυπώθηκαν στό ντοκουμέντο αὐτό σειρά ἔργων καί λόγων του, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς ἐργασίας του «Τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τήν ὁποία ἔγραψε τό Μάρτη-Ἀπρίλη τοῦ 1918 καί περιλαμβάνεται στόν ἑπόμενο τόμο τῶν Ἁπάντων.

Σειρά ἔργων πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στόν 35ο τόμο χαρακτηρίζουν τή δράση τοῦ Λένιν σχετικά μέ τήν ὀργάνωση τῆς σοβιετικῆς κρατικῆς οἰκοδόμησης. Τήν πιό σπουδαία θέση ἀνάμεσά τους κατέχει ἡ λενινιστική «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ» πού ἐπικυρώθηκε τό Γενάρη τοῦ 1918 ἀπό τό III συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Ἡ «Διακήρυξη» κατοχύρωσε νομοθετικά τίς κατακτήσεις τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, τίς κατακτήσεις τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς Ρωσίας, πού μέ τήν ἐπαναστατική πράξη ἐφάρμοσε τή διδασκαλία τῶν Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν, πού ὑπογράμμιζε ὅτι μόνο ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου μπορεῖ νά εἶναι τό κράτος τῆς μεταβατικῆς περιόδου ἀπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό. Ἐπικύρωσε τά διατάγματα γιά τήν κατάργηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς, γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο, γιά τή δημιουργία τοῦ ΑΣΛΟ, γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν. Μ'αὐτή θεσπίστηκε μέ διάταγμα ὁ σχηματισμός τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, διακηρύχτηκαν οἱ βασικές ἀρχές τῆς εἰρηνικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους—ἡ κατάργηση τῶν μυστικῶν συμφώνων, ὁ σεβασμός πρός τήν ἐθνική κυριαρχία ὅλων τῶν λαῶν, ἡ πλήρης ἀντίθεση μέ τή βάρβαρη ἀποικιακή πολιτική τῶν ἀστικῶν κρατῶν.

Ἡ «Διακήρυξη» ἔβαλε οὐσιαστικά γιά πρώτη φορά στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας τά βασικά καθήκοντα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου—τήν κατάργηση τῆς ἐκμετάλλευσης ἀνθρώπου ἀπό ἄνθρωπο, τήν ἐξάλειψη τῶν ἐκμεταλλευτικῶν

τάξεων, τήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἡ «Διακήρυξη», σάν μιά ἀπό τίς πιό βασικές συνταγματικές πράξεις, συμπεριλήφθηκε στό πρῶτο μέρος τοῦ συντάγματος τῆς ΣΟΣΔΡ, πού ψηφίστηκε τόν Ἰούλη τοῦ 1918 στό V Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ.

Ἡ διαμόρφωση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, τά πρῶτα βήματά της στό δρόμο τοῦ σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς Ρωσίας γινόταν σέ συνθῆκες λυσσαλέας πάλης τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐπανάστασης κατά τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, κατά τῆς ἀναπτυσσόμενης σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης. Οἱ ἐξεγέρσεις καί οἱ στάσεις, ἡ τρομοκρατία καί τό σαμποτάζ τῶν ἀστῶν ὑπαλλήλων—ὅλα χρησιμοποιήθηκαν ἀπό τήν ἀντεπανάσταση στήν πάλη κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Οἱ ἐκμεταλλευτικές τάξεις πού ἀνατράπηκαν, ἐξαπόλυσαν τόν ἐμφύλιο πόλεμο. Ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση μποροῦσε νά νικήσει μόνο μέ τή συντριβή τῆς ἀντίστασης τῶν ταξικῶν ἐχθρῶν. Ὁ Λένιν, ἀποκρούοντας τίς κατηγορίες κατά τῶν μπολσεβίκων ὅτι ἀνάβουν τόν ἐμφύλιο πόλεμο, τόνιζε ἐπανειλημμένα ὅτι ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐπιβλήθηκε στή Σοβιετική χώρα ἀπό τήν ἀστική τάξη καί τούς τσιφλικάδες. «Ὁ λενινισμός διδάσκει καί ἡ ἱστορική πείρα ἐπιβεβαιώνει—ἀναφέρεται στό Πρόγραμμα τοῦ ΚΚΣΕ—ὅτι οἱ κυρίαρχες τάξεις δέν παραδίνουν ἐθελοντικά τήν ἐξουσία. Ὁ βαθμός τῆς σκληρότητας καί οἱ μορφές τῆς ταξικῆς πάλης στίς συνθῆκες αὐτές θά ἐξαρτηθοῦν ὄχι τόσο ἀπό τό προλεταριάτο, ὅσο ἀπό τή δύναμη τῆς ἀντίστασης τῶν ἀντιδραστικῶν κύκλων στή θέληση τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ, ἀπό τή χρησιμοποίηση βίας ἀπό τούς κύκλους αὐτούς σ᾽αὐτό ἤ ἐκεῖνο τό στάδιο τῆς πάλης γιά τό σοσιαλισμό».

Οἱ ἐχθροί τῆς ἐπανάστασης ὑπολόγιζαν πολύ νά ἀποσυνθέσουν τή Σοβιετική ἐξουσία ἀπό τά μέσα, χρησιμοποιώντας γιά τό σκοπό αὐτό τόσο τούς ἐσέρους καί τούς μενσεβίκους, ὅσο καί τά ὀπορτουνιστικά στοιχεῖα στίς γραμμές τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Τό Κόμμα τῶν μενσεβίκων καί τῶν δεξιῶν ἐσέρων, στό ἀποκορύφωμα τῆς ἀντισοβιετικῆς ἐξέγερσης τοῦ Κέρενσκι καί τοῦ Κρασνόφ, τήν ὁποία ξεσήκωσαν τή δεύτερη μέρα μετά τήν ἐπανάσταση, ἀπαίτησαν νά γίνουν ἀλλαγές στή σύνθεση τῆς κυβέρνησης πού εἶχε σχηματιστεῖ στό ΙΙ συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί νά δημιουργηθεῖ ἡ λεγόμενη «ὁμοιογενής σοσιαλιστική κυβέρνηση» ἀπό ἐκπροσώπους διαφόρων κομμάτων καί ὀργανώσεων. Τήν πρόταση τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων τήν ὑποστήριζε ἕνα μέρος τῶν μελῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ)—οἱ

Λ. Μπ. Κάμενεφ, Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ, Α. Ι. Ρίκοφ, Β. Π. Μιλιούτιν, Β. Π. Νογκίν, καθώς ἐπίσης καί ὁρισμένα καθοδηγητικά σοβιετικά στελέχη—οἱ Γ. Λάριν, Ι. Α. Τεοντορόβιτς κ.ἄ. Ἡ ὁμάδα αὐτή ἀκολούθησε δεξιές-ὀπορτουνιστικές θέσεις, ἀφοῦ τάχθηκε κατά τῆς συνεποῦς, βασισμένης σέ ἀρχές, γραμμῆς τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος πού θεωροῦσε ὅτι ἡ μπολσεβίκικη κυβέρνηση, πού σχηματίστηκε στό ΙΙ συνέδριο τῶν Σοβιέτ, εἶναι μιά πραγματικά σοβιετική κυβέρνηση. Σέ ἀπάντηση στό τελεσίγραφο πού ἐπέδοσε ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή στούς ἐκπροσώπους τῆς δεξιᾶς ἀντιπολίτευσης, οἱ τελευταῖοι βγῆκαν ἀπό τήν ΚΕ καί τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Ὁ Β. Ι. Λένιν, στά ντοκουμέντα πού ψήφισε ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος—τήν «Ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἀντιπολίτευσης μέσα στήν ΚΕ», τό «Τελεσίγραφο τῆς πλειοψηφίας τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) πρός τή μειοψηφία», τήν ἔκκληση «Ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Πρός ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος καί πρός ὅλες τίς ἐργαζόμενες τάξεις τῆς Ρωσίας»—ὑπογράμμισε ὅτι ἡ παραίτηση ἀπό τά καθοδηγητικά κομματικά καί κρατικά ἀξιώματα τῶν σαμποταριστῶν καί λιποτακτῶν τῆς ἐπανάστασης, πού πρόδοσαν τίς βασικές ἀρχές τοῦ μπολσεβικισμοῦ, δέν θά κλονίσει τό Κόμμα καί τήν ἑνότητα τῶν μαζῶν πού τό ἀκολουθοῦν. «Ἄς εἶναι λοιπόν ἥσυχοι καί σταθεροί ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι!——ἔγραφε ὁ Λένιν.—Τό Κόμμα μας, κόμμα τῆς πλειοψηφίας τῶν Σοβιέτ, στέκει ὁμόφωνο καί συσπειρωμένο φρουρός τῶν συμφερόντων τους, καί τό Κόμμα μας τό ἀκολουθοῦν ὅπως καί πρῶτα ἑκατομμύρια ἐργάτες στίς πόλεις, στρατιῶτες στά χαρακώματα, ἀγρότες στά χωριά, ἕτοιμοι νά πραγματοποιήσουν μέ κάθε θυσία τή νίκη τῆς εἰρήνης καί τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ!» (σελ. 76).

Οἱ συνθηκολόγοι καθαιρέθηκαν ἀπό ὅλα τά ὑπεύθυνα ἀξιώματα καί ἀντικαταστάθηκαν ἀπό ἀνθρώπους ἀφοσιωμένους στήν ὑπόθεση τῆς ἐπανάστασης.

Οἱ δεξιοί ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι πού τάχθηκαν κατά τῆς μπολσεβίκικης σύνθεσης τῆς κυβέρνησης, ἡ ὁποία ἐγκρίθηκε ἀπό τό ΙΙ συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ξεσκεπάστηκαν ἀκόμη πιό πολύ στά μάτια τῶν μαζῶν σάν ὑπηρέτες τῆς ἀστικῆς τάξης. Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι, ἐπειδή φοβοῦνταν ὅτι θά χάσουν ὁριστικά τήν ἐπιροή τους στήν ἀγροτιά, ἔκλεισαν τό Νοέμβρη τοῦ 1917 συμφωνία μέ τούς μπολσεβίκους καί μπῆκαν στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Ὅπως ὅμως ἔδειξαν τά παραπέρα γεγονότα, ἡ συμφωνία αὐτή ἀποδείχτηκε προσωρινή. Ἀργότερα, μέ

τήν ἀνάπτυξη τό 1918 τῆς ταξικῆς πάλης στό χωριό, ἕνα σημαντικό μέρος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων βρέθηκε στό στρατόπεδο τῶν δραστήριων ἐχθρῶν τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Τό Κόμμα τῶν καντέτων ἦταν τό ἐπιτελεῖο τῆς ἀντεπανάστασης στούς πρώτους μῆνες τῆς ὕπαρξης τῶν Σοβιέτ. Μέ τό διάταγμα γιά τή σύλληψη τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου κατά τῆς ἐπανάστασης, πού τό ἔγραψε ὁ Λένιν καί τό ὁποῖο ψήφισε ἡ ΠΚΕΕ στίς 28 τοῦ Νοέμβρη (11 τοῦ Δεκέμβρη) 1917, τό Κόμμα τῶν καντέτων κηρύχθηκε κόμμα τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ. Οἱ ἀντεπαναστάτες προσπάθησαν νά χρησιμοποιήσουν τή Συντακτική Συνέλευση στήν πάλη τους κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Μιά σειρά ἔργα πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ σέ τοῦτο τόν τόμο εἶναι ἀφιερωμένα στά ζητήματα, τά ὁποῖα συνδέονται μέ τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης—οἱ «Θέσεις σχετικά μέ τή Συντακτική Συνέλευση», τό «Σχέδιο διατάγματος γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης», τό ἔργο «Ἄνθρωποι ἀπό τόν ἄλλο κόσμο» κ.ἄ.

Ἡ Σοβιετική δημοκρατία πού δημιούργησε ἡ Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν πραγματικά κράτος τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, ἀσύγκριτα πιό ἀνώτερης μορφῆς δημοκρατίας ἀπ᾽ὅ,τι ἡ ἀστική δημοκρατία μέ τίς Βουλές της καί τίς Συντακτικές Συνελεύσεις της. Τό Μπολσεβίκικο κόμμα ὅμως, τελειώνοντας νικηφόρα τήν προλεταριακή ἐπανάσταση, δέν ἀρνήθηκε νά συγκαλέσει τή Συντακτική Συνέλευση. Τό Κόμμα καθοδηγοῦνταν ἀπό τήν ὑπόδειξη τοῦ Λένιν: *«νά μή* θεωρήσουμε αὐτόν πού ἔχει φάει τά ψωμιά του *γιά μᾶς* ὅτι ἔφαγε τά ψωμιά του *γιά τήν τάξη*, ὅτι ἔφαγε τά ψωμιά του *γιά τίς μάζες»* (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 40). Τό σύνθημα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης δέν εἶχε ξεφτίσει ἀκόμη στίς μάζες.

Μεγάλη σημασία γιά τήν κατανόηση τῆς τακτικῆς τῶν μπολσεβίκων πάνω στό ζήτημα αὐτό ἔχουν οἱ λενινιστικές «Θέσεις σχετικά μέ τή Συντακτική Συνέλευση», πού συζητήθηκαν στίς 12 (25) τοῦ Δεκέμβρη 1917 στή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. Ὁ Λένιν ὑπενθύμιζε στίς θέσεις του ὅτι τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων, ἀναγνωρίζοντας τή Συντακτική Συνέλευση σάν ἀνώτατη μορφή τοῦ ἀστικοῦ δημοκρατισμοῦ καί ἀπαιτώντας τότε τή σύγκλησή της, ταυτόχρονα, ἀπό τήν ἀρχή ἀκόμη τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1917, ὑπογράμμιζε ἐπανειλημμένα ὅτι ἡ Δημοκρατία τῶν Σοβιέτ εἶναι πιό ἀνώτερη μορφή δημοκρατισμοῦ ἀπό ὁποιαδήποτε ἀστική δημοκρατία. Ἡ Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά διαμορφωθεῖ

στή χώρα ἕνας καινούργιος συσχετισμός τῶν πολιτικῶν δυνάμεων καί νά περάσει ἡ ἐξουσία στά χέρια τῶν Σοβιέτ — ὀργάνων διεύθυνσης, τά ὁποῖα, ὅπως τόνιζε ὁ Λένιν, εἶναι «ἀνώτερα ἀπό κάθε Βουλή, ἀπό κάθε Συντακτική Συνέλευση» (σελ. 140).

Στίς παραμονές τῆς ἔναρξης τῶν ἐργασιῶν τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἡ ΠΚΕΕ ἐνέκρινε τή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ», πού ἔγραψε ὁ Λένιν, στήν ὁποία διακηρύχθηκαν οἱ βάσεις τῆς σοσιαλιστικῆς κρατικῆς ὀργάνωσης.

῾Η Συντακτική Συνέλευση ἄρχισε τίς ἐργασίες της στίς 5 (18) τοῦ Γενάρη 1918. ῞Οπως τόνιζε ὁ Λένιν, οἱ ἐκλογές γι᾽αὐτή, πού ἔγιναν τό Νοέμβρη τοῦ 1917 μέ βάση τούς καταλόγους τῶν κομμάτων πού συντάχθηκαν πρίν τήν᾽Οχτωβριανή ἐπανάσταση, πρίν τή διάσπαση τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων καί τή διαμόρφωση τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων σέ ἀνεξάρτητο κόμμα, ἀπέκλειαν «τή δυνατότητα νά ἐκφραστεῖ σωστά ἡ θέληση τοῦ λαοῦ γενικά καί τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν εἰδικά» (σελ. 162) καί ἔδοσαν τήν πλειοψηφία στό Κόμμα τῶν δεξιῶν ἐσέρων. ῾Η Συντακτική Συνέλευση ἀρνήθηκε νά συζητήσει τή «Διακήρυξη» πού ἐνέκρινε ἡ ΠΚΕΕ καί ἔτσι ἀρνήθηκε νά ἀναγνωρίσει τή Σοβιετική ἐξουσία. Τή νύχτα στίς 6 μέ 7 (19 μέ 20) τοῦ Γενάρη 1918 ἡ ΠΚΕΕ ψήφισε τό διάταγμα πού πρότεινε ὁ Λένιν γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. ῾Ο Λένιν, ἀπαντώντας στίς κατηγορίες τῆς ἀστικῆς τάξης κατά τῶν μποσλεβίκων γιά παραβίαση τῆς δημοκρατίας, ἔλεγε ὅτι ὁ ἐμφύλιος πόλεμος πού ἄρχισαν οἱ καντέτοι καί οἱ καλεντινικοί κατά τῶν Σοβιέτ, ἀφαίρεσε κάθε δυνατότητα νά λυθοῦν τά ὀξυμένα πολιτικά ζητήματα μέ τυπικάδημοκρατικό τρόπο, καί κάθε προσπάθεια νά ἀντιμετωπισθεῖ τό ζήτημα τῆς διάλυσης τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἀπό τήν τυπική-νομική του πλευρά εἶναι προδοσία τῆς ὑπόθεσης τοῦ προλεταριάτου.

῾Ο Λένιν διατύπωσε μέ ἐξαιρετική ἁπλότητα καί καθαρότητα στό «Σχέδιο θέσεων γιά τή Συντακτική Συνέλευση» τίς προγραμματικές θέσεις τῶν μπολσεβίκων γιά τό ζήτημα σχετικά μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν μορφῶν τοῦ δημοκρατικοῦ κράτους:

«῾Η δημοκρατία μέ Συντακτική Συνέλευση εἶναι ἀνώτερη ἀπό τή δημοκρατία μέ Προκοινοβούλιο.

῾Η δημοκρατία τῶν Σοβιέτ εἶναι ἀνώτερη ἀπό τή δημοκρατία μέ Συντακτική Συνέλευση.

῾Η δημοκρατία τοῦ ὁλοκληρωμένου σοσιαλισμοῦ εἶναι ἀνώτερη ἀπό τή δημοκρατία τῶν Σοβιέτ.

῾Η κομμουνιστική κοινωνία εἶναι ἀνώτερη ἀπό τή σοσιαλιστική δημοκρατία» (σελ. 427).

῾Η Σοβιετική ἐξουσία ἀντιπαράθεσε στή Συντακτική Συνέλευση τό ΙΙΙ συνέδριο τῶν Σοβιέτ, πού ἔγινε στίς 10-18 (23-31) τοῦ Γενάρη 1918. Τό συνέδριο ἐνέκρινε τήν πολιτική τοῦ Κόμματος καί τῆς κυβέρνησης ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση καί ψήφισε τή λενινιστική «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ». Τό συνέδριο κατοχύρωσε μέ τήν ψήφιση τῆς «Διακήρυξης» τή δημιουργία τοῦ Σοβιετικοῦ καθεστῶτος καί ἔβαλε τίς βάσεις τοῦ σοβιετικοῦ Συντάγματος. Τό πρόγραμμα τῶν σοσιαλιστικῶν μετασχηματισμῶν πού διακηρύχθηκε στή λενινιστική «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ ἔγινε νόμος.

῾Ο Λένιν παρουσίασε στό συνέδριο ἔκθεση γιά τή δράση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων καί ἔκανε τήν τελική ὁμιλία πάνω στήν ἔκθεση, ὅπου ἔβγαλε τά συμπεράσματα γιά τά πρῶτα βήματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στό δρόμο πρός τό σοσιαλισμό. ῾Ο Λένιν στήν ἔκθεσή του χαρακτήρισε τίς αἰτίες τῆς νίκης τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, τίς ἐπιτυχίες της στήν πάλη κατά τῆς ἀντεπανάστασης καί ὑπογράμμισε ὅτι δέν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος πρός τό σοσιαλισμό, ἐκτός ἀπό τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. ῾Ο Λένιν, χαράζοντας τά πρακτικά καθήκοντα γιά τήν ὀργάνωση τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκονομίας, ἔκφρασε τήν πεποίθηση στή νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία. Ταυτόχρονα τόνισε ὅτι ἡ τελική νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι ἀδιάρηκτα συνδεμένη μέ τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος τῶν ἐργαζομένων στίς ἄλλες χῶρες. Οἱ ὑποδείξεις τοῦ Λένιν ἐφαρμόστηκαν. Σήμερα, ὅπως ὑπογραμμίζεται στό Πρόγραμμα τοῦ ΚΚΣΕ, «ὁ σοσιαλισμός θριάμβευσε στή χώρα τῶν Σοβιέτ, κέρδισε ἀποφασιστικές νίκες στίς χῶρες τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, ἔγινε ὑπόθεση πράξης ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἔγινε σημαία τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅλου τοῦ κόσμου».

῞Οσο συνεχιζόταν ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος δέν μποροῦσε νά θεωρηθεῖ σταθεροποιημένη ἡ κατάσταση τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας. ῾Η Σοβιετική κυβέρνηση ἀπό τίς πρῶτες ἀκόμη μέρες τῆς ὕπαρξής της, δημοσιεύοντας τά μυστικά σύμφωνα τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης, πρόβαλε σάν τολμηρός καί συνεπής ὑπερασπιστής τῆς εἰρήνης. ῾Η Σοβιετική κυβέρνηση, ἐπειδή οἱ χῶρες τῆς ᾿Αντάντ ἀρνήθηκαν νά πάρουν μέρος στίς διαπραγματεύσεις γιά τήν εἰρήνη, ἀναγκάστηκε νά κάνει χωριστές

διαπραγματεύσεις εἰρήνης μέ τή Γερμανία. Στίς 2 (15) τοῦ Δεκέμβρη 1917, ἔπειτα ἀπό τίς προκαταρκτικές διαπραγματεύσεις στό Μπρέστ, ὑπογράφτηκε ἀνακωχή μέ τή Γερμανία. Στίς 9 (22) τοῦ Δεκέμβρη ἄρχισε τίς ἐργασίες της ἡ συνδιάσκεψη εἰρήνης τοῦ Μπρέστ. «...Μέσα σέ μερικές ἑβδομάδες στή θέση τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ψευτιᾶς στήν ἐξωτερική πολιτική, πού παρέτεινε τόν πόλεμο καί συγκάλυπτε μέ τά μυστικά σύμφωνα τή ληστεία καί τήν ἁρπαγή—ἔγραφε ἀργότερα ὁ Λένιν—μπῆκε μιά πραγματικά ἐπαναστατική-δημοκρατική πολιτική γιά μιά πραγματικά δημοκρατική εἰρήνη, πού μᾶς ἔδοσε ἤδη μιά τόσο μεγάλη πρακτική ἐπιτυχία, ὅπως ἡ ἀνακωχή καί ὁ ἑκατονταπλασιασμός τῆς προπαγανδιστικῆς δύναμης τῆς ἐπανάστασής μας» (σελ. 191).

Ἡ πιό δύσκολη καί ἡ πιό ἐντατική πάλη γιά τήν εἰρήνη ἀναπτύχθηκε τό Γενάρη-Φλεβάρη τοῦ 1918. Ἡ πάλη αὐτή βρῆκε τήν ἀντανάκλασή της στίς ὁμιλίες τοῦ Λένιν στίς συνεδριάσεις τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος καί στά ντοκουμέντα καί ἄρθρα, τά ὁποῖα ἔγραψε ὁ ἴδιος καί πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στόν τόμο: «Περίληψη τοῦ προγράμματος γιά τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης», «Σχετικά μέ τήν ἱστορία μιᾶς πικρῆς εἰρήνης», «Μέ τόν ἀσύρματο. Πρός ὅλους. Πρός τήν ἀντιπροσωπεία γιά τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ εἰδικά» κ.ἄ. Ἡ πάλη γιά τήν εἰρήνη ὑπαγορευόταν ἀπό τήν ἀνάγκη νά γίνει ἀνάπαυλα γιά νά σταθεροποιηθεῖ καί νά ἀναπτυχθεῖ ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί γιά νά δημιουργηθεῖ στρατός μέ μαχητική ἱκανότητα, πού θά μποροῦσε νά ἀντισταθεῖ στήν ἐξωτερική καί ἐσωτερική ἀντεπανάσταση.

Στήν περίοδο αὐτή μιά ὁμάδα «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν»—καθοδηγητικῶν στελεχῶν τοῦ Κόμματος—οἱ Ν. Ι. Μπουχάριν, Α. Λόμοφ (Γκ. Ι. Ὀππόκοφ), Ν. Ὀσίνσκι (Β. Β. Ὀμπολένσκι) κ.ἄ.—τάχθηκαν κατά τῆς σύναψης εἰρήνης, προβάλλοντας τό σύνθημα τοῦ «ἐπαναστατικοῦ πολέμου». Ὁ Τρότσκι, πού ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας εἰρήνης, θεωροῦσε ὅτι πρέπει στό Μπρέστ-Λιτόβσκ νά γίνει ἡ δήλωση: τήν εἰρήνη δέν τήν ὑπογράφουμε, σταματᾶμε τόν πόλεμο, ἀποστρατεύουμε τό στρατό. Ἡ θέση τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν», ὅπως ἐπίσης καί τοῦ Τρότσκι, ἀπόρεε ἀπό τήν ἔλλειψη πίστης στίς δυνάμεις τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς Ρωσίας, ἀπό τήν ἔλλειψη πίστης στή δυνατότητα νίκης τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή χώρα καί ἐξέθετε σέ χτυπήματα τίς κατακτήσεις τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης. Μιά σειρά κομματικῶν στελεχῶν, παρασυρμένα

ἀπό τίς ἀριστερές ἐπαναστατικές φράσεις, τάχθηκαν ἐπίσης ὑπέρ τοῦ τερματισμοῦ τῶν εἰρηνικῶν διαπραγματεύσεων καί τῆς κήρυξης ἐπαναστατικοῦ πολέμου κατά τῆς Γερμανίας. Δημιουργήθηκε στό Κόμμα ἐξαιρετικά βαριά κατάσταση.

Χρειάστηκε ἡ τεράστια καρτερικότητα καί ἡ σταθερότητα τοῦ Λένιν γιά νά ἀποδείξει στά κομματικά στελέχη ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά γίνουν δεκτοί οἱ βαρεῖς ὅροι εἰρήνης γιά νά κατακτηθεῖ ἡ ἀνάπαυλα. Οἱ λόγοι τοῦ Λένιν στή συγκέντρωση τῶν μελῶν τῆς ΚΕ καί τῶν κομματικῶν στελεχῶν στίς 8 (21) τοῦ Γενάρη μέ τίς «Θέσεις γιά τήν ἄμεση σύναψη χωριστῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις», στίς συνεδριάσεις τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Κόμματος στίς 11 (24) τοῦ Γενάρη, στίς 19 τοῦ Γενάρη (1 τοῦ Φλεβάρη), στίς 18 καί στίς 23 τοῦ Φλεβάρη πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στόν τόμο, δείχνουν πόσο ὀξύνθηκε ἡ πάλη πάνω στό ζήτημα τῆς εἰρήνης μέσα στήν ΚΕ καί στό Κόμμα γενικά. 'Ο Λένιν, ξεσκεπάζοντας τήν τυχοδιωκτική καί καταστροφική γιά τή Σοβιετική δημοκρατία τακτική τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» καί τοῦ Τρότσκι, ἐξηγοῦσε ὅτι ἡ διατήρηση τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας εἶναι τό πιό σπουδαῖο ἀπ'ὅλα καί γιά τήν ἐργατική τάξη τῆς Ρωσίας καί γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Τό σύνθημα τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου, ἔλεγε ὁ Λένιν, σημαίνει γυμνή ἐπιδεικτικότητα, λογοκοπία, παίζει τό παιχνίδι τῶν ἰμπεριαλιστῶν πού ἐπιθυμοῦν νά παρασύρουν τή Σοβιετική χώρα στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο καί νά τή συντρίψουν.

'Ο Τρότσκι δέν ἐκπλήρωσε τίς ὁδηγίες τοῦ Λένιν νά ὑπογράψει τήν εἰρήνη σέ περίπτωση πού οἱ γερμανοί ἐπιδόσουν τελεσίγραφο καί, προδίδοντας τά συμφέροντα τῆς Σοβιετικῆς χώρας, δήλωσε στό Μπρέστ ὅτι σταματάει ὁ πόλεμος καί ὅτι ἀποστρατεύεται ὁ στρατός χωρίς νά ὑπογραφεῖ ἡ εἰρήνη. Οἱ γερμανοί, ἐκμεταλλευόμενοι τή δήλωση τοῦ Τρότσκι, ἄρχισαν στίς 18 τοῦ Φλεβάρη ἐπίθεση σέ ὅλο τό ρωσογερμανικό μέτωπο. 'Ο Λένιν, ἀπαιτώντας νά ὑπογραφεῖ εἰρήνη, στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ πού ἔγινε τήν ἴδια μέρα (τό ἀπόγευμα) εἶπε: «Τώρα δέν ἔχουμε τή δυνατότητα νά περιμένουμε. Αὐτό σημαίνει ὅτι παραδίδουμε τή ρωσική ἐπανάσταση στή συντριβή... Μέση λύση τώρα δέν ὑπάρχει» (σελ. 336).

Στή συνεδρίαση αὐτή ἀποφασίστηκε μέ πλειοψηφία νά εἰδοποιηθεῖ ἡ γερμανική κυβέρνηση γιά τή συμφωνία ἄμεσης σύναψης εἰρήνης.

Κινητοποιήθηκαν ὅλες οἱ δυνάμεις τῆς Σοβιετικῆς χώρας

γιά τήν ἀπόκρουση τῶν γερμανῶν κατακτητῶν. Σχηματίζονταν σέ ὅλες τίς περιοχές τμήματα τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ καί πήγαιναν στό μέτωπο. Στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1918 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀπευθύνθηκε πρός τό λαό μέ τήν ἔκκληση: «Ἡ σοσιαλιστική πατρίδα σέ κίνδυνο!», πού τήν ἔγραψε ὁ Λένιν, καί μέ τήν ὁποία καλοῦσε τό λαό νά ὑπερασπίσει τή Δημοκρατία τῶν Σοβιέτ κατά τῆς ἰμπεριαλιστικῆς Γερμανίας. Σ'αὐτές τίς φοβερές γιά τή Σοβιετική δημοκρατία μέρες ὁ Λένιν διατύπωσε τή γνωστή του θέση γιά τήν ἄμυνα τῆς σοσιαλιστικῆς πατρίδας: «Ἐμεῖς τώρα, ὕστερα ἀπό τίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη, εἴμαστε ἀμυνίτες, εἴμαστε ὑπέρ τῆς ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας ἀπό τή μέρα αὐτή» (σελ. 395).

Στίς 23 τοῦ Φλεβάρη ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή συζήτησε τήν ἀπάντηση τῆς γερμανικῆς κυβέρνησης στή σοβιετική πρόταση νά συναφθεῖ εἰρήνη. Οἱ ὅροι πού πρόβαλαν οἱ γερμανοί ἦταν ἀκόμη πιό δυσμενεῖς ἀπ'ὅ,τι ἦταν στό πρῶτο τελεσίγραφο. Οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» Μ. Σ. Οὐρίτσκι, Α. Λόμοφ (Γκ. Ι. Ὀππόκοφ) κ.ἄ. τάχθηκαν κατά τῆς πρότασης τοῦ Λένιν νά γίνουν ἄμεσα δεκτοί οἱ γερμανικοί ὅροι. Ὁ Τρότσκι δήλωσε ὅτι τά ἐπιχειρήματα τοῦ Λένιν δέν εἶναι πειστικά. Σ'αὐτή τήν ἀποφασιστική στιγμή παρουσίασε ταλαντεύσεις καί ὁ Ι. Β. Στάλιν, πού πρίν ὑποστήριζε τόν Λένιν. Ὁ Στάλιν στήν πρώτη του ὁμιλία δήλωσε ὅτι τούς γερμανικούς ὅρους «μπορεῖ νά μήν τούς ὑπογράψουμε, ὅμως νά ἀρχίσουμε τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης». Ὕστερα ἀπό τήν κριτική τῆς θέσης του ἀπό τόν Λένιν, ὁ Στάλιν συμφώνησε ὅτι πρέπει νά γίνουν ἄμεσα δεκτοί οἱ γερμανικοί ὅροι. Ψηφίστηκε ἡ πρόταση τοῦ Λένιν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ὑπογραφοῦν οἱ ὅροι εἰρήνης πού πρότειναν οἱ γερμανοί μέ ψήφους: ὑπέρ 7, κατά 4, λευκό 4. Οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές», σέ ἀπάντηση στήν ἀπόφαση αὐτή, δήλωσαν ὅτι ἐγκαταλείπουν τίς ὑπεύθυνες κομματικές καί κρατικές θέσεις πού κατεῖχαν.

Ἡ εἰρήνη ὑπογράφτηκε στίς 3 τοῦ Μάρτη. Τό VII συνέδριο τοῦ Κόμματος, πού συνῆλθε στίς 6-8 τοῦ Μάρτη, πῆρε ἀπόφαση νά ἐγκρίνει τή σύναψη τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ καί σέ συνέχεια τό σύμφωνο τοῦ Μπρέστ ἐπικυρώθηκε ἀπό τό IV ἔκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ.

Οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» ἄρχισαν τή φραξιονιστική πάλη κατά τοῦ Κόμματος. Κατηγοροῦσαν τόν Λένιν καί τούς ὀπαδούς του ὅτι συνθηκολόγησαν μπροστά στό διεθνή ἰμπεριαλισμό. Τό Γραφεῖο περιοχῆς Μόσχας, στό ὁποῖο εἶχαν ὑπεροχή οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές», στήν ἀπόφαση πού ψήφισε στίς

24 τοῦ Φλεβάρη ἔκφρασε τή δυσπιστία του πρός τήν Κεντρική 'Επιτροπή καί δήλωσε ἐπίσης πώς θεωρεῖ σκόπιμο ὅτι μπορεῖ γιά τό συμφέρον τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης νά δεχτεῖ μέχρι καί τήν ἐνδεχόμενη ἀπώλεια τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, πού ὑπάρχει δῆθεν τυπικά. 'Ο Λένιν ὀνόμασε τή δήλωση αὐτή «περίεργη καί τερατώδη». 'Ο Λένιν στήν εἰσήγησή του στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ στίς 24 τοῦ Φλεβάρη καί στά ἄρθρα του «Γιά τήν ἐπαναστατική λογοκοπία», «Γιά τήν ψώρα», «Εἰρήνη ἤ πόλεμος;», «Μιά πικρή εἰρήνη», «Σκληρό, μά ἀπαραίτητο μάθημα», «Περίεργο καί τερατῶδες», «Σοβαρό μάθημα καί σοβαρή εὐθύνη» ἔκανε δριμύτατη κριτική στίς ἀπόψεις τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν». Τίς ἀπόψεις αὐτές τίς χαρακτήρισε σάν «ἀνόητη λογοκοπία», σάν «ψώρα τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας» καί καλοῦσε νά κηρυχθεῖ πόλεμος κατά τῆς «ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας γιά ἐπαναστατικό πόλεμο».

Μερικοί ἀπό τούς «ἀριστερούς κομμουνιστές»—οἱ Ν. 'Οσίνσκι (Β. Β. 'Ομπολένσκι) καί Ι. Ν. Στοῦκοφ—ἔφτασαν στό σημεῖο νά ἀρνοῦνται ἀπό ἄποψη ἀρχῶν τή δυνατότητα εἰρήνης καί οἰκονομικῶν συμφωνιῶν τῶν σοσιαλιστικῶν κρατῶν μέ τά ἰμπεριαλιστικά. «'Η σοσιαλιστική δημοκρατία—ἔγραφε ὁ Λένιν—πού βρίσκεται ἀνάμεσα σέ ἰμπεριαλιστικές δυνάμεις δέν θά μποροῦσε, σύμφωνα μ'αὐτές τίς ἀπόψεις, νά κλείσει καμιά οἰκονομική συμφωνία, δέν θά μποροῦσε νά ὑπάρχει παρά μόνο ἄν πετοῦσε στό φεγγάρι» (σελ. 403).

'Ο Λένιν ἐπιτέθηκε μέ δριμύτητα κατά τῆς θεωρίας τῆς «ὑποκίνησης» τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης μέ τόν πόλεμο καί ἔδειξε ὅτι ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀντικειμενικῆς ἀνάπτυξης τῶν ταξικῶν ἀντιθέσεων. 'Η θεωρία τῆς «ὑποκίνησης» τῆς ἐπανάστασης, ἔγραφε ὁ Λένιν, σημαίνει πλήρη ἀντίθεση μέ τό μαρξισμό, «ἰσοδυναμεῖ μέ τήν ἄποψη ὅτι ἡ ἔνοπλη ἐξέγερση εἶναι μιά μορφή πάλης ὑποχρεωτική πάντα καί κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε συνθῆκες. Στήν πραγματικότητα τά συμφέροντα τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης ἀπαιτοῦν: ἡ Σοβιετική ἐξουσία, πού ἔχει ἀνατρέψει τήν ἀστική τάξη τῆς χώρας νά *βοηθάει* τήν ἐπανάσταση αὐτή, νά διαλέγει ὅμως *τή μορφή* τῆς βοήθειας ἀνάλογα μέ τίς δυνάμεις της» (σελ. 403).

Σέ πλήρη ἀντιστοιχία μέ τίς θέσεις αὐτές τοῦ Λένιν στό Πρόγραμμα τοῦ ΚΚΣΕ εἶναι γραμμένο: «'Η προλεταριακή ἐπανάσταση στήν κάθε χώρα, ὄντας τμῆμα τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, πραγματοποιεῖται ἀπό τήν ἐργατική τάξη, τίς λαϊκές μάζες τῆς χώρας αὐτῆς. 'Η ἐπανάσταση δέν γί-

νεται κατά παραγγελία. Δέν εἶναι δυνατό νά τήν ἐπιβάλεις στό λαό ἀπό τά ἔξω. Ἡ ἐπανάσταση γίνεται σάν ἀποτέλεσμα τῶν βαθιῶν ἐσωτερικῶν καί διεθνῶν ἀντιθέσεων τοῦ καπιταλισμοῦ. Τό προλεταριάτο πού νίκησε δέν μπορεῖ νά ἐπιβάλει στό λαό μιᾶς ἄλλης χώρας κανένα εἶδος εὐτυχίας, χωρίς νά ὑποσκάπτει τή δική του νίκη».

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν πού συνδέονται μέ τή σύναψη τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ εἶναι παράδειγμα ἐφαρμογῆς στήν ἐπαναστατική πράξη τῆς μαρξιστικῆς θέσης ὅτι εἶναι ἀνάγκη κατά τήν ἐπεξεργασία τῆς τακτικῆς τοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος νά καθοδηγούμαστε ὄχι ἀπό ἀφηρημένες θέσεις, ἀλλά ἀπό τήν ἐπαναστατική σκοπιμότητα, νά παίρνουμε ὑπόψη μας τήν ἀντικειμενική κατάσταση, τό συσχετισμό τῶν ταξικῶν δυνάμεων καί τίς διαθέσεις τῶν μαζῶν. «...Κάθε ἀφηρημένη ἀλήθεια—ἔγραφε ὁ Λένιν—καταντάει λογοκοπία, ἄν τήν ἐφαρμόσεις σέ *ὁποιαδήποτε* συγκεκριμένη κατάσταση» (σελ. 396). Ὁ Λένιν ἀργότερα στήν ἐργασία του «Ὁ «ἀριστερισμός», παιδική ἀρρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ», πού εἶναι ἀφιερωμένη στήν ἐπεξεργασία τῆς μαρξιστικῆς στρατηγικῆς καί τακτικῆς καί σέ μιά σειρά ἄλλες ἐργασίες, μιλώντας γιά τή δυνατότητα ἀναγκαστικῶν συμβιβασμῶν μέ τούς ἰμπεριαλιστές, ἐπανερχόταν ἐπανειλημμένα στό ζήτημα τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ. «Ἦταν πραγματικά ἕνας συμβιβασμός μέ τούς ἰμπεριαλιστές—ἔγραφε ὁ Λένιν—μά ἀκριβῶς τέτιος καί σέ τέτιες περιπτώσεις, πού ἦταν *ὑποχρεωτικός*» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 19).

Ἡ ἱστορία ἐπιβεβαίωσε πλήρως τήν ὀρθότητα τῆς σοφῆς πολιτικῆς τοῦ Λένιν. Τό Σοβιετικό κράτος, ἀφοῦ πῆρε ἀνάπαυλα, σταθεροποιήθηκε, δυνάμωσε, συγκέντρωσε δυνάμεις γιά τήν ἀπόκρουση τοῦ διεθνοῦς ἰμπεριαλισμοῦ. Τά κατακτητικά σχέδια τῶν γερμανῶν ἰμπεριαλιστῶν χρεοκόπησαν. Ἡ ἐπανάσταση πού ἔγινε στή Γερμανία τό Νοέμβρη τοῦ 1918 ἔδοσε τή δυνατότητα στή Σοβιετική κυβέρνηση νά ἀκυρώσει τό σύμφωνο τοῦ Μπρέστ.

* *
*

Στόν τόμο δημοσιεύονται μιά σειρά ντοκουμέντα πού περιλαμβάνονται γιά πρώτη φορά στά Ἅπαντα τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἡ πλειοψηφία τους δημοσιεύτηκε πρίν στίς Συλλογές τοῦ Λένιν καί στόν περιοδικό σοβιετικό καί κομματικό Τύπο.

Στίς σημειώσεις του «Ζητήματα οἰκονομικῆς πολιτικῆς» καί στό «Προσχέδιο προγράμματος οἰκονομικῶν μέτρων» χαράχτη-

καν τά πιό βασικά οἰκονομικά καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στούς πρώτους μῆνες τῆς ὕπαρξής της. Ὁ λόγος του στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 3 (16) τοῦ Νοέμβρη 1917 στρεφόταν κατά τῆς συμβιβαστικῆς πολιτικῆς τῆς Βίκζελ. Στή σημείωσή του «Σχετικά μέ τά συνθήματα τῆς διαδήλωσης» διατυπώθηκαν τά συνθήματα τοῦ Κόμματος στίς παραμονές τῆς σύγκλησης τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

Τά σχέδια ἀποφάσεων τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) σχετικά μέ τήν εὐθύνη γιά τίς ἀβάσιμες κατηγορίες καί σχετικά μέ τή διαγραφή ἀπό τό Κόμμα τοῦ Σ. Α. Λοζόβσκι περιέχουν βασικές θέσεις πού συνδέονται μέ τίς μπολσεβίκικες ἀρχές, μέ τήν πάλη γιά τήν καθαρότητα τῶν γραμμῶν τοῦ Κόμματος.

Μιά σειρά ντοκουμέντα συνδέονται μέ τήν πάλη τοῦ κόμματος γιά τή σύναψη τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ. Σ'αὐτά ἀνήκουν: ἡ ὁμιλία στήν κοινή συνεδρίαση τῶν ὁμάδων τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων τῆς ΠΚΕΕ τῆς 19 τοῦ Φλεβάρη 1918, ὁ λόγος στούς λεττονούς τυφεκιοφόρους στίς 20 τοῦ Φλεβάρη 1918, τό τηλεφωνογράφημα στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης καί στίς ἀχτιδικές ἐπιτροπές τοῦ Κόμματος, σημείωμα μέ ἀπευθείας τηλεγραφική σύνδεση στόν Β. Ν. Ποντμπέλσκι καί ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ σχετικά μέ τήν ἀποδοχή τῶν γερμανικῶν ὅρων εἰρήνης.

Ἕνα σημαντικό μέρος τῶν ντοκουμέντων, πού περιλαμβάνονται γιά πρώτη φορά στά Ἅπαντα, εἶναι σχέδια ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί διαταγμάτων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Βασικό ντοκουμέντο ἀνάμεσά τους εἶναι οἱ θέσεις τοῦ σχεδίου διατάγματος γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης πού ψηφίστηκαν στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ καί μπῆκαν σάν βάση τοῦ διατάγματος τῆς ΠΚΕΕ πάνω στό ζήτημα αὐτό. Μέ τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης εἶναι ἐπίσης συνδεμένο τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν ἐξάλειψη στή σοβιετική νομοθεσία τῶν παραπομπῶν στή Συντακτική Συνέλευση. Μιά σειρά ντοκουμέντα — δυό σχέδια ἀποφάσεων γιά νά περάσουν τά πολεμικά ἐργοστάσια σέ οἰκονομικά ὠφέλιμες ἐργασίες, τά σχέδια ἀποφάσεων γιά τούς μισθούς τῶν ἀνώτατων ὑπαλλήλων καί τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, γιά τό ὅριο πληρωμῆς τῶν ἀνώτατων δημοσίων ὑπαλλήλων, γιά τό μισθό ἐργασίας, γιά τήν ὀργάνωση ἐπιτροπῆς πρακτικῶν, γιά τά μέτρα σχετικά μέ τήν καλυτέρευση τῆς ἐπισιτιστικῆς κατάστασης, ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ γιά τόν τρόπο πρόσληψης σαμποταριστῶν στήν ὑπηρεσία, οἱ θέσεις τοῦ νόμου γιά τή δήμευση τῶν κατοικιῶν, οἱ ἀπαντήσεις στίς

ἐρωτήσεις τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν ἐργατῶν τῆς ἀχτίδας 'Αλεξάντρο-Γκρούσεβσκ—ἀντανακλοῦν τή δημιουργική δράση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στόν τομέα τῆς οἰκονομικῆς καί κρατικῆς οἰκοδόμησης. Ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ γιά τήν πάλη κατά τοῦ Καλέντιν καί ἡ συμπλήρωση σ'αὐτή χαρακτηρίζουν τή δράση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στήν πάλη κατά τῆς ἀντεπανάστασης τῶν λευκοφρουριτῶν.

Μεγάλο ἐνδιαφέρον ἔχουν οἱ ὁμιλίες τοῦ Β. Ι. Λένιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τῆς 4 τοῦ Μάρτη 1918 πού δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά. Σ'αὐτές φανερώνονται οἱ μέθοδοι καθοδήγησης ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν τῆς δουλιᾶς τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σχετικά μέ τήν οἰκοδόμηση τοῦ σοβιετικοῦ κράτους, μέ τή δημιουργία τῶν βάσεων τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκονομίας. 'Ιδιαίτερα σπουδαῖο ντοκουμέντο ἀποτελεῖ ἡ ὁμιλία σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς διεύθυνσης τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας πού στρεφόταν κατά τῶν ἀναρχοσυνδικαλιστικῶν τάσεων τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τῶν συνδικάτων τῶν ἐργαζομένων τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν. Ὅλες οἱ ὁμιλίες δημοσιεύονται σύμφωνα μέ τό στενογράφημα τῆς συνεδρίασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων πού φυλάγεται στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ.

Περιλαμβάνεται γιά πρώτη φορά στά Ἅπαντα καί τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Ὁ Πλεχάνοφ γιά τήν τρομοκρατία», πού δημοσιεύτηκε τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 στήν «Πράβντα» καί στήν «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ» χωρίς ὑπογραφή.

Στό μέρος «Προπαρασκευαστικά ὑλικά» ἔχουν περιληφθεῖ πέντε ντοκουμέντα, πού συμπεριλαμβάνονται γιά πρώτη φορά στά Ἅπαντα—τό «Σχέδιο λόγου γιά τό ἀγροτικό ζήτημα στό Ἔκτακτο πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. 14 (27) τοῦ Νοέμβρη 1917» (δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά), οἱ «Θέσεις γιά τά καθήκοντα τοῦ Κόμματος + τρέχουσα στιγμή», τό «Σχέδιο θέσεων γιά τή Συντακτική Συνέλευση», τό προσχέδιο καί οἱ θέσεις τοῦ «Σχεδίου διατάγματος γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐθνικοποίησης τῶν τραπεζῶν καί γιά τά ἀπαραίτητα σχετικά μέτρα».

Τό 'Ινστιτοῦτο μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ
τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ

Β. Ι. ΛΕΝΙΝ
1918

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ![1]

Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ἀνατράπηκε. Ἡ κρατική ἐξουσία πέρασε στά χέρια τοῦ ὀργάνου τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν — τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς, πού βρίσκεται ἐπικεφαλῆς τοῦ προλεταριάτου καί τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης[2].

Ἡ ὑπόθεση γιά τήν ὁποία ἀγωνιζόταν ὁ λαός: ἄμεση πρόταση δημοκρατικῆς εἰρήνης, κατάργηση τῆς τσιφλικάδικης ἰδιοκτησίας τῆς γῆς, ἐργατικός ἔλεγχος στήν παραγωγή, δημιουργία Σοβιετικῆς κυβέρνησης, ἡ ὑπόθεση αὐτή εἶναι ἐξασφαλισμένη!

Ζήτω ἡ ἐπανάσταση τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν!

Ἡ Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή
τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης
τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν

25 τοῦ Ὀχτώβρη 1917, ὥρα 10 τό πρωί.

«Ραμπότσι ί Σολντάτ», ἀρ. φύλ. 8, 25 τοῦ Ὀχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ραμπότσι ί Σολντάτ», πού παραβλήθηκε μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ 25 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ (7 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ) 1917[3]

1

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύντροφοι! Ἡ ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση, γιά τήν ἀναγκαιότητα τῆς ὁποίας μιλοῦσαν συνεχῶς οἱ μπολσεβίκοι, πραγματοποιήθηκε.

Τί σημασία ἔχει αὐτή ἡ ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση; Πρίν ἀπ'ὅλα ἡ σημασία αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης συνίσταται στό ὅτι θά ἔχουμε Σοβιετική κυβέρνηση, τό δικό μας ὄργανο ἐξουσίας, χωρίς καμιά συμμετοχή τῆς ἀστικῆς τάξης. Οἱ καταπιεζόμενες μάζες θά δημιουργήσουν οἱ ἴδιες τήν ἐξουσία. Ὁ παλιός κρατικός μηχανισμός θά γκρεμιστεῖ συθέμελα καί θά δημιουργηθεῖ ἕνας καινούργιος διοικητικός μηχανισμός: οἱ σοβιετικές ὀργανώσεις.

Ἀπό σήμερα ἀρχίζει μιά νέα ἐποχή στήν ἱστορία τῆς Ρωσίας καί ἡ σημερινή, τρίτη ρωσική ἐπανάσταση πρέπει νά ὁδηγήσει τελικά στή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ἕνα ἀπό τά ἄμεσα καθήκοντά μας εἶναι ἡ ἀνάγκη νά τερματίσουμε ἀμέσως τόν πόλεμο. Εἶναι ὅμως ξεκάθαρο γιά ὅλους ὅτι γιά νά τερματίσουμε τόν πόλεμο αὐτό, πού συνδέεται στενά μέ τό σημερινό καπιταλιστικό καθεστώς, πρέπει νά νικήσουμε τό ἴδιο τό κεφάλαιο.

Στό ἔργο αὐτό θά μᾶς βοηθήσει τό παγκόσμιο ἐργατικό κίνημα, πού ἀρχίζει ἤδη νά ἀναπτύσσεται στήν Ἰταλία, στήν Ἀγγλία καί στή Γερμανία.

Ἡ δίκαιη, ἄμεση εἰρήνη πού θά προτείνουμε στή διεθνή

δημοκρατία, θά βρεῖ παντοῦ θερμή ἀπήχηση μέσα στίς διεθνεῖς προλεταριακές μάζες. Γιά νά στερεώσουμε αὐτή τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ προλεταριάτου, πρέπει νά δημοσιεύσουμε ἀμέσως ὅλα τά μυστικά σύμφωνα[4].

Στή Ρωσία μιά τεράστια μερίδα τῆς ἀγροτιᾶς εἶπε: φτάνει πιά τό παιχνίδι μέ τούς καπιταλιστές,—θά πᾶμε μέ τούς ἐργάτες. Θά κερδίσουμε τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἀγροτῶν μ᾿ἕνα διάταγμα πού θά καταργήσει τήν τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία. Οἱ ἀγρότες θά καταλάβουν ὅτι ἡ σωτηρία τῆς ἀγροτιᾶς βρίσκεται μόνο στή συμμαχία μέ τούς ἐργάτες. Θά καθιερώσουμε πραγματικό ἐργατικό ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς.

Τώρα μάθαμε νά δουλεύουμε ἑνωμένοι. Αὐτό μαρτυρεῖ ἡ ἐπανάσταση πού ἔγινε πρίν ἀπό λίγο. Ἔχουμε τή δύναμη ἐκείνη τῆς μαζικῆς ὀργάνωσης πού θά νικήσει τά πάντα καί θά ὁδηγήσει τό προλεταριάτο ὥς τήν παγκόσμια ἐπανάσταση.

Στή Ρωσία πρέπει τώρα νά ἀσχοληθοῦμε μέ τήν οἰκοδόμηση τοῦ προλεταριακοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους.

Ζήτω ἡ παγκόσμια σοσιαλιστική ἐπανάσταση! (*Θυελλώδη χειροκροτήματα*.)

2

ΑΠΟΦΑΣΗ

Τό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν χαιρετίζει τή νικηφόρα ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου καί τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης. Τό Σοβιέτ ὑπογραμμίζει ἰδιαίτερα τή συνοχή, τήν ὀργάνωση, τήν πειθαρχία, τήν πλήρη ὁμοφωνία πού ἔδειξαν οἱ μάζες σ'αὐτή τήν ἐξαιρετικά ἀναίμακτη καί ἐξαιρετικά πετυχημένη ἐξέγερση.

Τό Σοβιέτ ἐκφράζει τήν ἀτράνταχτη πεποίθηση ὅτι ἡ ἐργατοαγροτική κυβέρνηση πού θά δημιουργηθεῖ ἀπό τήν ἐπανάσταση σάν Σοβιετική κυβέρνηση καί πού θά ἐξασφαλίσει τήν ὑποστήριξη τοῦ προλεταριάτου τῆς πόλης ἀπομέρους ὅλης τῆς μάζας τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς, ὅτι ἡ κυβέρνηση αὐτή θά βαδίσει σταθερά πρός τό σοσιαλισμό, πού εἶναι τό μόνο μέσο γιά νά σωθεῖ ἡ χώρα ἀπό τίς πρωτάκουστες συμφορές καί φρίκες τοῦ πολέμου.

Ἡ νέα ἐργατοαγροτική κυβέρνηση θά προτείνει ἀμέσως δίκαιη δημοκρατική εἰρήνη σέ ὅλους τούς ἐμπόλεμους λαούς.

Θά καταργήσει ἀμέσως τήν τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία τῆς γῆς καί θά παραδόσει τή γῆ στήν ἀγροτιά. Θά ἐγκαθιδρύσει ἐργατικό ἔλεγχο στήν παραγωγή καί τήν κατανομή τῶν προϊόντων καί θά καθιερώσει παλλαϊκό ἔλεγχο πάνω στίς τράπεζες, μετατρέποντάς τες ταυτόχρονα σέ μιά ενιαία κρατική ἐπιχείρηση.

Τό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καλεῖ ὅλους τούς ἐργάτες καί ὅλη τήν ἀγροτιά νά ὑποστηρίξουν μέ ὅλη τους τή δραστηριότητα καί μέ ἀπεριόριστη ἀφοσίωση τήν ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση. Τό Σοβιέτ

ἐκφράζει τήν πεποίθηση ὅτι οἱ ἐργάτες τῶν πόλεων, σέ συμμαχία μέ τή φτωχή ἀγροτιά, θά δείξουν ἀκλόνητη συντροφική πειθαρχία, θά ἐπιβάλουν αὐστηρότατη ἐπαναστατική τάξη, ἀπαραίτητη γιά τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Τό Σοβιέτ εἶναι βέβαιο ὅτι τό προλεταριάτο τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης θά μᾶς βοηθήσει νά φέρουμε τό ἔργο τοῦ σοσιαλισμοῦ ὥς τήν πλήρη καί σταθερή νίκη.

«Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 207, 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ[5]

25-26 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ (7-8 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ) 1917

Δημοσιεύτηκε: ἡ ἔκκληση «Πρός τούς ἐργάτες, τούς στρατιῶτες καί τούς ἀγρότες!» στίς 26 τοῦ 'Οχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) 1917 στήν ἐφημερίδα «Ραμπότσι ἰ Σολντάτ», ἀρ. φύλ. 9· οἱ εἰσηγήσεις γιά τήν εἰρήνη καί γιά τή γῆ, ὁ τελικός λόγος πάνω στήν εἰσήγηση γιά τήν εἰρήνη στίς 10 τοῦ Νοέμβρη (28 τοῦ 'Οχτώβρη) 1917 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 171 καί «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 209· τό Διάταγμα γιά τήν εἰρήνη στίς 9 τοῦ Νοέμβρη (27 τοῦ 'Οχτώβρη) 1917 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 208· τό Διάταγμα γιά τή γῆ στίς 10 τοῦ Νοέμβρη (28 τοῦ 'Οχτώβρη) 1917 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 171 καί «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 209· ἡ ἀπόφαση γιά τή δημιουργία ἐργατοαγροτικῆς κυβέρνησης στίς 27 τοῦ 'Οχτώβρη (9 τοῦ Νοέμβρη) 1917 στήν ἐφημερίδα «Ραμπότσι ἰ Σολντάτ», ἀρ. φύλ. 10

Δημοσιεύεται: ἡ ἔκκληση καί ἡ ἀπόφαση σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ραμπότσι ἰ Σολντάτ»· οἱ εἰσηγήσεις γιά τήν εἰρήνη καί γιά τή γῆ, ὁ τελικός λόγος πάνω στήν εἰσήγηση γιά τήν εἰρήνη σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»· τά διατάγματα γιά τήν εἰρήνη καί γιά τή γῆ σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»

ЕЖЕДНЕВНАЯ ВЕЧЕРНЯЯ ГАЗЕТА

РАБОЧІЙ и СОЛДАТЪ

Органъ Петроградскаго Совѣта Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

Цѣна въ Петроградѣ 15 к.
На ст. жел. дорогъ 20 к.

№ 9. Четвергъ, 26 Октября (8 ноября нов. ст.) 1917 года. № 9.

Адресъ конторы и редакціи: Смольный Институтъ, 3-й этажъ, комната № 30 (Тел. 110-36, 108-43, 94-40, соедин. съ комн. № 30)

РАБОЧИМЪ, СОЛДАТАМЪ и КРЕСТЬЯНАМЪ!

Второй Всероссійскій Съѣздъ Совѣтовъ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ открылся. На немъ представлено громадное большинство Совѣтовъ. На съѣздѣ присутствуетъ и рядъ делегатовъ отъ крестьянскихъ Совѣтовъ. Полномочія соглашательскаго Ц. И. К. окончились. Опираясь на волю громаднаго большинства рабочихъ, солдатъ и крестьянъ, опираясь на совершившееся въ Петроградѣ побѣдоносное возстаніе рабочихъ и гарнизона, Съѣздъ беретъ власть въ свои руки.

Временное Правительство низложено. Большинство членовъ Временного Правительства уже арестовано.

Совѣтская власть предложитъ немедленный демократическій миръ всѣмъ народамъ и немедленное перемиріе на всѣхъ фронтахъ. Она обезпечиваетъ безвозмездную передачу помѣщичьихъ, удѣльныхъ и монастырскихъ земель въ распоряженіе крестьянскихъ комитетовъ, отстоитъ права солдата, проведя полную демократизацію арміи, установитъ рабочій контроль надъ производствомъ, обезпечитъ своевременный созывъ Учредительнаго Собранія, озаботится доставкой хлѣба въ города и предметовъ первой необходимости въ деревню, обезпечитъ всѣмъ націямъ, населяющимъ Россію, подлинное право на самоопредѣленіе.

Съѣздъ постановляетъ: вся власть на мѣстахъ переходитъ къ Совѣтамъ Рабочихъ, Солдатскихъ и Крестьянскихъ депутатовъ, которые и должны обезпечить подлинный революціонный порядокъ.

Съѣздъ призываетъ солдатъ въ окопахъ къ бдительности и стойкости. Съѣздъ Совѣтовъ увѣренъ, что революціонная армія сумѣетъ защитить революцію отъ всякихъ посягательствъ имперіализма, пока новое правительство не добьется заключенія демократическаго мира, который оно непосредственно предложитъ всѣмъ народамъ. Новое Правительство приметъ всѣ мѣры къ тому, чтобы обезпечить революціонную армію всѣмъ необходимымъ, путемъ рѣшительной политики реквизицій и обложенія имущихъ классовъ, а также улучшитъ положеніе солдатскихъ семей.

Корниловцы — Керенскій, Калединъ и др. дѣлаютъ попытки вести войска на Петроградъ. Нѣсколько отрядовъ, обманнымъ путемъ двинутыхъ Керенскимъ, перешли на сторону возставшаго народа.

Солдаты, окажите активное противодѣйствіе корниловцу Керенскому! Будьте на сторожѣ!

Желѣзнодорожники, останавливайте всѣ эшелоны, посылаемые Керенскимъ на Петроградъ!

Солдаты, рабочіе, служащіе, — въ вашихъ рукахъ судьба революціи и судьба демократическаго мира!

ДА ЗДРАВСТВУЕТЪ РЕВОЛЮЦІЯ!

Всероссійскій Съѣздъ Совѣтовъ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.
Делегаты отъ Крестьянскихъ Совѣтовъ.

Ἡ πρώτη σελίδα τῆς ἐφημερίδας «Ραμπότσι ἰ Σολντάτ», ἀρ. φύλ. 9, 26 τοῦ Ὀχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) 1917, μέ τήν ἔκκληση «Πρός τούς ἐργάτες, τούς στρατιῶτες καί τούς ἀγρότες!», πού γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

Σμίκρυνση

1

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ!

Τό δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ἄρχισε τίς ἐργασίες του. Στό συνέδριο αὐτό ἀντιπροσωπεύεται ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν Σοβιέτ. Στό συνέδριο παρευρίσκονται καί πολλοί βουλευτές ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν. Ἡ ἐξουσιοδότηση τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, πού ἀκολουθοῦσε συμβιβαστική πολιτική, ἔληξε[6]. Στηριζόμενο στή θέληση τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν, στηριζόμενο στή νικηφόρα ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν καί τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης, τό συνέδριο παίρνει στά χέρια του τήν ἐξουσία.

Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ἀνατράπηκε. Τά περισσότερα μέλη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ἔχουν ἤδη συλληφθεῖ.

Ἡ Σοβιετική ἐξουσία θά προτείνει ἄμεση δημοκρατική εἰρήνη σέ ὅλους τούς λαούς καί ἄμεση ἀνακωχή σέ ὅλα τά μέτωπα. Θά ἐξασφαλίσει τή χωρίς ἀποζημίωση παράδοση τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων, τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογένειας καί τῶν μοναστηριῶν στή διάθεση τῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἀγροτῶν, θά ὑπερασπίσει τά δικαιώματα τοῦ στρατιώτη, πραγματοποιώντας τόν πλήρη ἐκδημοκρατισμό τοῦ στρατοῦ, θά ἐγκαθιδρύσει τόν ἐργατικό ἔλεγχο στήν παραγωγή, θά ἐξασφαλίσει τήν ἔγκαιρη σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, θά φροντίσει νά προμηθεύσει ψωμί στίς πόλεις καί εἴδη πρώτης ἀνάγκης στό χωριό, θά ἐξασφαλίσει σέ ὅλα τά ἔθνη πού κατοικοῦν στή Ρωσία πραγματικό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης.

Τό συνέδριο ἀποφασίζει: ὅλη ἡ ἐξουσία κατά τόπους περνάει

στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού πρέπει νά ἐξασφαλίσουν μιά πραγματικά ἐπαναστατική τάξη.

Τό συνέδριο καλεῖ τούς στρατιῶτες πού βρίσκονται στά χαρακώματα νά δείξουν ἐπαγρύπνηση καί σταθερότητα. Τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ εἶναι βέβαιο ὅτι ὁ ἐπαναστατικός στρατός θά μπορέσει νά ὑπερασπίσει τήν ἐπανάσταση ἀπό κάθε ἐπιβουλή τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὡσότου ἡ νέα κυβέρνηση πετύχει νά κλείσει δημοκρατική εἰρήνη, πού θά τήν προτείνει ἄμεσα σέ ὅλους τούς λαούς. Ἡ νέα κυβέρνηση θά πάρει ὅλα τά μέτρα γιά νά ἐξασφαλίσει στόν ἐπαναστατικό στρατό ὅλα τά ἀπαραίτητα, ἀκολουθώντας ἀποφασιστική πολιτική ἐπιτάξεων καί φορολογίας τῶν εὔπορων τάξεων, καί θά βελτιώσει ἐπίσης τήν κατάσταση τῶν οἰκογενειῶν τῶν στρατιωτῶν.

Οἱ κορνιλοφικοί—Κέρενσκι, Καλέντιν καί ἄλλοι—κάνουν ἀπόπειρα νά ρίξουν στρατεύματα ἐνάντια στήν Πετρούπολη. Μερικά τμήματα πού τά ξεγέλασε καί τά κίνησε ὁ Κέρενσκι πέρασαν μέ τό μέρος τοῦ ἐξεγερμένου λαοῦ.

Στρατιῶτες, προβάλλετε ἐνεργητική ἀντίσταση στόν κορνιλοφικό Κέρενσκι! Νά βρίσκεστε σέ ἐπιφυλακή!

Σιδηροδρομικοί, σταματᾶτε ὅλα τά τραῖνα μέ στρατό πού στέλνει ὁ Κέρενσκι ἐνάντια στήν Πετρούπολη!

Στρατιῶτες, ἐργάτες, ὑπάλληλοι, στά χέρια σας βρίσκεται ἡ τύχη τῆς ἐπανάστασης καί ἡ τύχη τῆς δημοκρατικῆς εἰρήνης!

Ζήτω ἡ ἐπανάσταση!

Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ
τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη
(7 τοῦ Νοέμβρη) 1917

2

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ
26 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ (8 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ)

Τό ζήτημα τῆς εἰρήνης εἶναι τό φλέγον, τό νευραλγικό ζήτημα τῶν ἡμερῶν μας. Γι'αὐτό τό ζήτημα ἔχουν εἰπωθεῖ πολλά, ἔχουν γραφτεῖ πολλά, κι'ἐσεῖς ὅλοι θά τό ἔχετε ὁπωσδήποτε συζητήσει πολλές φορές. Γι'αὐτό θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά σᾶς διαβάσω τή διακήρυξη πού πρέπει νά βγάλει ἡ κυβέρνηση πού ἐκλέξατε.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

Ἡ ἐργατοαγροτική κυβέρνηση, βγαλμένη ἀπό τήν ἐπανάσταση τῆς 24-25 τοῦ 'Οχτώβρη καί στηριγμένη στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, προτείνει σέ ὅλους τούς ἐμπόλεμους λαούς καί στίς κυβερνήσεις τους νά ἀρχίσουν ἀμέσως διαπραγματεύσεις γιά μιά δίκαιη δημοκρατική εἰρήνη.

Δίκαιη ἤ δημοκρατική εἰρήνη, πού τήν ποθεῖ ὁλόψυχα ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἐξαντλημένων, βασανισμένων καί τυραννισμένων ἀπό τόν πόλεμο ἐργατῶν καί ἐργαζόμενων τάξεων ὅλων τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν[7],—εἰρήνη, πού οἱ ρῶσοι ἐργάτες καί ἀγρότες τήν ἀπαιτοῦσαν μέ τόν πιό κατηγορηματικό καί ἐπίμονο τρόπο ὕστερα ἀπό τήν ἀνατροπή τῆς τσαρικῆς μοναρχίας—τέτια εἰρήνη ἡ κυβέρνηση θεωρεῖ τήν ἄμεση εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις (δηλαδή χωρίς ἁρπαγή ξένων

ἐδαφῶν, χωρίς βίαιη ἐνσωμάτωση ξένων ἐθνοτήτων) καί χωρίς ἐπανορθώσεις.

Ἡ κυβέρνηση τῆς Ρωσίας προτείνει σέ ὅλους τούς ἐμπόλεμους λαούς νά κλείσουν ἀμέσως τέτια εἰρήνη καί δηλώνει πώς εἶναι ἕτοιμη νά προβεῖ ἀμέσως τώρα χωρίς τήν παραμικρή ἀναβολή σέ κάθε ἀποφασιστική ἐνέργεια γιά τήν τελική ἐπικύρωση ὅλων τῶν ὅρων αὐτῆς τῆς εἰρήνης ἀπό τίς πληρεξούσιες συνελεύσεις τῶν λαϊκῶν ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν χωρῶν καί ὅλων τῶν ἐθνῶν.

Λέγοντας προσάρτηση ἤ ἁρπαγή ξένων ἐδαφῶν ἡ κυβέρνηση ἐννοεῖ, σύμφωνα μέ τήν περί δικαίου ἀντίληψη τῆς δημοκρατίας γενικά καί τῶν ἐργαζόμενων τάξεων εἰδικά, κάθε ἐνσωμάτωση σ'ἕνα μεγάλο ἤ ἰσχυρό κράτος μιᾶς μικρῆς ἤ ἀδύνατης ἐθνότητας χωρίς τήν ἐκφρασμένη ρητά, καθαρά καί ἐλεύθερα συγκατάθεση καί ἐπιθυμία αὐτῆς τῆς ἐθνότητας, ἄσχετα ἀπό τό πότε ἔγινε αὐτή ἡ βίαιη ἐνσωμάτωση, ἄσχετα ἐπίσης ἀπό τό βαθμό ἀνάπτυξης ἤ καθυστέρησης αὐτοῦ τοῦ ἔθνους πού τό προσαρτοῦν μέ τή βία ἤ τό κατακρατοῦν μέ τή βία μέσα στά σύνορα ὁρισμένου κράτους. Ἄσχετα, τέλος, ἀπό τό ἄν τό ἔθνος αὐτό ζεῖ στήν Εὐρώπη, ἤ σέ μακρινές ὑπερπόντιες χῶρες.

Ἄν ὁποιοδήποτε ἔθνος κατακρατεῖται μέ τή βία μέσα στά σύνορα ὁρισμένου κράτους, ἄν, παρά τήν ἐκφρασμένη ἐπιθυμία τοῦ ἔθνους αὐτοῦ—ἀδιάφορο ἄν ἡ ἐπιθυμία αὐτή ἔχει ἐκφραστεῖ στόν Τύπο, σέ λαϊκές συνελεύσεις, σέ ἀποφάσεις τῶν κομμάτων ἤ μέ ξεσηκώματα καί ἐξεγέρσεις ἐνάντια στήν ἐθνική καταπίεση—δέν τοῦ παραχωρεῖται τό δικαίωμα νά λύσει μέ ἐλεύθερες ἐκλογές, ἀφοῦ ἀποχωρήσουν ὅλα τά στρατεύματα τοῦ ἔθνους πού προσαρτᾶ ἤ γενικά τοῦ ἰσχυρότερου ἔθνους καί χωρίς τόν παραμικρότερο καταναγκασμό, τό ζήτημα τῶν μορφῶν τῆς κρατικῆς του ὑπόστασης, σέ τέτια περίπτωση ἡ ἐνσωμάτωσή του εἶναι προσάρτηση, δηλαδή κατάκτηση καί καταναγκασμός.

Ἡ κυβέρνηση θεωρεῖ σάν τό μεγαλύτερο ἔγκλημα ἐνάντια στήν ἀνθρωπότητα τή συνέχιση αὐτοῦ τοῦ πολέμου γιά τό μοίρασμα ἀνάμεσα στά ἰσχυρά καί πλούσια ἔθνη τῶν ἀδύνατων ἐθνῶν πού ἔχουν κατακτήσει, καί δηλώνει ἐπίσημα πώς εἶναι ἀποφασισμένη νά ὑπογράψει ἀμέσως τούς ὅρους μιᾶς εἰρήνης, ἡ ὁποία θά βάλει τέρμα σ'αὐτό τόν πόλεμο, μέ βάση τίς ἀρχές πού ἀναφέραμε καί πού εἶναι ἐξίσου δίκαιες γιά ὅλους χωρίς ἐξαίρεση τούς λαούς.

Ταυτόχρονα ἡ κυβέρνηση δηλώνει ὅτι τούς πιό πάνω ὅρους

εἰρήνης δέν τούς θεωρεῖ καθόλου τελεσιγραφικούς, δηλαδή δέχεται νά συζητήσει καί ὁποιουσδήποτε ἄλλους ὅρους εἰρήνης, ἐπιμένοντας μόνο στό νά προταθοῦν ὅσο τό δυνατό πιό γρήγορα ἀπό ὁποιαδήποτε ἐμπόλεμη χώρα καί νά διατυπωθοῦν μέ τή μεγαλύτερη σαφήνεια, ἔτσι πού νά ἀποκλείεται ἐντελῶς κάθε διφορούμενο σημεῖο καί κάθε μυστικότητα κατά τήν πρόταση τῶν ὅρων τῆς εἰρήνης.

῾Η κυβέρνηση καταργεῖ τή μυστική διπλωματία, ἐκφράζοντας ἀπό τήν πλευρά της τή σταθερή ἀπόφασή της νά διεξαγάγει ὅλες τίς διαπραγματεύσεις ἐντελῶς ἀνοιχτά μπροστά σέ ὅλο τό λαό, ἀρχίζοντας ἀμέσως τή δημοσίευση ὅλων τῶν μυστικῶν συμφώνων πού ἔχει ἐπικυρώσει ἤ συνάψει ἡ κυβέρνηση τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν ἀπό τό Φλεβάρη ὥς τίς 25 τοῦ ᾿Οχτώβρη 1917. ῾Η κυβέρνηση δηλώνει ὅτι ἀκυρώνει ἀπόλυτα καί ἀμέσως ὅλες τίς διατάξεις πού περιέχουν τά μυστικά αὐτά σύμφωνα, στό μέτρο πού οἱ διατάξεις αὐτές ἀποβλέπουν, ὅπως συνέβαινε στίς περισσότερες περιπτώσεις, στό νά ἐξασφαλίσουν ὠφελήματα καί προνόμια στούς ρώσους τσιφλικάδες καί καπιταλιστές, στό νά διατηρήσουν ἤ νά αὐξήσουν τίς προσαρτήσεις πού ἔκαναν οἱ μεγαλορῶσοι.

᾿Απευθυνόμενη στίς κυβερνήσεις καί στούς λαούς ὅλων τῶν χωρῶν μέ τήν πρόταση νά ἀρχίσουν ἀμέσως ἀνοιχτές διαπραγματεύσεις γιά τή σύναψη εἰρήνης, ἡ κυβέρνηση δηλώνει ἀπό τήν πλευρά της πώς εἶναι ἕτοιμη νά διεξαγάγει αὐτές τίς διαπραγματεύσεις τόσο μέ ἀλληλογραφία καί μέ τόν τηλέγραφο, ὅσο καί μέ διαπραγματεύσεις ἀνάμεσα στούς ἀντιπροσώπους τῶν διάφορων χωρῶν, ἤ σέ διάσκεψη αὐτῶν τῶν ἀντιπροσώπων. Γιά νά διευκολύνει τίς διαπραγματεύσεις αὐτές ἡ κυβέρνηση διορίζει ἕναν πληρεξούσιο ἀντιπρόσωπό της στίς οὐδέτερες χῶρες.

῾Η κυβέρνηση προτείνει σέ ὅλες τίς κυβερνήσεις καί στούς λαούς ὅλων τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν νά συνάψουν ἀμέσως ἀνακωχή καί δηλώνει πώς θεωρεῖ ἀπό τήν πλευρά της ἐπιθυμητό νά συναφθεῖ ἡ ἀνακωχή αὐτή τουλάχιστο γιά 3 μῆνες, δηλαδή γιά χρονικό διάστημα ἐντελῶς ἀρκετό τόσο γιά νά διεξαχθοῦν οἱ διαπραγματεύσεις εἰρήνης μέ συμμετοχή τῶν ἀντιπροσώπων ὅλων χωρίς ἐξαίρεση τῶν λαῶν ἤ τῶν ἐθνῶν πού πῆραν μέρος στόν πόλεμο ἤ πού ἀναγκάστηκαν νά πάρουν μέρος σ᾿αὐτόν, ὅσο καί γιά νά συγκληθοῦν πληρεξούσιες συνελεύσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν λαῶν σέ ὅλες τίς χῶρες γιά τήν ὁριστική ἐπικύρωση τῶν ὅρων εἰρήνης.

Κάνοντας αὐτή τήν πρόταση εἰρήνης στίς κυβερνήσεις καί στούς λαούς ὅλων τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν, ἡ Προσωρινή ἐργατοαγροτική κυβέρνηση τῆς Ρωσίας ἀπευθύνεται ἐπίσης ἰδιαίτερα στούς συνειδητούς ἐργάτες τῶν τριῶν πιό προηγμένων ἐθνῶν τῆς ἀνθρωπότητας, τῶν πιό μεγάλων κρατῶν πού παίρνουν μέρος στό σημερινό πόλεμο: τῆς 'Αγγλίας, τῆς Γαλλίας καί τῆς Γερμανίας. Οἱ ἐργάτες τῶν χωρῶν αὐτῶν ἔχουν προσφέρει τίς μεγαλύτερες ὑπηρεσίες στήν ὑπόθεση τῆς προόδου καί τοῦ σοσιαλισμοῦ: τά μεγάλα παραδείγματα τοῦ κινήματος τῶν χαρτιστῶν στήν 'Αγγλία[8], μιά σειρά ἐπαναστάσεις κοσμοϊστορικῆς σημασίας πού ἔκανε τό γαλλικό προλεταριάτο, τέλος, ὁ ἡρωικός ἀγώνας ἐνάντια στόν ἔκτακτο νόμο στή Γερμανία[9] καί ἡ δημιουργία μαζικῶν προλεταριακῶν ὀργανώσεων στή Γερμανία ὕστερα ἀπό μακρόχρονη, ἐπίμονη, πειθαρχική δουλιά πού ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα γιά τούς ἐργάτες ὅλου τοῦ κόσμου. Ὅλα αὐτά τά πρότυπα προλεταριακοῦ ἡρωισμοῦ καί ἱστορικῆς δημιουργίας ἀποτελοῦν γιά μᾶς τήν ἐγγύηση ὅτι οἱ ἐργάτες τῶν χωρῶν αὐτῶν θά καταλάβουν ὅτι τά καθήκοντα πού ἐπωμίζονται τώρα εἶναι ἡ λύτρωση τῆς ἀνθρωπότητας ἀπό τίς φρίκες τοῦ πολέμου καί ἀπό τίς συνέπειές του, ὅτι οἱ ἐργάτες αὐτοί μέ τήν ὁλόπλευρη, ἀποφασιστική καί ἀνεπιφύλακτη ἐνεργητική δράση τους θά μᾶς βοηθήσουν νά φέρουμε σέ αἴσιο πέρας τό ἔργο τῆς εἰρήνης καί μαζί τό ἔργο τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων μαζῶν τοῦ πληθυσμοῦ ἀπό κάθε σκλαβιά καί ἀπό κάθε ἐκμετάλλευση.

'Η ἐργατοαγροτική κυβέρνηση, πού δημιουργήθηκε ἀπό τήν ἐπανάσταση τῆς 24-25 τοῦ 'Οχτώβρη καί στηρίζεται στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, πρέπει νά ἀρχίσει ἀμέσως διαπραγματεύσεις εἰρήνης. 'Η ἔκκλησή μας πρέπει νά ἀπευθύνεται καί πρός τίς κυβερνήσεις καί πρός τούς λαούς. Δέν μποροῦμε νά ἀγνοήσουμε τίς κυβερνήσεις, γιατί τότε θά τραβήξει πολύ σέ μάκρος ἡ δυνατότητα σύναψης εἰρήνης, καί μιά λαϊκή κυβέρνηση δέν ἐπιτρέπεται νά τό κάνει αὐτό· δέν ἔχουμε ὅμως κανένα δικαίωμα νά μήν ἀπευθυνθοῦμε ταυτόχρονα καί πρός τούς λαούς. Παντοῦ οἱ κυβερνήσεις καί οἱ λαοί βρίσκονται σέ διάσταση, καί γι'αὐτό πρέπει νά βοηθήσουμε τούς λαούς νά ἐπέμβουν στά ζητήματα τοῦ πολέμου καί τῆς εἰρήνης. Θά ὑπερασπίζουμε, βέβαια, μέ κάθε μέσο ὁλόκληρο τό πρόγραμμά μας γιά εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις καί ἐπανορθώ-

σεις. Δέν θά ὑποχωρήσουμε ἀπ'αὐτό· πρέπει ὅμως νά ἀφαιρέσουμε ἀπό τούς ἐχθρούς μας τή δυνατότητα νά ποῦν ὅτι οἱ δικοί τους ὅροι εἶναι διαφορετικοί καί γι'αὐτό εἶναι περιττό νά ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις μαζί μας. Ὄχι, πρέπει νά μήν τούς ἀφήσουμε σ'αὐτή τήν πλεονεκτική θέση καί νά μή βάλουμε τούς ὅρους μας τελεσιγραφικά. Γι'αὐτό βάλαμε καί τή θέση ὅτι θά ἐξετάσουμε κάθε ὅρο εἰρήνης, κάθε πρόταση. Θά ἐξετάσουμε —αὐτό ἀκόμη δέν σημαίνει ὅτι θά δεχτοῦμε. Θά τίς φέρουμε γιά συζήτηση στή Συντακτική Συνέλευση, πού θά ἔχει πιά τήν ἐξουσία νά ἀποφασίσει σέ ποιό σημεῖο μποροῦμε καί σέ ποιό δέν μποροῦμε νά ὑποχωρήσουμε. Ἀγωνιζόμαστε ἐνάντια στήν ἐξαπάτηση ἀπομέρους τῶν κυβερνήσεων, πού ὅλες τους στά λόγια μιλοῦν γιά εἰρήνη καί δικαιοσύνη, ἐνῶ στήν πράξη κάνουν κατακτητικούς ληστρικούς πολέμους. Καμιά κυβέρνηση δέν θά πεῖ ὅλα ὅσα σκέπτεται. Ἐμεῖς εἴμαστε ὅμως ἐνάντια στή μυστική διπλωματία καί θά ἐνεργήσουμε ἀνοιχτά μπροστά σ'ὅλο τό λαό. Δέν κλείνουμε καί δέν κλείσαμε τά μάτια μας μπροστά στίς δυσκολίες. Ὁ πόλεμος δέν μπορεῖ νά τερματιστεῖ μέ τήν ἄρνηση, τόν πόλεμο δέν μπορεῖ νά τόν τερματίσει ἡ μιά πλευρά. Προτείνουμε ἀνακωχή γιά τρεῖς μῆνες, δέν ἀπορίπτουμε ὅμως καί μιά πιό σύντομη ἀνακωχή, γιά νά μπορέσει ἔστω καί γιά λίγο διάστημα νά ἀναπνεύσει ἐλεύθερα ὁ βασανισμένος στρατός, καί, ἐκτός ἀπ'αὐτό, σέ ὅλες τίς πολιτισμένες χῶρες εἶναι ἀπαραίτητο νά συγκληθοῦν λαϊκές συνελεύσεις γιά νά συζητήσουν τούς ὅρους.

Προτείνοντας νά συναφθεῖ ἀμέσως ἀνακωχή, ἀπευθυνόμαστε στούς συνειδητούς ἐργάτες τῶν χωρῶν πού ἔκαναν πολλά γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ προλεταριακοῦ κινήματος. Γι'αὐτό καί ἀπευθυνόμαστε στούς ἐργάτες τῆς Ἀγγλίας, ὅπου ἔγινε τό κίνημα τῶν χαρτιστῶν, στούς ἐργάτες τῆς Γαλλίας, πού ἐπανειλημμένα ἔδειξαν στίς ἐξεγέρσεις ὅλη τή δύναμη τῆς ταξικῆς τους συνείδησης, καί στούς ἐργάτες τῆς Γερμανίας, πού τά ἔβγαλαν πέρα στόν ἀγώνα τους ἐνάντια στό νόμο κατά τῶν σοσιαλιστῶν καί δημιούργησαν γερές ὀργανώσεις.

Στή διακήρυξη τῆς 14 τοῦ Μάρτη προτείναμε νά ἀνατραποῦν οἱ τραπεζίτες[10], τούς δικούς μας ὅμως τραπεζίτες ὄχι μόνο δέν τούς εἴχαμε ἀνατρέψει, μά καί συμμαχήσαμε μαζί τους. Τώρα ἔχουμε ἀνατρέψει τήν κυβέρνηση τῶν τραπεζιτῶν.

Ἡ κυβέρνηση καί ἡ ἀστική τάξη θά καταβάλουν ὅλες τους τίς προσπάθειες γιά νά ἑνωθοῦν καί νά πνίξουν στό αἷμα τήν ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση. Μά τά τρία χρόνια τοῦ πολέμου

ἔχουν διδάξει ἀρκετά στίς μάζες. Ἔχουμε τό σοβιετικό κίνημα στίς ἄλλες χῶρες, τήν ἐξέγερση στό γερμανικό στόλο, πού τήν ἔπνιξαν οἱ γιοῦνκερ τοῦ δήμιου Γουλιέλμου[11]. Τέλος, πρέπει νά θυμόμαστε πώς δέν ζοῦμε στά βάθη τῆς Ἀφρικῆς, μά στήν Εὐρώπη ὅπου ὅλα μποροῦν πολύ γρήγορα νά γίνουν γνωστά.

Τό ἐργατικό κίνημα θά ἐπικρατήσει καί θά ἀνοίξει τό δρόμο γιά τήν εἰρήνη καί τό σοσιαλισμό.(Παρατεταμένα χειροκροτήματα.)

3

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ 26 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ (8 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ)

Δέν θά ἀσχοληθῶ μέ τό γενικό χαρακτήρα τῆς διακήρυξης. Ἡ κυβέρνηση πού θά δημιουργήσει τό συνέδριό σας θά μπορέσει νά ἐπιφέρει καί τροποποιήσεις στά σημεῖα πού δέν ἔχουν οὐσιαστική σημασία.

Θά ἀντιταχθῶ κατηγορηματικά στό νά δοθεῖ τελεσιγραφικός χαρακτήρας στή διεκδίκησή μας γιά εἰρήνη. Ὁ τελεσιγραφικός χαρακτήρας μπορεῖ νά ἀποβεῖ ὀλέθριος γιά ὅλη τήν ὑπόθεσή μας. Δέν μποροῦμε νά διατυπώνουμε τίς διεκδικήσεις μας κατά τρόπο πού ἡ ἄρνησή μας γιά μιά ὁποιαδήποτε ἀσήμαντη ὑποχώρηση ἀπό τίς διεκδικήσεις μας νά δόσει στίς ἰμπεριαλιστικές κυβερνήσεις τό δικαίωμα νά ποῦν ὅτι δέν μπόρεσαν νά ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις γιά εἰρήνη ἐξαιτίας τῆς ἀδιαλλαξίας μας.

Τήν ἔκκλησή μας θά τή στείλουμε παντοῦ, θά τή μάθουν ὅλοι. Δέν θά μπορέσουν νά κρύψουν τούς ὅρους πού βάζει ἡ ἐργατοαγροτική μας κυβέρνηση.

Δέν μποροῦν νά κρύψουν τήν ἐργατοαγροτική μας ἐπανάσταση, πού ἀνάτρεψε τήν κυβέρνηση τῶν τραπεζιτῶν καί τῶν τσιφλικάδων.

Ἄν στείλουμε ἕνα τελεσίγραφο, οἱ κυβερνήσεις μπορεῖ νά μήν ἀπαντήσουν, ἐνῶ μέ τή διατύπωση πού προτείνουμε θά εἶναι ὑποχρεωμένες νά ἀπαντήσουν. Ἄς μάθει ὁ καθένας τί σκέπτεται ἡ κυβέρνησή του. Ἐμεῖς δέν θέλουμε μυστικά. Θέλουμε νά

βρίσκεται ἡ κυβέρνηση πάντοτε κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῆς κοινῆς γνώμης τῆς χώρας της.

Τί θά πεῖ ὁ ἀγρότης ἑνός ἀπόμερου κυβερνείου, ἄν ἐξαιτίας τοῦ τελεσιγραφικοῦ τόνου μας δέν μάθει τί θέλει ἡ ἄλλη κυβέρνηση; Θά πεῖ: σύντροφοι, γιατί ἀποκλείσατε τή δυνατότητα νά προταθοῦν ὁποιοιδήποτε ἄλλοι ὅροι εἰρήνης; Ἐγώ θά τούς συζητοῦσα, θά τούς ἐξέταζα κι᾿ἔπειτα θά ἔδινα ἐντολή στούς ἀντιπροσώπους μου στή Συντακτική Συνέλευση πῶς νά ἐνεργήσουν. Εἶμαι ἕτοιμος νά παλέψω μέ ἐπαναστατικό τρόπο γιά δίκαιους ὅρους, ἄν οἱ κυβερνήσεις δέν συμφωνήσουν, μπορεῖ ὅμως γιά μερικές χῶρες νά ὑπάρχουν τέτιοι ὅροι, πού εἶμαι ἕτοιμος νά προτείνω σ᾿αὐτές τίς κυβερνήσεις νά ἀγωνιστοῦν μόνες τους παραπέρα. Οἱ ἐπιδιώξεις μας μποροῦν νά πραγματοποιηθοῦν πέρα γιά πέρα μόνο μέ τήν ἀνατροπή ὅλου τοῦ καπιταλιστικοῦ καθεστῶτος. Νά τί μπορεῖ νά μᾶς πεῖ ὁ ἀγρότης καί θά μᾶς κατηγορήσει γιά ὑπερβολική ἀδιαλλαξία σέ μικροζητήματα, ἐνῶ τό κύριο γιά μᾶς εἶναι ὅτι πρέπει νά ξεσκεπάσουμε ὅλη τήν προστυχιά, ὅλη τήν παλιανθρωπιά τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν ἐστεμμένων καί μή ἐστεμμένων δήμιών της πού βρίσκονται ἐπικεφαλῆς τῶν κυβερνήσεων.

Δέν ἔχουμε τό δικαίωμα, δέν πρέπει νά δόσουμε τή δυνατότητα στίς κυβερνήσεις νά ὀχυρωθοῦν πίσω ἀπό τήν ἀδιαλλαξία μας καί νά κρύψουν ἀπό τούς λαούς γιά ποιό λόγο τούς στέλνουν στό μακελειό. Αὐτό εἶναι μιά σταγόνα, δέν ἔχουμε ὅμως τό δικαίωμα, δέν πρέπει νά παραιτηθοῦμε ἀπ᾿αὐτή τή σταγόνα πού τρώει τήν πέτρα τῆς ἀστικῆς κατακτητικῆς πολιτικῆς. Ὁ τελεσιγραφικός χαρακτήρας θά καταστήσει πιό εὔκολη τή θέση τῶν ἀντιπάλων μας. Ἐμεῖς θά δείξουμε ὅλους τούς ὅρους στό λαό. Θά θέσουμε ὑπόψη ὅλων τῶν κυβερνήσεων τούς ὅρους μας, κι᾿ἄς δόσουν ἀπάντηση στούς λαούς τους. Θά ὑποβάλουμε ὅλες τίς προτάσεις εἰρήνης στήν κρίση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

Ὑπάρχει ἀκόμη ἕνα σημεῖο, σύντροφοι, πού πρέπει πολύ νά τό προσέξετε. Τά μυστικά σύμφωνα πρέπει νά δημοσιευτοῦν. Πρέπει νά ἀκυρωθοῦν τά ἄρθρα πού ἀφοροῦν τίς βίαιες προσαρτήσεις καί τίς ἐπανορθώσεις. Ὑπάρχουν, σύντροφοι, διάφορα ἄρθρα —οἱ ληστρικές κυβερνήσεις, βλέπεις, δέν ἔκλειναν συμφωνίες μόνο γιά ληστεῖες, ἀλλά ἀνάμεσα σ᾿αὐτές τίς συμφωνίες ἔβαζαν καί οἰκονομικές συμφωνίες καί διάφορα ἄλλα ἄρθρα γιά σχέσεις καλῆς γειτονίας.

Δέν δεσμεύουμε τόν ἑαυτό μας μέ σύμφωνα. Δέν θά ἀφήσουμε νά μᾶς τυλίξουν μέ σύμφωνα. Ἀπορίπτουμε ὅλα τά ἄρθρα πού

ἀφοροῦν τή ληστεία καί τή βία. Ὅλα ὅμως τά ἄρθρα, πού περιέχουν ὅρους γιά σχέσεις καλῆς γειτονίας καί οἰκονομικές συμφωνίες, θά τά δεχτοῦμε μέ εὐχαρίστηση, αὐτά δέν μποροῦμε νά τά ἀπορίψουμε. Προτείνουμε ἀνακωχή γιά τρεῖς μῆνες, διαλέγουμε ἕνα μακρόχρονο διάστημα, γιατί οἱ λαοί εἶναι κουρασμένοι, οἱ λαοί ζητᾶνε ὁλόψυχα μιά ἀνάπαυλα ἀπ᾿ αὐτή τήν αἱματηρή σφαγή, πού παρατείνεται γιά τέταρτο ἤδη χρόνο. Πρέπει νά καταλάβουμε πώς εἶναι ἀνάγκη νά συζητήσουν οἱ λαοί τούς ὅρους τῆς εἰρήνης, νά ἐκφράσουν τή θέλησή τους μέ τή συμμετοχή τῆς Βουλῆς, καί γιά νά γίνει αὐτό χρειάζεται ὁρισμένος χρόνος. Γι᾿ αὐτό ζητᾶμε μακρόχρονη ἀνακωχή, γιά νά μπορέσει νά ξαποστάσει ὁ στρατός στά χαρακώματα ἀπ᾿ αὐτό τόν ἐφιάλτη τοῦ ἀτελεύτητου σκοτωμοῦ, δέν ἀπορίπτουμε ὅμως καί τίς προτάσεις γιά πιό λιγόχρονη ἀνακωχή, θά τίς ἐξετάσουμε καί θά πρέπει νά τίς δεχτοῦμε, ἀκόμη κι᾿ ἄν μᾶς προτείνουν ἀνακωχή γιά ἕνα ἤ ἑνάμιση μήνα. Καί ἡ πρότασή μας γιά ἀνακωχή δέν πρέπει ἐπίσης νά εἶναι τελεσιγραφική, γιατί δέν πρέπει νά δόσουμε στούς ἐχθρούς μας τή δυνατότητα νά ὀχυρωθοῦν πίσω ἀπό τήν ἀδιαλλαξία μας καί νά κρύψουν ὅλη τήν ἀλήθεια ἀπό τούς λαούς. Δέν πρέπει νά εἶναι τελεσιγραφική, γιατί ἡ κυβέρνηση πού δέν θέλει τήν ἀνακωχή εἶναι ἐγκληματική. Ἄν λοιπόν στήν πρότασή μας γιά ἀνακωχή δέν δόσουμε τελεσιγραφικό χαρακτήρα, θά ἀναγκάσουμε τίς κυβερνήσεις νά φανοῦν ἐγκληματίες στά μάτια τοῦ λαοῦ, καί σέ τέτιους ἐγκληματίες οἱ λαοί δέν πρόκειται νά συμπεριφερθοῦν μέ τό γάντι. Μᾶς λένε πώς ἄν δέν δόσουμε τελεσιγραφικό χαρακτήρα θά δείξουμε τήν ἀδυναμία μας, εἶναι ὅμως καιρός ν᾿ ἀφήσουμε κατά μέρος ὅλη τήν ἀστική ψευτιά σχετικά μέ τή δύναμη τοῦ λαοῦ. Δύναμη, σύμφωνα μέ τήν ἀστική ἀντίληψη, ὑπάρχει ὅταν οἱ μάζες τραβοῦνε τυφλά στή σφαγή, ὑπακούοντας στίς διαταγές τῶν ἰμπεριαλιστικῶν κυβερνήσεων. Ἡ ἀστική τάξη τότε μονάχα ἀναγνωρίζει ὅτι ἕνα κράτος εἶναι δυνατό, ὅταν μπορεῖ μ᾿ ὅλη τή δύναμη τοῦ κυβερνητικοῦ μηχανισμοῦ νά ρίξει ὅλες τίς μάζες ἐκεῖ ὅπου θέλουν οἱ ἀστοί κυβερνῆτες. Ἡ δική μας ἀντίληψη γιά τή δύναμη εἶναι διαφορετική. Σύμφωνα μέ τή δική μας ἀντίληψη, ἡ δύναμη τοῦ κράτους βρίσκεται στή συνειδητότητα τῶν μαζῶν. Τό κράτος τότε εἶναι δυνατό, ὅταν οἱ μάζες τά ξέρουν ὅλα, ὅταν μποροῦν νά κρίνουν γιά ὅλα καί ὅταν τά κάνουν ὅλα συνειδητά. Δέν ὑπάρχει λόγος νά φοβόμαστε νά ποῦμε τήν ἀλήθεια γιά τήν κούραση, γιατί ποιό κράτος δέν ἔχει τώρα κουραστεῖ, ποιός λαός δέν τό λέει αὐτό ἀνοιχτά; Πάρτε

τήν 'Ιταλία, ὅπου ἡ κούραση αὐτή προκάλεσε ἕνα μακρόχρονο ἐπαναστατικό κίνημα πού ζητοῦσε νά σταματήσει τό μακελειό. Μήπως στή Γερμανία δέν γίνονται μαζικές διαδηλώσεις τῶν ἐργατῶν, ὅπου ρίχνονται συνθήματα γιά σταμάτημα τοῦ πολέμου; Μήπως δέν εἶναι ἡ κούραση ἐκείνη πού προκάλεσε τήν ἐξέγερση τοῦ γερμανικοῦ στόλου, πού τήν ἔπνιξε τόσο ἀμείλικτα ὁ δήμιος Γουλιέλμος καί τά ὄργανά του; Ἄν τέτια φαινόμενα μποροῦν νά παρουσιάζονται σέ μιά τόσο πειθαρχημένη χώρα, σάν τή Γερμανία, ὅπου ἀρχίζουν νά μιλᾶνε γιά κούραση καί γιά σταμάτημα τοῦ πολέμου, δέν ὑπάρχει λόγος νά φοβόμαστε νά ποῦμε ἀνοιχτά τό ἴδιο, γιατί αὐτό εἶναι μιά ἀλήθεια ἐξίσου σωστή τόσο γιά μᾶς, ὅσο καί γιά ὅλες τίς ἐμπόλεμες, ἀκόμη καί τίς μή ἐμπόλεμες χῶρες.

4

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΓΗΣ 26 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ (8 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ)

Νομίζουμε πώς ἡ ἐπανάσταση ἔδειξε καί ἀπόδειξε πόση σημασία ἔχει νά τεθεῖ καθαρά τό ζήτημα τῆς γῆς. Τό ξέσπασμα τῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης, τῆς δεύτερης, τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης ἀποδείχνει ξεκάθαρα ὅτι ἡ γῆ πρέπει νά περάσει στά χέρια τῶν ἀγροτῶν. Ἡ κυβέρνηση πού ἀνατράπηκε καί τά συμφιλιωτιστικά Κόμματα τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων[12] ἔκαναν ἔγκλημα ὅταν ἀναβάλανε μέ διάφορες προφάσεις τή λύση τοῦ προβλήματος τῆς γῆς καί ὁδήγησαν ἔτσι τή χώρα στήν καταστροφή καί στήν ἀγροτική ἐξέγερση. Τά λόγια τους γιά πογκρόμ καί ἀναρχία στό χωριό ἠχοῦν σάν ψευτιά καί δειλή ἀπάτη. Ποῦ καί πότε ἀκούστηκε μέτρα λογικά νά προκαλέσουν πογκρόμ καί ἀναρχία; Μήπως θά ἀναταραζόταν ἡ ἀγροτική μάζα, ἄν ἡ κυβέρνηση ἐνεργοῦσε λογικά καί ἄν τά μέτρα της ἀνταποκρίνονταν στίς ἀνάγκες τῆς ἀγροτικῆς φτωχολογιᾶς; Ὅλα ὅμως τά μέτρα τῆς κυβέρνησης, πού ἐνέκριναν τά Σοβιέτ τοῦ Αὐξέντιεφ καί τοῦ Ντάν, στρέφονταν ἐνάντια στούς ἀγρότες καί τούς ἀνάγκαζαν νά ἐξεγερθοῦν.

Ἡ κυβέρνηση, ἀφοῦ προκάλεσε τήν ἐξέγερση, ἄρχισε νά φωνάζει γιά πογκρόμ καί ἀναρχία, πού ἡ ἴδια εἶχε προκαλέσει. Ἤθελε νά πνίξει τήν ἐξέγερση μέ τή φωτιά καί τό σίδερο, μά σαρώθηκε ἡ ἴδια ἀπό τήν ἔνοπλη ἐξέγερση τῶν ἐπαναστατημένων στρατιωτῶν, ναυτῶν καί ἐργατῶν. Ἡ κυβέρνηση τῆς ἐργατοαγροτικῆς ἐπανάστασης πρέπει πρῶτα-πρῶτα νά λύσει τό ζήτημα τῆς γῆς, ζήτημα πού μπορεῖ νά καθησυχάσει καί νά ἱκανοποιήσει τίς τεράστιες μάζες τῆς ἀγροτικῆς φτωχολογιᾶς. Θά σᾶς διαβάσω τά ἄρθρα τοῦ διατάγματος πού πρέπει νά

ἐκδόσει ἡ Σοβιετική κυβέρνησή σας. Ἕνα ἀπό τά ἄρθρα αὐτοῦ τοῦ διατάγματος περιέχει τήν ἐντολή πρός τίς ἐπιτροπές γῆς, πού συντάχθηκε μέ βάση τίς 242 ἐντολές τῶν τοπικῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΗ

1) Ἡ ἰδιοκτησία γῆς τῶν τσιφλικάδων καταργεῖται ἀμέσως χωρίς καμιά ἀποζημίωση.

2) Τά κτήματα τῶν τσιφλικάδων, ὅπως καί ὅλη ἡ γῆ πού ἀνήκει στήν αὐτοκρατορική οἰκογένεια, στά μοναστήρια, στίς ἐκκλησίες, μαζί μέ ὅλα τά σύνεργα καί ζῶα ἐργασίας, ὅλα τά κτίρια τῶν ἀγροκτημάτων καί ὅλα τά ἐξαρτήματά τους μπαίνουν στή διάθεση τῶν ἐπαρχιακῶν ἐπιτροπῶν γῆς καί τῶν νομαρχιακῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, ὥς τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

3) Κάθε φθορά τῆς δημευμένης περιουσίας, πού ἀπό σήμερα ἀνήκει σέ ὅλο τό λαό, θεωρεῖται βαρύ ἔγκλημα πού τιμωρεῖται ἀπό τό ἐπαναστατικό δικαστήριο. Τά νομαρχιακά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν παίρνουν ὅλα τά ἀπαραίτητα μέτρα γιά νά τηρηθεῖ αὐστηρότατη τάξη κατά τή δήμευση τῶν κτημάτων τῶν τσιφλικάδων, γιά νά καθοριστεῖ πόση ἔκταση γῆς καί ποιά ἀκριβῶς γῆ ὑπόκειται σέ δήμευση, γιά νά γίνει ἀκριβής καταγραφή ὅλης τῆς δημευόμενης περιουσίας καί γιά νά διαφυλαχτοῦν μέ τή μεγαλύτερη ἐπαναστατική αὐστηρότητα τά ἀγροτικά νοικοκυριά πού περνοῦν στό λαό μαζί μέ ὅλα τά κτίρια, τά ἐργαλεῖα, τά ζῶα, τά ἀποθέματα τροφίμων κτλ.

4) Σάν ὁδηγός γιά τήν πραγμάτωση τῶν μεγάλων ἀγροτικῶν μετασχηματισμῶν, ὥς τήν ὁριστική λύση τους ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση, πρέπει στό ἑξῆς νά χρησιμεύσει παντοῦ ἡ παρακάτω ἐντολή τῶν ἀγροτῶν πού ἔχει διατυπωθεῖ ἀπό τή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Ἰζβέστιγια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν Ἀγροτῶν Βουλευτῶν»[13] μέ βάση τίς 242 τοπικές ἐντολές τῶν ἀγροτῶν καί πού δημοσιεύτηκε στό φύλ. ἀρ. 88 τῆς ἐφημερίδας αὐτῆς (Πετρούπολη, ἀρ. φύλ. 88, 19 τοῦ Αὐγούστου 1917).

ΕΝΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΓΗ

«Τό ζήτημα τῆς γῆς, σέ ὅλη τήν ἔκτασή του, μπορεῖ νά λυθεῖ μονάχα ἀπό μιά παλλαϊκή Συντακτική Συνέλευση.

Ἡ πιό δίκαιη λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς θά εἶναι ἡ παρακάτω:

1) *Τό δικαίωμα τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς καταργεῖται γιά πάντα.* Ἡ γῆ

δέν μπορεῖ οὔτε νά πουλιέται, οὔτε νά ἀγοράζεται, οὔτε νά νοικιάζεται ἤ νά ὑποθηκεύεται, οὔτε νά ἀπαλλοτριώνεται μέ ὁποιονδήποτε ἄλλο τρόπο.

Ὅλη ἡ γῆ: *ἡ γῆ πού ἀνήκει στό κράτος, στήν αὐτοκρατορική οἰκογένεια, στό στέμμα, στά μοναστήρια, στήν ἐκκλησία, ἡ παραχωρημένη γῆ, ἡ γῆ πού μεταβιβάζεται κληρονομικά, ἡ γῆ πού ἀνήκει στήν ἀτομική ἰδιοκτησία, στό δημόσιο καί στούς ἀγρότες κτλ. ἀπαλλοτριώνεται χωρίς ἀποζημίωση*, μετατρέπεται σέ παλλαϊκή περιουσία καί περνάει στή χρήση ὅλων αὐτῶν πού τή δουλεύουν.

Στά πρόσωπα πού ζημιώνονται ἀπό τήν ἀνατροπή τῶν περιουσιακῶν σχέσεων ἀναγνωρίζεται μονάχα τό δικαίωμα νά παίρνουν βοήθημα ἀπό τό δημόσιο γιά τό χρονικό διάστημα πού χρειάζεται γιά νά προσαρμοστοῦν στίς νέες συνθῆκες ζωῆς.

2) Ὅλα τά πλούτη τοῦ ὑπεδάφους: μεταλλεύματα, πετρέλαιο, κάρβουνο, ἁλάτι κτλ., καθώς καί τά δάση καί τά νερά πού ἔχουν παγκρατική σημασία, περνᾶνε στήν ἀποκλειστική χρήση τοῦ κράτους. Ὅλα τά μικρά ποτάμια, λίμνες, δάση κτλ. περνᾶνε στή χρήση τῶν Κοινοτήτων, μέ τόν ὅρο ὅτι θά τά διαχειρίζονται τά τοπικά ὄργανα αὐτοδιοίκησης.

3) Τά κτήματα *μέ ἀνώτερο ἀγροτεχνικό* ἐπίπεδο: κῆποι, φυτεῖες, φυτώρια, δενδροκομεῖα, θερμοκήπια κτλ. *δέν ὑπόκεινται σέ διανομή, ἀλλά μετατρέπονται σέ πρότυπα νοικοκυριά* καί παραδίνονται στήν ἀποκλειστική χρήση *τοῦ κράτους ἤ τῶν Κοινοτήτων* ἀνάλογα μέ τό μέγεθος καί τή σημασία τους. Ἡ γῆ πού βρίσκεται γύρω ἀπό τά σπίτια μαζί μέ τά περιβόλια τους καί τούς λαχανόκηπους, καί στήν πόλη καί στό χωριό, παραμένει στή χρήση τῶν σημερινῶν κατόχων της. Τό μέγεθος τῶν κομματιῶν αὐτῶν καί τό μέγεθος τοῦ φόρου γιά τή χρήση τους καθορίζεται μέ νόμο.

4) Τά ἱπποφορβεῖα, οἱ δημόσιες καί ἰδιωτικές ἐγκαταστάσεις ἐκτροφῆς ζώων καί πτηνῶν καλῆς ράτσας κτλ. δημεύονται, μετατρέπονται σέ παλλαϊκή περιουσία καί περνοῦν στήν ἀποκλειστική χρήση τοῦ κράτους εἴτε τῆς Κοινότητας, ἀνάλογα μέ τό μέγεθος καί τή σημασία τους.

Τό ζήτημα τῆς ἀποζημίωσης ὑπόκειται στήν κρίση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

5) Ὅλα τά ἐργαλεῖα καί τά ζῶα τῆς γῆς πού δημεύεται περνᾶνε χωρίς ἀποζημίωση στήν ἀποκλειστική χρήση τοῦ κράτους ἤ τῆς Κοινότητας, ἀνάλογα μέ τό μέγεθος καί τή σημασία τους.

Ἡ δήμευση τῶν ἐργαλείων καί τῶν ζώων δέν ἀφορᾶ τούς ἀγρότες πού ἔχουν λίγη γῆ.

6) Δικαίωμα χρήσης τῆς γῆς ἀποκτοῦν ὅλοι οἱ πολίτες τοῦ ρωσικοῦ κράτους (χωρίς διάκριση φύλου), πού ἐπιθυμοῦν νά τήν καλλιεργήσουν μόνοι τους μέ τή δουλιά τους, μέ τή βοήθεια τῆς οἰκογένειάς τους ἤ συντροφικά, καί μονάχα γιά ὅσο διάστημα εἶναι σέ θέση νά τήν καλλιεργοῦν. Δέν ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίηση μισθωτῆς ἐργασίας.

Σέ περίπτωση ἀνικανότητας γιά ἐργασία ἑνός μέλους τῆς ἀγροτικῆς Κοινότητας ἐπί 2 χρόνια, ἡ ἀγροτική Κοινότητα ἔχει τήν ὑποχρέωση νά τόν βοηθήσει σ᾽αὐτό τό διάστημα, καλλιεργώντας ἀπό κοινοῦ τά χωράφια του, ὥσπου νά ἀποκατασταθεῖ ἡ ἱκανότητά του γιά ἐργασία.

Οἱ γεωργοί, πού εἴτε ἀπό γεράματα εἴτε ἀπό ἀναπηρία ἔχασαν γιά πάντα τή δυνατότητα νά καλλιεργοῦν προσωπικά τή γῆ, χάνουν τό δικαίωμα χρήσης της, σέ ἀντάλλαγμα ὅμως παίρνουν σύνταξη ἀπό τό κράτος.

7) Ἡ χρήση τῆς γῆς πρέπει νά εἶναι ἴση, δηλ. ἡ γῆ κατανέμεται στούς ἐργαζόμενους ἀνάλογα μέ τίς τοπικές συνθῆκες, μέ μέτρο τήν ἐργασία ἤ τήν κατανάλωση.

Οἱ μορφές χρήσης τῆς γῆς πρέπει νά εἶναι ἐντελῶς ἐλεύθερες: χωριστά ἀγροτικά νοικοκυριά, ἀγροκτήματα, κοινοτικά νοικοκυριά, συνεταιριστικά, ὅπως θά ἀποφασίζουν τά ἴδια τά χωριά καί οἱ συνοικισμοί.

8) Ὅλη ἡ γῆ, ὕστερα ἀπό τήν ἀπαλλοτρίωσή της, γίνεται περιουσία ὅλου τοῦ λαοῦ. Τή διανομή της ἀνάμεσα στούς ἐργαζόμενους τή ρυθμίζουν τά τοπικά καί κεντρικά ὄργανα αὐτοδιοίκησης, ἀρχίζοντας ἀπό τίς Κοινότητες τῶν χωριῶν καί τῶν πόλεων, πού εἶναι δημοκρατικά ὀργανωμένες χωρίς διάκριση κοινωνικῆς θέσης, καί τελειώνοντας μέ τούς κεντρικούς ὀργανισμούς τῶν περιοχῶν.

Ἡ γῆ ὑπόκειται σέ περιοδικές ἀναδιανομές ἀνάλογα μέ τήν αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ καί τό ἀνέβασμα τῆς παραγωγικότητας καί τοῦ ἀγροτεχνικοῦ ἐπιπέδου τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Κατά τήν ἀλλαγή τῶν συνόρων τῶν κλήρων ὁ πρωταρχικός πυρήνας τοῦ κλήρου πρέπει νά μένει ἄθικτος.

Ἡ γῆ τῶν προσώπων, πού παύουν νά εἶναι μέλη τῆς Κοινότητας, ἐπιστρέφεται στό ἀπόθεμα γῆς, δικαίωμα ὅμως προτεραιότητας νά πάρουν τόν κλῆρο τῶν μελῶν πού ἔφυγαν ἔχουν οἱ πιό στενοί συγγενεῖς τους, ἤ τά πρόσωπα πού ὑποδείχνουν αὐτά τά πρώην μέλη.

Ἡ ἀξία τῶν λιπασμάτων καί τῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων (ριζικές βελτιώσεις), πού ἔχει καταβληθεῖ γιά τή γῆ, ἐφόσον δέν ἔχει χρησιμοποιηθεῖ ὥς τή μέρα πού ὁ κλῆρος ἐπιστρέφεται στό ἀπόθεμα γῆς, πρέπει νά πληρώνεται.

Ἄν σέ ὁρισμένα μέρη ἀποδειχτεῖ ὅτι τό ἀπόθεμα γῆς πού ὑπάρχει δέν ἐπαρκεῖ γιά νά ἱκανοποιηθεῖ ὅλος ὁ ντόπιος πληθυσμός, τότε ὁ παραπανίσιος πληθυσμός πρέπει νά μετοικήσει.

Τήν ὀργάνωση τῆς μετοίκησης, καθώς καί τά ἔξοδα γιά τή μετοίκηση καί τόν ἐφοδιασμό μέ ἐργαλεῖα κτλ. πρέπει νά τά ἀναλάβει τό κράτος.

Ἡ μετοίκηση γίνεται μέ τήν ἑξῆς σειρά: πρῶτα οἱ ἀκτήμονες ἀγρότες πού ἐπιθυμοῦν νά μετοικήσουν, ὕστερα τά μέλη τῆς Κοινότητας πού δέν εἶναι ἐντάξει, οἱ λιποτάκτες κτλ. καί, τέλος, μέ κλῆρο ἤ μέ συγκατάθεση».

Ἡ ἐντολή αὐτή πού ἐκφράζει τήν κατηγορηματική θέληση τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῶν συνειδητῶν ἀγροτῶν ὅλης τῆς Ρωσίας, ἀνακηρύσσεται προσωρινός νόμος, πού ὥς τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης θά ἐφαρμόζεται—ἀνάλογα μέ τίς δυνατότητες—ἀμέσως καί σέ ὁρισμένα σημεῖα της μέ τήν ἀπαραίτητη σειρά πού θά καθορίζεται ἀπό τά νομαρχιακά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν.

5) Ἡ γῆ τῶν ἁπλῶν ἀγροτῶν καί τῶν ἁπλῶν κοζάκων δέν δημεύεται.

———

᾿Εδῶ ἀκούγονται φωνές ὅτι τό διάταγμα τό ἴδιο καί ἡ ἐντολή ἔχουν συνταχθεῖ ἀπό τούς σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες. Ἄς εἶναι κι᾿ἔτσι. Δέν ἔχει σημασία ποιός τά σύνταξε. Σάν δημοκρατική ὅμως κυβέρνηση πού εἴμαστε, δέν μποροῦμε νά ἀγνοήσουμε τήν ἀπόφαση τῶν κατώτερων λαϊκῶν στρωμάτων, ἀκόμη κι᾿ἄν δέν συμφωνοῦμε μ᾿αὐτή. Στό καμίνι τῆς ζωῆς, ἐφαρμόζοντας τήν ἀπόφαση αὐτή στήν πράξη, πραγματοποιώντας την κατά τόπους, οἱ ἀγρότες θά καταλάβουν μόνοι τους ποῦ βρίσκεται ἡ ἀλήθεια. Κι᾿ἄν ἀκόμη οἱ ἀγρότες ἀκολουθήσουν καί παραπέρα τούς σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες, κι᾿ἄν ἀκόμη δόσουν σ᾿αὐτό τό Κόμμα τήν πλειοψηφία στή Συντακτική Συνέλευση, πάλι ἐμεῖς θά ποῦμε: ἄς εἶναι κι᾿ἔτσι. ῾Η ζωή εἶναι ὁ καλύτερος δάσκαλος, κι᾿αὐτή θά δείξει ποιός ἔχει δίκιο, ἔστω κι᾿ἄν γιά τή λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος οἱ ἀγρότες ξεκινοῦν ἀπό τή μιά ἄκρη κι᾿ἐμεῖς ἀπό τήν ἄλλη. ῾Η ζωή θά μᾶς ἀναγκάσει νά πλησιάσουμε ὁ ἕνας τόν ἄλλο μέσα στό γενικό χείμαρο τῆς ἐπαναστατικῆς δημιουργίας, στήν ἐπεξεργασία τῶν νέων μορφῶν κράτους. Πρέπει νά ἀκολουθοῦμε τή ζωή, πρέπει νά δίνουμε πλήρη ἐλευθερία στή δημιουργικότητα τῶν λαϊκῶν μαζῶν. ῾Η παλιά κυβέρνηση πού ἀνατράπηκε μέ τήν ἔνοπλη ἐξέγερση, ἤθελε νά λύσει τό ζήτημα τῆς γῆς μέ τή βοήθεια τῆς ἴδιας τῆς παλιᾶς τσαρικῆς γραφειοκρατίας. ᾿Αντί ὅμως νά λύσει τό ζήτημα ἡ γραφειοκρατία, δέν ἔκανε ἄλλο παρά νά πολεμάει τούς ἀγρότες. Οἱ ἀγρότες κάτι διδάχτηκαν στήν περίοδο τῆς ὀχτάμηνης ἐπανάστασής μας καί θέλουν νά λύσουν οἱ ἴδιοι ὅλα τά ζητήματα τῆς γῆς. Γι᾿αὐτό εἴμαστε ἐνάντια σέ κάθε τροπολογία αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου, δέν θέλουμε νά μποῦμε σέ λεπτομέρειες, γιατί γράφουμε διάταγμα καί ὄχι πρόγραμμα δράσης. ῾Η Ρωσία εἶναι μεγάλη καί ἔχει διάφορες τοπικές συνθῆκες. Πιστεύουμε ὅτι ἡ ἀγροτιά θά μπορέσει ἡ ἴδια νά λύσει καλύτερα ἀπό μᾶς τό ζήτημα αὐτό σωστά, ἔτσι ὅπως πρέπει. ῾Η οὐσία δέν εἶναι ἄν θά τό κάνει αὐτό μέ τό δικό μας πνεῦμα, ἤ μέ τό πνεῦμα τοῦ προγράμματος τῶν ἐσέρων. ῾Η οὐσία εἶναι νά ἀποκτήσει ἡ ἀγροτιά σταθερή πεποίθηση ὅτι στό χωριό δέν ὑπάρχουν πιά τσιφλικάδες, ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ ἀγρότες πρέπει νά λύσουν ὅλα τά ζητήματα, νά ὀργανώσουν οἱ ἴδιοι τή ζωή τους. (Ζωηρά χειροκροτήματα.)

5

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΕΡΓΑΤΟΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ἀποφασίζει:

Νά σχηματίσει γιά τή διακυβέρνηση τῆς χώρας, μέχρι τή σύγκληση Συντακτικῆς Συνέλευσης, Προσωρινή ἐργατοαγροτική κυβέρνηση, πού θά ὀνομάζεται Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Ἡ διεύθυνση τῶν διάφορων τομέων τῆς κρατικῆς ζωῆς ἀνατίθεται σέ ἐπιτροπές, πού τά μέλη τους, σέ στενή ἑνότητα μέ τίς μαζικές ὀργανώσεις τῶν ἐργατῶν, τῶν ἐργατριῶν, τῶν ναυτῶν, τῶν στρατιωτῶν, τῶν ἀγροτῶν καί τῶν ὑπαλλήλων, πρέπει νά ἐξασφαλίσουν τήν ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος πού διακήρυξε τό συνέδριο. Ἡ κυβερνητική ἐξουσία ἀνήκει στό σῶμα τῶν προέδρων αὐτῶν τῶν ἐπιτροπῶν, δηλαδή στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Ὁ ἔλεγχος τῆς δράσης τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων καί τό δικαίωμα τῆς ἀντικατάστασής τους ἀνήκει στό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί στήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή του.

Σήμερα τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀπαρτίζεται ἀπό τά παρακάτω πρόσωπα:

Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου—*Βλαντίμιρ Οὐλιάνοφ (Λένιν)*·

Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐσωτερικῶν—*Α. Ι. Ρίκοφ*·

Γεωργίας—*Β. Π. Μιλιούτιν*·

Ἐργασίας—*Α. Γκ. Σλιάπνικοφ*·

Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν—μιά ἐπιτροπή ἀποτελούμενη ἀπό τούς: *Β. Α. Ὀβσέγενκο (Ἀντόνοφ), Ν. Β. Κριλένκο* καί *Π. Ε. Ντιμπένκο*·

Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας—*Β. Π. Νογκίν*·
Λαϊκῆς Παιδείας— *Α. Β. Λουνατσάρσκι*·
Οἰκονομικῶν—*Ι. Ι. Σκβορτσόφ (Στεπάνοφ)*·
Ἐξωτερικῶν—*Λ. Ντ. Μπρονστέιν (Τρότσκι)*·
Δικαιοσύνης—*Γκ. Ι. Ὀππόκοφ (Λόμοφ)*·
Ἐπισιτισμοῦ—*Ι. Α. Τεοντορόβιτς*·
Ταχυδρομείων καί Τηλεγράφων—*Ν. Π. Ἀβίλοφ (Γκλέμποφ)*·
Πρόεδρος γιά τίς ὑποθέσεις τῶν Ἐθνοτήτων—*Ι. Β. Τζουγκασβίλι (Στάλιν)*.

Ἡ θέση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου γιά τούς Σιδηροδρόμους παραμένει προσωρινά κενή.

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη
(8 τοῦ Νοέμβρη) 1917

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ[14]

1. Σέ ὅλες τίς βιομηχανικές, ἐμπορικές, τραπεζικές, ἀγροτικές καί ἄλλες ἐπιχειρήσεις πού ἔχουν ἐργάτες καί ὑπαλλήλους (μαζί) ὄχι λιγότερους ἀπό 5 ἄτομα, ἤ πού ἔχουν τζίρο ὄχι λιγότερο ἀπό 10 000 ρούβλια τό χρόνο, καθιερώνεται *ἐργατικός ἔλεγχος* τῆς παραγωγῆς, τῆς φύλαξης καί τῆς ἀγοραπωλησίας ὅλων τῶν προϊόντων καί τῶν πρώτων ὑλῶν.

2. Τόν ἐργατικό ἔλεγχο τόν πραγματοποιοῦν ὅλοι οἱ ἐργάτες καί οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐπιχείρησης εἴτε ἄμεσα, ἄν ἡ ἐπιχείρηση εἶναι τόσο μικρή, ὥστε νά μπορεῖ νά γίνει αὐτό, εἴτε μέ τούς αἱρετούς ἀντιπροσώπους τους, πού πρέπει νά ἐκλεγοῦν *ἀμέσως* σέ γενικές συνελεύσεις μέ πρακτικά ἐκλογῆς καί γνωστοποίηση τῶν ὀνομάτων τῶν ἐκλεγμένων στήν κυβέρνηση καί στά τοπικά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

3. Χωρίς τήν ἄδεια τῶν αἱρετῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων ἀπαγορεύεται ἀπόλυτα τό σταμάτημα μιᾶς ἐπιχείρησης ἤ παραγωγῆς πού ἔχει πανεθνική σημασία (βλ. § 7), καθώς καί κάθε μεταβολή στή λειτουργία της.

4. Οἱ αἱρετοί αὐτοί ἀντιπρόσωποι πρέπει νά μποροῦν νά βλέπουν *ὅλα* ἀνεξαιρέτως τά βιβλία καί τά στοιχεῖα, καθώς καί *ὅλες* τίς ἀποθῆκες καί τά ἀποθέματα ὑλικῶν, ἐργαλείων καί προϊόντων, χωρίς καμιά ἐξαίρεση.

5. Οἱ ἀποφάσεις τῶν αἱρετῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργατῶν καί τῶν ὑπαλλήλων εἶναι ὑποχρεωτικές γιά τούς ἰδιοκτῆτες τῶν ἐπιχειρήσεων καί μποροῦν νά ἀκυρωθοῦν μόνο ἀπό τά συνδικάτα καί τά συνέδρια.

6. Σέ ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις πανεθνικῆς σημασίας *ὅλοι* οἱ ἰδιοκτῆτες καί *ὅλοι* οἱ αἱρετοί ἀντιπρόσωποι τῶν ἐργατῶν καί

τῶν ὑπαλλήλων πού ἔχουν ἐκλεγεῖ γιά νά ἀσκοῦν τόν ἐργατικό ἔλεγχο, θεωροῦνται ὑπεύθυνοι ἀπέναντι στό κράτος γιά τήν αὐστηρότατη τήρηση τῆς τάξης καί τῆς πειθαρχίας καί γιά τήν περιφρούρηση τῆς περιουσίας. Οἱ ἔνοχοι γιά ἀμέλεια, γιά ἀπόκρυψη ἀποθεμάτων, λογαριασμῶν κτλ. τιμωροῦνται μέ δήμευση ὅλης τῆς περιουσίας τους καί μέ φυλάκιση ὥς 5 χρόνια.

7. Ἐπιχειρήσεις παγκρατικῆς σημασίας θεωροῦνται ὅλες οἱ ἐπιχειρήσεις πού δουλεύουν γιά τήν ἄμυνα, καθώς καί ἐκεῖνες πού συνδέονται κατά τόν ἕνα ἤ τόν ἄλλο τρόπο μέ τήν παραγωγή προϊόντων πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά τήν ὕπαρξη τῶν μαζῶν τοῦ πληθυσμοῦ.

8. Πιό λεπτομερειακές διατάξεις γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο καθορίζονται ἀπό τά τοπικά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν καί ἀπό τίς συνδιασκέψεις τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, καθώς καί ἀπό τίς ἐπιτροπές τῶν ὑπαλλήλων σέ γενικές συνελεύσεις τῶν ἀντιπροσώπων τους.

Γράφτηκε στίς 26 ἤ 27 τοῦ 'Οχτώβρη
(8 ἤ 9 τοῦ Νοέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσεύτηκε τό 1929
στή 2η καί 3η ἔκδοση τῶν 'Απάντων
τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. XXII

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΗ ΜΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΕΛΣΙΝΓΚΦΟΡΣ 27 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ (9 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ) 1917

1

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΕΛΣΙΝΓΚΦΟΡΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ, ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΤΗΣ ΦΙΛΛΑΝΔΙΑΣ Α. Λ. ΣΕΪΝΜΑΝ

— Μπορεῖτε νά μιλᾶτε ἐξονόματος τῆς Ἐπιτροπῆς περιοχῆς τοῦ στρατοῦ καί τοῦ στόλου;

— Φυσικά, μπορῶ.

— Μπορεῖτε νά κινήσετε ἀμέσως πρός τήν Πετρούπολη ὅσο τό δυνατό περισσότερα ἀντιτορπιλικά καί ἄλλα ἐξοπλισμένα πλοῖα;

— Τώρα θά φωνάξουμε τόν πρόεδρο τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς, ἐπειδή ἡ ὑπόθεση ἔχει καθαρά ναυτικό χαρακτήρα.

— Τί νέα ἔχετε στήν Πετρούπολη;

— Ὑπάρχουν πληροφορίες ὅτι τά στρατεύματα τοῦ Κέρενσκι προχώρησαν καί κατέλαβαν τήν Γκάτσινα, κι ἐπειδή ἕνα μέρος τῶν στρατευμάτων τῆς Πετρούπολης εἶναι κουρασμένο, ὑπάρχει ἐπιτακτική ἀνάγκη ἀπό ταχύτατη καί ἰσχυρότατη ἐνίσχυση.

— Ἄλλο τίποτε;

— Ἀντί τῆς ἐρώτησης «ἄλλο τίποτε» περίμενα νά δηλώσετε ὅτι εἶστε ἕτοιμος νά κινηθεῖτε καί νά πολεμήσετε.

— Μά νομίζω πώς δέν ὑπάρχει ἀνάγκη νά τό ἐπαναλαβαίνουμε αὐτό· δηλώσαμε πώς αὐτή εἶναι ἡ ἀπόφασή μας, συνεπῶς, ὅλα θά γίνουν στά σίγουρα.

—Ἔχετε ἀποθέματα ἀπό τουφέκια καί πολυβόλα καί σέ τί ποσότητα;

— Εἶναι ἐδῶ ὁ Μιχάηλοφ, πρόεδρος τοῦ Στρατιωτικοῦ τμήματος τῆς Ἐπιτροπῆς περιοχῆς. Αὐτός θά σᾶς πεῖ γιά τό στρατό τῆς Φιλλανδίας.

2

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ, ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΤΗΣ ΦΙΛΛΑΝΔΙΑΣ ΜΙΧΑΗΛΟΦ

— Πόσες λόγχες σᾶς χρειάζονται;

— Μᾶς χρειάζονται ὅσο τό δυνατό περισσότερες λόγχες, μά μόνο μέ ἀνθρώπους ἀφοσιωμένους καί ἀποφασισμένους νά πολεμήσουν. Πόσους τέτιους ἀνθρώπους ἔχετε;

— Μέχρι πέντε χιλιάδες. Μπορεῖ νά σταλοῦν ἐπειγόντως αὐτοί πού εἶναι ἀποφασισμένοι νά πολεμήσουν.

— Σέ πόσες ὧρες μπορεῖ νά ὑπολογίζει κανείς πώς θά φτάσουν στήν Πετρούπολη, ἄν σταλοῦν ὅσο τό δυνατό πιό γρήγορα;

— Τό πολύ σέ εἰκοσιτέσσερις ὧρες ἀπ'αὐτή τή στιγμή.

— Διά ξηρᾶς;

— Σιδηροδρομικῶς.

— Καί μπορεῖτε νά ἐξασφαλίσετε τήν τροφοδοσία τους;

— Μάλιστα. Τρόφιμα ἔχουμε πολλά. Ἔχουμε κι'ὡς 35 πολυβόλα. Ἐπίσης μπορούμε νά στείλουμε, χωρίς νά φέρουμε ζημιά στήν ἐδῶ κατάσταση, κι'ἕνα μικρό μέρος πεδινοῦ πυροβολικοῦ μέ τούς πυροβολητές του.

— Στό ὄνομα τῆς κυβέρνησης τῆς Δημοκρατίας σᾶς παρακαλῶ θερμά νά ἀρχίσετε ἀμέσως αὐτή τήν ἀποστολή καί σᾶς παρακαλῶ ἐπίσης νά ἀπαντήσετε ἄν μάθατε τό σχηματισμό τῆς νέας κυβέρνησης καί πῶς τήν ὑποδέχτηκαν σέ σᾶς τά Σοβιέτ;

— Γιά τήν ὥρα μάθαμε γιά τήν κυβέρνηση μόνο ἀπό τίς ἐφημερίδες. Ἡ εἴδηση ὅτι ἡ ἐξουσία πέρασε στά χέρια τῶν Σοβιέτ ἔγινε δεκτή μέ ἐνθουσιασμό ἐδῶ.

— Λοιπόν, τά στρατεύματα ξηρᾶς θά κινηθοῦν ἀμέσως καί ἡ μεταφορά τροφίμων γι'αὐτά θά εἶναι ἐξασφαλισμένη;

— Μάλιστα. Θά ἀρχίσουμε ἀμέσως τήν ἀποστολή τους καί θά τά ἐφοδιάσουμε μέ τρόφιμα. 'Εδῶ στόν τηλέγραφο εἶναι ὁ σύντροφος ἀντιπρόεδρος τῆς ΚΕ τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς, γιατί ὁ Ντιμπένκο ἔφυγε ἀπόψε στίς 10 τό βράδυ γιά τήν Πετρούπολη.

3

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ Ν. Φ. ΙΣΜΑΗΛΟΦ

— Πόσα ἀντιτορπιλικά καί ἄλλα ἐξοπλισμένα πλοῖα μπορεῖτε νά στείλετε;

— Μποροῦμε νά στείλουμε τό θωρηκτό «Ρεσπούμπλικα» καί δυό ἀντιτορπιλικά.

— Θά ἐξασφαλίσετε ἐπίσης καί τήν τροφοδοσία τους;

— 'Ο στόλος διαθέτει τρόφιμα, καί τά σκάφη θά ἐφοδιαστοῦν μέ τρόφιμα. Μπορῶ νά πῶ μέ βεβαιότητα ὅτι ὅλα τά ἀντιτορπιλικά πού θά σταλοῦν καί τό θωρηκτό «Ρεσπούμπλικα» θά ἐκπληρώσουν τήν ἀποστολή τους γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς ἐπανάστασης. Μήν ἀμφιβάλλετε γιά τήν ἀποστολή ἔνοπλης δύναμης. Θά γίνει ὁπωσδήποτε.

— Ὕστερα ἀπό πόσες ὧρες;

— Τό πολύ σέ 18 ὧρες. Μήπως εἶναι ἀνάγκη νά σταλοῦν ἀμέσως;

— Μάλιστα. 'Η κυβέρνηση πιστεύει ἀπόλυτα πώς εἶναι ἀνάγκη νά σταλοῦν ἀμέσως, ὥστε τό θωρηκτό νά μπεῖ στή διώρυγα Μορσκόι ὅσο τό δυνατό πιό κοντά στήν ἀκτή.

— 'Επειδή τό θωρηκτό εἶναι μεγάλο σκάφος μέ πυροβόλα τῶν 12 ἰντσῶν, δέν θά μπορέσει νά ἀγκυροβολήσει κοντά στήν ἀκτή: ἔτσι θά μπορεῖ νά αἰχμαλωτιστεῖ πολύ εὔκολα. Γιά τό σκοπό αὐτό, ὅμως, εἶναι κατάλληλα τά ἀντιτορπιλικά μέ ἐλαφρά πυροβόλα καί μέ πολυβόλα. 'Οσοναφορᾶ τό θωρηκτό, πρέπει νά στέκεται, ἄς ποῦμε, εἴτε στό λιμάνι, εἴτε δίπλα στό καταδρομικό «'Αβρόρα», γιατί τά πυροβόλα του βάλλουν σέ 25 βέρστια. Γενικά, τή δουλιά αὐτή θά τήν κάνουν οἱ ναῦτες μέ τό διοικητικό προσωπικό.

— Τά ἀντιτορπιλικά πρέπει νά μποῦν στό Νεβά κοντά στό χωριό Ριμπάτσκογε, γιά νά ὑπερασπίζουν τή σιδηροδρομική

γραμμή Νικολάγεβσκαγια καί όλους τούς δρόμους πού όδηγοῦν σ'αὐτή.

— Καλά, ὅλα αὐτά θά ἐκτελεστοῦν. Τί ἄλλο ἔχετε;

—'Υπάρχει σταθμός ἀσυρμάτου στό θωρηκτό «Ρεσπούμπλικα» καί μπορεῖ νά ἐπικοινωνεῖ μέ τήν Πετρούπολη ὅταν βρίσκεται ἐν πλῷ;

—Ὄχι μόνο στό «Ρεσπούμπλικα», μά καί στά ἀντιτορπιλικά πού ἐπικοινωνοῦν μέ τόν πύργο τοῦ Ἄιφελ. Γενικά, σᾶς βεβαιώνουμε, ὅλα θά πᾶνε καλά.

— Μποροῦμε λοιπόν νά ὑπολογίζουμε ὅτι ὅλα τά πλοῖα πού εἴπαμε θά κινηθοῦν ἀμέσως;

— Μάλιστα, μπορεῖτε. Τώρα θά δόσουμε ἐπείγουσες διαταγές, ὥστε νά βρίσκονται τά πλοῖα αὐτά ἔγκαιρα στήν Πετρούπολη.

—Ἔχετε ἀποθέματα τουφεκιῶν μέ σφαῖρες; Στεῖλτε ὅσο μπορεῖτε περισσότερα.

—Ἔχουμε, ὅμως γιά τά πλοῖα καί σέ μικρή ποσότητα. Ὅ,τι ἔχουμε, θά στείλουμε.

— Γειά σας. Χαίρετε.

— Χαίρετε. Ποιός εἶστε; Πέστε τό ὄνομά σας.

— Λένιν.

— Χαίρετε. 'Αρχίζουμε τήν ἐκτέλεση.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1922
στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια
Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 10

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ
τό κείμενο τῆς τηλεγραφικῆς ταινίας

ΣΥΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ 29 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ (11 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ) 1917[15]

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

1

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Δέν ὑπάρχει λόγος νά σταθοῦμε πολύ στήν πολιτική κατάσταση. Τώρα τό πολιτικό ζήτημα γίνεται ἄμεσα στρατιωτικό. Εἶναι πεντακάθαρο ὅτι ὁ Κέρενσκι πῆρε μαζί του τούς κορνιλοφικούς· ἐκτός ἀπ᾽αὐτούς, δέν ἔχει σέ ποιόν ἄλλο νά στηριχθεῖ. Στή Μόσχα κατέλαβαν τό Κρεμλίνο, ἐνῶ τά προάστια, ὅπου ζοῦνε οἱ ἐργάτες καί γενικά ὁ πιό φτωχός κόσμος, δέν εἶναι κάτω ἀπό τήν ἐξουσία τους. Στό μέτωπο κανείς δέν εἶναι μέ τό μέρος τοῦ Κέρενσκι. ᾿Ακόμη καί τά ταλαντευόμενα στοιχεῖα, ὅπως λογουχάρη τά μέλη τοῦ συνδικάτου τῶν σιδηροδρομικῶν, ἐκφράζονται τώρα ὑπέρ τῶν διαταγμάτων γιά τήν εἰρήνη καί γιά τή γῆ.

῾Η τεράστια πλειοψηφία τῶν ἀγροτῶν, στρατιωτῶν καί ἐργατῶν εἶναι ὑπέρ μιᾶς πολιτικῆς εἰρήνης.

῾Η πολιτική αὐτή δέν εἶναι πολιτική τῶν μπολσεβίκων, γενικά δέν εἶναι «κομματική» πολιτική, μά εἶναι πολιτική τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν, δηλαδή τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ. Δέν ἐφαρμόζουμε τό πρόγραμμα τῶν μπολσεβίκων, καί στό ἀγροτικό ζήτημα τό πρόγραμμά μας εἶναι ὁλόκληρο παρμένο ἀπό τίς ἐντολές τῶν ἀγροτῶν.

Δέν φταῖμε ἐμεῖς ἄν οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι ἀποχώρησαν. Τούς προτείναμε νά μοιραστοῦμε τήν ἐξουσία, αὐτοί ὅμως θέλουν νά περιμένουν ὡσότου τελειώσει ἡ πάλη ἐνάντια στόν Κέρενσκι.

Τούς καλέσαμε ὅλους νά πάρουν μέρος στήν κυβέρνηση. Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι[16] δήλωσαν πώς θέλουν νά ὑποστηρίξουν τήν

πολιτική τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης. Οὔτε ἀποφάσισαν κάν νά δηλώσουν ὅτι διαφωνοῦν μέ τό πρόγραμμα τῆς νέας κυβέρνησης.

Στήν ἐπαρχία πιστεύουν σέ ἐφημερίδες σάν τήν «Ντιέλο Ναρόντα»[17]. Ἐδῶ ὅλοι ξέρουν ὅτι οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι ἀποχώρησαν γιατί ἀπόμειναν μειοψηφία. Ἡ φρουρά τῆς Πετρούπολης τό ξέρει αὐτό. Ξέρει ὅτι ἐμεῖς ἐπιθυμούσαμε νά ἔχουμε σοβιετική κυβέρνηση συνασπισμοῦ. Δέν ἀποκλείαμε κανέναν ἀπό τό Σοβιέτ. Ἄν δέν ἤθελαν νά δουλέψουμε μαζί, τόσο τό χειρότερο γι'αὐτούς. Οἱ μάζες τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν δέν θά ἀκολουθήσουν τούς μενσεβίκους καί τούς ἐσέρους. Δέν ἀμφιβάλλω πώς σέ ὁποιαδήποτε συνέλευση ἐργατῶν ἤ στρατιωτῶν τά ἐννιά δέκατα θά ταχθοῦν μέ τό μέρος μας.

Ἡ ἀπόπειρα τοῦ Κέρενσκι εἶναι τυχοδιωκτισμός τό ἴδιο ἀξιοθρήνητος, ὅπως καί ἡ ἀπόπειρα τοῦ Κορνίλοφ. Ἡ στιγμή ὅμως εἶναι τώρα δύσκολη. Χρειάζονται δραστήρια μέτρα γιά νά τακτοποιηθεῖ ὁ ἐπισιτισμός, νά σταματήσουν τά δεινά τοῦ πολέμου. Δέν μποροῦμε νά περιμένουμε καί δέν μποροῦμε νά ἀνεχθοῦμε οὔτε μιά μέρα τήν ἐξέγερση τοῦ Κέρενσκι. Ἄν οἱ κορνιλοφικοί ὀργανώσουν μιά καινούργια ἐξέγερση, θά τούς ἀπαντήσουμε μέ τόν ἴδιο τρόπο πού ἀπαντήσαμε σήμερα στήν ἐξέγερση τῶν εὐέλπιδων. Ἄς τά βάλουν οἱ εὐέλπιδες μέ τόν ἑαυτό τους. Πήραμε τήν ἐξουσία σχεδόν χωρίς αἱματοχυσία. Ἄν ὑπῆρξαν θύματα, ὑπῆρξαν μόνο ἀπό τήν πλευρά μας. Ὅλος ὁ λαός ποθοῦσε αὐτήν ἀκριβῶς τήν πολιτική πού ἀκολουθεῖ ἡ νέα κυβέρνηση. Ἡ νέα κυβέρνηση δέν πῆρε τήν πολιτική αὐτή ἀπό τούς μπολσεβίκους, ἀλλά ἀπό τούς στρατιῶτες τοῦ μετώπου, ἀπό τούς ἀγρότες τοῦ χωριοῦ καί ἀπό τούς ἐργάτες τῆς πόλης.

Τό διάταγμα γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο πρέπει νά ἐκδοθεῖ αὐτές τίς μέρες. Τό ξαναλέω: ἡ πολιτική κατάσταση ἀνάγεται τώρα σέ στρατιωτική. Δέν μποροῦμε νά ἀνεχθοῦμε νίκη τοῦ Κέρενσκι: στήν περίπτωση αὐτή δέν θά ἔχουμε οὔτε εἰρήνη, οὔτε γῆ, οὔτε ἐλευθερία. Δέν ἀμφιβάλλω πώς οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἐργάτες τῆς Πετρούπολης, πού μόλις τέλειωσαν τή νικηφόρα ἐξέγερση, θά μπορέσουν νά συντρίψουν τούς κορνιλοφικούς. Εἴχαμε ἀδυναμίες. Δέν ὑπάρχει λόγος νά τό ἀρνούμαστε. Χάσαμε κάτι ἐξαιτίας αὐτοῦ. Οἱ ἀδυναμίες ὅμως αὐτές μποροῦν νά ἐξαλειφθοῦν. Χωρίς νά χάνουμε οὔτε μιά ὥρα, οὔτε ἕνα λεπτό, πρέπει νά ὀργανωθοῦμε μόνοι μας, νά ὀργανώσουμε τό ἐπιτελεῖο. Αὐτό εἶναι ἀνάγκη νά γίνει σήμερα κιόλας. Κι'ὅταν

όργανωθοῦμε, θά μπορέσουμε νά ἐξασφαλίσουμε τή νίκη σέ λίγες μέρες κι'ἴσως πιό γρήγορα.

Ἡ κυβέρνηση πού δημιουργήθηκε μέ τή θέληση τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, δέν θά ἀνεχθεῖ νά τή χλευάζουν οἱ κορνιλοφικοί.

Τό καθῆκον τῆς πολιτικῆς καί τό στρατιωτικό καθῆκον εἶναι: ὀργάνωση τοῦ ἐπιτελείου, συγκέντρωση τῶν ὑλικῶν δυνάμεων, ἐξασφάλιση τῶν στρατιωτῶν μέ ὅλα τά ἀναγκαῖα. Αὐτά πρέπει νά τά κάνουμε χωρίς νά χάνουμε οὔτε μιά ὥρα, οὔτε ἕνα λεπτό, γιά νά ἐξελίσσονται ὅλα καί στό μέλλον ἐξίσου νικηφόρα, ὅπως καί ὥς τά τώρα.

2

ΛΟΓΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

Μπῆκε τέρμα στήν περίοδο τῆς μεγάλης ἀνοργανωσιᾶς. Διορίστηκε ἀρχηγός τοῦ ἐπιτελείου. Γι'αὐτό θά γίνει ἀνακοίνωση. Πέρασε ἡ περίοδος τῶν ταλαντεύσεων. Αἰσθανόμασταν πολύ ἔντονα τήν ἔλλειψη τάξης στό στρατό καί τήν ἔλλειψη σύνδεσης. Τώρα διαπιστώνεται ὅτι μέσα στά τμήματα ὑπάρχει μεγάλη ἑνότητα καί ἐνθουσιασμός. Πρέπει ἐσεῖς οἱ ἴδιοι νά καταπιαστεῖτε μέ τή δουλιά, νά ἐλέγχετε οἱ ἴδιοι κάθε ἐνέργεια, νά ἐλέγχετε ἄν πραγματοποιήθηκαν οἱ ἐντολές, ἄν πάρθηκε ἐπαφή μέ τίς ἐργατικές ὀργανώσεις κτλ. Οἱ ἐργάτες θά σᾶς βοηθήσουν σ'αὐτή τή δουλιά. Θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά σᾶς δόσω μιά συμβουλή: νά ἐλέγχετε μέσω τῆς ἐπιτροπῆς ἐλέγχου ἤ μέσω τῶν ἀντιπροσώπων τῶν συνταγμάτων κάθε ἀνακοίνωση, χωρίς νά βασίζεστε σέ κανέναν, νά ἐλέγχετε ἄν ἐκτελέστηκε ἡ διαταγή, ἄν εἶναι σωστές οἱ πληροφορίες γιά τά ἀποθέματα. Καταπιαστεῖτε μόνοι σας μέ τή δουλιά, ἐλέγχετε τά πάντα μόνοι σας, ὑπολογίζετε κάθε ἀπόθεμα, κάθε βῆμα — αὐτή εἶναι ἡ καλύτερη ἐγγύηση γιά τήν ἐπιτυχία.

3
ΛΟΓΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τή γνώμη πού διατυπώθηκε ἐδῶ: οἱ ἐργάτες πρέπει νά ἀναλάβουν ἕνα μέρος τῆς δουλιᾶς γιά τήν περιφρούρηση τῆς πόλης. Στήν κοινή αὐτή δουλιά οἱ στρατιῶτες θά μαθαίνουν στούς ἐργάτες τή χρήση τῶν ὅπλων. Καθῆκον μας, πού δέν πρέπει νά τό ξεχνᾶμε οὔτε λεπτό, εἶναι ὁ γενικός ἐξοπλισμός τοῦ λαοῦ καί ἡ κατάργηση τοῦ μόνιμου στρατοῦ. Ἄν ἐξασφαλίσουμε τή συμμετοχή τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ στό ἔργο αὐτό, ἡ δουλιά θά εἶναι πιό εὔκολη. Ἡ πρόταση τῶν συντρόφων νά συσκέπτονται κάθε μέρα εἶναι πρακτική. Εἶναι σωστό ὅτι ἡ ρωσική ἐπανάσταση μᾶς παρουσιάζει πολλά καινούργια, πού δέν ὑπῆρξαν σέ καμιά ἐπανάσταση. Τέτιο ὄργανο, σάν τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, δέν ὑπῆρξε. Πρέπει νά γίνετε ἕνα μέ τούς ἐργάτες· αὐτοί θά σᾶς δόσουν ὅλα ὅσα ἡ ἀστική τάξη σᾶς ἔδινε ὥς τά τώρα μέ χίλια βάσανα. Κάθε τμῆμα, μαζί μέ τήν ὀργάνωση τῶν ἐργατῶν, πρέπει νά φροντίσει νά ἔχει ἀποθηκευμένο ὅ,τι χρειάζεται γι᾽αὐτό τόν πόλεμό σας, χωρίς νά περιμένει ὑποδείξεις ἀπό τά πάνω. Πρέπει ἀπό τούτη ἤδη τή νύχτα νά καταπιαστεῖτε μ᾽αὐτή τή δουλιά μόνοι σας. Νά μήν περιμένετε ὑποδείξεις ἀπό τό ἐπιτελεῖο, ἀλλά νά κάνει τό ἴδιο τό τμῆμα προτάσεις. Ἔχετε ἕνα μέσο πού ἡ ἀστική τάξη δέν τό εἶχε ποτέ: οἱ ἀστοί ἔχουν μόνο ἕνα μέσο — νά ἀγοράζουν, ἐνῶ ἐσεῖς μπορεῖτε νά ἔλθετε σέ ἐπαφή μέ τούς ἴδιους τούς ἐργάτες, πού τά παράγουν ὅλα αὐτά.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 174, 13 τοῦ Νοέμβρη (31 τοῦ Ὀχτώβρη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΜΕ ΤΟΝ ΑΣΥΡΜΑΤΟ ΑΠΟΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ 30 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ (12 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ) 1917

Πρός ὅλους. Πρός ὅλους

Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ διόρισε νέα Σοβιετική κυβέρνηση. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Κέρενσκι ἔχει ἀνατραπεῖ καί συλληφθεῖ. Ὁ Κέρενσκι ἔφυγε. Ὅλα τά ἱδρύματα βρίσκονται στά χέρια τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης. Στίς 29 τοῦ Ὀχτώβρη ἄρχισε ἐξέγερση τῶν εὐέλπιδων, πού στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη εἶχαν ἀφεθεῖ ἐλεύθεροι, ἀφοῦ ἔδοσαν τό λόγο τῆς τιμῆς τους. Ἡ ἐξέγερση καταπνίγηκε τήν ἴδια μέρα. Ὁ Κέρενσκι καί ὁ Σάβινκοφ μαζί μέ τούς εὐέλπιδες καί ἕνα μέρος τῶν κοζάκων ἔφτασαν μέ ἀπάτη ὥς τό Τσάρσκογε Σελό. Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση κινητοποίησε δυνάμεις γιά νά καταπνίξει τή νέα κορνιλοφική ἐκστρατεία ἐνάντια στήν Πετρούπολη. Στήν πρωτεύουσα κλήθηκε ὁ στόλος μ'ἐπικεφαλῆς τό θωρηκτό «Ρεσπούμπλικα»[18]. Οἱ εὐέλπιδες καί οἱ κοζάκοι τοῦ Κέρενσκι ταλαντεύονται. Ἀπό τό στρατόπεδο τοῦ Κέρενσκι παραδίνονται αἰχμάλωτοι σέ μᾶς, πού βεβαιώνουν πώς τούς κοζάκους τούς ἐξαπάτησαν καί πώς, ἄν καταλάβουν περί τίνος πρόκειται, δέν θά πολεμήσουν. Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση παίρνει ὅλα τά μέτρα γιά νά προλάβει τήν αἱματοχυσία. Ἄν δέν κατορθώσουμε νά τήν ἀποφύγουμε, ἄν τά τμήματα τοῦ Κέρενσκι ἀρχίσουν παρόλα αὐτά νά πυροβολοῦν, ἡ Σοβιετική κυβέρνηση δέν θά διστάσει νά πάρει ἀμείλικτα μέτρα γιά νά καταπνίξει τή νέα ἐκστρατεία τῶν Κέρενσκι-Κορνίλοφ.

Κάνουμε γνωστό ὅτι τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, πού οἱ ἐργασίες του ἔχουν λήξει, ψήφισε δυό σημαντικά διατάγματα: 1) γιά ἄμεσο πέρασμα ὅλης τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων στά χέρια τῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἀγροτῶν καί 2) γιά πρόταση δημοκρατικῆς εἰρήνης.

Ὁ πρόεδρος τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης

Βλαντίμιρ Οὐλιάνοφ (Λένιν)

«Ἐφημερίδα τῆς Προσωρινῆς Ἐργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης», ἀρ. φύλ. 2, 3 τοῦ Ὀχτώβρη (12 τοῦ Νοέμβρη) 1917 καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 212, 31 τοῦ Ὀχτώβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»

ΣΧΕΔΙΟ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ

1. Ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι τῶν μεγάλων κρατικῶν, κοινωνικῶν καί ἰδιωτικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων (μέ ὄχι λιγότερους ἀπό 5 μισθωτούς ἐργάτες) εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ἐκτελοῦν τή δουλιά πού τούς ἔχει ἀνατεθεῖ καί νά μήν ἐγκαταλείπουν τή θέση τους χωρίς εἰδική ἔγκριση τῆς κυβέρνησης, τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ἤ τῶν συνδικάτων.

2. Ἡ παράβαση τῆς διάταξης πού ἀναφέρεται στήν § 1, καθώς καί κάθε ἀμέλεια ὁσοναφορᾶ τήν παράδοση τῆς δουλιᾶς καί τήν ἀπόδοση λογαριασμοῦ στήν κυβέρνηση καί στά ὄργανα ἐξουσίας, ἤ τήν ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινοῦ καί τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας—τιμωρεῖται μέ δήμευση ὅλης τῆς περιουσίας τοῦ ἐνόχου καί φυλάκιση ὥς 5 χρόνια.

Γράφτηκε στά τέλη τοῦ Ὀχτώβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1928
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΛΟΓΟΙ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 1 (14) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1917

ΠΡΑΚΤΙΚΑ[19]

1

Ὁ σύντρ. Λένιν θεωρεῖ ὅτι πρέπει νά μπεῖ ἀμέσως τέρμα στήν πολιτική τοῦ Κάμενεφ. Δέν ὑπάρχει λόγος νά κάνουμε τώρα διαπραγματεύσεις μέ τήν Βίκζελ[20]. Πρέπει νά σταλοῦν στρατεύματα στή Μόσχα. Προτείνει σχέδιο ἀπόφασης σχετικά μέ τή Βίκζελ. Ἡ Βίκζελ δέν ἀνήκει στά Σοβιέτ, καί δέν μποροῦμε νά ἐπιτρέψουμε τήν εἴσοδό της σ'αὐτά. Τά Σοβιέτ εἶναι ὄργανα δημιουργημένα πάνω σέ ἐθελοντική βάση, ἐνῶ ἡ Βίκζελ δέν ἔχει στήριγμα μέσα στίς μάζες.

2

Ὁ σύντρ. Λένιν θεωρεῖ ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις ἔπρεπε νά εἶναι ἕνα εἶδος διπλωματικῆς κάλυψης τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ μόνη σωστή λύση θά ἦταν νά μπεῖ τέρμα στίς ταλαντεύσεις αὐτῶν πού ταλαντεύονται καί νά γίνουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἀποφασιστικοί. Πρέπει νά βοηθήσουμε τούς μοσχοβίτες, καί ἡ νίκη μας εἶναι ἐξασφαλισμένη.

3

Σύντρ. Λένιν. Τό ζήτημα εἶναι βασικό καί εἶναι καιρός νά τελειώνουμε μέ τίς ταλαντεύσεις. Εἶναι ξεκάθαρο ὅτι ἡ Βίκζελ εἶναι μέ τό μέρος τῶν Καλέντιν καί Κορνίλοφ. Δέν ἐπιτρέπονται ταλαντεύσεις. Ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν καί ὁ στρατός εἶναι μέ τό μέρος μας. Κανείς δέν ἀπόδειξε ἐδῶ ὅτι οἱ μάζες εἶναι ἐναντίον μας. Εἴτε μέ τούς πράκτορες τοῦ Καλέντιν, εἴτε μέ τίς μάζες. Πρέπει νά στηριζόμαστε στίς μάζες, πρέπει νά στείλουμε στά χωριά διαφωτιστές. Στή Βίκζελ ἔγινε πρόταση νά μεταφέρει στρατεύματα στή Μόσχα καί ἀρνήθηκε. Πρέπει νά κάνουμε ἔκκληση πρός τίς μάζες κι'αὐτές θά τήν ἀνατρέψουν.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1922 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 10

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΕ 2 (15) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1917[21]

῾Η Κεντρική ᾿Επιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἡ σημερινή συνεδρίασή της ἔχει ἱστορική σημασία καί γι᾿αὐτό κρίνει ἀναγκαῖο νά προσδιορίσει τίς δυό θέσεις πού ἐκδηλώθηκαν ἐδῶ.

1) ῾Η Κεντρική ᾿Επιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀντιπολίτευση πού σχηματίστηκε μέσα στήν ΚΕ ἀπομακρύνεται ἐντελῶς ἀπ᾿ὅλες τίς βασικές θέσεις τοῦ μπολσεβικισμοῦ καί τῆς προλεταριακῆς ταξικῆς πάλης γενικά, ἐπαναλαμβάνει βαθιά ἀντιμαρξιστικές φρασοῦλες ὅτι ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Ρωσία εἶναι ἀδύνατη, ὅτι πρέπει νά ὑποχωρήσουμε μπροστά στά τελεσίγραφα καί τίς ἀπειλές ἀποχώρησης τῆς ὁλοφάνερης μειοψηφίας μέσα στή σοβιετική ὀργάνωση, τορπιλίζοντας ἔτσι τή θέληση καί τήν ἀπόφαση τοῦ ΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, καί σαμποτάροντας μ᾿αὐτό τόν τρόπο τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς, πού ἄρχισε νά ἐφαρμόζεται.

2) ῾Η Κεντρική ᾿Επιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀντιπολίτευση αὐτή φέρνει ὅλη τήν εὐθύνη γιά τό φρενάρισμα τῆς ἐπαναστατικῆς δουλιᾶς καί γιά τίς ἐγκληματικές στή σημερινή στιγμή ταλαντεύσεις καί τήν καλεῖ νά μεταφέρει τίς συζητήσεις καί τό σκεπτικισμό της στίς στῆλες τοῦ Τύπου καί νά ἀποτραβηχτεῖ ἀπό τήν πρακτική δουλιά, στήν ὁποία δέν πιστεύει. Γιατί στήν ἀντιπολίτευση αὐτή δέν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο, ἐκτός ἀπό τόν τρόμο μπροστά στήν ἀστική τάξη καί τήν ἀντανάκλαση τῶν διαθέσεων τῆς κουρασμένης (καί ὄχι τῆς ἐπαναστατικῆς) μερίδας τοῦ πληθυσμοῦ.

3) ῾Η Κεντρική ᾿Επιτροπή διαβεβαιώνει ὅτι δέν μπορεῖ νά ἀπαρνεῖται κανείς μιά καθαρά μπολσεβίκικη κυβέρνηση χωρίς

νά προδίδει τό σύνθημα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, τή στιγμή πού ἡ πλειοψηφία τοῦ ΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, χωρίς νά ἀποκλείει κανέναν ἀπό τό συνέδριο, ἀνάθεσε τήν ἐξουσία σ'αὐτή τήν κυβέρνηση.

4) Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή διαβεβαιώνει ὅτι δέν μπορεῖ κανείς—χωρίς νά προδίδει τό σύνθημα: ἐξουσία τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν—νά περάσει σέ μικροπαζαρέματα γιά τήν προσχώρηση στά Σοβιέτ ὀργανώσεων μή σοβιετικοῦ τύπου, δηλαδή ὀργανώσεων πού δέν στηρίζονται στή συνένωση πάνω σέ ἐθελοντική βάση τῆς ἐπαναστατικῆς πρωτοπορίας τῶν μαζῶν, οἱ ὁποῖες ἀγωνίζονται γιά τήν ἀνατροπή τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν.

5) Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή διαβεβαιώνει ὅτι οἱ ὑποχωρήσεις στά τελεσίγραφα καί στίς ἀπειλές τῆς μειοψηφίας τῶν Σοβιέτ ἰσοδυναμοῦν μέ πλήρη ἀπάρνηση ὄχι μόνο τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἀλλά καί τοῦ δημοκρατισμοῦ, γιατί οἱ ὑποχωρήσεις αὐτές ἰσοδυναμοῦν μέ φόβο τῆς πλειοψηφίας νά χρησιμοποιήσει τήν πλειοψηφία της, ἰσοδυναμοῦν μέ ὑποταγή στήν ἀναρχία καί μέ ἐπανάληψη τῶν τελεσίγραφων ἀπομέρους κάθε μειοψηφίας.

6) Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή διαβεβαιώνει ὅτι, χωρίς νά ἀποκλείει κανέναν ἀπό τό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, εἶναι ἐντελῶς ἕτοιμη καί τώρα ἀκόμη νά ἐπαναφέρει ὅσους ἀποχώρησαν καί νά ἀναγνωρίσει τό συνασπισμό αὐτῶν τῶν προσώπων μέσα στά πλαίσια τῶν Σοβιέτ καί ὅτι, συνεπῶς, εἶναι ἀπόλυτα ψεύτικες οἱ διαδόσεις πώς οἱ μπολσεβίκοι δέν θέλουν δῆθεν νά μοιραστοῦν μέ κανένα τήν ἐξουσία.

7) Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή διαβεβαιώνει ὅτι τή μέρα τοῦ σχηματισμοῦ τῆς σημερινῆς κυβέρνησης, λίγες ὧρες πρίν ἀπ'αὐτό τό σχηματισμό, ἡ ΚΕ κάλεσε στή συνεδρίασή της τρεῖς ἐκπροσώπους τῶν ἀριστερῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν καί τούς πρότεινε ἐπίσημα νά πάρουν μέρος στήν κυβέρνηση. Ἡ ἄρνηση τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, ἄν καί ἦταν προσωρινή καί συμβατική, ρίχνει ὁλοκληρωτικά καί ὁλόπλευρα ὅλη τήν εὐθύνη γιά τή μή πραγματοποίηση τῆς συμφωνίας στούς ἀριστερούς αὐτούς ἐσέρους.

8) Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή ὑπενθυμίζει ὅτι ὑπάρχει ἀπόφαση πού ψηφίστηκε στό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ μέ πρόταση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας, στήν ὁποία ἐκφράζεται ἡ ἐπιθυμία νά συμπληρωθοῦν τά Σοβιέτ καί μέ στρατιῶτες ἀπό τά χαρακώματα καί μέ ἀγρότες ἀπό τά χωριά—καί ὅτι, συνεπῶς,

εἶναι ἀπόλυτα ψεύτικοι οἱ ἰσχυρισμοί πώς τάχα ἡ μπολσεβίκικη κυβέρνηση εἶναι ἐνάντια στό συνασπισμό μέ τούς ἀγρότες. 'Απεναντίας, ἡ ΚΕ δηλώνει ὅτι ὁ νόμος γιά τή γῆ, πού ἔκδοσε ἡ κυβέρνησή μας, νόμος πού ἔχει ἀντιγραφεῖ ἀπό τήν ἀρχή ὥς τό τέλος ἀπό τήν ἐντολή τῶν ἐσέρων, ἀπόδειξε ἔμπρακτα τήν πλήρη καί εἰλικρινέστατη προθυμία τῶν μπολσεβίκων νά πραγματοποιήσουν ἕνα συνασπισμό μέ τήν τεράστια πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ρωσίας.

9) Τέλος, ἡ Κεντρική 'Επιτροπή διαβεβαιώνει ὅτι, παρόλες τίς δυσκολίες, ἡ νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ καί στή Ρωσία καί στήν Εὐρώπη ἐξασφαλίζεται μόνο μέ τή σταθερή συνέχιση τῆς πολιτικῆς τῆς σημερινῆς κυβέρνησης. 'Η Κεντρική 'Επιτροπή ἐκφράζει τήν πλήρη πεποίθησή της γιά τή νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς αὐτῆς ἐπανάστασης καί καλεῖ ὅλους τούς σκεπτικιστές καί ταλαντευόμενους νά ἀφήσουν τίς ταλαντεύσεις τους καί νά ὑποστηρίξουν μέ ὅλη τήν ψυχή τους καί μέ ἀπεριόριστη ἐνεργητικότητα τή δράση τῆς κυβέρνησης αὐτῆς.

Λένιν

Δημοσιεύτηκε χωρίς τά πρῶτα τρία σημεῖα στίς 17 (4) τοῦ Νοέμβρη 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 180

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὁλόκληρη τό 1932 στή 2η καί 3η ἔκδοση τῶν 'Απάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. XXX

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΤΕΛΕΣΙΓΡΑΦΟ ΤΗΣ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑ[22]

Ἡ πλειοψηφία τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπολσεβίκων), πού ἐγκρίνει στό ἀκέραιο τήν πολιτική, τήν ὁποία ἀκολούθησε ὥς τώρα τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά ἀπευθύνει στή μειοψηφία τῆς ΚΕ τήν παρακάτω κατηγορηματική δήλωση.

Ἡ πολιτική τοῦ Κόμματός μας στή σημερινή στιγμή καθορίζεται στήν ἀπόφαση πού πρότεινε ὁ σύντροφος Λένιν καί ἡ ὁποία ψηφίστηκε χτές, 2 τοῦ Νοέμβρη, ἀπό τήν ΚΕ*. Ἡ ἀπόφαση αὐτή χαρακτηρίζει προδοσία τῆς ὑπόθεσης τοῦ προλεταριάτου κάθε προσπάθεια νά ὑποχρεώσουν τό Κόμμα μας ν'ἀρνηθεῖ τήν ἐξουσία, τή στιγμή πού τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἀνάθεσε στό ὄνομα ἑκατομμυρίων ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν αὐτή τήν ἐξουσία στούς ἐκπροσώπους τοῦ Κόμματός μας, μέ βάση τό πρόγραμμά μας. Ἡ βασική αὐτή γραμμή τῆς τακτικῆς μας πού ἀπορέει ἀπό ὅλη τήν πάλη μας ἐνάντια στήν πολιτική τῶν συμβιβασμῶν καί πού μᾶς καθοδηγοῦσε κατά τήν ἐξέγερση ἐνάντια στήν κυβέρνηση Κέρενσκι, ἀποτελεῖ τώρα τήν ἐπαναστατική οὐσία τοῦ μπολσεβικισμοῦ καί ἐγκρίνεται ξανά ἀπό τήν ΚΕ,—εἶναι ἀπόλυτα ὑποχρεωτική γιά ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος καί κατά πρῶτο λόγο γιά τή μειοψηφία τῆς ΚΕ.

Στό μεταξύ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς μειοψηφίας, τόσο ὥς τή χτεσινή συνεδρίαση τῆς ΚΕ, ὅσο καί ὕστερα ἀπό τή συνεδρίαση, ἐφάρμοζαν καί ἐφαρμόζουν μιά πολιτική πού στρέφεται ἔκδηλα ἐνάντια στή βασική γραμμή τοῦ Κόμματός μας καί

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 44-46. *Ἡ Σύντ.*

συντελεῖ στήν πτώση τοῦ ἠθικοῦ στίς ἴδιες τίς γραμμές μας, σπέρνοντας ταλαντεύσεις τή στιγμή πού ἀπαιτεῖται ἡ μεγαλύτερη σταθερότητα καί ἀποφασιστικότητα.

Ἔτσι, στή χτεσινή συνεδρίαση τῆς ΚΕΕ ἡ μπολσεβίκικη ὁμάδα, μέ ἄμεση συμμετοχή τῶν μελῶν τῆς ΚΕ πού ἀνήκουν στή μειοψηφία, ψήφισε ἀνοιχτά ἐνάντια στήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ (σχετικά μέ τό πόσα καί ποιά πρόσωπα θά ἀντιπροσωπεύουν τό Κόμμα μας στήν κυβέρνηση). Ἡ πρωτάκουστη αὐτή παράβαση τῆς πειθαρχίας πού διέπραξαν μέλη τῆς ΚΕ πίσω ἀπό τίς πλάτες τῆς ΚΕ, ὕστερα ἀπό πολύωρες συζητήσεις μέσα στήν ΚΕ, πού τίς προκάλεσαν οἱ ἴδιοι αὐτοί ἐκπρόσωποι τῆς ἀντιπολίτευσης, κάνει ὁλοφάνερο γιά μᾶς τό γεγονός ὅτι ἡ ἀντιπολίτευση ἔχει σκοπό νά κατακτήσει τά κομματικά ὄργανα μέ κάθε ἀθέμιτο μέσο, σαμποτάροντας τή δουλιά τοῦ Κόμματος σέ μιά στιγμή, πού ἀπό τά ἄμεσα ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς δουλιᾶς ἐξαρτᾶται ἡ τύχη τοῦ Κόμματος, ἡ τύχη τῆς ἐπανάστασης.

Δέν μποροῦμε καί δέν θέλουμε νά φέρουμε τήν εὐθύνη γι' αὐτή τήν κατάσταση.

Κάνοντας τή δήλωση αὐτή στή μειοψηφία τῆς ΚΕ, ἀπαιτοῦμε κατηγορηματική γραπτή ἀπάντηση στήν ἐρώτηση: ὀφείλει ἡ μειοψηφία νά ὑποταχθεῖ στήν κομματική πειθαρχία καί νά ἐφαρμόσει τήν πολιτική πού καθορίζεται στήν ἀπόφαση τοῦ σύντροφου Λένιν πού ψήφισε ἡ ΚΕ;

Σέ περίπτωση ἀρνητικῆς ἤ μή συγκεκριμένης ἀπάντησης σ'αὐτή τήν ἐρώτηση θά ἀπευθυνθοῦμε ἀμέσως στήν Ἐπιτροπή Πετρούπολης, στήν Ἐπιτροπή Μόσχας, στήν μπολσεβίκικη ὁμάδα τῆς ΚΕΕ, στή συνδιάσκεψη τῶν ὀργανώσεων τῆς Πετρούπολης καί στό ἔκτακτο συνέδριο τοῦ Κόμματος μέ πρόταση πού θά θέτει τό ἑξῆς δίλημμα:

Εἴτε τό Κόμμα πρέπει νά ἀναθέσει στή σημερινή ἀντιπολίτευση νά σχηματίσει καινούργια κυβέρνηση μαζί μέ τούς συμμάχους της ἐκείνους, πού στό ὄνομά τους ἡ ἀντιπολίτευση σαμποτάρει τώρα τή δουλιά μας,—καί τότε θά θεωροῦμε τόν ἑαυτό μας ἐντελῶς ἐλεύθερο ἀπέναντι στή νέα αὐτή ἐξουσία, πού δέν μπορεῖ νά προσφέρει τίποτε ἄλλο, ἐκτός ἀπό ταλαντεύσεις, ἀδυναμία καί χάος.

Εἴτε—πράγμα γιά τό ὁποῖο δέν ἔχουμε ἀμφιβολία—τό Κόμμα θά ἐγκρίνει τή μόνη δυνατή ἐπαναστατική γραμμή, πού ἐκφράζεται στή χτεσινή ἀπόφαση τῆς ΚΕ, καί τότε τό Κόμμα πρέπει νά προτείνει ἀποφασιστικά στούς ἀντιπροσώπους τῆς ἀντιπολίτευσης νά μεταφέρουν τήν ἀποδιοργανωτική δουλιά τους ἔξω ἀπό

τά πλαίσια τῆς κομματικῆς μας ὀργάνωσης. Ἄλλη διέξοδος δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ διάσπαση θά ἦταν ἐξαιρετικά λυπηρό γεγονός. Ὡστόσο μιά τίμια καί ἀνοιχτή διάσπαση εἶναι ἀσύγκριτα καλύτερη ἀπό τό ἐσωτερικό σαμποτάρισμα, ἀπό τό τορπίλισμα τῶν ἴδιων τῶν ἀποφάσεών μας, ἀπό τήν ἀποδιοργάνωση καί τήν ἀποσύνθεση. Πάντως, δέν ἀμφιβάλλουμε οὔτε στιγμή πώς, ἄν θέσουμε στήν κρίση τῶν μαζῶν τίς διαφωνίες μας (πού στήν οὐσία εἶναι ἐπανάληψη τῶν διαφωνιῶν μας μέ τή «Νόβαγια Ζίζν»[23] καί τόν Μάρτοφ), θά ἐξασφαλίσουμε τήν ἀπόλυτη καί ἀμέριστη ὑποστήριξη τῆς πολιτικῆς μας ἀπομέρους τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν, καί στό συντομότερο χρονικό διάστημα ἡ ταλαντευόμενη ἀντιπολίτευση θά καταδικαστεῖ σέ μιά ἀνίσχυρη ἀπομόνωση.

Γράφτηκε στίς 3 (16) τοῦ Νοέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1922 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 7

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ 3 (16) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1917

Ὁ σύντροφος Λένιν εἶναι ἐνάντια σέ ὁποιαδήποτε συμφωνία μέ τή Βίκζελ, ἡ ὁποία αὔριο θά ἀνατραπεῖ μέ ἐπαναστατικό τρόπο, ἀπό τά κάτω. Εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐνισχύσουμε τή Μόσχα μέ ἀνθρώπους ἀπό τήν Πετρούπολη πού νά ἔχουν δημιουργικές, ὀργανωτικές, ἐπαναστατικές ἱκανότητες καί συγκεκριμένα μέ ναῦτες. Τό ἐπισιτιστικό ζήτημα: ἀπό τό βορρᾶ εἴμαστε ἐξασφαλισμένοι. Μετά τήν κατάληψη τῆς Μόσχας καί τήν ἀνατροπή τῆς Βίκζελ ἀπό τά κάτω, θά ἐξασφαλιστοῦμε μέ τρόφιμα ἀπό τό Βόλγα.

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 6-7 τοῦ Νοέμβρη 1927 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 255, στό ἄρθρο τοῦ Ν. Γκορμπουνόφ «Πῶς δημιουργοῦνταν στίς μέρες τοῦ Ὀχτώβρη ὁ μηχανισμός τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ[24]

Ἡ ἀστική τάξη, λέγοντας ἐλευθεροτυπία, ἐννοοῦσε τήν ἐλευθερία τῶν πλουσίων νά ἐκδίδουν ἐφημερίδες, τήν κατοχή τοῦ Τύπου ἀπό τούς καπιταλιστές, πράγμα πού παντοῦ, σέ ὅλες τίς χῶρες, χωρίς νά ἐξαιροῦνται καί οἱ πιό ἐλεύθερες, ἔκανε οὐσιαστικά τόν Τύπο ἀργυρώνητο.

Λέγοντας ἐλευθεροτυπία, ἡ ἐργατοαγροτική κυβέρνηση ἐννοεῖ τή λύτρωση τοῦ Τύπου ἀπό τό ζυγό τοῦ κεφαλαίου, τό πέρασμα τῶν ἐργοστασίων χαρτιοῦ καί τῶν τυπογραφείων στήν κυριότητα τοῦ κράτους, τήν παροχή σέ κάθε ὁμάδα πολιτῶν, πού περιλαμβάνει ὁρισμένο ἀριθμό ἀτόμων (λ.χ. 10000, ἴσου δικαιώματος γιά τή χρησιμοποίηση ἀνάλογης ποσότητας ἀπό τά ἀποθέματα χαρτιοῦ καί ἀνάλογης ποσότητας τυπογραφικῆς ἐργασίας.

Σάν πρῶτο βῆμα γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, πού συνδέεται ἀναπόσπαστα μέ τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἐργαζομένων ἀπό τό ζυγό τοῦ κεφαλαίου, ἡ Προσωρινή ἐργατοαγροτική κυβέρνηση διορίζει Ἀνακριτική ἐπιτροπή γιά νά ἐξετάσει τίς σχέσεις τῶν περιοδικῶν ἐκδόσεων μέ τό κεφάλαιο, τίς πηγές τῶν πόρων καί τῶν εἰσοδημάτων τους, τή σύνθεση τῶν οἰκονομικῶν χορηγιῶν τους, τόν τρόπο κάλυψης τῶν ἐλλειμμάτων τους καί ὅλα τά οἰκονομικά τῶν ἐφημερίδων γενικά. Κάθε ἀπόκρυψη βιβλίων, λογαριασμῶν ἤ ἄλλων στοιχείων ἀπό τήν Ἀνακριτική ἐπιτροπή, καθώς καί κάθε σκόπιμα ἀναληθής κατάθεση θά τιμωρεῖται ἀπό τό ἐπαναστατικό δικαστήριο.

Ὅλοι οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν ἐφημερίδων, οἱ μέτοχοι, καθώς καί ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι ὑποχρεώνονται νά ὑποβάλουν ἀμέσως σχετικά μέ τά παραπάνω ζητήματα γραπτές ἐκθέσεις καί πληροφορίες στήν *Ἀνακριτική ἐπιτροπή*, στό Ἰνστιτοῦτο Σμόλ-

νι, στήν Πετρούπολη, γιά τήν ἀποκάλυψη τῶν δεσμῶν τοῦ Τύπου μέ τό κεφάλαιο καί τήν ἐξάρτηση τοῦ Τύπου ἀπό τό κεφάλαιο.

Ἡ Ἀνακριτική ἐπιτροπή συγκροτεῖται ἀπό τά ἑξῆς πρόσωπα:*

Ἡ Ἐπιτροπή ἔχει τό δικαίωμα νά συμπληρώνει τόν ἀριθμό τῶν μελῶν της, νά καλεῖ ἐμπειρογνώμονες καί μάρτυρες, νά ζητάει νά τῆς προσκομίζουν ὅλα τά λογιστικά βιβλία κτλ.

Γράφτηκε στίς 4 (17) τοῦ Νοέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1932 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 309

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό χειρόγραφο ἔχει ἀφεθεῖ κενός χῶρος γιά τά ὀνόματα. *Ἡ Σύντ.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΚΕΕ. 4 (17) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1917

1

ΛΟΓΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

῾Ο σ. Καρέλιν μᾶς διαβεβαίωνε ὅτι ὁ δρόμος πού ἀκολουθεῖ ὁδηγεῖ στό σοσιαλισμό. Τό νά βαδίζεις ὅμως ἔτσι στό σοσιαλισμό σημαίνει νά βαδίζεις μέ τίς πλάτες μπροστά. ῾Ο Τρότσκι εἶχε δίκιο: στό ὄνομα τῆς ἐλευθεροτυπίας ὀργανώθηκε ἡ ἐξέγερση τῶν εὐέλπιδων, κηρύχθηκε ὁ πόλεμος στήν Πετρούπολη καί στή Μόσχα. Τούτη τή φορά οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες δέν ἔδρασαν σάν σοσιαλιστές καί ἐπαναστάτες. Αὐτή τήν ἑβδομάδα ὅλα τά τηλεγραφεῖα βρίσκονταν στά χέρια τοῦ Κέρενσκι. ῾Η Βίκζελ ἦταν μέ τό μέρος τους. Μά στρατό δέν εἶχαν. ᾿Αποδείχτηκε πώς ὁ στρατός εἶναι μέ τό μέρος μας. Μιά μηδαμινή ὁμάδα ἄρχισε τόν ἐμφύλιο πόλεμο. ῾Ο πόλεμος αὐτός δέν ἔχει τελειώσει. Στή Μόσχα πλησιάζουν τά στρατεύματα τοῦ Καλέντιν, στήν Πετρούπολη τά τμήματα ἐφόδου. ᾿Εμεῖς δέν θέλουμε τόν ἐμφύλιο πόλεμο. Τά στρατεύματά μας ἔδειξαν μεγάλη ὑπομονή. Κρατοῦσαν στάση ἀναμονῆς, δέν πυροβολοῦσαν, τήν ἀρχή τήν ἔκαναν τά τμήματα ἐφόδου, σκοτώνοντας τρεῖς δικούς μας. ᾿Απέναντι στόν Κρασνόφ ἐφαρμόστηκαν ἤπια μέτρα. ῾Υποβλήθηκε μόνο σέ κατ᾿οἶκον κράτηση. Εἴμαστε ἐνάντια στόν ἐμφύλιο πόλεμο. Ἄν ὡστόσο ὁ ἐμφύλιος πόλεμος συνεχίζεται, τί μποροῦμε νά κάνουμε; ῾Ο Τρότσκι εἶχε δίκιο ὅταν ρώτησε, στό ὄνομα τίνος μιλᾶτε; Ρωτήσαμε τόν Κρασνόφ ἄν μπορεῖ νά ὑπογράψει γιά λογαριασμό τοῦ Καλέντιν ὅτι δέν θά συνεχίσει τόν πόλεμο. ᾿Απάντησε, φυσικά, ὅτι δέν μπορεῖ. Πῶς λοιπόν θά σταματήσουμε τά μέτρα δίωξης ἐνάντια σ᾿ἕναν ἐχθρό πού δέν σταμάτησε τίς ἐχθροπραξίες;

Ὅταν μᾶς προτείνουν ὅρους εἰρήνης, θά δεχτοῦμε νά κάνουμε διαπραγματεύσεις. Γιά τήν ὥρα ὅμως τήν εἰρήνη μᾶς τήν προτείνουν ἄνθρωποι, ἀπό τούς ὁποίους δέν ἐξαρτᾶται ἡ εἰρήνη. Πρόκειται μόνο γιά ὡραῖα λόγια. Μά ἡ «Ρέτς»[25] εἶναι ὄργανο τῶν καλεντινικῶν. Παραδεχόμαστε πέρα γιά πέρα τήν εἰλικρίνεια τῶν ἐσέρων, πίσω ὅμως ἀπό τίς πλάτες τους βρίσκονται, ὡστόσο, ὁ Καλέντιν καί ὁ Μιλιουκόφ.

Ὅσο πιό σταθεροί φανεῖτε ἐσεῖς, οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἐργάτες, τόσο περισσότερο θά πετύχουμε. Διαφορετικά θά μᾶς ποῦν: «δέν εἶναι ἀκόμη δυνατοί, ἄν ἀφήσουν ἐλεύθερο τόν Μιλιουκόφ». Καί παλιότερα δηλώναμε πώς θά κλείσουμε τίς ἀστικές ἐφημερίδες, ἄν πάρουμε τήν ἐξουσία στά χέρια μας. Ἄν ἀνεχθοῦμε τήν ὕπαρξη αὐτῶν τῶν ἐφημερίδων, σημαίνει πώς παύουμε νά εἴμαστε σοσιαλιστές. Ὅποιος λέει: «ἀνοίξτε τίς ἀστικές ἐφημερίδες» — δέν καταλαβαίνει ὅτι βαδίζουμε ὁλοταχῶς πρός τό σοσιαλισμό. Ἐμεῖς κλείναμε τίς τσαρικές ἐφημερίδες ὕστερα ἀπό τήν ἀνατροπή τοῦ τσαρισμοῦ. Τώρα ἀνατρέψαμε τό ζυγό τῆς ἀστικῆς τάξης. Τήν κοινωνική ἐπανάσταση δέν τήν ἐπινοήσαμε ἐμεῖς, — τή διακήρυξαν τά μέλη τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ — κανείς δέν διαμαρτυρήθηκε, ὅλοι ψήφισαν τό διάταγμα πού διακήρυσσε τήν ἐπανάσταση. Ἡ ἀστική τάξη διακήρυσσε τήν ἐλευθερία, τήν ἰσότητα καί τήν ἀδελφοσύνη. Οἱ ἐργάτες λένε: «δέν εἶναι αὐτό πού μᾶς χρειάζεται». Μᾶς λένε: «ὀπισθοχωροῦμε». Ὄχι, σύντροφοι, οἱ ἐσέροι τράβηξαν πίσω πρός τόν Κέρενσκι. Μᾶς λένε ὅτι στήν ἀπόφασή μας ὑπάρχει κάτι τό καινούργιο. Φυσικά, δίνουμε κάτι καινούργιο, ἐπειδή πηγαίνουμε πρός τό σοσιαλισμό. Ὅταν οἱ ἐσέροι ἔβγαζαν λόγους στήν I καί II Δούμα, τούς ὑποδέχονταν ἐπίσης μέ τήν εἰρωνεία ὅτι λένε κάτι καινούργιο.

Ἡ δημοσίευση ἰδιωτικῶν ἀγγελιῶν πρέπει νά γίνει μονοπώλιο. Τά μέλη τοῦ συνδικάτου τῶν τυπογράφων βλέπουν τό ζήτημα ἀπό τήν ἄποψη τοῦ ψωμιοῦ πού πρέπει νά βγάλουν. Θά τούς τό δόσουμε, μέ ἄλλη ὅμως μορφή. Δέν μποροῦμε νά δίνουμε στήν ἀστική τάξη τή δυνατότητα νά μᾶς συκοφαντεῖ. Πρέπει ἀμέσως κιόλας νά ὁριστεῖ ἐπιτροπή γιά τή διενέργεια ἔρευνας σχετικά μέ τήν ἐξάρτηση τῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων ἀπό τίς τράπεζες. Τί ἐλευθερία χρειάζεται σ᾽αὐτές τίς ἐφημερίδες; Μήπως ἡ ἐλευθερία νά ἀγοράζουν μεγάλες ποσότητες χαρτιοῦ καί νά μισθώνουν ἕνα σωρό γραφιάδες; Πρέπει νά παρατήσουμε αὐτή τήν ἐλευθεροτυπία, πού ἐξαρτᾶται ἀπό τό κεφάλαιο. Αὐτό εἶναι ζήτημα ἀρχῆς. Ἄν τραβᾶμε πρός τήν κοινωνική ἐπανά-

σταση, δέν μποροῦμε νά προσθέσουμε στίς βόμβες τοῦ Καλέντιν τίς βόμβες τῆς ψευτιᾶς.

'Αδυναμίες, βέβαια, ἔχει τό νομοσχέδιό μας. Τά Σοβιέτ ὅμως θά τό ἐφαρμόζουν παντοῦ ἀνάλογα μέ τίς τοπικές συνθῆκες. Δέν εἴμαστε γραφειοκράτες καί δέν θέλουμε νά ἐφαρμόζουμε παντοῦ τό νόμο κατά γράμμα, ὅπως ἔκαναν οἱ παλιές ὑπηρεσίες. Θυμᾶμαι τί ἔλεγαν οἱ ἐσέροι: πόσο ἐλάχιστα πράγματα ξέρουν στό χωριό. Ὅλες τίς πληροφορίες τίς ἀντλοῦν ἀπό τή «Ρούσκογε Σλόβο»[26]. Γι'αὐτό φταῖμε ἐμεῖς πού ἀφήναμε τίς ἐφημερίδες στά χέρια τῆς ἀστικῆς τάξης. Πρέπει νά βαδίζουμε ἐμπρός, πρός τή νέα κοινωνία καί νά κρατᾶμε ἀπέναντι στίς ἀστικές ἐφημερίδες τήν ἴδια στάση πού κρατούσαμε ἀπέναντι στίς μαυροεκατονταρχίτικες ἐφημερίδες τό Φλεβάρη-Μάρτη.

2

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΕΡΩΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΕΣΕΡΩΝ

῾Ο σύντροφος Λένιν ἀπαντᾶ στήν ἐπερώτηση πού ὑπέβαλαν οἱ ἀριστεροί ἐσέροι[27]. Θυμίζει ὅτι τίς πρῶτες μέρες τῆς ἐπανάστασης οἱ μπολσεβίκοι πρότειναν στούς ἐκπρόσωπους τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων νά μποῦν στή νέα κυβέρνηση, μά ἡ συνεργασία μέ τούς μπολσεβίκους ἀπορίφθηκε ἀπό τήν ἴδια τήν ὁμάδα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, πού δέν θέλησαν νά μοιραστοῦν μέ τούς γείτονές τους πρός τ᾿ἀριστερά τίς εὐθύνες σ᾿ αὐτές τίς δύσκολες καί κρίσιμες μέρες.

῾Η νέα ἐξουσία δέν ἦταν δυνατό νά ὑπολογίζει στή δράση της ὅλα τά ἐμπόδια πού μποροῦσαν νά ὀρθωθοῦν στό δρόμο της, ἄν τηροῦνταν μέ ἀκρίβεια ὅλοι οἱ τύποι. ῾Η στιγμή ἦταν πάρα πολύ σοβαρή καί δέν ἐπιδεχόταν καθυστέρηση. Δέν μπορούσαμε νά χάνουμε χρόνο γιά νά ἐξομαλύνουμε τίς ἀνωμαλίες πού, δίνοντας μόνο ἕνα ἐξωτερικό λουστράρισμα, δέν ἄλλαζαν τίποτε ἀπό τήν οὐσία τῶν νέων μέτρων. Γιατί καί τό ἴδιο τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ἀφήνοντας κατά μέρος ὅλες τίς τυπικές δυσκολίες, ψήφισε σέ μιά μεγάλη συνεδρίαση δυό νόμους παγκόσμιας σημασίας. Δέν ἔχει σημασία ἄν ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἀστικῆς κοινωνίας οἱ νόμοι αὐτοί παρουσιάζουν τυπικές ἐλλείψεις, γιατί ἡ ἐξουσία βρίσκεται στά χέρια τῶν Σοβιέτ, πού μποροῦν νά ἐπιφέρουν τίς ἀπαραίτητες διορθώσεις. ῾Η ἐγκληματική ἀδράνεια τῆς κυβέρνησης τοῦ Κέρενσκι ἔφερε τή χώρα καί τήν ἐπανάσταση στό χεῖλος τῆς καταστροφῆς· ἡ καθυστέρηση ἰσοδυναμεῖ, πραγματικά, μέ θάνατο καί, ἐκδίδοντας νόμους πού ἀνταποκρίνονται στούς πόθους καί τίς ἐλπίδες

τῶν πλατιῶν λαϊκῶν μαζῶν, ἡ νέα ἐξουσία τοποθετεῖ τά ορόσημα στό δρόμο ἀνάπτυξης τῶν νέων μορφῶν ζωῆς. Τά τοπικά Σοβιέτ, ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες τόπου καί χρόνου, μποροῦν νά τροποποιοῦν, νά ἐπεκτείνουν καί νά συμπληρώνουν τίς βασικές θέσεις πού καθορίζει ἡ κυβέρνηση. Ἡ ζωντανή δημιουργία τῶν μαζῶν—νά ὁ βασικός παράγοντας τῆς νέας κοινωνίας. Ἄς καταπιαστοῦν οἱ ἐργάτες μέ τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου στίς φάμπρικες καί στά ἐργοστάσιά τους, ἄς ἐφοδιάζουν μέ βιομηχανικά προϊόντα τό χωριό, ἀνταλλάσσοντάς τα μέ σιτηρά. Οὔτε ἕνα προϊόν, οὔτε ἕνα φούντι ψωμί δέν πρέπει νά μείνει χωρίς νά καταγραφεῖ, γιατί ὁ σοσιαλισμός εἶναι πρίν ἀπόλα καταγραφή. Ὁ σοσιαλισμός δέν δημιουργεῖται μέ διατάγματα ἀπό τά πάνω. Τό πνεῦμα του εἶναι ξένο πρός τό μηχανικό ὑπαλληλικό-γραφειοκρατικό πνεῦμα. Ὁ ζωντανός, δημιουργικός σοσιαλισμός εἶναι δημιούργημα τῶν ἴδιων τῶν λαϊκῶν μαζῶν.

3

ΛΟΓΟΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΕΡΩΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΕΣΕΡΩΝ

1

῾Ο Λένιν στέκεται στίς συγκεκριμένες κατηγορίες πού διατυπώθηκαν ἐνάντια στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων πληροφορήθηκε τή διαταγή τοῦ Μουραβιόφ[28] μόνο ἀπό τίς ἐφημερίδες, γιατί στόν ἀρχιστράτηγο ἔχει δοθεῖ τό δικαίωμα νά ἐκδίδει, μέ βάση τή δική του ἐξουσία, ὅσες διαταγές δέν ἐπιδέχονται ἀναβολή. ῎Εχοντας ὑπόψη ὅτι ἡ διαταγή αὐτή δέν περιεῖχε τίποτε τό ἀντίθετο πρός τό πνεῦμα τῆς καινούργιας ἐξουσίας, μά μέ τή διατύπωσή της θά μποροῦσε νά δόσει ἀφορμή σέ δυσάρεστες παρερμηνεῖες, ἡ Κεντρική ᾿Εκτελεστική ᾿Επιτροπή τήν ἀκύρωσε. ᾿Επικρίνετε ἐπίσης τό διάταγμα γιά τή γῆ. Τό διάταγμα ὅμως αὐτό ἀνταποκρίνεται στά αἰτήματα τοῦ λαοῦ. Μᾶς κατηγορεῖτε γιά σχηματικότητα. Ποῦ εἶναι ὅμως τά δικά σας σχέδια, οἱ τροπολογίες σας, οἱ ἀποφάσεις σας; Ποῦ εἶναι οἱ καρποί τῆς δικῆς σας νομοθετικῆς δράσης; Εἴχατε κάθε ἐλευθερία νά δημιουργήσετε τέτιους καρπούς. Δέν τούς βλέπουμε ὅμως. Λέτε πώς εἴμαστε ἄνθρωποι τῶν ἄκρων, ἐσεῖς ὅμως τί εἶστε; ᾿Απολογητές τῆς κοινοβουλευτικῆς κωλυσιεργίας, αὐτοῦ πού παλιότερα ὀνομαζόταν δικολαβισμός. ῎Αν εἶστε δυσαρεστημένοι, συγκαλέστε καινούργιο συνέδριο, ἐνεργεῖστε, μή μιλᾶτε ὅμως γιά κατάρευση τῆς ἐξουσίας. ῾Η ἐξουσία ἀνήκει στό Κόμμα μας, πού στηρίζεται στήν ἐμπιστοσύνη τῶν πλατιῶν λαϊκῶν μαζῶν. ῎Ας ἔχουν περάσει μερικοί σύντροφοί μας σέ μιά πλατφόρμα πού δέν ἔχει τίποτε τό κοινό μέ τό μπολσεβικισμό. Οἱ ἐργατικές

ὅμως μάζες τῆς Μόσχας δέν θά ἀκολουθήσουν τόν Ρίκοφ καί τόν Νογκίν. Ὁ σ. Προσιάν ἔλεγε ὅτι στή Φιλλανδία, ὅπου οἱ ἀριστεροί ἐσέροι εἶχαν ἐπαφή μέ τή μάζα, θεωροῦσαν ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη ἡ στενότατη συνεργασία ὅλης τῆς ἀριστερῆς πτέρυγας τοῦ ἐπαναστατικοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἄν ὅμως ἐδῶ οἱ ἀριστεροί ἐσέροι δέν προσχωροῦν σέ μᾶς, ἀποδείχνουν ἔτσι μόνο τοῦτο: ὅτι ἐδῶ τούς βρῆκε ἡ ἴδια μοίρα πού βρῆκε τούς προκατόχους τους—τούς ἀμυνίτες. Ξεκόπηκαν ἀπό τό λαό.

2

Ὁ Λένιν καί ὁ Τρότσκι, ἐπικαλούμενοι τό παράδειγμα τῶν συνεδρίων τοῦ Κόμματος καί τήν ἀνάγκη τῆς ὑποταγῆς τους στήν κομματική πειθαρχία, δηλώνουν ὅτι θά πάρουν μέρος στήν ψηφοφορία.

4

ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΠ'ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ, ΟΤΙ ΑΠΟΧΩΡΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Στούς προηγούμενους ὁμιλητές φέρνει ἀντίρηση ὁ σύντρ. Λένιν, πού τονίζει ὅτι τήν ἔκφραση: «ἡ δύση σιωπᾶ κατά τρόπο ἐπονείδιστο»[29] εἶναι ἀπαράδεκτο νά τήν ἐκφέρει ἕνας διεθνιστής. Μόνο ἕνας τυφλός μπορεῖ νά μή βλέπει τόν ἀναβρασμό πού ἔχει κυριεύσει τίς ἐργατικές μάζες στή Γερμανία καί στή Δύση. Στήν πλειοψηφία της ἡ ἡγεσία τοῦ γερμανικοῦ προλεταριάτου, ἡ σοσιαλιστική διανόηση, ἀποτελεῖται ἐκεῖ, ὅπως καί παντοῦ, ἀπό ἀμυνίτες. Ἡ προλεταριακή ὅμως μάζα εἶναι ἕτοιμη, ἐνάντια στή θέληση τῆς ἡγεσίας της, νά ἀπαντήσει στήν ἔκκλησή μας. Ἡ ἄγρια πειθαρχία πού βασιλεύει στό γερμανικό στρατό καί στόλο δέν ἐμπόδισε τά ἀντιπολιτευτικά στοιχεῖα νά ἐκδηλωθοῦν. Οἱ ἐπαναστάτες ναῦτες τοῦ γερμανικοῦ στόλου, ξέροντας ἀπό τά πρίν ὅτι ἡ ἀπόπειρά τους ἦταν καταδικασμένη σέ ἀποτυχία, τράβηξαν ἡρωικά σέ βέβαιο χαμό, μόνο καί μόνο γιά νά ξυπνήσουν μέ τό θάνατό τους τό πνεῦμα τῆς ἐξέγερσης πού μισοκοιμᾶται ἀκόμη μέσα στό λαό. Ἡ ὁμάδα «Σπάρτακος»[30] ἀναπτύσσει ὅλο καί πιό ἐντατικά τήν ἐπαναστατική προπαγάνδα της. Τό ὄνομα τοῦ Λῆμπκνεχτ, τοῦ ἀκούραστου ἀγωνιστῆ γιά τά ἰδανικά τοῦ προλεταριάτου, γίνεται ἀπό μέρα σέ μέρα ὅλο καί πιό δημοφιλές στή Γερμανία.

Πιστεύουμε στήν ἐπανάσταση τῆς Δύσης. Ξέρουμε πώς εἶναι ἀναπόφευκτη, μά δέν μπορεῖ φυσικά νά γίνει κατά παραγγελία. Μήπως τό Δεκέμβρη τοῦ περασμένου χρόνου μπορούσαμε νά ξέρουμε μέ ἀκρίβεια ὅτι θά ἔχουμε τά γεγονότα τοῦ Φλεβάρη; Μήπως ξέραμε θετικά τό Σεπτέμβρη ὅτι ἕνα μήνα ἀργότερα ἡ ἐπαναστατική δημοκρατία τῆς Ρωσίας θά ἐπιτελέσει τή μεγαλύτερη στόν κόσμο ἐπανάσταση; Ξέραμε ὅτι ἡ παλιά ἐξουσία

καθόταν πάνω σ'ένα ήφαίστειο. 'Από πολλά σημάδια μαντεύαμε τή μεγάλη ύπόγεια δουλιά πού γινόταν στά βάθη τῆς λαϊκῆς συνείδησης. Νιώθαμε τόν ήλεκτρισμό πού εἶχε συσσωρευτεῖ στήν ἀτμόσφαιρα. Ξέραμε ὅτι θά ξεσπάσει ἀναπόφευκτα σάν θύελλα πού θά ξεκαθαρίσει τά πάντα. Δέν μπορούσαμε ὅμως νά προφητεύουμε τή μέρα καί τήν ὥρα αὐτῆς τῆς θύελλας. Τήν ἴδια εἰκόνα πού βλέπαμε στή χώρα μας, βλέπουμε τώρα καί στή Γερμανία. Καί κεῖ φουντώνει ἡ ἴδια ὑπόκωφη δυσαρέσκεια τῶν λαϊκῶν μαζῶν, πού θά ξεχυθεῖ ἀναπόφευκτα σέ μορφές λαϊκοῦ κινήματος. Δέν μποροῦμε νά προκαλέσουμε ἐπανάσταση μέ διατάγματα, μποροῦμε ὅμως νά συντελέσουμε καί μεῖς στόν ἐρχομό της. Θά ἀναπτύξουμε στά χαρακώματα ὀργανωμένη δουλιά γιά τή συναδέλφωση, θά βοηθήσουμε τούς λαούς τῆς Δύσης νά ἀρχίσουν τήν ἀκατανίκητη σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Ὁ σ. Ζάξ μίλησε παρακάτω γιά τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ σοσιαλισμοῦ μέ διατάγματα. Μά μήπως ἡ σημερινή ἐξουσία δέν καλεῖ τίς ἴδιες τίς μάζες νά δημιουργήσουν καλύτερες μορφές ζωῆς; 'Ανταλλαγή τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας μεταποίησης μέ σιτηρά, αὐστηρός ἔλεγχος καί καταγραφή τῆς παραγωγῆς — νά πῶς ἀρχίζει ὁ σοσιαλισμός. Ναί, θά ἔχουμε δημοκρατία τῆς δουλιᾶς. Ὅποιος δέν θέλει νά δουλεύει, ἄς μήν τρώει.

Παρακάτω. Ποῦ λοιπόν ἐκδηλώνεται ἡ ἀπομόνωση τοῦ Κόμματός μας; Στό ὅτι ξεκόβουν μερικοί διανοούμενοι. Μέρα μέ τή μέρα ὅμως βρίσκουμε ὅλο καί περισσότερη ὑποστήριξη ἀπό τήν ἀγροτιά. Μόνο ὅποιος πιστεύει στό λαό, ὅποιος βαπτιστεῖ στήν πηγή τῆς ζωντανῆς λαϊκῆς δημιουργίας, μόνο αὐτός θά νικήσει καί θά κρατήσει τήν ἐξουσία.

Σέ συνέχεια ὁ σύντρ. Λένιν προτείνει στήν ΚΕΕ τήν παρακάτω ἀπόφαση:

'Αναθέτοντας στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων νά προτείνει στήν ἑπόμενη συνεδρίαση τούς ὑποψηφίους γιά τίς θέσεις τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων 'Εσωτερικῶν, 'Εμπορίου καί Βιομηχανίας, ἡ ΚΕΕ προτείνει στόν σύντρ. Κολεγκάγεφ νά ἀναλάβει τή θέση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 182, 20 (7) τοῦ Νοέμβρη 1917 καί «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 218, 7 τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»· ἡ ἀπόφαση ἀπ'ἀφορμή τή δήλωση τῆς ὁμάδας τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ βιβλίου «Πρακτικά τῶν συνεδριάσεων τῆς ΠΚΕΕ τῶν Σοβιέτ τῶν 'Εργ., Στρ., 'Αγρ. καί Κοζ. βουλευτῶν τῆς II συνόδου», ἐκδ. τῆς ΠΚΕΕ, 1918

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ 4 (17) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1917

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Δέν μπορῶ νά κάνω πλατιά εἰσήγηση, μπορῶ μόνο νά πῶ λίγα λόγια γιά τήν κατάσταση πού ἀντιμετωπίζει ἡ καινούργια κυβέρνηση, γιά τό πρόγραμμα καί τά καθήκοντά της.

Ξέρετε πόσο ὁμόθυμο ἦταν τό αἴτημα γιά μιά πολιτική εἰρήνης, τό αἴτημα γιά ἄμεση πρόταση εἰρήνης. Δέν ὑπάρχει οὔτε ἕνας ἀστός ὑπουργός σέ ὅλη τήν Εὐρώπη καί στή Ρωσία, πού νά μήν ἔχει δόσει ὑπόσχεση γιά εἰρήνη. Οἱ ρῶσοι στρατιῶτες πείστηκαν ὅτι οἱ ὑποσχέσεις αὐτές ἦταν ψεύτικες: τούς ὑπόσχονταν πολιτική εἰρήνης, δέν ἔκαναν ὅμως πρόταση εἰρήνης, ἀπεναντίας τούς ἔριχναν στήν ἐπίθεση. Ἐμεῖς θεωρήσαμε πρώτιστο καθῆκον τῆς κυβέρνησής μας νά προτείνει ἀμέσως εἰρήνη· κι ᾽αὐτό ἔγινε.

Ὁ σύντρ. Λένιν ἐκθέτει μέ ποιούς ὅρους πρότεινε ἡ νέα κυβέρνηση εἰρήνη καί συνεχίζει: ἄν τά κράτη διατηρήσουν τίς ἀποικίες, αὐτό θά σημαίνει πώς ὁ πόλεμος αὐτός δέν θά τελειώσει ποτέ. Ποιά λοιπόν εἶναι ἡ διέξοδος; Ἡ διέξοδος εἶναι μιά: ἡ νίκη τῆς ἐργατοαγροτικῆς ἐπανάστασης ἐνάντια στό κεφάλαιο. Ποτέ δέν ὑποσχεθήκαμε ὅτι μποροῦμε νά τελειώσουμε τόν πόλεμο μονομιᾶς, μπήγοντας τή λόγχη στή γῆ. Ὁ πόλεμος γίνεται γιατί ἦλθαν σέ σύγκρουση κεφάλαια πού ἀνέρχονται σέ δισεκατομμύρια, τά ὁποῖα μοίρασαν μεταξύ τους ὅλο τόν κόσμο καί, χωρίς νά ἐκμηδενιστεῖ ἡ ἐξουσία τοῦ κεφαλαίου, εἶναι ἀδύνατο νά μπεῖ τέρμα στόν πόλεμο.

Μιλώντας γιά τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῶν Σοβιέτ, ὁ σύντρ. Λένιν δηλώνει πώς τώρα παρατηρεῖ ἕνα καινούργιο

φαινόμενο: οἱ ἀγρότες ἀρνοῦνται νά πιστέψουν ὅτι ὅλη ἡ ἐξουσία ἀνήκει στά Σοβιέτ, περιμένουν ἀκόμη κάτι ἀπό τήν κυβέρνηση, ξεχνώντας ὅτι τό Σοβιέτ δέν εἶναι ἰδιωτικό, μά κρατικό σῶμα. Δηλώνουμε πώς θέλουμε καινούργιο κράτος, πώς τό Σοβιέτ πρέπει νά ἀντικαταστήσει τήν παλιά ὑπαλληλία, πώς ὅλος ὁ λαός πρέπει νά μάθει νά διοικεῖ. Σηκωθεῖτε, ὀρθῶστε ὅλο τό ἀνάστημά σας, καί τότε οἱ ἀπειλές δέν θά μᾶς τρομάζουν. Οἱ εὐέλπιδες δοκίμασαν νά ὀργανώσουν ἐξέγερση, μά τούς συγυρίσαμε καλά· ὀργάνωσαν στή Μόσχα σφαγές καί τουφέκιζαν τούς φαντάρους στόν τοῖχο τοῦ Κρεμλίνου. Ὅταν ὅμως ὁ λαός νίκησε, ὄχι μόνο δέν ἀφαίρεσε ἀπό τούς ἐχθρούς τή στρατιωτική τιμή, μά τούς ἄφησε καί τά ὅπλα.

Ἡ Βίκζελ μᾶς ἀπειλεῖ μέ ἀπεργία. Ἐμεῖς ὅμως θά ἀπευθυνθοῦμε στίς μάζες καί θά τίς ρωτήσουμε, ἄν μέ τήν ἀπεργία θέλουν νά καταδικάσουν στήν πείνα τούς στρατιῶτες στό μέτωπο καί τό λαό στά μετόπισθεν, καί εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ σιδηροδρομικοί προλετάριοι δέν θά κάνουν ἕνα τέτιο πράγμα. Μᾶς κατηγοροῦν ὅτι κάνουμε συλλήψεις. Μάλιστα, κάνουμε συλλήψεις, καί σήμερα πιάσαμε τό διευθυντή τῆς Κρατικῆς τράπεζας. Μᾶς κατηγοροῦν ὅτι χρησιμοποιοῦμε τρομοκρατικά μέτρα, μά τρομοκρατικά μέτρα σάν αὐτά πού χρησιμοποιοῦσαν οἱ γάλλοι ἐπαναστάτες, πού ἔστελναν στή λαιμητόμο ἄοπλους ἀνθρώπους, δέν χρησιμοποιήσαμε καί ἐλπίζω ὅτι δέν θά χρησιμοποιήσουμε. Καί ἐλπίζω ὅτι δέν θά χρησιμοποιήσουμε, γιατί ἡ δύναμη εἶναι μέ τό μέρος μας. Ὅταν κάναμε συλλήψεις, τούς λέγαμε: θά σᾶς ἀφήσουμε ἐλεύθερους, ἄν ὑπογράψετε δήλωση πώς δέν θά κάνετε σαμποτάζ. Καί τέτιες δηλώσεις γίνονται. Ἡ ἀδυναμία μας βρίσκεται στό ὅτι ἡ σοβιετική ὀργάνωση δέν ἔμαθε ἀκόμη νά διοικεῖ, πολύ χρόνο χάσαμε σέ συγκεντρώσεις. Ἄς χωριστοῦν τά Σοβιέτ κατά τμήματα κι'ἄς καταπιαστοῦν μέ τό ἔργο τῆς διοίκησης. Τό καθῆκον μας εἶναι νά βαδίσουμε πρός τό σοσιαλισμό. Αὐτές τίς μέρες δόθηκε στούς ἐργάτες ὁ νόμος γιά τόν ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς[31]. Σύμφωνα μέ τό νόμο αὐτό, οἱ ἐργοστασιακές ἐπιτροπές εἶναι κρατικός θεσμός. Οἱ ἐργάτες πρέπει ἀμέσως νά κάνουν αὐτό τό νόμο πράξη. Οἱ ἐργάτες θά δόσουν στούς ἀγρότες ὑφάσματα, σίδερο, καί οἱ ἀγρότες θά δόσουν σιτηρά. Τώρα εἶδα ἕνα σύντροφο ἀπό τό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ, πού μοῦ εἶπε πώς αὐτό εἶναι τό κυριότερο. Σοσιαλισμός σημαίνει καταγραφή. Ἄν θέλετε νά περάσετε ἀπό καταγραφή κάθε κομμάτι σίδερο καί ὕφασμα, αὐτό θά εἶναι σοσιαλισμός. Γιά τήν παραγωγή μᾶς χρειάζονται μηχανικοί, κι'ἐμεῖς ἐκτιμοῦμε πολύ

τή δουλιά τους. Θά τούς πληρώνουμε εὐχαρίστως. Γιά τήν ὥρα δέν σκοπεύουμε νά τούς στερήσουμε τήν προνομιούχα θέση τους. Ὁ καθένας πού θέλει νά δουλέψει μᾶς εἶναι πολύτιμος, μά ἄς δουλεύει ὄχι σάν διευθυντής, ἀλλά σάν ἴσος κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν. Δέν νιώθουμε οὔτε ἴχνος θυμοῦ ἐνάντια σέ πρόσωπα καί θά προσπαθήσουμε νά τά βοηθήσουμε νά περάσουν στή νέα κατάσταση.

Ὅσοναφορᾶ τούς ἀγρότες, λέμε: πρέπει νά βοηθήσουμε τόν ἐργαζόμενο ἀγρότη, νά μή θίξουμε τό μεσαῖο, νά ἐξαναγκάσουμε τόν πλούσιο. Ὕστερα ἀπό τήν ἐπανάσταση τῆς 25 τοῦ Ὀχτώβρη μᾶς ἀπειλοῦσαν ὅτι θά μᾶς ἐξοντώσουν. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού φοβήθηκαν ἀπ' αὐτό καί ἤθελαν νά ἐγκαταλείψουν τήν ἐξουσία. Ὡστόσο δέν κατόρθωσαν νά μᾶς ἐξοντώσουν. Δέν τό κατόρθωσαν, γιατί οἱ ἐχθροί μας μποροῦν νά στηρίζονται μόνο στούς εὐέλπιδες, ἐνῶ ὁ λαός εἶναι μέ τό μέρος μας. Ἄν δέν ὑπῆρχε ὁ γενικός ξεσηκωμός τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἐργατῶν, ἡ ἐξουσία ποτέ δέν θά ἔφευγε ἀπό τά χέρια αὐτῶν πού τήν κρατοῦσαν. Ἡ ἐξουσία πέρασε στά Σοβιέτ. Τά Σοβιέτ εἶναι ὀργάνωση τῆς ἀπόλυτης ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ. Ἐμεῖς, ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, εἴμαστε ἐντολοδόχοι τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί θά ἐνεργοῦμε καί στό μέλλον, ὅπως ἐνεργούσαμε ὥς τώρα, βέβαιοι ὅτι θά ἔχουμε τήν ὑποστήριξή σας. Δέν ἀποκλείσαμε κανένα. Ἄν οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι ἔφυγαν, αὐτό εἶναι ἔγκλημα ἀπομέρους τους. Προτείναμε στούς ἀριστερούς ἐσέρους νά πάρουν μέρος στήν κυβέρνηση, αὐτοί ὅμως ἀρνήθηκαν. Δέν θέλουμε νά κάνουμε παζάρια γιά τήν ἐξουσία, δέν θέλουμε πλειστηριασμούς καί ἐπαναληπτικούς πλειστηριασμούς. Δέν θά ἐπιτρέψουμε νά πάρει τήν ἐξουσία τό Δημοτικό συμβούλιο τῆς πόλης, τό κέντρο αὐτό τῶν κορνιλοφικῶν. Λένε πώς εἴμαστε ἀπομονωμένοι. Ἡ ἀστική τάξη δημιούργησε γύρω μας μιά ἀτμόσφαιρα ψευτιᾶς καί συκοφαντίας, μά ἀκόμη δέν συνάντησα στρατιώτη πού νά μήν χαιρέτισε μέ ἐνθουσιασμό τό γεγονός ὅτι ἡ ἐξουσία πέρασε στά Σοβιέτ. Δέν εἶδα ἀγρότη πού νά ἐκφράστηκε ἐνάντια στά Σοβιέτ. Εἶναι ἀπαραίτητη ἡ συμμαχία τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς μέ τούς ἐργάτες, καί τότε ὁ σοσιαλισμός θά νικήσει σέ ὅλο τόν κόσμο. (Τά μέλη τοῦ Σοβιέτ σηκώνονται ὄρθια καί χαιρετοῦν τόν Λένιν μέ θυελλώδεις ἐπευφημίες.)

*«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 181,
18 (5) τοῦ Νοέμβρη 1917*

*Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»*

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

Σύντροφοι ἐργάτες, στρατιῶτες, ἀγρότες, ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι!

Ἡ ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση νίκησε ὁριστικά στήν Πετρούπολη, ἀφοῦ διάλυσε καί συνέλαβε τά τελευταῖα ὑπολείμματα ἑνός μικροῦ ἀριθμοῦ κοζάκων, πού ἐξαπατήθηκαν ἀπό τόν Κέρενσκι. Ἡ ἐπανάσταση νίκησε καί στή Μόσχα. Πρίν φτάσουν ἐκεῖ μερικά τραῖνα μέ στρατιωτικές δυνάμεις, πού ξεκίνησαν ἀπό τήν Πετρούπολη, οἱ εὐέλπιδες καί ἄλλοι κορνιλοφικοί ὑπόγραψαν στή Μόσχα τούς ὅρους εἰρήνης, τόν ἀφοπλισμό τῶν εὐέλπιδων, τή διάλυση τῆς Ἐπιτροπῆς σωτηρίας[32].

Ἀπό τό μέτωπο καί ἀπό τά χωριά καταφθάνουν κάθε μέρα καί κάθε ὥρα πληροφορίες ὅτι ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν στρατιωτῶν στά χαρακώματα καί τῶν ἀγροτῶν στούς νομούς ὑποστηρίζει τή νέα κυβέρνηση καί τούς νόμους της γιά πρόταση εἰρήνης καί ἄμεση παράδοση τῆς γῆς στούς ἀγρότες. Ἡ νίκη τῆς ἐπανάστασης τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν εἶναι ἐξασφαλισμένη, γιατί ἡ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ τάχθηκε ἤδη μέ τό μέρος της.

Εἶναι ἐντελῶς νοητό ὅτι οἱ τσιφλικάδες καί οἱ καπιταλιστές, οἱ *ἀνώτεροι* δημόσιοι λειτουργοί καί ὑπάλληλοι, πού συνδέονται στενά μέ τήν ἀστική τάξη, μέ λίγα λόγια ὅλοι οἱ πλούσιοι καί ὅλοι ὅσοι τά ἔχουν καλά μαζί τους, βλέπουν ἐχθρικά τή νέα ἐπανάσταση, ἀντιδροῦν στή νίκη της, ἀπειλοῦν πώς θά σταματήσουν τή λειτουργία τῶν τραπεζῶν, σαμποτάρουν ἤ σταματοῦν τή δουλιά τῶν διάφορων ἱδρυμάτων, τήν ἐμποδίζουν μέ κάθε τρόπο, τή φρενάρουν πότε ἄμεσα, πότε ἔμμεσα. Κάθε συνειδητός ἐργάτης καταλάβαινε πολύ καλά πώς ἀναπό-

φευκτα θά συναντήσουμε μιά τέτια ἀντίσταση καί ὅλος ὁ κομματικός Τύπος τῶν μπολσεβίκων τό τόνιζε αὐτό ἐπανειλημμένα. Οἱ ἐργαζόμενες μάζες δέν θά φοβηθοῦν οὔτε λεπτό αὐτή τήν ἀντίσταση, δέν θά κλονιστοῦν καθόλου ἀπό τίς ἀπειλές καί τίς ἀπεργίες τῶν ὀπαδῶν τῆς ἀστικῆς τάξης.

Ἔχουμε μέ τό μέρος μας τήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ. Ἔχουμε μέ τό μέρος μας τήν πλειοψηφία τῶν ἐργαζομένων καί τῶν καταπιεζομένων ὅλου τοῦ κόσμου. Ἔχουμε μέ τό μέρος μας τό δίκιο. Ἡ νίκη μας εἶναι ἐξασφαλισμένη.

Ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν ἀνώτερων ὑπαλλήλων θά τσακιστεῖ. Ἀπό κανένα δέν ἀφαιροῦμε τήν περιουσία του πρίν ψηφιστεῖ εἰδικός κρατικός νόμος γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν καί τῶν καπιταλιστικῶν συνδικάτων. Ὁ νόμος αὐτός καταρτίζεται. Οὔτε ἕνα καπίκι δέν πρόκειται νά χάσει κανένας ἐργαζόμενος καί ἐργάτης· ἀπεναντίας, θά τούς δοθεῖ βοήθεια. Ἐκτός ἀπό τήν αὐστηρότατη καταγραφή καί τόν ἔλεγχο, ἐκτός ἀπό τήν εἴσπραξη χωρίς καμιά ἀπόκρυψη τῶν φόρων πού ἔχουν καθοριστεῖ ἀπό πρίν, ἡ κυβέρνηση δέν θέλει νά καθιερώσει κανένα ἄλλο μέτρο.

Στό ὄνομα τῶν δίκαιων αὐτῶν διεκδικήσεων ἡ τεράστια πλειοψηφία τοῦ λαοῦ συσπειρώθηκε γύρω ἀπό τήν Προσωρινή ἐργατοαγροτική κυβέρνηση.

Σύντροφοι ἐργαζόμενοι! Νά θυμᾶστε ὅτι τώρα *ἐσεῖς οἱ ἴδιοι* διοικεῖτε τό κράτος. Κανείς δέν θά σᾶς βοηθήσει, ἄν δέν ἑνωθεῖτε οἱ ἴδιοι καί δέν πάρετε *ὅλες τίς ὑποθέσεις* τοῦ κράτους στά χέρια *σας*. Τά Σοβιέτ *σας* εἶναι ἀπό σήμερα ὄργανα κρατικῆς ἐξουσίας, πληρεξούσια, πού ἀποφασίζουν.

Συσπειρωθεῖτε γύρω ἀπό τά Σοβιέτ σας. Δυναμῶστε τα. Βάλτε μπροστά τή δουλιά οἱ ἴδιοι ἀπό τά κάτω, χωρίς νά περιμένετε κανένα. Ἐπιβάλετε αὐστηρότατη ἐπαναστατική τάξη, χτυπᾶτε ἀμείλικτα τίς ἀπόπειρες πρόκλησης ἀναρχίας πού κάνουν οἱ μέθυσοι, οἱ ἀλῆτες, οἱ ἀντεπαναστάτες εὐέλπιδες, οἱ κορνιλοφικοί καί οἱ ὅμοιοί τους.

Ἐπιβάλετε αὐστηρότατο ἔλεγχο στήν παραγωγή καί τήν καταγραφή τῶν προϊόντων. Πιάνετε καί στέλνετε στό ἐπαναστατικό λαϊκό δικαστήριο καθέναν πού θά τολμήσει νά κάνει ζημιά στήν ὑπόθεση τοῦ λαοῦ, ἄσχετα ἄν ἡ ζημιά αὐτή θά ἐκδηλώνεται μέ σαμποτάρισμα (φθορά, φρενάρισμα, ὑπονόμευση) τῆς παραγωγῆς ἤ μέ ἀπόκρυψη τῶν ἀποθεμάτων σιτηρῶν καί προϊόντων, ἤ μέ τήν κατακράτηση τῶν φορτίων σιτηρῶν, ἤ μέ τήν ἀποδιοργάνωση τῆς λειτουργίας τῶν σιδηροδρόμων, τῶν ταχυ-

δρομείων, τῶν τηλεγράφων, τῶν τηλεφώνων καί γενικά μέ ὁποιαδήποτε ἀντίδραση στή μεγάλη ὑπόθεση τῆς εἰρήνης, στό ζήτημα τῆς παράδοσης τῆς γῆς στούς ἀγρότες, στό ζήτημα τῆς ἐξασφάλισης τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων.

Σύντροφοι ἐργάτες, στρατιῶτες, ἀγρότες καί ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι! Πάρτε *ὅλη* τήν ἐξουσία στά χέρια τῶν Σοβιέτ *σας*, φρουρεῖτε, φυλάγετε σάν τά μάτια σας τή γῆ, τά σιτηρά, τίς φάμπρικες, τά ἐργαλεῖα, τά προϊόντα, τά μεταφορικά μέσα, ἀπό σήμερα ὅλα αὐτά θά εἶναι *ὁλοκληρωτικά* δική σας, παλλαϊκή περιουσία. Σιγά-σιγά, μέ τή συγκατάθεση καί τήν ἔγκριση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν, μέ τά διδάγματα τῆς *πρακτικῆς* πείρας τῶν ἀγροτῶν καί τῶν ἐργατῶν, θά τραβήξουμε σταθερά καί ἀπαρέγκλιτα πρός τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ, πού θά τή στερεώνουν οἱ πρωτοπόροι ἐργάτες τῶν πιό πολιτισμένων χωρῶν καί πού θά ἐξασφαλίσει στούς λαούς σταθερή εἰρήνη καί θά τούς λυτρώσει ἀπό κάθε καταπίεση καί κάθε ἐκμετάλλευση.

5 τοῦ Νοέμβρη 1917.
Πετρούπολη.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 4 (ἀπογευματινή ἔκδοση), 19 (6) τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ[33]

᾽Απαντώντας στά πολυάριθμα ἐρωτήματα τῶν ἀγροτῶν, δίνουμε τήν ἐξήγηση ὅτι ὅλη ἡ κρατική ἐξουσία πέρασε ὁλοκληρωτικά στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. ῾Η ἐργατική ἐπανάσταση νίκησε στήν Πετρούπολη καί στή Μόσχα, νικάει σέ ὅλα τά ὑπόλοιπα μέρη τῆς Ρωσίας. ῾Η ἐργατοαγροτική κυβέρνηση ἐξασφαλίζει τή συμμαχία τῆς μάζας τῶν ἀγροτῶν, τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν μέ τούς ἐργάτες ἐνάντια στούς τσιφλικάδες, ἐνάντια στούς καπιταλιστές.

Γι᾽αὐτό, τά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, κατά πρῶτο λόγο στούς νομούς καί ὕστερα στά κυβερνεῖα, εἶναι ἀπό σήμερα καί ὥσπου νά συγκληθεῖ ἡ Συντακτική Συνέλευση τοπικά πληρεξούσια ὄργανα τῆς κρατικῆς ἐξουσίας. Τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ *κατάργησε* τήν τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία γῆς. Τό διάταγμα γιά τή γῆ ἔχει ἤδη ἐκδοθεῖ ἀπό τή σημερινή Προσωρινή ἐργατοαγροτική κυβέρνηση. Μέ βάση τό διάταγμα αὐτό ὅλη ἡ γῆ τῶν τσιφλικάδων περνάει ὁλοκληρωτικά στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Οἱ ἐπαρχιακές ᾽Επιτροπές γῆς πρέπει ἀμέσως νά πάρουν στή διάθεσή τους ὅλη τή γῆ τῶν τσιφλικάδων, νά κάνουν τήν πιό αὐστηρή καταγραφή, διατηρώντας ἀπόλυτη τάξη, διαφυλάσσοντας κατά τόν πιό αὐστηρό τρόπο τήν πρώην τσιφλικάδικη περιουσία, πού ἀπό δῶ κι᾽ἐμπρός εἶναι παλλαϊκή περιουσία καί πού γι᾽αὐτό πρέπει νά τή διαφυλάσσει ὁ ἴδιος ὁ λαός.

῞Ολες οἱ διαταγές τῶν ἐπαρχιακῶν ᾽Επιτροπῶν γῆς, πού ἐκδόθηκαν μέ τή συγκατάθεση τῶν νομαρχιακῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, ἀποτελοῦν *νόμο* καί πρέπει νά ἐφαρμοστοῦν ἀμέσως καί χωρίς συζήτηση.

Ἡ ἐργατοαγροτική κυβέρνηση, πού ὁρίστηκε ἀπό τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ὀνομάζεται Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καλεῖ τούς ἀγρότες νά πάρουν οἱ ἴδιοι κατά τόπους ὅλη τήν ἐξουσία στά χέρια τους. Οἱ ἐργάτες θά ὑποστηρίξουν τούς ἀγρότες ἀπόλυτα, ὁλοκληρωτικά καί μέ ὅλα τά μέσα, θά ὀργανώσουν τήν παραγωγή μηχανῶν καί ἐργαλείων καί παρακαλοῦν τούς ἀγρότες νά βοηθήσουν, μεταφέροντας σιτηρά.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πετρούπολη.
5 τοῦ Νοέμβρη 1917.

«Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 219, 8 τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ (ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ)

Στούς συντρόφους Κάμενεφ, Ζηνόβιεφ, Ριαζάνοφ καί Λάριν

Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή ἔχει ἤδη ἀπευθύνει μιά φορά τελεσίγραφο στούς πιό ἐπιφανεῖς ἐκπροσώπους τῆς πολιτικῆς σας (στούς Κάμενεφ καί Ζηνόβιεφ), ἀπαιτώντας νά πειθαρχήσετε ἀπόλυτα στίς ἀποφάσεις τῆς ΚΕ καί στή γραμμή της, νά παραιτηθεῖτε ἀποφασιστικά ἀπό κάθε σαμποτάρισμα τῆς δουλιᾶς της καί ἀπό κάθε ἀποδιοργανωτική δράση*.

Ἀποχωρώντας ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή, παραμένοντας ὅμως στό Κόμμα, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς πολιτικῆς σας ἀνάλαβαν ἔτσι τήν ὑποχρέωση νά πειθαρχοῦν στίς ἀποφάσεις τῆς ΚΕ. Ἐσεῖς ὅμως δέν περιορίζεστε στήν ἐσωκομματική κριτική καί σπέρνετε ταλαντεύσεις στίς γραμμές τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐξέγερσης, πού ἀκόμη δέν ἔχει τελειώσει, καί ἐξακολουθεῖτε, παραβιάζοντας τήν κομματική πειθαρχία, νά τορπιλίζετε ἔξω ἀπό τά πλαίσια τοῦ Κόμματός μας, μέσα στά Σοβιέτ, στά δημοτικά ὄργανα, στά συνδικάτα κτλ. τίς ἀποφάσεις τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καί νά βάζετε ἐμπόδια στή δουλιά της.

Γι'αὐτό ἡ ΚΕ ἀναγκάζεται νά ἐπαναλάβει τό τελεσίγραφό της καί νά σᾶς προτείνει νά ἀναλάβετε ἀμέσως καί γραπτά τήν ὑποχρέωση νά πειθαρχεῖτε στίς ἀποφάσεις τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καί νά ἐφαρμόζετε σέ ὅλη τή δράση σας τήν πολιτική της, ἤ ν'ἀποσυρθεῖτε ἀπό κάθε δημόσια κομματική

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 45-47. *Ἡ Σύντ.*

δράση καί νά ἐγκαταλείψετε, ὡσότου συνέλθει τό συνέδριο τοῦ Κόμματος, ὅλα τά ὑπεύθυνα πόστα πού ἔχετε στό ἐργατικό κίνημα.

Ἄν ἀρνηθεῖτε νά ἀναλάβετε μιά ἀπό τίς δυό αὐτές ὑποχρεώσεις, ἡ ΚΕ θά ἀναγκαστεῖ νά βάλει ζήτημα γιά ἄμεση διαγραφή σας ἀπό τό Κόμμα.

Γράφτηκε στίς 5 ή 6 (18 ή 19)
τοῦ Νοέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1927 στήν μπροσούρα
«Τό Κόμμα ἐνάντια στόν ἀπεργοσπαστισμό
τοῦ Ζηνόβιεφ καί τοῦ Κάμενεφ
τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917»

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ (ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ)

ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Σύντροφοι!

Ὅλοι ξέρουν ὅτι στό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ἡ πλειοψηφία τῶν ἀντιπροσώπων ἀνῆκε στό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων.

Τό γεγονός αὐτό ἀποτελεῖ βασικό παράγοντα γιά τήν κατανόηση τῆς ἐπανάστασης πού μόλις πρίν λίγο ἔγινε καί νίκησε τόσο στήν Πετρούπολη καί τή Μόσχα, ὅσο καί σέ ὅλη τή Ρωσία. Αὐτό ἀκριβῶς τό γεγονός τό ξεχνᾶνε συνεχῶς καί τό ἀντιπαρέρχονται ὅλοι οἱ ὀπαδοί τῶν καπιταλιστῶν καί τά τυφλά ὄργανά τους, πού ὑπονομεύουν τή βασική ἀρχή τῆς νέας ἐπανάστασης: *ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ*. Στή Ρωσία δέν πρέπει νά ὑπάρχει ἄλλη κυβέρνηση, ἐκτός ἀπό τή *Σοβιετική κυβέρνηση*. Στή Ρωσία ἔχει κατακτηθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία καί τό πέρασμα τῆς κυβέρνησης ἀπό τά χέρια ἑνός σοβιετικοῦ κόμματος στά χέρια ἑνός ἄλλου κόμματος ἔχει ἐξασφαλιστεῖ χωρίς καμιά ἐπανάσταση, μέ ἁπλή ἀπόφαση τῶν Σοβιέτ, μέ ἁπλές ἐπαναληπτικές ἐκλογές τῶν βουλευτῶν γιά τά Σοβιέτ. Τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἔδοσε τήν πλειοψηφία στό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων. Γι'αὐτό, μόνο ἡ κυβέρνηση πού σχηματίστηκε ἀπ'αὐτό τό κόμμα εἶναι Σοβιετική κυβέρνηση. Καί ὅλοι ξέρουν ὅτι ἡ Κεντρική 'Επιτροπή τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων, λίγες ὧρες πρίν σχηματιστεῖ ἡ νέα κυβέρνηση καί πρίν ὑποβληθεῖ ὁ κατάλογος τῶν μελῶν της στό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, κάλεσε στή συνεδρίασή της τρία ἀπό τά πιό ἐπιφανῆ μέλη τῆς ὁμάδας τῶν ἀριστερῶν

ἐσέρων, τούς συντρόφους Καμκόφ, Σπίρο καί Καρέλιν, *καί τούς πρότεινε* νά πάρουν μέρος στή νέα κυβέρνηση. Λυπούμαστε πάρα πολύ πού οἱ σύντροφοι ἀριστεροί ἐσέροι ἀρνήθηκαν, θεωροῦμε τήν ἄρνησή τους ἀπαράδεκτη γιά ἕναν ἐπαναστάτη πού εἶναι μέ τό μέρος τῶν ἐργαζομένων, εἴμαστε κάθε στιγμή ἕτοιμοι νά πάρουμε τούς ἀριστερούς ἐσέρους στήν κυβέρνηση, δηλώνουμε ὅμως ὅτι, σάν κόμμα τῆς πλειοψηφίας στό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ἔχουμε τό δικαίωμα *καί τήν ὑποχρέωση* ἀπέναντι στό λαό νά σχηματίσουμε κυβέρνηση.

Ὅλοι ξέρουν ὅτι ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματός μας πρότεινε στό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἕνα καθαρά μπολσεβίκικο κατάλογο Λαϊκῶν ἐπιτρόπων καί ὅτι *τό συνέδριο ἐνέκρινε αὐτό τόν κατάλογο τῶν μελῶν μιᾶς κυβέρνησης καθαρά μπολσεβίκικης.*

Γι'αὐτό εἶναι ἐντελῶς ψεύτικες καί μόνο ἀπό ἐχθρούς τοῦ λαοῦ, μόνο ἀπό ἐχθρούς τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας προέρχονται καί μποροῦν νά προέρχονται οἱ ἀπατηλές δηλώσεις πώς τάχα ἡ μπολσεβίκικη κυβέρνηση *δέν* εἶναι Σοβιετική κυβέρνηση. Ἀντίθετα, *μονάχα* μιά μπολσεβίκικη κυβέρνηση μπορεῖ νά εἶναι τώρα, ὕστερα ἀπό τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, μέχρι τή σύγκληση τοῦ τρίτου συνεδρίου, ἤ μέχρι τίς νέες ἐκλογές γιά τά Σοβιέτ, ἤ μέχρι τό σχηματισμό νέας κυβέρνησης ἀπό τήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή, *μονάχα* μιά μπολσεβίκικη κυβέρνηση μπορεῖ νά θεωρεῖται τώρα *Σοβιετική* κυβέρνηση.

* *
*

Σύντροφοι! Μερικά μέλη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματός μας καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, οἱ Κάμενεφ, Ζηνόβιεφ, Νογκίν, Ρίκοφ, Μιλιούτιν καί μερικοί ἄλλοι, ἀποχώρησαν χτές, 4 τοῦ Νοέμβρη, ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματός μας καί—οἱ τρεῖς τελευταῖοι—ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Σ'ἕνα τόσο μεγάλο Κόμμα σάν τό δικό μας, παρά τήν προλεταριακή-ἐπαναστατική γραμμή τῆς πολιτικῆς μας, δέν μποροῦσε νά μή βρεθοῦν ὁρισμένοι σύντροφοι ὄχι ἀρκετά σταθεροί καί ἀποφασιστικοί στήν ὑπόθεση τοῦ ἀγώνα ἐνάντια στούς ἐχθρούς τοῦ λαοῦ. Τά καθήκοντα πού στέκουν τώρα μπροστά στό Κόμμα μας εἶναι πραγματικά γιγάντια, οἱ δυσκολίες τεράστιες,—καί ὁρισμένα μέλη τοῦ Κόμματός μας, πού προηγούμενα εἶχαν ὑπεύθυνες θέσεις, τρόμαξαν μπροστά στήν πίεση τῆς ἀστικῆς τάξης καί ἔφυγαν ἀπό τίς γραμμές μας. Ὅλη

ἡ ἀστική τάξη καί ὅλα τά ὄργανά της πανηγυρίζουν γι᾿αὐτό, χαιρεκακοῦν, φωνασκοῦν γιά κατάρευση, προφητεύουν τό χαμό τῆς μπολσεβίκικης κυβέρνησης.

Σύντροφοι! Μήν πιστεύετε αὐτό τό ψέμα. Οἱ σύντροφοι πού ἔφυγαν ἐνήργησαν σάν λιποτάκτες, γιατί ὄχι μόνο ἐγκατέλειψαν τίς θέσεις πού τούς εἶχαν ἐμπιστευθεῖ, μά καί τορπίλισαν τή ρητή ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματός μας νά ἀναβάλουν τήν ἀποχώρησή τους τουλάχιστο ὡσότου πάρουν ἀπόφαση οἱ κομματικές ὀργανώσεις τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας[34]. Καταδικάζουμε ἀποφασιστικά αὐτή τή λιποταξία. Πιστεύουμε βαθιά ὅτι ὅλοι οἱ συνειδητοί ἐργάτες, οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἀγρότες πού ἀνήκουν στό Κόμμα μας ἤ πού τό συμπαθοῦν, θά καταδικάσουν ἐξίσου ἀποφασιστικά τήν ἐνέργεια τῶν λιποτακτῶν.

Δηλώνουμε ὅμως ὅτι ἡ λιποταξία μερικῶν ἀνθρώπων ἀπό τήν ἡγεσία τοῦ Κόμματός μας δέν θά κλονίσει οὔτε κατά ἕνα λεπτό κι᾿οὔτε κατά μιά τρίχα τήν ἑνότητα τῶν *μαζῶν* πού ἀκολουθοῦν τό Κόμμα μας, καί συνεπῶς δέν θά κλονίσει τό Κόμμα μας.

Θυμηθεῖτε, σύντροφοι, πώς οἱ δυό ἀπό τούς λιποτάκτες, ὁ Κάμενεφ καί ὁ Ζηνόβιεφ, ἀκόμη πρίν ἀπό τήν ἐξέγερση τῆς Πετρούπολης, ἐνήργησαν σάν λιποτάκτες καί ἀπεργοσπάστες, γιατί ὄχι μονάχα καταψήφισαν τήν ἐξέγερση στήν ἀποφασιστική συνεδρίαση τῆς ΚΕ στίς 10 τοῦ 'Οχτώβρη 1917, μά καί *ὕστερα* ἀπό τήν ἀπόφαση πού πῆρε ἡ ΚΕ ἔκαναν μέσα στά κομματικά στελέχη ζύμωση ἐνάντια στήν ἐξέγερση. Ὅλοι ξέρουν ὅτι οἱ ἐφημερίδες, πού φοβοῦνται νά πᾶνε μέ τό μέρος τῶν ἐργατῶν καί τείνουν περισσότερο πρός τήν ἀστική τάξη (λ.χ. ἡ «Νόβαγια Ζίζν»), ξεσήκωσαν τότε θόρυβο μαζί μέ ὅλο τόν ἀστικό Τύπο καί φώναζαν ὅτι «διαλύθηκε» τό Κόμμα μας, ὅτι «ἀπότυχε ἡ ἐξέγερση» κτλ. Ἡ ζωή ὅμως ἀνάτρεψε γρήγορα τήν ψευτιά καί τή συκοφαντία τῶν πρώτων, τίς ἀμφιβολίες, τίς ταλαντεύσεις καί τή δειλία τῶν ἄλλων. Ἡ «τρικυμία», πού ἤθελαν νά ξεσηκώσουν ἀπ᾿ἀφορμή τό διάβημα τοῦ Κάμενεφ καί τοῦ Ζηνόβιεφ γιά νά ματαιώσουν τήν ἐξέγερση τῆς Πετρούπολης, ἀποδείχτηκε πώς ἦταν *τρικυμία μέσα σ᾿ἕνα ποτήρι νερό,* καί ὁ μεγάλος ἐνθουσιασμός τῶν μαζῶν, ὁ μεγάλος ἡρωισμός ἑκατομμυρίων ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν στήν Πετρούπολη καί στή Μόσχα, στό μέτωπο, στά χαρακώματα καί στά χωριά, παραμέρισε τούς λιποτάκτες μέ τήν ἴδια εὐκολία πού ἕνα τραῖνο πετάει στήν ἄκρη τά πελεκούδια.

Ἄς αἰσχύνονται λοιπόν ὅλοι οἱ λιγόπιστοι, ὅλοι οἱ ταλαντευόμενοι, ὅλοι οἱ διστακτικοί, ὅλοι ὅσοι ἄφησαν νά τούς

φοβίσει ἡ ἀστική τάξη, ἤ ἐπηρεάστηκαν ἀπό τίς φωνές τῶν φανερῶν καί τῶν κρυφῶν ὀργάνων της. *Δέν ὑπάρχει οὔτε ἴχνος* ταλάντευσης *μέσα στίς μάζες* τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν τῆς Πετρούπολης, τῆς Μόσχας καί τῶν ἄλλων πόλεων. Τό Κόμμα μας στέκεται ὁμόφωνα καί σταθερά, σάν ἕνας ἄνθρωπος, φρουρός τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, φρουρός τῶν συμφερόντων ὅλων τῶν ἐργαζομένων, πρῶτ'ἀπ'ὅλα τῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν!

Οἱ ἀστοί καλαμαράδες καί οἱ ἄνθρωποι πού ἄφησαν νά τούς φοβίσει ἡ ἀστική τάξη μᾶς κατηγοροῦν «ἐν χορῷ» πώς δέν εἴμαστε ὑποχωρητικοί, εἴμαστε ἀδιάλλακτοι, πώς δέν θέλουμε νά μοιράσουμε τήν ἐξουσία μέ ἄλλο κόμμα. Αὐτό δέν εἶναι ἀλήθεια, σύντροφοι! *Ἔχουμε προτείνει* καί προτείνουμε στούς ἀριστερούς ἐσέρους νά μοιραστοῦν τήν ἐξουσία μαζί μας. Δέν φταῖμε ἐμεῖς, ἄν *ἀρνήθηκαν*. Ἀρχίσαμε διαπραγματεύσεις καί μετά τή λήξη τοῦ Δεύτερου συνεδρίου τῶν Σοβιέτ κάναμε στήν πορεία αὐτῶν τῶν διαπραγματεύσεων κάθε λογῆς ὑποχωρήσεις, συμφωνώντας ἀκόμη καί νά δεχτοῦμε, κάτω ἀπό ὁρισμένους ὅρους, τούς ἀντιπροσώπους μιᾶς μερίδας τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου Πετρούπολης, αὐτοῦ τοῦ ἄντρου τῶν κορνιλοφικῶν, πού θά τό σαρώσει πρῶτα-πρῶτα ὁ λαός, ἄν οἱ παλιάνθρωποι κορνιλοφικοί, ἄν τά βλαστάρια τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν τσιφλικάδων, οἱ εὐέλπιδες, δοκιμάσουν ξανά νά ἀντισταθοῦν στή θέληση τοῦ λαοῦ, ὅπως δοκίμασαν τήν περασμένη Κυριακή στήν Πετρούπολη καί ὅπως θέλουν νά ξαναδοκιμάσουν (αὐτό ἔχει ἀποδειχτεῖ μέ τήν ἀνακάλυψη τῆς συνωμοσίας τοῦ Πουρισκέβιτς καί μέ τά χαρτιά πού κατασχέθηκαν σ'αὐτόν χτές, 3 τοῦ Νοέμβρη). Οἱ κύριοι ὅμως πού βρίσκονται πίσω ἀπό τίς πλάτες τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων καί ἐνεργοῦν μέσω αὐτῶν πρός τό συμφέρον τῆς ἀστικῆς τάξης, ἑρμήνευσαν τήν ὑποχωρητικότητά μας σάν ἀδυναμία καί τήν ἐκμεταλλεύτηκαν γιά νά μᾶς ἀπευθύνουν νέα τελεσίγραφα. Στή σύσκεψη τῆς 3 τοῦ Νοέμβρη[35] παρουσιάστηκαν οἱ κύριοι Ἀμπραμόβιτς καί Μάρτοφ καί ἔδοσαν ἕνα τελεσίγραφο: κανενός εἴδους διαπραγματεύσεις ὡσότου ἡ κυβέρνησή μας δέν σταματήσει τίς συλλήψεις καί τό κλείσιμο τῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων.

Καί τό Κόμμα μας καί ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ *ἀρνήθηκαν* νά δεχτοῦν αὐτό τό τελεσίγραφο, πού ὁλοφάνερα προέρχεται ἀπό τούς ὀπαδούς τοῦ Καλέντιν, τῆς ἀστικῆς τάξης, τοῦ Κέρενσκι καί τοῦ Κορνίλοφ. Ἡ συνωμοσία τοῦ Πουρισκέβιτς καί ἡ ἐμφάνιση στήν Πετρού-

πολη στίς 5 τοῦ Νοέμβρη μιᾶς ἀντιπροσωπείας ἀπό ἕνα τμῆμα τοῦ 17ου σώματος στρατοῦ, πού μᾶς ἀπειλεῖ ὅτι θά βαδίσει ἐνάντια στήν Πετρούπολη (ἡ ἀπειλή εἶναι γελοία, γιατί οἱ ἐμπροσθοφυλακές αὐτῶν τῶν κορνιλοφικῶν ἔχουν ἤδη τσακιστεῖ καί ἔξω ἀπό τήν Γκάτσινα τράπηκαν σέ φυγή, στό μεγαλύτερο μάλιστα μέρος τους ἀρνήθηκαν νά βαδίσουν ἐνάντια στά Σοβιέτ),—ὅλα αὐτά τά γεγονότα ἔδειξαν ἀπό ποῦ προερχόταν *στήν πράξη* τό τελεσίγραφο τῶν κυρίων 'Αμπραμόβιτς καί Μάρτοφ, ποιόν ἐξυπηρετοῦσαν *στήν πράξη* αὐτοί οἱ ἄνθρωποι.

"Ας εἶναι λοιπόν ἥσυχοι καί σταθεροί ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι! Ποτέ τό Κόμμα μας δέν θά ὑποχωρήσει μπροστά στά τελεσίγραφα τῆς μειοψηφίας τῶν Σοβιέτ, μειοψηφίας πού ἄφησε νά τή φοβίσει ἡ ἀστική τάξη καί πού οὐσιαστικά, στήν πράξη, παρά τίς «ἀγαθές προθέσεις» της, δέν εἶναι παρά μιά κούκλα στά χέρια τῶν κορνιλοφικῶν.

'Υποστηρίζουμε σταθερά τίς ἀρχές τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, δηλαδή τῆς ἐξουσίας τῆς *πλειοψηφίας*, πού βγῆκε ἀπό τό τελευταῖο συνέδριο τῶν Σοβιέτ, εἴμασταν σύμφωνοι καί *ἐξακολουθοῦμε νά εἴμαστε σύμφωνοι* νά μοιραστοῦμε τήν ἐξουσία μέ τή μειοψηφία τῶν Σοβιέτ, μέ τόν ὅρο ὅτι ἡ μειοψηφία αὐτή θά ἀναλάβει εὐσυνείδητα καί τίμια τήν ὑποχρέωση νά πειθαρχεῖ στήν πλειοψηφία καί νά ἐφαρμόζει τό πρόγραμμα *πού ἐνέκρινε ὅλο* τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί πού συνίσταται σέ βαθμιαῖα, μά σταθερά καί σίγουρα βήματα πρός τό σοσιαλισμό. Δέν θά ὑποταχθοῦμε ὅμως σέ κανένα τελεσίγραφο τῶν διανοουμενίστικων μικροομάδων, πού δέν ἔχουν πίσω τους τίς μάζες, πού *στήν πραγματικότητα* ἔχουν πίσω τους μονάχα τούς ὀπαδούς τοῦ Κορνίλοφ, τοῦ Σάβινκοφ, τούς εὐέλπιδες κτλ.

"Ας εἶναι λοιπόν ἥσυχοι καί σταθεροί ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι! Τό Κόμμα μας, κόμμα τῆς πλειοψηφίας τῶν Σοβιέτ, στέκει ὁμόφωνο καί συσπειρωμένο φρουρός τῶν συμφερόντων τους, καί τό Κόμμα μας τό ἀκολουθοῦν ὅπως καί πρῶτα ἑκατομμύρια ἐργάτες στίς πόλεις, στρατιῶτες στά χαρακώματα, ἀγρότες στά χωριά, ἕτοιμοι νά πραγματοποιήσουν μέ κάθε θυσία τή νίκη τῆς εἰρήνης καί τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ!

Γράφτηκε στίς 5-6 (18-19) τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 20 (7) τοῦ Νοέμβρη 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 182

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΜΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ 9 (22) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1917[36]

— Ποιός μιλάει, ὁ ἀρχιστράτηγος;

— Ὁ Ντίτεριξ.

— Παρακαλοῦμε, καλέστε αὐτόν πού ἐκτελεῖ χρέη Ἀνώτατου διοικητῆ. Ἄν τά καθήκοντα αὐτά δέν τά ἐκτελεῖ ὁ στρατηγός Ντουχόνιν, παρακαλοῦμε νά καλέσετε αὐτόν πού ἀντικαθιστᾶ τώρα τόν Ἀνώτατο διοικητή. Ἀπ'ὅ,τι ξέρουμε, ὁ στρατηγός Ντουχόνιν δέν παραιτήθηκε ἀκόμη.

Τό Γενικό Ἐπιτελεῖο ἀπαντᾶ: — Ὁ ἐκτελών χρέη Ἀνώτατου διοικητῆ στρατηγός Ντουχόνιν σᾶς περίμενε ὥς τή μία μετά τά μεσάνυχτα, τώρα κοιμᾶται. Τό μηχάνημα δέν λειτουργοῦσε, κι'ἔπειτα ἦταν κατειλημμένο ἀπό τό Γενικό Ἐπιτελεῖο, πού συνδέθηκε μέ τόν ἀσύρματο τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου.

— Ἄν μπορεῖτε, πέστε μου: πήρατε τό ραδιοτηλεγράφημα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού στάλθηκε στίς 4, καί τί κάνατε γιά νά ἐκτελέσετε τή διαταγή τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων;

Τό Γενικό Ἐπιτελεῖο ἀπαντᾶ: — Ἐλήφθη τηλεγράφημα κρατικῆς σπουδαιότητας χωρίς ἀριθμό καί χωρίς ἡμερομηνία, γι'αὐτό ὁ στρατηγός Ντουχόνιν ρώτησε τό στρατηγό Μανικόβσκι τί ἐγγυήσεις ὑπάρχουν γιά τή γνησιότητα τοῦ τηλεγραφήματος.

— Καί τί ἀπάντησε στό ἐρώτημα αὐτό ὁ Μανικόβσκι, τί ὥρα στάλθηκε τό ἐρώτημα καί μέ τί μέσο; μέ τόν ἀσύρματο, μέ τό τηλέφωνο ἤ μέ τόν τηλέγραφο;

Τό Γενικό 'Επιτελεῖο ἀπαντᾶ:—Δέν πάρθηκε ἀκόμη ἀπάντηση, καί πρίν ἀπό μιά ὥρα παρακαλέσαμε νά ἐπισπευσθεῖ ἡ ἀπάντηση.

— Παρακαλῶ νά ἀπαντήσετε συγκεκριμένα, τί ὥρα καί μέ ποιό ἀκριβῶς τρόπο στάλθηκε τό πρῶτο ἐρώτημα; Δέν μπορεῖτε νά ἀπαντήσετε πιό γρήγορα;

Τό Γενικό 'Επιτελεῖο ἀπαντᾶ:—Τό τηλεγράφημα στάλθηκε στό στρατηγό Μανικόβσκι καί μέ τόν τηλέγραφο καί μέ τόν ἀσύρματο· ὅσο γιά τήν ὥρα, θά μᾶς ποῦν ἀμέσως.
— Τό τηλεγράφημα δόθηκε στίς 19 καί 50΄.

— Γιατί τό ἐρώτημα αὐτό δέν στάλθηκε ταυτόχρονα καί σέ μένα, σάν Λαϊκό ἐπίτροπο Στρατιωτικῶν[37], μιά καί ὁ 'Ανώτατος διοικητής ξέρει, ἀπό προσωπική συζήτηση πού εἶχε μαζί μου, ὅτι ὁ στρατηγός Μανικόβσκι εἶναι ἕνα πρόσωπο πού τοῦ ἔχει ἁπλῶς ἀνατεθεῖ νά συνεχίζει τήν τεχνική δουλιά τοῦ ἐφοδιασμοῦ καί τοῦ ἐπισιτισμοῦ, ἐνῶ ἡ πολιτική καθοδήγηση τῆς δράσης τοῦ ὑπουργείου Στρατιωτικῶν καί ἡ εὐθύνη γι'αὐτήν πέφτει σέ μένα.

Τό Γενικό 'Επιτελεῖο ἀπαντᾶ:—Σχετικά μ'αὐτό δέν μπορῶ νά δόσω καμιά ἀπάντηση.

— Δηλώνουμε κατηγορηματικά ὅτι ὑπεύθυνο γιά τήν καθυστέρηση σέ μιά τόσο σοβαρή κρατική ὑπόθεση καθιστοῦμε ἀποκλειστικά τό στρατηγό Ντουχόνιν καί ἀπαιτοῦμε ρητά: πρῶτο, νά σταλοῦν ἀμέσως ἀντιπρόσωποι γιά διαπραγματεύσεις μέ τόν ἐχθρό καί, δεύτερο, ὁ στρατηγός Ντουχόνιν νά εἶναι αὐτοπροσώπως αὔριο στόν τηλέγραφο στίς 11 τό πρωί ἀκριβῶς. Ἄν ἡ καθυστέρηση ὁδηγήσει στήν πείνα, στήν κατάρευση ἤ στήν ἧττα, ἤ σέ ἀναρχικές ταραχές, θά εἶστε ἐξολοκλήρου ὑπεύθυνοι ἐσεῖς, κι'αὐτό θά γνωστοποιηθεῖ στούς στρατιῶτες.

Τό Γενικό 'Επιτελεῖο ἀπαντᾶ:—Θά τό ἀναφέρω αὐτό στό στρατηγό Ντουχόνιν.

— Πότε θά ἀναφέρετε;—'Αμέσως;—Τότε περιμένουμε τόν Ντουχόνιν.

Τό Γενικό 'Επιτελεῖο ἀπαντᾶ:—Θά τόν ξυπνήσω ἀμέσως.
—'Εδῶ ὁ ἐκτελῶν προσωρινά χρέη 'Ανώτατου διοικητῆ στρατηγός Ντουχόνιν.

— Στόν τηλέγραφο βρίσκονται οἱ Λαϊκοί ἐπίτροποι, περιμένουμε τήν ἀπάντησή σας.

—'Αφοῦ βεβαιώθηκα ἀπό τήν τηλεγραφική ταινία τῆς συνδιάλεξης τοῦ Γενικοῦ 'Επιτελείου μαζί σας, πού μοῦ δόθηκε τώρα, ὅτι τό τηλεγράφημα μοῦ τό στείλατε πρίν παρθεῖ ἀπόφαση πάνω στήν οὐσία τοῦ τηλεγραφήματος, πού τό ὑπογράφουν οἱ Λαϊκοί ἐπίτροποι—Οὐλιάνοφ-Λένιν, Τρότσκι καί Κριλένκο, μοῦ εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο νά ἔχω τίς ἑξῆς συγκεκριμένες πληροφορίες: 1) ἄν ἔχει τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων καμιά ἀπάντηση στό μήνυμα γιά σύναψη εἰρήνης πού ἀπηύθυνε στά ἐμπόλεμα κράτη· 2) τί ἀποφασίστηκε νά γίνει μέ τό ρουμανικό στρατό πού ἀποτελοῦσε τμῆμα τοῦ μετώπου μας· 3) ἔχουμε ὑπόψη μας νά κάνουμε διαπραγματεύσεις γιά χωριστή ἀνακωχή καί μέ ποιόν, μόνο μέ τούς γερμανούς ἤ καί μέ τούς τούρκους ἤ θά κάνουμε διαπραγματεύσεις γιά γενική ἀνακωχή;

— Τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος πού σᾶς εἶχε σταλεῖ εἶναι τελείως ξεκάθαρο καί συγκεκριμένο, γίνεται ἐκεῖ λόγος γιά ἄμεση ἔναρξη διαπραγματεύσεων γιά ἀνακωχή μέ ὅλες τίς ἐμπόλεμες δυνάμεις κι'ἐμεῖς δηλώνουμε κατηγορηματικά ὅτι δέν ἔχετε κανένα δικαίωμα νά καθυστερεῖτε μέ ὁποιαδήποτε προκαταρκτικά ἐρωτήματα τό δικαίωμα αὐτό, πού εἶναι ζήτημα κρατικῆς σημασίας, καί ἐπιμένουμε νά στείλετε ἀμέσως ἀντιπροσώπους γιά διαπραγματεύσεις καί νά μᾶς ἐνημερώνετε κάθε ὥρα γιά τήν πορεία τῶν διαπραγματεύσεων.

Τό Γενικό 'Επιτελεῖο ἀπαντᾶ:—Τά ζητήματα πού βάζω ἔχουν καθαρά τεχνικό χαρακτήρα καί ἄν δέν λυθοῦν εἶναι ἀδύνατο νά γίνουν διαπραγματεύσεις.

— Δέν μπορεῖ παρά νά καταλαβαίνετε πώς κατά τίς διαπραγματεύσεις δημιουργοῦνται πολλά τεχνικά ἤ, πιό σωστά, ἐπιμέρους ζητήματα, καί σχετικά μ'αὐτά θά σᾶς ἀπαντοῦμε ἐφόσον τά ζητήματα αὐτά θά γεννιοῦνται ἤ θά μπαίνουν ἀπό τόν ἐχθρό· γι'αὐτό ἀπαιτοῦμε ἀκόμη μιά φορά καί κατά τελεσιγραφικό τρόπο νά ἀρχίσετε ἀμέσως καί χωρίς συζητήσεις ἐπίσημες διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή μέ ὅλες τίς ἐμπόλεμες χῶρες, τόσο μέ τίς συμμαχικές, ὅσο καί μέ ἐκεῖνες πού βρισκόμαστε σέ ἐμπόλεμη κατάσταση. Εὐαρεστηθεῖτε νά δόσετε συγκεκριμένη ἀπάντηση.

— Τό μόνο πού μπορῶ νά καταλάβω εἶναι ὅτι ἐσεῖς δέν μπορεῖτε νά προβεῖτε σέ ἄμεσες διαπραγματεύσεις μέ τίς Δυνάμεις. Πολύ περισσότερο δέν μπορῶ νά τό κάνω αὐτό ἐγώ ἐξονόματός σας. Μονάχα μιά κεντρική κρατική ἐξουσία, ὑποστηριζόμενη ἀπό τό στρατό καί τή χώρα, μπορεῖ νά ἔχει ἀρκετή βαρύτητα καί σημασία ἀπέναντι στούς ἐχθρούς, ὥστε νά προσδόσει σ'αὐτές τίς διαπραγματεύσεις τό ἀπαιτούμενο κύρος, γιά νά καταλήξουν σέ ἀποτέλεσμα. Θεωρῶ ἐπίσης ὅτι εἶναι πρός τό συμφέρον τῆς Ρωσίας ἡ ταχύτατη σύναψη γενικῆς εἰρήνης.

—'Αρνεῖστε κατηγορηματικά νά μᾶς δόσετε συγκεκριμένη ἀπάντηση καί νά ἐκτελέσετε τή διαταγή πού δόσαμε;

—"Εδοσα συγκεκριμένη ἀπάντηση γιά τίς αἰτίες πού ἀδυνατῶ νά ἐκτελέσω αὐτά πού λέει τό τηλεγράφημά σας καί ἐπαναλαβαίνω ἀκόμη μιά φορά ὅτι τήν εἰρήνη πού χρειάζεται ἡ Ρωσία μπορεῖ νά τή δόσει μόνο μιά κεντρική κυβέρνηση. *Ντουχόνιν.*

—'Εξονόματος τῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσικῆς δημοκρατίας, μέ ἐντολή τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, σᾶς καθαιροῦμε ἀπό τή θέση πού κατέχετε γιά μή ἐκτέλεση διαταγῶν τῆς κυβέρνησης καί γιά στάση πού προξενεῖ πρωτάκουστες συμφορές στίς ἐργαζόμενες μάζες ὅλων τῶν χωρῶν καί ἰδιαίτερα στούς στρατούς. Σᾶς διατάζουμε, παίρνοντας ὑπόψη τίς εὐθύνες πού προβλέπουν οἱ νόμοι τῆς πολεμικῆς περιόδου, νά ἐξακολουθήσετε τήν ἄσκηση τῶν καθηκόντων σας ὡσότου φτάσει στό Γενικό 'Επιτελεῖο ὁ νέος 'Ανώτατος διοικητής ἤ τό πρόσωπο πού θά ἐξουσιοδοτήσει αὐτός, γιά νά παραλάβει ἀπό σᾶς τήν ὑπηρεσία. 'Ανώτατος διοικητής διορίζεται ὁ ἀνθυπασπιστής Κριλένκο.

Λένιν, Στάλιν, Κριλένκο

«Ραμπότσι ί Σολντάτ», ἀρ. φύλ. 20, 9 (22) τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ραμπότσι ί Σολντάτ»

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΩΝ, ΜΕΡΑΡΧΙΩΝ, ΣΩΜΑΤΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ, ΣΤΡΑΤΙΩΝ ΚΤΛ., ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΝΑΥΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ[18]

Τή νύχτα τῆς 7 τοῦ Νοέμβρη τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἔστειλε ραδιοτηλεγράφημα στόν 'Ανώτατο διοικητή Ντουχόνιν, διατάζοντάς τον νά προτείνει ἀμέσως καί ἐπίσημα ἀνακωχή σέ ὅλες τίς ἐμπόλεμες χῶρες, τόσο στίς συμμαχικές, ὅσο καί σ'ἐκεῖνες μέ τίς ὁποῖες βρισκόμαστε σέ ἐμπόλεμη κατάσταση.

Τό Γενικό 'Επιτελεῖο ἔλαβε αὐτό τό ραδιοτηλεγράφημα τό πρωί τῆς 8 τοῦ Νοέμβρη, ὥρα 5 καί 5 λεπτά. Στόν Ντουχόνιν δινόταν ἐντολή νά ἀναφέρει συνεχῶς στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σχετικά μέ τήν πορεία τῶν διαπραγματεύσεων καί νά ὑπογράψει τήν πράξη τῆς ἀνακωχῆς μόνο ἀφοῦ πάρει τήν ἔγκριση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων. Ταυτόχρονα παρόμοια πρόταση γιά σύναψη ἀνακωχῆς διαβιβάστηκε ἐπίσημα σέ ὅλους τούς πληρεξούσιους ἀντιπροσώπους τῶν συμμαχικῶν χωρῶν στήν Πετρούπολη.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ἀφοῦ ὥς τό βράδυ τῆς 8 τοῦ Νοέμβρη δέν εἶχε πάρει ἀπάντηση ἀπό τόν Ντουχόνιν, ἐξουσιοδότησε τόν Λένιν, τόν Στάλιν καί τόν Κριλένκο νά πάρουν ἀπευθείας σύνδεση μέ τόν Ντουχόνιν καί νά τόν ρωτήσουν γιά τίς αἰτίες τῆς καθυστέρησης.

Οἱ διαπραγματεύσεις κράτησαν ἀπό τίς 2 ὥς τίς 4 καί μισή τό πρωί τῆς 9 τοῦ Νοέμβρη. 'Ο Ντουχόνιν ἔκανε πολλές προσπάθειες νά ἀποφύγει νά ἐξηγήσει τή στάση του καί νά δόσει συγκεκριμένη ἀπάντηση στή διαταγή τῆς κυβέρνησης, ὅταν ὅμως ἡ διαταγή ν'ἀρχίσει ἀμέσως ἐπίσημες διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή τοῦ δόθηκε κατηγορηματικά, ὁ Ντουχόνιν ἀρνήθη-

κε νά πειθαρχήσει. Δηλώθηκε τότε στόν Ντουχόνιν, ἐνονόματι τῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσικῆς δημοκρατίας καί μέ ἐντολή τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ὅτι καθαιρεῖται ἀπό τό πόστο του γιά ἀπειθαρχία πρός τίς διαταγές τῆς κυβέρνησης καί γιά στάση πού προξενεῖ πρωτάκουστες συμφορές στίς ἐργαζόμενες μάζες ὅλων τῶν χωρῶν καί ἰδιαίτερα στούς στρατούς. Συνάμα ὁ Ντουχόνιν διατάχθηκε νά ἐξακολουθήσει νά ἀσκεῖ τά καθήκοντά του, ὡσότου φτάσει ὁ νέος 'Ανώτατος διοικητής ἤ τό πρόσωπο πού ὁ 'Ανώτατος διοικητής θά εἶχε ἐξουσιοδοτήσει γιά νά παραλάβει τήν ὑπηρεσία ἀπό τόν Ντουχόνιν. Νέος 'Ανώτατος διοικητής διορίζεται ὁ ἀνθυπασπιστής Κριλένκο.

Στρατιῶτες! 'Η ὑπόθεση τῆς εἰρήνης βρίσκεται στά χέρια σας. Μήν ἐπιτρέπετε στούς ἀντεπαναστάτες στρατηγούς νά τορπιλίσουν τή μεγάλη ὑπόθεση τῆς εἰρήνης, βάλετε γύρω τους φρουρά, γιά νά ἀποτρέψετε τήν ἀνάρμοστη γιά ἕναν ἐπαναστατικό στρατό αὐτοδικία, καί γιά νά ἐμποδίσετε τούς στρατηγούς αὐτούς νά ἀποφύγουν τό δικαστήριο πού τούς περιμένει. Διατηρεῖστε τήν πιό αὐστηρή ἐπαναστατική καί στρατιωτική τάξη.

Τά συντάγματα πού βρίσκονται στίς θέσεις τους ἄς ἐκλέξουν ἀμέσως ἀντιπροσώπους καί ἄς ἀρχίσουν ἐπίσημες διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή μέ τόν ἐχθρό.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σᾶς δίνει τό δικαίωμα νά τό κάνετε αὐτό.

'Ενημερῶστε μας μέ ὁποιονδήποτε τρόπο γιά κάθε βῆμα τῶν διαπραγματεύσεων. Δικαίωμα νά ὑπογράψει τό τελικό σύμφωνο γιά ἀνακωχή ἔχει μόνο τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων.

Στρατιῶτες! 'Η ὑπόθεση τῆς εἰρήνης εἶναι στά χέρια σας! 'Επαγρύπνηση, αὐτοκυριαρχία, δραστηριότητα, καί ἡ ὑπόθεση τῆς εἰρήνης θά νικήσει!

'Εξ ὀνόματος τῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσικῆς δημοκρατίας
'Ο Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

'Ο Λαϊκός ἐπίτροπος Στρατιωτικῶν
καί 'Ανώτατος διοικητής *Ν. Κριλένκο*

Γράφτηκε στίς 9 (22) τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 9 (22) τοῦ Νοέμβρη 1917 στήν ἐφημερίδα «Ραμπότσι ἰ Σολντάτ», ἀρ. φύλ. 20

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΜΠΡΟΣΟΥΡΑ «ΠΩΣ ΕΞΑΠΑΤΗΣΑΝ ΤΟ ΛΑΟ ΟΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΕΣ-ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙ ΕΔΟΣΕ ΣΤΟ ΛΑΟ Η ΝΕΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ»

Ἡ ἀγροτιά τῆς Ρωσίας πρέπει τώρα νά πάρει στά χέρια της τίς τύχες τῆς χώρας.

Ἡ νίκη τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης καί στίς δυό πρωτεύουσες καί στήν τεράστια πλειονότητα τῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας ἐξασφάλισε στούς ἀγρότες τή *δυνατότητα* νά πάρουν στά χέρια *τους* τήν ὀργάνωση τῆς διάθεσης τῆς γῆς. Οἱ ἀγρότες δέν τό κατάλαβαν ἀκόμη ὅλοι, μά γρήγορα θά καταλάβουν ὅτι τά Σοβιέτ *τους* τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν εἶναι ἡ πραγματική, ἡ γνήσια, ἡ ἀνώτατη *κρατική* ἐξουσία.

Ὅταν οἱ ἀγρότες τό καταλάβουν αὐτό, τότε ἡ συμμαχία τους μέ τούς ἐργάτες, ἡ συμμαχία τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν, τῶν ἐργαζομένων, τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν θά ἑδραιωθεῖ. Καί στά Σοβιέτ καί στή Συντακτική Συνέλευση ἡ συμμαχία *αὐτή*, καί ὄχι ἡ συμμαχία τῶν ἀγροτῶν μέ τούς καπιταλιστές, εἶναι ἡ μόνη πού μπορεῖ νά ἐξασφαλίσει πραγματικά τά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων.

Δέν χωράει ἀμφιβολία πώς οἱ ἀγρότες θά καταλάβουν πολύ γρήγορα ὅτι γιά νά σωθοῦν ἀπό τίς φρίκες τοῦ πολέμου καί ἀπό τό ζυγό τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν, χρειάζεται ἡ συμμαχία τῆς ἀγροτιᾶς *ὄχι* μέ τούς πλούσιους, ἀλλά μέ τούς ἐργαζόμενους τῶν πόλεων, καί πρίν ἀπόλα μέ τούς ἐργάτες τῶν ἐργοστασίων.

Γιά νά τό καταλάβουν αὐτό πιό γρήγορα οἱ ἀγρότες, πρέπει ἀνάμεσα στ᾽ἄλλα νά παραβάλλουν, νά ἀντιπαραθέτουν, νά συγκρίνουν πιό συγκεκριμένα, πιό ἐμπεριστατωμένα τίς ὑποσχέσεις καί τά νομοσχέδια τῶν ἐσέρων («σοσιαλιστῶν-ἐπαναστα-

τῶν») μέ τό νόμο τῆς νέας, τῆς ἐργατοαγροτικῆς κυβέρνησης γιά τή γῆ.

Σέ μιά τέτια σύγκριση εἶναι ἀφιερωμένη τούτη ἡ μπροσούρα. Οἱ ἀναγνῶστες θά βροῦν σ'αὐτή τά *στοιχεῖα* πού χρειάζονται κατά πρῶτο λόγο στόν καθένα πού θέλει νά πάρει συνειδητά θέση ἀπέναντι στήν ὑπόθεση αὐτή. Τό κυριότερο ντοκουμέντο πού ἀφορᾶ τούς ἐσέρους εἶναι τό νομοσχέδιο τοῦ ἐσέρου ὑπουργοῦ Μάσλοφ γιά τή γῆ. Τό νομοσχέδιο αὐτό τό ἀναδημοσιεύω ὁλόκληρο ἀπό τή «Ντιέλο Ναρόντα» (ἐφημερίδα τοῦ Τσερνόφ). 'Επίσης ἀναδημοσιεύω ἀπό τή «Ραμπότσι Πούτ»[39] καί τό ἄρθρο μου σχετικά μ'αὐτό τό ζήτημα*.

'Αναδημοσιεύεται ὁλόκληρος καί ὁ νόμος τῆς ἐργατοαγροτικῆς κυβέρνησης γιά τή γῆ**.

Σύντροφοι ἀγρότες! Ψάξτε νά βρεῖτε τήν ἀλήθεια γιά τά διάφορα κόμματα καί θά τή βρεῖτε. Μαζέψτε μόνοι σας καί συγκρίνετε τά νομοσχέδια τῶν διάφορων κομμάτων γιά τή γῆ.

Διαβάστε προσεκτικά τό νομοσχέδιο τοῦ ἐσέρου ὑπουργοῦ γιά τή γῆ καί τό νόμο γιά τή γῆ πού ἐξέδοσε ἡ σημερινή, μπολσεβίκικη κυβέρνηση, πού ἐξουσιοδοτήθηκε ἀπό τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Δέν ἀμφιβάλλουμε οὔτε στιγμή γιά τήν τελική κρίση τῶν ἀγροτῶν.

Ν. Λένιν

Πετρούπολη,
9 τοῦ Νοέμβρη 1917.

Δημοσιεύτηκε τό 1917 σέ μπροσούρα πού ἐκδόθηκε στήν Πετρούπολη ἀπό τό τυπογραφεῖο «Σέλσκι Βέστνικ»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς μπροσούρας

* Βλ. ῞Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 34ος, σελ. 428-433. *'Η Σύντ.*

** Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 24-26. *'Η Σύντ.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΚΕΕ. 10 (23) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1917

1

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΝΤΟΥΧΟΝΙΝ

Ἔχει δημοσιευτεῖ τό πλῆρες κείμενο τῶν διαπραγματεύσεών μας μέ τόν Ντουχόνιν, καί μπορῶ νά περιοριστῶ σέ σύντομες δηλώσεις. Γιά μᾶς ἦταν ξεκάθαρο πώς ἔχουμε νά κάνουμε μέ ἄνθρωπο ἀντίθετο πρός τή λαϊκή θέληση καί ἐχθρό τῆς ἐπανάστασης. Ἀπό τήν πλευρά τοῦ Ντουχόνιν χρησιμοποιήθηκαν διάφορες ὑπεκφυγές καί τεχνάσματα μέ σκοπό νά καθυστερήσει ἡ ὑπόθεση. Διατύπωναν ἀμφιβολίες σχετικά μέ τή γνησιότητα τοῦ τηλεγραφήματός μας καί τό ἐρώτημα ἄν εἶναι γνήσιο δέν τό ἀπηύθυναν στόν Κριλένκο, ἀλλά στό στρατηγό Μανικόβσκι. Ἔτσι οἱ στρατηγοί ἔφαγαν τουλάχιστον ἕνα εἰκοσιτετράωρο σ' ἕνα τόσο σπουδαῖο καί ἐπιτακτικό ζήτημα, ὅπως τό ζήτημα τῆς εἰρήνης. Μόνο ὅταν δηλώσαμε πώς θ' ἀπευθυνθοῦμε στούς στρατιῶτες, ἦλθε στό ἀκουστικό ὁ στρατηγός Ντουχόνιν. Δηλώσαμε στόν Ντουχόνιν ὅτι ἀπαιτοῦμε νά ἀρχίσει ἀμέσως διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή καί τίποτε παραπάνω. Δέν δόσαμε στόν Ντουχόνιν τό δικαίωμα νά κλείσει ἀνακωχή. Ὄχι μόνο τό ζήτημα γιά τό κλείσιμο ἀνακωχῆς δέν ἀνήκει στή δικαιοδοσία τοῦ Ντουχόνιν, μά καί τό κάθε βῆμα του κατά τή διεξαγωγή τῶν διαπραγματεύσεων ἀνακωχῆς ἔπρεπε νά βρίσκεται κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων. Ὁ ἀστικός Τύπος μᾶς κατηγορεῖ ὅτι προτείνουμε δῆθεν χωριστή ἀνακωχή, ὅτι δέν παίρνουμε δῆθεν ὑπόψη μας τά συμφέροντα τοῦ ρουμανικοῦ στρατοῦ. Αὐτό εἶναι πέρα γιά πέρα ψέμα. Προτείνουμε νά ἀρχίσουν ἀμέσως διαπραγματεύσεις εἰρήνης καί νά κλειστεῖ ἀνακωχή μέ ὅλες τίς χῶρες δίχως ἐξαίρεση.

Ἔχουμε πληροφορίες ὅτι τά ραδιοτηλεγραφήματά μας φτάνουν στήν Εὐρώπη. Ἔτσι, τό ραδιοτηλεγράφημά μας γιά τή νίκη κατά τοῦ Κέρενσκι* τό ἔπιασε ὁ αὐστριακός ἀσύρματος καί τό μετέδοσε. Ὅσο γιά τούς γερμανούς, αὐτοί ἐξέπεμπαν στό ἴδιο μῆκος κύματος γιά νά ἐμποδίσουν τή λήψη τοῦ τηλεγραφήματος. Ἔχουμε τή δυνατότητα νά κρατοῦμε μέ τό Παρίσι ἐπαφή μέ τόν ἀσύρματο καί, ὅταν καταρτιστεῖ τό σύμφωνο εἰρήνης, θά ἔχουμε τή δυνατότητα νά πληροφορήσουμε τό γαλλικό λαό ὅτι μπορεῖ νά ὑπογραφεῖ καί ὅτι ἀπό τό γαλλικό λαό ἐξαρτᾶται νά κλείσει ἀνακωχή μέσα σέ δυό ὧρες. Θά δοῦμε τί θά πεῖ τότε ὁ Κλεμανσώ. Τό Κόμμα μας ποτέ δέν δήλωνε ὅτι μπορεῖ νά δόσει ἀμέσως εἰρήνη. Ἔλεγε ὅτι θά κάνει ἀμέσως πρόταση εἰρήνης καί θά δημοσιεύσει τά μυστικά σύμφωνα. Κι᾿αὐτό ἔγινε—ὁ ἀγώνας γιά τήν εἰρήνη ἀρχίζει. Ὁ ἀγώνας αὐτός θά εἶναι δύσκολος καί ἐπίμονος. Ὁ διεθνής ἰμπεριαλισμός κινητοποιεῖ ὅλες τίς δυνάμεις του ἐναντίον μας, μά ὅσο μεγάλες κι᾿ἄν εἶναι οἱ δυνάμεις τοῦ διεθνοῦς ἰμπεριαλισμοῦ, οἱ πιθανότητες ἐπιτυχίας μας εἶναι πολύ μεγάλες· μέσα στόν ἐπαναστατικό αὐτό ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη θά συνδυάσουμε τόν ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη μέ τήν ἐπαναστατική συναδέλφωση. Ἡ ἀστική τάξη θά ἤθελε νά πραγματοποιηθεῖ συμφωνία τῶν ἰμπεριαλιστικῶν κυβερνήσεων ἐναντίον μας.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 41. *Ἡ Σύντ.*

2

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

῾Ο σύντρ. Τσουντνόβσκι εἶπε ἐδῶ ὅτι «πῆρε τό θάρρος» νά ὑποβάλλει σέ ἔντονη κριτική τίς πράξεις τῶν ἐπιτρόπων. ᾿Εδῶ δέν μπορεῖ νά γίνει λόγος, ἄν ἐπιτρέπεται ἤ ὄχι νά κάνει κανείς ἔντονη κριτική. ῾Η κριτική αὐτή εἶναι χρέος τοῦ ἐπαναστάτη, καί οἱ Λαϊκοί ἐπίτροποι δέν θεωροῦν τόν ἑαυτό τους ἀναμάρτητο.

῾Ο σύντρ. Τσουντνόβσκι εἶπε ὅτι μιά ἐπαίσχυντη εἰρήνη εἶναι ἀπαράδεκτη γιά μᾶς, δέν μπόρεσε ὅμως νά ἀναφέρει οὔτε μιά λέξη, οὔτε ἕνα γεγονός πού θά μποροῦσε νά ἑρμηνευτεῖ μέ τήν ἔννοια ὅτι ἡ εἰρήνη αὐτή εἶναι ἀπαράδεκτη γιά μᾶς. ᾿Εμεῖς εἴπαμε: τήν εἰρήνη μπορεῖ νά τήν ὑπογράψει μόνο τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων. Ὅταν ἀρχίσαμε τίς διαπραγματεύσεις μέ τόν Ντουχόνιν, ξέραμε ὅτι διαπραγματευόμαστε μέ ἐχθρό, καί ὅταν ἔχεις νά κάνεις μέ ἐχθρό, δέν ἐπιτρέπεται νά ἀναβάλλεις τίς ἐνέργειές σου. Δέν ξέραμε ποῦ θά κατέληγαν οἱ διαπραγματεύσεις. Εἴμασταν ὅμως ἀποφασισμένοι. Ἔπρεπε νά παρθεῖ ἀπόφαση ἐπιτόπου, ἐκεῖ δίπλα στό τηλεγραφικό μηχάνημα. Ἔπρεπε νά παρθοῦν ἀμέσως μέτρα ἐνάντια στό στρατηγό πού ἀρνιόταν νά πειθαρχήσει. Δέν μπορούσαμε νά συγκαλέσουμε τήν Κεντρική ᾿Εκτελεστική ᾿Επιτροπή τηλεγραφικά. Δέν ὑπάρχει ἐδῶ καμιά παραβίαση τῆς δικαιοδοσίας τῆς ΚΕΕ. Στόν πόλεμο δέν περιμένει κανείς τά ἀποτελέσματα, κι᾿ἐδῶ κάναμε πόλεμο ἐνάντια στό ἀντεπαναστατικό σῶμα τῶν ἀνώτατων ἀξιωματικῶν, κι᾿ἐνάντιά του ἀπευθυνθήκαμε ἐκεῖ ἐπιτόπου στούς στρατιῶτες*. ᾿Αντικαταστήσαμε τόν Ντουχόνιν, δέν εἴμαστε ὅμως

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 81-82. *῾Η Σύντ.*

φορμαλιστές καί γραφειοκράτες, καί ξέρουμε πώς μόνο ἡ ἀντικατάσταση δέν ἀρκεῖ. Αὐτός τραβάει ἐναντίον μας, κι᾽ἐμεῖς ἐναντίον του ἐπικαλούμαστε τή μάζα τῶν στρατιωτῶν. Δίνουμε στή μάζα αὐτή τό δικαίωμα νά προβεῖ σέ διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή. Δέν κλείνουμε ὅμως ἀνακωχή. Οἱ στρατιῶτες ἔχουν προειδοποιηθεῖ: νά θέσουν ὑπό φρούρηση τούς ἀντεπαναστάτες στρατηγούς. Νομίζω πώς κάθε σύνταγμα εἶναι ἀρκετά ὀργανωμένο γιά νά τηρήσει τήν ἀπαραίτητη ἐπαναστατική τάξη. Ἄν ἡ στιγμή πού οἱ στρατιῶτες θά ἀρχίσουν τίς διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή χρησιμοποιηθεῖ γιά προδοσία, ἄν τόν καιρό τῆς συναδέλφωσης γίνει ἐπίθεση, καθῆκον τῶν στρατιωτῶν εἶναι νά τουφεκίζουν τούς προδότες ἐπιτόπου χωρίς διατυπώσεις.

Ὁ ἰσχυρισμός ὅτι τώρα ἔχουμε ἐξασθενίσει τό μέτωπό μας, γιά τήν περίπτωση πού οἱ γερμανοί θά περάσουν σέ ἐπίθεση, εἶναι τερατώδης. Ὅσο ὁ Ντουχόνιν δέν εἶχε ξεσκεπαστεῖ καί ἀντικατασταθεῖ, ὁ στρατός δέν ἦταν σίγουρος ὅτι ἀκολουθεῖ διεθνή πολιτική εἰρήνης. Τώρα ἡ πεποίθηση αὐτή ὑπάρχει: μποροῦμε νά πολεμήσουμε τόν Ντουχόνιν μόνο ἄν κάνουμε ἔκκληση στό ὀργανωτικό καί δημιουργικό πνεῦμα τῆς μάζας τῶν στρατιωτῶν. Ἡ εἰρήνη δέν μπορεῖ νά συναφθεῖ μόνο ἀπό τά πάνω. Τήν εἰρήνη πρέπει νά τήν ἐπιδιώξουμε ἀπό τά κάτω. Δέν ἔχουμε οὔτε τήν ἐλάχιστη ἐμπιστοσύνη στούς γερμανούς ἀνώτατους ἀξιωματικούς, ἔχουμε ὅμως ἐμπιστοσύνη στό γερμανικό λαό. Χωρίς τήν ἐνεργό συμμετοχή τῶν στρατιωτῶν, ἡ εἰρήνη πού θά συνάψει ὁ Ἀνώτατος διοικητής δέν θά εἶναι σταθερή. Δέν συμφωνῶ μέ τήν πρόταση τοῦ Κάμενεφ, ὄχι γιατί εἶμαι καταρχήν ἐναντίον στήν πρόταση αὐτή, μά γιατί αὐτό πού προτείνει ὁ Κάμενεφ δέν εἶναι ἀρκετό, εἶναι πολύ λίγο[40]. Δέν ἔχω καμιά ἀντίρηση γιά τή δημιουργία μιᾶς ἐπιτροπῆς, προτείνω ὅμως νά μήν προεξοφληθοῦν τά καθήκοντά της· εἶμαι ἐνάντια στά χαλαρά μέτρα καί προτείνω σχετικά μ᾽αὐτό νά μή δεσμευόμαστε.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 188, 26 (13) τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ βιβλίου: «Πρακτικά τῶν συνεδριάσεων τῆς ΠΚΕΕ τῶν Σοβιέτ τῶν Ἐργ., Στρ., Ἀγρ. καί Κοζ. βουλευτῶν τῆς ΙΙ συνόδου». Ἔκδ. τῆς ΠΚΕΕ, 1918

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ-ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τό ξεχαρβάλωμα στόν ἐπισιτιστικό τομέα πού προκάλεσε ὁ πόλεμος καί ἡ ἔλλειψη νοικοκυροσύνης στή διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν, ὀξύνεται στό ἔπακρο ἀπό τούς κερδοσκόπους, τούς μαυραγορίτες καί τούς συνεργάτες τους στούς σιδηροδρόμους, στή ναυσιπλοΐα, στά γραφεῖα μεταφορῶν κτλ.

Μέσα σέ συνθῆκες πού ὅλος ὁ λαός περνάει τίς μεγαλύτερες συμφορές, οἱ ἐγκληματίες ληστές, κυνηγώντας τόν εὔκολο πλουτισμό, παίζουν μέ τήν ὑγεία καί τή ζωή ἑκατομμυρίων στρατιωτῶν καί ἐργατῶν.

Τήν κατάσταση αὐτή δέν μποροῦμε ἄλλο νά τήν ἀνεχθοῦμε οὔτε μιά μέρα.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων προτείνει στή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή νά πάρει τά πιό ἀποφασιστικά μέτρα γιά νά μπεῖ τέρμα στήν κερδοσκοπία καί τό σαμποτάρισμα, στήν ἀπόκρυψη τῶν ἀποθεμάτων, στή σκόπιμη καθυστέρηση τῶν φορτίων κτλ.

"Ολα τά πρόσωπα πού ἐνέχονται σέ τέτιου εἴδους πράξεις πρέπει, σύμφωνα μέ εἰδικές ἀποφάσεις τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς, *νά συλλαμβάνονται ἀμέσως καί νά κλείνονται στίς φυλακές τῆς Κρονστάνδης*, ὥσπου νά παραπεμφθοῦν στό στρατιωτικό-ἐπαναστατικό δικαστήριο.

"Ολες οἱ λαϊκές ὀργανώσεις πρέπει νά τραβηχτοῦν στόν ἀγώνα ἐνάντια στούς ληστές πού ἀποδιοργανώνουν τόν ἐπισιτισμό.

'Ο πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 10 (23) τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 12 τοῦ Νοέμβρη 1917 στήν ἐφημερίδα «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 223

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΛΑΝΔΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ

Μάννερ, Σίρολα, Κούουσινεν, Βάλπας, Βίικ

Σεβαστοί σύντροφοι! Μέ τήν πιό μεγάλη μου χαρά ἄκουσα ἀπό τούς φιλλανδούς φίλους μου ὅτι εἶστε ἐπικεφαλῆς τῆς ἐπαναστατικῆς πτέρυγας τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Φιλλανδίας καί διεξάγετε ἀγώνα γιά τήν προλεταριακή, σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Ἐξονόματος τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου τῆς Ρωσίας μπορῶ νά σᾶς δηλώσω μέ πεποίθηση ὅτι τό μεγάλο ὀργανωτικό ταλέντο τῶν φιλλανδῶν ἐργατῶν, ἡ μεγάλη τους ἀνάπτυξη καί ἡ μακρόχρονη πολιτική σχολή τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν, θά τούς βοηθήσει νά πραγματοποιήσουν μέ ἐπιτυχία τή σοσιαλιστική ἀνασυγκρότηση τῆς Φιλλανδίας. Ὑπολογίζουμε στήν ἀδελφική βοήθεια τῆς ἐπαναστατικῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Φιλλανδίας.

Ζήτω ἡ παγκόσμια σοσιαλιστική ἐπανάσταση!

Μέ τούς καλύτερους χαιρετισμούς

Ν. Λένιν

11/XI. 1917.

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1931 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», άρ. φύλ. 21

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

ΕΚΤΑΚΤΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ[41]

10-25 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ (23 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ-8 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ) 1917

Δημοσιεύτηκαν: ὁ λόγος γιά τό ἀγροτικό ζήτημα καί τό σχέδιο ἀπόφασης στίς 28 (15) τοῦ Νοέμβρη 1917 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 190 καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 226· ὁ λόγος ἀπ' ἀφορμή τή δήλωση τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Βίκζελ στίς 19 τοῦ Νοέμβρη 1917 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 230· ὁ τελικός λόγος γιά τό ἀγροτικό ζήτημα στίς 19 τοῦ Νοέμβρη 1917 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 230, 4 τοῦ Δεκέμβρη (21 τοῦ Νοέμβρη) 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 195

Ἡ δήλωση στήν ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύονται: ὁ λόγος γιά τό ἀγροτικό ζήτημα καί ὁ τελικός λόγος γιά τό ἀγροτικό ζήτημα σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»· τό σχέδιο ἀπόφασης καί ὁ λόγος ἀπ' ἀφορμή τή δήλωση τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Βίκζελ σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

1

ΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ[42]

᾿Απαιτοῦμε κατηγορηματικά νά ζητήσουν οἱ μπολσεβίκοι κατά τρόπο τελεσιγραφικό νά γίνει ἀνοιχτή *ψηφοφορία* πάνω στό ζήτημα τῆς *ἄμεσης* πρόσκλησης τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Κυβέρνησης.

῎Αν δέν δεχτοῦν *νά διαβαστεῖ* ἡ πρόταση αὐτή στήν ὁλομέλεια καί νά μπεῖ σέ ψηφοφορία, ὅλη ἡ ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων πρέπει σέ ἔνδειξη διαμαρτυρίας **νά ἀποχωρήσει** ἀπό τή συνεδρίαση.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 12 (25) τοῦ Νοέμβρη 1917

2
ΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 14 (27) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ὁ σύντρ. Λένιν, μέ ἐξουσιοδότηση τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων, ἀναπτύσσει τήν ἄποψη τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων γιά τό ἀγροτικό ζήτημα.

Τό Κόμμα τῶν ἐσέρων χρεοκόπησε στό ἀγροτικό ζήτημα, κηρύσσοντας τή δήμευση τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων στά λόγια καί ἀρνούμενο νά τήν πραγματοποιήσει μέ ἔργα.

Ἡ τσιφλικάδικη γαιοκτησία ἀποτελεῖ τή βάση τῆς δουλοπαροικιακῆς καταπίεσης, καί ἡ δήμευση τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων εἶναι τό πρῶτο βῆμα τῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία. Τό ζήτημα ὅμως τῆς γῆς δέν μπορεῖ νά λυθεῖ ἀνεξάρτητα ἀπό τά ἄλλα καθήκοντα τῆς ἐπανάστασης. Ἡ σωστή τοποθέτηση τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἀπορέει ἀπό τήν ἀνάλυση τῶν σταδίων πού πέρασε ἡ ἐπανάσταση. Τό πρῶτο βῆμα εἶναι ἡ ἀνατροπή τῆς ἀπολυταρχίας καί ἡ ἐγκαθίδρυση τῆς ἐξουσίας τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων. Τά συμφέροντα τῶν τσιφλικάδων ἔχουν μπλεχτεῖ στενά μέ τά συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης, τῶν τραπεζῶν. Τό δεύτερο στάδιο εἶναι τό δυνάμωμα τῶν Σοβιέτ καί ἡ πολιτική τῶν συμβιβασμῶν μέ τήν ἀστική τάξη. Τό λάθος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων βρίσκεται στό ὅτι δέν ἀντιτάχθηκαν τότε στήν πολιτική τῶν συμβιβασμῶν, μέ τό πρόσχημα ὅτι οἱ μάζες δέν εἶναι ἀρκετά ἀναπτυγμένες. Τό Κόμμα εἶναι ἡ ἐμπροσθοφυλακή τῆς τάξης, καί τό καθῆκον του δέν εἶναι καθόλου νά ἀντανακλᾶ τή μέση κατάσταση πνευμάτων τῆς μάζας, ἀλλά νά ὁδηγεῖ τίς μάζες. Γιά νά ὁδηγήσουν ὅμως τούς ταλαντευόμενους, πρέπει οἱ ἴδιοι οἱ σύντροφοι ἀριστεροί ἐσέροι νά πάψουν νά ταλαντεύονται.

Σύντροφοι ἀριστεροί ἐσέροι, τόν Ἰούλη ἄρχισε ἡ περίοδος τῆς ἀπομάκρυνσης τῶν λαϊκῶν μαζῶν ἀπό τήν πολιτική τῶν συμβιβασμῶν, ἀλλά οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ἐξακολουθοῦν καί ὥς τά σήμερα νά προσφέρουν στούς Αὐξέντιεφ ὁλόκληρο τό χέρι τους, ἐνῶ στούς ἐργάτες ἁπλώνουν μόνο τό μικρό δαχτυλάκι. Ἄν ἡ πολιτική τῶν συμβιβασμῶν συνεχιστεῖ, ἡ ἐπανάσταση πάει χαμένη. Ἄν ἡ ἀγροτιά ὑποστηρίξει τούς ἐργάτες, μόνο τότε θά δο-

θεῖ ἡ δυνατότητα νά λυθοῦν τά καθήκοντα τῆς ἐπανάστασης. Πολιτική τῶν συμβιβασμῶν εἶναι ἡ προσπάθεια τῶν μαζῶν τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν νά πετύχουν τήν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τους μέ μεταρυθμίσεις, μέ παραχωρήσεις ἀπομέρους τοῦ κεφαλαίου, χωρίς τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Δέν μπορεῖ ὅμως νά δοθεῖ στό λαό εἰρήνη, γῆ, χωρίς τήν ἀνατροπή τῆς ἀστικῆς τάξης, χωρίς τό σοσιαλισμό. Καθῆκον τῆς ἐπανάστασης εἶναι νά κόψει κάθε σχέση μέ τήν πολιτική τῶν συμβιβασμῶν, καί κόβω κάθε σχέση μέ τήν πολιτική τῶν συμβιβασμῶν σημαίνει: παίρνω τό δρόμο τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Σέ συνέχεια ὁ σύντρ. Λένιν ὑποστηρίζει τίς ὁδηγίες πού δόθηκαν στίς ἐπαρχιακές ἐπιτροπές[43] καί μιλάει γιά τήν ἀνάγκη νά διακοπεῖ κάθε σχέση μέ τά ἀνώτερα ὄργανα, ὅπως οἱ ἐπιτροπές τῶν στρατιωτικῶν, ἡ 'Εκτελεστική ἐπιτροπή τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν κτλ. Τό νόμο μας γιά τίς ἐπαρχιακές ἐπιτροπές τόν πήραμε ἀπό τούς ἀγρότες. Οἱ ἀγρότες θέλουν γῆ, ἀπαγόρευση τῆς μισθωτῆς ἐργασίας, ἐργαλεῖα καί ζῶα γιά τήν καλλιέργεια. Αὐτά ὅμως δέν μποροῦν νά τά ἀποκτήσουν, ἄν δέν ἀνατραπεῖ τό κεφάλαιο. Τούς εἴπαμε: θέλετε γῆ, ἡ γῆ ὅμως εἶναι ὑποθηκευμένη καί ἀνήκει στό ρωσικό καί τό παγκόσμιο κεφάλαιο. Σεῖς πετᾶτε μιά πρόκληση στό κεφάλαιο, ἀκολουθεῖτε ὅμως διαφορετικό δρόμο ἀπό τό δικό μας· ὡστόσο μᾶς ἑνώνει τό γεγονός ὅτι βαδίζουμε καί πρέπει νά βαδίζουμε πρός τήν κοινωνική ἐπανάσταση. 'Οσοναφορᾶ τή Συντακτική Συνέλευση ὁ εἰσηγητής εἶπε ὅτι τό ἔργο της θά ἐξαρτηθεῖ ἀπό τίς διαθέσεις πού θά ἐπικρατήσουν στή χώρα, ἐγώ ὅμως θά πῶ: βασίσου στίς διαθέσεις, μήν ξεχνᾶς ὅμως τό ντουφέκι.

Συνεχίζοντας ὁ σύντρ. Λένιν στέκεται στό ζήτημα τοῦ πολέμου. Ὅταν ὁ ὁμιλητής ἀναφέρεται στήν ἀντικατάσταση τοῦ Ντουχόνιν καί στό διορισμό τοῦ Κριλένκο σάν 'Ανώτατου διοικητῆ ἀκούγονται γέλια. —Γελᾶτε, μά οἱ στρατιῶτες θά σᾶς κατακρίνουν γι'αὐτά τά γέλια. Ἄν ἐδῶ ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού τούς φαίνεται γελοῖο πού πετάξαμε ἕναν ἀντεπαναστάτη στρατηγό καί διορίσαμε τόν Κριλένκο, πού εἶναι ἀντίθετος μέ τό στρατηγό, κι'ἔφυγε γιά νά κάνει διαπραγματεύσεις[44], μ'αὐτούς τούς ἀνθρώπους δέν ἔχουμε νά κάνουμε καμιά συζήτηση. Δέν ἔχουμε τίποτε τό κοινό μέ ὅποιον δέν ἀναγνωρίζει τόν ἀγώνα ἐνάντια στούς ἀντεπαναστάτες ἀνώτατους ἀξιωματικούς καί θά προτιμήσουμε νά ἀποχωρήσουμε ἀπό τήν ἐξουσία, νά περάσουμε, ἴσως, στήν παρανομία, μά μέ τούς ἀνθρώπους αὐτούς δέν πρόκειται νά ἔχουμε τίποτε τό κοινό.

3
ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Τό ἀγροτικό συνέδριο ὑποστηρίζει στό ἀκέραιο καί ἀπό κάθε ἄποψη τό νόμο (διάταγμα) γιά τή γῆ τῆς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1917, πού ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί ἐκδόθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού ἀποτελεῖ τήν Προσωρινή ἐργατοαγροτική κυβέρνηση τῆς Ρωσικῆς δημοκρατίας. Τό ἀγροτικό συνέδριο ἐκφράζει τή σταθερή καί ἀκλόνητη ἀπόφασή του νά παλέψει μέ ὅλα τά μέσα γιά τήν ἐφαρμογή αὐτοῦ τοῦ νόμου, καλεῖ ὅλους τούς ἀγρότες νά τόν ὑποστηρίζουν ὁμόθυμα καί νά τόν ἐφαρμόσουν οἱ ἴδιοι ἀμέσως στίς περιοχές τους· καλεῖ ἐπίσης τούς ἀγρότες νά ἐκλέγουν σέ ὅλες τίς ὑπεύθυνες θέσεις μόνο τούς ἀνθρώπους ἐκείνους, πού ὄχι μέ λόγια, ἀλλά μέ ἔργα ἔχουν ἀποδείξει ὅτι εἶναι πέρα γιά πέρα ἀφοσιωμένοι στά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων ἀγροτῶν, ὅτι εἶναι ἕτοιμοι καί ἱκανοί νά ὑπερασπίζουν αὐτά τά συμφέροντα παρά τήν ἀντίσταση τῶν τσιφλικάδων, τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν ὀπαδῶν ἤ τῶν ὀργάνων τους.

Τό ἀγροτικό συνέδριο ἐκφράζει ταυτόχρονα τήν πεποίθησή του ὅτι ἡ πλήρης πραγματοποίηση ὅλων τῶν μέτρων πού προβλέπει ὁ νόμος γιά τή γῆ, εἶναι δυνατό νά γίνει μόνο ἄν πετύχει ἡ ἐργατική σοσιαλιστική ἐπανάσταση, πού ἄρχισε στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη, γιατί μόνο ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση μπορεῖ νά ἐξασφαλίσει καί τό πέρασμα τῆς γῆς χωρίς ἀποζημίωση στήν ἐργαζόμενη ἀγροτιά, καί τή δήμευση τῶν ἐργαλείων καί τῶν ζώων τῶν τσιφλικάδων, καί τήν πλήρη περιφρούρηση τῶν συμφερόντων τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν γῆς — καί παράλληλα νά ἀρχίσει ἀμέσως τήν κατάργηση χωρίς ὅρους ὅλου τοῦ συστήματος τῆς μισθωτῆς καπιταλιστικῆς δουλείας, καί τή

σωστή καί σχεδιασμένη κατανομή ἀνάμεσα στίς περιοχές καί στούς κατοίκους τοῦ κράτους τῶν προϊόντων τῆς γεωργίας καί τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας, καί τήν κυριαρχία πάνω στίς τράπεζες (χωρίς μιά τέτια κυριαρχία δέν εἶναι δυνατή ἡ κυριαρχία τοῦ λαοῦ πάνω στή γῆ μέ κατάργηση καί τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς), καί τήν ὁλόπλευρη βοήθεια ἀκριβῶς τῶν ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων ἀπομέρους τοῦ κράτους κτλ.

Γι'αὐτό τό λόγο τό ἀγροτικό συνέδριο, ὑποστηρίζοντας πέρα γιά πέρα τήν ἐπανάσταση τῆς 25 τοῦ 'Οχτώβρη καί ὑποστηρίζοντάς την ἀκριβῶς σάν ἐπανάσταση σοσιαλιστική, ἐκφράζει τήν ἀκλόνητη ἀπόφασή του νά πραγματοποιήσει βαθμιαῖα, μέ τούς ἀναγκαίους ρυθμούς, μά χωρίς καμιά ταλάντευση, τά μέτρα τοῦ σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς Ρωσικῆς δημοκρατίας.

'Απαραίτητος ὅρος γιά τή νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, πού εἶναι ἡ μόνη ἱκανή νά ἐξασφαλίσει τή σταθερή ἐπιτυχία καί τήν πλήρη ἐφαρμογή τοῦ νόμου γιά τή γῆ, εἶναι ἡ ὁλόπλευρη συμμαχία τῆς ἐργαζόμενης καί ἐκμεταλλευόμενης ἀγροτιᾶς μέ τήν ἐργατική τάξη — τό προλεταριάτο — σέ ὅλες τίς προηγμένες χῶρες. Στή Ρωσική δημοκρατία ὅλη ἡ ὀργάνωση καί ἡ διοίκηση τοῦ κράτους ἀπό τά πάνω ὥς τά κάτω πρέπει ἀπό τώρα καί στό ἑξῆς νά βασίζεται σ'αὐτή τή συμμαχία. Μόνο ἡ συμμαχία αὐτή, σαρώνοντας κάθε ἄμεση ἤ ἔμμεση, φανερή ἤ σκεπασμένη προσπάθεια νά γυρίσουμε στήν καταδικασμένη ἀπό τή ζωή πολιτική τῶν συμβιβασμῶν μέ τήν ἀστική τάξη καί μέ τούς φορεῖς τῆς ἀστικῆς πολιτικῆς, θά ἐξασφαλίσει τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ ὅλο τόν κόσμο.

Γράφτηκε στίς 14 (27) τοῦ Νοέμβρη 1917

4

ΛΟΓΟΣ ΑΠ'ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ ΒΙΚΖΕΛ 18 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ (1 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ)

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύντροφοι!

Δέν χωράει ἀμφιβολία ὅτι ἡ δήλωση τῆς Βίκζελ δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι ἀποτέλεσμα κάποιας παρεξήγησης. Εἶναι δυνατό νά παραδεχτεῖτε ἔστω καί γιά μιά στιγμή ὅτι στρατεύματα πού ἔχουν ἐπίγνωση τοῦ ἐπαναστατικοῦ τους χρέους, πού ἀγωνίζονται γιά τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ, φτάνοντας στό Γενικό 'Επιτελεῖο, ἄρχισαν νά τά κάνουν ὅλα σμπαράλια, χωρίς νά ὑποβάλλουν τά αἰτήματά τους, χωρίς νά ἐξηγοῦν γιατί ἦρθαν, ἔστω καί στούς στρατιῶτες πού βρίσκονταν γύρω ἀπό τό Γενικό 'Επιτελεῖο; Καταλαβαίνετε, σύντροφοι, πώς ἕνα τέτιο πράγμα εἶναι ἀδύνατο. 'Ο ἐπαναστατικός στρατός πού καταλαβαίνει τί κάνει, θέλει καί οἱ ἄνθρωποι στούς ὁποίους ἀπευθύνεται νά ξέρουν τί ζητάει ἀπ'αὐτούς. Ὅταν ὑποβάλλονταν τά αἰτήματα, θά γίνονταν πολύ περισσότερα πράγματα, θά ὑπογραμμιζόταν, θά ἐξηγοῦνταν ὅτι ἡ ἀντίσταση εἶναι ἀντίσταση στή θέληση τοῦ λαοῦ, εἶναι βαρύ ἔγκλημα, ὄχι ἕνα ἁπλῶς συνηθισμένο ἔγκλημα, μά ἔγκλημα ἠθικό ἐνάντια στήν ἐλευθερία, στά συμφέροντα καί στούς πιό ἱερούς πόθους τοῦ λαοῦ. 'Ο ἐπαναστατικός στρατός ποτέ δέν ἀρχίζει νά πυροβολεῖ πρῶτος, ἀλλά ἐπιτίθεται μέ ὀργή μόνο ἐνάντια στούς ἐπιδρομεῖς καί τούς καταπιεστές τοῦ λαοῦ. Διαφορετικά ἡ λέξη ἐπανάσταση θά ἔχανε τή σημασία της. Δέν μπορῶ νά παραβλέψω τό γεγονός ὅτι ἡ Βίκζελ, ἐνῶ διατυπώνει ἀνεξέλεγκτες κατηγορίες, δηλώνει ταυτόχρονα ὅτι εἶναι «οὐδέτερη». 'Η Βίκζελ δέν ἔχει τό παραμικρό δικαίωμα νά τό κάνει αὐτό. Σέ μέρες ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα, ὅταν κάθε στιγμή εἶναι

πολύτιμη, ὅταν ἡ διαφωνία, ἡ οὐδετερότητα δίνει τή δυνατότητα στόν ἐχθρό νά πάρει τό λόγο, κι᾽ὅταν ἀκόμη τόν ἀκοῦνε αὐτό τό λόγο καί δέν σπεύδουν νά βοηθήσουν τό λαό στόν ἀγώνα του γιά τά πιό ἱερά δικαιώματά του—μιά τέτια στάση δέν μπορῶ σέ καμιά περίπτωση νά τήν ὀνομάσω οὐδετερότητα, αὐτό δέν εἶναι οὐδετερότητα, ὁ ἐπαναστάτης θά τό ὀνομάσει αὐτό προτροπή. (Χειροκροτήματα.) Μέ τή στάση αὐτή προτρέπετε τούς στρατηγούς νά κάνουν ἐπίθεση, ἀφοῦ δέν μᾶς ὑποστηρίζετε, εἶστε ἐνάντια στό λαό.

Ὁ στρατηγός Ντουχόνιν δέν χρειάζεται τίποτε ἄλλο γιά νά ἀναβάλει τή σύναψη τῆς ἀνακωχῆς. Μέ τήν ὑποστήριξη πού τοῦ δίνετε, τορπιλίζετε τήν ἀνακωχή. Σκεφθεῖτε, τί βαριά εὐθύνη πέφτει πάνω σας καί τί στάση θά κρατήσει ὁ λαός ἀπέναντί σας.

Σέ συνέχεια ὁ σύντρ. Λένιν λέει ὅτι σέ μερικά μέρη σαμποτάρεται ὁ τηλέγραφος. Ἡ κυβέρνηση μένει χωρίς πληροφορίες, ἐνῶ τά ἀντίπαλα στρατόπεδα διαδίδουν ἀνόητες φῆμες. Ἔχουμε τό παράδειγμα τῶν πολωνικῶν ταγμάτων, πού δῆθεν ξεσηκώνονται ἐνάντια στήν κυβέρνηση, ἐνῶ οἱ πολωνοί δήλωσαν ἐπανειλημμένα ὅτι δέν ἀναμιγνύονται στίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσίας καί ὅτι δέν πρόκειται νά ἀναμιχθοῦν καί στό μέλλον, καί ἀκόμη πήραμε δήλωσή τους ὅτι εἶναι ὑπέρ τῆς ἀνακωχῆς.

5
ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 18 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ (1 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ)

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στήν ἀρχή ὁ σύντρ. Λένιν τόνισε πώς οἱ κατηγορίες τῶν ἀριστερῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν ἐνάντια στούς μπολσεβίκους γιά ἀναρχισμό εἶναι ἀστήρικτες.

Κατά τί διαφέρουν οἱ σοσιαλιστές ἀπό τούς ἀναρχικούς; Κατά τοῦτο: οἱ ἀναρχικοί δέν ἀναγνωρίζουν τήν ἐξουσία, ἐνῶ οἱ σοσιαλιστές, μαζί καί οἱ μπολσεβίκοι, εἶναι ὑπέρ τῆς ἐξουσίας κατά τή μεταβατική περίοδο ἀνάμεσα στήν κατάσταση πού βρισκόμαστε τώρα καί στό σοσιαλισμό πρός τόν ὁποῖο βαδίζουμε. Ἐμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι, εἴμαστε ὑπέρ τῆς σταθερῆς ἐξουσίας, ἀλλά ὑπέρ μιᾶς τέτιας ἐξουσίας πού θά ἦταν ἐξουσία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν.

Κάθε κρατική ἐξουσία εἶναι καταναγκασμός, ὥς τώρα ὅμως ἡ ἐξουσία αὐτή ἦταν ἐξουσία τῆς μειοψηφίας, ἐξουσία τοῦ τσιφλικᾶ καί τοῦ καπιταλιστῆ ἐνάντια στόν ἐργάτη καί στόν ἀγρότη. Ἐμεῖς εἴμαστε ὑπέρ τῆς ἐξουσίας πού θά ἦταν σταθερή ἐξουσία τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν ἐνάντια στούς καπιταλιστές καί στούς τσιφλικάδες.

Ὁ σύντρ. Λένιν, ἀφοῦ τόνισε σέ συνέχεια ὅτι στήν ἀπόφαση τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων γιά τή γῆ ἡ νέα κυβέρνηση ἀποκαλεῖται λαϊκή σοσιαλιστική κυβέρνηση, ἐξήγησε ἀναλυτικά ποιό εἶναι ἐκεῖνο πού μπορεῖ νά ἑνώσει μέ στενούς δεσμούς τούς μπολσεβίκους καί τούς ἀριστερούς ἐσέρους.

Ἡ συμμαχία τῶν ἀγροτῶν καί τῶν ἐργατῶν ἀποτελεῖ τή βάση γιά τή συμφωνία τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων μέ τούς μπολσεβίκους. Αὐτό εἶναι ἕνας τίμιος συνασπισμός, τίμια συμμαχία, ἡ συμμαχία ὅμως αὐτή θά εἶναι ἕνας τίμιος συνασπισμός καί στίς

κορυφές, ἀνάμεσα στούς ἀριστερούς ἐσέρους καί στούς μπολσεβίκους, ἄν οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ἐκφράσουν πιό συγκεκριμένα τήν πεποίθησή τους ὅτι ἡ ἐπανάσταση πού περνᾶμε εἶναι ἐπανάσταση σοσιαλιστική. Ἡ ἐπανάσταση αὐτή εἶναι σοσιαλιστική. Ἡ κατάργηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς, ἡ ἐπιβολή τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου, ἡ ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν—ὅλα αὐτά εἶναι μέτρα πού ὁδηγοῦν στό σοσιαλισμό. Αὐτό δέν εἶναι ἀκόμη σοσιαλισμός, εἶναι ὅμως μέτρα πού μᾶς ὁδηγοῦν στό σοσιαλισμό μέ γιγάντια βήματα. Δέν ὑποσχόμαστε ἀμέσως λαγούς μέ πετραχήλια στούς ἀγρότες καί στούς ἐργάτες, μά τούς λέμε: ἡ στενή συμμαχία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἐκμεταλλευομένων ἀγροτῶν, ἡ σταθερή, συνεπής πάλη γιά τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ μᾶς ὁδηγεῖ στό σοσιαλισμό, καί κάθε κόμμα πού θέλει νά εἶναι πραγματικά λαϊκό, πρέπει νά πεῖ καθαρά καί ξάστερα ὅτι ἡ ἐπανάστασή μας εἶναι σοσιαλιστική.

Καί μόνο ὅταν οἱ ἀριστεροί ἐσέροι τό δηλώσουν αὐτό καθαρά καί ἀπερίφραστα, ἡ συμμαχία μας μαζί τους θά δυναμώνει καί θά ἀναπτύσσεται.

Μᾶς λένε πώς εἴμαστε ἐνάντια στήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς καί ὅτι γι'αὐτό δέν θά μπορέσουμε νά συνεννοηθοῦμε μέ τούς ἀριστερούς ἐσέρους.

Ἐμεῖς ἀπαντᾶμε σ'αὐτό: μάλιστα, εἴμαστε ἐνάντια στήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς, ὅπως τή φαντάζονται οἱ ἐσέροι, αὐτό ὅμως δέν θά μᾶς ἐμποδίσει νά ἔχουμε τίμια συμμαχία μέ τούς ἀριστερούς ἐσέρους.

Σήμερα ἤ αὔριο οἱ ἀριστεροί ἐσέροι θά ἀναδείξουν δικό τους Ὑπουργό Γεωργίας καί, ἄν αὐτός ὑποβάλει ἕνα νόμο γιά τήν κοινωνικοποίηση, ἐμεῖς δέν θά τόν καταψηφίσουμε. Θά ἀπόσχουμε ἀπό τήν ψηφοφορία.

Τελειώνοντας τό λόγο του, ὁ σύντρ. Λένιν ὑπογράμμισε πώς μόνο μέ τή συμμαχία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν μπορεῖ ν'ἀποκτήσουμε γῆ καί εἰρήνη.

Ἀνάμεσα στ'ἄλλα, ὑποβλήθηκε στόν σύντρ. Λένιν ἡ ἐρώτηση, τί θά κάνουν οἱ μπολσεβίκοι στή Συντακτική Συνέλευση, σέ περίπτωση πού οἱ ἀριστεροί ἐσέροι θά εἶναι ἐκεῖ μειοψηφία καί θά προτείνουν νόμο γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς, θά ἀπόσχουν τότε οἱ μπολσεβίκοι; Ἀσφαλῶς ὄχι. Οἱ μπολσεβίκοι θά ψηφίσουν ὑπέρ αὐτοῦ τοῦ νόμου, μέ τήν ἐπιφύλαξη ὅτι ψηφίζουμε αὐτό τό νόμο γιά νά ὑποστηρίξουμε τούς ἀγρότες ἐνάντια στούς ἐχθρούς τους.

Η ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΟΜΕΝΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ «ΠΡΑΒΝΤΑ»

Σήμερα, Σάββατο 18 τοῦ Νοέμβρη, ὅταν μιλοῦσα στό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν, μοῦ ὑποβλήθηκε δημόσια μιά ἐρώτηση, στήν ὁποία ἀπάντησα ἀμέσως. Εἶναι ἀπαραίτητο ἡ ἐρώτηση αὐτή καί ἡ ἀπάντησή μου νά γίνουν ἀμέσως γνωστές σέ ὅλο τό ἀναγνωστικό κοινό, γιατί, ἄν καί τυπικά μιλοῦσα μόνο ἐξονόματός μου, στήν οὐσία μιλοῦσα ἐξονόματος ὁλόκληρου τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων.

Ἡ ὑπόθεση ἔχει ὡς ἑξῆς:

Θίγοντας τό ζήτημα τῆς συμμαχίας τῶν ἐργατῶν μπολσεβίκων μέ τούς ἀριστερούς ἐσέρους, πού τώρα ἔχουν τήν ἐμπιστοσύνη πολλῶν ἀγροτῶν, ὑπόδειχνα στό λόγο μου πώς ἡ συμμαχία αὐτή *μπορεῖ* νά γίνει ἕνας «τίμιος συνασπισμός», μιά τίμια συμμαχία, γιατί *δέν ὑπάρχει* ριζική διάσταση ἀνάμεσα στά συμφέροντα τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν καί στά συμφέροντα τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων ἀγροτῶν. Ὁ σοσιαλισμός μπορεῖ νά ἱκανοποιήσει *πέρα γιά πέρα* τά συμφέροντα καί τῶν πρώτων καί τῶν δεύτερων. *Μονάχα* ὁ σοσιαλισμός μπορεῖ νά ἱκανοποιήσει τά συμφέροντά τους. Ἀπό δῶ πηγάζει ἡ δυνατότητα καί ἡ ἀνάγκη ἑνός «τίμιου συνασπισμοῦ» ἀνάμεσα στούς προλετάριους καί στούς ἐργαζόμενους καί ἐκμεταλλευόμενους ἀγρότες. Ἀντίθετα, ὁ «συνασπισμός» (συμμαχία) ἀνάμεσα στίς ἐργαζόμενες καί ἐκμεταλλευόμενες τάξεις, ἀπό τό ἕνα μέρος, καί στήν ἀστική τάξη ἀπό τό ἄλλο, *δέν* μπορεῖ νά εἶναι «τίμιος συνασπισμός», γιατί ὑπάρχει ριζική διάσταση ἀνάμεσα στά συμφέροντα αὐτῶν τῶν τάξεων.

Φανταστεῖτε—ἔλεγα—ὅτι στήν κυβέρνηση θά ὑπάρχει μιά πλειοψηφία ἀπό μπολσεβίκους καί μιά μειοψηφία ἀπό ἀριστερούς ἐσέρους. Ἄς ὑποθέσουμε μάλιστα ὅτι θά ὑπάρχει μονάχα ἕνας ἀριστερός ἐσέρος, ὁ ἐπίτροπος Γεωργίας. Μποροῦν οἱ μπολσεβίκοι νά πραγματοποιήσουν ἕναν τίμιο συνασπισμό σ'αὐτή τήν περίπτωση;

Μποροῦν, γιατί οἱ μπολσεβίκοι, ὄντας ἀδιάλλακτοι στήν πάλη ἐνάντια στά ἀντεπαναστατικά στοιχεῖα (μαζί καί ἐνάντια στούς δεξιούς ἐσέρους καί τούς ἀμυνίτες) θά ἦταν ὑποχρεωμένοι *νά ἀπόσχουν* ἀπό τήν ψηφοφορία πάνω σέ ζητήματα πού ἀφοροῦν τά καθαρά ἐσέρικα σημεῖα τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος, πού ἐγκρίθηκε ἀπό τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Τέτιο λογουχάρη εἶναι τό σημεῖο γιά ἐξισωτική χρήση τῆς γῆς καί γιά τίς ἀναδιανομές τῆς γῆς ἀνάμεσα στούς μικρονοικοκυρέους.

Τηρώντας ἀποχή στήν ψηφοφορία πάνω σ'αὐτό τό σημεῖο, οἱ μπολσεβίκοι δέν ἀλλάζουν οὔτε κατά κεραία τό πρόγραμμά τους. Γιατί, μέ τόν ὅρο τῆς νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ (ἐργατικός ἔλεγχος στά ἐργοστάσια κι'ἔπειτα ἀπαλλοτρίωσή τους, ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν, δημιουργία ἀνώτατου οἰκονομικοῦ συμβουλίου πού θά ρυθμίζει ὅλη τήν ἐθνική οἰκονομία τῆς χώρας), μ'αὐτό τόν ὅρο οἱ ἐργάτες εἶναι *ὑποχρεωμένοι νά συμφωνήσουν* γιά τά μεταβατικά μέτρα πού προτείνουν οἱ ἐργαζόμενοι καί ἐκμεταλλευόμενοι μικροαγρότες, ἄν τά μέτρα αὐτά *δέν βλάπτουν* τήν ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Καί ὁ Κάουτσκι, ἔλεγα ὅταν ἦταν ἀκόμη μαρξιστής (στά 1899-1909), εἶχε παραδεχτεῖ ἐπανειλημμένα ὅτι τά μεταβατικά μέτρα πρός τό σοσιαλισμό δέν μπορεῖ νά εἶναι τά ἴδια στίς χῶρες μέ μεγάλη καί στίς χῶρες μέ μικρή γεωργία.

Ἐμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι, θά εἴμασταν ὑποχρεωμένοι στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί στήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή νά ἀπόσχουμε ἀπό τήν ψηφοφορία κατά τήν ψήφιση μιᾶς τέτιας παραγράφου, γιατί ὅταν οἱ ἀριστεροί ἐσέροι συμφωνοῦν (ὅπως καί οἱ ἀγρότες πού βρίσκονται στό πλευρό τους) γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο, γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν κτλ., ἡ ἐξισωτική χρήση τῆς γῆς θά ἦταν ἕνα ἀπό τά *μεταβατικά* μέτρα πρός τόν πλήρη σοσιαλισμό. Τέτια μεταβατικά μέτρα θά ἦταν παράλογο νά τά *ἐπιβάλει* τό προλεταριάτο. Τό προλεταριάτο ὀφείλει πρός τό συμφέρον τῆς νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ *νά κάνει παραχωρήσεις* στούς ἐργαζόμενους καί ἐκμεταλλευόμενους μικροαγρότες ὁσοναφορᾶ τήν ἐκλογή αὐτῶν τῶν

μεταβατικῶν μέτρων, μιά καί δέν θά ἔφερναν *ζημιά* στήν ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ἕνας ἀριστερός ἐσέρος (ἄν δέν κάνω λάθος ἦταν ὁ σύντροφος Φεοφυλάκτοφ) μοῦ ἔκανε τότε τήν ἑξῆς ἐρώτηση:

«Καί τί θά κάνουν οἱ μπολσεβίκοι, ἄν στή Συντακτική Συνέλευση οἱ ἀγρότες θελήσουν νά ψηφιστεῖ ὁ νόμος γιά τήν ἐξισωτική χρήση τῆς γῆς, ἄν ἡ ἀστική τάξη πάρει θέση ἐνάντια στούς ἀγρότες, καί ἡ λύση θά ἐξαρτιέται ἀπό τούς μπολσεβίκους;».

Ἀπάντησα: σ'αὐτή τήν περίπτωση ὅταν ἡ ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ θά ἔχει ἐξασφαλιστεῖ μέ τήν καθιέρωση τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου, τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν κτλ., ἡ συμμαχία τῶν ἐργατῶν μέ τούς ἐργαζόμενους καί ἐκμεταλλευόμενους ἀγρότες θά ὑποχρεώσει τό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου νά ψηφίσει ὑπέρ τῶν ἀγροτῶν ἐνάντια στήν ἀστική τάξη. Οἱ μπολσεβίκοι, κατά τή γνώμη μου, θά ἔχουν τότε τό δικαίωμα κατά τήν ψήφιση νά κάνουν μιά εἰδική δήλωση, νά διατυπώσουν τίς ἐπιφυλάξεις τους, γιατί δέν συμφωνοῦν κτλ., ἡ ἀποχή τους ὅμως σέ μιά τέτια περίπτωση θά σήμαινε προδοσία ἀπέναντι στούς συμμάχους τους *στόν ἀγώνα γιά τό σοσιαλισμό* ἐξαιτίας τῆς μερικῆς διαφωνίας μαζί τους. Ποτέ σέ μιά τέτια κατάσταση οἱ μπολσεβίκοι δέν θά πρόδιναν τούς ἀγρότες. Ποτέ ἡ ἐξισωτική χρήση τῆς γῆς καί ἄλλα παρόμοια μέτρα *δ έ ν* θά βλάψουν τό σοσιαλισμό, ἄν ἡ ἐξουσία βρίσκεται στά χέρια τῆς ἐργατοαγροτικῆς κυβέρνησης, ἄν ἔχει καθιερωθεῖ ὁ ἐργατικός ἔλεγχος, ἄν ἔχουν ἐθνικοποιηθεῖ οἱ τράπεζες, ἄν ἔχει δημιουργηθεῖ ἕνας ἀνώτατος ἐργατικός καί ἀγροτικός οἰκονομικός ὀργανισμός, πού νά κατευθύνει (ρυθμίζει) *ὅ λ η* τή λαϊκή οἰκονομία κτλ.

Αὐτή ἦταν ἡ ἀπάντησή μου.

Ν. Λένιν

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Νοέμβρη (1 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη (19 τοῦ Νοέμβρη) 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 194

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΙΣΘΟΥΣ ΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ[45]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ἀναγνωρίζοντας ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά παρθοῦν τά πιό δραστήρια μέτρα μέ σκοπό τήν ἐλάττωση τῶν μισθῶν τῶν ἀνώτατων δημοσίων καί ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων σέ ὅλα χωρίς ἐξαίρεση τά κρατικά, τά κοινωνικά καί ἰδιωτικά ἱδρύματα καί ἐπιχειρήσεις, ἀποφασίζει:

1) νά καθιερωθεῖ ἀνώτατο ὅριο μισθοῦ στούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους τό ποσό τῶν 500 ρουβλιῶν τό μήνα στούς ἄτεκνους, καί νά δοθεῖ αὔξηση 100 ρούβλια γιά κάθε παιδί· διαμερίσματα ἐπιτρέπονται ὄχι πάνω ἀπό 1 δωμάτιο γιά τό κάθε μέλος τῆς οἰκογένειας· 2) νά ἀπευθυνθοῦμε πρός ὅλα τά τοπικά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, μέ τήν παράκληση νά προετοιμάσουν καί νά ἐφαρμόσουν ἐπαναστατικά μέτρα γιά ἰδιαίτερη φορολογία τῶν ἀνώτατων ὑπαλλήλων· 3) νά ἀνατεθεῖ στό 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν νά προετοιμάσει ἕνα γενικό νομοσχέδιο γιά μιά τέτια ἐλάττωση· 4) νά ἀνατεθεῖ στό 'Υπουργεῖο Οἰκονομικῶν καί σέ ὅλους τούς 'Επιτρόπους χωριστά νά μελετήσουν ἀμέσως τούς προϋπολογισμούς τῶν 'Υπουργείων καί νά περικόψουν τούς ὑπερβολικά μεγάλους μισθούς καί συντάξεις.

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Νοέμβρη
(1 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ[46]

Ὁποιοδήποτε αἱρετό ὄργανο ἤ σῶμα ἀντιπροσώπων μπορεῖ νά θεωρεῖται ἀληθινά δημοκρατικό καί ὅτι πραγματικά ἀντιπροσωπεύει τή θέληση τοῦ λαοῦ μόνο ὑπό τόν ὅρο τῆς ἀναγνώρισης καί τῆς ἄσκησης τοῦ δικαιώματος ἀνάκλησης τῶν ἐκλεγμένων ἀπό τούς ἐκλογεῖς τους. Αὐτή ἡ βασική καί θεμελιακή θέση τοῦ ἀληθινοῦ δημοκρατισμοῦ, ἐπεκτεινόμενη σέ ὅλα χωρίς ἐξαίρεση τά ἀντιπροσωπευτικά σώματα, ἀφορᾶ ἐπίσης καί τή Συντακτική Συνέλευση.

Τό ἀναλογικό ἐκλογικό σύστημα, πού εἶναι πιό δημοκρατικό ἀπό τό πλειοψηφικό, ἀπαιτεῖ πιό περίπλοκα μέτρα γιά τήν ἄσκηση τοῦ δικαιώματος ἀνάκλησης, δηλαδή τῆς πραγματικῆς ὑποταγῆς τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ λαοῦ ἀπέναντί του. Κάθε ἄρνηση ὅμως μέ τή δικαιολογία αὐτή τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ δικαιώματος ἀνάκλησης, κάθε καθυστέρηση τῆς ἐφαρμογῆς του, κάθε περιορισμός του θά ἦταν προδοσία τοῦ δημοκρατισμοῦ καί πλήρης ἀπάρνηση τῶν βασικῶν ἀρχῶν καί τῶν καθηκόντων τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης πού ἄρχισε στή Ρωσία. Τό ἀναλογικό ἐκλογικό σύστημα ἀπαιτεῖ ἁπλῶς τροποποίηση τῆς μορφῆς τοῦ δικαιώματος ἀνάκλησης, σέ καμιά ὅμως περίπτωση δέν ἀπαιτεῖ τόν περιορισμό του.

Ἐπειδή τό ἀναλογικό ἐκλογικό σύστημα βασίζεται στήν ἀναγνώριση τῆς ὕπαρξης κομμάτων καί στή διενέργεια τῶν ἐκλογῶν ἀπό ὀργανωμένα κόμματα, γι'αὐτό κάθε μεγάλη ἀλλαγή στό συσχετισμό τῶν ταξικῶν δυνάμεων καί στίς σχέσεις τῶν τάξεων πρός τά κόμματα, ἰδιαίτερα οἱ διασπάσεις πού συντελοῦνται μέσα στά μεγάλα κόμματα, προκαλοῦν ἀπαραίτη-

τα τήν ἀνάγκη ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν στίς ἐκλογικές περιφέρειες ὅπου εἶναι ὁλοφάνερη καί ἀναμφισβήτητη ἡ ἀναντιστοιχία ἀνάμεσα στή θέληση τῶν διάφορων τάξεων καί τή δύναμή τους ἀπό τή μιά μεριά, καί στήν κομματική σύνθεση τῶν ἐκλεγμένων, ἀπό τήν ἄλλη. Συνάμα τά συμφέροντα τοῦ γνήσιου δημοκρατισμοῦ ἀπαιτοῦν κατηγορηματικά νά μήν ἐξαρτιέται ὁ καθορισμός τῶν ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν μόνο ἀπό τό ὄργανο πού ἐπανεκλέγεται, δηλαδή τό συμφέρον τῶν ἐκλεγμένων νά διατηρήσουν τίς θέσεις τους νά μήν μπορεῖ νά ἀντιτίθεται στήν πραγματοποίηση τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ νά ἀνακαλέσει τούς ἀντιπροσώπους του.

Γι'αὐτό ἡ Πανρωσική Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ἀποφασίζει:

Τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, καθώς καί τά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν κάθε ἐκλογικῆς περιφέρειας ἔχουν τό δικαίωμα νά ὁρίζουν ἐπαναληπτικές ἐκλογές γιά ὅλα τά ἀντιπροσωπευτικά ὄργανα τῶν πόλεων καί τῶν ζέμστβο καί γενικά γιά κάθε λογῆς ἀντιπροσωπευτικά ὄργανα, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. Τά Σοβιέτ ἔχουν ἐπίσης τό δικαίωμα νά ὁρίζουν τήν ἡμερομηνία τῶν ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν. Καί οἱ ἐπαναληπτικές ἐκλογές διενεργοῦνται σύμφωνα μέ τούς καθιερωμένους κανόνες καί μέ αὐστηρή τήρηση τοῦ ἀναλογικοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος.

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Νοέμβρη (2 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Δημοσιεύτηκε τό 1918 στό βιβλίο «Πρακτικά τῶν συνεδριάσεων τῆς ΠΚΕΕ τῶν Σοβιέτ τῶν 'Εργ., Στρ., 'Αγρ. καί Κοζ. βουλευτῶν τῆς II συνόδου», ἔκδ. τῆς ΠΚΕΕ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΕΥΣΗ ΤΩΝ ΣΠΙΤΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ[47]

1) Ἡ γῆ *ὅλη* (τῆς πόλης) γίνεται κτῆμα (ἰδιοκτησία) τοῦ λαοῦ.

2) Τά σπίτια, πού *συστηματικά* νοικιάζονται, δημεύονται καί γίνονται ἰδιοκτησία τοῦ λαοῦ.

3) Οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν σπιτιῶν πού *δέν* νοικιάζουν τά σπίτια τους, παραμένουν καί στό ἑξῆς ἰδιοκτῆτες, χωρίς καμιά ἀλλαγή τῶν δικαιωμάτων τους κατοχῆς, μέχρι τήν ἀπόφαση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

4) Πληρωμή γιά μερικούς μῆνες (2-3) στούς ἰδιοκτῆτες τῶν δημευμένων σπιτιῶν, ἄν οἱ ἰδιοκτῆτες αὐτοί ἀποδείξουν τή δική τους μή...*

5) Εἴσπραξη τῶν ἐνοικίων (ἀπό ποιόν;) *ἀπό τά Σοβιέτ* (στούς τρεχούμενους λογαριασμούς τῶν Σοβιέτ).

6) Οἱ οἰκοδομικές ἐπιτροπές (συνδικάτα + ἕνωση τῶν οἰκοδομικῶν ἐπιχειρήσεων) διευθύνουν καί τήν οἰκονομία (καύσιμη ὕλη καί ἄλλα).

7) Ἡ εἴσπραξη τῶν πληρωμῶν μπαίνει ἀμέσως σέ ἰσχύ.

8) Οἱ οἰκοδομικές-οἰκονομικές ἐπιτροπές ἀρχίζουν νά δουλεύουν βαθμιαῖα, στό βαθμό πού θά δημιουργοῦνται ἀπό τά συνδικάτα καί τά Σοβιέτ.

9) Ἡ θέρμανση τῶν σπιτιῶν καί ἡ διατήρησή τους σέ κανονική κατάσταση εἶναι ὑποχρέωση τῶν ἐπιτροπῶν σπιτιῶν καί τῶν ἄλλων ἱδρυμάτων (τῶν συνδικάτων, τῶν Σοβιέτ, τῶν τμημάτων τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου γιά τήν καύσιμη ὕλη κτλ.).

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Νοέμβρη (3 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ἡ φράση ἔμεινε μισοτελειωμένη. *Ἡ Σύντ.*

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΚΕΕ 21 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ (4 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ) 1917

Τό ζήτημα τῶν ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν εἶναι ζήτημα πραγματικῆς ἐφαρμογῆς τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν. Σέ ὅλες τίς προηγμένες χῶρες ἔχει ἀναγνωριστεῖ καί καθιερωθεῖ ὅτι ἡ νομοθετική λειτουργία τοῦ κράτους μπορεῖ νά ἀσκεῖται μόνο ἀπό αἱρετούς ἀντιπροσώπους. Ἡ ἀστική τάξη ὅμως, δίνοντας τό δικαίωμα κλήσης γιά συμμετοχή στή διοίκηση τῆς κρατικῆς μηχανῆς, σκόπιμα δέν ἔδοσε τό δικαίωμα ἀνάκλησης, τό δικαίωμα ἄσκησης πραγματικοῦ ἐλέγχου.

Σέ ὅλες ὅμως τίς ἐπαναστατικές περιόδους τῆς ἱστορίας, σ'ὅλες τίς ἀλλαγές συνταγμάτων, διακρίνεται σάν κόκκινη κλωστή ἡ καθιέρωση τοῦ δικαιώματος ἀνάκλησης.

Ἡ δημοκρατική ἀντιπροσώπευση ὑπάρχει καί εἶναι ἀναγνωρισμένη παντοῦ ὅπου ὑπάρχει κοινοβουλευτικό καθεστώς, τό δικαίωμα ὅμως αὐτό τῆς ἀντιπροσώπευσης εἶναι περιορισμένο ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ λαός ἔχει τό δικαίωμα νά ψηφίζει μιά φορά στά δυό χρόνια. Συχνά ὅμως συμβαίνει νά ἐκλέγονται μέ τίς ψήφους τοῦ λαοῦ ἄνθρωποι πού συμβάλλουν στήν καταπίεσή του, καί ὁ λαός δέν ἔχει τό δημοκρατικό δικαίωμα νά τούς ἀντικαταστήσει, νά πάρει ἀποτελεσματικά κατασταλτικά μέτρα.

Στίς χῶρες ὅμως πού ἔχουν διατηρηθεῖ οἱ παλιές δημοκρατικές παραδόσεις, οἱ ὁποῖες εἶχαν δημιουργηθεῖ κατά τήν ἐπαναστατική περίοδο,—ὅπως λογουχάρη σέ ὁρισμένα καντόνια τῆς Ἐλβετίας καί σέ ὁρισμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς—διατηρήθηκε καί τό δημοκρατικό δικαίωμα ἀνάκλησης*.

---

* Στή δημοσιογραφική περίληψη πού δημοσιεύτηκε στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 196 τῆς 5 τοῦ Δεκέμβρη (22 τοῦ Νοέμβρη) 1917, ἡ παράγραφος αὐτή διατυπώνεται μέ τήν παρακάτω διατύπωση: «Στίς χῶρες ὅμως ὅπου διατηρήθηκαν οἱ παλιές παραδόσεις τοῦ ἐπαναστατικοῦ καιροῦ, ὅταν αὐτές δημιουργήθηκαν —ὅπως λ.χ. σέ μερικά καντόνια τῆς Ἐλβετίας καί σέ μερικές Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς—διατηρήθηκε καί τό δημοκρατικό δικαίωμα ἀνάκλησης». *Ἡ Σύντ.*

Κάθε μεγάλη ἐπανάσταση βάζει καθαρά μπροστά στό λαό τό πρόβλημα ὄχι μόνο τῆς χρησιμοποίησης τῶν νόμων πού ὑπάρχουν, ἀλλά καί τῆς δημιουργίας νέων κατάλληλων νόμων. Γι'αὐτό στίς παραμονές τῆς σύγκλησης τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης πρέπει νά ἀναθεωρηθοῦν οἱ νέες ἐκλογικές ἀρχές.

Τά Σοβιέτ δημιουργήθηκαν ἀπό τούς ἴδιους τούς ἐργαζόμενους μέ τήν ἐπαναστατική δραστηριότητα καί δημιουργικότητά τους, καί σ'αὐτό καί μόνο βρίσκεται ἡ ἐγγύηση ὅτι τά Σοβιέτ ἐργάζονται ἀποκλειστικά γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν συμφερόντων τῶν μαζῶν. Κάθε ἀγρότης, στέλνοντας ἀντιπροσώπους στό Σοβιέτ, μπορεῖ καί νά τούς ἀνακαλέσει, καί σ'αὐτό βρίσκεται ὁ ἀληθινά λαϊκός χαρακτήρας τῶν Σοβιέτ.

Διάφορα κόμματα στή χώρα μας ἀντικαθιστοῦσαν τό ἕνα τό ἄλλο στήν ἐξουσία· τήν τελευταία φορά τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας ἀπό τό ἕνα κόμμα στό ἄλλο ἔγινε μέ ἐπανάσταση, μέ μιά ἀρκετά θυελλώδη ἀνατροπή, ἐνῶ ἄν ὑπῆρχε τό δικαίωμα ἀνάκλησης θά ἀρκοῦσε μιά ἁπλή ψηφοφορία.

Λέμε ἐλευθερία. Αὐτό πού πρίν ὀνομαζόταν ἐλευθερία ἦταν ἡ ἐλευθερία τῆς ἀστικῆς τάξης νά ἐξαπατᾶ μέ τά ἑκατομμύριά της, ἡ ἐλευθερία νά χρησιμοποιεῖ τίς δυνάμεις της μέ τή βοήθεια αὐτῆς τῆς ἐξαπάτησης. Μέ τήν ἀστική τάξη καί μέ τήν ἐλευθερία αὐτοῦ τοῦ εἴδους ξεκόψαμε γιά πάντα. Τό κράτος εἶναι ὄργανο ἐξαναγκασμοῦ. Στό παρελθόν ἦταν ὄργανο τῆς βίας πού ἀσκοῦσε μιά χούφτα μεγαλοκαρχαρίες ἐνάντια σ'ὅλο τό λαό· ἐμεῖς ὅμως θέλουμε νά μετατρέψουμε τό κράτος σέ ὄργανο καταναγκασμοῦ γιά τήν πραγματοποίηση τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ. Θέλουμε νά ὀργανώσουμε τή βία στό ὄνομα τῶν συμφερόντων τῶν ἐργαζομένων.

Ἡ μή παραχώρηση τοῦ δικαιώματος ἀνάκλησης ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση σημαίνει μή ἔκφραση τῆς ἐπαναστατικῆς θέλησης τοῦ λαοῦ καί σφετερισμό τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ. Στή χώρα μας ἰσχύει τό ἀναλογικό ἐκλογικό σύστημα, πού εἶναι πραγματικά τό πιό δημοκρατικό. Ἡ καθιέρωση τοῦ δικαιώματος ἀνάκλησης, ἐφόσον ἰσχύει τό ἐκλογικό αὐτό σύστημα, εἶναι κάπως δύσκολη, οἱ δυσκολίες ὅμως ἐδῶ εἶναι καθαρά τεχνικές καί μποροῦν νά ξεπεραστοῦν πολύ εὔκολα. Πάντως ὅμως δέν ὑπάρχει ἀντίθεση ἀνάμεσα στό ἀναλογικό ἐκλογικό σύστημα καί στό δικαίωμα ἀνάκλησης.

Ὁ λαός δέν ψηφίζει τά πρόσωπα, ψηφίζει τό κόμμα. Στή Ρωσία ὑπάρχουν πάρα πολλά κόμματα, καί τό κάθε κόμμα ἔχει μπροστά στό λαό μιά συγκεκριμένη πολιτική φυσιογνωμία.

Γι᾽αὐτό ἄν δέν ὑπάρχει τό δικαίωμα ἀνάκλησης, κάθε διάσπαση μέσα σ᾽ἕνα κόμμα δέν μπορεῖ παρά νά προκαλέσει χάος. Τό Κόμμα τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν εἶχε μεγάλη ἐπιροή. Ὕστερα ὅμως ἀπό τήν ὑποβολή τῶν ἐκλογικῶν συνδυασμῶν ἐπῆλθε διάσπαση. Οἱ ἐκλογικοί συνδυασμοί δέν μπορεῖ νά ἀλλάξουν, οὔτε καί ἡ Συντακτική Συνέλευση μπορεῖ νά ἀναβληθεῖ. Καί οὐσιαστικά ὁ λαός ψήφισε ὑπέρ ἑνός κόμματος, πού δέν ὑπῆρχε πιά. Αὐτό τό ἀπόδειξε τό δεύτερο συνέδριο τῶν ἀγροτῶν τῆς ἀριστερᾶς[48]. Ἡ ἀγροτιά ἐξαπατήθηκε ὄχι ἀπό τά πρόσωπα, ἀλλά ἀπό τήν κομματική διάσπαση. Ἡ κατάσταση αὐτή πρέπει νά διορθωθεῖ. Πρέπει νά ἐφαρμοστεῖ ἀμέσως, χωρίς καθυστέρηση καί μέ συνέπεια ἡ δημοκρατική ἀρχή—νά καθιερωθεῖ τό δικαίωμα ἀνάκλησης.

Ὑπάρχει φόβος νά βρεθοῦμε μπροστά σέ ἀντικανονικές ἐκλογές. Ἡ καθιέρωση ὅμως τοῦ δικαιώματος τῶν ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν, ὅταν ὑπάρχει ὑψηλή συνειδητότητα τῶν μαζῶν, πράγμα πού μαρτυρεῖ ἡ σύγκριση τῆς πορείας τῶν ἐπαναστάσεων τοῦ 1905 καί τοῦ 1917, δέν εἶναι τρομερό πράγμα.

Στό λαό ἔλεγαν ὅτι τό Σοβιέτ εἶναι πληρεξούσιο ὄργανο. Ὁ λαός τό πίστευε αὐτό καί τό ἔκανε πράξη. Πρέπει νά συνεχίσουμε τή γραμμή τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ καί νά κάνουμε πραγματικότητα τό δικαίωμα ἀνάκλησης.

Τό δικαίωμα ἀνάκλησης πρέπει νά δοθεῖ στά Σοβιέτ, πού εἶναι οἱ πιό τέλειοι φορεῖς τῆς ἰδέας τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, τοῦ καταναγκασμοῦ. Καί τότε τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας ἀπό τό ἕνα κόμμα στό ἄλλο θά γίνεται ἀναίμακτα, μέ ἁπλές ἐπαναληπτικές ἐκλογές.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 196, 5 τοῦ Δεκέμβρη (22 τοῦ Νοέμβρη) 1917 καί «Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 87, 24 τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα»

ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ 22 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ (5 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ) 1917[49]

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Ἐξονόματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὁ σύντρ. Λένιν χαιρετίζει στό πρόσωπο τοῦ συνεδρίου τή στρατιά τῶν ναυτῶν, πού ἔδειξε ὅτι εἶναι ὁ πρωτοπόρος ἀγωνιστής γιά τό ξεσκλάβωμα τῶν ἐργαζόμεων τάξεων.

Σέ συνέχεια ὁ σύντρ. Λένιν περνάει στήν ἐκτίμηση τῆς σημερινῆς κατάστασης. Παρατηρεῖ ὅτι ἡ πολιτική τῆς κυβέρνησης Κέρενσκι —πολιτική συμβιβασμοῦ—πού δέν ἀπόβλεπε στήν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τῶν πλατιῶν λαϊκῶν μαζῶν καί πού σάν βάση της εἶχε τήν ἀρχή νά μή θίξει καθόλου τά συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης, τά συμφέροντα τῆς τάξης τῶν καταπιεστῶν, δέν μποροῦσε παρά νά ὁδηγήσει ἀναπόφευκτα στή χρεοκοπία αὐτῆς τῆς κυβέρνησης. Καί ὁ ὁμιλητής συνεχίζει:

— Δίπλα ὅμως στήν Προσωρινή κυβέρνηση ὑπῆρχαν τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν πού ἦταν προϊόν τῆς ἐπαναστατικῆς δημιουργικότητας τοῦ ξεσηκωμένου λαοῦ, καί ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός, τόσο πιό πλατιά στρώματα ἐργαζόμενων μαζῶν συσπείρωναν γύρω τους. Μόνο χάρη στά Σοβιέτ μπόρεσε νά γίνει στή Ρωσία ὅ,τι δέν μπόρεσε νά γίνει σέ καμιά ἀπό τίς ἐπαναστάσεις τῆς Εὐρώπης: ὁ λαός ἔφερε στήν ἐξουσία καί ὑποστήριξε μιά γνήσια λαϊκή κυβέρνηση. Μπροστά στίς καταπιεζόμενες μάζες μπῆκε ἕνα ἐξαιρετικά δύσκολο καθῆκον—νά ὀργανώσουν οἱ ἴδιες τό κράτος. Βλέπετε μέ τί δύναμη ρίχτηκε πάνω μας ἡ ἀντίσταση τῆς ἀστικῆς τάξης, μέ τί τρόπο προσπαθοῦν νά τορπιλίσουν τή δράση μας μέ τό

σαμποτάρισμα, μέ τί χειμάρους ψευτιᾶς καί συκοφαντίας μᾶς περιλούζουν μέ κάθε ἀφορμή καί χωρίς ἀφορμή.

Πέφτουν βροχή ἐπάνω μας οἱ κατηγορίες ὅτι ἐνεργοῦμε μέ τήν τρομοκρατία καί τή βία, ἐμεῖς ὅμως ἀντιμετωπίζουμε ἤρεμα αὐτές τίς ἐπιθέσεις. Λέμε: δέν εἴμαστε ἀναρχικοί, εἴμαστε ὀπαδοί τοῦ κράτους. Ναί, ἀλλά τό καπιταλιστικό κράτος πρέπει νά γκρεμιστεῖ, ἡ καπιταλιστική ἐξουσία πρέπει νά ἐκμηδενιστεῖ. Τό καθῆκον μας εἶναι νά ὀργανώσουμε ἕνα νέο κράτος — κράτος σοσιαλιστικό. Πρός αὐτή τήν κατεύθυνση θά δουλεύουμε ἀκούραστα καί κανένα ἐμπόδιο δέν θά μᾶς τρομάξει καί δέν θά μᾶς σταματήσει. Τά πρῶτα ἤδη βήματα τῆς νέας κυβέρνησης τό ἔδειξαν αὐτό. Τό πέρασμα ὅμως σ'ἕνα καινούργιο καθεστώς εἶναι ἐξαιρετικά περίπλοκο προτσές, καί γιά νά διευκολυνθεῖ αὐτό τό πέρασμα χρειάζεται σταθερή κρατική ἐξουσία. Ὥς τώρα τήν ἐξουσία τήν εἶχαν στά χέρια τους οἱ μονάρχες καί οἱ ἐγκάθετοι τῆς ἀστικῆς τάξης. Ὅλες οἱ προσπάθειές τους, ὅλη ἡ πολιτική τους ἀπόβλεπε στόν καταναγκασμό τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Ἐμεῖς λέμε: χρειάζεται ἡ σταθερή ἐξουσία, χρειάζεται ἡ βία καί ὁ καταναγκασμός, ἐμεῖς ὅμως θά τά στρέψουμε ὅλα αὐτά ἐνάντια σέ μιά χούφτα καπιταλιστές, ἐνάντια στήν ἀστική τάξη. Σάν ἀπάντηση στίς ἀπόπειρες νά προβάλλουν ἀντίσταση στή Σοβιετική ἐξουσία — παράφρονες, καταδικασμένες ἀπόπειρες — θά ἀκολουθήσουν πάντα ἀπό μέρους μας μέτρα καταναγκασμοῦ. Καί σ'ὅλες αὐτές τίς περιπτώσεις ἡ εὐθύνη γιά τόν καταναγκασμό θά βαρύνει αὐτούς πού προβάλλουν ἀντίσταση.

Περνώντας σέ συνέχεια στό ζήτημα τῆς δημιουργίας κρατικοῦ μηχανισμοῦ πού, πρός τό συμφέρον τοῦ λαοῦ, πρέπει νά εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπό κάθε γραφειοκρατισμό καί νά δημιουργήσει πλατύτατο πεδίο γιά τήν ἀνάπτυξη ὅλων τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, ὁ σύντρ. Λένιν λέει:

—Ἡ ἀστική τάξη καί οἱ διανοουμενίστικοι ἀστικοί κύκλοι τοῦ πληθυσμοῦ σαμποτάρουν μέ ὅλα τά μέσα τή λαϊκή ἐξουσία. Οἱ ἐργαζόμενες μάζες δέν μποροῦν νά στηρίζουν τίς ἐλπίδες τους παρά μόνο στόν ἑαυτό τους. Δέν χωράει ἀμφιβολία ὅτι τά καθήκοντα πού μπαίνουν μπροστά στό λαό εἶναι ἐξαιρετικά δύσκολα καί μεγάλα. Πρέπει ὅμως νά ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στίς ἴδιες τίς δυνάμεις μας, πρέπει καθετί πού ξυπνάει μέσα στό λαό καί πού εἶναι ἱκανό γιά δημιουργία νά διοχετευθεῖ μέσα στίς ὀργανώσεις μας πού ὑπάρχουν καί πού θά δημιουργοῦνται στό μέλλον ἀπό τίς ἐργαζόμενες μάζες. Οἱ μάζες εἶναι ἀνίσχυρες ὅταν εἶναι διαιρεμένες· εἶναι ἰσχυρές, ὅταν εἶναι συσπειρωμένες.

Οἱ μάζες πίστεψαν στίς δυνάμεις τους καί, χωρίς νά τά χάνουν ἀπό τούς διωγμούς τῆς ἀστικῆς τάξης, ἄρχισαν νά καταπιάνονται αὐτοτελῶς μέ τή δουλιά τῆς διακυβέρνησης τοῦ κράτους. Στά πρῶτα βήματα μποροῦν νά συναντήσουν δυσκολίες, μπορεῖ νά γίνει αἰσθητή μιά ἔλλειψη προετοιμασίας. Θά πρέπει ὅμως νά μαθαίνουν στήν πράξη νά κυβερνοῦν τή χώρα, νά μαθαίνουν αὐτό πού πρηγούμενα ἦταν μονοπώλιο τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ὁ στόλος μᾶς δίνει ἕνα λαμπρό δεῖγμα τῶν δημιουργικῶν δυνατοτήτων τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν· ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ὁ στόλος στάθηκε πρωτοπόρο τμῆμα.

Σέ συνέχεια, περνώντας στήν ἐξέταση τῶν σπουδαιότερων ζητημάτων τῆς στιγμῆς—τῶν ζητημάτων γιά τή γῆ, τήν ἐργατική πολιτική, τό ἐθνικό πρόβλημα καί τήν εἰρήνη, ὁ σύντρ. Λένιν σταματάει λεπτομερειακά στό καθένα ἀπ᾽αὐτά.

Τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ψήφισε τό διάταγμα γιά τή γῆ, ὅπου οἱ μπολσεβίκοι ἐπαναλαβαίνουν στό ἀκέραιο τίς ἀρχές πού τόνιζαν οἱ ἀγροτικές ἐντολές. Ἐδῶ ἐκδηλώθηκε μιά ὑποχώρηση ἀπό τό πρόγραμμα τῶν σοσιαλδημοκρατῶν, γιατί οἱ ἐντολές ἀνταποκρίνονται στό πνεῦμα τοῦ προγράμματος τῶν ἐσέρων, ταυτόχρονα ὅμως αὐτό ἀποτελεῖ ἀπόδειξη τοῦ ὅτι ἡ λαϊκή ἐξουσία δέν ἤθελε νά ἐπιβάλλει τή θέλησή της στό λαό, ἀλλά προσπαθοῦσε νά παίρνει ὑπόψη της τή θέλησή του.

Ὅποια λύση κι᾽ἄν δοθεῖ στό ζήτημα τῆς γῆς, ὁποιοδήποτε πρόγραμμα κι᾽ἄν παρθεῖ σάν βάση γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ περάσματος τῆς γῆς στούς ἀγρότες—αὐτό δέν μπορεῖ νά σταθεῖ ἐμπόδιο στή σταθερή συμμαχία τῶν ἀγροτῶν καί τῶν ἐργατῶν. Σημασία ἔχει μόνο τό γεγονός ὅτι μιά καί οἱ ἀγρότες ἐπιδιώκουν σταθερά ἐπί ὁλόκληρους αἰῶνες νά καταργηθεῖ ἡ ἰδιοκτησία γῆς, πρέπει νά καταργηθεῖ.

Τονίζοντας σέ συνέχεια ὅτι μέ τό ζήτημα τῆς γῆς συνδέεται στενά τό ζήτημα τῆς βιομηχανίας, ὅτι παράλληλα μέ τήν ἀγροτική ἐπανάσταση πρέπει νά ἐπέλθει ριζική μετατροπή στίς καπιταλιστικές σχέσεις, ὁ ὁμιλητής ὑπογραμμίζει τήν ἐξαιρετική σπουδαιότητα τῆς σταθερῆς συμμαχίας τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν.

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης ἔδειξε ὅτι ἡ πολιτική τοῦ δουλικοῦ συμβιβασμοῦ μέ τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές διαλύθηκε σάν σαπουνόφουσκα. Πρέπει νά κυριαρχεῖ ἡ θέληση τῆς πλειοψηφίας. Καί ἀκριβῶς αὐτή τή θέληση τῆς πλειοψηφίας θά ἐφαρμόσει ἡ συμμαχία τῶν ἐργαζο-

μένων, ὁ τίμιος συνασπισμός τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, πάνω στή βάση τῶν κοινῶν συμφερόντων. Τά κόμματα ἀλλάζουν καί χάνονται, ἐνῶ οἱ ἐργαζόμενοι μένουν, καί τή σταθερότητα αὐτῆς τῆς συμμαχίας ὁ ὁμιλητής συνιστᾶ νά τήν προσέχουμε πάνω ἀπ᾽ὅλα.

Ὁ στόλος—λέει—ἄς ἀφιερώσει ὅλες τίς δυνάμεις του γιά νά μένει αὐτή ἡ συμμαχία βάση τῆς κρατικῆς ζωῆς. Ἄν ἡ συμμαχία αὐτή θά εἶναι γερή, τίποτε δέν θά μπορέσει νά σταματήσει τό πέρασμα στό σοσιαλισμό.

Περνώντας στό ἐθνικό ζήτημα—λέει ὁ σύντρ. Λένιν—πρέπει νά σημειώσουμε τό γεγονός ὅτι στή Ρωσία ἡ σύνθεση τῶν ἐθνοτήτων εἶναι ἐξαιρετικά ποικιλόχρωμη· οἱ μεγαλορῶσοι δέν ἀποτελοῦν παρά μόνο τό 40%, ἐνῶ τό ὑπόλοιπο, ἡ πλειοψηφία ἀνήκει σέ ἄλλα ἔθνη. Τήν ἐποχή τοῦ τσαρισμοῦ ἡ ἐθνική καταπίεση σέ βάρος τῶν τελευταίων—καταπίεση πρωτάκουστα σκληρή καί παράλογη—ἔκανε νά συσσωρεύεται στίς ἐθνότητες αὐτές, πού δέν εἶχαν πλήρη δικαιώματα, ἰσχυρότατο μίσος γιά τούς μονάρχες. Δέν εἶναι περίεργο ὅτι τό μίσος αὐτό ἀπέναντι σ᾽ἐκείνους πού ἀπαγόρευαν ἀκόμη καί τή χρήση τῆς μητρικῆς γλώσσας καί καταδίκαζαν τίς λαϊκές μάζες στήν ἀγραμματοσύνη, ἐπεκτεινόταν σέ ὅλους τούς μεγαλορώσους. Πίστευαν πώς οἱ μεγαλορῶσοι ἤθελαν, σάν προνομιοῦχοι, νά διατηρήσουν μόνο γιά τόν ἑαυτό τους τά πλεονεκτήματα πού διατηροῦσαν μέ εὐλάβεια γιά λογαριασμό τους ὁ Νικόλαος Β΄καί ὁ Κέρενσκι.

Μᾶς λένε ὅτι ἡ Ρωσία θά διαμελιστεῖ, θά διασπαστεῖ σέ χωριστές δημοκρατίες, μά δέν ὑπάρχει λόγος νά φοβόμαστε κάτι τέτιο. Ὅσες αὐτοτελεῖς δημοκρατίες κι᾽ἄν σχηματιστοῦν, δέν πρόκειται νά φοβηθοῦμε. Γιά μᾶς δέν ἔχει σημασία ἀπό ποῦ περνοῦν τά σύνορα τοῦ κράτους, σημασία ἔχει νά διατηρηθεῖ ἡ συμμαχία ἀνάμεσα στούς ἐργαζόμενους ὅλων τῶν ἐθνῶν γιά τόν ἀγώνα ἐνάντια στήν ἀστική τάξη ὁποιουδήποτε ἔθνους. (Θυελλώδη χειροκροτήματα.)

Ἄν ἡ ἀστική τάξη τῆς Φιλλανδίας ἀγοράζει ὅπλα ἀπό τούς γερμανούς γιά νά τά χρησιμοποιήσει ἐνάντια στούς ἐργάτες της, ἐμεῖς προτείνουμε στούς τελευταίους συμμαχία μέ τούς ρώσους ἐργαζόμενους. Ἄς ἀρχίσει ἡ ἀστική τάξη τήν ἀξιοκατάκριτη καί ἐλεεινή φαγωμάρα καί τά παζαρέματα γιά τά σύνορα, τούς ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν καί ὅλων τῶν ἐθνῶν δέν πρόκειται νά τούς διαιρέσουν αὐτά τά πρόστυχα ἐλατήρια. (Θυελλώδη χειροκροτήματα.)

Σήμερα—χρησιμοποιῶ μιά ἄσχημη λέξη—«κατακτοῦμε»

τή Φιλλανδία, ὄχι ὅμως ὅπως τό κάνουν αὐτό οἱ διεθνεῖς ληστές-καπιταλιστές. Τήν κατακτοῦμε γιατί, ἀφήνοντάς της πλήρη ἐλευθερία νά ζεῖ σέ συμμαχία μαζί μας ἤ μέ ἄλλους, ἐγγυόμαστε πλήρη ὑποστήριξη πρός τούς ἐργαζόμενους ὅλων τῶν ἐθνοτήτων ἐνάντια στήν ἀστική τάξη ὅλων τῶν χωρῶν. Ἡ συμμαχία αὐτή δέν βασίζεται σέ σύμφωνα, ἀλλά στήν ἀλληλεγγύη ἀνάμεσα στούς ἐκμεταλλευόμενους ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές.

Παρακολουθοῦμε σήμερα τό ἐθνικό κίνημα στήν Οὐκρανία καί λέμε: εἴμαστε πέρα γιά πέρα ὑπέρ τῆς ἀπόλυτης καί ἀπεριόριστης ἐλευθερίας τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ. Πρέπει νά γκρεμίσουμε τό παλιό, τό αἱματηρό καί βρωμερό παρελθόν, ὅταν ἡ Ρωσία τῶν καπιταλιστῶν-καταπιεστῶν ἔπαιζε τό ρόλο τοῦ δήμιου τῶν ἄλλων λαῶν. Θά σαρώσουμε αὐτό τό παρελθόν, δέν θά ἀφήσουμε πέτρα πάνω στήν πέτρα ἀπ'αὐτό τό παρελθόν. (Θυελλώδη χειροκροτήματα.)

Θά ποῦμε στούς οὐκρανούς: σάν οὐκρανοί μπορεῖτε νά ὀργανώσετε ὅπως θέλετε τή ζωή στόν τόπο σας. Θά δόσουμε ὅμως ἀδελφικά τό χέρι στούς οὐκρανούς ἐργάτες καί θά τούς ποῦμε: μαζί σας θά παλέψουμε ἐνάντια στή δική σας καί τή δική μας ἀστική τάξη. Μόνο ἡ σοσιαλιστική συμμαχία τῶν ἐργαζομένων ὅλων τῶν χωρῶν θά ἐξαλείψει κάθε βάση γιά ἐθνικούς κατατρεγμούς καί φαγωμάρες. (Θυελλώδη χειροκροτήματα.)

Θά περάσω στό ζήτημα τοῦ πολέμου. Ἀρχίσαμε ἀποφασιστικό ἀγώνα ἐνάντια στόν πόλεμο πού προκάλεσε ἡ σύγκρουση τῶν ληστῶν γύρω ἀπό τή λεία. Ὅλα τά κόμματα μιλοῦσαν ὥς τώρα γι'αὐτό τόν ἀγώνα, δέν προχώρησαν ὅμως πέρα ἀπό τά λόγια καί τήν ὑποκρισία. Τώρα ὁ ἀγώνας γιά τήν εἰρήνη ἔχει ἀρχίσει. Ὁ ἀγώνας αὐτός εἶναι δύσκολος. Ὅποιος νόμιζε πώς εἶναι εὔκολο νά ἐπιτευχθεῖ ἡ εἰρήνη, πώς ἀρκεῖ μόνο νά πεῖ κανείς τή λέξη εἰρήνη, καί ἡ ἀστική τάξη θά μᾶς τή σερβίρει στό πιάτο, εἶναι πολύ ἀφελής ἄνθρωπος. Ὅποιος ἀπέδιδε τή γνώμη αὐτή στούς μπολσεβίκους διέπραττε ἀπάτη. Οἱ καπιταλιστές μπλέχτηκαν σέ θανάσιμη σύγκρουση γιά νά μοιράσουν τή λεία. Εἶναι ξεκάθαρο: ἐκμηδενίζω τόν πόλεμο — σημαίνει νικῶ τό κεφάλαιο, καί μ'αὐτή τήν ἔννοια ἄρχισε ἡ Σοβιετική ἐξουσία τόν ἀγώνα. Δημοσιεύσαμε καί θά δημοσιεύουμε καί στό μέλλον τά μυστικά σύμφωνα. Καμιά κακεντρέχεια καί καμιά συκοφαντία δέν θά μᾶς ἐμποδίσει νά ἀκολουθοῦμε αὐτό τό δρόμο. Οἱ κύριοι ἀστοί εἶναι μανιασμένοι, γιατί ὁ λαός βλέπει

γιά ποιό λόγο τόν ἔριχναν στό μακελειό. Προσπαθοῦν νά τρομάξουν τή χώρα μέ τήν προοπτική ἑνός νέου πολέμου, στόν ὁποῖο ἡ Ρωσία θά βρισκόταν ἀπομονωμένη. Δέν πρόκειται ὅμως νά μᾶς σταματήσει τό λυσσασμένο μίσος πού ἡ ἀστική τάξη δείχνει ἀπέναντί μας, ἀπέναντι στό κίνημά μας γιά εἰρήνη. Ἄς δοκιμάσει νά ρίξει τούς λαούς σέ τέταρτο χρόνο πολέμου, τόν ἕνα ἐνάντια στόν ἄλλο. Δέν θά τό κατορθώσει. Ὄχι μόνο στή χώρα μας, ἀλλά σέ ὅλες τίς ἐμπόλεμες χῶρες ὡριμάζει ὁ ἀγώνας ἐνάντια στίς ἰμπεριαλιστικές κυβερνήσεις τους. Ἀκόμη καί στή Γερμανία, πού ὁλόκληρες δεκαετίες οἱ ἰμπεριαλιστές προσπαθοῦσαν νά τή μετατρέψουν σέ πολεμικό στρατόπεδο, ὅπου ὅλος ὁ κρατικός μηχανισμός προσπαθοῦσε νά πνίξει στή γέννησή της τήν παραμικρή ἐκδήλωση τῆς λαϊκῆς ἀγανάκτησης, κι᾿ἐκεῖ τά πράγματα ἔφτασαν ὥς τήν ἀνοιχτή ἐξέγερση στό στόλο. Πρέπει νά ξέρει κανείς πόσο πρωτάκουστα μεγάλη εἶναι ἡ ἀστυνομική αὐθαιρεσία στή Γερμανία, γιά νά καταλάβει τί σημασία ἔχει αὐτή ἡ ἐξέγερση. Ἡ ἐπανάσταση ὅμως δέν γίνεται κατά παραγγελία· ἡ ἐπανάσταση ἔρχεται σάν συνέπεια τοῦ ξεσπάσματος τῆς ἀγανάκτησης τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Ἄν στάθηκε τόσο εὔκολο νά τά βγάλουμε πέρα μέ μιά σπείρα ἀπό ἀξιοθρήνητους, μισότρελους ἀνθρώπους, σάν τόν Ρομάνοφ καί τόν Ρασπούτιν, ἀπό τήν ἄλλη μεριά εἶναι ἀφάνταστα πιό δύσκολη ἡ πάλη ἐνάντια στήν ὀργανωμένη καί ἰσχυρή κλίκα τῶν γερμανῶν ἰμπεριαλιστῶν, ἐστεμμένων καί μή. Μποροῦμε ὅμως καί πρέπει νά δουλεύουμε χέρι-χέρι μέ τήν ἐπαναστατική τάξη τῶν ἐργαζομένων ὅλων τῶν χωρῶν. Κι᾿αὐτό τό δρόμο ἀκολούθησε ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, δημοσιεύοντας τά μυστικά σύμφωνα καί δείχνοντας ὅτι οἱ κυβερνῆτες ὅλων τῶν χωρῶν εἶναι ληστές. Αὐτό εἶναι προπαγάνδα ὄχι μέ λόγια, ἀλλά μέ ἔργα. (Θυελλώδη χειροκροτήματα.)

Θίγοντας στό κλείσιμο τοῦ λόγου του τό ζήτημα τῶν διαπραγματεύσεων γιά εἰρήνη, ὁ ὁμιλητής εἶπε:

—Ὅταν οἱ γερμανοί ἀπάντησαν μέ ὑπεκφυγές στήν ἀπαίτησή μας νά μή στέλνουν στρατεύματα στό δυτικό καί στό ἰταλικό μέτωπο, διακόψαμε τίς διαπραγματεύσεις καί θά τίς ἐπαναλάβουμε ὕστερα ἀπό λίγο καιρό. Κι᾿ὅταν θά τό ἀνακοινώσουμε αὐτό ἀνοιχτά σ᾿ὅλο τόν κόσμο, δέν θά μείνει οὔτε ἕνας γερμανός ἐργάτης πού νά μήν ξέρει ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις γιά εἰρήνη διακόπηκαν ὄχι ἀπό δική μας ὑπαιτιότητα. Ἄν ὅμως δεχτοῦμε τήν ἐκδοχή ὅτι ἡ ἐργατική τάξη τῆς Γερμανίας θά τραβήξει μαζί μέ τή ληστρική-ἰμπεριαλιστική κυβέρνησή της,

κι 'εμεῖς θά βρεθοῦμε στήν ἀνάγκη νά συνεχίσουμε τόν πόλεμο, τότε ὁ ρωσικός λαός πού μποροῦσε νά χύνει ἀδιαμαρτύρητα τό αἷμα του, χωρίς νά ξέρει γιατί καί γιά ποιό σκοπό ἐκτελοῦσε τή θέληση μιᾶς κυβέρνησης πού τόν ἔπνιγε, θά τραβήξει χωρίς κανένα δισταγμό καί μέ δεκαπλασιασμένη δραστηριότητα, μέ δεκαπλασιασμένο ἡρωισμό στόν ἀγώνα, γιατί τότε ὁ ἀγώνας θά γίνεται γιά τό σοσιαλισμό, γιά τήν ἐλευθερία, πού ἐνάντιά της θά στρέψει τά πυρά ἡ διεθνής ἀστική τάξη. Ἔχουμε ὅμως ἐμπιστοσύνη στή διεθνή ἀλληλεγγύη τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν, πού θά ὑπερνικήσουν ὅλα τά ἐμπόδια καί τούς φραγμούς στό δρόμο τῆς πάλης γιά τό σοσιαλισμό. (Θ υ ε λ λ ώ δ η χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.)

«'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»,
ἀρ. φύλ. 235, 25 τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο
τῆς ἐφημερίδας «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»,
πού παραβλήθηκε μέ τό
δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο
τῶν πρακτικῶν

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΜΠΡΟΣΟΥΡΑ «ΥΛΙΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ»

Στήν μπροσούρα πού θέτουμε ὑπόψη τῶν ἀναγνωστῶν ἔχουν συγκεντρωθεῖ (ἡ πρωτοβουλία δέν ἀνήκει στό συγγραφέα, ἀλλά σ'ἕναν ἀπό τούς μπολσεβίκους) τά κυριότερα ἀπό τά ἄρθρα καί τούς λόγους μου πάνω στό ζήτημα τῆς γῆς, πού προσφέρονται γιά πλατιά κυκλοφορία. Τά ἄρθρα καί οἱ λόγοι πού ἔχουν συγκεντρωθεῖ ἐδῶ ἀγκαλιάζουν τή χρονική περίοδο ἀπό τά τέλη τοῦ 'Απρίλη ὥς τά τέλη τοῦ 'Οχτώβρη 1917. Στά ἄρθρα ἔχουν προστεθεῖ: ἡ ἀπόφαση τῆς συνδιάσκεψης τοῦ 'Απρίλη τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπολσεβίκων)* καί τό διάταγμα γιά τή γῆ, πού ψηφίστηκε στίς 26 τοῦ 'Οχτώβρη 1917 ἀπό τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν**. Τά κείμενα τῶν δυό αὐτῶν ντοκουμέντων στήν ἀρχική τους μορφή (δηλαδή τά *σχέδια*) εἶχαν γραφεῖ ἀπό μένα.

Αὐτά τά ντοκουμέντα καί τά ἄρθρα, παρμένα στό σύνολό τους, δίνουν ἀκριβή εἰκόνα τῆς ἀνάπτυξης τῶν ἀπόψεων τοῦ μπολσεβικισμοῦ στούς ἕξι μῆνες τῆς ἐπανάστασης καί τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν τῶν ἀπόψεων στήν πράξη.

Μπορῶ ἐπίσης νά παραπέμψω στό ἄρθρο μου: «'Από τό ἡμερολόγιο ἑνός δημοσιολόγου. 'Αγρότες καί ἐργάτες»*** πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ραμπότσι» (Πετρούπολη, 11 τοῦ Σεπτέμβρη (29 τοῦ Αὐγούστου) 1917, ἀρ. φύλ. 6). Στό ἄρθρο αὐτό ἀναλύεται λεπτομερειακά ἡ συνοπτική ἀγροτική ἐντολή πού

* Βλ. ῞Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 425-428. *'Η Σύντ.*

** Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 24-26. *'Η Σύντ.*

*** Βλ. ῞Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 34ος, σελ. 108-116. *'Η Σύντ.*

δημοσιεύτηκε στό φύλ. ἀρ. 88 τῆς «Ἰζβέστιγια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν Ἀγροτῶν Βουλευτῶν» τῆς 19 τοῦ Αὐγούστου, ἡ ὁποία περιλήφθηκε στό διάταγμα γιά τή γῆ τῆς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1917. Δυό μῆνες πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση τῆς 25 τοῦ Ὀχτώβρη τό ἄρθρο αὐτό ἐξηγεῖ τήν ἀνάγκη «νά ἀλλάξει ἡ βασική κατεύθυνση τῶν ὅσων λέει ὁ ἐργάτης πρός τόν ἀγρότη».

Ν. Λένιν

Πετρούπολη.
27 τοῦ Νοέμβρη 1917.

Δημοσιεύτηκε τό Δεκέμβρη τοῦ 1917, στήν μπροσούρα «Ὑλικά σχετικά μέ τό ἀγροτικό ζήτημα», Πετρούπολη, ἐκδ. «Πριμπόι»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς μπροσούρας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΕΙΡΗΝΗΣ[50]

1) Διαπραγματεύσεις πολιτικές καί οἰκονομικές.
2) Κύριο θέμα τῶν πολιτικῶν διαπραγματεύσεων καί βασική ἀρχή:

«χωρίς προσαρτήσεις καί ἐπανορθώσεις».

3) Ἡ ἔννοια προσάρτηση:

(α) *δέν* εἶναι κατάλληλος ὁ ὁρισμός ὅτι οἱ προσαρτήσεις εἶναι ἐδάφη πού συνενώθηκαν ὕστερα ἀπό τήν κήρυξη τοῦ σημερινοῦ πολέμου*.

(β) προσάρτηση θεωρεῖται κάθε ἔδαφος πού ὁ πληθυσμός του κατά τίς τελευταῖες δεκαετίες (ἀρχίζοντας ἀπό τό δεύτερο μισό τοῦ 19ου αἰώνα) ἔκφρασε τή δυσαρέσκεια γιά τή συνένωση τοῦ ἐδάφους του μέ ἄλλο κράτος, ἤ γιά τή θέση του μέσα στό κράτος—ἀνεξάρτητα ἄν αὐτή ἡ δυσαρέσκεια ἐκφράστηκε στόν Τύπο, στίς ἀποφάσεις τῶν Βουλῶν, τῶν δημοτικῶν ὀργάνων, τῶν συνελεύσεων, καί ἄλλων παρόμοιων σωμάτων, σέ κρατικές καί διπλωματικές πράξεις, πού προκλήθηκαν ἀπό τό ἐθνικό κίνημα αὐτῶν τῶν ἐδαφῶν, μέ ἐθνικές προστριβές, συγκρούσεις, ταραχές κτλ.[51]

1) Ἐπίσημη ἀναγνώριση γιά κάθε (μή κυρίαρχο) ἔθνος πού ἀνήκει στή δοσμένη ἐμπόλεμη χώρα τοῦ δικαιώματος ἐλεύθερης αὐτοδιάθεσης ὥς τόν ἀποχωρισμό καί τό σχηματισμό ἀνεξάρτητου κράτους· 2) τό δικαίωμα τῆς αὐτοδιάθεσης πραγμα-

---

* Ἀπορίπτεται ὁ ὁρισμός τῶν προσαρτήσεων, σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο προσαρτημένα θεωροῦνται τά ἐδάφη πού ἐνσωματώθηκαν ὕστερα ἀπό τήν κήρυξη τοῦ πολέμου.

τοποιεῖται μέ δημοψήφισμα ὅπου συμμετέχει ὅλος ὁ πληθυσμός τῆς αὐτοδιατιθέμενης περιοχῆς· 3) τά γεωγραφικά ὅρια τῆς περιοχῆς αὐτῆς καθορίζονται ἀπό τούς δημοκρατικά ἐκλεγμένους ἀντιπροσώπους αὐτῆς τῆς περιοχῆς καί τῶν γειτονικῶν περιοχῶν· 4) οἱ προκαταρκτικοί ὅροι πού ἐγγυοῦνται τήν πραγματοποίηση τοῦ δικαιώματος τοῦ ἔθνους γιά ἐλεύθερη αὐτοδιάθεση, εἶναι:

α) ἀποχώρηση τῶν στρατευμάτων ἀπό τά ὅρια τῆς αὐτοδιατιθέμενης περιοχῆς·

β) ἀποκατάσταση στήν περιοχή αὐτή τῶν προσφύγων, καθώς καί τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, πού οἱ ἀρχές τούς εἶχαν ἐκτοπίσει μέ τήν ἔναρξη τοῦ πολέμου·

γ) δημιουργία στή δοσμένη περιοχή προσωρινῆς διοίκησης ἀπό δημοκρατικά ἐκλεγμένους ἀντιπροσώπους τοῦ αὐτοδιατιθέμενου ἔθνους μέ δικαίωμα (ἀνάμεσα στ᾿ ἄλλα) τῆς πραγματοποίησης τοῦ σημείου *β*·

δ) δημιουργία, πλάι στήν προσωρινή διοίκηση, ἐπιτροπῶν τῶν συμβαλλόμενων μερῶν μέ δικαίωμα ἀμοιβαίου ἐλέγχου·

ε) ἡ κάλυψη τῶν ἀπαραίτητων ἐξόδων γιά τήν ἐφαρμογή τῶν σημείων *β* καί *γ* νά γίνεται ἀπό εἰδικό κονδύλι σέ βάρος τῆς πλευρᾶς πού εἶχε ἐπιβάλει τήν κατοχή.

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Νοέμβρη
(10 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ[52]

Ὁ δ η γ ί ε ς;

1) Ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν.
2) Ὑποχρεωτικός συνδικαλισμός.
3) Κρατικό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.
4) Ἐπαναστατικά μέτρα πάλης ἐνάντια στή μαύρη ἀγορά.
5) Ξεσκέπασμα τῆς χρηματιστικῆς καί τῆς τραπεζικῆς ληστείας.
6) Χρηματοδότηση τῆς βιομηχανίας.
7) Ἀνεργία.
8) Ἀποστράτευση—τοῦ στρατοῦ; τῆς βιομηχανίας;[53]
9) Ἐπισιτισμός.

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Νοέμβρη (10 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

᾿Εθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν
᾿Απορόφηση τῶν χρημάτων πίσω στό δημόσιο
Καινούργια χρήματα γιά τά μεγάλα χαρτονομίσματα
᾿Επαναστατικά μέτρα γιά νά περάσουν οἱ φάμπρικες σέ ὠφέλιμη παραγωγή
Συγκεντροποίηση τῆς κατανάλωσης μέ τήν ὑποχρεωτική συνένωση στούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς
Κρατικό μονοπώλιο στό ἐξωτερικό ἐμπόριο
᾿Εθνικοποίηση τῆς βιομηχανίας
Κρατικά δάνεια.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 27 τοῦ Νοέμβρη (10 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗΣ[54]

Στά συνθήματα τῆς διαδήλωσης πού δημοσιεύτηκαν στίς 28.XI θά συμβούλευα νά προστεθοῦν:

Αἶσχος σ'ἐκείνους τούς «δεξιούς» ἐσέρους καί τούς «τσερνοφικούς» πού ἀποσπάστηκαν ἀπό τό ἀγροτικό συνέδριο!

Ζήτω τό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού τάχθηκε ὑπέρ τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας!

῾Ο ἐργαζόμενος λαός ἀπαιτεῖ νά ἀναγνωρίσει ἡ Συντακτική Συνέλευση τή Σοβιετική ἐξουσία καί τή Σοβιετική κυβέρνηση!

Ζήτω ἡ ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν!

Κάτω οἱ σαμποταριστές καί οἱ ἀπεργοί δημόσιοι ὑπάλληλοι!
Μποϋκοτάρισμα καί ἐπαναστατική τρομοκρατία ἐναντίον τους!

Λένιν

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Νοέμβρη (11 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό περιοδικό «Ζητήματα ἱστορίας τοῦ ΚΚΣΕ», τεῦχ. 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΛΛΗΨΗ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ[55]

Τά μέλη τῶν καθοδηγητικῶν ὀργάνων τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων, κόμματος τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ, πρέπει νά συλληφθοῦν καί νά δικαστοῦν ἀπό τά ἐπαναστατικά δικαστήρια.

Τά τοπικά Σοβιέτ ἔχουν ὑποχρέωση νά ἐπιτηροῦν ἰδιαίτερα τό Κόμμα τῶν καντέτων λόγω τῆς σύνδεσής του μέ τόν κορνιλοφικό-καλεντινικό ἐμφύλιο πόλεμο ἐνάντια στήν ἐπανάσταση.

Τό διάταγμα μπαίνει σέ ἰσχύ ἀπό τή στιγμή τῆς ὑπογραφῆς του.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πετρούπολη, 28 τοῦ Νοέμβρη 1917,
ὥρα $10^1/_2$ τό βράδυ.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 23 (ἀπογευματινή ἔκδοση), 12 τοῦ Δεκέμβρη (29 τοῦ Νοέμβρη) 1917 καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 239, 29 τοῦ Νοέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

Η ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΒΑΣΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ)[56]

Ἡ ΚΕ καθιερώνει τήν ἀρχή:

θεωρεῖται συκοφάντης γιά ὅλες τίς ραδιουργίες καί τίς προσωπικές κατηγορίες, ἐκεῖνος πού προβάλλει τέτιες κατηγορίες, χωρίς νά παρουσιάζει συγκεκριμένες καταγγελίες ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου·

— ὅποιος θεωρεῖ τόν ἑαυτό του θιγμένο ἀπό παρόμοιες κατηγορίες, καλεῖται νά ἀπευθυνθεῖ στό δικαστήριο.

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη (12 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΛΟΓΟΙ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 29 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ (12 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ) 1917

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1

Συζητεῖται τό ζήτημα γιά τή σύνθεση τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς «Πράβντα». Ὁ Ν. Ι. Μπουχάριν βάζει ζήτημα νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τή δουλιά στήν Οἰκονομική σύσκεψη, γιά νά μπορέσει νά ἐπιδοθεῖ στή δουλιά τῆς «Πράβντα»[57].

Ὁ σύντρ. Λένιν τονίζει ὅτι στήν Οἰκονομική σύσκεψη δέν δόθηκε μέχρι τώρα ἀρκετή προσοχή, ἐνῶ ἀποτελεῖ ἕναν ἀπό τούς μεγαλύτερους συντελεστές τῆς σύγχρονης κρατικῆς οἰκοδόμησης[58] καί γι'αὐτό ἐδῶ χρειάζεται νά ἔχουμε ἀνθρώπους ἔμπειρους, ὅπως εἶναι ὁ σ. Μπουχάριν, καί γιά τό λόγο αὐτό ἐπιμένει νά μή μπεῖ ὁ σ. Μπουχάριν στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Πράβντα».

2

Ἡ Ε. Ντ. Στάσοβα προτείνει ὅπως ἡ Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Πράβντα» ἀποτελεῖται ἀπό τρεῖς, τούς: Ι. Β. Στάλιν, Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ καί Ν. Ι. Μπουχάριν.

Ὁ σύντρ. Λένιν προτείνει ἄλλη τριάδα: Σοκόλνικοφ, Στάλιν, Τρότσκι.

3

Συζητεῖται ἡ αἴτηση τοῦ Α. Ι. Ρίκοφ, τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ, τοῦ Β. Π. Μιλιούτιν καί τοῦ Β. Π. Νογκίν γιά τήν ἐπαναπρόσληψή τους στήν ΚΕ τοῦ Κόμματος.

Ὁ σύντρ. Λένιν διαβάζει τό προσχέδιο τῆς ἀπάντησής του στήν ἔκκληση[59] αὐτή, ὅπου τονίζεται ὅτι στήν αἴτηση τῶν τεσσάρων φαίνεται καθαρά ἡ πλήρης διάστασή τους μέ μᾶς, γιατί αὐτοί θεωροῦν ὅτι ἡ ΚΕ ἔκανε ὑποχωρήσεις. Συγκεκριμένα ὁ Λένιν προτείνει νά ζητηθεῖ ἀπό τήν τετράδα γραπτή δήλωση ποῦ θέλουν νά παραδοθεῖ τό γράμμα τους, δηλ. ἄν θέλουν νά δημοσιευτεῖ στόν Τύπο. Μέ δική μας πρωτοβουλία δέν τό δημοσιεύουμε στόν Τύπο, καί τούς ἀπαντοῦμε γραπτά ὅτι δέν τούς δεχόμαστε πίσω.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στό βιβλίο «Πρακτικά τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ. Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ-ΩΦΕΛΙΜΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Ἀνατίθεται στόν σύντρ. Ρασκόλνικοφ νά ἀναχωρήσει ἔκτακτα γιά τό Ἐπιτροπάτο Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας, καθώς ἐπίσης καί γιά τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ (τμῆμα ἐφοδιασμοῦ μηχανῶν) γιά τήν ἄμεση ὀργάνωση τῶν παραγγελιῶν πού θά μποροῦσαν νά παραδοθοῦν στά ἐργοστάσια, τά ὁποῖα εἶναι ἀπασχολημένα μέ τήν ἀνέγερση ἔργων τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ καί μέ ἐπισκευές. Ἰδιαίτερα ἐπείγει ἡ παραγωγή ἀγροτικογεωργικῶν ἐργαλείων, μηχανῶν, ἡ παραγωγή καί ἡ ἐπισκευή ἀτμομηχανῶν. Νά προσεχτεῖ πρῶτα ἀπ'ὅλα τό Μεταλλουργικό ἐργοστάσιο τῆς Πετρούπολης, πού εἶναι ἐφοδιασμένο γιά ἀρκετό καιρό μέ καύσιμη ὕλη καί μέταλλο.

Ἀνατίθεται στή Γενική οἰκονομική διεύθυνση τοῦ ναυτικοῦ νά ἐπανεξετάσει ἀμέσως τόν προϋπολογισμό τοῦ Ὑπουργείου Ναυτικῶν γιά τό 1917, μέ σκοπό τήν ἀναστολή ὅλων τῶν ἐξόδων πού προβλέπονται σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα γιά τήν κατασκευή πολεμικῶν πλοίων καί ὅλων γενικά τῶν μή παραγωγικῶν ἐξόδων καί τή μεταφορά ἀνάλογων πιστώσεων σέ ὠφέλιμες ἐργασίες τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας. Ὁ σύντρ. Ι. Ε. Γκουκόβσκι στέλνεται γιά νά πάρει μέρος στή δουλιά αὐτή σάν ἔκτακτος ἐπίτροπος γιά τήν ἐπανεξέταση τῶν προϋπολογισμῶν ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν.

Στόν σύντρ. Ρασκόλνικοφ καί στό ἐξουσιοδοτημένο πρόσωπο ἀπό τή Γενική οἰκονομική διεύθυνση τοῦ ναυτικοῦ (ἤ στόν σύντρ. Γκουκόβσκι), καθώς καί στό ἐξουσιοδοτημένο πρόσωπο

ἀπό τό 'Επιτροπάτο 'Εμπορίου καί Βιομηχανίας ἀνατίθεται νά κάνουν ἔκθεση *καθημερινά* στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς διαταγῆς αὐτῆς.

῾Ο Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη (12 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Γιά νά συμμετέχει κανείς στήν ἐπανάσταση σάν λογικός ἄνθρωπος, συνειδητά καί μέ ἐπιτυχία, πρέπει νά μορφώνεται.

Ἡ δουλιά τῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Πετρούπολης εἶναι ὀργανωμένη ἐξαιρετικά ἄσχημα, λόγω τῆς ὀλέθριας τακτικῆς πού ἀκολουθοῦσε ἐπί χρόνια ὁ τσαρισμός στό ζήτημα τῆς λαϊκῆς παιδείας.

Εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο νά γίνουν ἀμέσως οἱ παρακάτω βασικές μεταρυθμίσεις, οἱ ὁποῖες ἀπορέουν ἀπό τίς ἀρχές πού ἐφαρμόζονται ἀπό καιρό στά ἐλεύθερα κράτη τῆς Δύσης, κυρίως στήν Ἐλβετία καί στίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς:

1) Ἡ Δημόσια Βιβλιοθήκη (πρώην Αὐτοκρατορική) πρέπει νά ὀργανώσει ἀμέσως *τήν ἀνταλλαγή* βιβλίων τόσο μέ *ὅλες* τίς συλλογικές καί κρατικές βιβλιοθῆκες τῆς Πετρούπολης καί τῆς ἐπαρχίας, ὅσο καί μέ τίς βιβλιοθῆκες *τοῦ ἐξωτερικοῦ* (Φιλλανδίας, Σουηδίας *κτλ.*).

2) Ἡ ἀποστολή τῶν βιβλίων *ἀπό βιβλιοθήκη σέ βιβλιοθήκη* πρέπει νά κηρυχτεῖ μέ νόμο *ἀτελής*.

3) Τό ἀναγνωστήριο τῆς βιβλιοθήκης πρέπει νά εἶναι ἀνοιχτό, ὅπως γίνεται γιά τούς *πλούσιους* στίς πολιτισμένες χῶρες στίς *ἰδιωτικές* βιβλιοθῆκες καί στά ἀναγνωστήρια, κάθε μέρα, *χωρίς* νά ἐξαιροῦνται οἱ γιορτές καί οἱ Κυριακές, ἀπό τίς 8 τό πρωί ὥς τίς 11 τό βράδυ.

4) Οἱ ἀπαραίτητοι ὑπάλληλοι πρέπει νά μετατεθοῦν ἀμέσως στή Δημόσια Βιβλιοθήκη ἀπό τά τμήματα τοῦ Ὑπουργείου Λαϊκῆς Παιδείας (μέ πιό πλατιά χρησιμοποίηση τῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν, γιατί ἡ ἐργασία τῶν ἀνδρῶν εἶναι ἀπαραίτητη γιά ἀνάγκες στρατιωτικῆς φύσης), στά ὁποῖα τμήματα τά $^9/_{10}$ ἀπασχολοῦνται μέ δουλιά ὄχι μόνο ἀνώφελη, μά καί ἐπιζήμια.

Γράφτηκε τό Νοέμβρη τοῦ 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΚΕΕ. 1 (14) ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1917

1

ΛΟΓΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΛΑ·Ι·ΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ[60]

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

῾Ο Λένιν ὑπερασπίζει τό σοβιετικό σχέδιο καί τονίζει ὅτι τό ᾽Ανώτατο συμβούλιο λαϊκῆς οἰκονομίας δέν μπορεῖ νά ἐξομοιωθεῖ μέ τή Βουλή, ἀλλά πρέπει νά εἶναι ἀκριβῶς τό ἴδιο μαχητικό ὄργανο γιά τήν πάλη ἐνάντια στούς καπιταλιστές καί τούς τσιφλικάδες στήν οἰκονομία, ὅπως εἶναι τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων στήν πολιτική.

«Νόβαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 192, 3 (16) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Νόβαγια Ζίζν»

2

ΛΟΓΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ[61]

Ἄν πάρουμε τή Συντακτική Συνέλευση ἔξω ἀπό τίς συνθῆκες τῆς ταξικῆς πάλης, πού ἔφτασε ὥς τόν ἐμφύλιο πόλεμο, δέν ξέρουμε ὥς τώρα πιό τέλειο θεσμό γιά τήν ἐκδήλωση τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ. Δέν πρέπει ὅμως νά χανόμαστε στή σφαίρα τῆς φαντασίας. Ἡ Συντακτική Συνέλευση θά εἶναι ὑποχρεωμένη νά δρᾶ μέσα σέ συνθῆκες ἐμφύλιου πολέμου. Τόν ἐμφύλιο πόλεμο τόν ἄρχισαν τά ἀστικά-καλεντινικά στοιχεῖα.

Ὕστερα ἀπό τήν προσπάθεια νά παρατείνουν τήν ἐξέγερση τῆς Μόσχας, ὕστερα ἀπό τήν ἀποτυχημένη προσπάθεια τοῦ Κέρενσκι νά κινήσει στρατεύματα κατά τῆς Πετρούπολης, ὕστερα ἀπό τήν ἄκαρπη προσπάθεια νά ὀργανωθοῦν τά ἀντεπαναστατικά ἀνώτερα στελέχη τῆς διοίκησης τοῦ στρατοῦ, ἐπιχειροῦν τώρα νά ὀργανώσουν ἐξέγερση στό Ντόν. Ἡ προσπάθεια αὐτή εἶναι καταδικασμένη, γιατί οἱ ἐργαζόμενοι κοζάκοι εἶναι ἐνάντια στούς καλεντινικούς.

Ἀπαντώντας στίς ἐπικρίσεις γιά διωγμό τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων, ὁ Λένιν δηλώνει: δέν μπορεῖ νά χωρίζεται ἡ ταξική πάλη ἀπό τόν πολιτικό ἀντίπαλο. Ὅταν λένε πώς τό Κόμμα τῶν καντέτων δέν εἶναι ἰσχυρή ὁμάδα,—δέν λένε τήν ἀλήθεια. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τῶν καντέτων εἶναι τό πολιτικό ἐπιτελεῖο τῆς ἀστικῆς τάξης. Οἱ καντέτοι ἔχουν ἀπορροφήσει ὅλες τίς εὔπορες τάξεις. Μαζί τους ἔχουν συγχωνευθεῖ τά στοιχεῖα πού βρίσκονταν δεξιότερα ἀπό τούς καντέτους. Ὅλοι αὐτοί ὑποστηρίζουν τό Κόμμα τῶν καντέτων.

Μᾶς προτείνουν νά συγκαλέσουμε τή Συντακτική Συνέλευση ἔτσι ὅπως τήν εἶχαν ἐπινοήσει. Ὄχι, νά μᾶς συγχωρεῖτε! Τήν εἶχαν ἐπινοήσει ἐνάντια στό λαό. Κάναμε τήν ἐπανάσταση γιά νά

ἐξασφαλίσουμε ἐγγυήσεις ὅτι ἡ Συντακτική Συνέλευση δέν θά χρησιμοποιηθεῖ ἐνάντια στό λαό, γιά νά ἔχει τίς ἐγγυήσεις αὐτές στά χέρια της ἡ κυβέρνηση. Τό διάταγμά μας ὁρίζει καθαρά καί ἀπερίφραστα πότε θά συγκληθεῖ ἡ Συντακτική Συνέλευση[62]. Μέ τό διάταγμα δόσαμε συγκεκριμένη ἀπάντηση σ'αὐτό τό ἐρώτημα. Μή χάνετε τήν ὥρα σας, προσπαθώντας νά μαντέψετε τίς σκέψεις μας, δέν κρύβουμε τίποτε. Εἴπαμε πώς, ὅταν συγκεντρωθοῦν 400 ἄτομα, θά συγκαλέσουμε Συντακτική Συνέλευση. Δέν φταῖμε ἐμεῖς, ἄν οἱ ἐκλογές ἔγιναν ἀργότερα ἀπό τήν ἡμερομηνία πού εἶχε ὁριστεῖ. Σέ μερικές περιοχές τά ἴδια τά Σοβιέτ ὅρισαν πιό ἀργότερα ἀκόμη τίς ἐκλογές. 'Εφόσον οἱ ἐκλογές δέν ἔγιναν ταυτόχρονα, ἔπρεπε νά καθοριστεῖ ὁ ἀριθμός βουλευτῶν πού ἀπαιτεῖται γιά τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. Ἔγινε προσπάθεια νά ἐκμεταλλευτοῦν τό γεγονός ὅτι ὁ νόμος δέν καθορίζει αὐτό τόν ἀριθμό, γιά νά συγκαλέσουν τή Συντακτική Συνέλευση μέ ὁποιονδήποτε ἀριθμό βουλευτῶν. Σέ ποιά θέση θά βρισκόταν ἡ ἐξουσία πού θά ἐπέτρεπε νά γίνει αὐτό τό πράγμα; Ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἐνήργησε σωστά, καθορίζοντας τόν ἀριθμό βουλευτῶν πού ἀπαιτεῖται γιά νά θεωρεῖται ὅτι ἡ Συντακτική Συνέλευση συγκλήθηκε κανονικά. Ἡ Σοβιετική ἐξουσία τό ἔκανε αὐτό. Ὅποιος δέν συμφωνεῖ, πρέπει νά ὑποβάλει σέ κριτική τό διάταγμα. Ἄν, ἀντί κριτικῆς, ἀκοῦμε ὑπαινιγμούς, γενικά ὑπονοούμενα, τά ἀπορίπτουμε.

Ὅταν ἡ ἐπαναστατική τάξη διεξάγει ἀγώνα ἐνάντια στίς πλούσιες τάξεις πού προβάλλουν ἀντίσταση, ὀφείλει νά πνίγει αὐτή τήν ἀντίσταση. Κι'ἐμεῖς θά πνίγουμε τήν ἀντίσταση τῶν πλούσιων μέ ὅλα τά μέσα πού χρησιμοποιοῦσαν αὐτοί γιά νά πνίξουν τό προλεταριάτο,—ἄλλα μέσα δέν ἔχουν ἀνακαλυφθεῖ.

Εἴπατε ὅτι πρέπει νά ἀπομονώσουμε τήν ἀστική τάξη. Μά οἱ καντέτοι, καλυπτόμενοι πίσω ἀπό ἕνα τυπικά δημοκρατικό σύνθημα, τό σύνθημα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, στήν πράξη ἀρχίζουν τόν ἐμφύλιο πόλεμο. Λένε: «Θέλουμε καί στή Συντακτική Συνέλευση νά εἴμαστε, καί ταυτόχρονα νά ὀργανώνουμε τόν ἐμφύλιο πόλεμο», καί σεῖς ἀπαντᾶτε σ'αὐτό μέ φράσεις γιά ἀπομόνωση.

Δέν πιάνουμε μόνο τούς παραβάτες τῶν τύπων, ἀπαγγέλλουμε ἀνοιχτή πολιτική κατηγορία ἐνάντια σ'ἕνα πολιτικό κόμμα. Ἔτσι ἔκαναν καί οἱ γάλλοι ἐπαναστάτες. Αὐτή εἶναι ἡ ἀπάντησή μας στούς ἀγρότες ἐκείνους πού ψηφίζανε χωρίς νά ξέρουν ποιόν ψηφίζουν. Ἄς ξέρει ὁ λαός ὅτι ἡ Συντακτική Συνέλευση θά συνέλθει ὄχι ἔτσι ὅπως τό ἤθελε ὁ Κέρενσκι. Καθιερώσαμε τό

δικαίωμα τῆς ἀνάκλησης, καί ἡ Συντακτική Συνέλευση δέν θά εἶναι σάν αὐτή πού ἐπινόησε ἡ ἀστική τάξη. Τώρα, πού μόνο λίγες μέρες μᾶς χωρίζουν ἀπό τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ἡ ἀστική τάξη ὀργανώνει τόν ἐμφύλιο πόλεμο καί δυναμώνει τό σαμποτάρισμα, τορπιλίζοντας τήν ὑπόθεση τῆς ἀνακωχῆς. Δέν θά ἀφήσουμε νά μᾶς ξεγελοῦν μέ τυπικά συνθήματα. Αὐτοί θέλουν νά βρίσκονται στή Συντακτική Συνέλευση καί ταυτόχρονα νά ὀργανώνουν τόν ἐμφύλιο πόλεμο. Ἄς ἀναλύσουν τήν κατηγορία μας ἐνάντια στό Κόμμα τῶν καντέτων ἀπό ἄποψη οὐσίας, ἄς ἀποδείξουν ὅτι τό Κόμμα τῶν καντέτων δέν εἶναι τό ἐπιτελεῖο τοῦ ἐμφύλιου πολέμου, πού εἶναι ὁλοφάνερα καταδικασμένος σέ ἀποτυχία καί πνίγει τή χώρα στό αἷμα. Αὐτό ὁ σ. Στάινμπεργκ δέν φρόντισε νά τό ἀποδείξει. Ξέχασε ὅλα ὅσα ἐξακριβώθηκαν γιά τίς σχέσεις τῶν καντέτων μέ τόν Κορνίλοφ· τίς σχέσεις αὐτές δέν τίς ξεσκεπάσαμε ἐμεῖς, ἀλλά ὁ Τσερνόφ, ὁ πολιτικός μας ἀντίπαλος. Μᾶς προτείνουν νά πιάνουμε τούς «φταῖχτες». Δέν πρόκειται νά ἀποκρύψουμε τήν πολιτική κατηγορία ἐνάντια στό ἐπιτελεῖο μιᾶς ὁλόκληρης τάξης, κυνηγώντας διάφορα πρόσωπα.

Σέ συνέχεια ὁ σύντρ. Λένιν στέκει στήν ἀντίρηση ὅτι καί τούς μπολσεβίκους ἐπίσης τούς ἀνακήρυσσαν ἐχθρούς τοῦ λαοῦ. Μᾶς ἀπειλοῦσαν ὅτι θά μᾶς ἀνακηρύξουν ἐχθρούς τοῦ λαοῦ, ἀλλά δέν τό ἔκαναν. Δέν τόλμησαν νά τό κάνουν. Τούς λέγαμε τότε: «Μάλιστα, ἄν μπορεῖτε νά τό κάνετε αὐτό, δοκιμάστε. Δοκιμάστε νά πεῖτε στό λαό ὅτι τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων, σάν κόμμα, σάν κατεύθυνση, εἶναι ἐχθρός τοῦ λαοῦ». Δέν τόλμησαν νά τό κάνουν αὐτό, ἔπιαναν διάφορα πρόσωπα, συκοφαντοῦσαν. Τούς λέγαμε: δέν μπορεῖτε νά μᾶς κηρύξετε ἐχθρούς τοῦ λαοῦ, ἀπό ἄποψη ἀρχῶν δέν ἔχετε τίποτε νά ἀντιπαρατάξετε στούς μπολσεβίκους, μόνο συκοφαντίες μπορεῖτε νά διαδίδετε. Ἡ κατηγορία μας ἐνάντια σ'ἕνα κόμμα βάζει τέρμα στίς μικρόπρεπες μεθόδους πολιτικῆς πάλης. Θά ποῦμε στό λαό τήν ἀλήθεια. Θά ποῦμε στό λαό πώς τά συμφέροντά του στέκουν πιό ψηλά ἀπό τά συμφέροντα ἑνός δημοκρατικοῦ θεσμοῦ. Δέν πρέπει νά γυρίζουμε πίσω στίς παλιές προλήψεις, πού ὑποτάσσουν τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ στόν τυπικό δημοκρατισμό. Οἱ καντέτοι φωνάζουν: «Ὅλη ἡ ἐξουσία στή Συντακτική Συνέλευση». Στήν πράξη ὅμως αὐτό γιά ἐκείνους σημαίνει: «Ὅλη ἡ ἐξουσία στόν Καλέντιν». Πρέπει νά τό ποῦμε αὐτό στό λαό, καί ὁ λαός θά ἐπιδοκιμάσει τή στάση μας.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 207,
19 (6) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

3

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΩΝ ΚΑΝΤΕΤΩΝ

Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή, ἀφοῦ ἄκουσε τίς ἐξηγήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων σχετικά μέ τό διάταγμα, πού κηρύσσει τό Κόμμα τῶν καντέτων Κόμμα ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ καί διατάζει τή σύλληψη τῶν μελῶν τῶν καθοδηγητικῶν ὀργάνων αὐτοῦ τοῦ Κόμματος καί τήν ἐπιτήρηση ἀπομέρους τῶν Σοβιέτ τοῦ Κόμματος στό σύνολό του, ἐπιβεβαιώνει τήν ἀνάγκη νά καταπολεμηθεῖ μέ τόν πιό ἀποφασιστικό τρόπο ἡ ἀστική ἀντεπανάσταση πού ἔχει ἐπικεφαλῆς τό Κόμμα τῶν καντέτων, τό ὁποῖο ἄνοιξε λυσσαλέο ἐμφύλιο πόλεμο ἐνάντια στά ἴδια τά βάθρα τῆς ἐργατοαγροτικῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ΚΕΕ δηλώνει ὅτι θά παρέχει καί στό μέλλον τήν ὑποστήριξή της στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πρός αὐτή τήν κατεύθυνση καί ἀποκρούει τίς διαμαρτυρίες τῶν πολιτικῶν ὁμάδων, πού μέ τίς ταλαντεύσεις τους ὑποσκάπτουν τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτικῆς φτωχολογιᾶς.

«Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 243, 3 τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»

ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ 2 (15) ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1917[63]

Σύντροφοι, στό προηγούμενο Έκτακτο συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν παρουσιάστηκα ἀπομέρους τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων, καί ὄχι ἀπομέρους τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· ἔτσι ἀκριβῶς παρουσιάζομαι καί τώρα, γιατί ἐκεῖνο πού ἔχει σημασία γιά μένα εἶναι νά μάθετε ἐσεῖς, τό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν τή γνώμη τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων.

Ὅταν ἔφτασα ἐδῶ, ἄκουσα ἕνα μέρος ἀπό τό λόγο τοῦ τελευταίου ὁμιλητῆ πού, γυρίζοντας πρός ἐμένα, σᾶς εἶπε ὅτι θέλω νά σᾶς διαλύσω μέ τίς λόγχες. Σύντροφοι, ἡ Ρωσία δέν βρίσκεται πιά σέ ἡλικία πού θά μποροῦσε ὁποιοσδήποτε νά τήν κυβερνάει ἐτσιθελικά. Ξέρετε πώς ἀπό τότε πού ὁ στρατός στάθηκε ἱκανός νά χρησιμοποιήσει τά ὅπλα του γιά νά κατακτήσει τήν ἐλευθερία, ἀπό τότε πού οἱ ἀγρότες πού φοροῦν στρατιωτικές χλαῖνες μποροῦν νά συνέρχονται καί νά συνεννοοῦνται μέ τούς ἀγρότες πού δέν φοροῦν τέτιες χλαῖνες, δέν ὑπάρχει δύναμη πού θά μποροῦσε νά δαμάσει τή θέληση τοῦ λαοῦ, τή θέληση τῶν ἀγροτῶν καί τῶν ἐργατῶν.

Σύντροφοι, θέλω νά σᾶς μιλήσω γιά τό πῶς καταλαβαίνουμε ἐμεῖς τήν ἐπανάσταση τῆς 25 τοῦ Ὀχτώβρη. Σύντροφοι, ἐδῶ εἶπαν ὅτι μπορεῖ ἕνα νέο κύμα τῆς ἐπανάστασης νά σαρώσει τά Σοβιέτ. Ἐγώ λέω: αὐτό δέν πρόκειται νά γίνει. Εἶμαι ἀπόλυτα βέβαιος ὅτι τά Σοβιέτ ποτέ δέν θά χαθοῦν· ἡ ἐπανάσταση τῆς 25 τοῦ Ὀχτώβρη μᾶς τό ἀπόδειξε αὐτό. Τά Σοβιέτ ποτέ δέν θά χαθοῦν, γιατί εἶχαν σχηματιστεῖ κατά τήν πρώτη ἀκόμη ἐπανάσταση τοῦ 1905, σχηματίστηκαν καί ὕστερα ἀπό τήν

ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη, καί ὄχι μέ κάποια προσωπική πρωτοβουλία, ἀλλά μέ τή θέληση τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ἀπό τά κάτω. Ἐδῶ δέν χωράει κανένας περιορισμός, κανένας τύπος, γιατί τά Σοβιέτ σχηματίστηκαν μέ τή θέληση τοῦ λαοῦ, καί ὁ λαός εἶναι ἐλεύθερος νά ἀνακαλέσει ὁποιαδήποτε στιγμή τούς ἀντιπροσώπους του. Τά Σοβιέτ εἶναι ἀνώτερα ἀπό κάθε Βουλή, ἀπό κάθε Συντακτική Συνέλευση. (Θ ό ρ υ β ο ς, φ ω ν έ ς: «Ψέματα!».) Τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων ἔλεγε πάντοτε ὅτι τό ἀνώτερο ὄργανο εἶναι τά Σοβιέτ. Δέν μπορεῖτε νά λέτε πώς αὐτό εἶναι ψέμα, γιατί οἱ ἐπαναστάσεις πού ἔγιναν στήν Εὐρώπη καί πού ἀνάτρεψαν τή μοναρχία, σχημάτιζαν μέσω τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἀστική δημοκρατία. Ἐπανάσταση σάν τή δική μας δέν ἔγινε ἀκόμη ποτέ καί πουθενά. Λένε ὅτι ἡ ἐπανάσταση τῆς 25 τοῦ Ὀχτώβρη ἔδοσε μόνο μιά «μπολσεβίκικη κυβέρνηση». Θά μποροῦσα νά πῶ ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων δέν ἀποτελεῖται μόνο ἀπό μπολσεβίκους. Ὅσοι ἀπό σᾶς θυμοῦνται τό πρῶτο συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, πρέπει νά ξέρουν πώς τότε οἱ μπολσεβίκοι ἀποτελοῦσαν μειοψηφία· καί νά τώρα ὁ λαός, ἀφοῦ πείστηκε μέ τήν πείρα του ποῦ ὁδηγεῖ ἡ πολιτική τῶν συμβιβασμῶν, ἔδοσε στό Δεύτερο συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τήν πλειοψηφία στό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων. Ὅταν μοῦ λένε καί φωνασκοῦν ἀπό τόν ἐχθρικό Τύπο ὅτι οἱ λόγχες μποροῦν νά στραφοῦν ἐνάντια στά Σοβιέτ, ἐγώ γελάω. Οἱ λόγχες βρίσκονται στά χέρια τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν, κι'ἀπό τά χέρια τους δέν θά στραφοῦν ποτέ ἐνάντια στά Σοβιέτ. Κι'ἄς κατευθύνει ἡ ἀντεπανάσταση τίς λόγχες ἐνάντια στά Σοβιέτ, τά Σοβιέτ δέν τίς φοβοῦνται.

Περνώντας στό ζήτημα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, πρέπει νά πῶ ὅτι ἡ Συντακτική Συνέλευση μπορεῖ νά βοηθήσει μόνο ὅταν ὁ ἴδιος ὁ λαός θά ἀναπτύσσεται ἐλεύθερα καί θά οἰκοδομεῖ τή νέα ζωή. Καί σᾶς ρωτῶ: ἄραγε ἔτσι ἔχουν τά πράγματα;

Θά σᾶς πῶς κάτι πού τό ξέρετε ὅλοι: «δέν ἔγινε ὁ ἄνθρωπος γιά τό Σάββατο, ἀλλά τό Σάββατο ἔγινε γιά τόν ἄνθρωπο». Ξέρετε, σύντροφοι, πῶς διεξήχθηκαν οἱ ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση. Εἶναι ἕνας ἀπό τούς πιό προοδευτικούς τρόπους ἐκλογῆς, γιατί στήν περίπτωση αὐτή δέν ἐκλέγονται χωριστά πρόσωπα, ἀλλά ἀντιπρόσωποι τῶν κομμάτων. Κι'αὐτό εἶναι ἕνα βῆμα πρός τά μπρός, γιατί τήν ἐπανάσταση δέν τήν κάνουν τά πρόσωπα, ἀλλά τά κόμματα. Ὅταν γίνονταν οἱ ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση, ὑπῆρχε ἕνα μόνο Κόμμα

τῶν ἐσέρων, τό Κόμμα πού ἔχει τήν πλειοψηφία στή Συντακτική Συνέλευση. Τώρα δέν συμβαίνει αὐτό. Θά πεῖτε ἴσως πώς κι᾽αὐτό τό ἔκαναν οἱ μπολσεβίκοι; Ὄχι, σύντροφοι, αὐτό εἶναι παγκόσμιος νόμος. Παντοῦ καί πάντα, ἀργά καί δύσκολα ὁ λαός χωρίζεται σέ δυό στρατόπεδα: στό στρατόπεδο τῶν ἀπόκληρων τῆς τύχης, τῶν ταπεινῶν, στό στρατόπεδο αὐτῶν πού ἀγωνίζονται γιά ἕνα καλύτερο μέλλον ὅλων τῶν ἐργαζομένων καί στό στρατόπεδο ἐκείνων πού ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς ὑποστηρίζουν τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές. Ὅταν γίνονταν οἱ ἐκλογές, ὁ λαός δέν ψήφισε αὐτούς πού ἐκφράζουν τή θέλησή του, τόν πόθο του. Λέτε ὅτι κηρύξαμε ὁλόκληρο τό Κόμμα τῶν καντέτων ἐχθρούς τοῦ λαοῦ. Ναί, τό κάναμε αὐτό, ἐκφράζοντας τή θέληση τοῦ Δεύτερου συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Καί τώρα πού βρισκόμαστε στά πρόθυρα τῆς εἰρήνης, τοῦ τερματισμοῦ τοῦ φρικτοῦ τρίχρονου μακελειοῦ, εἴμαστε βέβαιοι πώς αὐτό εἶναι ἀπαίτηση ὅλων τῶν ἐργαζομένων, ὅλων τῶν χωρῶν. Ἀργά καί δύσκολα προχωράει ἡ ἀνατροπή τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στήν Εὐρώπη, καί τώρα οἱ ἰμπεριαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν θά δοῦν ὅτι ὁ λαός εἶναι δυνατός καί ὅτι μέ τή δύναμή του θά ἀνατρέψει ὅλους ὅσους στέκονται στό δρόμο του. Ὅταν βρίσκονται ἄνθρωποι πού ὀργανώνουν ἐξέγερση ἐνάντια στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες, ἐνάντια στά Σοβιέτ, καί μέ τό ἄλλο χέρι ἐπιδεικνύουν τήν ὑψηλή ἰδιότητα τοῦ βουλευτῆ τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, αὐτό ἐμᾶς δέν θά μᾶς κάνει νά σταματήσουμε. Τόν Ἰούλη μᾶς ἔλεγαν: «θά σᾶς ἀνακηρύξουμε ἐχθρούς τοῦ λαοῦ». Κι᾽ἐμεῖς ἀπαντούσαμε: «δοκιμάστε». Ἔπρεπε νά δοκιμάσουν οἱ κύριοι ἀστοί καί οἱ ὀπαδοί τους καί νά τό ποῦν αὐτό ἀνοιχτά στό λαό· μά δέν τό ἔκαναν αὐτό, χρησιμοποιοῦσαν κάθε λογῆς ὑπαινιγμούς, συκοφαντίες καί προστυχιές. Ὅταν ἡ ἀστική τάξη ἄρχισε τόν ἐμφύλιο πόλεμο—τό εἴδαμε αὐτό μέ τά μάτια μας—ξεσήκωσαν σέ ἐξέγερση τούς εὐέλπιδες κι᾽ἐμεῖς, οἱ νικητές, φερθήκαμε ἀπέναντι σ᾽αὐτούς, τούς ἡττημένους, μέ εὐσπλαχνία. Κάναμε κάτι περισσότερο: τούς ἀφήσαμε ἄθικτη καί τή στρατιωτική τους τιμή. Καί νά τώρα, πού συγκαλεῖται ἡ Συντακτική Συνέλευση, λέμε: ὅταν μαζευτοῦν οἱ 400 βουλευτές τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης θά κηρύξουμε τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν της*. Βλέπουμε ὅτι ἡ συνωμοσία τῶν

* Στό κείμενο, πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ραμπότσι ἱ Σολντάτ», ἀρ. φύλ. 42, τῆς 4 (17) τοῦ Δεκέμβρη 1917, τό τελικό μέρος τοῦ λόγου ἐκτίθεται μέ τήν παρακάτω διατύπωση: «Ἡ λαϊκή ἐξουσία δέν κάνει κανένα συνασπισμό μέ τό κεφάλαιο. Δέν κλείνουμε μυστικές συμφωνίες. Γιά κάθε βῆμα της ἡ λαϊκή

καντέτων συνεχίζεται, βλέπουμε ὅτι ὀργανώνουν ἐξέγερση ἐνάντια στά Σοβιέτ στό ὄνομα τοῦ μπεζαχτᾶ, τῆς ἰδιοτέλειας, τοῦ πλούτου, καί τούς καταγγέλλουμε ἀνοιχτά σάν ἐχθρούς τοῦ λαοῦ. Τή στιγμή πού τίς μέρες αὐτές πρόκειται νά γνωστοποιηθοῦν οἱ ὅροι τῆς εἰρήνης, τή στιγμή πού πρόκειται νά ἔχουμε ἀνακωχή, τή στιγμή πού τά μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν γῆς δέν θά συλλαμβάνονται, τή στιγμή πού ἡ γῆ τῶν τσιφλικάδων θά δημεύεται, τή στιγμή πού θά ὑπάρχει ἔλεγχος πάνω στίς φάμπρικες καί στά ἐργοστάσια, αὐτοί ὀργανώνουν συνωμοσία ἐνάντια σέ μᾶς, ἐνάντια στά Σοβιέτ. Κι᾿ἐμεῖς λέμε ὅτι αὐτοί, τό **Κόμμα τῶν καντέτων—τό Κόμμα τῆς ἀστικῆς τάξης**, εἶναι ἐχθροί τοῦ λαοῦ, καί θά τούς πολεμήσουμε.

«Ραμπότσι ἱ Σολντάτ», ἀρ. φύλ. 42, 4 (17) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ἐξουσία ἐνημερώνει τά Σοβιέτ. Ἐξονόματος τῶν Σοβιέτ προτείναμε ἀνακωχή, καί ἄν οἱ ὅροι δέν θά εἶναι κατάλληλοι, ὁ λαός δέν θά τούς δεχτεῖ. Δέν ἀσκήθηκε καμιά βία στόν ἐπαναστατικό λαό. («Καί ὁ Ντουχόνιν;»— ἀκούγεται ἀπό κάτω.) Μάλιστα, στόν Ντουχόνιν ἔγινε πρόταση νά ἀρχίσει διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή. Αὐτός ἀρνήθηκε. Ὁ Ντουχόνιν ἔκλεισε συμμαχία μέ τόν Κορνίλοφ, τόν Καλέντιν καί μέ ἄλλους ἐχθρούς τοῦ λαοῦ, καί ὁ λαός, πού βρισκόταν σέ πολύ μεγάλη ταραχή ἐνάντια στόν ἐχθρό του, τόν σκότωσε. Ὅμως ξεχνᾶτε ἕνα ἄλλο γεγονός. Στήν ὁδό Σπαλέρναγια ὁ ἐργάτης Βόινοφ μοίραζε μπολσεβίκικες προκηρύξεις καί σκοτώθηκε ἀπό τούς κοζάκους. Καί νά ἡ διαφορά ἀνάμεσα στά δυό αὐτά γεγονότα. Ὅταν σκοτώθηκε ὁ ἐργάτης Βόινοφ, μόνο ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» ἀνάφερε γι᾿αὐτό, κι᾿ὄχι ὅτι σκοτώθηκε ὁ Βόινοφ, ἀλλά ὅτι πέθανε. Ἐκεῖ σκοτώθηκε ἁπλός ἐργάτης, ἐδῶ ὅμως ἄνθρωπος πού μπῆκε ἐμπόδιο στό δρόμο γιά τήν εἰρήνη, ἐμπόδιο στίς ἐπιθυμίες τῶν $^{99}/_{100}$ τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ. Καί παρόλα αὐτά, ὅταν σκοτώθηκε ὁ στρατηγός Ντουχόνιν, οἱ δικές μας ἐφημερίδες πρῶτες κατέκριναν τίς αὐτοδικίες. Νά, ποῦ βρίσκεται ἡ ὁμοιότητα καί ποῦ ἡ διαφορά. Ἐκεῖνος πού ὑποστηρίζει τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν πάνω στήν παραγωγή, ἐκεῖνος πού εἶναι ὑπέρ τῆς δημοκρατικῆς εἰρήνης, ἐκεῖνος πού εἶναι ἐνάντια στή συνέχιση τοῦ ματοκυλίσματος, αὐτός δέν θά εἶναι ὑπέρ τῶν καντέτων». *Ἡ Σύντ.*

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΥΚΡΑΝΙΚΟ ΛΑΟ ΜΕ ΤΕΛΕΣΙΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΚΗ ΡΑΝΤΑ[64]

Ξεκινώντας ἀπό τά συμφέροντα τῆς ἑνότητας καί τῆς ἀδελφικῆς συμμαχίας τῶν ἐργατῶν μέ τίς ἐργαζόμενες καί ἐκμεταλλευόμενες μάζες στόν ἀγώνα γιά τό σοσιαλισμό, ξεκινώντας ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ ἀρχές αὐτές ἔχουν ἀναγνωριστεῖ μέ πολυάριθμες ἀποφάσεις τῶν ὀργάνων τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας, τῶν Σοβιέτ, καί ἰδιαίτερα τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, ἡ σοσιαλιστική κυβέρνηση τῆς Ρωσίας, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ἐπιβεβαιώνει ἀκόμη μιά φορά τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης ὅλων τῶν ἐθνῶν πού καταπιέζονταν ἀπό τόν τσαρισμό καί τή μεγαλορωσική ἀστική τάξη, συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ δικαιώματος τῶν ἐθνῶν αὐτῶν νά ἀποχωριστοῦν ἀπό τή Ρωσία.

Γι'αὐτό ἐμεῖς, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ἀναγνωρίζουμε τή Λαϊκή δημοκρατία τῆς Οὐκρανίας, τό δικαίωμά της νά ἀποχωριστεῖ ἐντελῶς ἀπό τή Ρωσία, ἤ νά συνάψει συμφωνία μέ τή Ρωσική δημοκρατία γιά τήν ἀποκατάσταση ὁμοσπονδιακῶν ἤ ἄλλων παρόμοιων ἀμοιβαίων σχέσεων μεταξύ τους.

Καθετί πού ἀφορᾶ τά ἐθνικά δίκαια καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ, ἐμεῖς, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, τό ἀναγνωρίζουμε ἀμέσως, ἀπόλυτα καί χωρίς περιορισμούς.

'Ενάντια στή φιλλανδική ἀστική δημοκρατία πού παραμένει γιά τήν ὥρα ἀστική, δέν κάναμε καμιά ἐνέργεια μέ τήν ἔννοια τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐθνικῶν δικαίων καί τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ φιλλανδικοῦ λαοῦ, καί δέν πρόκειται νά κάνουμε καμιά

ἐνέργεια πού νά περιορίζει τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία ὁποιουδήποτε ἀπό τά ἔθνη πού ἀποτελοῦν μέρος ἤ πού θέλουν νά ἀποτελοῦν μέρος τῆς Ρωσικῆς δημοκρατίας.

Κατηγοροῦμε τή Ράντα, γιατί, καλυπτόμενη πίσω ἀπό μιά ἐθνική φρασεολογία, ἐφαρμόζει διφορούμενη ἀστική πολιτική, πού ἀπό καιρό πιά ἐκφράζεται μέ τό γεγονός ὅτι ἡ Ράντα δέν ἀναγνωρίζει τά Σοβιέτ καί τή Σοβιετική ἐξουσία τῆς Οὐκρανίας (ἀνάμεσα στά ἄλλα, ἡ Ράντα ἀρνήθηκε νά συγκαλέσει ἀμέσως, ὕστερα ἀπό τήν ἀπαίτηση τῶν Σοβιέτ τῆς Οὐκρανίας, συνέδριο περιοχῆς τῶν Σοβιέτ τῆς Οὐκρανίας). Ἡ διφορούμενη αὐτή πολιτική, πού δέν μᾶς ἐπιτρέπει νά ἀναγνωρίσουμε τή Ράντα σάν πληρεξούσιο ἐκπρόσωπο τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων μαζῶν τῆς Οὐκρανικῆς δημοκρατίας, ὁδήγησε τόν τελευταῖο καιρό τή Ράντα σέ ἐνέργειες, πού σημαίνουν ἐκμηδένιση κάθε δυνατότητας γιά συμφωνία.

Τέτιες ἐνέργειες ἦταν, πρῶτο, ἡ ἀποδιοργάνωση τοῦ μετώπου.

Ἡ Ράντα μετακινεῖ καί ἀνακαλεῖ μέ *μονόπλευρες* διαταγές τά οὐκρανικά τμήματα ἀπό τό μέτωπο, καταστρέφοντας ἔτσι τό ἑνιαῖο κοινό μέτωπο, *προτοῦ* γίνει ὁ διαχωρισμός, πού μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ μόνο μέ ὀργανωμένη συμφωνία τῶν κυβερνήσεων τῶν δυό δημοκρατιῶν.

Δεύτερο, ἡ Ράντα προχώρησε σέ ἀφοπλισμό τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων πού βρίσκονται στήν Οὐκρανία.

Τρίτο, ἡ Ράντα ὑποστηρίζει τήν καντέτικη-καλεντινική συνωμοσία καί ἐξέγερση ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Ἐπικαλούμενη, κατά τρόπο συνειδητά ἀπατηλό, τά αὐτονομιστικά δῆθεν δικαιώματα τοῦ «Ντόν καί τοῦ Κουμπάν», καλύπτοντας ἔτσι τίς ἀντεπαναστατικές ἐνέργειες τοῦ Καλέντιν, πού ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ τά συμφέροντα καί τίς ἀπαιτήσεις τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῶν ἐργαζόμενων κοζάκων, ἡ Ράντα ἐπιτρέπει τή δίοδο ἀπό τό ἔδαφός της στρατευμάτων πού πηγαίνουν στόν Καλέντιν, *ἐνῶ ἀρνεῖται νά ἐπιτρέψει τή δίοδο στρατευμάτων πού πηγαίνουν ἐνάντια στόν Καλέντιν.*

Παίρνοντας αὐτό τό δρόμο τῆς πρωτοφανοῦς προδοσίας τῆς ἐπανάστασης, τό δρόμο τῆς ὑποστήριξης τῶν πιό ἄσπονδων ἐχθρῶν τόσο τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας, ὅσο καί τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐργαζόμενης καί ἐκμεταλλευόμενης μάζας, τῶν καντέτων καί τῶν καλεντινικῶν, ἡ Ράντα θά μᾶς ὑποχρεώσει νά τῆς κηρύξουμε χωρίς

κανένα δισταγμό τόν πόλεμο, κι'ἄν ἀκόμη ἦταν ἐντελῶς ἐπίσημα ὀργανωμένο καί ἀναμφισβήτητο ὄργανο τῆς ἀνώτατης κρατικῆς ἐξουσίας, τῆς ἀνεξάρτητης ἀστικῆς δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας.

Τώρα ὅμως, παίρνοντας ὑπόψη ὅλα αὐτά τά περιστατικά, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων βάζει[65] στή Ράντα, μπροστά στούς λαούς τῆς οὐκρανικῆς καί τῆς ρωσικῆς δημοκρατίας, τά παρακάτω ἐρωτήματα:

1. 'Αναλαβαίνει ἡ Ράντα τήν ὑποχρέωση νά παραιτηθεῖ ἀπό τίς προσπάθειες ἀποδιοργάνωσης τοῦ κοινοῦ μετώπου;

2. 'Αναλαβαίνει ἡ Ράντα τήν ὑποχρέωση νά μήν ἐπιτρέψει στό ἑξῆς, χωρίς τή συγκατάθεση τοῦ ἀρχιστράτηγου, τή δίοδο ὁποιουδήποτε στρατιωτικοῦ τμήματος πού κατευθύνεται στόν Ντόν, στά Οὐράλια καί σέ ἄλλα μέρη;

3. 'Αναλαβαίνει ἡ Ράντα τήν ὑποχρέωση νά βοηθάει τά ἐπαναστατικά στρατεύματα στόν ἀγώνα ἐνάντια στήν ἀντεπαναστατική καντέτικη-καλεντινική ἐξέγερση;

4. 'Αναλαβαίνει ἡ Ράντα τήν ὑποχρέωση νά σταματήσει κάθε προσπάθεια ἀφοπλισμοῦ τῶν σοβιετικῶν συνταγμάτων καί τῆς ἐργατικῆς κόκκινης φρουρᾶς στήν Οὐκρανία καί νά ἐπιστρέψει ἀμέσως τά ὅπλα σέ κείνους ἀπό τούς ὁποίους τά πῆρε;

Σέ περίπτωση πού δέν θά ληφθεῖ ἱκανοποιητική ἀπάντηση στά ἐρωτήματα αὐτά μέσα σέ 48 ὧρες, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων θά θεωρήσει ὅτι ἡ Ράντα βρίσκεται σέ κατάσταση ἀνοιχτοῦ πολέμου ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία τῆς Ρωσίας καί τῆς Οὐκρανίας.

Γράφτηκε στίς 3 (16) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς (18) 5 τοῦ Δεκέμβρη 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 206, στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1917 στήν ἐφημερίδα «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 244

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ 4 (17) ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1917

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ἡ ἐπανάσταση τῆς 25 τοῦ Ὀχτώβρη φανέρωσε τήν ἐξαιρετική πολιτική ὡριμότητα τοῦ προλεταριάτου, πού ἔδειξε ὅτι εἶναι ἱκανό νά προβάλλει σθεναρή ἀντίσταση στήν ἀστική τάξη. Γιά τήν πλήρη ὅμως νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ ἀπαιτεῖται ἕνας κολοσσιαῖος βαθμός ὀργάνωσης, πού νά συνειδητοποιεῖ ὅτι τό προλεταριάτο πρέπει νά γίνει τάξη κυρίαρχη.

Μπροστά στό προλεταριάτο στέκουν τά καθήκοντα τοῦ σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ τοῦ καθεστῶτος, γιατί κάθε μέση λύση, ὅσο εὔκολο κι ᾽ἄν εἶναι νά προβληθοῦν ἐπιχειρήματα ὑπέρ αὐτῆς, δέν ἔχει καμιά ἀξία, ἐπειδή ἡ οἰκονομική κατάσταση τῆς χώρας ἔφτασε σέ σημεῖο πού δέν ἐπιδέχεται μέσες λύσεις. Στό γιγάντιο ἀγώνα μας κατά τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τοῦ καπιταλισμοῦ δέν χωρᾶνε ἡμίμετρα.

Τό ζήτημα μπαίνει ἔτσι: ἤ θά νικήσουμε ἤ θά νικηθοῦμε.

Οἱ ἐργάτες πρέπει νά τό καταλάβουν αὐτό καί τό καταλαβαίνουν. Αὐτό φαίνεται καθαρά ἀπό τό γεγονός ὅτι ἀπορίπτουν τίς μεσοβέζικες συμβιβαστικές λύσεις. Ὅσο πιό βαθιά εἶναι ἡ ἐπανάσταση, τόσο περισσότερο χρειάζονται δραστήρια στελέχη γιά νά ἐπιτελεστεῖ τό ἔργο τῆς ἀντικατάστασης τοῦ καπιταλισμοῦ ἀπό τό μηχανισμό τοῦ σοσιαλισμοῦ. Γιά τό ἔργο αὐτό δέν ἀρκεῖ ἡ δύναμη τῆς μικροαστικῆς τάξης, ἔστω κι ᾽ἄν δέν

ἔχουμε σαμποτάρισμα. Μόνο μέσα ἀπό τά κατάβαθα τῶν λαϊκῶν μαζῶν, μέ τήν αὐτενέργειά τους μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ αὐτό τό καθῆκον. Γι'αὐτό δέν πρέπει τώρα νά σκεπτόμαστε πῶς θά βελτιώσουμε αὐτή τή στιγμή τήν κατάστασή μας, ἀλλά πρέπει νά σκεπτόμαστε πῶς θά γίνουμε κυρίαρχη τάξη. Δέν μποροῦμε νά ἐλπίζουμε ὅτι τό προλεταριάτο τοῦ χωριοῦ ἔχει καθαρή καί σταθερή συνείδηση τῶν συμφερόντων του. Αὐτό μπορεῖ νά τό κάνει μόνο ἡ ἐργατική τάξη καί κάθε προλετάριος, ἔχοντας συνείδηση τῶν μεγάλων προοπτικῶν, πρέπει νά νιώσει ὅτι εἶναι καθοδηγητής καί νά ὁδηγήσει τίς μάζες.

Τό προλεταριάτο πρέπει νά γίνει τάξη κυρίαρχη μέ τήν ἔννοια τῆς καθοδήγησης ὅλων τῶν ἐργαζομένων, καί τάξη κυρίαρχη ἀπό πολιτική ἄποψη.

Πρέπει νά καταπολεμηθεῖ ἡ πρόληψη ὅτι μόνο ἡ ἀστική τάξη μπορεῖ νά διακυβερνᾶ τό κράτος. Τή διακυβέρνηση τοῦ κράτους πρέπει νά τήν ἀναλάβει τό προλεταριάτο.

Οἱ καπιταλιστές κάνουν κυριολεκτικά τό πᾶν γιά νά δυσκολέψουν τήν ἐκπλήρωση τῶν καθηκόντων τῆς ἐργατικῆς τάξης. Καί κάθε ἐργατική ὀργάνωση—συνδικάτα, ἐργοστασιακές ἐπιτροπές κτλ.—ἔχει νά δόσει ἀποφασιστική μάχη στόν οἰκονομικό τομέα. Ἡ ἀστική τάξη καταστρέφει τά πάντα, σαμποτάρει τά πάντα γιά νά τορπιλίσει τήν ἐργατική ἐπανάσταση. Καί τά καθήκοντα τῆς ὀργάνωσης τῆς παραγωγῆς πέφτουν ὁλοκληρωτικά στήν ἐργατική τάξη. Ἄς ξεκόψουμε μιά γιά πάντα μέ τήν πρόληψη ὅτι οἱ κρατικές ὑποθέσεις, ἡ διαχείριση τῶν τραπεζῶν, τῶν ἐργοστασίων εἶναι καθῆκον στό ὁποῖο οἱ ἐργάτες δέν μποροῦν νά ἀνταποκριθοῦν. Ὅλα αὐτά ὅμως μποροῦν νά πραγματοποιηθοῦν μόνο μέ τεράστια καθημερινή ὀργανωτική δουλιά.

Εἶναι ἀνάγκη νά ὀργανωθεῖ ἡ ἀνταλλαγή προϊόντων, νά συστηματοποιηθεῖ ἡ καταγραφή καί ὁ ἔλεγχος. Αὐτά εἶναι καθήκοντα τῆς ἐργατικῆς τάξης, καί τίς γνώσεις γιά τήν πραγματοποίησή τους τίς ἔχει πάρει ἀπό τή ζωή της μέσα στίς φάμπρικες καί τά ἐργοστάσια.

Ἄς καταλάβει κάθε ἐργοστασιακή ἐπιτροπή ὅτι δέν πρέπει νά τήν ἀπασχολοῦν μόνο οἱ ὑποθέσεις τοῦ ἐργοστασίου της, ἀλλά καί ὅτι ἀποτελεῖ ἕναν ὀργανωτικό πυρήνα γιά τήν ὀργάνωση ὅλης τῆς κρατικῆς ζωῆς.

Εἶναι εὔκολο νά βγεῖ ἕνα διάταγμα γιά τήν κατάργηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας, νά τό κάνουν ὅμως τό διάταγμα αὐτό πράξη μποροῦν καί πρέπει μόνο οἱ ἴδιοι οἱ ἐργάτες. Ἄς γίνονται

λάθη—εἶναι τά λάθη μιᾶς νέας τάξης πού χτίζει μιά καινούργια ζωή.

Δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει ἕνα συγκεκριμένο σχέδιο γιά τήν ὀργάνωση τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς.

Κανείς δέν μπορεῖ νά δόσει ἕνα τέτιο σχέδιο. Μπορεῖ ὅμως νά τό φτιάξει ἡ μάζα ἀπό τά κάτω, μέ τήν πείρα. Φυσικά, θά δοθοῦν ὁδηγίες καί θά χαραχτοῦν οἱ δρόμοι, ἡ ἀρχή ὅμως πρέπει νά γίνει ταυτόχρονα καί ἀπό τά πάνω καί ἀπό τά κάτω.

Τά Σοβιέτ πρέπει νά μετατραποῦν σέ ὄργανα πού θά ρυθμίζουν ὅλη τήν παραγωγή τῆς Ρωσίας, γιά νά μή μετατραποῦν ὅμως σέ ἐπιτελεῖα χωρίς στρατό πρέπει νά γίνει δουλιά στή βάση...*

῾Η ἐργατική μάζα πρέπει νά καταπιαστεῖ μέ τήν ὀργάνωση τοῦ ἐλέγχου καί τῆς παραγωγῆς σέ πλατιά κρατική κλίμακα. ῾Η ἐγγύηση τῆς ἐπιτυχίας δέν βρίσκεται στήν ὀργάνωση μερικῶν προσώπων, ἀλλά στήν ὀργάνωση ὅλης τῆς ἐργαζόμενης μάζας, καί ἄν τό κατορθώσουμε αὐτό, ἄν ὀργανώσουμε τήν οἰκονομική ζωή, τότε θά σαρωθεῖ αὐτόματα καθετί πού δρᾶ ἐναντίον μας.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 208, 20 (7) τοῦ Δεκέμβρη 1917 καί «Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 104, 14 τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα»

* ᾿Επειδή μερικές λέξεις εἶναι δυσανάγνωστες, παραλείπονται. *῾Η Σύντ.*

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Λόγω τῆς καθυστέρησης τῶν ἐκλογῶν γιά τή Συντακτική Συνέλευση, πού ἔγινε κυρίως ἀπό ὑπαιτιότητα τῆς πρώην Πανρωσικῆς ἐκλογικῆς ἐπιτροπῆς, καθώς καί λόγω τοῦ ὅτι οἱ ἀντεπαναστατικές ὁμάδες σχημάτισαν μιά ἰδιαίτερη ἐπιτροπή γιά τή Συντακτική Συνέλευση, πού τήν ἀντιπαρατάσσουν στό 'Επιτροπάτο πού δημιούργησε ἡ Σοβιετική ἐξουσία, κυκλοφόρησαν φῆμες ὅτι τάχα ἡ Συντακτική Συνέλευση δέν θά συγκληθεῖ καθόλου μέ τή σημερινή της σύνθεση. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά δηλώσει ὅτι οἱ φῆμες αὐτές, πού διαδίδονται συνειδητά καί κακόβουλα ἀπό τούς ἐχθρούς τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν, ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, εἶναι ἐντελῶς ἀνυπόστατες. Σύμφωνα μέ τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, πού ἔχει ἐπικυρωθεῖ ἀπό τήν Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τῶν Σοβιέτ, ἡ Συντακτική Συνέλευση θά συγκληθεῖ μόλις τά μισά ἀπό τά μέλη τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, δηλαδή 400 βουλευτές, ἐγγραφοῦν σύμφωνα μέ τά καθιερωμένα στή Γραμματεία τῶν ἀνακτόρων τῆς Ταυρίδας.

'Ο Προέδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Βλ. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 207, 19 (6) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΑ[66]

Τό Δεύτερο Πανρωσικό άγροτικό συνέδριο άπευθύνεται πρός τήν άγροτιά ὅλων τῶν ἐθνῶν καί λαῶν τῆς Ρωσίας μέ τή θερμή ἔκκληση νά ἐντείνει ὅλες τίς δυνάμεις τοῦ νοῦ καί τῆς θέλησής της, ὅλη τήν ἰσχύ τοῦ ὄγκου της καί τή δραστηριότητά της γιά νά ξυπνήσει τούς κοιμισμένους, νά ἐνθαρύνει τούς ἀναποφάσιστους καί νά πεῖ εἰς ἐπήκοον ὅλων, ἀπ'ἄκρη σ'ἄκρη τῆς χώρας, σέ κάθε χωριό, σέ κάθε συνοικισμό τῶν μεγάλων πόλεων τό βαρυσήμαντο, ἀποφασιστικό λόγο της στή σημερινή—ἴσως τήν πιό σοβαρή καί πιό ὑπεύθυνη—στιγμή τῆς μεγάλης ρωσικῆς ἐπανάστασης.

Σύντροφοι ἀγρότες! 'Αποτελοῦμε τή συντριπτική πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας μας. Εἴμαστε ἡ κύρια μάζα τῶν ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων. Εἴμαστε ἡ κύρια μάζα τῶν ἀγωνιστῶν γιά τήν ἱκανοποίηση τῶν νόμιμων καί δίκαιων αἰτημάτων τῶν ἐργαζομένων, κατά πρῶτο λόγο τῶν αἰτημάτων γιά τή γῆ, ἡ κύρια μάζα τῶν ἀγωνιστῶν ἐνάντια σέ κάθε καταπίεση καί κάθε ἐκμετάλλευση τόσο ἀπό τήν πλευρά τῶν τσιφλικάδων, ὅσο καί ἀπό τήν πλευρά τῶν καπιταλιστῶν.

Σύντροφοι ἀγρότες! Εἴμαστε ἡ κύρια μάζα τοῦ στρατοῦ μας, πού τοῦ ἔλαχε νά δοκιμάσει πρίν ἀπ'ὅλα τά ἀπάνθρωπα μαρτύρια τοῦ τρίχρονου καί πλέον πολέμου, πού σκάρωσαν οἱ τσάροι καί οἱ καπιταλιστές—τοῦ στρατοῦ, πού τοῦ ἔλαχε ἕνας ἐπίσης δύσκολος, μά εὐγενικός καί τιμητικός ρόλος, ὁ ρόλος τοῦ πρωτοπόρου ἀγωνιστῆ—πλάι στούς ἐργάτες—γιά ἐλευθερία, γιά γῆ, γιά εἰρήνη, γιά πλήρη ἀπελευθέρωση τῶν ἐργαζομένων ἀπό κάθε καταπίεση, ἀπό κάθε ἐκμετάλλευση.

Σύντροφοι ἀγρότες! Σκεφτεῖτε καλά τήν προκήρυξή μας, τήν ἔκκληση πού ἀπευθύνουμε ἐμεῖς οἱ βουλευτές τῶν ἀγροτῶν πρός τούς ἀγρότες ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς Ρωσίας, διαβάστε τήν ἔκκλησή μας σέ κάθε χωριό, σέ κάθε καλύβα, συζητεῖστε την σέ ὅλες χωρίς

ἐξαίρεση τίς συνελεύσεις, τίς συγκεντρώσεις, σέ ὅλα τά ἀγροτικά ὄργανα, πάρτε μόνοι σας κατά τόπους σταθερές καί ἀπαρέγκλιτες ἀποφάσεις. Γιατί ἀπό τίς ἀποφάσεις σας, ἀπό τίς ἀποφάσεις τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ, ἀπό τίς ἀποφάσεις τῶν ἴδιων τῶν ἀγροτῶν ἐξαρτᾶται κατά πρῶτο λόγο ἡ τύχη τῆς πατρίδας μας.

Ζυγώνει ἡ κρίσιμη ὥρα. Πλησιάζει ἡ τελευταία μάχη. Ὅλη ἡ χώρα, ὅλα τά ἔθνη τῆς δημοκρατίας μας χωρίστηκαν σέ δυό μεγάλα στρατόπεδα.

Τό ἕνα εἶναι τό στρατόπεδο τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν, τῶν πλουσίων καί τῶν λακέδων τους, τῶν ἀνώτερων ὑπαλλήλων καί τῶν φίλων τους, πού διατάζουν τό λαό καί εἶναι ὀπαδοί τοῦ πολέμου.

Τό ἄλλο στρατόπεδο εἶναι τό στρατόπεδο τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων ἀγροτῶν, τοῦ φτωχοῦ λαοῦ καί τῶν φίλων του, τῶν ἁπλῶν στρατιωτῶν καί τῶν ὀπαδῶν τῆς εἰρήνης, τῶν ὀπαδῶν τοῦ γεμάτου αὐτοθυσία, ἀποφασιστικοῦ, θαραλέου, ἀμείλικτου ἀπέναντι στούς καταπιεστές τοῦ λαοῦ, ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη.

Σέ ὁρισμένες περιοχές τῆς χώρας ὁ ἀγώνας ἀνάμεσα στά δυό αὐτά στρατόπεδα ἔχει ὀξυνθεῖ σέ σημεῖο πού ἄρχισε ἄμεσος καί ἀνοιχτός ἐμφύλιος πόλεμος, πόλεμος τῶν σοβιετικῶν στρατιῶν ἐνάντια σέ ἕνα μηδαμινό ἀριθμό ἀνθρώπων πού στηρίζουν τίς ἐλπίδες τους στή δύναμη τοῦ πλούτου καί θέλουν νά ἀνατρέψουν τή Σοβιετική ἐξουσία, τήν ἐξουσία καί τήν κυβέρνηση τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Σύντροφοι ἀγρότες! Ἀπό τό βαρυσήμαντο, ἀποφασιστικό καί σταθερό σας λόγο πολλά ἐξαρτῶνται σήμερα, ἐξαρτᾶται καί τό σταμάτημα τοῦ ἐμφυλίου αὐτοῦ πολέμου, ἐξαρτᾶται καί ἡ δυνατότητα νά πραγματοποιηθεῖ εἰρηνικά στή Ρωσία ἡ μεταβίβαση χωρίς ἀποζημίωση ὅλης τῆς γῆς στούς ἐργαζόμενους, ἡ νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ. Σηκωθεῖτε, σύντροφοι ἀγρότες, σάν ἕνας ἄνθρωπος, ὑψῶστε τή φωνή σας, διακηρύξτε τήν ἀπαίτησή σας, συντάξτε *τίς ἐντολές σας* ἀπό κάθε χωριό, μπορεῖτε νά κάνετε τή φωνή σας νά ἀκουστεῖ, θά τήν κάνετε νά ἀκουστεῖ ἀπ᾽ὅλους!

Σύντροφοι ἀγρότες! Πρίν ἀπ᾽ὅλα πρέπει νά ὑψώσετε τή φωνή σας καί νά καταδικάσετε ἀποφασιστικά τούς βουλευτές τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν πού *ξέκοψαν* ἀπ᾽αὐτό τό συνέδριο. Καταδικάστε τούς διασπαστές. Καταδικάστε ὅσους προσπαθοῦν νά διασπάσουν τήν ἑνότητα τῶν ἀγροτῶν, τήν ἑνότητα τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, τήν ἑνότητα τῶν ἀγροτῶν μέ τούς ἐργάτες. Πρωτάκουστο ἔγκλημα ἔκαναν αὐτοί οἱ διασπα-

στές, πού πᾶνε νά διαιρέσουν τήν ἀγροτιά, πού λιποτακτοῦν στό στρατόπεδο τῶν πλουσίων, στό στρατόπεδο τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί αὐτοαποκαλοῦνται «σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες» τῆς δεξιᾶς πτέρυγας τοῦ κέντρου, ὀπαδοί τοῦ Αὐξέντιεφ καί τοῦ Τσερνόφ. Πρόδοσαν ὅλες τίς θεωρίες καί τό πρόγραμμα τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, πέρασαν στούς ἐχθρούς τοῦ σοσιαλισμοῦ, στούς στραγγαλιστές τῆς ἐπανάστασης. Ξέκοψαν ἀπό τούς πιστούς θεματοφύλακες τῆς θεωρίας, τοῦ προγράμματος καί τῶν διεκδικήσεων τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, ἀπό τό Κόμμα τῶν «ἀριστερῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν διεθνιστῶν», πού ἔμεινε πιστό στά συμφέροντα τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, οἱ ὀπαδοί τοῦ Αὐξέντιεφ καί τοῦ Τσερνόφ, ἀποχώρησαν ἀπό τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν, ἀρνούμενοι νά πειθαρχήσουν στήν ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν, γιά νά κάνουν τό θέλημα τῶν πλουσίων καί τῶν καπιταλιστῶν ἐνάντια στούς ἀγρότες, νά καθυστερήσουν τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης, νά ἐμποδίσουν τό ἄμεσο πέρασμα ὅλης τῆς γῆς, χωρίς ἀποζημίωση, στά χέρια τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, γιά νά σώσουν τήν ὀλέθρια γιά τούς ἀγρότες πολιτική τῶν Αὐξέντιεφ, Τσερνόφ, Μάσλοφ καί τῶν ὁμοίων τους.

Καταδικάστε αὐτούς τούς προδότες τῆς ἀγροτικῆς ὑπόθεσης. Μέ μιά τέτια καταδίκη θά σώσετε πολλούς ταλαντευόμενους καί ἀδύνατους, θά σώσετε τή Ρωσία ἀπό τίς παράφρονες προσπάθειες ἐξαπόλυσης ἐμφυλίου πολέμου. Αὐτές οἱ προσπάθειες εἶναι παράφρονες, γιατί δέν πρόκειται νά φέρουν καμιά μεταβολή, παρά μόνο θά κάνουν νά χυθοῦν τοῦ κάκου ποτάμια αἷμα· τίποτε στόν κόσμο δέν πρόκειται νά καταβάλει τήν ὁμόθυμη ἀπόφαση τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν, τίς ἀποφάσεις τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, καθώς καί τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Καταδικάστε αὐτούς τούς προδότες τῆς ἀγροτικῆς ὑπόθεσης. Ἄς διαδηλώσει κάθε χωριό τήν ἐμπιστοσύνη του πρός τίς ἀποφάσεις τῶν δυό αὐτῶν συνεδρίων, τῶν συνεδρίων τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Κάθε χωριό *ἄς ἀνακαλέσει* ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση ἐκείνους τούς βουλευτές τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν ἤ τῶν ἀγροτικῶν Σοβιέτ καί ὀργάνων, πού δέν δήλωσαν μεγαλόφωνα καί δέν ἀπόδειξαν ἔμπρακτα πώς ἀναγνωρίζουν πέρα γιά πέρα αὐτές τίς ἀποφάσεις.

Σύντροφοι ἀγρότες! Ὅλοι σας ξέρετε πώς μόνο *μέ τήν ἀπά-*

τη μποροῦσαν νά ἐκλεγοῦν καί ἐκλέχτηκαν ἀπό τούς ἀγρότες οἱ ἀντίπαλοι τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, καθώς καί τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, πού συχνά αὐτοαποκαλοῦνται «σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες», ἐξαπάτησαν στήν πράξη τούς ἀγρότες πού δέν ἤξεραν ἀκόμη τήν ἀλήθεια γιά τήν πολιτική τοῦ Αὐξέντιεφ, τοῦ Τσερνόφ καί τοῦ Μάσλοφ, πολιτική παραχωρήσεων πρός τούς τσιφλικάδες, συμβιβασμῶν μέ τούς καπιταλιστές, πολιτική σύλληψης τῶν μελῶν τῶν τοπικῶν ἀγροτικῶν ἐπιτροπῶν γῆς. Αὐτοί οἱ διάφοροι Αὐξέντιεφ, Μάσλοφ καί Τσερνόφ ἐξαπάτησαν τούς ἀγρότες, γιατί ἡ κατάρτιση τῶν κοινῶν ἐκλογικῶν συνδυασμῶν τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν εἶχε τελειώσει στίς 17 τοῦ ᾿Οχτώβρη, ἐνῶ ἡ ἀλήθεια ἔγινε γνωστή σέ ὅλη τή Ρωσία *ὕστερα* ἀπό τίς 17 τοῦ ᾿Οχτώβρη.

Τήν ἀλήθεια τήν ἀποκάλυψε μπροστά σέ ὅλη τή Ρωσία τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν στίς 25-26 τοῦ ᾿Οχτώβρη 1917. Ἔπειτα, αὐτή τήν ἀλήθεια τήν ἀποκάλυψε ἡ Σοβιετική ἐξουσία, ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, πού πρώτη φορά δημοσίευσε τά ἐπαίσχυντα μυστικά σύμφωνα, πού πρώτη φορά ἄρχισε ἕναν πραγματικά ἐπαναστατικό ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη, πού πρώτη φορά ἔδειξε *στήν πράξη* τί λογῆς πρέπει νά εἶναι αὐτός ὁ ἀγώνας, καί πού σημείωσε ἤδη τήν πρώτη ἐπιτυχία: ἀνακωχή σ᾿ἕνα μέτωπο.

Τήν ἀλήθεια αὐτή τήν ἀποκάλυψε ἡ Σοβιετική κυβέρνηση, πού δημοσίευσε τό διάταγμα γιά τή γῆ, παίρνοντας ἔτσι ἀνεπιφύλακτα τό μέρος τῶν ἀγροτῶν καί παραμερίζοντας κάθε δυνατότητα νά μπαίνουν ἐμπόδια ἀπό ἔξω στήν πλήρη ἐξουσία τῶν ἀγροτῶν κατά τόπους.

Τήν ἀλήθεια αὐτή τήν ἀποκάλυψε τό Δεύτερο Πανρωσικό ἀγροτικό συνέδριο, πού γιά πρώτη φορά φανέρωσε μπροστά στήν ἀγροτιά μέ μιά ἰδιαίτερη ἀναλυτική ἀπόφαση τόν ἐπονείδιστο ρόλο τῆς αὐξεντιεφικῆς-τσερνοφικῆς ᾿Εκτελεστικῆς ᾿Επιτροπῆς. Τό συνέδριο τελειώνει στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη, ἐνῶ εἶχε ἀρχίσει (;) στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1917.

Βλέπετε, σύντροφοι ἀγρότες ὅτι, καταρτίζοντας στίς 17 ᾿Οχτώβρη τούς συνδυασμούς καί παίρνοντας μέρος στίς ἐκλογές τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης στίς 12 Νοέμβρη, ἡ ἀγροτιά *δέν μποροῦσε* ἀκόμη νά ξέρει τήν ἀλήθεια σχετικά μέ τή γῆ καί τήν εἰρήνη, *δέν μποροῦσε* νά ξεχωρίσει τούς φίλους της ἀπό τούς ἐχθρούς της, ἀπό τούς λύκους πού φοροῦσαν ἀρνίσια προβιά.

Βλέπετε ὅτι *μόνο μέ τήν ἀπάτη* μποροῦν νά παρουσιάζονται ἐξονόματος τῶν ἀγροτῶν οἱ ἐσέροι ἐκεῖνοι πού ἐναντιώνονται στίς ἀποφάσεις τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, καθώς καί τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Μήν ἐπιτρέψετε, λοιπόν, σύντροφοι ἀγρότες, νά χυθεῖ αἷμα *ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς ἀπάτης!* Ὑψῶστε τή σταθερή φωνή σας, διαμαρτυρόμενοι ἐνάντια σ' αὐτούς πού ἐγκατάλειψαν τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. Σέ κάθε κυβερνεῖο, σέ κάθε νομό, σέ κάθε ἐπαρχία, σέ κάθε χωριό ψηφίστε *ἐντολές*, ἐκφράστε τή διαμαρτυρία σας ἐνάντια σ' αὐτούς πού ἀποχώρησαν ἀπό τό συνέδριο, *ἀναφέρετε ὀνομαστικά* τούς κατά τόπους βουλευτές τῶν ἀγροτῶν στή Συντακτική Συνέλευση, πού *δέν* ἀποδέχτηκαν τίς ἀποφάσεις αὐτῶν τῶν συνεδρίων, **ἀπαιτεῖστε νά φύγουν** οἱ βουλευτές αὐτοί ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση, γιατί μόνο ἐξαπατώντας τό λαό μποροῦν αὐτοί νά παρουσιάζονται σάν ἐκλεκτοί τοῦ λαοῦ.

Σύντροφοι ἀγρότες! Ἡ Συντακτική Συνέλευση πρέπει νά ἐκφράζει τή θέληση τοῦ λαοῦ. Ὅποιος ἀποχώρησε ἀπό τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, ὅποιος προσπάθησε νά ματαιώσει τή θέλησή του, ὅποιος διέσπασε τούς ἀγρότες, ὅποιος λιποτάκτησε ἀπό τούς ἀγρότες στούς πλουσίους, δέν εἶναι ἐκλεκτός τοῦ λαοῦ, εἶναι προδότης, δέν ἔχει θέση στή Συντακτική Συνέλευση. Αὐτός δέν φέρνει εἰρήνη, οὔτε γῆ στούς ἐργαζόμενους, αὐτός φέρνει στό λαό τήν παράλογη καί ἐγκληματική ἀνταρσία τῶν πλουσίων ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Ὁ λαός δέν θά ἀνεχθεῖ τήν ἀπάτη. Ὁ λαός δέν θά ἀνεχθεῖ νά τορπιλίζεται ἡ θέλησή του. Ὁ λαός δέν θά παραδόσει τή Σοβιετική ἐξουσία γιά τό χατίρι τῶν πλουσίων. Ὁ λαός δέν θά ἀφήσει τούς πλουσίους νά καταπατήσουν τήν ὑπόθεση *τῆς εἰρήνης*, πού τήν πῆρε στά χέρια του, τήν ὑπόθεση τοῦ περάσματος *τῆς γῆς* ἀμέσως, χωρίς ἐξαιρέσεις καί χωρίς ἀποζημίωση στά χέρια τῶν ἐργαζομένων.

Δύο μόνο διέξοδοι ὑπάρχουν γιά ὅλη τή χώρα:

Εἴτε ὁ ἐμφύλιος πόλεμος τῶν καλεντινικῶν, τῶν καντέτων, τῶν κορνιλοφικῶν (καί τῶν καμουφλαρισμένων συμμάχων τους —τῶν αὐξεντιεφικῶν, τσερνοφικῶν, μασλοφικῶν) ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, πόλεμος αἱματηρός, χωρίς ἐλπίδα νίκης γιά τούς ὑποκινητές του, πόλεμος πού δέν πρόκειται νά ἀφαιρέσει τήν ἐξουσία ἀπό τά Σοβιέτ, παρά μόνο θά προκαλέσει περισσότερη ἀγανάκτηση, περισσότερες θυσίες, περισσότερο αἷμα, περισ-

σότερη καθυστέρηση τῶν μεγάλων, σοσιαλιστικῶν μετασχηματισμῶν, περισσότερη πείνα στά κυβερνεῖα πού δέν ἔχουν ψωμί.

Εἴτε τίμια ἀναγνώριση τῆς ὁλοφάνερης γιά ὅλο τόν κόσμο ἀλήθειας, δηλαδή: ὅτι οἱ ἀντίπαλοι τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, καθώς καί τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν μόνο μέ τήν ἀπάτη μπόρεσαν νά τρυπώσουν στή Συντακτική Συνέλευση σάν ἀντιπρόσωποι τῶν ἀγροτῶν καί ὅτι γι'αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά γίνουν *ἐπαναληπτικές ἐκλογές* γιά τούς βουλευτές αὐτούς.

Τρίτος δρόμος δέν ὑπάρχει. Εἴτε αἱματηρή ἐξόντωση τῶν πλουσίων, τῶν διάφορων αὐξεντιεφικῶν, τσερνοφικῶν, μασλοφικῶν. Εἴτε συγκατάθεσή τους νά ἐκλέξει ἡ ἀγροτιά μέ ἐπαναληπτικές ἐκλογές βουλευτές γιά τή Συντακτική Συνέλευση, μόλις ἐμφανιστοῦν στή Συντακτική Συνέλευση ἀπομέρους τῶν ἀγροτῶν ἀντίπαλοι τῶν ἀποφάσεων τῶν δυό Σοβιετικῶν συνεδρίων, τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν.

'Εσεῖς ἔχετε τό λόγο, σύντροφοι ἀγρότες!

'Εσεῖς ἔχετε τόν ἀποφασιστικό λόγο!

Μέ τό σταθερό λόγο *ὅλων* τῶν ἀγροτῶν, μέ *τοπικές ἐντολές* ἀπομέρους *ὅλων* τῶν ἀγροτῶν *μπορεῖτε* νά ἐπιβάλετε τήν εἰρήνη σέ ὅλη τή χώρα, ἀνάμεσα σέ ὅλα τά ἔθνη τῆς Ρωσίας, μπορεῖτε νά σταματήσετε τόν ἐμφύλιο πόλεμο, μπορεῖτε νά ἐξασφαλίσετε ὄχι ψεύτικη, ἀλλά σωστή, ἀληθινή Συντακτική Συνέλευση, μπορεῖτε νά ἐπισπεύσετε καί νά διευκολύνετε τό σταμάτημα τοῦ πολέμου μέ μιά δίκαιη εἰρήνη, νά ἐπισπεύσετε τή μεταβίβαση ὅλης τῆς γῆς στούς ἐργαζόμενους, νά στερεώσετε τή συμμαχία τῶν ἀγροτῶν μέ τούς ἐργάτες, νά ἐπιταχύνετε τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ.

'Εσεῖς ἔχετε τόν ἀποφασιστικό λόγο, σύντροφοι ἀγρότες! Ζήτω ἡ μεταβίβαση τῆς γῆς στούς ἐργαζόμενους! Ζήτω ἡ εἰρήνη! Ζήτω ὁ σοσιαλισμός! ·

Τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο
τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν

Γράφτηκε στίς 6-7
(19-20) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. IV

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΣΑΜΠΟΤΑΡΙΣΤΕΣ[67]

Πρός τόν σύντροφο Τζερζίνσκι

Σχετικά μέ τή σημερινή εἰσήγησή Σας γιά τά μέτρα καταπολέμησης τῶν σαμποταριστῶν καί τῶν ἀντεπαναστατῶν.

Δέν μποροῦμε ἄραγε νά βγάλουμε ἕνα διάταγμα πού *νά λέει*:

Γιά τήν πάλη ἐνάντια στούς ἀντεπαναστάτες καί τούς σαμποταριστές

Ἡ ἀστική τάξη, οἱ τσιφλικάδες καί ὅλες οἱ πλούσιες τάξεις καταβάλλουν ἀπεγνωσμένες προσπάθειες γιά νά ὑποσκάψουν τήν ἐπανάσταση, πού ὀφείλει νά ἐξασφαλίσει τά συμφέροντα τῶν ἐργατῶν, τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων μαζῶν.

Ἡ ἀστική τάξη καταφεύγει στά χειρότερα ἐγκλήματα, ἐξαγοράζει τά ἀποβράσματα τῆς κοινωνίας καί τά διεφθαρμένα στοιχεῖα, τά μεθάει γιά νά κάνουν πογκρόμ. Οἱ ὀπαδοί τῆς ἀστικῆς τάξης, κυρίως ἀπό τούς κύκλους τῶν ἀνώτερων ὑπαλλήλων, τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων κτλ., σαμποτάρουν τή δουλιά, ὀργανώνουν ἀπεργίες, γιά νά τορπιλίσουν τά μέτρα τῆς κυβέρνησης πού ἀποβλέπουν στήν πραγματοποίηση τῶν σοσιαλιστικῶν μετασχηματισμῶν. Τά πράγματα φτάνουν μάλιστα ὥς τό σαμποτάρισμα τῆς ἐπισιτιστικῆς δουλιᾶς, πού ἀπειλεῖ μέ λιμό ἑκατομμύρια ἀνθρώπους.

Πρέπει νά παρθοῦν ἔκτακτα μέτρα γιά τήν καταπολέμηση τῶν ἀντεπαναστατῶν καί τῶν σαμποταριστῶν. Ξεκινώντας

ἀπό τήν ἀνάγκη αὐτή, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἀποφασίζει:

1. Τά πρόσωπα πού ἀνήκουν στίς τάξεις τῶν πλουσίων (δηλαδή πού ἔχουν εἰσόδημα 500 ρούβλια τό μήνα καί πάνω, ἰδιοκτῆτες ἀκινήτων στίς πόλεις, μετοχῶν καί χρηματικῶν ποσῶν πάνω ἀπό 1000 ρ.), καθώς καί οἱ ὑπάλληλοι τῶν τραπεζῶν, τῶν μετοχικῶν ἑταιριῶν, τῶν κρατικῶν καί κοινωνικῶν ἱδρυμάτων, ὀφείλουν μέσα σέ τρεῖς μέρες* νά ὑποβάλουν στίς ἐπιτροπές σπιτιῶν δηλώσεις σέ τρία ἀντίτυπα—μέ τήν ὑπογραφή καί τή διεύθυνσή τους—γιά τό εἰσόδημά τους, τήν ὑπηρεσία τους καί τό ἐπάγγελμά τους.

2. Οἱ ἐπιτροπές σπιτιῶν βεβαιώνουν τίς δηλώσεις αὐτές μέ τήν ὑπογραφή τους, κρατᾶνε ἕνα ἀντίτυπο γιά τόν ἑαυτό τους καί καταθέτουν τά ἄλλα δυό ἀντίτυπα στό Δημαρχεῖο καί στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Εσωτερικῶν (διεύθυνση:...**).

3. Τά πρόσωπα πού θά εὐθύνονται γιά τή μή ἐκτέλεση τοῦ νόμου αὐτοῦ (γιά μή ὑποβολή δηλώσεων ἤ γιά κατάθεση ψεύτικων στοιχείων κτλ.), καθώς καί τά μέλη τῶν ἐπιτροπῶν σπιτιῶν πού θά εὐθύνονται γιά τή μή τήρηση τῶν διατάξεων σχετικά μέ τή φύλαξη αὐτῶν τῶν δηλώσεων, τή συγκέντρωσή τους καί τήν κατάθεσή τους στά ἱδρύματα πού ἀναφέρονται πιό πάνω, τιμωροῦνται μέ χρηματικό πρόστιμο ὥς 5000 ρούβλια γιά κάθε παράβαση, μέ φυλάκιση ὥς ἕνα χρόνο ἤ ἀποστολή στό μέτωπο, ἀνάλογα μέ τό βαθμό τῆς ἐνοχῆς.

4. Στήν ἴδια τιμωρία ὑπόκεινται τά πρόσωπα πού θά εὐθύνονται γιά σαμποτάρισμα τῆς δουλιᾶς ἤ γιά ἀποφυγή ἀπό τή δουλιά στίς τράπεζες, στά κρατικά καί κοινωνικά ἱδρύματα, στίς μετοχικές ἑταιρίες, στούς σιδηροδρόμους κτλ.

5. Σάν πρῶτο βῆμα γιά τήν καθιέρωση τῆς γενικῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας ἀποφασίζεται ὅτι τά πρόσωπα πού ἀναφέρονται στήν § 1 ὀφείλουν, πρῶτο, νά ἔχουν πάντοτε ἐπάνω τους ἀντίγραφα τῶν δηλώσεων πού ἀναφέρονται πιό πάνω, συνοδευόμενα ἀπό πιστοποιητικά τῶν ἐπιτροπῶν σπιτιῶν, καθώς καί τῆς διοίκησης ἤ τῶν αἱρετῶν ὀργάνων (ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, ἐπισιτιστικῶν ἐπιτροπῶν, ἐπιτροπῶν τῶν σιδηροδρόμων, ἐπιτροπῶν δημοσιοϋπαλληλικῶν ἑνώσεων κτλ.)· στό πιστοποιητικό

---

* Στό χειρόγραφο πάνω ἀπό τίς λέξεις αὐτές ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει γράψει: «μέσα σέ 24 ὧρες». *Ἡ Σύντ.*

** Στό χειρόγραφο ὁ Β. Ι. Λένιν ἄφησε μέρος γιά νά γραφεῖ ἡ διεύθυνση. *Ἡ Σύντ.*

πρέπει νά ἀναγράφεται τί κοινωνική ὑπηρεσία ἤ ἐργασία ἐκτελεῖ τό πρόσωπο αὐτό, ἄν ζεῖ μέ τήν οἰκογένειά του σάν μέλος της ἀνίκανο γιά ἐργασία κτλ.

6. Δεύτερο, τά πρόσωπα αὐτά ὀφείλουν μέσα σέ μιά βδομάδα ἀπό τήν ἔκδοση τοῦ παρόντος νόμου, νά ἐφοδιαστοῦν μέ ἐργατικά βιβλιάρια κατανάλωσης (τό σχετικό ὑπόδειγμα ἐπισυνάπτεται) γιά νά γίνονται κάθε βδομάδα ἐγγραφές τῶν ἐσόδων καί ἐξόδων καί γιά νά καταχωροῦνται στά βιβλιάρια οἱ πιστοποιήσεις τῶν ἐπιτροπῶν καί τῶν ἱδρυμάτων γιά τό εἶδος τῆς κοινωνικῆς ὑπηρεσίας πού ἐκτελεῖ τό πρόσωπο αὐτό.

7. Τά πρόσωπα πού δέν ὑπόκεινται στούς ὅρους τῆς § 1 ὑποβάλλουν στίς ἐπιτροπές σπιτιῶν δήλωση σ'ἕνα ἀντίτυπο σχετικά μέ τά ἔσοδά τους καί τόν τόπο ἐργασίας τους καί ὀφείλουν νά ἔχουν πάνω τους ἀντίγραφο αὐτῆς τῆς δήλωσης, μέ βεβαίωση ἀπό τήν ἐπιτροπή σπιτιοῦ.

Γράφτηκε στίς 7 (20) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Κράσνι 'Αρχίβ», τεῦχ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΕ Η ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΤΡΟ-ΓΚΡΟΥΣΕΒΣΚ[68]

1) Γιά τήν κατάσχεση τῶν μεταλλείων καί τῶν ἐργοστασίων στήν περιοχή 'Αλεξάντρο-Γκρούσεβσκ.

Τά μεταλλεῖα καί τά ἐργοστάσια μποροῦν νά κατασχεθοῦν μόνο μετά τήν ἀπελευθέρωση τῆς περιοχῆς ἀπό τά στρατεύματα καί τήν ἐπίδραση τοῦ Καλέντιν.

2) Νά ἐγκαταλείψουμε τώρα τά μεταλλεῖα καί νά φύγουμε στήν Κεντρική Ρωσία.

Νά μή φύγετε καί νά συνεχίσετε νά δουλεύετε ὡσότου θά σᾶς εἶναι δυνατό. 'Η ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό εἶναι: νά προτείνει στούς ἐργάτες τῆς περιοχῆς 'Αλεξάντρο-Γκρούσεβσκ νά συνδεθοῦν μέ τό Χάρκοβο γιά νά ἐξοπλίσουν τήν Κόκκινη φρουρά. Νά παρακαλέσει τούς συντρόφους νά κρατηθοῦν ὅσο φτάνουν οἱ δυνάμεις, ὥς τήν τελευταία δυνατότητα καί νά μήν ἐγκαταλείψουν τή δουλιά.

3) Γιά τήν ἀποστολή φρουρᾶς γιά τά μεταλλεῖα.

Μεγάλη δύναμη στρατευμάτων μας κινεῖται πρός τήν κατεύθυνση τῶν στρατευμάτων τοῦ Καλέντιν.

4) Γιά τήν ἐπιχορήγηση 3 000 000 ρουβλιῶν γιά τήν κατασκευή ἔργων.

Μέ τήν ἄφιξη τοῦ σύντρ. 'Αρτιόμ ἀπό τό Χάρκοβο θά διευκρινιστεῖ τό ζήτημα γιά τό Μονοτόπ[69].

5) Νά θεωρηθοῦν ἔγκυρα τά χαρτονομίσματα τῆς κυβέρνησης τοῦ Καλέντιν.

Τά χαρτονομίσματα νά μή θεωρηθοῦν ἔγκυρα.

'Ο Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 11 (24) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό
δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 11 (24) ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1917[70]

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Ὁ σύντρ. Λένιν προτείνει: 1) νά καθαιρεθεῖ τό γραφεῖο τῆς ὁμάδας στή Συντακτική Συνέλευση· 2) νά ἀναλυθεῖ στήν ὁμάδα, μέ τή μορφή θέσεων, ἡ στάση μας ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση· 3) νά συνταχθεῖ μήνυμα πρός τήν ὁμάδα, πού νά ὑπενθυμίζει ὅσα λέει τό καταστατικό τοῦ Κόμματος γιά τήν ὑποταγή ὅλων τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν ὀργάνων στήν ΚΕ· 4) νά ὁριστεῖ ἕνα μέλος τῆς ΚΕ γιά τήν καθοδήγηση τῆς ὁμάδας· 5) νά ἐκπονηθεῖ καταστατικό τῆς ὁμάδας.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στό βιβλίο «Πρακτικά τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ. Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Παίρνοντας ὑπόψη ὅτι τό προσωρινό γραφεῖο τῆς σοσιαλδημοκρατικῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων στή Συντακτική Συνέλευση ἔδειξε ἀδράνεια σχετικά μέ τό κυριότερο καθῆκον του — τήν ἐκπόνηση μιᾶς ἀπόφασης ἀρχῶν γιά τή στάση τοῦ Κόμματός μας ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση·

ὅτι μιά σειρά ἀπό ἀναρίθμητες χωριστές δηλώσεις, προτάσεις καί ψηφοφορίες τῆς πλειοψηφίας (ἤ ὅλων;) τῶν μελῶν τοῦ προσωρινοῦ γραφείου ἔδειξαν ὅτι ἐμφοροῦνται ἀπό ἐντελῶς μή σοσιαλδημοκρατικές ἀντιλήψεις, πού φανερώνουν μιά ἀστικοδημοκρατική ἄποψη σχετικά μέ τή Συντακτική Συνέλευση, ἄποψη πού παραγνωρίζει τήν ἐκτίμηση τῶν ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν τῆς ταξικῆς πάλης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου,

— ἡ ὁμάδα ἀποφασίζει νά καθαιρέσει τό προσωρινό γραφεῖο καί νά ἐκλέξει καινούργιο.

Γράφτηκε στίς 11 ἤ 12 (24 ἤ 25) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1949 στήν 4η ἔκδοση τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. 26ος

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

1. Τό αἴτημα γιά τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἔμπαινε ἀπολύτως νόμιμα στό πρόγραμμα τῆς ἐπαναστατικῆς σοσιαλδημοκρατίας, γιατί στήν ἀστική δημοκρατία ἡ Συντακτική Συνέλευση εἶναι ἡ ἀνώτατη μορφή τοῦ δημοκρατισμοῦ καί γιατί ἡ ἰμπεριαλιστική δημοκρατία μ'ἐπικεφαλῆς τόν Κέρενσκι, δημιουργώντας τό Κοινοβούλιο, προετοίμαζε τή νόθευση τῶν ἐκλογῶν μέ μιά σειρά παραβιάσεις τοῦ δημοκρατισμοῦ.

2. Προβάλλοντας τό αἴτημα γιά τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ἡ ἐπαναστατική σοσιαλδημοκρατία ἀπό τήν ἀρχή ἀκόμη τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1917 ὑπογράμμισε ἐπανειλημμένα ὅτι ἡ δημοκρατία τῶν Σοβιέτ εἶναι ἀνώτερη μορφή δημοκρατισμοῦ ἀπό τή συνηθισμένη ἀστική δημοκρατία μέ Συντακτική Συνέλευση.

3. Γιά τό πέρασμα ἀπό τό ἀστικό καθεστώς στό σοσιαλιστικό, γιά τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἡ δημοκρατία τῶν Σοβιέτ (τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν) δέν εἶναι μόνο μιά μορφή δημοκρατικῶν θεσμῶν ἀνώτερου τύπου (σέ σύγκριση μέ τή συνηθισμένη ἀστική δημοκρατία μέ κορωνίδα της τή Συντακτική Συνέλευση), ἀλλά καί ἡ μοναδική μορφή πού εἶναι ἱκανή νά ἐξασφαλίσει τό πιό ἀνώδυνο πέρασμα στό σοσιαλισμό.

4. Στήν ἐπανάστασή μας ἡ σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, σύμφωνα μέ τούς ἐκλογικούς συνδυασμούς πού ὑποβλήθηκαν στά μέσα τοῦ 'Οχτώβρη 1917, γίνεται μέσα σέ συνθῆκες πού ἀποκλείουν τή δυνατότητα νά ἐκφραστεῖ σωστά ἡ θέληση τοῦ λαοῦ γενικά καί τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν εἰδικά, μέ τίς ἐκλογές γι'αὐτή τή Συντακτική Συνέλευση.

5. Πρῶτο, τό ἀναλογικό ἐκλογικό σύστημα ἐξασφαλίζει τή

γνήσια ἔκφραση τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ μόνο τότε, ὅταν οἱ ἐκλογικοί συνδυασμοί τῶν κομμάτων ἀνταποκρίνονται ἀληθινά στό χωρισμό τοῦ λαοῦ σέ ἐκεῖνες πραγματικά τίς κομματικές παρατάξεις, πού ἀντανακλοῦν αὐτοί οἱ ἐκλογικοί συνδυασμοί. Στή χώρα μας ὅμως, ὅπως εἶναι γνωστό, τό Κόμμα πού ἀπό τό Μάη ὥς τόν Ὀχτώβρη εἶχε τούς πιό πολλούς ὀπαδούς μέσα στό λαό καί ἰδιαίτερα μέσα στήν ἀγροτιά, τό Κόμμα τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, εἶχε ὑποβάλει ἑνιαίους συνδυασμούς γιά τή Συντακτική Συνέλευση στά μέσα τοῦ Ὀχτώβρη 1917, διασπάστηκε ὅμως ὕστερα ἀπό τίς ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση, πρίν ἀπό τή σύγκλησή της.

Ἔτσι, δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει οὔτε κάν τυπική ἀντιστοιχία ἀνάμεσα στή θέληση τῆς μάζας τῶν ἐκλογέων καί στή σύνθεση τῶν ἐκλεγμένων γιά τή Συντακτική Συνέλευση.

6. Δεύτερο, ἀκόμη πιό σπουδαία, ὄχι τυπική, ὄχι νομική, ἀλλά κοινωνικο-οἰκονομική ταξική πηγή τῆς μή ἀντιστοιχίας ἀνάμεσα στή θέληση τοῦ λαοῦ καί ἰδιαίτερα τῶν ἐργαζόμενων τάξεων, ἀπό τό ἕνα μέρος, καί στή σύνθεση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ἀπό τό ἄλλο, εἶναι τό γεγονός ὅτι οἱ ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση ἔγιναν τότε πού ἡ συντριπτική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ δέν μποροῦσε ἀκόμη νά ξέρει ὅλη τήν ἔκταση καί τή σημασία τῆς Ὀχτωβριανῆς, σοβιετικῆς προλεταριακῆς-ἀγροτικῆς ἐπανάστασης, πού ἄρχισε στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1917, δηλαδή ὕστερα ἀπό τήν ὑποβολή τῶν ἐκλογικῶν συνδυασμῶν γιά τή Συντακτική Συνέλευση.

7. Ἡ ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, κατακτώντας τήν ἐξουσία γιά τά Σοβιέτ, ἀποσπώντας τήν πολιτική κυριαρχία ἀπό τά χέρια τῆς ἀστικῆς τάξης καί παραδίδοντάς την στά χέρια τοῦ προλεταριάτου καί τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς, μπροστά στά μάτια μας περνάει ἀπό τά διαδοχικά στάδια τῆς ἀνάπτυξής της.

8. Ἄρχισε μέ τή νίκη τῆς 24-25 τοῦ Ὀχτώβρη στήν πρωτεύουσα, ὅταν τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, τῆς πρωτοπορίας αὐτῆς τῶν προλετάριων καί τῆς πολιτικά πιό δραστήριας μερίδας τῆς ἀγροτιᾶς, ἔδοσε τήν ὑπεροχή στό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων καί τό ἔφερε στήν ἐξουσία.

9. Ἡ ἐπανάσταση ἀγκάλιασε ἔπειτα μέσα στό Νοέμβρη καί τό Δεκέμβρη ὅλη τή μάζα τοῦ στρατοῦ καί τῆς ἀγροτιᾶς καί ἐκφράστηκε πρῶτα ἀπόλα μέ τήν καθαίρεση καί τήν ἀντικατάσταση μέ νέες ἐκλογές τῶν παλιῶν διευθυντικῶν ὀργάνων (ἐπιτροπές τοῦ στρατοῦ, ἐπιτροπές τῶν ἀγροτῶν κατά κυβερνεῖο,

Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν κτλ.), πού ἐκφράζανε τήν ξεπερασμένη, συμβιβαστική περίοδο τῆς ἐπανάστασης, τό ἀστικό κι'ὄχι τό προλεταριακό της στάδιο καί πού καί γι'αὐτό ἔπρεπε ἀναπόφευκτα νά ἀποχωρήσουν ἀπό τή σκηνή κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν πιό ἰσχυρῶν καί πιό πλατιῶν λαϊκῶν μαζῶν.

10. Αὐτό τό ρωμαλέο κίνημα τῶν ἐκμεταλλευόμενων μαζῶν γιά τή δημιουργία νέων καθοδηγητικῶν ὀργάνων τῶν ὀργανώσεών τους δέν ἔχει τελειώσει ἀκόμη καί σήμερα, στά μέσα τοῦ Δεκέμβρη 1917, καί τό συνέδριο τῶν σιδηροδρομικῶν πού συνεχίζει τίς ἐργασίες του εἶναι ἕνας ἀπό τούς σταθμούς του.

11. Συνεπῶς, ἡ διάταξη τῶν ταξικῶν δυνάμεων τῆς Ρωσίας στήν ταξική τους πάλη εἶναι στήν πραγματικότητα τό Νοέμβρη καί τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 θεμελιακά διαφορετική ἀπό τή διάταξη ἐκείνη πού μπόρεσε νά βρεῖ τήν ἔκφρασή της στούς ἐκλογικούς συνδυασμούς τῶν κομμάτων γιά τή Συντακτική Συνέλευση στά μέσα τοῦ 'Οχτώβρη 1917.

12. Τά τελευταῖα γεγονότα στήν Οὐκρανία (καί ἐνμέρει στή Φιλλανδία καί στή Λευκορωσία, καθώς καί στόν Καύκασο) δείχνουν ἐπίσης μιά νέα διάταξη τῶν ταξικῶν δυνάμεων πού συντελεῖται στήν πορεία τοῦ ἀγώνα ἀνάμεσα στόν ἀστικό ἐθνικισμό τῆς Οὐκρανικῆς Ράντας, τοῦ φιλλανδικοῦ Σέιμ κτλ., ἀπό τό ἕνα μέρος, καί στή Σοβιετική ἐξουσία, στήν προλεταριακή-ἀγροτική ἐπανάσταση τῆς καθεμιᾶς ἀπ'αὐτές τίς ἐθνικές δημοκρατίες, ἀπό τό ἄλλο.

13. Τέλος, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος πού ἄρχισε μέ τήν καντέτικη-καλεντινική ἀντεπαναστατική ἐξέγερση ἐνάντια στίς σοβιετικές ἀρχές, ἐνάντια στήν ἐργατοαγροτική κυβέρνηση, ὄξυνε τελειωτικά τήν ταξική πάλη καί ἀφαίρεσε κάθε δυνατότητα νά λυθοῦν μέ τυπικά-δημοκρατικό τρόπο τά πιό φλέγοντα ζητήματα πού ἔβαλε ἡ ἱστορία μπροστά στούς λαούς τῆς Ρωσίας, καί κατά πρῶτο λόγο μπροστά στήν ἐργατική της τάξη καί τήν ἀγροτιά.

14. Μονάχα ἡ πλήρης νίκη τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν ἐνάντια στήν ἐξέγερση τῶν ἀστῶν καί τῶν τσιφλικάδων (πού βρῆκε τήν ἔκφρασή της στό καντέτικο-καλεντινικό κίνημα), μονάχα ἡ ἀμείλικτη στρατιωτική κατάπνιξη αὐτῆς τῆς ἐξέγερσης τῶν δουλοκτητῶν εἶναι σέ θέση νά ἐξασφαλίσει στήν πράξη τήν προλεταριακή-ἀγροτική ἐπανάσταση. 'Η πορεία τῶν γεγονότων καί ἡ ἀνάπτυξη τῆς ταξικῆς πάλης μέσα στήν ἐπανάσταση ἔκαναν ὥστε τό σύνθημα «῞Ολη ἡ ἐξουσία στή Συντακτική Συνέλευση», σύνθημα πού δέν παίρνει ὑπόψη του τίς κατακτήσεις

τῆς ἐργατοαγροτικῆς ἐπανάστασης, πού δέν παίρνει ὑπόψη του τή Σοβιετική ἐξουσία, πού δέν παίρνει ὑπόψη του τίς ἀποφάσεις τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν κτλ., ἔκαναν ὥστε τό σύνθημα αὐτό *νά γίνει στήν πράξη* σύνθημα τῶν καντέτων, τῶν ὀπαδῶν τοῦ Καλέντιν καί τῶν ὀργάνων τους. Γιά ὅλο τό λαό γίνεται ξεκάθαρο ὅτι ἡ Συντακτική Συνέλευση, ἄν θά διαφωνοῦσε μέ τή Σοβιετική ἐξουσία, θά ἦταν ἀναπότρεπτα καταδικασμένη σέ πολιτικό θάνατο.

15. Ἕνα ἀπό τά πιό φλέγοντα ζητήματα τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ εἶναι τό ζήτημα τῆς εἰρήνης. Ὁ πραγματικά ἐπαναστατικός ἀγώνας γιά τήν εἰρήνη ἄρχισε στή Ρωσία μονάχα ὕστερα ἀπό τή νίκη τῆς ἐπανάστασης στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη, καί πρῶτοι καρποί αὐτῆς τῆς νίκης ἦταν ἡ δημοσίευση τῶν μυστικῶν συμφώνων, τό κλείσιμο ἀνακωχῆς καί ἡ ἔναρξη δημόσιων διαπραγματεύσεων γιά γενική εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις καί ἐπανορθώσεις.

Οἱ πλατιές λαϊκές μάζες μονάχα τώρα ἀποκτοῦν στήν πράξη, ὁλοκληρωτικά καί ἀνοιχτά τή δυνατότητα νά βλέπουν τήν πολιτική τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης γιά τήν εἰρήνη καί νά μελετοῦν τά ἀποτελέσματά της.

Στό διάστημα τῶν ἐκλογῶν γιά τή Συντακτική Συνέλευση οἱ λαϊκές μάζες δέν εἶχαν αὐτή τή δυνατότητα.

Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι κι᾿ἀπ᾿αὐτή τήν πλευρά εἶναι ἀναπόφευκτη ἡ διάσταση ἀνάμεσα στή σύνθεση τῶν ἐκλεγμένων γιά τή Συντακτική Συνέλευση καί στήν πραγματική θέληση τοῦ λαοῦ πάνω στό ζήτημα τοῦ τερματισμοῦ τοῦ πολέμου.

16. Ὅλα ὅσα ἀναπτύξαμε παραπάνω μᾶς ὁδηγοῦν στό συμπέρασμα ὅτι ἡ Συντακτική Συνέλευση πού συγκαλεῖται μέ βάση τούς ἐκλογικούς συνδυασμούς τῶν κομμάτων, τά ὁποῖα ὑπῆρχαν πρίν ἀπό τήν προλεταριακή-ἀγροτική ἐπανάσταση, τότε πού κυριαρχοῦσε ἡ ἀστική τάξη, ἔρχεται ἀναπότρεπτα σέ σύγκρουση μέ τή θέληση καί τά συμφέροντα τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων τάξεων, πού ἄρχισαν στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἐνάντια στήν ἀστική τάξη. Εἶναι φυσικό ὅτι τά συμφέροντα αὐτά τῆς ἐπανάστασης στέκουν πιό ψηλά ἀπό τά τυπικά δικαιώματα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ἀκόμη κι᾿ἄν αὐτά τά τυπικά δικαιώματα δέν εἶχαν ὑπονομευθεῖ ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ νόμος γιά τή Συντακτική Συνέλευση δέν ἀναγνωρίζει στό λαό τό δικαίωμα νά ἀντικαθιστᾶ μέ νέες ἐκλογές τούς βουλευτές του ὁποιαδήποτε στιγμή.

17. Κάθε προσπάθεια, ἄμεση ἤ ἔμμεση, νά ἐξεταστεῖ τό ζήτημα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἀπό τήν τυπικά-νομική πλευρά, μέσα στά πλαίσια τῆς συνηθισμένης ἀστικῆς δημοκρατίας, χωρίς νά παίρνεται ὑπόψη ἡ ταξική πάλη καί ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἀποτελεῖ προδοσία τῆς ὑπόθεσης τοῦ προλεταριάτου καί πέρασμα στήν ἄποψη τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἀδιαφιλονίκητο χρέος τῆς ἐπαναστατικῆς σοσιαλδημοκρατίας εἶναι νά προφυλάξει ὅλους, καί τόν καθένα χωριστά ἀπ᾽αὐτό τό λάθος, ὅπου πέφτουν μερικά ἀνώτερα στελέχη τοῦ μπολσεβικισμοῦ, πού στάθηκαν ἀνίκανα νά ἐκτιμήσουν τήν Ὀχτωβριανή ἐξέγερση καί τά καθήκοντα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου.

18. Μοναδική πιθανότητα νά λυθεῖ ἀνώδυνα ἡ κρίση πού δημιουργήθηκε ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση δέν ἀνταποκρίνονται στή θέληση τοῦ λαοῦ, καθώς καί στά συμφέροντα τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων τάξεων, εἶναι νά ἐξασκήσει ὁ λαός ὅσο τό δυνατό πιό πλατιά καί πιό γρήγορα τό δικαίωμα τῆς ἀντικατάστασης μέ νέες ἐκλογές τῶν μελῶν τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, νά ἀποδεχτεῖ ἡ ἴδια ἡ Συντακτική Συνέλευση τό νόμο τῆς ΚΕΕ γι᾽αὐτές τίς ἐπαναληπτικές ἐκλογές καί νά δηλώσει κατηγορηματικά ἡ Συντακτική Συνέλευση ὅτι ἀναγνωρίζει τή Σοβιετική ἐξουσία, τή σοβιετική ἐπανάσταση, τήν πολιτική της στό ζήτημα τῆς εἰρήνης, τῆς γῆς καί τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου, νά προσχωρήσει ἀποφασιστικά ἡ Συντακτική Συνέλευση στό στρατόπεδο τῶν ἀντιπάλων τῆς καντέτικης-καλεντινικῆς ἀντεπανάστασης.

19. Χωρίς αὐτούς τούς ὅρους ἡ κρίση σχετικά μέ τή Συντακτική Συνέλευση μπορεῖ νά λυθεῖ μονάχα μέ τόν ἐπαναστατικό δρόμο, μέ τά πιό δραστήρια, γρήγορα, σταθερά καί ἀποφασιστικά ἐπαναστατικά μέτρα ἀπόμέρους τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἐνάντια στήν καντέτικη-καλεντινική ἀντεπανάσταση, ἀδιάφορο μέ ποιά συνθήματα καί θεσμούς (ἔστω καί μέ τήν ἰδιότητα τοῦ μέλους τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης) καλύπτεται αὐτή ἡ ἀντεπανάσταση. Κάθε προσπάθεια νά δεθοῦν τά χέρια τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας σ᾽αὐτό τόν ἀγώνα θά ἀποτελοῦσε βοήθεια στήν ἀντεπανάσταση.

Γράφτηκε στίς 11 ἤ 12 (24 ἤ 25)
τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 26 (13) τοῦ Δεκέμβρη
1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα»,
ἀρ. φύλ. 213

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό
χειρόγραφο, πού παραβλήθηκε
μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο
μέ τίς διορθώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν

ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΕΚΤΑΚΤΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΤΩΝ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ 13 (26) ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1917[71]

—'Επιτρέψτε μου νά χαιρετίσω τό συνέδριο ἀπομέρους τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων καί νά ἐκφράσω τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ ὀργάνωση σιδηροδρομικῶν θά πάρει θέση ἀνάλογη μέ τή θέση τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν τῆς Ρωσίας. 'Η 'Οχτωβριανή ἐπανάσταση πού ἐπιτέλεσαν οἱ ἐργάτες, οἱ ἀγρότες καί οἱ στρατιῶτες εἶναι χωρίς ἀμφιβολία σοσιαλιστική. 'Ενάντιά της ξεσηκώθηκαν ὅλες οἱ δυνάμεις τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν ἀνώτερων στρωμάτων τῶν δημόσιων ὑπάλληλων, πού ἔχουν συνηθίσει στήν παλιά τάξη πραγμάτων καί δέν μποροῦν νά καταλάβουν ὅτι ἡ ἐπανάσταση αὐτή θά ἀλλάξει ὁλόκληρο τό παλιό καθεστώς. Προσέξτε τί θόρυβο σηκώνουν, φωνάζοντας ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς Ρωσίας δέν ἀναγνωρίζει τή Σοβιετική ἐξουσία. Ξέρετε τί ἀξία ἔχει αὐτός ὁ θόρυβος. Μᾶς κατακλύζουν μέ τηλεγραφήματα ὅτι τά στρατεύματα κινοῦνται πρός τήν Πετρούπολη ἐνάντια στίς κατακτήσεις τῆς ἐπανάστασης τοῦ 'Οχτώβρη. Τά τηλεγραφήματα αὐτά ἐμεῖς τά πετᾶμε στό καλάθι τῶν ἀχρήστων, ξέροντας πώς δέν θά χρειαστεῖ νά περιμένουμε πολύ γιά τή διάψευσή τους. Τά ἀνώτερα ὄργανα τοῦ πρώτου ἀγροτικοῦ συνεδρίου, μέσω τῶν κυρίων Αὐξέντιεφ, ἔλεγαν ἐξονόματος τῆς ἀγροτικῆς μάζας ὅτι εἶναι ἐνάντια στήν ἐξουσία τῶν σφετεριστῶν-ἐκβιαστῶν[72]. Κι' ἐμεῖς λέγαμε: «Ἄς τους νά βρίζουν, θά δοῦμε ὅμως τί θά ποῦν οἱ ἀγρότες, ὅταν ἀρχίσουμε νά δημεύουμε τή γῆ τῶν τσιφλικάδων καί νά τή δίνουμε στούς ἀγρότες». Καί, ὅπως βλέπετε, τό Δεύτερο ἀγροτικό συνέδριο ἔδοσε τή νίκη στή Σοβιετική ἐξουσία. 'Αποκαταστήσαμε στενή ἐπαφή μέ τό Σοβιέτ τῶν

ἀγροτῶν βουλευτῶν τῆς δεύτερης περιόδου. Μαζί τους ὀργανώσαμε τή Σοβιετική ἐξουσία τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Τήν ἴδια ἀσφαλῶς θέση θά πάρει καί ἡ μάζα τῶν σιδηροδρομικῶν. Ξέρετε πόσο σοβαρές συνέπειες ἔχει γιά τή χώρα μας τό ξεχαρβάλωμα τῶν σιδηροδρόμων πού ἐπιδεινώνεται μέ τό σαμποτάρισμα τῶν ἀνώτερων ὑπαλλήλων. Ξέρετε ὅτι τό ξεχαρβάλωμα τῶν σιδηροδρόμων κάνει ἀδύνατη τήν κανονική ἀνταλλαγή ἀνάμεσα στήν πόλη καί στό χωριό, πράγμα τόσο ἀπαραίτητο γιά τή ρύθμιση τοῦ ἐπισιτιστικοῦ ζητήματος. Καί γιά νά ρυθμίσουμε τίς σιδηροδρομικές συγκοινωνίες μᾶς χρειάζεται ἡ βοήθειά σας, σύντροφοι. Μόνο μέ κοινές προσπάθειες μαζί σας θά μπορέσουμε νά βάλουμε τέρμα στήν ἀνοργανωσιά καί νά στερεώσουμε τήν ἐξουσία τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Ἡ Σοβιετική ἐξουσία κρατιέται μόνο μέ τήν ὑποστήριξη τῶν πλατιῶν ἐργαζόμενων μαζῶν. Πιστεύουμε ὅτι τό συνέδριο αὐτό τῶν σιδηροδρομικῶν θά ἐνισχύσει τήν ἐξουσία τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων μέ τή δημιουργία μιᾶς τέτιας ὀργάνωσης, πού θά μᾶς βοηθήσει στόν ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη, γιά τή γῆ. Λοιπόν, σύντροφοι, τελειώνω χαιρετίζοντάς σας ἀκόμη μιά φορά κι᾿εὐχόμενος γόνιμη δουλιά. (Ὁ σύντροφος Λένιν ἀποχωρεῖ ἀπό τήν αἴθουσα τῆς συνεδρίασης, ἐνῶ ὅλοι χειροκροτοῦν. Τό συνέδριο τόν ἐκλέγει ἐπίτιμο πρόεδρό του κάτω ἀπό τά χειροκροτήματα ὅλης τῆς αἴθουσας.)

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 214, 27 (14) τοῦ Δεκέμβρη 1917 καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 251, 14 τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»

ΓΙΑ ΤΟ ΨΩΜΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ[73]

Δυό ζητήματα προωθήθηκαν σήμερα στήν πρώτη γραμμή, ξεπερνώντας ὅλα τά ἄλλα πολιτικά ζητήματα: τό ζήτημα τοῦ ψωμιοῦ καί τό ζήτημα τῆς εἰρήνης! Ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος, ὁ πόλεμος τῶν μεγαλύτερων καί πλουσιότερων τραπεζικῶν οἴκων—«Ἀγγλίας» καί «Γερμανίας»—ὁ πόλεμος αὐτός πού γίνεται γιά τήν κυριαρχία πάνω στόν κόσμο, γιά τό μοίρασμα τῆς λείας, γιά τήν καταλήστευση τῶν μικρῶν καί ἀδύνατων λαῶν, αὐτός ὁ φρικτός καί ἐγκληματικός πόλεμος ρήμαξε ὅλες τίς χῶρες, καταπόνησε ὅλους τούς λαούς, ἔβαλε τήν ἀνθρωπότητα μπροστά στό δίλημμα: ἤ νά καταστρέψει ὅλο τόν πολιτισμό καί νά χαθεῖ, ἤ νά ἀνατρέψει ἐπαναστατικά τό ζυγό τοῦ κεφαλαίου, νά ἀνατρέψει τήν κυριαρχία τῆς ἀστικῆς τάξης καί νά κατακτήσει τό σοσιαλισμό καί τή σταθερή εἰρήνη.

Ἄν δέν νικήσει ὁ σοσιαλισμός, ἡ εἰρήνη ἀνάμεσα στά καπιταλιστικά κράτη δέν θά εἶναι παρά ἀνακωχή, διακοπή, προετοιμασία μιᾶς καινούργιας σφαγῆς τῶν λαῶν. Εἰρήνη καί ψωμί—αὐτά εἶναι τά βασικά αἰτήματα τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἐκμεταλλευομένων. Ὁ πόλεμος ὄξυνε αὐτά τά αἰτήματα στό ἔπακρο. Ὁ πόλεμος καταδίκασε σέ πείνα τίς πιό πολιτισμένες, τίς πιό προηγμένες ἀπό πολιτιστική ἄποψη χῶρες. Ἀπό τήν ἄλλη ὅμως πλευρά, ὁ πόλεμος, σάν τεράστιο ἱστορικό προτσές, ἐπιτάχυνε κατά τρόπο πρωτοφανή τήν κοινωνική ἐξέλιξη. Ὁ καπιταλισμός πού ἐξελίχθηκε σέ ἰμπεριαλισμό, δηλαδή σέ μονοπωλιακό καπιταλισμό, μετατράπηκε κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τοῦ πολέμου σέ κρατικομονοπωλιακό καπιταλισμό. Τώρα ἔχουμε φτάσει σ'αὐτή τή βαθμίδα ἀνάπτυξης τῆς παγκόσμιας οἰκονομίας καί ἡ βαθμίδα αὐτή ἀποτελεῖ τόν ἄμεσο προθάλαμο τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Γι'αὐτό ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση πού ξέσπασε στή Ρωσία εἶναι μόνο ἡ ἀρχή τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Εἰρήνη καί ψωμί, γκρέμισμα τῆς ἀστικῆς τάξης, ἐπαναστατικά μέσα γιά τήν ἐπούλωση τῶν πληγῶν πού προξένησε ὁ πόλεμος, ὁλοκληρωτική νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ—αὐτοί εἶναι οἱ σκοποί τοῦ ἀγώνα.

Πετρούπολη, 14 τοῦ Δεκέμβρη 1917.

Γράφτηκε στά ρωσικά στίς 14 (27) τοῦ Δεκέμβρη 1917
Ὑπογραφή: Λ έ ν ι ν

Πρωτοδημοσιεύτηκε στά γερμανικά τό Μάη τοῦ 1918 στήν ἐφημερίδα «Jugend-Internationale», ἀρ. φύλ. 11
Ὑπογραφή: W. L e n i n

Στά ρωσικά (μεταφράστηκε ἀπό τά γερμανικά) πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1927 στίς «Σημειώσεις τοῦ Ἰνστιτούτου Λένιν», τόμ. ΙΙ

Τό πανομοιότυπο τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ χειρογράφου δημοσιεύτηκε στό 1919 στήν ἔκδοση «Det röda Ryssland. 1917 7/11 1919» (Στοκχόλμη)

Δημοσιεύεται: ἡ πρώτη παράγραφος σύμφωνα μέ τό πανομοιότυπο, τό ἑπόμενο κείμενο, σύμφωνα μέ τήν ἐφημερίδα «Jugend-Internationale» (μετάφραση ἀπό τά γερμανικά)

ΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΚΕΕ 14 (27) ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1917[74]

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Ὁ προηγούμενος ὁμιλητής προσπάθησε νά μᾶς φοβίσει, λέγοντας ὅτι τραβᾶμε σέ βέβαιο ὄλεθρο καί σέ βέβαιο γκρεμό. Οἱ φοβέρες ὅμως αὐτές, δέν εἶναι κάτι τό καινούργιο γιά μᾶς. Ἡ ἴδια ἐκείνη ἐφημερίδα πού ἐκφράζει τή γνώμη τῆς ὁμάδας τοῦ ὁμιλητῆ—ἡ «Νόβαγια Ζίζν»—ἔγραφε πρίν ἀπό τά γεγονότα τοῦ Ὀχτώβρη ὅτι ἀπό τήν ἐπανάστασή μας δέν θά βγεῖ τίποτε ἄλλο, παρά πογκρόμ καί ἀναρχικές ταραχές. Γι'αὐτό οἱ ἰσχυρισμαί ὅτι ἀκολουθοῦμε ἐσφαλμένο δρόμο εἶναι ἀντανάκλαση τῆς ἀστικῆς ψυχολογίας, ἀπό τήν ὁποία δέν μποροῦν νά ξεκόψουν ἀκόμη καί οἱ ἄνθρωποι πού δέν ἐνδιαφέρονται... (Φ ω ν ή ἀ π ό τ ή ν π λ ε υ ρ ά τ ῶ ν δ ι ε θ ν ι σ τ ῶ ν: «Δημαγωγία!») Ὄχι, αὐτό δέν εἶναι δημαγωγία, ὅμως οἱ δικές σας συνεχεῖς ἀγορεύσεις γιά τό τσεκούρι, αὐτές εἶναι πιά πραγματική δημαγωγία.

Ὅλα τά μέτρα πού προτείνονται στό διάταγμα, δέν εἶναι παρά μιά πραγματική ἐξασφάλιση τοῦ ἐλέγχου.

Λέτε ὅτι ὁ μηχανισμός εἶναι περίπλοκος, εὔθραυστος, ὅτι τό ζήτημα εἶναι μπερδεμένο—αὐτή εἶναι μιά στοιχειώδης ἀλήθεια καί τήν ξέρει ὅλος ὁ κόσμος. Ἄν ἡ ἀλήθεια αὐτή χρησιμοποιεῖται μόνο σάν τροχοπέδη γιά κάθε σοσιαλιστικό μέτρο, λέμε ὅτι ὅποιος παίρνει αὐτό τό δρόμο εἶναι δημαγωγός καί δημαγωγός ἐπιζήμιος.

Θέλουμε νά ἀρχίσουμε τόν ἔλεγχο τῶν χρηματοκιβωτίων, καί μᾶς λένε, ἐπικαλούμενοι εἰδικούς ἐπιστήμονες, ὅτι μέσα ἐκεῖ

δέν ὑπάρχει τίποτε ἐκτός ἀπό ντοκουμέντα καί χρεόγραφα. Ἄν εἶναι ἔτσι, τότε γιατί νά μήν τά ἐλέγξουν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ;

Ἄν εἶναι ἔτσι, τότε γιατί κρύβονται οἱ ἴδιοι αὐτοί εἰδικοί ἐπιστήμονες πού κάνουν τήν κριτική; Ὕστερα ἀπό κάθε ἀπόφαση τοῦ Σοβιέτ μᾶς δηλώνουν ὅτι συμφωνοῦν μαζί μας, μά μόνο καταρχήν. Αὐτό εἶναι τό σύστημα τῆς ἀστικῆς διανόησης, ὅλων τῶν συμφιλιωτιστῶν πού, συμφωνώντας πάντοτε καταρχήν καί διαφωνώντας στήν πράξη, χαντακώνουν τά πάντα.

Ἄν κατέχετε καλά ὅλες τίς δουλιές καί ἔχετε πείρα, γιατί δέν μᾶς βοηθᾶτε, γιατί δέν συναντᾶμε ἀπομέρους σας στό δύσκολο δρόμο μας τίποτε ἄλλο, ἐκτός ἀπό σαμποτάρισμα;

Ξεκινᾶτε ἀπό μιά σωστή ἐπιστημονική θεωρία, γιά μᾶς ὅμως ἡ θεωρία χρησιμεύει γιά τή θεμελίωση τῶν πράξεων πού ἐπιχειροῦμε, ἔτσι πού νά εἴμαστε βέβαιοι γι'αὐτές, καί ὄχι νά νιώθουμε θανάσιμο φόβο ἀπ'αὐτές. Φυσικά, κάθε ἀρχή καί δύσκολη, καί συχνά βρισκόμαστε μπροστά σέ λεπτά πράγματα, ὡστόσο τά βγάζαμε πέρα, τά βγάζουμε πέρα καί θά τά βγάλουμε πέρα.

Ἄν τό βιβλίο δέν χρησίμευε σέ τίποτε ἄλλο, παρά μόνο γιά νά βάζει φρένο καί νά δημιουργεῖ αἰώνιο φόβο σέ κάθε νέο βῆμα, θά ἦταν ἄχρηστο.

Κανείς, ἐκτός ἀπό τούς σοσιαλιστές-οὐτοπιστές, δέν ἰσχυρίστηκε ὅτι μπορεῖ νά νικήσουμε χωρίς ἀντίσταση, χωρίς δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί χωρίς νά χρησιμοποιήσουμε ἕνα σιδερένιο χέρι ἐνάντια στόν παλιό κόσμο.

Καταρχήν δεχόσασταν κι'αὐτή τή δικτατορία, ὅταν ὅμως τή λέξη αὐτή τή μεταφράζουν στή ρωσική γλώσσα καί τή λένε «σιδερένιο χέρι» καί τήν ἐφαρμόζουν στήν πράξη, ἀρχίζετε νά λέτε ὅτι τό ζήτημα εἶναι λεπτό καί μπερδεμένο.

Ἀρνεῖστε ἐπίμονα νά δεῖτε ὅτι ἀκριβῶς αὐτό τό σιδερένιο χέρι, καταστρέφοντας, δημιουργεῖ. Ἄν ἐμεῖς περνοῦμε ἀπό τίς ἀρχές στά ἔργα, αὐτό εἶναι ἕνα ἀναμφισβήτητο σύν γιά μᾶς.

Γιά νά ἐφαρμόσουμε τόν ἔλεγχο τούς καλέσαμε αὐτούς, τούς τραπεζίτες, καί μαζί τους ἐπεξεργαστήκαμε μέτρα, μέ τά ὁποῖα συμφώνησαν, γιά τή χορήγηση δανείων μέ πλήρη ἔλεγχο καί καταγραφή. Ἀνάμεσα ὅμως στούς τραπεζικούς ὑπαλλήλους βρέθηκαν ἄνθρωποι πού ἐνδιαφέρονται γιά τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ καί εἶπαν: «αὐτοί σᾶς ἐξαπατοῦν, βιαστεῖτε νά βάλετε τέρμα στήν ἐγκληματική δράση τους, πού στρέφεται ἄμεσα ἐναντίον σας». Κι'ἐμεῖς βιαστήκαμε.

Ξέρουμε πώς αὐτό εἶναι ἕνα μέτρο περίπλοκο. Κανείς ἀπό μᾶς, ἀκόμη κι᾿αὐτοί πού ἔχουν σπουδάσει τά οἰκονομικά, δέν θά ἀναλάβει τήν ἐφαρμογή του. Θά καλέσουμε εἰδικούς πού ἀσχολοῦνται μ᾿αὐτή τή δουλιά, μά μόνο ὅταν τά κλειδιά θά βρίσκονται στά χέρια μας. Τότε θά μπορέσουμε ἀκόμη καί νά προσλάβουμε συμβούλους ἀπό τούς πρώην ἑκατομμυριούχους. Ὅποιος θέλει νά δουλέψει—ἄς κοπιάσει, ἀρκεῖ νά μή μετατρέπει κάθε ἐπαναστατική πρωτοβουλία σέ νεκρό γράμμα,—δέν θά πέσουμε σέ τέτια παγίδα. Τίς λέξεις—δικτατορία τοῦ προλεταριάτου—τίς παίρνουμε στά σοβαρά καί θά τήν πραγματοποιήσουμε.

Θέλαμε νά ἀκολουθήσουμε τό δρόμο τῆς συμφωνίας μέ τίς τράπεζες, τίς χορηγούσαμε δάνεια γιά τή χρηματοδότηση τῶν ἐπιχειρήσεων, ὅμως ὀργάνωσαν σαμποτάζ σέ πρωτοφανή ἔκταση, καί ἡ πράξη μᾶς ὁδήγησε στήν ἀνάγκη νά ἐφαρμόσουμε τόν ἔλεγχο μέ ἄλλα μέσα.

Ὁ σύντροφος ἀριστερός ἐσέρος εἶπε ὅτι καταρχήν θά ψηφίσουν ὑπέρ τῆς ἄμεσης ἐθνικοποίησης τῶν τραπεζῶν, μέ σκοπό νά ἐπεξεργαστοῦν ἔπειτα, στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα, πρακτικά μέτρα. Μά αὐτό εἶναι λάθος, γιατί τό σχέδιό μας δέν περιέχει τίποτε ἄλλο, ἐκτός ἀπό ἀρχές. Πρόκειται νά ἐξεταστοῦν ἀπό τό Ἀνώτατο συμβούλιο λαϊκῆς οἰκονομίας, ἡ μή ἐπικύρωση ὅμως τοῦ διατάγματος τώρα ἀμέσως θά ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά πάρουν οἱ τράπεζες ὅλα τά μέτρα γιά ἕνα ἀκόμη μεγαλύτερο ξεχαρβάλωμα τῆς οἰκονομίας.

Ἡ ἐπικύρωση τοῦ διατάγματος δέν σηκώνει ἀναβολή, διαφορετικά θά μᾶς χαντακώσει ἡ ἀντίσταση πού προβάλλουν ἐναντίον μας καί τό σαμποτάζ. (Χειροκροτήματα, πού μετατρέπονται σέ ἐπευφημίες.)

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 216, 29 (16) τοῦ Δεκέμβρη 1917 καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 253, 16 τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ βιβλίου: «Πρακτικά τῶν συνεδριάσεων τῆς ΠΚΕΕ τῶν Σοβιέτ τῶν Ἐργ., Στρ., Ἀγρ. καί Κοζ. βουλευτῶν τῆς ΙΙ περιόδου», ἔκδ. τῆς ΠΚΕΕ, 1918

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ[75]

Ἡ κρίσιμη ἐπισιτιστική κατάσταση, ὁ κίνδυνος λιμοῦ πού ἔχει δημιουργηθεῖ ἀπό τήν αἰσχροκέρδεια, ἀπό τό σαμποτάρισμα πού κάνουν οἱ καπιταλιστές καί οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, καθώς καί ἀπό τή γενική ἐρείπωση, ἐπιβάλλουν τή λήψη ἔκτακτων ἐπαναστατικῶν μέτρων γιά τήν καταπολέμηση αὐτοῦ τοῦ κακοῦ.

Γιά νά μπορέσουν ὅλοι οἱ πολίτες τοῦ κράτους, καί κατά πρῶτο λόγο ὅλες οἱ ἐργαζόμενες τάξεις, μέ τήν καθοδήγηση τῶν δικῶν τους Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, νά ἀναλάβουν ἀμέσως καί ὁλόπλευρα αὐτό τόν ἀγώνα καί τήν ὀργάνωση τῆς κανονικῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς χώρας, μή σταματώντας μπροστά σέ τίποτε καί δρώντας μέ τόν πιό ἐπαναστατικό τρόπο, θεσπίζονται οἱ παρακάτω κανόνες:

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

1. Ὅλες οἱ μετοχικές ἐπιχειρήσεις κηρύσσονται ἰδιοκτησία τοῦ κράτους.

2. Τά μέλη τῆς διοίκησης καί οἱ διευθυντές τῶν μετοχικῶν ἑταιριῶν, καθώς καί ὅλοι οἱ μέτοχοι πού ἀνήκουν στίς τάξεις τῶν πλουσίων (δηλ. πού ἔχουν περιουσία πάνω ἀπό 5000 ρούβλια ἤ εἰσόδημα πάνω ἀπό 500 ρούβλια τό μήνα), ὀφείλουν

νά συνεχίσουν κανονικότατα τή διαχείριση τῶν ὑποθέσεων τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐφαρμόζοντας τό νόμο γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο, παραδίδοντας ὅλες τίς μετοχές στήν Κρατική τράπεζα καί ὑποβάλλοντας στά τοπικά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ἑβδομαδιαίους ἀπολογισμούς τῆς δράσης τους.

3. Τά κρατικά δάνεια, ἐξωτερικά καί ἐσωτερικά, ἀκυρώνονται (σβήνονται).

4. Τά συμφέροντα τῶν μικρῶν ὁμολογιούχων, καθώς καί τῶν κατόχων κάθε εἴδους μετοχῶν, δηλαδή τῶν κατόχων πού ἀνήκουν στίς ἐργαζόμενες τάξεις τοῦ πληθυσμοῦ, ἐξασφαλίζονται ὁλοκληρωτικά.

5. Καθιερώνεται ἡ γενική ὑποχρεωτική ἐργασία. Ὅλοι οἱ πολίτες καί τῶν δυό φύλων, ἀπό 16 ὥς 55 χρονῶν, εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ἐκτελοῦν τίς ἐργασίες πού θά ὁρίζουν τά τοπικά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ἤ τά ἄλλα ὄργανα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

6. Σάν πρῶτο βῆμα γιά τήν ἐφαρμογή τῆς γενικῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας ἀποφασίζεται: τά πρόσωπα πού ἀνήκουν στίς τάξεις τῶν πλουσίων (βλ. § 2) εἶναι ὑποχρεωμένα νά ἔχουν καί νά κρατοῦν κανονικά βιβλιάρια ἐργασίας καί κατανάλωσης, ἤ βιβλιάρια ἐργασίας καί προϋπολογισμοῦ, πού πρέπει νά τά παρουσιάζουν στίς ἀντίστοιχες ἐργατικές ὀργανώσεις, ἤ στά τοπικά Σοβιέτ καί στά ὄργανά τους, γιά νά σημειώνεται κάθε βδομάδα ἡ ἐκπλήρωση τῆς ἐργασίας πού ἀνέλαβε ὁ καθένας.

7. Γιά τή σωστή καταγραφή καί κατανομή τόσο τῶν τροφίμων, ὅσο καί τῶν ἄλλων ἀπαραίτητων προϊόντων, ὅλοι οἱ πολίτες τοῦ κράτους εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ἀνήκουν σέ κάποιο καταναλωτικό συνεταιρισμό. Οἱ διευθύνσεις ἐπισιτισμοῦ, οἱ ἐπιτροπές ἐφοδιασμοῦ καί οἱ ἄλλες παρόμοιες ὀργανώσεις, καθώς καί τά συνδικάτα τῶν σιδηροδρομικῶν καί τῶν μεταφορῶν ἀσκοῦν τόν ἔλεγχο γιά τήν ἐφαρμογή αὐτοῦ τοῦ νόμου κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Τά πρόσωπα πού ἀνήκουν στίς πλούσιες τάξεις ἔχουν ἰδιαίτερα τήν ὑποχρέωση νά ἐκτελοῦν στόν τομέα τῆς ὀργάνωσης καί τῆς διαχείρισης τῶν καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν τίς δουλιές πού θά τούς ἀναθέτουν τά Σοβιέτ.

8. Οἱ ἑνώσεις τῶν σιδηροδρομικῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων εἶναι ὑποχρεωμένες νά ἐκπονήσουν γρήγορα καί νά ἀρχίσουν ἀμέσως νά ἐφαρμόζουν ἔκτακτα μέτρα γιά μιά καλύτερη ὀργάνωση τῶν μεταφορῶν, ἰδιαίτερα γιά τή μεταφορά τροφίμων, καυσί-

μων καί ἄλλων εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, παίρνοντας κατά πρῶτο λόγο ὑπόψη τίς παραγγελίες καί τίς διατακτικές τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, ὕστερα τῶν ἱδρυμάτων πού εἶναι ἐξουσιοδοτημένα ἀπό τά Σοβιέτ, καθώς καί τοῦ 'Ανώτατου συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας.

'Επίσης οἱ ἑνώσεις τῶν σιδηροδρομικῶν, σέ συνεργασία μέ τά τοπικά Σοβιέτ, ἔχουν ὑποχρέωση νά ἀντιμετωπίζουν μέ τή μεγαλύτερη δραστηριότητα—χωρίς νά διστάζουν νά παίρνουν ἐπαναστατικά μέτρα—τούς μαυραγορίτες καί νά καταδιώκουν ἀμείλικτα κάθε κερδοσκόπο.

9. Οἱ ἐργατικές ὀργανώσεις, οἱ ἑνώσεις τῶν ὑπαλλήλων καί τά τοπικά Σοβιέτ εἶναι ὑποχρεωμένα νά πάρουν ἀμέσως μέτρα γιά νά περάσουν οἱ ἐπιχειρήσεις πού κλείνουν ἤ πού ἀπαλλάσσονται ἀπό τήν ἐπίταξη, καθώς καί οἱ ἄνεργοι, σέ ὠφέλιμες ἐργασίες καί στήν παραγωγή τῶν ἀναγκαίων προϊόντων, καί νά ἀρχίσουν νά ἀναζητοῦν παραγγελίες, πρῶτες ὕλες καί καύσιμα. Χωρίς νά ἀναβάλλουν σέ καμιά περίπτωση τή δουλιά αὐτή, καθώς καί τήν ἔναρξη τῆς ἀνταλλαγῆς ἀγροτικῶν προϊόντων μέ προϊόντα τῆς πόλης, ὡσότου πάρουν ἰδιαίτερες ἐντολές ἀπό τά πάνω, οἱ τοπικές ἑνώσεις καί τά Σοβιέτ εἶναι ὑποχρεωμένα νά συμμορφώνονται αὐστηρά μέ τίς ὑποδείξεις καί τίς ἐντολές τοῦ 'Ανώτατου συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας.

10. Τά πρόσωπα πού ἀνήκουν στίς πλούσιες τάξεις εἶναι ὑποχρεωμένα νά καταθέσουν ὅλα τά χρήματά τους στήν Κρατική τράπεζα καί στά ὑποκαταστήματά της, καθώς καί στά Ταμιευτήρια, χωρίς νά ἐπιτρέπεται νά παίρνουν περισσότερα ἀπό 100-125 ρούβλια τήν ἑβδομάδα (μέ ἀπόφαση τῶν τοπικῶν Σοβιέτ) γιά τίς καταναλωτικές τους ἀνάγκες. Γιά τίς παραγωγικές καί ἐμπορικές τους ἀνάγκες ἐπιτρέπεται νά παίρνουν χρήματα μονάχα μέ γραπτές βεβαιώσεις τῶν ὀργάνων τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου.

Γιά τήν ἐποπτεία τῆς πραγματικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ διατάγματος αὐτοῦ θά καθιερωθοῦν κανόνες σχετικά μέ τήν ἀνταλλαγή τῶν χαρτονομισμάτων πού κυκλοφοροῦν σήμερα μέ ἄλλα, καί οἱ ἔνοχοι ἀπάτης σέ βάρος τοῦ κράτους καί τοῦ λαοῦ θά τιμωροῦνται μέ δήμευση ὅλης τῆς περιουσίας τους.

11. Μέ τήν ἴδια ποινή, καθώς καί μέ φυλάκιση ἤ μέ ἀποστολή στό μέτωπο καί σέ καταναγκαστικά ἔργα τιμωροῦνται ὅλοι οἱ παραβάτες τοῦ νόμου αὐτοῦ, οἱ σαμποταριστές καί οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι πού ἀπεργοῦν, καθώς καί οἱ κερδοσκόποι. Τά τοπικά Σοβιέτ καί τά ὄργανα πού ὑπάγονται σ' αὐτά ὀφείλουν

νά ἐκπονήσουν ἐπειγόντως τά πιό ἐπαναστατικά μέτρα πάλης ἐνάντια σ'αὐτούς τούς πραγματικούς ἐχθρούς τοῦ λαοῦ.

12. Τά συνδικάτα καί οἱ ἄλλες ὀργανώσεις τῶν ἐργαζομένων σέ συνεργασία μέ τά τοπικά Σοβιέτ ὀργανώνουν, μέ τή συμμετοχή τῶν πιό ἔμπιστων προσώπων, πού συνιστοῦν οἱ κομματικές καί ἄλλες ὀργανώσεις, εὐκίνητες ὁμάδες ἐλεγκτῶν γιά νά ἐπιβλέπουν τήν ἐφαρμογή αὐτοῦ τοῦ νόμου, νά ἐλέγχουν τήν ποσότητα καί τήν ποιότητα τῆς δουλιᾶς καί νά παραπέμπουν στά ἐπαναστατικά δικαστήρια τούς ἐνόχους παράβασης ἤ καταστρατήγησης τοῦ νόμου.

Οἱ ἐργάτες καί οἱ ὑπάλληλοι τῶν ἐθνικοποιημένων ἐπιχειρήσεων ὑποχρεώνονται νά ἐντείνουν ὅλες τίς δυνάμεις τους καί νά παίρνουν ἔκτακτα μέτρα γιά τήν καλυτέρευση τῆς ὀργάνωσης τῆς δουλιᾶς, γιά τή στερέωση τῆς πειθαρχίας, γιά τό ἀνέβασμα τῆς παραγωγικότητας τῆς ἐργασίας. Τά ὄργανα τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου πρέπει νά ὑποβάλλουν κάθε βδομάδα στό 'Ανώτατο συμβούλιο λαϊκῆς οἰκονομίας ἀπολογισμούς τῶν ἐπιτυχιῶν πού σημειώθηκαν πρός αὐτή τήν κατεύθυνση. Γιά τίς ἐλλείψεις καί τίς ἀμέλειες οἱ ἔνοχοι θά λογοδοτοῦν στό ἐπαναστατικό δικαστήριο.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα
ἀπό τίς 14 (27) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο
τό Νοέμβρη τοῦ 1918 στό περιοδικό
«Ναρόντνογε Χοζιάιστβο», τεῦχ. 11

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὁλόκληρο τό 1949
στήν 4η ἔκδοση τῶν 'Απάντων τοῦ
Β. Ι. Λένιν, τόμ. 26ος

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΟ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ[76]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων προτείνει στό 'Ανώτατο συμβούλιο λαϊκῆς οἰκονομίας νά ὀργανώσει ἀμέσως ἐπιτροπή ἀπό ἀνθρώπους τῆς πρακτικῆς, στήν ὁποία πρέπει νά ἀνατεθεῖ ἡ συγκέντρωση ἀπό ὅλες τίς ὑπηρεσίες, τά ἱδρύματα καί τίς ὀργανώσεις τῶν παραγγελιῶν γιά χρήσιμα προϊόντα, ἡ παράδοση αὐτῶν τῶν παραγγελιῶν σέ ἀνέργους καί σέ ἐργοστάσια πού κλείνουν, ὁ ἔλεγχος κατά πόσο οἱ παραγγελίες πού δόθηκαν καί ἡ ἐκπλήρωσή τους πραγματοποιοῦνται. 'Η ἐπιτροπή πρέπει, καθοδηγούμενη ἀπό τό γενικό οἰκονομικό σχέδιο τοῦ 'Ανώτατου συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας, νά προτείνει στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἐπαναστατικά μέτρα γιά τήν ἄμεση ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντός της καί δυό φορές τήν ἑβδομάδα νά κάνει ἀπολογισμό τῆς δράσης της.

Γράφτηκε στίς 15 (28) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΝΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΣΗ[77]

1) Εἶναι πολύ ἤ λίγο πιθανό νά ἀρχίσουν ἐπίθεση οἱ γερμανοί στό κοντινό μέλλον:

α) ἀπό τήν ἄποψη τῆς φυσικῆς καί τῆς τεχνικῆς δυνατότητας γιά ἐπίθεση τό χειμώνα·

β) ἀπό τήν ἄποψη τοῦ ἠθικοῦ τῆς μάζας τῶν γερμανῶν στρατιωτῶν· μπορεῖ τό ἠθικό αὐτό νά ἐμποδίσει τήν ἐπίθεση ἤ ἔστω νά τήν καθυστερήσει;

2) Μποροῦμε νά ὑποθέσουμε ὅτι σέ περίπτωση πού ἐμεῖς θά διακόπταμε ἀμέσως τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης οἱ γερμανοί θά ἦταν σέ θέση νά μᾶς ἐπιφέρουν ἀποφασιστική ἥττα, ἄν τά στρατεύματά τους περνοῦσαν ἀμέσως σέ ἐπίθεση; Εἶναι σέ θέση νά πάρουν τήν Πετρούπολη;

3) Ὑπάρχει λόγος νά φοβόμαστε ὅτι ἡ εἴδηση γιά διακοπή τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης θά προκαλέσει στό στρατό ἀναρχικές διαθέσεις σέ μαζική κλίμακα καί μαζικές λιποταξίες ἀπό τό μέτωπο, ἤ μποροῦμε νά εἴμαστε βέβαιοι πώς ὁ στρατός θά κρατήσει γερά τό μέτωπο καί ὕστερα ἀπό μιά τέτια εἴδηση;

4) Εἶναι ὁ στρατός μας σέ θέση, ἀπό ἄποψη μαχητικῆς ἱκανότητας, νά ἀντισταθεῖ στή γερμανική ἐπίθεση, ἄν ἀρχίσει τή 1 τοῦ Γενάρη; Ἄν ὄχι, ὕστερα ἀπό πόσο καιρό θά μποροῦσε ὁ στρατός μας νά προβάλει ἀντίσταση στή γερμανική ἐπίθεση;

5) Θά μποροῦσε ὁ στρατός μας, σέ περίπτωση γρήγορης γερμανικῆς ἐπίθεσης, νά ὑποχωρήσει μέ τάξη καί διατηρώντας τό πυροβολικό, κι᾽ ἄν ναί, θά μπορούσαμε κάτω ἀπ᾽αὐτές τίς συνθῆκες νά συγκρατήσουμε γιά πολύ τήν προώθηση τῶν γερμανῶν στό βάθος τῆς Ρωσίας;

6) Γενικό συμπέρασμα: μᾶς ἐπιτρέπει ἡ κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στό στρατό νά προσπαθήσουμε νά παρατείνουμε τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης ἤ ἐξαιτίας τῆς ἐπιμονῆς τῶν γερμανῶν στίς προσαρτήσεις εἶναι προτιμότερη ἡ ἐπαναστατική, ἀπότομη καί ἄμεση διακοπή τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης, σάν ἕνα ἀποφασιστικό σταθερό πέρασμα, πού προετοιμάζει τό ἔδαφος γιά τό ἐνδεχόμενο ἐπαναστατικοῦ πολέμου;

7) Πρέπει νά περάσουμε ἀμέσως σέ ἐντατική ζύμωση ἐνάντια στήν ἐπιμονή τῶν γερμανῶν γιά προσαρτήσεις καί στή ζύμωση γιά ἕναν ἐπαναστατικό πόλεμο;

8) Μποροῦμε μέσα σέ πολύ σύντομο χρονικό διάστημα (λογουχάρη μέσα σέ 5-10 μέρες) νά κάνουμε σφυγμομέτρηση τῶν διαθέσεων σέ πολύ πλατιά τμήματα τοῦ μαχόμενου στρατοῦ, γιά νά ἔχουμε πιό ἀντίστοιχες καί πιό ὁλοκληρωμένες ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματα πού θέσαμε παραπάνω;

9) Μποροῦμε νά ἐλπίζουμε ὅτι ἡ διχόνοια μέ τούς οὐκρανούς θά ἐξασθενίσει, ἤ ἀκόμη θά ἀντικατασταθεῖ μέ μιά ὁμόθυμη συσπείρωση δυνάμεων, ὕστερα ἀπό τήν εἴδηση ὅτι οἱ γερμανοί ἐπιμένουν στίς προσαρτήσεις, ἤ πρέπει νά περιμένουμε ὅτι οἱ οὐκρανοί θά ἐκμεταλλευτοῦν τήν πιό δύσκολη κατάσταση τῶν μεγαλορώσων γιά νά ἐντείνουν τόν ἀγώνα τους ἐνάντια στούς μεγαλορώσους;

10) Ἄν μποροῦσε νά ψηφίσει ὁ στρατός, θά ψήφιζε ὑπέρ μιᾶς ἄμεσης εἰρήνης μέ ὅρους πού ἀναγνωρίζουν προσαρτήσεις (ἀπώλεια ὅλων τῶν κατειλημμένων περιοχῶν) καί μέ ἐξαιρετικά βαρεῖς γιά τή Ρωσία οἰκονομικούς ὅρους, ἤ ὑπέρ μιᾶς παραπέρα ἔντασης τῶν δυνάμεων γιά τόν ἐπαναστατικό πόλεμο, δηλαδή ὑπέρ τῆς προβολῆς ἀντίστασης στούς γερμανούς;

Γράφτηκε στίς 17 (30) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1927 στίς «Σημειώσεις τοῦ Ἰνστιτούτου Λένιν», τόμ. II

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῶν «Σημειώσεων»

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑ·Ι·ΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ[78]

1. Ἐντατική ζύμωση ἐνάντια στήν πολιτική τῶν προσαρτήσεων πού ἀκολουθοῦν οἱ γερμανοί.
2. Χορήγηση πρόσθετων μέσων γι' αὐτή τή ζύμωση.
3. Μεταφορά τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης στή Στοκχόλμη.
4. Νά συνεχιστοῦν οἱ διαπραγματεύσεις εἰρήνης καί νά προβληθεῖ ἀντίσταση στίς προσπάθειες τῶν γερμανῶν νά τίς ἐπισπεύσουν.
5. Ἔντονα μέτρα γιά τήν ἀναδιοργάνωση τοῦ στρατοῦ μέ ἐλάττωσή του ἀριθμητικά καί γιά τό δυνάμωμα τῆς ἀμυντικῆς ἱκανότητάς του.
6. Ἔκτακτα μέτρα ἄμυνας ἐνάντια σέ ἐνδεχόμενο ρῆγμα πρός τήν κατεύθυνση τῆς Πετρούπολης.
7. Προπαγάνδα καί ζύμωση γιά τήν ἀνάγκη ἐπαναστατικοῦ πολέμου.

Γράφτηκε στίς 18 (31) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑ·Ι·ΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΡΑΝΤΑ

'Αφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ σ. Προσιάν, πού σάν ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀγροτικοῦ συνεδρίου εἶχε συνομιλία μέ τόν Βινιτσένκο, τόν Γκουσέβσκι καί τόν Πόρς κι'ἄλλους ἐπίσημους ἐκπροσώπους τῆς Ράντας,

— καί παίρνοντας ὑπόψη ὅτι οἱ ἐπίσημοι αὐτοί ἐκπρόσωποι τῆς Ράντας δήλωσαν πώς εἶναι καταρχήν ἕτοιμοι νά ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις γιά συμφωνία μέ τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων καί μέ βάση τήν ἀναγνώριση ἀπομέρους τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας καί τήν ἀναγνώριση ἀπομέρους τῆς Ράντας ὅτι ὁ Καλέντιν καί οἱ συνεργάτες του εἶναι ἀντεπαναστάτες· —

— παίρνοντας ἐπίσης ὑπόψη, ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἀναγνώριζε πάντοτε καί ἀπόλυτα τό δικαίωμα κάθε ἔθνους, μαζί καί τοῦ οὐκρανικοῦ, γιά ἀνεξάρτητη κρατική ὕπαρξη· —

—ὅτι κάθε προσπάθεια νά ἀποφευχθεῖ ὁ πόλεμος μέ τή Ράντα, ἐφόσον ἡ Ράντα θά ἀναγνώριζε ὅτι ὁ Καλέντιν εἶναι ἀντεπαναστάτης καί δέν θά ἐμπόδιζε τόν πόλεμο ἐναντίον του, εἶναι ἀπόλυτα ἐπιθυμητή·[79] —

ἐκφράζοντας τήν πεποίθηση πώς μόνο τά Σοβιέτ τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν τῆς Οὐκρανίας μποροῦν νά δημιουργήσουν στήν Οὐκρανία μιά ἐξουσία, πού θά κάνει ἀδύνατες τίς συγκρούσεις ἀνάμεσα στούς ἀδελφούς λαούς, —

τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, θεωρώντας ταυτόχρονα σκόπιμο νά ἀρχίσουν συγκεκριμένες διαπραγματεύσεις

μέ τή Ράντα, μέ σκοπό νά σταματήσουν οἱ συγκρούσεις πού προκλήθηκαν ἀπό τήν πολιτική τῆς Ράντας ἀπέναντι στό κοινό μέτωπο καί στήν ἀντεπαναστατική ἐξέγερση τοῦ Καλέντιν, ἀποφασίζει:

νά προτείνει στή Ράντα διαπραγματεύσεις γιά συμφωνία μέ βάση τίς παραπάνω ἀρχές καί νά ὑποδείξει τίς πόλεις Σμολένσκ ἤ Βίτεμπσκ, σάν ἕνα ἀπό τά σημεῖα πού θά ἦταν ἴσως τά πιό κατάλληλα γιά νά διεξαχθοῦν οἱ διαπραγματεύσεις.

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Δεκέμβρη 1917
(1 τοῦ Γενάρη 1918)

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Δεκέμβρη 1917
(3 τοῦ Γενάρη 1918) στήν ἐφημερίδα
«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 220 καί
«Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 257

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

Ο ΠΛΕΧΑΝΟΦ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἦταν καιρός πού ὁ Πλεχάνοφ ἦταν σοσιαλιστής—ἕνας ἀπό τούς πιό ἐπιφανεῖς ἐκπροσώπους τοῦ ἐπαναστατικοῦ σοσιαλισμοῦ.

Τόν καιρό ἐκεῖνο, πού ἀλίμονο πέρασε ἀνεπίστρεπτα, ὁ Πλεχάνοφ ἐκφράστηκε πάνω σέ ἕνα ἀπό τά ζητήματα πού ἔχουν θεμελιακή σημασία ἀκριβῶς γιά τήν ἐποχή πού ζοῦμε σήμερα.

Αὐτό συνέβη τό 1903, ὅταν ἡ σοσιαλδημοκρατία τῆς Ρωσίας στό δεύτερο κομματικό της συνέδριο ἐπεξεργαζόταν τό πρόγραμμά της.

Στά πρακτικά τοῦ συνεδρίου αὐτοῦ διατηρήθηκε ἡ παρακάτω βαθιά διδακτική σελίδα, σάν νά ἦταν γραμμένη εἰδικά γιά τή σημερινή μέρα:

«*Ποσαντόβσκι.* Οἱ δηλώσεις ὑπέρ ἤ κατά τῶν τροποποιήσεων πού ἔγιναν ἐδῶ, μοῦ φαίνεται πώς εἶναι μιά διαμάχη ὄχι γιά λεπτομέρειες, ἀλλά εἶναι σοβαρή διαφωνία· εἶναι ἀναμφίβολο ὅτι δέν συμφωνοῦμε πάνω στό παρακάτω βασικό ζήτημα: *πρέπει ἄραγε νά ὑποτάξουμε τή μελλοντική μας πολιτική σ' αὐτές ἤ ἐκεῖνες τίς βασικές δημοκρατικές ἀρχές, ἀναγνωρίζοντας ὅτι αὐτές ἔχουν ἀπόλυτη ἀξία,* ἤ *ὅλες οἱ δημοκρατικές ἀρχές πρέπει νά ὑποταχθοῦν ἀποκλειστικά στό συμφέρον τοῦ Κόμματός μας;* Ἐγώ εἶμαι κατηγορηματικά ὑπέρ τῆς τελευταίας ἀρχῆς. Δέν ὑπάρχει ἀπολύτως τίποτε ἀνάμεσα στίς δημοκρατικές ἀρχές, πού δέν θά πρέπει νά τό ὑποτάξουμε *στά συμφέροντα τοῦ Κόμματός μας.* (Ἀναφώνηση: «Καί τό ἀπαραβίαστο τῆς προσωπικότητας;») Μάλιστα! Καί τό ἀπαραβίαστο τῆς προσωπικότητας! Σάν Κόμμα ἐπαναστατικό, πού ἐπιδιώκει τήν ἐπίτευξη τοῦ τελικοῦ του σκοποῦ—τήν κοινωνική ἐπανάσταση—ἐμεῖς πρέπει νά βλέπουμε τίς δημοκρατικές ἀρχές ἀποκλειστικά καί μόνο ἀπό τήν ἄποψη τῆς πιό γρήγορης πραγματοποίησης τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, ἀπό τήν ἄποψη τοῦ συμφέροντος τοῦ Κόμματός μας. Ἄν ἡ μιά ἤ ἡ ἄλλη διεκδίκηση δέν θά εἶναι συμφέρουσα σέ μᾶς, δέν θά τήν ἐφαρμόσουμε.

Γι'αὐτό εἶμαι ἐνάντια στίς τροποποιήσεις πού προτάθηκαν, γιατί μποροῦν νά περιορίσουν στό μέλλον τήν ἐλευθερία τῶν ἐνεργειῶν μας. *Πλεχάνοφ. Συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τά λόγια τοῦ σύντρ. Ποσαντόβσκι. Ἡ κάθε δημοκρατική ἀρχή πρέπει νά ἐξετάζεται ὄχι ἀνεξάρτητα καί ἀφηρημένα, ἀλλά σέ σχέση μέ τήν ἀρχή ἐκείνη, τήν ὁποία μποροῦμε νά ὀνομάσουμε βασική ἀρχή τῆς δημοκρατίας, καί συγκεκριμένα μέ τήν ἀρχή πού λέει ὅτι salus populi suprema lex*. Στή γλώσσα τοῦ ἐπαναστάτη αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐπανάστασης εἶναι ἀνώτατος νόμος. Καί ἄν χάρη τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπανάστασης θά χρειαζόταν νά περιοριστεῖ προσωρινά ἡ ἰσχύς τῆς μιᾶς ἤ τῆς ἄλλης δημοκρατικῆς ἀρχῆς, τότε θά ἦταν ἔγκλημα νά σταματήσουμε μπροστά σέ ἕναν τέτιο περιορισμό. Ἡ προσωπική μου γνώμη εἶναι ὅτι ἀκόμη καί τήν ἀρχή τοῦ γενικοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος πρέπει νά τή βλέπουμε ἀπό τήν ἄποψη τῆς βασικῆς ἀρχῆς τῆς δημοκρατίας πού εἶπα. Σάν ὑπόθεση μποροῦμε νά πάρουμε τήν περίπτωση, κατά τήν ὁποία ἐμεῖς, οἱ σοσιαλδημοκράτες θά τασσόμασταν ἐνάντια στό γενικό ἐκλογικό δικαίωμα. Ἡ ἀστική τάξη τῶν ἰταλικῶν δημοκρατιῶν στέρησε κάποτε τά πολιτικά δικαιώματα σέ πρόσωπα πού ἀνῆκαν στήν τάξη τῶν εὐγενῶν. Τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο θά μποροῦσε νά περιορίσει τά πολιτικά δικαιώματα τῶν ἀνώτερων τάξεων, ὅπως οἱ ἀνώτερες τάξεις περιορίζανε κάποτε τά πολιτικά του δικαιώματα. Γιά τήν καταλληλότητα ἑνός τέτιου μέτρου θά μπορούσαμε νά κρίνουμε μόνο ἀπό τήν ἄποψη τοῦ κανόνα: salus revolutionis suprema lex**. Καί ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἔπρεπε νά δοῦμε καί τό ζήτημα τῆς διάρκειας τῶν Κοινοβουλίων. Ἄν στήν ἔξαρση τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὁ λαός ἐκλέγει ἕνα πολύ καλό Κοινοβούλιο - ἕνα εἶδος chambre introuvable (ἐξαιρετική Βουλή), τότε θά ἔπρεπε νά προσπαθήσουμε νά τό κάνουμε Κοινοβούλιο διαρκείας· ἄν ὅμως οἱ ἐκλογές ἀποτύχουν, τότε θά πρέπει νά προσπαθήσουμε νά τό διαλύσουμε ὄχι μέσα σέ δυό χρόνια, ἀλλά ἄν εἶναι δυνατό μέσα σέ δυό βδομάδες»* (Πρακτικά τοῦ Δεύτερου συνεδρίου τοῦ κόμματος, σελ. 168-169).

Οἱ ἐχθροί τῆς ἐπανάστασης μπορεῖ νά στερηθοῦν προσωρινά ὄχι μόνο τό ἀπαραβίαστο τῆς προσωπικότητας, ὄχι μόνο τήν ἐλευθερία Τύπου, ἀλλά καί τό γενικό ἐκλογικό δικαίωμα. Τό ἄσχημο Κοινοβούλιο πρέπει νά φροντίσουμε νά τό «διαλύσουμε» σέ δυό βδομάδες. Τό συμφέρον τῆς ἐπανάστασης, τό συμφέρον τῆς ἐργατικῆς τάξης — νά ποιός εἶναι ὁ ἀνώτατος νόμος. Ἔτσι σκεπτόταν ὁ Πλεχάνοφ ὅταν ἦταν σοσιαλιστής. Ἔτσι σκεπτόταν τότε μαζί μέ τόν Πλεχάνοφ καί ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν σημερινῶν μενσεβίκων, πού φωνάζουν τώρα γιά «μπολσεβίκικη τρομοκρατία».

«Τό συμφέρον τῆς ἐπανάστασης» ἀπαιτεῖ τώρα σκληρό ἀγώνα ἐνάντια στούς σαμποταριστές, ἐνάντια στούς ὀργανωτές τῶν ἐξεγέρσεων τῶν εὐέλπιδων, ἐνάντια στίς ἐφημερίδες πού συντηροῦνται ἀπό τούς τραπεζίτες. Ὅταν ἡ Σοβιετική ἐξουσία

* —τό καλό τοῦ λαοῦ εἶναι ἀνώτατος νόμος. *Ἡ Σύντ.*

** —τό καλό τῆς ἐπανάστασης εἶναι ἀνώτατος νόμος. *Ἡ Σύντ.*

κάνει τήν πάλη αὐτή, τότε οἱ κύριοι «σοσιαλιστές» ἀπό τό στρατόπεδο τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων φωνάζουν μ'ὅλη τή δύναμη ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτος ὁ ἐμφύλιος πόλεμος καί ἡ τρομοκρατία.

Ὅταν ὁ δικός σας Κέρενσκι ἐπανέφερε τή θανατική καταδίκη στό μέτωπο, αὐτό δέν ἦταν τρομοκρατία, κύριοι;

Ὅταν ἡ δική σας κυβέρνηση μέ τά χέρια τῶν κορνιλοφικῶν τουφεκοῦσε ὁλόκληρα συντάγματα, μέ τή δικαιολογία ὅτι δέν εἶχαν τόν ἀπαιτούμενο ἐνθουσιασμό στόν πόλεμο, αὐτό δέν ἦταν ἐμφύλιος πόλεμος, κύριοι;

Ὅταν σέ μιά μόνο φυλακή, στό Μίνσκ, οἱ δικοί σας διάφοροι Κέρενσκι καί Αὐξέντιεφ φυλάκισαν 3000 στρατιῶτες γιά «ἐπιζήμια προπαγάνδα», αὐτό δέν ἦταν τρομοκρατία, κύριοι;

Ὅταν ἐσεῖς πνίγατε *τίς ἐργατικές* ἐφημερίδες, αὐτό δέν ἦταν τρομοκρατία, κύριοι;

Ἡ διαφορά βρίσκεται στό ὅτι οἱ διάφοροι Κέρενσκι, Αὐξέντιεφ καί Λίμπερνταν, σέ ἀπόλυτη ὁμοφωνία μέ τούς διάφορους Κορνίλοφ καί Σάβινκοφ ἐφάρμοζαν τήν τρομοκρατία *ἐνάντια στούς ἐργάτες, στούς στρατιῶτες καί στούς ἀγρότες* γιά τά συμφέροντα μιᾶς χούφτας τσιφλικάδων καί τραπεζιτῶν, ἐνῶ ἡ Σοβιετική ἐξουσία παίρνει ἀποφασιστικά μέτρα ἐνάντια στούς τσιφλικάδες, στούς σκυλευτές καί τούς λακέδες τους—*γιά τά συμφέροντα τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν.*

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 221, 4 τοῦ Γενάρη 1918, (22 τοῦ Δεκέμβρη 1917) καί « Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 259, 23 τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα», πού παραβλήθηκε μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας « Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΛΟΓΟΥ

(ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ)[80]

1. «Τώρα δέν πρέπει νά φοβόμαστε τούς ἀνθρώπους μέ ὅπλο».
1 bis: Τά σπίτια τῆς φτωχολογιᾶς καί ὁ ἐπισιτισμός της.
1 ter. Οἱ ἀδύνατες πλευρές τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας πού δέν ἀναπτύχθηκε ἀκόμη.
2. «Ἡ προπαγάνδα μέ τήν πράξη».
3. Μέ τό διαφωτιστή ἤ τόν εἰσαγγελέα;
4. Ὁ πρακτικισμός καί ἡ «θετική δουλιά».
5. Ἡ ὀργανωτική δουλιά καί οἱ ὀργανωτές ἀπό τό λαό.
5 bis: σύγκρ. Ἡ «Πράβντα» μέχρι τίς 4 τοῦ Ἀπρίλη γιά τά ὀργανωτικά θαύματα*.
6. Ἡ στάση μας ἀπέναντι στούς ἀναρχικούς.
6 bis: Ἀναρχικοί ἀπό παρανόηση—ἀπό ἀνυπομονησία, ἀπό διάθεση, ἀπό ἔνστικτο.
7. Οἱ δυσαρεστημένοι ἐργάτες.
8. Ἡ γραφειοκρατία καί ἡ τσαπατσουλιά τῆς διανόησης.
9. Συντρίφτηκε ἄραγε ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν. (Ἡ ἱστορική φράση τοῦ ἀγαθοῦ Πεσεχόνοφ[81].)
9 bis: Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἡ σημασία του, οἱ δυσκολίες του (λιποτάκτες), ἦταν ἀναπόφευκτος στά 1917-1918.
10. Ὁ ἐθνικός σωβινισμός στά ἔθνη πού καταπιέζουν καί στά ἔθνη πού καταπιέζονται.
10 bis: Ὁ παρασιτισμός τῆς μικροαστικῆς τάξης καί ἡ προδοσία τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Φιλλανδίας.

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 21. *Ἡ Σύντ.*

11. Πῶς «νά κατακτήσουμε» μέ τό πλευρό τῶν Σοβιέτ τῆς Σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας τῆς Ρωσίας ἄλλες ἐθνότητες γενικά καί εἰδικά τίς ἐθνότητες πού καταπιέζονταν ὥς τώρα ἀπό τούς μεγαλορώσους;
12. Ἐκμηδένιση τῶν ἐκμεταλλευτῶν.
13. Πῶς νά ὀργανώσουμε τήν ἅμιλλα;
14. Ὁ ὑπολογισμός καί ὁ ἔλεγχος, σάν οὐσία τοῦ σοσιαλισμοῦ.
14 bis: Εὐκίνητες ὁμάδες ἐλεγκτῶν.
14 ter: Ἀπατεῶνες στίς ἐπαναστάσεις.
15. Θά διευθύνουμε τίς ἐπιχειρήσεις ἤ θά συζητοῦμε γιά τό σοσιαλισμό;
16. Ἡ πειθαρχία τῶν ἐργατῶν καί οἱ ἀργόσχολες συνήθειες.
16 a. Ἡ θανατική καταδίκη καί οἱ ἐκτελέσεις τῶν κλεφτῶν ἀπό τούς κοκκινοφρουρίτες.
17. Σέ τί βρίσκεται ἡ συγγένεια ἀνάμεσα στούς ἀργόσχολους καί τούς διανοούμενους;
17 bis. «Δεξιός μπολσεβικισμός»· ἔχει ἄραγε θέση στό κόμμα μας;
18. Ἡ Συντακτική Συνέλευση καί ἡ Σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ.

Τά κύματα τῆς ἐπανάστασης προσκρούουν τό ἕνα ἐπάνω στό ἄλλο ὄχι ἁπαλά, ὄχι ἰσόμετρα, ὄχι κατά τόν ἴδιο τρόπο.

18 *bis*: Ὁ τυπικός δημοκρατισμός τῆς ἀστικῆς τάξης καί (versus*) ὁ μηχανισμός προσέλκυσης τοῦ λαοῦ ἀπό τό προλεταριάτο στόν πόλεμο ἐνάντια στήν ἀστική τάξη.
18 ter: Ἡ δημοκρατία καί (versus) ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου.
19. Ἀπόσπασμα ἀπό λόγο τοῦ Πλεχάνοφ τό 1903[82]. Σέ τί συνίσταται ἡ ὁλοκληρωτική «τους» ἰδεολογική χρεοκοπία; (τῶν μικροαστῶν, τῶν σοσιαλιστῶν-ὀπορτουνιστῶν, τῶν μενσεβίκων, τῶν δεξιῶν ἐσέρων καί τῶν ἐσέρων ὀπαδῶν τοῦ Τσερνόφ, τῶν ὀπαδῶν τῆς ἐφημερίδας «Νόβαγια Ζίζν» καί Σία).

(Πρβλ. ↗ *18* ter)

20. «Χωριστή εἰρήνη», ὁ κίνδυνος ἀπ᾽αὐτή καί ἡ σημασία πού μπορεῖ νά ἔχει. Ἀποτελεῖ ἄραγε ἡ χωριστή εἰρήνη συμφωνία («συμβιβασμό») μέ τόν ἰμπεριαλισμό;
20 *bis*. Ἡ χωριστή εἰρήνη καί ἡ ὑποχρέωσή μας ἀπέναντι στό παγκόσμιο προλεταριάτο. «Die Deutschen brauchen eine Niederlage»[83].

---

* — καί σέ ἀντιπαράθεση μ᾽αὐτό. *Ἡ Σύντ.*

Из дневника публициста. (темы для разработки).

1. „Теперь не надо бояться человека с ружьем".

5 bis: ср. „Правда" до 4 янв. об организ. [illegible]

2. „Пропаганда делом".
3. Агитаторы или прокуроры?
4. Практицизм и „революционная работа".
5. Организационная работа и организаторы из народа.
6. Наше отношение к анархизму.
7. Недовольные из рабочих.
8. Молодежь и радикальство интеллигенции.
9. Саботаж — и сопротивление капиталистов.
10. Национальный шовинизм в угнетающих и в угнетенных нациях.
11. Как „завоевывать" на сторону (социалистической[2], российской[1]) республики советов другие нации вообще и нации, угнетавшиеся доселе великороссами, в особенности?
12. Подавление эксплуататоров.
13. Как организовать соревнование?
14. Учет и контроль, как сущность социализма.
15. Управлять предприятиями или дискутировать о социализме?
16. Дисциплина рабочих и босяцкие привычки.
17. В чем родство босяками[2] между[1] и интеллигентами?
18. Учр. Собрание и (советская) республика советов.
Волны революции ~~не~~ наступают одна на другую не гладко, не равномерно, не по одинаковому.
19. Цитата из речи Плеханова 1903-го года. В чем „их" новый идейный крах? (ср. буржуа, социалистов-оппортунистов, м-ков, правых и черновских эсеров, новожизненцев и Ко).

(ср. ↑ 18 ter)

20. „Сепаратный мир", его опасность и его возможное значение. Есть-ли сеп. м. „соглашение" („соглашательство") с империалистами?
21. Ступени или стадии в революции. Учет классовых сил и союзников. Мир и земля — в России.
22. Провокация империалистов: дай нам удобный повод скорее задушить тебя, республика советов!
23. Переход к[3] „оборончеству[4]" революционных[1] „интернационалистов[2]".
25. Революц. фраза и революц. дело в вопросе о революционной войне.

18 bis: Формальный демократизм буржуазии и (vs) активность всей массы народа пролетариата в войну против б-ии.

18 ter. демократия и (vs) диктатура пролетариата.

1 bis. Характер момента и его производство.

1 ter Слабая сторона недовольствующихся советской властью.

6 bis: Анархисты по недоразумению, — по невежеству — по настроению — по инстинкту.

20 bis. Сепар. мир и наш долг перед интернац. пролет. „Die Deutschen brauchen eine Niederlage" (Историческая фраза доброго Иларионова).

10 bis: Парламентаризм и его критика финской с.-д.-ии.

9 bis: Гражд. война, ее значение, ее типы (нарастание), ее конкр. формы в 1917-18 г.г.

14 bis: Группы летучих контролеров.

14 ter: Жулики в революциях.

16 a. Старинная каста и разгромление красногвардейцами буржуев.

28. Сначала победить буржуазию в России, потом воевать с б-зией чужой, заграничной, иностранной.

17 bis. „Правый большевизм"; и место-ли ему в нашей партии?

29. Трудности революции в зап.-евр. „парламентарных" странах.

27. Револ. война держащего власть пролетариата есть также война за упрочившийся социализм.

22 bis: „Правда" от 24/I: „Их план". Историческое слово Ллойд-Джорджа. „Кусок России".

24. Междунар. поверка социалистической республики советов.

26. Как надо „подготовлять" революц. войну?

῾Η πρώτη σελίδα τοῦ χειρογράφου τοῦ Β. Ι. Λένιν
«᾿Από τό ἡμερολόγιο ἑνός δημοσιολόγου (Θέματα γιά ἐπεξεργασία)». Τέλη τοῦ Δεκέμβρη 1917

21. Βαθμίδες ἤ στάδια στήν ἐπανάσταση. Ὁ ὑπολογισμός τῶν ταξικῶν δυνάμεων καί τῶν συμμάχων. Ἡ εἰρήνη καί ἡ γῆ —στή Ρωσία.
22. Ἡ προβοκάτσια τῶν ἰμπεριαλιστῶν: δόσε μας μιά κατάλληλη ἀφορμή γιά νά σέ πνίξουμε πιό γρήγορα, δημοκρατία τῶν Σοβιέτ!
22 bis: «Πράβντα» τῆς 24.XII.: «Τό σχέδιό τους». Τά ἱστορικά λόγια τοῦ Λόυντ Τζώρτζ «Σχετικά μέ τή Ρωσία»[84].
23. Πέρασμα τῶν ἐπαναστατῶν-διεθνιστῶν στόν «ἀμυνιτισμό».
24. Ἡ διεθνής πολιτική τῆς Σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ.
25. Ἡ ἐπαναστατική φράση καί τό ἐπαναστατικό καθῆκον στό ζήτημα τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου.
26. Πῶς πρέπει νά «προετοιμάσουμε» τόν ἐπαναστατικό πόλεμο;
27. Ὁ ἐπαναστατικός πόλεμος τοῦ προλεταριάτου πού κρατάει τήν ἐξουσία μπορεῖ νά εἶναι μόνο πόλεμος γιά τό σοσιαλισμό πού σταθεροποιήθηκε.
28. Πρῶτα νά νικήσουμε τήν ἀστική τάξη στή Ρωσία, μετά νά πολεμήσουμε ἐνάντια στήν ἀστική τάξη τοῦ ἐξωτερικοῦ, τῶν ξένων χωρῶν.
29. Οἱ δυσκολίες τῆς ἐπανάστασης στίς δυτικοευρωπαϊκές «παρασιτικές» χῶρες.
31*. Οἱ ἐπαναστάσεις εἶναι ἀτμομηχανές τῆς ἱστορίας. Νά δόσουμε μεγάλη ταχύτητα στήν ἀτμομηχανή καί νἄ τήν κρατήσουμε στίς ράγες.
32. Νά σηκώσουμε τά πιό κατώτερα κοινωνικά στρώματα στήν ἱστορική δημιουργία: Mit dem Umfang der geschichtlichen Aktion wird auch der Umfang der Masse zunehmen, deren Aktion sie ist. «Τό μεγάλωμα τοῦ βάθους τῆς κατάκτησης τῆς ἱστορικῆς δράσης συνδέεται μέ τό μεγάλωμα τοῦ ἀριθμοῦ τῆς μάζας πού δρᾶ ἱστορικά»[85].

33. Κτῆμα ἐς ἀεί** { Ἔχει κατακτηθεῖ ἤδη:
α. τό μάξιμουμ τοῦ δημοκρατισμοῦ
β. ἡ συγκεκριμενοποίηση τῶν πρώτων βημάτων πρός τό σοσιαλισμό
γ. ἡ εἰρήνη καί ἡ γῆ. }

* Ὁ αὔξοντας ἀριθμός «30» στό χειρόγραφο παραλείφθηκε. *Ἡ Σύντ.*
** —ἀπόκτησε γιά πάντα. *Ἡ Σύντ.* (Τό ρητό στή ρωσική ἔκδοση εἶναι γραμμένο στά ἑλληνικά. *Σημ. μετ.*)

34. Τά οἰκονομικά καί ὁ ἐπισιτισμός.
Τό κέντρο καί οἱ ἐπαρχίες.
35. «῾Η καταδίωξη» τῶν μαυραγοριτῶν καί τῶν σαμποταριστῶν.
36. Τά χρήματα. ῾Ο ρόλος τους. ῾Η συγκέντρωσή τους στό «δημόσιο».
37. ῾Η ἐθνικοποίηση τῆς βιομηχανίας καί τό «καθῆκον» τῶν ἐργατῶν στή δουλιά.
38. Τό κρατικό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.
39. Τά δημόσια οἰκονομικά («τό Δημόσιο ταμεῖο») καί ἡ ἀλλαγή τῆς ἔννοιας αὐτῆς στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση.
40. Οἱ τράπεζες—μορφή λογιστικῆς.
(῎Αρθρο τοῦ Πιατακόφ στήν ἐφημερίδα «Πράβντα»[86].)
41. «Κέρδισμα χρόνου» = χωριστή εἰρήνη (*μ έ χ ρ ι* τήν πανευρωπαϊκή ἐπανάσταση).
42. Τρεῖς «ἡμερομηνίες». «Οἱ ἧττες» στίς 20/IV καί στίς 3/VII. versus ἡ νίκη στίς 25. X.
43. Σύγκριση τῆς «ἧττας» αὐτῆς μέ τή χωριστή εἰρήνη.
44. ῾Ο καταμερισμός τῆς δουλιᾶς καί τό μοίρασμα τῶν τροφίμων = ΣΣ*.

Οἰκονομικά ζητήματα:
Τό ἐθνικό ζήτημα:
Πολιτικά ζητήματα:
᾿Οργανωτικά ζητήματα:
῾Η διεθνής πολιτική:

Γράφτηκε στίς 24-27 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (6-9 τοῦ Γενάρη 1918)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* —Summa summarum—Γενικό συμπέρασμα. *῾Η Σύντ.*

ΟΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΗΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ

«Οἱ μπολσεβίκοι βρίσκονται δυό μῆνες ἤδη στήν ἐξουσία, καί ἀντί τό σοσιαλιστικό παράδεισο βλέπουμε μιά κόλαση χάους, ἐμφυλίου πολέμου, ἀκόμη μεγαλύτερης καταστροφῆς». Αὐτά γράφουν, λένε καί σκέπτονται οἱ καπιταλιστές μαζί μέ τούς συνειδητούς καί μισοσυνειδητούς ὀπαδούς τους.

Οἱ μπολσεβίκοι βρίσκονται μονάχα δυό μῆνες στήν ἐξουσία, —ἀπαντᾶμε ἐμεῖς —ὅμως ἔκαναν ἤδη ἕνα βῆμα τεράστιο πρός τό σοσιαλισμό. Δέν τό βλέπει αὐτό ὅποιος δέν θέλει νά δεῖ ἤ ὅποιος δέν μπορεῖ νά ἐκτιμᾶ τά ἱστορικά γεγονότα στήν ἀλληλοσύνδεσή τους. Δέν θέλουν νά δοῦν ὅτι μέσα σέ μερικές ἑβδομάδες καταστράφηκαν σχεδόν συθέμελα οἱ μή δημοκρατικοί θεσμοί στό στρατό, στό χωριό, στή φάμπρικα. Κι᾽ἄλλος δρόμος πρός τό σοσιαλισμό, ἐκτός ἀπό τό δρόμο πού περνάει ἀπό μιά τέτια καταστροφή, δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει. Δέν θέλουν νά δοῦν ὅτι μέσα σέ μερικές ἑβδομάδες στή θέση τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ψευτιᾶς στήν ἐξωτερική πολιτική, πού παρέτεινε τόν πόλεμο καί συγκάλυπτε μέ τά μυστικά σύμφωνα τή ληστεία καί τήν ἁρπαγή, μπῆκε μιά πραγματικά ἐπαναστατική-δημοκρατική πολιτική γιά μιά πραγματικά δημοκρατική εἰρήνη, πού μᾶς ἔδωσε ἤδη μιά τόσο μεγάλη πρακτική ἐπιτυχία, ὅπως ἡ ἀνακωχή καί ὁ ἑκατονταπλασιασμός τῆς προπαγανδιστικῆς δύναμης τῆς ἐπανάστασής μας. Δέν θέλουν νά δοῦν ὅτι ἄρχισε νά ἐφαρμόζεται ὁ ἐργατικός ἔλεγχος καί ἡ ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν—κι᾽αὐτά ἀκριβῶς εἶναι τά πρῶτα βήματα πρός τό σοσιαλισμό.

Δέν μποροῦν νά καταλάβουν τίς προοπτικές τῆς ἱστορίας οἱ ἄνθρωποι πού τούς πνίγει ἡ ρουτίνα τοῦ καπιταλισμοῦ, πού τούς ἔχει ζαλίσει ἡ τεράστια κατάρευση τοῦ παλιοῦ, ὁ πάταγος, ὁ θόρυβος καί τό «χάος» (τό φαινομενικό χάος) ἀπό τήν καταστρο-

φή καί τό γκρέμισμα τῶν προαιώνιων οἰκοδομημάτων τοῦ τσαρισμοῦ καί τῆς ἀστικῆς τάξης, πού τούς ἔχει τρομάξει ἡ ὄξυνση στό ἔπακρο τῆς ταξικῆς πάλης, ἡ μετατροπή της σέ ἐμφύλιο πόλεμο, πού εἶναι ὁ μοναδικά νόμιμος, ὁ μοναδικά δίκαιος, ὁ μοναδικά ἱερός,—ὄχι μέ τήν παπαδίστικη, ἀλλά μέ τήν ἀνθρώπινη σημασία τῆς λέξης ἱερός πόλεμος τῶν καταπιεζομένων ἐνάντια στούς καταπιεστές γιά τήν ἀνατροπή τους, γιά τή λύτρωση τῶν ἐργαζομένων ἀπό κάθε καταπίεση. Στήν οὐσία ὅλοι αὐτοί οἱ ἀστοί, μικροαστοί καί «ὑπηρέτες τῆς ἀστικῆς τάξης», πού πνίγονται, ζαλίζονται καί φοβοῦνται, καθοδηγοῦνται συχνά, χωρίς νά τό καταλαβαίνουν καί οἱ ἴδιοι, ἀπό τήν παλιά, παράλογη, συναισθηματική, χυδαία-διανοουμενίστικη ἀντίληψη γιά «εἰσαγωγή τοῦ σοσιαλισμοῦ», πού τήν ἔχουν ἀποκτήσει «ἐξ ἀκοῆς», ἁρπάζοντας μερικά ψίχουλα τῆς σοσιαλιστικῆς διδασκαλίας, ἐπαναλαβαίνοντας τίς διαστρεβλώσεις πού κάνουν σ'αὐτή τή διδασκαλία διάφοροι ἀμαθεῖς καί ἡμιμαθεῖς, ἀποδίδοντας σέ μᾶς, τούς μαρξιστές, τή σκέψη, ἀκόμη καί τό σχέδιο, γιά «εἰσαγωγή» τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Οἱ σκέψεις αὐτές, ἀφήνουμε πιά τά σχέδια, εἶναι ξένες πρός ἐμᾶς, τούς μαρξιστές. Τό ξέραμε πάντα, τό λέγαμε καί τό ξαναλέμε, ὅτι τό σοσιαλισμό δέν μπορεῖ νά τόν «εἰσάγει» κανείς, ὅτι ὁ σοσιαλισμός ἀναπτύσσεται στήν πορεία τῆς πιό ἐντατικῆς, τῆς πιό ὀξυμένης, μέχρι παραλογισμοῦ, μέχρι ἀπόγνωσης ὀξυμένης ταξικῆς πάλης καί ἐμφυλίου πολέμου,—ὅτι ἀνάμεσα στόν καπιταλισμό καί τό σοσιαλισμό μεσολαβεῖ μιά μακρόχρονη περίοδος «κοιλοπονήματος»,—ὅτι ἡ βία εἶναι πάντα ἡ μαμή τῆς παλιᾶς κοινωνίας,—ὅτι στή μεταβατική περίοδο ἀπό τήν ἀστική στή σοσιαλιστική κοινωνία ἀντιστοιχεῖ ἕνα ἰδιαίτερο κράτος (δηλ. ἕνα ἰδιαίτερο σύστημα ὀργανωμένης βίας πάνω σέ ὁρισμένη τάξη), δηλαδή: ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. Καί ἡ δικτατορία προϋποθέτει καί σημαίνει κατάσταση λανθάνοντος πολέμου, κατάσταση στρατιωτικῶν μέτρων πάλης ἐνάντια στούς ἀντιπάλους τῆς προλεταριακῆς ἐξουσίας. Ἡ Κομμούνα ἦταν δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, καί ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς ἐπέκριναν τήν Κομμούνα, θεωροῦσαν σάν μιά ἀπό τίς αἰτίες τῆς κατάρευσής της τό γεγονός ὅτι *δέν* χρησιμοποίησε *ὅσο ἔπρεπε* τίς ἔνοπλες δυνάμεις της γιά νά πνίξει τήν ἀντίσταση τῶν ἐκμεταλλευτῶν[87].

Στήν οὐσία ὅλες αὐτές οἱ διανοουμενίστικες κραυγές ἀπ' ἀφορμή τό πνίξιμο τῆς ἀντίστασης τῶν καπιταλιστῶν, δέν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρά τό ἀναμάσημα τοῦ παλιοῦ «συμφιλιωτισμοῦ», γιά νά ἐκφραστοῦμε «μέ λεπτότητα». Ἄν ὅμως μιλήσουμε μέ

προλεταριακή εἰλικρίνεια, θά βρεθοῦμε στήν ἀνάγκη νά ποῦμε: συνέχιση τῆς δουλικότητας μπροστά στόν μπεζαχτά, αὐτή εἶναι ἡ οὐσία τῶν κραυγῶν ἐνάντια στή σημερινή, ἐργατική βία, πού ἐφαρμόζεται (δυστυχῶς, πολύ χαλαρά ἀκόμη καί ὄχι δραστήρια) ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, ἐνάντια στούς σαμποταρἰστές, ἐνάντια στούς ἀντεπαναστάτες. «Ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν τσακίστηκε», διακήρυξε τόν Ἰούνη τοῦ 1917 ὁ καλός μας ὁ Πεσεχόνοφ, ὑπουργός ἀπό τίς γραμμές τῶν συμφιλιωτιστῶν. Ὁ ἀγαθός αὐτός ἄνθρωπος δέν ὑποψιαζόταν κάν πώς ἡ ἀντίσταση πρέπει πραγματικά *νά τσακιστεῖ*, πώς *θά* τσακιστεῖ, πώς ἀκριβῶς ἕνα τέτιο τσάκισμα ὀνομάζεται στήν ἐπιστημονική γλώσσα δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, πώς μιά ὁλόκληρη ἱστορική περίοδος χαρακτηρίζεται ἀπό τό πνίξιμο τῆς ἀντίστασης τῶν καπιταλιστῶν, συνεπῶς, ἀπό τή συστηματική *βία* ἐνάντια σέ μιά ὁλόκληρη τάξη (τήν ἀστική τάξη), ἐνάντια στά ὄργανά της.

Ἡ ἰδιοτέλεια, ἡ βρωμερή, ἡ κακοήθης, ἡ ξέφρενη ἰδιοτέλεια τοῦ μπεζαχτᾶ, ὁ τρόμος καί ἡ δουλικότητα τῶν παρασίτων του — αὐτή εἶναι ἡ πραγματική κοινωνική βάση τῶν σημερινῶν οὐρλιαχτῶν τῶν διανοουμενίσκων ἀπό τή «Ρέτς» ὥς τή «Νόβαγια Ζίζν» ἐνάντια στή βία ἀπό μέρους τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἐπαναστατικῆς ἀγροτιᾶς. Αὐτή εἶναι ἡ ἀντικειμενική σημασία τοῦ οὐρλιαχτοῦ τους, τῶν ἀξιοθρήνητων λόγων τους, τῶν ὑποκριτικῶν κραυγῶν τους γιά «ἐλευθερία» (ἐλευθερία τῶν καπιταλιστῶν νά καταπιέζουν τό λαό) κτλ. κτλ. Θά ἦταν «ἕτοιμοι» νά ἀναγνωρίσουν τό σοσιαλισμό, ἄν ἡ ἀνθρωπότητα μεταπηδοῦσε μονομιᾶς σ'αὐτόν μ'ἕνα θεαματικό πήδημα, χωρίς προστριβές, χωρίς πάλη, χωρίς τρίξιμο τῶν δοντιῶν ἀπό μέρους τῶν ἐκμεταλλευτῶν, χωρίς πολύμορφες προσπάθειες ἀπομέρους τους νά ὑπερασπίσουν τό παλιό ἤ νά τό ἐπαναφέρουν μ'ἕναν ἑλιγμό, κρυφά, χωρίς καινούργιες διαρκῶς «ἀπαντήσεις» μέ ἐπαναστατικο-προλεταριακή βία σ'αὐτές τίς προσπάθειες. Αὐτοί οἱ διανοούμενοι τσανακογλύφτες τῆς ἀστικῆς τάξης εἶναι «ἕτοιμοι» νά πλένουν τό τομάρι, ὅπως λέει ἡ γνωστή γερμανική παροιμία, μέ τόν ὅρο ὅτι τό τομάρι θά μένει διαρκῶς στεγνό.

Ὅταν ἡ ἀστική τάξη καί οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ γιατροί, μηχανικοί κτλ. πού συνήθισαν νά τήν ὑπηρετοῦν, καταφεύγουν στά ἔσχατα μέσα ἀντίστασης, οἱ διανοουμενίσκοι τρομοκρατοῦνται. Τρέμουν ἀπό τό φόβο τους καί οὐρλιάζουν ἀκόμη πιό δυνατά ὅτι πρέπει νά ἐπανέλθουμε στήν «πολιτική τῶν συμβιβασμῶν». Σέ μᾶς ὅμως, ὅπως καί σέ ὅλους τούς εἰλικρινεῖς φίλους τῆς τάξης τῶν καταπιεζομένων, τά ἔσχατα μέτρα ἀντίστασης τῶν ἐκμεταλλευτῶν μόνο χαρά μποροῦν νά προκαλοῦν, γιατί ἐμεῖς δέν

περιμένουμε νά ἀνδρωθεῖ καί νά ὡριμάσει τό προλεταριάτο γιά τήν ἐξουσία μέ συμβουλές καί νουθεσίες, οὔτε στό σχολειό τῶν γλυκανάλατων κηρυγμάτων ἤ τῶν μεγαλόστομων παραινέσεων, ἀλλά μέσα στό σχολειό τῆς ζωῆς, στό σχολειό τῆς πάλης. Τό προλεταριάτο, γιά νά γίνει κυρίαρχη τάξη καί νά νικήσει ὁριστικά τήν ἀστική τάξη, πρέπει νά τό *διδαχτεῖ* αὐτό, γιατί ἀπό πουθενά δέν πρόκειται νά πάρει μονομιᾶς αὐτή τή γνώση. Πρέπει ὅμως νά διδαχτεῖ μέσα στόν ἀγώνα. Γιατί μόνο ὁ σοβαρός, ὁ πεισματικός, ὁ ἀποφασιστικός ἀγώνας διδάσκει. Ὅσο πιό ἔντονη εἶναι ἡ ἀντίσταση τῶν ἐκμεταλλευτῶν, τόσο πιό δραστήρια, πιό σταθερή, πιό ἀμείλικτη, πιό πετυχημένη θά εἶναι ἡ κατάπνιξή τους ἀπό τούς ἐκμεταλλευομένους. Ὅσο πιό πολύμορφες θά εἶναι οἱ ἀπόπειρες καί οἱ προσπάθειες τῶν ἐκμεταλλευτῶν νά σώσουν τό παλιό, τόσο πιό γρήγορα θά μάθει τό προλεταριάτο νά ἐκτοπίζει τούς ταξικούς ἐχθρούς του ἀπό τούς τελευταίους κρυψῶνες τους, νά ὑποσκάπτει τίς ρίζες τῆς κυριαρχίας τους, νά καταστρέφει τό ἴδιο τό ἔδαφος, ὅπου μποροῦσαν (καί ὄφειλαν) νά βλασταίνουν ἡ μισθωτή δουλεία, ἡ ἀθλιότητα τῶν μαζῶν, ὁ πλουτισμός καί ἡ ξετσιπωσιά τοῦ μπεζαχτᾶ.

Ὅσο μεγαλώνει ἡ ἀντίσταση τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν λακέδων της, τόσο μεγαλώνει καί ἡ δύναμη τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς, πού τάσσεται στό πλευρό του. Οἱ ἐκμεταλλευόμενοι δυναμώνουν, ἀνδρώνονται, ἀναπτύσσονται, μαθαίνουν, πετᾶνε ἀπό πάνω τους τόν «πανάρχαιο Ἀδάμ» τῆς μισθωτῆς δουλείας, στό βαθμό πού ἀναπτύσσεται ἡ ἀντίσταση τῶν ἐχθρῶν τους—τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Ἡ νίκη θά εἶναι μέ τό μέρος τῶν ἐκμεταλλευομένων, γιατί μ᾿αὐτούς εἶναι ἡ ζωή, μ᾿αὐτούς εἶναι ἡ δύναμη τοῦ ἀριθμοῦ, ἡ δύναμη τῆς μάζας, ἡ δύναμη τῶν ἀνεξάντλητων πηγῶν γιά καθετί τό γεμάτο αὐταπάρνηση, γιά καθετί τό ἰδανικό, τό τίμιο, γιά καθετί πού ξεκινάει ὁρμητικά πρός τά μπρός, πού ξυπνάει γιά τήν οἰκοδόμηση τοῦ καινούργιου, ἡ δύναμη ὅλου τοῦ γιγάντιου ἀποθέματος τῆς δραστηριότητας καί τοῦ ταλέντου τοῦ λεγόμενου «ἁπλοῦ λαοῦ», τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Μ᾿αὐτούς εἶναι ἡ νίκη.

Γράφτηκε στίς 24-27 τοῦ Δεκέμβρη 1917
(6-9 τοῦ Γενάρη 1918)

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Γενάρη 1929
στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 18
Ὑπογραφή: Λ έ ν ι ν

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΠΩΣ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΜΙΛΛΑ;

Οἱ ἀστοί συγγραφεῖς ἔχουν γεμίσει καί γεμίζουν βουνά ἀπό χαρτί, ἐξυμνώντας τόν ἀνταγωνισμό, τό ἀτομικό ἐπιχειρηματικό πνεῦμα καί τίς ἄλλες ὑπέροχες ἀρετές καί θέλγητρα τῶν καπιταλιστῶν καί τοῦ καπιταλιστικοῦ καθεστῶτος. Τούς σοσιαλιστές τούς ἔχουν κατηγορήσει πώς δέν θέλουν νά καταλάβουν τή σημασία αὐτῶν τῶν ἀρετῶν καί νά πάρουν ὑπόψη τους τή «φύση τοῦ ἀνθρώπου». Στήν πραγματικότητα ὅμως τή μικρή ἐμπορευματική ἀνεξάρτητη παραγωγή, ὅπου ὁ ἀνταγωνισμός μποροῦσε νά καλλιεργεῖ σέ κάπως *πλατιά* κλίμακα τό ἐπιχειρηματικό πνεῦμα, τήν ἐνεργητικότητα, τήν τολμηρή πρωτοβουλία, ὁ καπιταλισμός τήν ἔχει ἀπό καιρό ἀντικαταστήσει μέ τή μεγάλη καί πολύ μεγάλη ἐργοστασιακή παραγωγή, μέ μετοχικές ἐπιχειρήσεις, μέ τά καπιταλιστικά συνδικάτα καί τά ἄλλα μονοπώλια. Μέσα σ᾽ἕνα *τέτιο* καπιταλισμό ἀνταγωνισμός σημαίνει χωρίς προηγούμενο ἄγρια κατάπνιξη τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ πνεύματος, τῆς ἐνεργητικότητας, τῆς τολμηρῆς πρωτοβουλίας τῆς *μάζας* τοῦ πληθυσμοῦ, τῆς τεράστιας πλειοψηφίας του, τῶν ἐνενήντα ἐννιά στά ἑκατό τῶν ἐργαζομένων. Σημαίνει ἀκόμη ἀντικατάσταση τῆς ἅμιλλας μέ τή χρηματιστική ἀγυρτεία, τήν εὐνοιοκρατία, τή δουλοπρέπεια τῆς κορυφῆς τῆς κοινωνικῆς κλίμακας.

Ὁ σοσιαλισμός ὄχι μόνο δέν σβήνει τήν ἅμιλλα, μά ἀντίθετα, δημιουργεῖ γιά πρώτη φορά τή δυνατότητα νά ἐφαρμοστεῖ ἡ ἅμιλλα σέ πραγματικά *πλατιά* κλίμακα, σέ πραγματικά *μαζική* ἔκταση, νά τραβηχτεῖ πραγματικά ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργαζομένων στό στίβο μιᾶς δουλιᾶς ὅπου μποροῦν νά αναδειχτοῦν, νά ἀναπτύξουν τίς ἱκανότητές τους, νά φανερώσουν τά ταλέντα, πού ἀστείρευτη πηγή τους εἶναι ὁ λαός καί πού ὁ

καπιταλισμός τά τσαλαπατοῦσε, τά πίεζε, τά ἔπνιγε κατά χιλιάδες καί ἑκατομμύρια.

Τό καθῆκον μας, τώρα πού στήν ἐξουσία βρίσκεται σοσιαλιστική κυβέρνηση, εἶναι νά ὀργανώσουμε τήν ἅμιλλα.

Τά τσιράκια καί οἱ παρακεντέδες τῆς ἀστικῆς τάξης ἔχουν περιγράψει τό σοσιαλισμό σάν ἕνα ὁμοιόμορφο, στερεότυπο, μονότονο, ἄχαρο στρατώνα. Οἱ λακέδες τοῦ μπεζαχτᾶ, οἱ δοῦλοι τῶν ἐκμεταλλευτῶν — οἱ κύριοι ἀστοί διανοούμενοι — «φοβέριζαν» μέ τό μπαμπούλα τοῦ σοσιαλισμοῦ τό λαό, πού μέσα ἀκριβῶς στόν καπιταλισμό εἶναι καταδικασμένος σέ μιά ζωή κάτεργου καί στρατώνα, σέ μιά δουλιά ἐξαντλητική καί ἀνιαρή, σέ ὑποσιτισμό, σέ ἀβάσταχτη ἀθλιότητα. Πρῶτο βῆμα γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἐργαζομένων ἀπ'αὐτό τό κάτεργο εἶναι ἡ δήμευση τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων, ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου, ἡ ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν. Τά κατοπινά βήματα θά εἶναι ἡ ἐθνικοποίηση τῶν ἐργοστασίων, ἡ ὑποχρεωτική ὀργάνωση ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ σέ καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, πού εἶναι ταυτόχρονα καί συνεταιρισμοί γιά τήν πούληση τῶν προϊόντων, τό κρατικό μονοπώλιο τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν καί τῶν ἄλλων εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης.

Μονάχα σήμερα παρουσιάζεται μιά πλατιά, ἀληθινά μαζική δυνατότητα νά ἐκδηλωθεῖ τό ἐπιχειρηματικό πνεῦμα, ἡ ἅμιλλα, ἡ τολμηρή πρωτοβουλία. Τό κάθε ἐργοστάσιο, ἀπ'ὅπου πετάχτηκε ἔξω ὁ καπιταλιστής, ἤ ἔστω ὅπου τοῦ μπῆκε χαλινάρι μέ τόν πραγματικό ἔλεγχο, τό κάθε χωριό, ὅπου ἔδοσαν δρόμο στόν τσιφλικά-ἐκμεταλλευτή καί τοῦ πῆραν τή γῆ, ἀποτελεῖ τώρα, καί μονάχα τώρα, τό στίβο, ὅπου μπορεῖ νά ἀναδειχτεῖ ὁ ἄνθρωπος τῆς δουλιᾶς, ὅπου μπορεῖ νά ἰσιώσει λίγο τό κορμί του, μπορεῖ νά ὀρθώσει τό ἀνάστημά του καί νά νιώσει τόν ἑαυτό του ἄνθρωπο. Γιά πρώτη φορά ὕστερα ἀπό αἰῶνες δουλιᾶς γιά τούς ξένους, καταναγκαστική ἐργασία γιά τούς ἐκμεταλλευτές, παρουσιάζεται ἡ δυνατότητα *τῆς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου γιά τόν ἑαυτό του*, καί μάλιστα ἐργασίας πού στηρίζεται σέ ὅλες τίς κατακτήσεις τῆς νεότερης τεχνικῆς καί τοῦ πολιτισμοῦ.

Φυσικά, αὐτή ἡ μεγαλύτερη στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ἀντικατάσταση τῆς καταναγκαστικῆς ἐργασίας μέ τήν ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου γιά τόν ἑαυτό του δέν μπορεῖ νά γίνει χωρίς προστριβές, δυσκολίες, συγκρούσεις, χωρίς βία ἀπέναντι στά πωρωμένα παράσιτα καί τά τσιράκια τους. Κανένας ἐργάτης δέν ἔχει αὐταπάτες γι'αὐτό τό πράγμα: οἱ ἐργάτες καί οἱ φτωχοί ἀγρότες, ἀτσαλωμένοι ἀπό τά πολλά, πάρα πολλά χρόνια

ἐργασίας κατέργου πρός ὄφελος τῶν ἐκμεταλλευτῶν, ἀπό τούς ἀμέτρητους ἐμπαιγμούς καί τίς βρισιές τῶν ἐκμεταλλευτῶν, ἀτσαλωμένοι ἀπό τή σκληρή φτώχια, ξέρουν ὅτι χρειάζεται καιρός γιά *νά τσακιστεῖ* ἡ ἀντίσταση τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες δέν εἶναι καθόλου μολυσμένοι ἀπό τίς συναισθηματικές αὐταπάτες τῶν κυρίων διανοουμενίσκων, ἀπ' ὅλο αὐτό τό βόρβορο τῆς «Νόβαγια Ζίζν» καί τῶν ἄλλων πού βράχνιαζαν νά «φωνάζουν» ἐνάντια στούς καπιταλιστές, «χειρονομοῦσαν» ἐναντίον τους, τούς «κατακεραύνωναν» γιά νά ἀρχίσουν νά κλαῖνε καί νά κάνουν σάν τά δαρμένα σκυλάκια, ὅταν τά πράγματα ἔφτασαν *στήν πράξη*, στήν πραγματοποίηση τῶν ἀπειλῶν, στήν πρακτική ἐκτέλεση τοῦ ἔργου τῆς *ἀντικατάστασης* τῶν καπιταλιστῶν.

Τό μεγάλο γεγονός τῆς ἀντικατάστασης τῆς καταναγκαστικῆς ἐργασίας μέ τήν ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου γιά τόν ἑαυτό του, μέ τή σχεδιασμένη, ὀργανωμένη σέ τεράστια, πανεθνική (σέ ὁρισμένο βαθμό καί σέ διεθνική, σέ παγκόσμια) κλίμακα ἐργασία, ἀπαιτεῖ ἐπίσης—ἐκτός ἀπό τά *«στρατιωτικά»* μέτρα γιά τήν κατάπνιξη τῆς ἀντίστασης τῶν ἐκμεταλλευτῶν—τεράστιες *ὀργανωμένες* καί ὀργανωτικές προσπάθειες ἀπό τό προλεταριάτο καί τή φτωχή ἀγροτιά. Τό ὀργανωτικό καθῆκον περιπλέκεται σέ ἕνα ἀδιάρηκτο σύνολο μέ τό καθῆκον τῆς ἀμείλικτης στρατιωτικῆς κατάπνιξης τῶν χτεσινῶν δουλοκτητῶν (καπιταλιστῶν) καί τοῦ συρφετοῦ τῶν λακέδων τους—τῶν κυρίων ἀστῶν διανοουμένων. 'Εμεῖς εἴμασταν πάντοτε ὀργανωτές καί ἀρχηγοί, ἐμεῖς διοικούσαμε—ἔτσι λένε καί σκέπτονται οἱ χτεσινοί δουλοκτῆτες καί οἱ ὑπάλληλοί τους πού προέρχονται ἀπό τή διανόηση—θέλουμε νά μείνουμε τέτιοι, δέν θά ὑπακούσουμε στόν «ἁπλό λαό», στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες, δέν θά ὑποταχθοῦμε σ' αὐτούς, θά μετατρέψουμε τή γνώση σέ ὅπλο γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν προνομίων τοῦ μπεζαχτᾶ καί τῆς κυριαρχίας τοῦ κεφαλαίου πάνω στό λαό.

Ἔτσι μιλᾶνε, σκέπτονται, ἐνεργοῦν οἱ ἀστοί καί οἱ ἀστοί διανοούμενοι. 'Από τήν ἄποψη τοῦ *τομαριοῦ* τους ἡ διαγωγή τους εἶναι εὐεξήγητη: γιά τούς τσανακογλύφτες καί τούς παρακεντέδες τῶν φεουδαρχῶν-τσιφλικάδων, γιά τούς παπάδες, τούς γραφιάδες, τούς ὑπαλλήλους σάν τούς τύπους τοῦ Γκόγκολ, γιά τούς «διανοούμενους» πού μισοῦν τόν Μπελίνσκι, ἦταν ἐπίσης «δύσκολο» νά ξεκόψουν ἀπό τό σύστημα τῆς δουλοπαροικίας. 'Η ὑπόθεση ὅμως τῶν ἐκμεταλλευτῶν καί τῶν διανοουμένων ὑπηρετῶν τους εἶναι ὑπόθεση χαμένη. Τήν ἀντίστασή

τους οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες τήν τσακίζουν—δυστυχῶς ἀκόμη ὄχι ἀρκετά σταθερά, ἀποφασιστικά καί ἀμείλικτα—*καί θά τήν τσακίσουν.*

«Αὐτοί» νομίζουν πώς ὁ «ἁπλός λαός», οἱ «ἁπλοί» ἐργάτες καί οἱ φτωχοί ἀγρότες δέν θά τά βγάλουν πέρα μέ τό μεγάλο, πραγματικά ἡρωικό, μέ τήν κοσμοϊστορική ἔννοια τῆς λέξης, ὀργανωτικό καθῆκον πού ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἀνάθεσε στούς ἐργαζομένους. «Δέν θά τά βγάλουν πέρα χωρίς ἐμᾶς»—προσπαθοῦν νά παρηγορήσουν τόν ἑαυτό τους οἱ διανοούμενοι, πού συνήθισαν νά ὑπηρετοῦν τούς καπιταλιστές καί τό καπιταλιστικό κράτος. Ὁ αἰσχρός ὑπολογισμός τους θά βγεῖ λαθεμένος: οἱ μορφωμένοι ἄνθρωποι ἄρχισαν ἀπό τώρα κιόλας νά ξεχωρίζουν καί νά περνοῦν μέ τό μέρος τοῦ λαοῦ, μέ τό μέρος τῶν ἐργαζομένων, βοηθώντας νά τσακιστεῖ ἡ ἀντίσταση τῶν ὑπηρετῶν τοῦ κεφαλαίου. Καί ὑπάρχουν πολλά ὀργανωτικά ταλέντα μέσα στήν ἀγροτιά καί στήν ἐργατική τάξη, καί αὐτά τά ταλέντα μόλις τώρα ἀρχίζουν νά ἀποκτοῦν συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ τους, νά ξυπνοῦν, νά τείνουν πρός τή ζωντανή, δημιουργική, μεγάλη ἐργασία, νά καταπιάνονται τά ἴδια μέ τήν οἰκοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας.

Ἕνα ἀπό τά κυριότερα καθήκοντα σήμερα, ἄν ὄχι τό κυριότερο, εἶναι νά ἀναπτύξουμε ὅσο μποροῦμε πιό πλατιά αὐτή τήν αὐτοδύναμη πρωτοβουλία τῶν ἐργατῶν καί ὅλων γενικά τῶν ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων στό ἔργο τῆς δημιουργικῆς *ὀργανωτικῆς* δουλιᾶς. Πρέπει νά συντρίψουμε μέ κάθε θυσία τήν παλιά, *ἀνόητη*, βάρβαρη, σιχαμερή καί πρόστυχη πρόληψη ὅτι τάχα μόνο οἱ λεγόμενες «ἀνώτερες τάξεις», μόνο οἱ πλούσιοι ἤ ὅσοι πέρασαν ἀπό τό σχολειό τῶν πλούσιων τάξεων μποροῦν τάχα νά διοικοῦν τό κράτος, νά διευθύνουν τήν ὀργανωτική οἰκοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας.

Αὐτό εἶναι πρόληψη. Τήν τρέφει ἡ σάπια ρουτίνα, ἡ ἀρτηριοσκλήρωση, ἡ δουλική συνήθεια, κι᾽ἀκόμη πιό πολύ ἡ βρωμερή πλεονεξία τῶν καπιταλιστῶν, πού ἐνδιαφέρονται νά διευθύνουν ληστεύοντας καί νά ληστεύουν διευθύνοντας. Ὄχι. Οἱ ἐργάτες δέν θά ξεχάσουν οὔτε στιγμή ὅτι τούς χρειάζεται ἡ δύναμη τῆς γνώσης. Ὁ ἐξαιρετικός ζῆλος πού δείχνουν οἱ ἐργάτες γιά τή μόρφωση, ὁ ζῆλος πού δείχνουν ἀκριβῶς τώρα, ἀποδείχνει ὅτι σ᾽αὐτό τό ζήτημα δέν ὑπάρχουν καί δέν μποροῦν νά ὑπάρχουν πλάνες στίς γραμμές τοῦ προλεταριάτου. *Ὀργανωτική* ὅμως δουλιά μπορεῖ νά κάνει καί ὁ *ἁπλός* ἐργάτης καί ὁ ἀγρότης πού ξέρει γράμματα, ξέρει τούς ἀνθρώπους κι᾽ἔχει

πρακτική πείρα. Ὑπάρχουν *ἕνα σωρό* τέτιοι ἄνθρωποι μέσα στόν «ἁπλό λαό», γιά τόν ὁποῖο οἱ ἀστοί διανοούμενοι μιλᾶνε ἀφ᾽ὑψηλοῦ καί περιφρονητικά. Ὑπάρχει μιά ἀνέπαφη ἀκόμη καί πλουσιότατη πηγή τέτιων ταλέντων μέσα στήν ἐργατική τάξη καί στήν ἀγροτιά.

Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες «διστάζουν» ἀκόμη, δέν συνήθισαν ἀκόμη στήν ἰδέα πώς *αὐτοί* εἶναι τώρα ἡ *κυρίαρχη* τάξη, δέν εἶναι ἀκόμη ὅσο πρέπει ἀποφασιστικοί. Ἡ ἐπανάσταση δέν μποροῦσε νά δημιουργήσει *μονομιᾶς* αὐτές τίς ἰδιότητες σέ ἑκατομμύρια καί ἑκατομμύρια ἀνθρώπους, πού ὅλη τους τή ζωή ἦταν ἀναγκασμένοι ἀπό τήν πείνα καί τή φτώχια νά δουλεύουν κάτω ἀπ᾽τήν ἀπειλή τοῦ βούρδουλα. Ἐδῶ ὅμως βρίσκεται καί ἡ δύναμη, ἐδῶ βρίσκεται καί ἡ ζωτικότητα, ἐδῶ καί τό ἀκατανίκητο τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης τοῦ 1917, στό ὅτι *ξυπνᾶ* αὐτές τίς ἰδιότητες, τσακίζει ὅλα τά παλιά ἐμπόδια, σπάζει ὅλα τά παλιωμένα δεσμά, βγάζει τούς ἐργαζόμενους στό δρόμο τῆς *αὐτοτελοῦς* δημιουργίας τῆς καινούργιας ζωῆς.

Ἡ καταγραφή καί ὁ ἔλεγχος—νά ποιό εἶναι τό *κύριο* οἰκονομικό καθῆκον κάθε Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, κάθε καταναλωτικοῦ συνεταιρισμοῦ, κάθε ἕνωσης ἤ ἐπιτροπῆς ἐφοδιασμοῦ, κάθε ἐργοστασιακῆς ἐπιτροπῆς ἤ ὀργάνου τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου γενικά.

Ὁ ἀγώνας ἐνάντια στήν παλιά συνήθεια—νά βλέπουμε τό μέτρο τῆς ἐργασίας, τά μέσα τῆς παραγωγῆς ἀπό τήν ἄποψη τοῦ ἀνελεύθερου ἀνθρώπου, πού κοιτάζει πῶς νά λυτρωθεῖ ἀπό ἕνα παραπανίσιο βάρος, πῶς νά ἀποσπάσει ἔστω κι᾽ἕνα κομματάκι *ἀπό τήν ἀστική τάξη*—ὁ ἀγώνας αὐτός εἶναι ἀπαραίτητος. Αὐτό τόν ἀγώνα τόν ἔχουν ἤδη ἀρχίσει οἱ πρωτοπόροι, συνειδητοί ἐργάτες, πού ἀποκρούουν ἀποφασιστικά τούς νεοφερμένους στά ἐργοστάσια—τέτιοι παρουσιάστηκαν πάρα πολλοί τόν καιρό τοῦ πολέμου καί τώρα θά ἤθελαν νά φερθοῦν ἀπέναντι στή *λαϊκή* φάμπρικα, στή φάμπρικα πού ἔγινε ἰδιοκτησία τοῦ λαοῦ, ὅπως φέρνονταν καί πρῶτα, μέ τή μοναδική σκέψη: «νά ἁρπάξουν ὅσο τό δυνατό μεγαλύτερο κομμάτι καί νά τό σκάσουν». Ὅ,τι συνειδητό, τίμιο, σκεπτόμενο ὑπάρχει μέσα στήν ἀγροτιά καί τίς ἐργαζόμενες μάζες θά πάει σ᾽αὐτό τόν ἀγώνα μέ τό μέρος τῶν πρωτοπόρων ἐργατῶν.

Ἡ καταγραφή καί ὁ ἔλεγχος, *ἄν* γίνονται ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, ἀπ᾽αὐτή τήν ἀνώτατη κρατική ἐξουσία, ἤ σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις, μέ τήν ἐξουσιοδότηση *αὐτῆς* τῆς ἐξουσίας—ἡ καθημερινή, γενική,

καθολική καταγραφή καί ὁ ἔλεγχος—ἡ καταγραφή καί ὁ ἔλεγχος τῆς ποσότητας τῆς ἐργασίας καί τῆς κατανομῆς τῶν προϊόντων—αὐτή εἶναι ἡ *οὐσία* τοῦ σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ, ἐφόσον ἡ πολιτική κυριαρχία τοῦ προλεταριάτου ἔχει δημιουργηθεῖ καί ἐξασφαλιστεῖ.

Ἡ καταγραφή καί ὁ ἔλεγχος, πού εἶναι ἀπαραίτητοι γιά τό πέρασμα στό σοσιαλισμό, μποροῦν νά εἶναι μονάχα ἔργο τῶν μαζῶν. Μονάχα ἡ ἐθελοντική, εὐσυνείδητη καί γεμάτη ἐπαναστατικό ἐνθουσιασμό συνεργασία τῆς *μάζας* τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν στήν καταγραφή καί τόν ἔλεγχο *τῶν πλουσίων, τῶν κλεφτῶν, τῶν παρασίτων, τῶν ἀλητῶν* μπορεῖ νά ὑπερνικήσει αὐτές τίς ἐπιβιώσεις τῆς καταραμένης καπιταλιστικῆς κοινωνίας, αὐτά τά ἀποβράσματα τῆς ἀνθρωπότητας, αὐτά τά ἀθεράπευτα σαπισμένα καί ἀπονεκρωμένα μέλη, αὐτό τό μίασμα, τήν πανούκλα, τήν πληγή, πού ὁ σοσιαλισμός κληρονόμησε ἀπό τόν καπιταλισμό.

Ἐργάτες καί ἀγρότες, ἐργαζόμενοι καί ἐκμεταλλευόμενοι! Ἡ γῆ, οἱ τράπεζες, οἱ φάμπρικες, τά ἐργοστάσια ἔγιναν ἰδιοκτησία ὅλου τοῦ λαοῦ! Ἀναλάβετε *οἱ ἴδιοι* τήν καταγραφή καί τόν ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων, —σ'αὐτό καί *μόνο* σ'αὐτό βρίσκεται ὁ δρόμος γιά τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἡ ἐγγύηση γιά τή νίκη του, ἡ ἐγγύηση γιά τή νίκη ἐνάντια σέ κάθε ἐκμετάλλευση, σέ κάθε ἀνέχεια καί ἀθλιότητα! Γιατί στή Ρωσία ἐπαρκοῦν γιά ὅλους τά σιτηρά, τό σίδερο, ἡ ξυλεία, τό μαλλί, τό βαμβάκι καί τό λινάρι, ἀρκεῖ νά κατανεμηθοῦν σωστά ἡ ἐργασία καί τά προϊόντα, ἀρκεῖ νά καθιερωθεῖ ἕνας παλλαϊκός, *πραγματικός, πρακτικός* ἔλεγχος αὐτῆς τῆς κατανομῆς, ἀρκεῖ νά νικήσουμε *ὄχι μονάχα* στήν πολιτική, μά καί στήν *καθημερινή οἰκονομική* ζωή τούς ἐχθρούς τοῦ λαοῦ: τούς πλούσιους καί τά τσιράκια τους, ἔπειτα τούς κλέφτες, τά παράσιτα καί τούς ἀλῆτες.

Κανένα ἔλεος γι'αὐτούς τούς ἐχθρούς τοῦ λαοῦ, τούς ἐχθρούς τοῦ σοσιαλισμοῦ, τούς ἐχθρούς τῶν ἐργαζομένων. Πόλεμος ζωῆς καί θανάτου ἐνάντια στούς πλούσιους καί τά τσιράκια τους, τούς ἀστούς διανοουμένους, πόλεμος ἐνάντια στούς κλέφτες, στά παράσιτα καί στούς ἀλῆτες. Καί τοῦτοι καί ἐκεῖνοι, καί οἱ πρῶτοι καί οἱ τελευταῖοι εἶναι ὁμοαίματοι ἀδελφοί, παιδιά τοῦ καπιταλισμοῦ, τέκνα τῆς κοινωνίας τῶν ἀρχόντων καί τῶν ἀστῶν, τῆς κοινωνίας, ὅπου μιά χούφτα ἄνθρωποι λήστευαν τό λαό καί χλεύαζαν τό λαό,—τῆς κοινωνίας, ὅπου ἡ ἀνέχεια καί ἡ ἀθλιότητα ἔριχνε χιλιάδες καί χιλιάδες ἀνθρώπους στό δρόμο

τῆς ἀλητείας, τῆς διαφθορᾶς, τῆς κλεψιᾶς, τούς ἔκανε νά ξεχάσουν τήν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια,—τῆς κοινωνίας, ὅπου στούς ἐργαζόμενους καλλιεργοῦνταν ἀναπόφευκτα ἡ τάση: νά ξεφύγουν ἔστω καί μέ τήν ἀπάτη ἀπό τήν ἐκμετάλλευση, νά ξεγλιστρήσουν, νά λυτρωθοῦν ἔστω καί γιά ἕνα λεπτό ἀπό τή μισητή δουλιά, νά ἀποσπάσουν ἔστω κι᾽ἕνα κομμάτι ψωμί μέ ὁποιονδήποτε τρόπο, μέ κάθε θυσία, γιά νά μήν πεινᾶνε, γιά νά μή νιώθουν τό αἴσθημα τῆς πείνας αὐτοί καί οἱ δικοί τους.

Πλούσιοι καί κλέφτες εἶναι οἱ δυό ὄψεις τοῦ ἴδιου νομίσματος, εἶναι οἱ δυό κύριες κατηγορίες τῶν *παρασίτων*, πού ἔθρεψε ὁ καπιταλισμός, εἶναι οἱ κύριοι ἐχθροί τοῦ σοσιαλισμοῦ. Αὐτούς τούς ἐχθρούς πρέπει νά τούς ἐπιτηρεῖ ἰδιαίτερα ὅλος ὁ πληθυσμός, πρέπει νά τούς τιμωροῦμε ἀμείλικτα γιά τήν παραμικρότερη παράβαση τῶν κανόνων καί τῶν νόμων τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Κάθε ἀδυναμία, κάθε ταλάντευση, κάθε συναισθηματισμός ἀπ᾽αὐτή τήν ἄποψη, θά ἦταν τό μεγαλύτερο ἔγκλημα ἀπέναντι στό σοσιαλισμό.

Γιά νά καταστήσουμε ἀκίνδυνα γιά τή σοσιαλιστική κοινωνία αὐτά τά παράσιτα, πρέπει νά ὀργανώσουμε τήν παλλαϊκή καταγραφή καί τόν ἔλεγχο τῆς ποσότητας τῆς ἐργασίας, τῆς παραγωγῆς καί τῆς κατανομῆς τῶν προϊόντων, πού νά ὑποστηρίζονται ἐθελοντικά, δραστήρια καί μέ ἐπαναστατικό ἐνθουσιασμό ἀπό ἑκατομμύρια καί ἑκατομμύρια ἐργάτες καί ἀγρότες. Καί γιά νά ὀργανώσουμε αὐτή τήν καταγραφή καί τόν ἔλεγχο μέ τρόπο πού νά εἶναι *πέρα γιά πέρα προσιτός,* νά ἀνταποκρίνεται πέρα γιά πέρα στό μέτρο τῶν δυνάμεων τοῦ κάθε τίμιου, ἔξυπνου καί ἱκανοῦ ἐργάτη καί ἀγρότη, πρέπει νά ξυπνήσουμε τά δικά τους ὀργανωτικά ταλέντα, πού προέρχονται ἀπό τούς ἴδιους, πρέπει νά ξεσηκώσουμε στίς γραμμές τους—καί νά ὀργανώσουμε σέ πανεθνική κλίμακα—τήν *ἅμιλλα* γιά ὀργανωτικές ἐπιτυχίες, ὥστε νά καταλάβουν οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες καθαρά τή διαφορά ἀνάμεσα στήν ἀπαραίτητη συμβουλή τοῦ μορφωμένου ἀνθρώπου καί στόν ἀπαραίτητο ἔλεγχο τῆς *τσαπατσουλιᾶς* ἀπό τόν «ἁπλό» ἐργάτη καί ἀγρότη πού εἶναι τόσο συνηθισμένη στούς «μορφωμένους» ἀνθρώπους.

Αὐτή ἡ τσαπατσουλιά, ἡ ἀμέλεια, ἡ ἀκαταστασία, ἡ ἔλλειψη τάξης, ἡ νευρική βιασύνη, ἡ τάση νά ἀντικαθιστοῦν τά ἔργα μέ συζητήσεις, τή δουλιά μέ λόγια, ἡ τάση νά καταπιάνονται μέ ὅλα τά πράγματα πού ὑπάρχουν στόν κόσμο καί νά μή φέρνουν τίποτε σέ πέρας, εἶναι μιά ἀπό τίς ἰδιότητες τῶν «μορφωμένων ἀνθρώπων», ἰδιότητες πού δέν ὀφείλονται καθόλου στήν κακή

τους φύση, ἀκόμη λιγότερο στήν κακία τους, μά σέ ὅλες τίς συνήθειες τῆς ζωῆς, στίς συνήθειες τῆς δουλιᾶς τους, στήν ὑπερκόπωση, στόν ἀφύσικο χωρισμό τῆς πνευματικῆς ἐργασίας ἀπό τή σωματική κτλ. κτλ.

Ἀνάμεσα στά λάθη, τίς ἐλλείψεις, τίς γκάφες τῆς ἐπανάστασής μας ἀρκετά μεγάλο ρόλο παίζουν τά λάθη κτλ. πού γεννοῦν αὐτές οἱ θλιβερές—μά ἀναπόφευκτες τή στιγμή αὐτή— ἰδιότητες τῶν διανοουμένων τοῦ δικοῦ μας περιβάλλοντος καί *ἡ ἔλλειψη* ἀρκετοῦ ἐλέγχου ἀπομέρους τῶν *ἐργατῶν* τῆς *ὀργανωτικῆς* δουλιᾶς τῶν διανοουμένων.

Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες «διστάζουν» ἀκόμη, πρέπει ὅμως νά ἀπαλλαγοῦν ἀπ'αὐτό τό δισταγμό, καί *δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία* ὅτι θά ἀπαλλαγοῦν. Χωρίς τή συμβουλή, χωρίς τίς καθοδηγητικές ὑποδείξεις τῶν μορφωμένων ἀνθρώπων, τῶν διανοουμένων, τῶν εἰδικῶν, δέν μποροῦμε νά τά βγάλουμε πέρα. Κάθε λίγο-πολύ ἔξυπνος ἐργάτης καί ἀγρότης τό καταλαβαίνει αὐτό περίφημα, καί οἱ διανοούμενοί μας δέν μποροῦν νά παραπονεθοῦν γιά ἔλλειψη προσοχῆς καί συντροφικοῦ σεβασμοῦ ἀπομέρους τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Μά, ἄλλο πράγμα εἶναι ἡ συμβουλή καί ἡ καθοδηγητική ὑπόδειξη, καί ἄλλο πράγμα ἡ ὀργάνωση τῆς *πρακτικῆς* καταγραφῆς καί τοῦ ἐλέγχου. Οἱ διανοούμενοι δίνουν πολύ συχνά θαυμάσιες συμβουλές καί καθοδηγητικές ὑποδείξεις, ἀποδείχνονται ὅμως μέχρι γελοίου, μέχρι *ἀνοησίας*, μέχρι αἴσχους «κουλοί», ἀνίκανοι *νά ἐφαρμόσουν* στή ζωή αὐτές τίς συμβουλές καί ὑποδείξεις, νά ἐφαρμόσουν *πρακτικό ἔλεγχο*, γιά νά μετατρέπονται τά λόγια σέ ἔργα.

Νά ποῦ δέν μποροῦμε σέ καμιά περίπτωση νά τά βγάλουμε πέρα χωρίς τή βοήθεια καί *χωρίς τόν καθοδηγητικό ρόλο* τῶν πρακτικῶν-ὀργανωτῶν, πού προέρχονται ἀπό τό «λαό», ἀπό τούς ἐργάτες καί ἀπό τούς ἐργαζόμενους ἀγρότες. «Τά σταμνιά δέν τά ψήνουν οἱ θεοί»—αὐτή τήν ἀλήθεια πρέπει νά τή βάλουν καλά-καλά στό μυαλό τους οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες. Πρέπει νά καταλάβουν ὅτι τώρα ὅλη ἡ ὑπόθεση βρίσκεται *στήν πράξη*, ὅτι ἔφτασε ἀκριβῶς ἡ ἱστορική ἐκείνη στιγμή, πού ἡ θεωρία μετατρέπεται σέ πράξη, ἀναζωογονεῖται ἀπό τήν πράξη, διορθώνεται ἀπό τήν πράξη, ἐλέγχεται ἀπό τήν πράξη, ἡ στιγμή πού ἀποδείχνονται ἰδιαίτερα σωστά τά λόγια τοῦ Μάρξ: «κάθε βῆμα τοῦ πρακτικοῦ κινήματος εἶναι πιό σπουδαῖο ἀπό μιά ντουζίνα προγράμματα»[88],—κάθε πρακτικό βῆμα στό ἔργο τῆς πραγματικῆς χαλιναγώγησης, τοῦ περιορι-

σμοῦ, τῆς ὁλοκληρωτικῆς καταγραφῆς καί ἐπιτήρησης τῶν πλουσίων καί τῶν κλεφτῶν εἶναι πιό σπουδαῖο ἀπό μιά ντουζίνα θαυμάσιες σκέψεις γιά τό σοσιαλισμό. Γιατί «ἡ θεωρία, φίλε μου, εἶναι γκρίζα, ὅμως τό αἰώνιο δέντρο τῆς ζωῆς πράσινο θάλλει»[89].

Πρέπει νά ὀργανώσουμε τήν ἅμιλλα ἀνάμεσα στούς πρακτικούς-ὀργανωτές πού προέρχονται ἀπό ἐργάτες καί ἀγρότες. Πρέπει νά ἀγωνιστοῦμε ἐνάντια σέ κάθε στερεοτυπία καί στίς προσπάθειες νά καθιερωθεῖ ἀπό τά πάνω μιά ὁμοιομορφία, πράγμα πρός τό ὁποῖο ἔχουν τόσο μεγάλη τάση οἱ διανοούμενοι. Οὔτε ἡ στερεοτυπία, οὔτε ἡ καθιέρωση ὁμοιομορφίας ἀπό τά πάνω ἔχουν τίποτε τό κοινό μέ τό δημοκρατικό καί τό σοσιαλιστικό συγκεντρωτισμό. Ἡ ἑνότητα στό βασικό, στό θεμελιακό, στό οὐσιαστικό δέν παραβιάζεται, μά ἐξασφαλίζεται μέ τήν *πολυμορφία* στίς λεπτομέρειες, στίς τοπικές ἰδιομορφίες, στούς τρόπους *ἀντιμετώπισης* τῶν ζητημάτων, στίς *μεθόδους* πραγματοποίησης τοῦ ἐλέγχου, στούς *δρόμους* πού πρέπει νά ἀκολουθήσουμε γιά νά ἐξοντώσουμε καί καταστήσουμε ἀκίνδυνα τά παράσιτα (τούς πλούσιους καί τούς κλέφτες, τούς τσαπατσούληδες καί τούς ὑστερικούς διανοούμενους κτλ. κτλ.).

Ἡ Κομμούνα τοῦ Παρισιοῦ ἔδωσε ἕνα μεγάλο πρότυπο συνδυασμοῦ τῆς πρωτοβουλίας, τῆς αὐτοτέλειας, τῆς ἐλευθερίας κίνησης, τῆς ἔξαρσης ἀπό τά κάτω—μέ τόν ἐθελοντικό, ξένο πρός τή στερεοτυπία, συγκεντρωτισμό. Τά Σοβιέτ μας τραβᾶν τόν ἴδιο ἀκριβῶς δρόμο. Ἀκόμη ὅμως «διστάζουν», δέν ἀνέπτυξαν ὅλες τους τίς δυνατότητες, δέν μπῆκαν ἀκόμη στήν καινούργια τους, μεγάλη, γόνιμη δουλιά γιά τή δημιουργία σοσιαλιστικῆς τάξης πραγμάτων. Πρέπει τά Σοβιέτ νά καταπιαστοῦν μέ τή δουλιά πιό θαρρετά, μέ μεγαλύτερη πρωτοβουλία. Πρέπει κάθε «κομμούνα»—κάθε ἐργοστάσιο, κάθε χωριό, κάθε καταναλωτικός συνεταιρισμός, κάθε ἐπιτροπή ἐφοδιασμοῦ—νά κηρύξουν *ἅμιλλα* μεταξύ τους, σάν πρακτικοί ὀργανωτές τῆς καταγραφῆς καί τοῦ ἐλέγχου τῆς δουλιᾶς καί τῆς κατανομῆς τῶν προϊόντων. Τό πρόγραμμα αὐτῆς τῆς καταγραφῆς κι᾿αὐτοῦ τοῦ ἐλέγχου εἶναι ἁπλό, ξεκάθαρο, κατανοητό γιά τόν καθένα: ὅλος ὁ κόσμος νά ἔχει ψωμί, νά φοροῦν ὅλοι γερά παπούτσια καί ὄχι σκισμένα ροῦχα, νά ἔχουν ζεστό σπίτι, νά δουλεύουν εὐσυνείδητα, νά μή γυρίζει ἐλεύθερος οὔτε ἕνας κλέφτης (οὔτε κι᾿αὐτοί πού ἀποφεύγουν τή δουλιά), ἀλλά νά κάθεται στή φυλακή ἤ νά ἐκτίει τήν ποινή του στά πιό βαριά καταναγκαστικά ἔργα, νά μή μπορεῖ οὔτε ἕνας πλούσιος, πού παραβαίνει τούς κανόνες καί

τούς νόμους τοῦ σοσιαλισμοῦ, νά ἀποφύγει τήν τύχη τοῦ κλέφτη, πού τό δίκιο ἀπαιτεῖ νά γίνει καί τύχη τοῦ πλούσιου. «Ὅποιος δέν δουλεύει ἄς μήν τρώει»—αὐτή εἶναι ἡ *πρακτική* ἐντολή τοῦ σοσιαλισμοῦ. Νά τί πρέπει νά ὀργανώσουμε *πρακτικά*. Νά γιά ποιές *πρακτικές* ἐπιτυχίες πρέπει νά ὑπερηφανεύονται οἱ «κομμοῦνες» μας καί οἱ ὀργανωτές μας πού προέρχονται ἀπό τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες, κι᾽ἀκόμη περισσότερο ἀπό τούς διανοούμενους (πολύ *περισσότερο*, γιατί συνήθισαν *πολύ*, συνήθισαν *πάρα πολύ* νά ὑπερηφανεύονται γιά τίς γενικές ὑποδείξεις καί ἀποφάσεις τους).

Οἱ ἴδιες οἱ κομμοῦνες, οἱ μικροί πυρῆνες στό χωριό καί στήν πόλη πρέπει μόνοι τους νά ἐπεξεργαστοῦν καί νά δοκιμάσουν στήν πράξη χιλιάδες μορφές καί τρόπους πρακτικῆς καταγραφῆς καί ἐλέγχου τῶν πλουσίων, τῶν κλεφτῶν καί τῶν παρασίτων. Ἡ ποικιλομορφία ἐδῶ εἶναι ἐγγύηση γιά τή ζωτικότητα, ἐγγύηση γιά τήν ἐπιτυχία στήν ἐπίτευξη τοῦ κοινοῦ ἑνιαίου σκοποῦ: *ξεκαθάρισμα* τῆς ρωσικῆς γῆς ἀπό κάθε βλαβερό ἔντομο, ἀπό τούς ψύλλους—τούς κλέφτες, ἀπό τούς κοριούς—τούς πλούσιους κτλ. κτλ. Σ᾽ἕνα μέρος θά κλείσουν στή φυλακή καμιά δεκαριά πλούσιους, μιά ντουζίνα κλέφτες, μισή ντουζίνα ἐργάτες πού ἀποφεύγουν τή δουλιά (μέ τόν ἴδιο ἀλήτικο τρόπο, ὅπως πολλοί στοιχειοθέτες στήν Πετρούπολη, ἰδιαίτερα στά κομματικά τυπογραφεῖα). Ἀλλοῦ θά τούς βάλουν νά καθαρίζουν τ᾽ἀποχωρητήρια. Ἀλλοῦ πάλι, ἀφοῦ βγοῦν ἀπό τό κρατηρήριο, θά τούς ἐφοδιάζουν μέ κίτρινες κάρτες γιά νά τούς παρακολουθεῖ ὅλος ὁ λαός, σάν *βλαβερά* στοιχεῖα, ὥσπου νά διορθωθοῦν. Ἀλλοῦ θά τουφεκίσουν ἐπιτόπου ἕναν ἀπό τούς δέκα ἐνόχους γιά παρασιτισμό. Ἀλλοῦ πάλι θά σκεφτοῦν ἕνα συνδυασμό ἀπό διάφορα μέσα καί, λ.χ., ἀποφυλακίζοντάς τα ὑπό ὅρους, θά κατορθώσουν νά διορθώσουν γρήγορα ἐκεῖνα τά στοιχεῖα ἀπό τούς πλούσιους, τούς ἀστούς διανοούμενους, τούς κλέφτες καί τούς ἀλῆτες πού μποροῦν νά διορθωθοῦν. Ὅσο πιό ποικιλόμορφη, τόσο καλύτερη, πλουσιότερη θά εἶναι ἡ γενική πείρα, τόσο πιό σίγουρη καί πιό γοργή θά εἶναι ἡ ἐπιτυχία τοῦ σοσιαλισμοῦ, τόσο πιό εὔκολα ἡ πράξη θά ἐπεξεργαστεῖ—γιατί μονάχα ἡ πράξη μπορεῖ νά τό κάνει—τίς *καλύτερες* μεθόδους καί μέσα πάλης.

Σέ ποιά κομμούνα, σέ ποιά συνοικία μεγάλης πόλης, σέ ποιό ἐργοστάσιο, σέ ποιό χωριό *δέν θά ὑπάρχουν* πεινασμένοι, *δέν θά ὑπάρχουν* ἄνεργοι, *δέν θά ὑπάρχουν* πλούσιοι-παράσιτα, *δέν θά ὑπάρχουν* παλιάνθρωποι λακέδες τῆς ἀστικῆς τάξης, σαμποταρι-

στές, πού αὐτοαποκαλοῦνται διανοούμενοι; Σέ ποιό μέρος ἔγιναν περισσότερα γιά νά ἀνεβεῖ ἡ παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας; Γιά νά χτιστοῦν καινούργια καλά σπίτια γιά τή φτωχολογιά, γιά νά ἐγκατασταθεῖ ἡ φτωχολογιά στά σπίτια τῶν πλουσίων; Γιά νά μοιράζεται κανονικά ἀπό ἕνα μπουκάλι γάλα σέ κάθε νήπιο τῶν φτωχῶν οἰκογενειῶν;—νά πάνω σέ ποιά ζητήματα πρέπει νά κηρύξουν *ἅμιλλα* οἱ κομμοῦνες, οἱ κοινότητες, οἱ καταναλωτικοί καί παραγωγικοί συνεταιρισμοί καί συντροφιές, τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Νά σέ ποιά δουλιά πρέπει *πρακτικά* νά διακρίνονται καί νά ἀναδεικνύονται σέ καθοδηγητικές θέσεις, στό ἔργο τῆς γενικῆς διοίκησης τοῦ κράτους, *τά ὀργανωτικά ταλέντα.* Τέτια ταλέντα ὑπάρχουν πολλά μέσα στό λαό. Μόνο πού εἶναι πνιγμένα. Πρέπει νά τά βοηθήσουμε νά ἀναδειχτοῦν. Αὐτά, *καί μόνο αὐτά,* μέ τήν ὑποστήριξη τῶν μαζῶν, μποροῦν νά σώσουν τή Ρωσία καί νά σώσουν τήν ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Γράφτηκε στίς 24-27 τοῦ Δεκέμβρη 1917
(6-9 τοῦ Γενάρη 1918)

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 20 τοῦ Γενάρη 1929
στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 17
Ὑπογραφή: Β. Λένιν

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΚΟΜΜΟΥΝΕΣ[90]

1

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Τά σχέδια τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ γιά τίς «διευθύνσεις ἐφοδιασμοῦ», τίς «ἐπιτροπές ἀντιπροσώπων» κ.ἄ., ὅπως καί τοῦ ΑΣΛΟ γιά τά «Συμβούλια λαϊκῆς οἰκονομίας περιοχῶν»[91] μᾶς ὁδηγοῦν στή σκέψη γιά τήν ἀναγκαιότητα συνένωσης αὐτῶν τῶν ὀργανώσεων.

Προκαταρκτικές θέσεις

(Etwa*): ἐπ. ἐφ. πώλ.
ἐπιτροπές ἐφοδιασμοῦ καί πώλησης;**

Πυρήνας πρέπει νά εἶναι οἱ καταναλωτικές-παραγωγικές (καλύτερα ἀπό τίς ἀγοραστικές-ἐμπορικές etc.) ἐπαρχιακές ἑνώσεις, πού παίζουν τό ρόλο καί τῶν ἐπιτροπῶν ἐφοδιασμοῦ καί τῶν ὀργάνων πώλησης. Τά σύνορα τῶν ἐπαρχιῶν μποροῦν νά ἀλλάζουν στήν περίπτωση πού θά χρειαστεῖ.

Στίς πόλεις τήν ὑπηρεσία αὐτή θά μποροῦσαν νά τήν κάνουν οἱ ἐπιτροπές κατά συνοικίες ἤ κατά τμήματα τῶν δρόμων.

Ἐάν θά μπορούσαμε νά δημιουργήσουμε τέτιες ἐπιτροπές πυρῆνες κατά τόπους, τότε ἡ συνένωση τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν θά μᾶς ἔδινε ἕνα δίχτυ ἱκανό νά ὀργανώσει σωστά τόν ἐφοδιασμό ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ μέ ὅλα τά ἀπαραίτητα, νά ὀργανώσει τήν παραγωγή σέ παγκρατική κλίμακα.

---

* —Περίπου. *Ἡ Σύντ.*

** Ἐπιτροπές ἐφοδιασμοῦ καί πώλησης (ἐπ. ἐφ. πώλ.) τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Εἶναι ἐνδεχόμενο, ὅτι στή θέση τῶν «ἑνώσεων» μποροῦσε νά ἦταν τά «Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν», μέ τή συμμετοχή τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐμπορίου κτλ. κτλ.

Ἡ καθεμιά τέτια ἕνωση ἤ ἐπιτροπή ἤ Σοβιέτ (ἤ ἐπ. ἐφ. πώλ.) νά χωριζόταν σέ τομεῖς ἤ τμήματα *γιά τή διεξαγωγή* τῆς πώλησης καί γιά τά *εἴδη τῶν προϊόντων* ἐφοδιασμοῦ γιά τή γενική ρύθμιση τῆς παραγωγῆς καί τῆς κατανάλωσης (τμῆμα χρηματοδότησης ἤ ἐσόδων καί ἐξόδων σέ χρήματα θά πρέπει νά ὑπάρχει σέ κάθε ἐπιτροπή ἐφ. πώλ.). Ὅταν ἐπιτρέψουμε τό δικαίωμα τοῦ φόρου ἐπί τοῦ εἰσοδήματος καί τό δικαίωμα τῆς πίστωσης τῶν απόρων χωρίς τόκο, καθώς καί τή γενική ὑποχρεωτική ἐργασία, αὐτό θά μποροῦσε νά ἀποτελέσει τόν πυρήνα σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Τότε οἱ τράπεζες τῶν ἐπαρχιῶν θά ἔπρεπε νά ἑνωθοῦν μέ τά κρατικά ταμιευτήρια καί νά μετατραποῦν σέ ἕνα παγκρατικό λογιστήριο, σέ ἕνα σύνολο βιβλίων τῶν ἐσόδων καί ἐξόδων τοῦ κράτους.

Ἡ μεταφορά τῶν προϊόντων, καθώς ἐπίσης καί ἡ ἀγοραπωλησία θά ἐπιτρέπονταν τότε *μ ό ν ο* ἀπό τή μιά ἐπιτροπή ἐφοδιασμοῦ καί πώλησης στήν ἄλλη, μέ τήν ἀπαγόρευση ὁποιασδήποτε πώλησης σέ ἄτομα. Σύμφωνα μέ βεβαιώσεις τῶν ἐπαρχιακῶν (γενικά τῶν «βασικῶν», τῶν κατώτερων) ἐπιτροπῶν ἐφοδιασμοῦ καί πώλησης, τά προϊόντα μποροῦν νά πωληθοῦν ἀπό τίς κεντρικές ἀποθῆκες καί σέ ξεχωριστά πρόσωπα, μέ τόν ὅρο ὅτι θά καταχωρηθοῦν στά βιβλία τῶν ἐπαρχιακῶν καί τῶν ἄλλων ἐπιτροπῶν ἐφοδιασμοῦ καί πώλησης (ἐκτός τόσο ἀνάμεσα στίς μικρές μονάδες ἤ καί γιά μικροπράγματα). Χωρίς βεβαιώσεις ἀπό τίς ἐπιτροπές αὐτές ὁποιαδήποτε μεταφορά προϊόντων θά εἶναι ἀπαράδεκτη.

Αὐτό θά ἦταν
συνένωση τῶν Ἐπιτροπάτων Γεωργίας
Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας
Ἐργασίας
Ἐπισιτισμοῦ
καί τοῦ ΑΣΛΟ
καί Οἰκονομικῶν
καί Συγκοινωνιῶν

NB:
«Ἐπιτροπές ἐφοδιασμοῦ καί πώλησης»: ἐπαρχιῶν, νομῶν, κυβερνείων, περιοχῶν (ΣΣ* = ΑΣΛΟ)

* — Summa summarum — Γενικό συμπέρασμα. *Ἡ Σύντ.*

τά τμήματά τους: Τσεντροτκάν, Τσεντροζάχαρ, Τσεντροούγκολ κτλ. (ΣΣ = ΑΣΛΟ), Τσεντρομπάνκ κτλ.

NB:

Οἱ πλούσιες συνοικίες στίς πόλεις (ἤ οἱ πλούσιοι συνοικισμοί ἐπαύλεων κτλ.) θά πρέπει νά ὑποταχθοῦν στούς ἀπεσταλμένους τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, οἱ συνοικίες ἐκεῖνες etc., ὅπου τό ποσοστό τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν εἶναι χαμηλότερο, ἄς ὑποθέσουμε, 60%.

2

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ὁ πόλεμος πού προκλήθηκε ἀπό τόν ἀγώνα ἀνάμεσα στούς καπιταλιστές γιά τό μοίρασμα τῆς ληστρικῆς λείας τους ὁδήγησε σέ πρωτοφανή καταστροφή. Ἡ ἐγκληματική κερδοσκοπία καί τό κυνηγητό τοῦ κέρδους, ἰδιαίτερα ἀνάμεσα στίς πλούσιες τάξεις, ὄξυνε ἀκόμη περισσότερο αὐτή τήν καταστροφή, ἔκανε ἑκατοντάδες χιλιάδες καί ἑκατομμύρια ἀνθρώπους νά ὑποφέρουν ἀπό τήν πείνα καί τήν ἀνεργία. Ἡ ἀνάγκη ἔκτακτων μέτρων βοήθειας γιά τούς πεινασμένους καί ἀμείλικτης καταπολέμησης τῶν κερδοσκόπων κάνει τήν ἐργατοαγροτική κυβέρνηση νά θεσπίσει σάν νόμο τῆς Ρωσικῆς δημοκρατίας τίς παρακάτω διατάξεις:

Ὅλοι οἱ πολίτες τοῦ κράτους πρέπει νά ἀνήκουν στούς τοπικούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς (τοῦ χωριοῦ, τῆς ἐπαρχίας, τοῦ συνοικισμοῦ, ἤ σέ συνεταιρισμούς πού ἀγκαλιάζουν ἕνα τμῆμα τῆς πόλης, ἕνα τμῆμα τοῦ δρόμου κτλ.).

Ἡ συνένωση τῶν οἰκογενειῶν σέ καταναλωτικούς συνεταιρισμούς εἶναι ἐλεύθερη μέ τό μοναδικό περιορισμό ὅτι ὄχι λιγότερο ἀπό τά $^{2}/_{3}$ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰκογενειῶν κάθε συνεταιρισμοῦ πρέπει νά ἀνήκουν στίς φτωχές τάξεις (δηλαδή στούς ἐργάτες, στούς ἀγρότες πού δέν μισθώνουν καθόλου ἐργάτες κτλ.).

Κάθε καταναλωτικός συνεταιρισμός διαχειρίζεται, ἐκτός ἀπό τήν ἀγορά καί τή διανομή τῶν προϊόντων, τήν πώληση τῶν τοπικῶν προϊόντων. Οἱ διοικήσεις τῶν καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν σχηματίζουν *ἐπιτροπές ἐφοδιασμοῦ*, καί δέν ἐπιτρέπεται καμιά μεταφορά προϊόντων χωρίς γραπτό πιστοποιητικό τῆς ἀντίστοιχης ἐπιτροπῆς ἐφοδιασμοῦ.

Οἱ ὑπάρχοντες καταναλωτικοί συνεταιρισμοί ἐθνικοποιοῦνται, ἀναλαμβάνοντας τήν ὑποχρέωση νά συμπεριλάβουν στή δύναμή τους ὅλο χωρίς ἐξαίρεση τόν πληθυσμό μιᾶς δοσμένης περιοχῆς.

Οἱ ἰδιῶτες μποροῦν νά ἀγοράζουν προϊόντα ὄχι μόνο ἀπό τήν τοπική, ἀλλά καί ἀπό τίς κεντρικές ἀποθῆκες, ἀπαραίτητα ὅμως ἀφοῦ γίνει ἡ σχετική καταχώρηση στά βιβλία τοῦ τοπικοῦ καταναλωτικοῦ συνεταιρισμοῦ.

Μεταφορά καί ἀγοραπωλησία προϊόντων χωρίς πιστοποιητικά τῶν ἐπιτροπῶν ἐφοδιασμοῦ τιμωρεῖται μέ δήμευση τῆς περιουσίας τοῦ ἐνόχου, μέ φυλάκιση ὄχι λιγότερο ἀπό ἕξι μῆνες καί καταναγκαστικά ἔργα.

Τά πιστοποιητικά μεταφορᾶς καί ἀγοραπωλησίας τῶν προϊόντων πρέπει νά συντάσσονται σέ 2 ἀντίτυπα καί νά ὑπογράφονται τό λιγότερο ἀπό τρία μέλη τῆς διοίκησης τῆς ἀντίστοιχης ἐπιτροπῆς ἐφοδιασμοῦ, πού ὀφείλουν νά κρατοῦν ἕνα ἀντίτυπο στά ἀρχεῖα τῆς διοίκησης.

Σέ κάθε πιστοποιητικό πρέπει νά ἀναφέρεται: ἀπό ποιόν καταναλωτικό συνεταιρισμό στέλνεται καί σέ ποιόν πρέπει νά παραδοθεῖ τό προϊόν.

Τά τηλεγραφεῖα μεταβιβάζουν τά τηλεγραφήματα τῶν ἐπιτροπῶν ἐφοδιασμοῦ μέ ἀπόλυτη προτεραιότητα.

Ὅλες οἱ ἐπιτροπές ἐφοδιασμοῦ δροῦν κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο καί μέ ὑποδείξεις τῶν τοπικῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Μέσω τοῦ καταναλωτικοῦ του συνεταιρισμοῦ ὁ καθένας εἶναι ἐλεύθερος νά ἀποκτήσει ὁποιαδήποτε προϊόντα, χωρίς κανένα περιορισμό, ἐκτός ἀπό τίς περιοριστικές διατάξεις πού μποροῦν νά καθιερωθοῦν γιά τή μεταφορά προϊόντων ἀπό τό ἐξωτερικό.

Τά προϊόντα πού παράγονται γιά πώληση παραδίνονται ὑποχρεωτικά στήν τοπική ἐπιτροπή ἐφοδιασμοῦ μέ τιμές ἐλεύθερης ἀγορᾶς, ἐκτός ἀπό τίς περιπτώσεις πού ὁ νόμος καθορίζει σταθερές τιμές. Τά χρήματα πού πρέπει νά καταβληθοῦν γιά τά προϊόντα καταχωροῦνται στόν ἀνοιχτό λογαριασμό τοῦ ἰδιοκτήτη στό τοπικό παράρτημα (τοῦ χωριοῦ, τῆς ἐπαρχίας, τῆς πόλης, τοῦ ἐργοστασίου κτλ.) τῆς Λαϊκῆς τράπεζας.

Κάθε Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν εἶναι ὑποχρεωμένο νά συγκροτήσει ὁμάδες ἐλεγκτῶν, ἐπιθεωρητῶν καί ὀργανωτῶν γιά νά βοηθήσουν τόν πληθυσμό

στήν όργάνωση τῶν καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν (ἐπιτροπῶν ἐφοδιασμοῦ) καί γιά τόν ἔλεγχο τῶν ἀπολογισμῶν τους, καθώς καί γιά τή διαχείριση ὅλης τῆς δουλιᾶς.

'Οδηγίες γιά τίς ἐπιτροπές ἐφοδιασμοῦ σχετικά μέ τή σύνταξη τῶν ἀπολογισμῶν καί τή διεξαγωγή τῆς ἀλληλογραφίας θά ἐκδοθοῦν ἰδιαίτερα.

Γράφτηκε στίς 24-27 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (6-9 τοῦ Γενάρη 1918).

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Γενάρη 1929 στήν ἐφημερίδα «'Ιζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 18

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΡΑΝΤΑΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀπάντηση τῆς Ράντας εἶναι τόσο ἀόριστη καί παρελκυστική, πού πλησιάζει τά ὅρια τοῦ χλευασμοῦ. Βασική πηγή διαφωνίας μέ τή Ράντα ἦταν τό γεγονός ἐκεῖνο, πού τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τόνισε ξεκάθαρα στό πρῶτο μήνυμά του πρός τή Ράντα, τό ὁποῖο περιεῖχε τήν πρόταση γιά διαπραγματεύσεις εἰρήνης*. Σ'αὐτό ἀκριβῶς τό μήνυμα τονίστηκε ὅτι ἡ ἄμεση ἤ ἔμμεση ὑποστήριξη τῶν καλεντινικῶν ἀπομέρους τῆς Ράντας ἀποτελεῖ γιά μᾶς ἀναμφισβήτητο λόγο γιά νά ἀρχίσουμε πολεμικές ἐπιχειρήσεις ἐνάντια στή Ράντα. Γύρω ἀπό τόν Καλέντιν συσπειρώνονται τά ἀντεπαναστατικά στοιχεῖα τῶν τσιφλικάδων καί τῆς ἀστικῆς τάξης πού μαζεύτηκαν ἀπ'ὅλες τίς ἄκρες τῆς Ρωσίας. 'Ενάντια στόν Καλέντιν ὀρθώνεται ἡ ὁλοφάνερη πλειοψηφία τῶν ἀγροτῶν καί τῶν ἐργαζόμενων κοζάκων, ἀκόμη καί τοῦ Ντόν. 'Η ἀναγνώριση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἀπό τήν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ρωσίας, καί πρίν ἀπόλα ἀπό τίς ἐργαζόμενες μάζες ὅλων τῶν ἐθνῶν, εἶναι ἕνα γεγονός πού τό βλέπουν ὅλοι. Μέσα στήν ἴδια τήν Οὐκρανία τό ἐπαναστατικό κίνημα τῶν ἐργαζόμενων τάξεων τῆς Οὐκρανίας γιά τό ὁλοκληρωτικό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ παίρνει ὅλο καί μεγαλύτερες διαστάσεις καί ὑπόσχεται τή νίκη κατά τῆς ἀστικῆς τάξης τῆς Οὐκρανίας στό ἄμεσο μέλλον.

---

*Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 143-145. *'Η Σύντ.*

Τό γεγονός ὅτι ἡ Ράντα ἀποφεύγει νά ἀπαντήσει στήν ἐρώτηση, ἄν παύει νά ὑποστηρίζει ἄμεσα ἤ ἔμμεσα τούς καλεντινικούς, τορπιλίζει τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης πού ἀρχίσαμε καί ἐπιρίπτει στή Ράντα ὅλη τήν εὐθύνη γιά τή συνέχιση τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τόν ὁποῖο ξεσήκωσε ἡ ἀστική τάξη τῶν διάφορων ἐθνῶν καί πού δέν ἔχει καμιά ἐλπίδα ἐπιτυχίας, γιατί ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀγροτῶν καί τοῦ στρατοῦ εἶναι ἀποφασιστικά ὑπέρ τῆς σοσιαλιστικῆς σοβιετικῆς δημοκρατίας.

Ὅσο γιά τίς ἐθνικές διεκδικήσεις τῶν οὐκρανῶν, γιά τήν αὐτοτέλεια τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας τους, γιά τό δικαίωμά της νά ἀπαιτεῖ ὁμοσπονδιακές σχέσεις, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τίς ἀναγνωρίζει πέρα γιά πέρα, καί οἱ διεκδικήσεις αὐτές δέν προκαλοῦν καμιά διαφωνία.

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1917
(12 τοῦ Γενάρη 1918)

Δημοσιεύτηκε στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη 1917
(13 τοῦ Γενάρη 1918)
στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 227
καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 264

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ Σ. Α. ΛΟΖΟΒΣΚΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΜΜΑ

'Απόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπολσεβίκων)

Παίρνοντας ὑπόψη ὅτι

1) ὁ σ. Λοζόβσκι ἀπό τίς ἀρχές ἀκόμη τῆς 'Οχτωβριανῆς ἐπανάστασης ἐκφράζει ἀπόψεις πού ἔρχονται σέ ριζική διάσταση μέ τίς κομματικές ἀπόψεις καί μέ τήν ἄποψη τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου γενικά, οἱ ὁποῖες ὅμως συμπίπτουν σέ ὅλα τά βασικά ζητήματα μέ τή μικροαστική ἄποψη τῆς ἄρνησης τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, σάν ἀπαραίτητης περιόδου περάσματος στό σοσιαλισμό·

2) ὁ σ. Λοζόβσκι, μέ τή δήλωση πού ἔκανε στίς ...* τοῦ Νοέμβρη στήν ἐφημερίδα «Νόβαγια Ζίζν», ἡ ὁποία πέρασε μέ τό μέρος τῆς ἀστικῆς τάξης, προκάλεσε τή γενική ἀγανάκτηση ὄχι μόνο ὅλων τῶν κομματικῶν ἀνθρώπων, ἀλλά καί τῶν συνειδητῶν ἐργατῶν γενικά[92], καί συνάμα ὅτι ἡ ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ, πού πάρθηκε ἀμέσως μετά τή δήλωση αὐτή, γιά τή διαγραφή τοῦ σ. Λοζόβσκι ἀπό τό Κόμμα, δέν εἶχε ἀνακοινωθεῖ καί δέν μπῆκε σέ ἐφαρμογή ἁπλῶς καί μόνο λόγω τῆς ἐλπίδας πού ἔκφρασαν ὁρισμένοι σύντροφοι, ὅτι οἱ ταλαντεύσεις τοῦ συντρόφου Λοζόβσκι εἶναι προσωρινό φαινόμενο, τό ὁποῖο προκλήθηκε μόνο καί μόνο ἀπό τήν ἀνικανότητά του νά καταλάβει ἀμέσως τή σημασία τῆς ἱστορικῆς ἐπανάστασης πού συντελεῖται μέ ἀσυνήθιστη ταχύτητα·

3) δέν δικαιώθηκε ἡ ἐλπίδα τῶν συντρόφων πού ἤθελαν νά δόσουν χρόνο στόν σ. Λοζόβσκι νά νιώσει πλήρως τή σημασία τῆς ἐπανάστασης πού συντελεῖται, καί ὅτι ὅλη ἡ πολιτική

* Στό χειρόγραφο τοῦ Β. Ι. Λένιν ἔχει μείνει μέρος γιά τήν ἡμερομηνία. *'Η Σύντ.*

συμπεριφορά τοῦ συντρόφου Λοζόβσκι γενικά, ἀλλά καί τά ἄρθρα του στά τεύχη 7 καί 8 τοῦ περιοδικοῦ «Προφεσσιονάλνι Βέστνικ»[93] εἰδικά, μᾶς δείχνουν ὅτι ὁ σύντροφος αὐτός διαφωνεῖ ὁλοκληρωτικά μέ τίς θεμελιώδεις ἀρχές τοῦ σοσιαλισμοῦ σχετικά μέ τό ρόλο τοῦ προλεταριάτου στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση·

4) τό νά ἀνήκει στό Κόμμα ἄνθρωπος πού κατεῖχε ἐξέχουσα θέση στό συνδικαλιστικό κίνημα καί πού φέρνει μιά πρωτοφανή ἀστική διαφθορά στό κίνημα αὐτό, ὄχι μόνο ἐκθέτει τό Κόμμα καί διαφθείρει κάθε ὀργανωτική δουλιά στό περιβάλλον τοῦ προλεταριάτου, ἀλλά καί ἐπιφέρει τεράστια πρακτική ζημιά στό ἐπιτακτικό καθῆκον τῆς ὀργάνωσης τῆς σοσιαλιστικῆς παραγωγῆς ἀπό τά συνδικάτα·

5) δέν μπορεῖ νά γίνει δουλιά στίς γραμμές ἑνός Κόμματος μαζί μέ ἕναν ἄνθρωπο πού δέν κατάλαβε τήν ἀνάγκη τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, τήν ὁποία παραδέχεται τό πρόγραμμα τοῦ Κόμματός μας, πού δέν κατάλαβε ὅτι χωρίς μιά τέτια δικτατορία, δηλ. χωρίς μιά συστηματική, ἀμείλικτη, πού δέν σταματᾶ μπροστά σέ ὁποιουσδήποτε ἀστικοδημοκρατικούς τύπους, κατάπνιξη τῆς ἀντίστασης τῶν ἐκμεταλλευτῶν, δέν μπορεῖ νά γίνει ὄχι μόνο σοσιαλιστική, ἀλλά καί μιά συνεπής δημοκρατική ἐπανάσταση, εἶναι ἀνέφικτα ὁποιαδήποτε σοβαρά μέτρα πάλης ἐνάντια στήν κρίση καί στό οἰκονομικό χάος πού δημιούργησε ὁ πόλεμος·

6) δέν εἶναι δυνατό νά γίνει δουλιά στίς γραμμές ἑνός Κόμματος μαζί μέ ἕναν ἄνθρωπο πού ἀρνεῖται τά σοσιαλιστικά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου, τό ὁποῖο πῆρε τήν πολιτική ἐξουσία—μέ ἕναν ἄνθρωπο πού ἀρνεῖται τήν ὑποχρέωση τῶν συνδικάτων νά ἀναλάβουν κρατικά καθήκοντα καί μέ τήν πιό μεγάλη ἐνεργητικότητα, μέ ἀπεριόριστη ἀποφασιστικότητα νά πραγματοποιήσουν τή σοσιαλιστική ἀναδιοργάνωση τῆς παραγωγῆς καί τήν κατανομή τῶν προϊόντων σέ παγκρατική κλίμακα·

— παίρνοντας αὐτά ὑπόψη, ἡ ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ ἀποφασίζει: νά διαγραφεῖ ὁ σύντροφος Λοζόβσκι ἀπό τό ΣΔΕΚ τῆς Ρωσίας (μπολσεβίκων) καί νά δημοσιευτεῖ ἡ ἀπόφαση αὐτή ἀμέσως.

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1917
(12 τοῦ Γενάρη 1918)

Δημοσιεύτηκε τό 1959 στή
Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΚΑΛΕΝΤΙΝ

1

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΛΕ

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων χαιρετίζει τά ἀποφασιστικά μέτρα τοῦ σ. 'Αντόνοφ στόν ἀγώνα ἐνάντια στούς καλεντινικούς καί τούς συνεργάτες τους καί ταυτόχρονα ἀποφασίζει ὅτι ὁ διοικητής τῶν στρατευμάτων ἔχει τό δικαίωμα νά χρησιμοποιήσει μέτρα δίωξης ἐνάντια στούς καπιταλιστές-σαμποταριστές πού ἀπειλοῦν νά προκαλέσουν ἀνεργία καί πείνα, μέχρι καί τήν ἀποστολή τῶν ἐνόχων σέ καταναγκαστικά ἔργα στά μεταλλεῖα.

2

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΣΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΛΕ

Μόλις δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά δημιουργηθοῦν ἐπαναστατικά δικαστήρια, θά ἐξετάζουν ἀμέσως τήν κάθε περίπτωση ἀποστολῆς σέ καταναγκαστικά ἔργα καί εἴτε θά καθορίζουν τό χρονικό διάστημα παραμονῆς τους στά ἔργα, ἤ θά ἀπελευθερώνουν τούς συλληφθέντες.

Γράφτηκε: ἡ ἀπόφαση στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (12 τοῦ Γενάρη 1918)· ἡ προσθήκη στήν ἀπόφαση τή 1 (14) τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε: ἡ ἀπόφαση τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV· ἡ προσθήκη στήν ἀπόφαση τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ 1 (14) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918[94]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύντροφοι, χαιρετίζω στό πρόσωπό σας τήν άπόφαση τοῦ ρωσικοῦ προλεταριάτου νά ἀγωνιστεῖ γιά τό θρίαμβο τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, γιά τό θρίαμβο τῶν μεγάλων συνθημάτων της ὄχι μόνο στή χώρα μας, ἀλλά καί ἀνάμεσα στούς λαούς ὅλου τοῦ κόσμου. Χαιρετίζω στό πρόσωπό σας τούς πρώτους ἥρωες-ἐθελοντές τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοῦ, πού θά δημιουργήσουν ἕναν ἰσχυρό ἐπαναστατικό στρατό. Καί ὁ στρατός αὐτός καλεῖται νά περιφρουρεῖ τίς κατακτήσεις τῆς ἐπανάστασης, τή λαϊκή μας ἐξουσία, τά Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν, ἐργατῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, ὁλόκληρο τό καινούργιο, τό πραγματικά δημοκρατικό καθεστώς ἐνάντια σ'ὅλους τούς ἐχθρούς τοῦ λαοῦ, πού χρησιμοποιοῦν σήμερα κάθε μέσο γιά νά χαντακώσουν τήν ἐπανάσταση. Οἱ ἐχθροί αὐτοί εἶναι οἱ καπιταλιστές ὅλου τοῦ κόσμου πού ὀργανώνουν σήμερα ἐκστρατεία ἐνάντια στή ρωσική ἐπανάσταση, πού φέρνει τήν ἀπολύτρωση σ'ὅλους τούς ἐργαζόμενους. Πρέπει νά δείξουμε πώς εἴμαστε δύναμη ἱκανή νά νικήσει ὅλα τά ἐμπόδια, τά ὁποῖα μπαίνουν στό δρόμο τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης. Οἱ σύντροφοι πού φεύγουν γιά τό μέτωπο, ἄς ὑποστηρίζουν τούς ἀδύνατους, ἄς δίνουν θάρρος στούς διστακτικούς, ἄς ἐμψυχώνουν μέ τό προσωπικό τους παράδειγμα ὅλους τούς κουρασμένους. Ξυπνᾶνε πιά οἱ λαοί, ἀκοῦνε τό φλογερό σάλπισμα τῆς ἐπανάστασής μας, καί σέ λίγο δέν θά εἴμαστε μόνοι, στό στρατό μας θά προσχωρήσουν οἱ προλεταριακές δυνάμεις τῶν ἄλλων χωρῶν. (Τ ά λ ό γ ι α

τοῦ συντρόφου Λένιν καλύπτονται μέ χαιρετιστήριες φωνές καί συνεχῆ χειροκροτήματα... Κάτω ἀπό τούς ἤχους τῆς «Διεθνοῦς» οἱ ἐθελοντές τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοῦ συνοδεύουν τόν σύντροφο Λένιν ὥς τό αὐτοκίνητο.)

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 3 (ἑσπερινή ἔκδοση), 17 (4) τοῦ Γενάρη 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΓΙΑ ΤΟ ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ[95]

Σχετικά μέ τήν ἐπερώτηση τοῦ σ. Σλιάπνικοφ γιά τό ὅριο πληρωμῆς τῶν ἀνώτατων δημόσιων λειτουργῶν τό ΣΛΕ ἀποφασίζει:

1) ἐπικυρώνει ὅτι τό διάταγμα γιά τό μηνιαῖο μισθό τῶν 500 ρουβλιῶν στά μέλη τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σημαίνει *κατά προσέγγιση* τό ὅριο τῶν ἀνώτατων μισθῶν, ὅμως δέν ἀπαγορεύει νά πληρωθοῦν οἱ εἰδικοί παραπάνω·

2) ὑπενθυμίζει ὅτι στό διάταγμα τοῦ ΣΛΕ ὑπάρχει ἡ ἀπαίτηση νά παρθοῦν ἐπαναστατικά μέτρα γιά τή μείωση τῶν ὑπερβολικά μεγάλων μισθῶν[96]·

3) προτείνει σέ ὅλους τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους νά κάνουν ἀμέσως ἐκθέσεις γιά τό τί ἀκριβῶς ἔγινε σχετικά μέ τήν ἐκπλήρωση τοῦ διατάγματος αὐτοῦ·

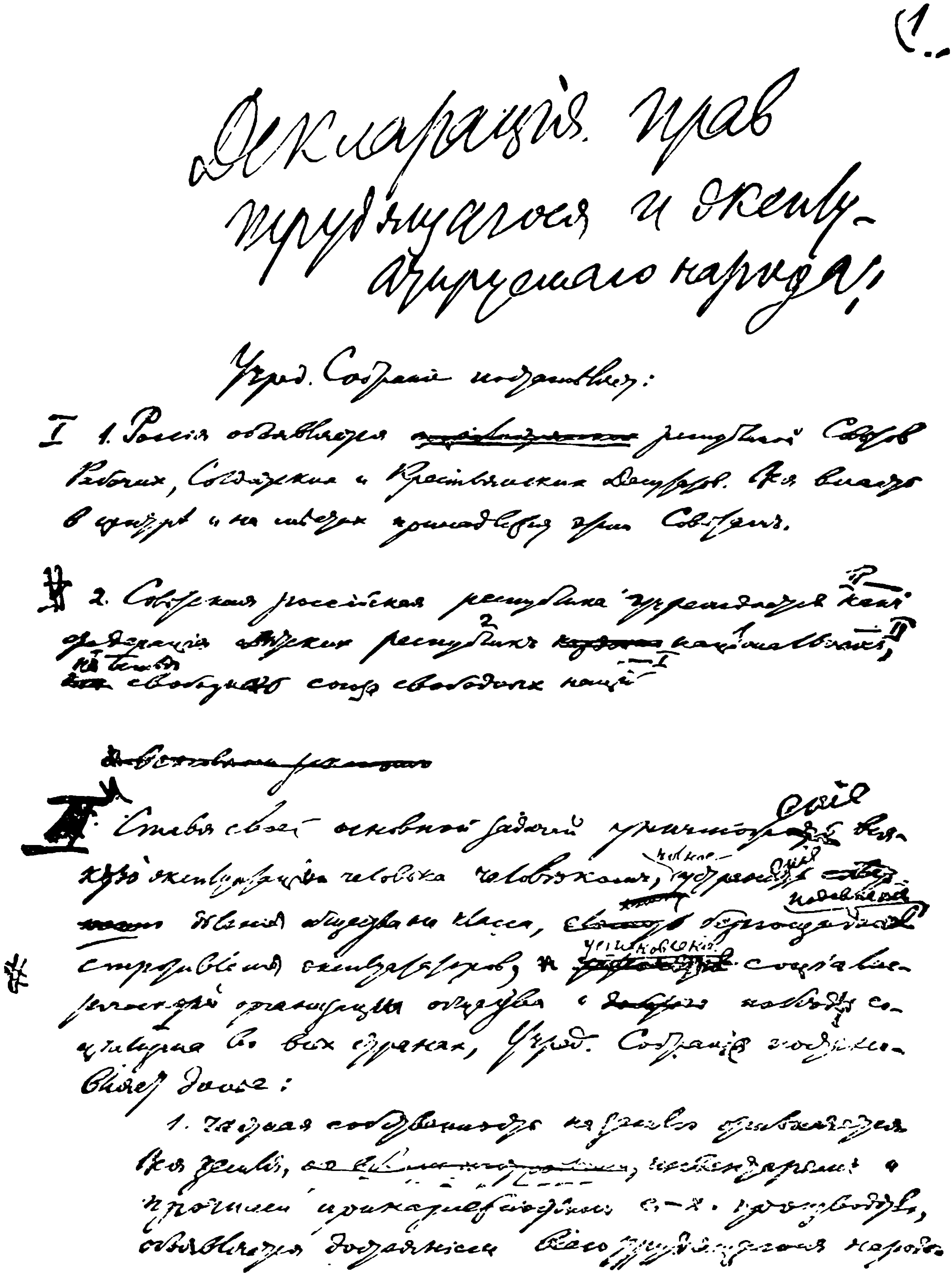
4) προτείνει στόν ἐπίτροπο Οἰκονομικῶν νά κάνει ἔκθεση, ἄν πῆρε ἀποφασιστικά μέτρα γιά τήν εἴσπραξη τοῦ φόρου εἰσοδήματος καί γιά τήν ἐξάλειψη τῶν ἀρνήσεων πληρωμῆς αὐτοῦ τοῦ φόρου·

5) προτείνει στά τοπικά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν νά πάρουν πιό δραστήρια μέτρα γιά τήν εἴσπραξη τῶν ἔκτακτων φόρων ἀπό τίς ὑπερβολικά μεγάλες ἀποδοχές.

Γράφτηκε στίς 2 (15) τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

(1.

Декларація прав трудящагося и эксплуатируемаго народа.

Учред. Собраніе постановляет:

I 1. Россія объявляется республикой Совѣтов Рабочих, Солдатских и Крестьянских Депутатов. Вся власть в центрѣ и на местах принадлежит этим Совѣтам.

2. Совѣтская россійская республика учреждается как федерація совѣтских республик национальных, на основѣ свободнаго союза свободных націй.

II. Ставя своей основной задачей уничтоженіе всякой эксплуатаціи человѣка человѣком, полное устраненіе дѣленія общества на классы, безпощадное подавленіе эксплуататоров, установленіе соціалистической организаціи общества и побѣды соціализма во всѣх странах, Учред. Собраніе постановляет далѣе:

1. Частная собственность на землю отмѣняется. Вся земля, со всѣми постройками, инвентарем и прочими принадлежностями с.-х. производства, объявляется достояніем всего трудящагося народа.

Ἡ πρώτη σελίδα τοῦ χειρογράφου τοῦ Β. Ι. Λένιν
«Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ».
— Ἀρχές τοῦ Γενάρη 1918

Σμίκρυνση

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΟΜΕΝΟΥ ΛΑΟΥ[97]

῾Η Συντακτική Συνέλευση ἀποφασίζει:

I. 1. ῾Η Ρωσία ἀνακηρύσσεται Δημοκρατία τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Ὅλη ἡ ἐξουσία στό κέντρο καί κατά τόπους ἀνήκει σ᾽αὐτά τά Σοβιέτ.

2. ῾Η Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας ἱδρύεται μέ βάση τήν ἐλεύθερη ἕνωση ἐλεύθερων ἐθνῶν, σάν ῾Ομοσπονδία τῶν ᾿Εθνικῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν.

II. Βάζοντας σάν βασικό της καθῆκον τήν ἐξάλειψη τῆς ἐκμετάλλευσης ἀνθρώπου ἀπό ἄνθρωπο, τήν πλήρη ἐξαφάνιση τῆς διαίρεσης τῆς κοινωνίας σέ τάξεις, τήν ἀμείλικτη κατάπνιξη τῆς ἀντίστασης τῶν ἐκμεταλλευτῶν, τήν ἐγκαθίδρυση τῆς σοσιαλιστικῆς ὀργάνωσης τῆς κοινωνίας καί τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ ὅλες τίς χῶρες, ἡ Συντακτική Συνέλευση ἀποφασίζει ἐπίσης:

1. ῾Η ἀτομική ἰδιοκτησία γῆς καταργεῖται. Ὅλη ἡ γῆ, μέ ὅλα τά κτίρια, τά ἐργαλεῖα καί τά ἄλλα ἐξαρτήματα τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς ἀνακηρύσσεται περιουσία ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ.

2. ᾿Επικυρώνεται ὁ σοβιετικός νόμος γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο καί γιά τό ᾿Ανώτατο συμβούλιο τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, μέ σκοπό νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἐξουσία τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ πάνω στούς ἐκμεταλλευτές καί σάν πρῶτο βῆμα γιά νά περάσουν ὁλοκληρωτικά οἱ φάμπρικες, τά ἐργοστάσια, τά ὀρυχεῖα, οἱ σιδηρόδρομοι καί τά ἄλλα μέσα παραγωγῆς καί μεταφορῶν στήν ἰδιοκτησία τοῦ ἐργατοαγροτικοῦ κράτους.

3. ᾿Επικυρώνεται τό πέρασμα ὅλων τῶν τραπεζῶν στήν

ἰδιοκτησία τοῦ ἐργατοαγροτικοῦ κράτους, σάν ἕνας ἀπό τούς ὅρους γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν ἀπό τό ζυγό τοῦ κεφαλαίου.

4. Γιά νά ἐξαλειφθοῦν τά παρασιτικά στρώματα τῆς κοινωνίας καθιερώνεται ἡ γενική ὑποχρεωτική ἐργασία.

5. Γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ὅλη ἡ ἐξουσία στίς ἐργαζόμενες μάζες καί γιά νά λείψει κάθε δυνατότητα παλινόρθωσης τῆς ἐξουσίας τῶν ἐκμεταλλευτῶν, ἐκδίδεται διάταγμα γιά τόν ἐξοπλισμό τῶν ἐργαζομένων, γιά τή συγκρότηση σοσιαλιστικοῦ κόκκινου στρατοῦ τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν καί γιά τόν ὁλοκληρωτικό ἀφοπλισμό τῶν εὔπορων τάξεων.

III. 1. Ἐκφράζοντας τήν ἀκλόνητη ἀπόφαση νά ἀποσπάσει τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τά νύχια τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου καί τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ πού στό σημερινό πόλεμο, τόν πιό ἐγκληματικό ἀπ᾽ὅλους τούς πολέμους, πλημμύρισαν τή γῆ μέ αἷμα, ἡ Συντακτική Συνέλευση προσχωρεῖ ὁλοκληρωτικά στήν πολιτική πού ἐφαρμόζει ἡ Σοβιετική ἐξουσία, στήν πολιτική πού ξεσκίζει τά μυστικά σύμφωνα, ὀργανώνει τήν πιό πλατιά συναδέλφωση μέ τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῶν στρατῶν, πού πολεμοῦν σήμερα μεταξύ τους καί προσπαθεῖ νά πετύχει μέ κάθε θυσία, μέ ἐπαναστατικά μέτρα, δημοκρατική εἰρήνη ἀνάμεσα στούς λαούς, χωρίς προσαρτήσεις καί χωρίς ἐπανορθώσεις, μέ βάση τήν ἐλεύθερη αὐτοδιάθεση τῶν ἐθνῶν.

2. Γιά τούς ἴδιους σκοπούς ἡ Συντακτική Συνέλευση ἐπιμένει στήν πλήρη ρήξη μέ τή βάρβαρη πολιτική τοῦ ἀστικοῦ πολιτισμοῦ, πού στήριξε τήν εὐημερία τῶν ἐκμεταλλευτῶν ὁρισμένων ἐπίλεκτων ἐθνῶν πάνω στήν ὑποδούλωση ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων ἐργαζομένων τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀσίας, τῶν ἀποικιῶν γενικά καί τῶν μικρῶν χωρῶν.

Ἡ Συντακτική Συνέλευση χαιρετίζει τήν πολιτική τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού διακήρυξε τήν πλήρη ἀνεξαρτησία τῆς Φιλλανδίας, πού ἄρχισε νά ἀποσύρει τά στρατεύματά της ἀπό τήν Περσία, πού διακήρυξε τήν ἐλευθερία αὐτοδιάθεσης τῆς Ἀρμενίας[98].

3. Ἡ Συντακτική Συνέλευση θεωρεῖ σάν πρῶτο χτύπημα ἐνάντια στό διεθνές τραπεζικό, χρηματιστικό κεφάλαιο τό σοβιετικό νόμο γιά τήν ἀκύρωση (σβήσιμο) τῶν δανείων πού εἶχαν συνάψει οἱ κυβερνήσεις τοῦ τσάρου, τῶν τσιφλικάδων καί τῆς ἀστικῆς τάξης, καί ἐκφράζει τήν πεποίθηση ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία θά προχωρήσει σταθερά σ᾽αὐτό τό δρόμο ὥς τήν πλήρη

νίκη τῆς διεθνοῦς ἐργατικῆς ἐξέγερσης ἐνάντια στό ζυγό τοῦ κεφαλαίου.

IV. ῾Η Συντακτική Συνέλευση, πού ἔχει ἐκλεγεῖ μέ βάση τούς καταρτισμένους πρίν τήν ᾿Οχτωβριανή ἐπανάσταση ἐκλογικούς συνδυασμούς τῶν κομμάτων, τότε πού ὁ λαός δέν μποροῦσε ἀκόμη νά ξεσηκωθεῖ μέ ὅλο του τόν ὄγκο ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές, δέν ἤξερε πόση δύναμη ἔχει ἡ ἀντίστασή τους, ὅταν πρόκειται νά ὑπερασπίσουν τά ταξικά τους προνόμια, δέν εἶχε ἀκόμη καταπιαστεῖ πρακτικά μέ τή δημιουργία τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας—ἡ Συντακτική Συνέλευση θά θεωροῦσε θεμελιακό λάθος, ἀκόμη καί ἀπό τυπική ἄποψη, νά ἀντιταχθεῖ στή Σοβιετική ἐξουσία.

᾿Από ἄποψη οὐσίας ἡ Συντακτική Συνέλευση θεωρεῖ ὅτι τώρα, τή στιγμή τῆς ὕστατης πάλης τοῦ λαοῦ ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές του, δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει θέση γιά τούς ἐκμεταλλευτές σέ κανένα ὄργανο τῆς ἐξουσίας. ῾Η ἐξουσία πρέπει νά ἀνήκει στό ἀκέραιο καί ἀποκλειστικά στίς ἐργαζόμενες μάζες καί στόν πληρεξούσιο ἀντιπρόσωπό τους—στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

῾Η Συντακτική Συνέλευση, ὑποστηρίζοντας τή Σοβιετική ἐξουσία καί τά διατάγματα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, θεωρεῖ πώς ἡ ἀποστολή της περιορίζεται στή θεμελίωση τῶν βάσεων τοῦ σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς κοινωνίας.

Ταυτόχρονα, προσπαθώντας νά δημιουργήσει μιά πραγματικά ἐλεύθερη καί ἐθελοντική καί, συνεπῶς, ἀκόμη πιό στενή καί σταθερή συμμαχία τῶν ἐργαζόμενων τάξεων ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς Ρωσίας, ἡ Συντακτική Συνέλευση περιορίζει τά καθήκοντά της στήν καθιέρωση τῶν θεμελιακῶν ἀρχῶν τῆς ῾Ομοσπονδίας τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ρωσίας, ἀφήνοντας στούς ἐργάτες καί στούς ἀγρότες τοῦ κάθε ἔθνους νά ἀποφασίσουν ἀνεξάρτητα στό δικό τους κυρίαρχο σοβιετικό συνέδριο, ἄν ἐπιθυμοῦν καί πάνω σέ ποιές βάσεις ἐπιθυμοῦν νά παίρνουν μέρος στήν ὁμοσπονδιακή κυβέρνηση καί στά ὑπόλοιπα ὁμοσπονδιακά σοβιετικά ὄργανα.

Γράφτηκε, ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 3 (16) τοῦ Γενάρη 1918

Δημοσιεύτηκε στίς 4 (17) τοῦ Γενάρη 1918 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 2 καί «᾿Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΝΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

'Αγαπητοί σύντροφοι!

῾Ο σύντροφος Ποντβόισκι μοῦ διαβίβασε τήν πρότασή σας· ζητῶ συγγνώμη καί παρακαλῶ νά μήν παρεξηγήσετε τό γεγονός ὅτι εἶμαι ὑποχρεωμένος νά περιοριστῶ στό γράμμα πού σᾶς ἀπευθύνω. Χαιρετίζω θερμά τήν πεποίθησή σας ὅτι *θά ἐκπληρώσετε μέ ἐπιτυχία τό μεγάλο καθῆκον τῆς δημιουργίας σοσιαλιστικοῦ στρατοῦ,* μέ ὅλες τίς δυσκολίες τῆς στιγμῆς πού περνᾶμε, καί παρόλες αὐτές τίς δυσκολίες. Περνᾶμε ἴσως μιά ἀπό τίς κρίσιμες περιόδους τῆς ἐπανάστασης, μιά περίοδο πού τή Σοβιετική ἐξουσία τήν ἀπειλεῖ καί ὁ ἐξωτερικός ἐχθρός — οἱ ἰμπεριαλιστές τῆς Γερμανίας καί τῶν ἄλλων χωρῶν — καί ὁ ἐσωτερικός ἐχθρός — ἡ ἀντεπανάσταση, πού ἐπίσης καλύφθηκε πίσω ἀπό τό σύνθημα «ὅλη ἡ ἐξουσία στή Συντακτική Συνέλευση».

Θά ὑπερνικήσουμε κι᾽αὐτή τήν κρίση. Δέν χωράει οὔτε ἴχνος ἀμφιβολίας γι᾽αὐτό! ῾Η ἐξουσία πού κατάκτησαν τά Σοβιέτ θά παραμείνει στά Σοβιέτ. ῾Η σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἄρχισε. Θά τραβήξει καί παραπέρα πρός τή νίκη καί στή Ρωσία καί σ᾽ὅλο τόν κόσμο.

Μέ τίς καλύτερες εὐχές γιά ἐπιτυχίες καί ἀκμαιότητα στή δουλιά.

Δικός σας *Λένιν*

(Τό γράμμα γίνεται δεκτό μέ δυνατά καί παρατεταμένα χειροκροτήματα.)

Γράφτηκε στίς 3 (16) τοῦ Γενάρη 1918

Δημοσιεύτηκε στίς 6 (19) τοῦ Γενάρη 1918 στήν ἐφημερίδα «῎Αρμιγια ἰ Φλότ Ραμπότσεϊ ἰ Κρεστιάνσκοϊ Ροσσίι», ἀρ. φύλ. 4

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΤΟ ΜΠΡΕΣΤ-ΛΙΤΟΒΣΚ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ ΜΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ. 3 (16) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918

1

—Στόν τηλέγραφο ὁ Λένιν. Μόλις τώρα πῆρα τό δικό Σας εἰδικό γράμμα. Ὁ Στάλιν δέν εἶναι ἐδῶ καί δέν μπόρεσα ἀκόμη νά τοῦ τό δείξω. Τό σχέδιό Σας μοῦ φαίνεται πώς εἶναι συζητήσιμο. Δέν θά μπορούσαμε ἄραγε νά ἀναβάλουμε μόνο γιά λίγο τήν τελική του ἐφαρμογή, ἀφοῦ πάρουμε τήν τελική ἀπόφαση, μετά ἀπό εἰδική συνεδρίαση ἐδῶ στήν ΚΕΕ; Μόλις γυρίσει ὁ Στάλιν θά δείξω τό γράμμα καί σ'αὐτόν.

Λένιν

2

—Θά ἤθελα νά συμβουλευτῶ πρῶτα τόν Στάλιν, πρίν ἀπαντήσω στό ἐρώτημά Σας. Σήμερα ἀναχωρεῖ γιά Σᾶς ἀντιπροσωπεία τῆς οὐκρανικῆς ΚΕΕ τοῦ Χαρκόβου, ἡ ὁποία μέ ἐπιβεβαίωσε ὅτι ἡ Ράντα τοῦ Κιέβου πνέει τά λοίσθια.

Λένιν

3

Ἦρθε τώρα ὁ Στάλιν, θά συζητήσουμε μαζί του καί θά σᾶς ἀπαντήσουμε ἀμέσως ἀπό κοινοῦ.

Λένιν

4

Διαβιβάστε στόν Τρότσκι. Παρακαλεῖται νά ὁρίσει διακοπή καί νά ἀναχωρήσει γιά τήν Πετρούπολη.

Λένιν. Στάλιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς τηλεγραφικῆς ταινίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΠΚΕΕ
3 (16) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918

Μέ βάση ὅλες τίς κατακτήσεις τῆς ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη καί σύμφωνα μέ τή Διακήρυξη τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ, πού ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς στίς 3 τοῦ Γενάρη αὐτοῦ τοῦ χρόνου, ὅλη ἡ ἐξουσία στή Ρωσική Δημοκρατία ἀνήκει στά Σοβιέτ καί στά σοβιετικά ὄργανα. Γι'αὐτό, κάθε προσπάθεια ἀπομέρους ὁποιουδήποτε προσώπου ἤ ὀργάνου νά ἰδιοποιηθεῖ ὁποιαδήποτε ἁρμοδιότητα τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, θά θεωρεῖται ἀντεπαναστατική πράξη. Κάθε τέτια προσπάθεια θά καταπνίγεται μέ ὅλα τά μέσα πού διαθέτει ἡ Σοβιετική ἐξουσία, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς χρησιμοποίησης ἔνοπλης δύναμης.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 2,
17 (4) τοῦ Γενάρη 1918 καί
« Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 2,
4 τοῦ Γενάρη 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ), ΠΟΥ ΔΙΑΒΑΣΤΗΚΕ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ 5 (18) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918[99]

῾Η τεράστια πλειοψηφία τῆς ἐργαζόμενης Ρωσίας—οἱ ἐργάτες, οἱ ἀγρότες, οἱ στρατιῶτες—ἀπαίτησαν ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση νά ἀναγνωρίσει τίς κατακτήσεις τῆς μεγάλης ᾿Οχτωβριανῆς ἐπανάστασης, τά σοβιετικά διατάγματα γιά τή γῆ, τήν εἰρήνη, γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο καί πρίν ἀπ᾿ὅλα νά ἀναγνωρίσει τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. ῾Η Πανρωσική Κεντρική ᾿Εκτελεστική ᾿Επιτροπή, ἐκτελώντας τή θέληση τῆς τεράστιας αὐτῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργαζόμενων τάξεων τῆς Ρωσίας, πρότεινε στή Συντακτική Συνέλευση νά δηλώσει πώς θεωρεῖ αὐτή τή θέληση ὑποχρεωτική γι᾿αὐτήν. ῾Ωστόσο ἡ πλειοψηφία τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, συμφωνώντας μέ τίς ἀξιώσεις τῆς ἀστικῆς τάξης, ἀπόριψε αὐτή τήν πρόταση, πράγμα πού ἀποτελεῖ πρόκληση γιά ὅλη τήν ἐργαζόμενη Ρωσία.

Στή Συντακτική Συνέλευση ἡ πλειοψηφία πῆγε μέ τό μέρος τοῦ Κόμματος τῶν δεξιῶν ἐσέρων, τοῦ Κόμματος τοῦ Κέρενσκι, τοῦ Αὐξέντιεφ, τοῦ Τσερνόφ. Τό Κόμμα αὐτό, πού αὐτοαποκαλεῖται σοσιαλιστικό καί ἐπαναστατικό, καθοδηγεῖ τόν ἀγώνα τῶν ἀστικῶν στοιχείων ἐνάντια στήν ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση καί εἶναι στήν πράξη Κόμμα ἀστικό καί ἀντεπαναστατικό.

῾Η Συντακτική Συνέλευση μέ τή σημερινή της σύνθεση εἶναι ἀποτέλεσμα ἐκείνου τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων, πού διαμορφώθηκε πρίν ἀπό τή Μεγάλη ᾿Οχτωβριανή ἐπανάσταση.

῾Η σημερινή ἀντεπαναστατική πλειοψηφία τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, πού ἐκλέχτηκε μέ βάση τούς παλιωμένους ἐκλογικούς συνδυασμούς τῶν κομμάτων, ἐκφράζει τό χθές τῆς ἐπανάστασης καί προσπαθεῖ νά φράξει τό δρόμο στό ἐργατικό καί ἀγροτικό κίνημα.

Οἱ συζητήσεις πού κράτησαν ὁλόκληρη μέρα, ἔδειξαν ἐξόφθαλμα ὅτι τό Κόμμα τῶν δεξιῶν ἐσέρων προσπαθεῖ, ὅπως καί τόν καιρό τοῦ Κέρενσκι, νά χορτάσει τό λαό μέ ὑποσχέσεις, ὅτι στά λόγια τοῦ ὑπόσχεται λαγούς μέ πετραχήλια, μά στήν πράξη ἔχει πάρει τήν ἀπόφαση νά παλέψει ἐνάντια στήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν, ἐνάντια στά σοσιαλιστικά μέτρα, ἐνάντια στό πέρασμα τῆς γῆς καί ὅλων τῶν σύνεργων στούς ἀγρότες χωρίς ἀποζημίωση, ἐνάντια στήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν, ἐνάντια στήν ἀκύρωση τῶν κρατικῶν χρεῶν.

Μή θέλοντας νά συγκαλύψουμε οὔτε γιά μιά στιγμή τά ἐγκλήματα τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ, δηλώνουμε ὅτι ἀποχωροῦμε ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση, ἀναθέτοντας στή Σοβιετική ἐξουσία τήν τελική λύση τοῦ ζητήματος τῆς στάσης ἀπέναντι στήν ἀντεπαναστατική μερίδα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 5 (ἑσπερινή ἔκδοση), 19 (6) τοῦ Γενάρη 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΚΟΣΜΟ

«Ἔχασα ἄδικα τή μέρα, φίλοι μου». Αὐτά λέει ἕνα παλιό λατινικό ἀπόφθεγμα. Τό ἀπόφθεγμα αὐτό σοῦ ἔρχεται ἄθελα στό νοῦ, ὅταν σκέπτεσαι ὅτι χάσαμε τή μέρα τῆς 5 τοῦ Γενάρη.

Ὕστερα ἀπό μιά ζωντανή, πραγματική, σοβιετική δουλιά ἀνάμεσα στούς ἐργάτες καί στούς ἀγρότες, πού εἶναι ἀπασχολημένοι μέ ὠφέλιμο *ἔργο,* πού κόβουν τά δέντρα καί βγάζουν τίς ρίζες τῆς τσιφλικάδικης καί καπιταλιστικῆς ἐκμετάλλευσης—ὑποχρεωθήκαμε νά μεταφερθοῦμε μονομιᾶς σ'ἕναν «ξένο κόσμο», σέ κάποιους πού μᾶς ἦλθαν ἀπό τόν ἄλλο κόσμο, ἀπό τό στρατόπεδο τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν ἑκούσιων ἤ ἀκούσιων, συνειδητῶν καί μή συνειδητῶν ὑπέρμαχων, λακέδων, ὑπηρετῶν καί ὑπερασπιστῶν της. Ἀπό τόν κόσμο τοῦ ἀγώνα τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν καί τῆς σοβιετικῆς ὀργάνωσής τους ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές—στόν κόσμο τῶν γλυκερῶν φράσεων, τῶν καλοχτενισμένων καί χωρίς κανένα περιεχόμενο ἀπαγγελιῶν, τῶν ἀτέλειωτων ὑποσχέσεων, πού ὅπως καί πρῶτα βασίζονται στό συμβιβασμό μέ τούς καπιταλιστές.

Λές καί γύρισε ἡ ἱστορία τυχαῖα ἤ κατά λάθος τό χρόνο πρός τά πίσω, καί μπροστά μας ἀντί τοῦ Γενάρη τοῦ 1918 πρόβαλε γιά μιά μέρα ὁ Μάης ἤ ὁ Ἰούνης τοῦ 1917!

Εἶναι φοβερό! Ἀπό ἕνα περιβάλλον ζωντανῶν ἀνθρώπων νά βρεθεῖς ἀνάμεσα σέ πτώματα, νά ἀναπνέεις δυσωδία πτωμάτων, νά ἀκοῦς τίς ἴδιες μούμιες τῆς «κοινωνικῆς» φρασεολογίας τύπου Λουί-Μπλάν—τόν Τσερνόφ καί τόν Τσερετέλι—αὐτό εἶναι ἀνυπόφορο.

Δίκιο εἶχε ὁ σύντρ. Σκβορτσόφ, πού μέ δυό-τρεῖς σύντομες, ὀρθές-κοφτές, ἁπλές, ἤρεμες καί συνάμα ἀμείλικτα ἔντονες

φράσεις εἶπε στούς δεξιούς ἐσέρους: «Μεταξύ μας ὅλα ἔχουν τελειώσει. Ἐμεῖς τραβᾶμε ὥς τό τέλος τήν ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη ἐνάντια στήν ἀστική τάξη. Ἐμεῖς εἴμαστε ἀπό τή μιά πλευρά τοῦ ὁδοφράγματος κι' ἐσεῖς ἀπό τήν ἄλλη».

Καί σάν ἀπάντηση ἔχουμε ὁλόκληρους χείμαρους ἀπό καλοχτενισμένες φράσεις τοῦ Τσερνόφ καί τοῦ Τσερετέλι, πού παρακάμπτουν ἐπιμελῶς μόνο (μόνο!) ἕνα ζήτημα, τό ζήτημα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, τῆς ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη. «Ἄς μήν ἔχουμε ἐμφύλιο πόλεμο, ἄς μήν ἔχουμε σαμποτάζ», ἐξορκίζει ὁ Τσερνόφ τήν ἐπανάσταση ἐξονόματος τῶν δεξιῶν ἐσέρων. Καί οἱ δεξιοί ἐσέροι, πού ἕξι μῆνες τώρα—ἀπό τόν Ἰούνη τοῦ 1917 ὥς τό Γενάρη τοῦ 1918—κοιμοῦνταν ὅπως οἱ πεθαμένοι στό κιβούρι τους, σηκώνονται ἀπό τίς θέσεις τους καί χειροκροτοῦν μέ μανία, μέ πεῖσμα. Ἀλήθεια, εἶναι τόσο εὔκολο καί τόσο εὐχάριστο νά λύνονται τά ζητήματα τῆς ἐπανάστασης μέ ξόρκια. «Ἄς μήν ἔχουμε ἐμφύλιο πόλεμο, ἄς μήν ἔχουμε σαμποτάζ, ἄς ἀναγνωρίσουν ὅλοι τή Συντακτική Συνέλευση». Κατά τί λοιπόν διαφέρει αὐτό, στήν οὐσία, ἀπό τό ξόρκι: ἄς συμφιλιωθοῦν οἱ ἐργάτες καί οἱ καπιταλιστές; Ἀπολύτως κατά τίποτε. Οἱ Καλέντιν καί οἱ Ριαμπουσίνσκι, μαζί μέ τούς φίλους τους ἰμπεριαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν, δέν θά ἐξαφανιστοῦν καί δέν θ'ἀλλάξουν τήν πολιτική τους οὔτε μέ τά ξόρκια τοῦ μελιστάλακτου Τσερνόφ, οὔτε μέ τίς ἀνιαρές συμβουλές τοῦ Τσερετέλι, πού θυμίζουν ἀσυνάρτητη, ἐπιπόλαιη καί στρεβλή διδαχή.

Εἴτε θά νικήσουμε τούς Καλέντιν καί τούς Ριαμπουσίνσκι, εἴτε θά ἐγκαταλείψουμε τήν ἐπανάσταση. Εἴτε νίκη στόν ἐμφύλιο πόλεμο κατά τῶν ἐκμεταλλευτῶν, εἴτε ὄλεθρος τῆς ἐπανάστασης. Ἔτσι ἔμπαινε τό ζήτημα σέ *ὅλες* τίς ἐπαναστάσεις, καί στήν ἀγγλική τοῦ 17ου αἰώνα, καί στή γαλλική τοῦ 18ου αἰώνα, καί στή γερμανική τοῦ 19ου αἰώνα. Πῶς μπορεῖ λοιπόν νά νοηθεῖ ὅτι τό ζήτημα *δέν* μπαίνει ἔτσι στή ρωσική ἐπανάσταση τοῦ 20οῦ αἰώνα; Πῶς μπορεῖ οἱ λύκοι νά γίνουν ἀρνιά;

Ὁ Τσερετέλι καί ὁ Τσερνόφ δέν σκέπτονται οὔτε τόσο δά, δέν ἔχουν τήν παραμικρή ἐπιθυμία νά ἀναγνωρίσουν τό γεγονός τῆς ταξικῆς πάλης, πού μετατράπηκε σέ ἐμφύλιο πόλεμο ὄχι τυχαῖα, ὄχι μονομιᾶς, ὄχι ἀπό ἰδιοτροπία, ἤ ἀπό κακή θέληση ὁποιουδήποτε, ἀλλά κατανάγκη μέσα σ'ἕνα μακρόχρονο προτσές ἐπαναστατικῆς ἐξέλιξης.

Μιά βαριά, ἀνιαρή καί πληκτική ἀτμόσφαιρα ἐπικρατεῖ στίς

πολυτελεῖς αἴθουσες τῶν ἀνακτόρων τῆς Ταυρίδας, πού καί στήν ὄψη ἀκόμη διαφέρουν ἀπό τό Σμόλνι, ὅπως περίπου ὁ κομψός, ἀλλά νεκρός ἀστικός κοινοβουλευτισμός διαφέρει ἀπό τόν προλεταριακό, τόν ἁπλό σοβιετικό μηχανισμό, πού ἄν καί ἀπό πολλές πλευρές εἶναι ἀκόμη ἀκατάστατος καί ἀτελής, ὡστόσο εἶναι ζωντανός καί ζωογόνος. Ἐκεῖ, στόν παλιό κόσμο τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, *κονταρομαχοῦσαν* οἱ ἀρχηγοί τῶν ἐχθρικῶν τάξεων καί τῶν ἐχθρικῶν ὁμάδων τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἐδῶ, στόν καινούργιο κόσμο τοῦ προλεταριακοῦ-ἀγροτικοῦ, σοσιαλιστικοῦ κράτους, οἱ καταπιεζόμενες τάξεις κάνουν κάπως χοντροκομμένα, ἀδέξια...*

Γράφτηκε στίς 6 (19) τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1926 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 17

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ἐδῶ τό χειρόγραφο διακόπτεται. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ[100]

1

ΘΕΣΕΙΣ

1 Ἡ ἀναπτυσσόμενη ρωσική ἐπανάσταση ἔφτασε ἱστορικά στή σύγκρουση ἀνάμεσα στή Συντακτική Συνέλευση καί στή Σοβιετική ἐξουσία:

—τά Σοβιέτ, σάν ἡ μοναδική λαϊκή δύναμη πού σύντριψε τή μοναρχία·

—ἡ ἀνάπτυξη καί τό δυνάμωμα τῶν Σοβιέτ ἀπό τίς 28.II μέχρι τίς 25.X.

—οἱ ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση *π ρ ί ν* τή διάσπαση τῶν ἐσέρων καί πρίν τή Μεγάλη Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση·

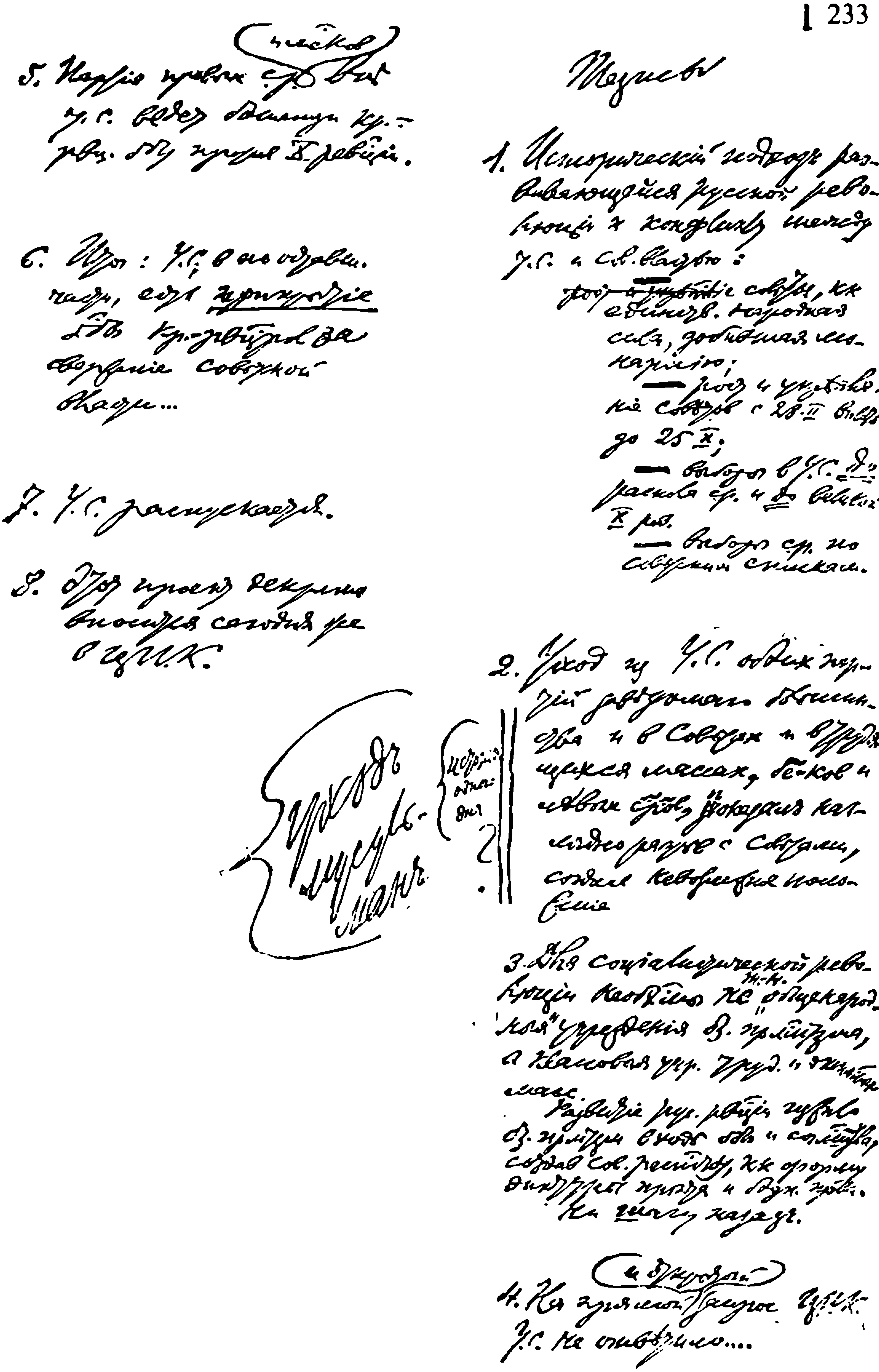
—οἱ ἐκλογές τῶν ἐσέρων μέ βάση τούς σοβιετικούς καταλόγους.

Ἡ ἀποχώρηση τῶν μουσουλμάνων { Ἱστορία μιᾶς μέρας ?

2. Ἡ ἀποχώρηση ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση καί τῶν δυό Κομμάτων πού εἶχαν ἔκδηλη πλειοψηφία καί στά Σοβιέτ καί στίς ἐργαζόμενες μάζες, τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, ἔδειξε παραστατικά τή ρήξη μέ τά Σοβιέτ, δημιούργησε ἀνυπόφορη κατάσταση.

3. Γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση εἶναι ἀπαραίτητα ὄχι τά λεγόμενα «παλλαϊκά» ἱδρύματα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ τῆς ἀστικῆς τάξης, ἀλλά τά ταξικά ἱδρύματα τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων μαζῶν.

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης στήν πορεία τῆς πάλης καί τοῦ συμβιβασμοῦ ἐξάλειψε τόν κοινοβουλευτισμό

Τό χειρόγραφο τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τίς θέσεις τοῦ σχεδίου διατάγματος γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.—6 (19) τοῦ Γενάρη 1918

Σμίκρυνση

τῆς ἀστικῆς τάξης καί δημιούργησε τή σοβιετική δημοκρατία σάν μορφή δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου καί τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς.

Οὔτε βῆμα πίσω.

4. Ἡ Συντακτική Συνέλευση δέν ἀπάντησε στήν ἀνοιχτή καί κατηγορηματική ἐπερώτηση τῆς ΚΕΕ...
5. Τό Κόμμα τῶν δεξιῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων διεξάγει ἔξω ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση λυσσαλέα ἀντεπαναστατική πάλη ἐνάντια στήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση.
6. Συμπέρασμα: ἡ Συντακτική Συνέλευση, αὐτό τό κομμάτι πού ἔμεινε, ἀποτελεῖ *κάλυψη* τῆς πάλης τῶν ἀντεπαναστατῶν γιά τήν ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας...
7. Ἡ Συντακτική Συνέλευση διαλύεται.
8. Τό σχέδιο αὐτό τοῦ διατάγματος ὑποβάλλεται σήμερα κιόλας στήν ΚΕΕ.

2

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ἡ ἐπανάσταση τῆς Ρωσίας, ἀπό τήν ἀρχή της ἀκόμη πρόβαλλε τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν σάν μαζική ὀργάνωση ὅλων τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων μαζῶν, πού εἶναι ἡ μοναδικά ἱκανή νά καθοδηγήσει τόν ἀγώνα αὐτῶν τῶν τάξεων γιά τήν πλήρη πολιτική καί οἰκονομική τους ἀπελευθέρωση.

Στή διάρκεια ὅλης τῆς πρώτης περιόδου τῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, τά Σοβιέτ πολλαπλασιάζονταν, ἀναπτύσσονταν καί δυνάμωναν, ξεπερνώντας μέ τήν ἴδια τους τήν πείρα τίς αὐταπάτες τοῦ συμβιβασμοῦ μέ τήν ἀστική τάξη, βλέποντας ὅτι οἱ μορφές τοῦ ἀστικοδημοκρατικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ εἶναι μιά ἀπάτη, καταλήγοντας πρακτικά στό συμπέρασμα ὅτι δέν εἶναι δυνατή ἡ ἀπελευθέρωση τῶν καταπιεζόμενων τάξεων χωρίς νά ξεκόψουν ἀπό τίς μορφές αὐτές καί μέ ὁποιοδήποτε εἶδος συμβιβασμοῦ. Ἕνα τέτιο ξέκομμα ἀποτέλεσε ἡ Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση πού παράδοσε ὅλη τήν ἐξουσία στά χέρια τῶν Σοβιέτ.

Ἡ Συντακτική Συνέλευση, πού ἐκλέχτηκε μέ βάση τούς καταλόγους πού συντάχθηκαν πρίν τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση, ἔκφραζε τόν παλιό συσχετισμό τῶν πολιτικῶν δυνάμεων, ὅταν στήν ἐξουσία βρίσκονταν οἱ συνθηκολόγοι καί οἱ καντέ-

τοι. Ὁ λαός, ψηφίζοντας τούς ὑποψηφίους τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, δέν μποροῦσε τότε νά διαλέξει ἀνάμεσα στούς δεξιούς ἐσέρους πού ἦταν ὀπαδοί τῆς ἀστικῆς τάξης καί τούς ἀριστερούς πού ἦταν ὀπαδοί τοῦ σοσιαλισμοῦ. Συνεπῶς, ἡ Συντακτική αὐτή Συνέλευση, πού ἔπρεπε νά εἶναι τό ἀποκορύφωμα τῆς ἀστικῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας, δέν μποροῦσε νά μή μπεῖ ἐμπόδιο στό δρόμο τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης καί τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Ἡ Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση, ἀφοῦ ἔδοσε τήν ἐξουσία στά Σοβιέτ καί μέσω τῶν Σοβιέτ στίς ἐργαζόμενες καί ἐκμεταλλευόμενες τάξεις, προκάλεσε τήν ἀπεγνωσμένη ἀντίσταση τῶν ἐκμεταλλευτῶν καί, καταπνίγοντας τήν ἀντίσταση αὐτή, ἀποδείχτηκε πέρα γιά πέρα ὅτι ἀποτελεῖ τήν ἀρχή τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Οἱ ἐργαζόμενες τάξεις ἔπρεπε νά πειστοῦν ἀπό τήν πείρα ὅτι ὁ παλιός ἀστικός κοινοβουλευτισμός ἔφαγε τά ψωμιά του, ὅτι αὐτός δέν συμβιβάζεται καθόλου μέ τά καθήκοντα πραγματοποίησης τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅτι ὄχι τά πανεθνικά, ἀλλά μόνο τά ταξικά ἱδρύματα (ὅπως εἶναι τά Σοβιέτ) εἶναι σέ θέση νά νικήσουν τήν ἀντίσταση τῶν εὔπορων τάξεων καί νά βάλουν τίς βάσεις τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Ὁποιαδήποτε ἄρνηση ἀπό τήν ἀπόλυτη ἐξουσία τῶν Σοβιέτ, ἀπό τή Σοβιετική δημοκρατία πού κατέκτησε ὁ λαός, πρός ὄφελος τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καί τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, θά ἦταν τώρα ἕνα βῆμα πίσω καί χρεοκοπία ὅλης τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐργατοαγροτικῆς ἐπανάστασης.

Ἡ Συντακτική Συνέλευση πού συνῆλθε στίς 5 τοῦ Γενάρη, λόγω τῶν περιστατικῶν πού ἀναφέρθηκαν παραπάνω, ἔδοσε τήν πλειοψηφία στό Κόμμα τῶν δεξιῶν ἐσέρων, στό Κόμμα τοῦ Κέρενσκι, τοῦ Αὐξέντιεφ καί τοῦ Τσερνόφ. Εἶναι φυσικό ὅτι τό Κόμμα αὐτό ἀρνήθηκε νά δεχτεῖ γιά συζήτηση τήν ἀπόλυτα ἀκριβή, καθαρή, πού δέν ἐπέτρεπε κανενός εἴδους διαστρεβλώσεις, πρόταση τοῦ ἀνώτατου ὀργάνου τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, τῆς ΚΕΕ τῶν Σοβιέτ, νά ἀναγνωρίσει τό πρόγραμμα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, νά ἀναγνωρίσει τή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ», νά ἀναγνωρίσει τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση καί τή Σοβιετική ἐξουσία. Μ'αὐτό τόν τρόπο ἡ Συντακτική Συνέλευση διέκοψε κάθε σύνδεση μέ τή Σοβιετική δημοκρατία τῆς Ρωσίας. Ἡ ἀποχώρηση ἀπό μιά τέτια Συντακτική Συνέλευση τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, πού ἀποτελοῦν τώρα ἔκδηλα τήν τεράστια πλειοψηφία στά Σοβιέτ καί ἔχουν

τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἐργατῶν καί τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν, ἦταν ἀναπόφευκτη.

Τά Κόμματα τῶν δεξιῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων κάνουν στήν πράξη, ἔξω ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση, τήν πιό ἀπεγνωσμένη πάλη ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, ἀφοῦ στά ὄργανά τους καλοῦν ἀνοιχτά νά τήν ἀνατρέψουν, ἀποκαλώντας αὐθαιρεσία καί ἀνομία τήν ἀναγκαία κατάπνιξη μέ τή βία τῆς ἀντίστασης τῶν ἐκμεταλλευτῶν, γιά τήν ἀπελευθέρωση ἀπό τήν ἐκμετάλλευση τῶν ἐργαζόμενων τάξεων, ὑπερασπίζοντας τούς σαμποταριστές, πού ὑπηρετοῦν τό κεφάλαιο, φτάνοντας μέχρι τίς ἀπροκάλυπτες ἐκκλήσεις γιά τρομοκρατία, ἡ ὁποία ἄρχισε ἤδη νά πραγματοποιεῖται ἀπό «ἄγνωστες ὁμάδες». Εἶναι φανερό ὅτι τό κομμάτι τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης πού ἔμεινε θά μποροῦσε, ὕστερα ἀπ'αὐτά, νά παίξει ρόλο μόνο κάλυψης τῆς πάλης τῶν ἀντεπαναστατῶν γιά τήν ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Γι'αὐτό, ἡ Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή ἀποφασίζει: ἡ Συντακτική Συνέλευση διαλύεται.

Γράφτηκε στίς 6 (19) τοῦ Γενάρη 1918

Οἱ θέσεις πρωτοδημοσιεύτηκαν τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII· τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στίς 7 (20) τοῦ Γενάρη 1918 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 5 καί «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΛΟΓΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΚΕΕ 6 (19) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918

Σύντροφοι! Τή σύγκρουση ἀνάμεσα στή Σοβιετική ἐξουσία καί στή Συντακτική Συνέλευση τήν προετοίμασε ὁλόκληρη ἡ ἱστορία τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, πού εἶχε νά λύσει τά πρωτοφανέρωτα καθήκοντα τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνασυγκρότησης τῆς κοινωνίας. Ὕστερα ἀπό τά γεγονότα τοῦ 1905, δέν χωροῦσε καμιά ἀμφιβολία πώς ὁ τσαρισμός περνάει τίς τελευταῖες του μέρες καί πώς μονάχα χάρη στήν καθυστέρηση καί τήν ἀμάθεια τοῦ χωριοῦ κατόρθωσε νά ξεφύγει ἀπό τήν ἄβυσο. Ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1917 συνοδευόταν ἀπό τοῦτο τό φαινόμενο: ἀπό τό ἕνα μέρος τό ἀστικό ἰμπεριαλιστικό κόμμα μετατράπηκε λόγω τῶν γεγονότων σέ ρεπουμπλικανικό κόμμα, καί ἀπό τό ἄλλο μέρος, παρουσιάστηκαν δημοκρατικές ὀργανώσεις — τά Σοβιέτ, πού εἶχαν ἤδη δημιουργηθεῖ τό 1905, γιατί οἱ σοσιαλιστές κατάλαβαν ἤδη ἀπό τότε ὅτι μέ τήν ὀργάνωση αὐτῶν τῶν Σοβιέτ δημιουργεῖται κάτι μεγάλο, καινούργιο καί πρωτοφανέρωτο στήν ἱστορία τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης. Τά Σοβιέτ, πού ὁ λαός στάθηκε ἱκανός νά δημιουργήσει μέ ἐντελῶς δική του πρωτοβουλία, εἶναι μορφή δημοκρατισμοῦ πού δέν ἔχει τό ὅμοιό της σέ καμιά ἄλλη χώρα.

Ἡ ἐπανάσταση ἀνέβασε στήν ἐπιφάνεια δυό δυνάμεις — τή συνένωση τῶν μαζῶν μέ σκοπό τήν ἀνατροπή τοῦ τσαρισμοῦ καί τίς ὀργανώσεις τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. Ὅταν ἀκούω τούς ἀντιπάλους τῆς ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη νά κραυγάζουν πώς οἱ ἰδέες τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι ἀνεφάρμοστες καί οὐτοπικές, τούς ὑποβάλλω συνήθως σέ τέτιες περιπτώσεις ἕνα ἁπλό καί

ξεκάθαρο ἐρώτημα: τί φαινόμενο εἶναι τά Σοβιέτ; Ποιοί παράγοντες γεννᾶνε αὐτές τίς λαϊκές ὀργανώσεις, τίς ἄγνωστες ὥς τά σήμερα στήν ἱστορία τῆς ἐξέλιξης τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης; Καί σ'αὐτό τό ἐρώτημα δέν πῆρα ἀπό κανένα καί δέν μποροῦσα νά πάρω συγκεκριμένη ἀπάντηση. Ὑπερασπίζοντας ἀπό ρουτίνα τό ἀστικό καθεστώς, τάσσονται ἐνάντια στίς ἰσχυρές αὐτές ὀργανώσεις, πού δέν ἔχουν παρουσιαστεῖ σέ καμιά ἐπανάσταση τοῦ κόσμου. Ὅποιος ἀγωνίζεται ἐνάντια στούς τσιφλικάδες, πάει μέ τό μέρος τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. Τά Σοβιέτ ἀγκαλιάζουν τόν καθένα πού δέν θέλει νά μείνει ἀδρανής καί ἀκολουθεῖ τό δρόμο τῆς δημιουργικῆς δουλιᾶς. Τό δίχτυ τῶν Σοβιέτ σκέπασε ὅλη τή χώρα, καί ὅσο πιό πυκνό θά εἶναι αὐτό τό δίχτυ τῶν λαϊκῶν Σοβιέτ, τόσο θά λιγοστεύουν οἱ δυνατότητες ἐκμετάλλευσης τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, γιατί ἡ ὕπαρξη τῶν Σοβιέτ εἶναι ἀσυμβίβαστη μέ τήν ἄνθηση τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος. Ἐδῶ ἔχουν τήν πηγή τους ὅλες αὐτές οἱ ἀντιθέσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἀστικῆς τάξης πού κάνουν πάλη ἐνάντια στά Σοβιέτ μας μόνο καί μόνο γιά τά συμφέροντά τους.

Τό πέρασμα ἀπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλιστικό καθεστώς συνοδεύεται ἀπό μακρόχρονο καί πεισματικό ἀγώνα. Ἡ ρωσική ἐπανάσταση, ἀφοῦ ἀνάτρεψε τόν τσαρισμό, ὄφειλε νά τραβήξει ἀπαρέγκλιτα παραπέρα καί νά μήν περιοριστεῖ στό θρίαμβο τῆς ἀστικῆς ἐπανάστασης, γιατί ὁ πόλεμος καί οἱ πρωτάκουστες συμφορές πού προξένησε στούς ἐξαντλημένους λαούς δημιούργησαν ἔδαφος γιά τό ξέσπασμα τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης. Καί γι'αὐτό δέν ὑπάρχει τίποτε πιό γελοῖο ἀπό τόν ἰσχυρισμό ὅτι ἡ παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης, ἡ παραπέρα ἀγανάκτηση τῶν μαζῶν προκλήθηκε ἀπό ἕνα ὁποιοδήποτε κόμμα, ἀπό μιά ὁποιαδήποτε προσωπικότητα ἤ, ὅπως φωνασκοῦν αὐτοί, ἀπό τή θέληση ἑνός «δικτάτορα». Ἡ ἐπαναστατική πυρκαγιά ἄναψε ἀποκλειστικά χάρη στά ἀπίστευτα βάσανα τῆς Ρωσίας καί χάρη σέ ὅλες τίς συνθῆκες πού δημιούργησε ὁ πόλεμος, πού ἔβαλε σταράτα καί ἀποφασιστικά μπροστά στόν κόσμο τῆς δουλιᾶς τό δίλημμα: εἴτε ἕνα θαρραλέο, ἀποφασιστικό, ἀτρόμητο βῆμα, εἴτε κάτσε νά καταστραφεῖς, νά πεθάνεις ἀπό τήν πεῖνα.

Καί ἡ φωτιά τῆς ἐπανάστασης ἐκδηλώθηκε μέ τή δημιουργία τῶν Σοβιέτ—αὐτοῦ τοῦ προμαχώνα τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης. Ὁ ρωσικός λαός ἔκανε ἕνα γιγάντιο πήδημα—ἕνα ἅλμα ἀπό τόν τσαρισμό στά Σοβιέτ. Αὐτό εἶναι γεγονός ἀδιάψευστο

καί χωρίς προηγούμενο. Καί τόν καιρό πού τά ἀστικά κοινοβούλια ὅλων τῶν χωρῶν καί ὅλων τῶν κρατῶν, περιορισμένα μέσα στά πλαίσια τοῦ καπιταλισμοῦ καί τῆς ἰδιοκτησίας, δέν ἔδιναν ποτέ καί πουθενά καμιά βοήθεια στό ἐπαναστατικό κίνημα — τά Σοβιέτ, ἀνάβοντας τήν πυρκαγιά τῆς ἐπανάστασης, ὑπαγορεύουν ἐπιτακτικά στό λαό: πάλεψε, πάρτα ὅλα στά χέρια σου καί ὀργανώσου. Δέν χωράει ἀμφιβολία πώς στό προτσές τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐπανάστασης, ἀνάπτυξης πού προκάλεσε ἡ δύναμη τῶν Σοβιέτ, μπορεῖ νά γίνουν λογῆς-λογῆς λάθη καί γκάφες, μά γιά κανένα δέν εἶναι μυστικό ὅτι κάθε ἐπαναστατικό κίνημα πάντα συνοδεύεται ἀναπόφευκτα ἀπό προσωρινά φαινόμενα χάους, καταστροφῆς καί ἀταξίας. Ἀστική κοινωνία σημαίνει πόλεμος, σημαίνει μακελειό, κι' αὐτό τό φαινόμενο προκάλεσε καί ὀξύνει τή σύγκρουση ἀνάμεσα στή Συντακτική Συνέλευση καί στά Σοβιέτ, καί ὅλοι ὅσοι μᾶς λένε ὅτι ἐμεῖς, ἐνῶ κάποτε ὑπερασπίζαμε τή Συντακτική Συνέλευση, τώρα τή «διαλύουμε» — ὅλοι αὐτοί δέν ἔχουν κουκούτσι μυαλό καί λένε μόνο παχιά καί κούφια λόγια. Γιατί κάποτε ἡ Συντακτική Συνέλευση, σέ σύγκριση μέ τόν τσαρισμό καί τή δημοκρατία τοῦ Κέρενσκι, ἦταν γιά μᾶς καλύτερη ἀπό τά δικά τους περιβόητα ὄργανα ἐξουσίας, ὅσο ὅμως ἐμφανίζονταν τά Σοβιέτ, τά τελευταῖα φυσικά σάν παλλαϊκές ἐπαναστατικές ὀργανώσεις, στάθηκαν ἀσύγκριτα ψηλότερα ἀπ' ὅλα τά κοινοβούλια ὅλου τοῦ κόσμου, καί τό φαινόμενο αὐτό τό ὑπογράμμισα ἀπό τόν Ἀπρίλη ἀκόμη. Τά Σοβιέτ, τσακίζοντας ριζικά τήν ἀστική καί τήν τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία, συμβάλλοντας στήν τελική ἐπανάσταση πού σαρώνει ὅλα τά ἴχνη τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, μᾶς ἔσπρωξαν στό δρόμο πού ὁδήγησε τό λαό στήν οἰκοδόμηση τῆς ζωῆς του. Ἀρχίσαμε πιά τή μεγάλη αὐτή οἰκοδόμηση καί πολύ καλά κάναμε πού τήν ἀρχίσαμε. Δέν χωράει ἀμφιβολία πώς ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση δέν μπορεῖ νά προσφερθεῖ μονομιᾶς στό λαό μέ μιά καθαρή, στρωτή καί ἄψογη μορφή, δέν μπορεῖ νά μή συνοδεύεται ἀπό ἐμφύλιο πόλεμο καί ἀπό ἐκδηλώσεις σαμποτάζ καί ἀντίστασης. Καί ὅσοι προσπαθοῦν νά σᾶς ἀποδείξουν τό ἀντίθετο, εἶναι ἤ ἀπατεῶνες, ἤ ἄνθρωποι κλεισμένοι στά καβούκια τους. (Θυελλώδη χειροκροτήματα.) Τά γεγονότα τῆς 20 τοῦ Ἀπρίλη, ὅταν ὁ λαός μέ δική του πρωτοβουλία, χωρίς καμιά ὑπόδειξη ἀπό τούς «δικτάτορες» ἤ τά κόμματα, τάχθηκε μόνος του ἐνάντια στή συμφιλιωτιστική κυβέρνηση — τό φαινόμενο αὐτό ἔδειξε τότε κιόλας πόσο ἀδύνατα καί ἀστήρικτα εἶναι τά θεμέλια τῆς ἀστικῆς τάξης. Οἱ

μάζες ένιωσαν τή δύναμή τους, καί γιά τό χατίρι τους άρχισε ό περιβόητος εκείνος χορός τών υπουργικών μεταβολών μέ σκοπό τήν εξαπάτηση τοῦ λαοῦ, πού ώστόσο γρήγορα άρχισε νά βλέπει καθαρά, ιδιαίτερα όταν πιά ό Κέρενσκι, έχοντας καί στίς δυό τσέπες του ληστρικά μυστικά σύμφωνα μέ τούς ιμπεριαλιστές, έριξε τά στρατεύματα σέ επίθεση. Σιγά-σιγά ό λαός, πού τόν εξαπατοῦσαν καί πού ή υπομονή του άρχισε νά εξαντλεῖται, κατάλαβε τί σημαίνει όλη ή δράση τών συμφιλιωτιστών, καί αποτέλεσμα όλων αυτών ἦταν ή 'Οχτωβριανή επανάσταση. 'Ο λαός διδάχτηκε μέ τήν πείρα του, περνώντας από βασανιστήρια, θανατικές εκτελέσεις καί μαζικούς τουφεκισμούς, καί τοῦ κάκου οί δήμιοι προσπαθοῦν νά τόν πείσουν ότι γιά τήν εξέγερση τών εργαζομένων φταῖνε οί μπολσεβίκοι ή οποιοιδήποτε «δικτάτορες». Αυτό αποδείχνεται από τή διάσπαση μέσα στούς κόλπους τών λαϊκών μαζών, στά συνέδρια, στίς συνελεύσεις, στίς συνδιασκέψεις κτλ. Καί μέχρι σήμερα δέν τέλειωσε ακόμη ή αξιοποίηση τῆς 'Οχτωβριανῆς επανάστασης από τό λαό. 'Η επανάσταση αυτή έδειξε στήν πράξη πώς πρέπει νά ενεργήσει ό λαός γιά νά πάρει στά χέρια του τή γῆ καί νά περάσουν τά φυσικά πλούτη καί τά μέσα μεταφορᾶς καί παραγωγῆς στά χέρια τοῦ εργατοαγροτικοῦ κράτους. Εἴπαμε: όλη ή εξουσία στά Σοβιέτ· καί γι'αυτό αγωνιζόμαστε. 'Ο λαός ἤθελε νά συγκληθεῖ ή Συντακτική Συνέλευση κι'εμεῖς τή συγκαλέσαμε. Μά ό λαός ένιωσε αμέσως τί πράγμα εἶναι ή περιβόητη αυτή Συντακτική Συνέλευση. Καί τώρα εκτελέσαμε τή θέληση τοῦ λαοῦ—θέληση πού λέει: όλη ή εξουσία στά Σοβιέτ. Καί τούς σαμποταριστές θά τούς τσακίσουμε. Όταν από τό γεμάτο σφρίγος καί ζωή Σμόλνι βρέθηκα στά ανάκτορα τῆς Ταυρίδας, μοῦ φάνηκε πώς βρισκόμουν ανάμεσα σέ πτώματα καί άψυχες μούμιες. Οί άνθρωποι αυτοί, χρησιμοποιώντας στόν αγώνα κατά τοῦ σοσιαλισμοῦ όλα τά μέσα πού υπῆρχαν, μεταχειριζόμενοι τή βία καί τό σαμποτάζ, μετάτρεψαν σέ όργανο εκμετάλλευσης τοῦ εργαζόμενου λαοῦ ακόμη καί τή μεγάλη υπερηφάνεια τῆς ανθρωπότητας—τή γνώση—καί παρόλο πού έτσι αναχαίτισαν κάπως τά βήματα πρός τή σοσιαλιστική επανάσταση, ώστόσο δέν κατόρθωσαν καί δέν θά κατορθώσουν ποτέ νά τή ματαιώσουν. Γιατί εἶναι πολύ μεγάλη ή δύναμη τών Σοβιέτ πού άρχισαν νά γκρεμίζουν τά παλιά, ξεπερασμένα βάθρα τοῦ αστικοῦ καθεστῶτος, νά τά γκρεμίζουν όχι σάν άρχοντες, αλλά σάν προλετάριοι, σάν αγρότες.

Καί τό πέρασμα όλης τῆς εξουσίας στή Συντακτική Συνέλευ-

ση εἶναι ἐπίσης συμφιλιωτισμός μέ τήν κακοήθη ἀστική τάξη. Τά ρωσικά Σοβιέτ βάζουν τά συμφέροντα τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν πολύ πιό ψηλά ἀπό τά συμφέροντα τοῦ προδοτικοῦ συμφιλιωτισμοῦ, πού φόρεσε καινούργια ροῦχα. Οἱ λόγοι τοῦ Τσερνόφ καί τοῦ Τσερετέλι, αὐτῶν τῶν πολιτικῶν πού ἔφαγαν τά ψωμιά τους καί πού ἐξακολουθοῦν καί τώρα, ὅπως καί πρίν, νά κλαψουρίζουν κατά τρόπο ἀνιαρό γιά τό σταμάτημα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, μυρίζουν παλιά, πολύ παλιά, μουχλιασμένη ἀρχαιολογία. Ὅσο ὅμως ὑπάρχει ὁ Καλέντιν καί ὅσο κάτω ἀπό τό σύνθημα: «ὅλη ἡ ἐξουσία στή Συντακτική Συνέλευση», κρύβεται τό σύνθημα: «κάτω ἡ Σοβιετική ἐξουσία» — δέν θά ἀποφύγουμε τόν ἐμφύλιο πόλεμο, γιατί σέ καμιά περίπτωση δέν πρόκειται νά παραδόσουμε τή Σοβιετική ἐξουσία! (Θ υ ε λ λ ώ δ η χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.) Καί ὅταν ἡ Συντακτική Συνέλευση ἔδειξε ξανά πώς εἶναι ἕτοιμη νά ἀναβάλει ὅλα τά καυτά, ὥριμα ζητήματα καί καθήκοντα πού τῆς ἔβαλαν τά Σοβιέτ — τῆς ἀπαντήσαμε πώς δέν ἐπιτρέπεται οὔτε λεπτό ἀναβολή. Καί μέ τή θέληση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἡ Συντακτική Συνέλευση, πού δέν ἀναγνώρισε τήν ἐξουσία τοῦ λαοῦ, διαλύεται. Οἱ Ριαμπουσίνσκι ἔχασαν τό παιχνίδι, καί ἡ ἀντίστασή τους δέν θά προκαλέσει παρά ὄξυνση καί καινούργιο ξέσπασμα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Ἡ Συντακτική Συνέλευση διαλύεται καί ἡ Σοβιετική ἐπαναστατική δημοκρατία θά θριαμβεύσει, ὁπωσδήποτε. (Θ υ ε λ λ ώ δ η χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α, π ο ύ κ α τ α λ ή γ ο υ ν σ έ π α ρ α τ ε τ α μ έ ν ε ς ἐ π ε υ φ η μ ί ε ς.)

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 6, 22 (9) τοῦ Γενάρη 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΠΙΚΡΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Μπορούν ίσως νά μᾶς ποῦν πώς τώρα δέν εἶναι καιρός νά ἀσχοληθοῦμε μέ τήν ἱστορία. Μάλιστα, μπορεῖ νά δεχτεῖ κανείς ἕναν τέτιο ἰσχυρισμό ὅταν δέν ὑπάρχει ἀδιάσπαστη, ἄμεση, πρακτική σύνδεση τοῦ παρελθόντος μέ τό παρόν πάνω σ'ἕνα ὁρισμένο ζήτημα. Τό ζήτημα ὅμως τῆς πικρῆς εἰρήνης, εἰρήνης βαρύτατης, εἶναι τόσο ἐπίκαιρο, πού πρέπει νά μᾶς ἀπασχολήσει. Καί γι'αὐτό δημοσιεύω τίς θέσεις σχετικά μ'αὐτό τό ζήτημα, πού παρουσίασα στίς 8 τοῦ Γενάρη 1918 στήν Πετρούπολη σέ σύσκεψη, στήν ὁποία πῆραν μέρος περίπου 60 ἀπό τά πιό γνωστά στελέχη τοῦ Κόμματός μας.

Νά οἱ θέσεις μας:

7/I. 1918.

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΣΥΝΑΨΗ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΕ ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΙΣ[101]

1. Ἡ κατάσταση τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης τή στιγμή αὐτή εἶναι τέτια πού σχεδόν ὅλοι οἱ ἐργάτες καί ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν ἀγροτῶν εἶναι ἀναμφισβήτητα μέ τό μέρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, πού τήν ἄρχισε ἡ ἐξουσία αὐτή. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἡ ἐπιτυχία τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία εἶναι ἐξασφαλισμένη.

2. Ταυτόχρονα, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ὁ ὁποῖος προκλήθηκε

ἀπό τή λυσσασμένη ἀντίσταση τῶν εὔπορων τάξεων, πού ἔνιωσαν πολύ καλά ὅτι βρίσκονται μπροστά στήν τελευταία καί ἀποφασιστική μάχη γιά τή διατήρηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας στή γῆ καί στά μέσα παραγωγῆς, δέν ἔχει φτάσει ἀκόμη στό ἀπόγειό του. Ἡ νίκη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας σ'αὐτό τόν πόλεμο εἶναι ἐξασφαλισμένη, ὥσπου νά καταπνιγεῖ ὅμως ἡ ἀντίσταση τῆς ἀστικῆς τάξης θά περάσει ἀναπόφευκτα ἀρκετός καιρός, θά χρειαστεῖ ἀναπόφευκτα ὄχι μικρή ἔνταση τῶν δυνάμεων, θά ἀκολουθήσει ἀναπόφευκτα ὁρισμένη περίοδος ἔντονου ξεχαρβαλώματος καί χάους πού φέρνει κάθε πόλεμος, καί ἰδιαίτερα ὁ ἐμφύλιος πόλεμος.

3. Ἐξάλλου ἡ ἀντίσταση αὐτή στίς λιγότερο δραστήριες καί μή στρατιωτικές μορφές της:—σαμποτάζ, ἐξαγορά τῶν ἀλήτικων στοιχείων, ἐξαγορά πρακτόρων τῆς ἀστικῆς τάξης, πού τρυπώνουν στίς γραμμές τῶν σοσιαλιστῶν γιά νά χαντακώσουν τήν ὑπόθεσή τους κτλ. κτλ.—ἡ ἀντίσταση αὐτή ἀποδείχτηκε τόσο πεισματική καί ἱκανή νά πάρει τόσο ποικίλες μορφές, πού ὁ ἀγώνας ἐναντίον της θά συνεχιστεῖ ἀναπόφευκτα ἀρκετό καιρό ἀκόμη, καί εἶναι ἀμφίβολο ἄν θά τελειώσει στίς κύριες μορφές του πρίν ἀπό ἀρκετούς μῆνες. Χωρίς ὅμως μιά ἀποφασιστική νίκη ἐνάντια σ'αὐτή τήν παθητική καί συγκαλυμμένη ἀντίσταση τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν ὀπαδῶν της εἶναι ἀδύνατο νά πετύχει ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

4. Τέλος, τά ὀργανωτικά καθήκοντα τοῦ σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς Ρωσίας εἶναι τόσο μεγάλα καί δύσκολα, ὥστε ἡ λύση τους—μέ τήν ἀφθονία τῶν μικροαστῶν συνοδοιπόρων τοῦ σοσιαλιστικοῦ προλεταριάτου καί μέ τό χαμηλό πολιτιστικό του ἐπίπεδο—θά ἀπαιτήσει ἐπίσης ἀρκετό καιρό.

5. Ὅλα αὐτά τά περιστατικά μαζί παρμένα εἶναι τέτια, πού ἀπ'αὐτά ἀπορέει ἐντελῶς ξεκάθαρα τό συμπέρασμα ὅτι γιά νά πετύχει ὁ σοσιαλισμός στή Ρωσία χρειάζεται ὁρισμένο χρονικό διάστημα, ὄχι μικρότερο ἀπό ἀρκετούς μῆνες, καί στό διάστημα αὐτό ἡ σοσιαλιστική κυβέρνηση πρέπει νά ἔχει ἐντελῶς λυμένα τά χέρια της γιά νά νικήσει τήν ἀστική τάξη, πρῶτα στήν ἴδια της τή χώρα, καί γιά νά στρώσει μιά βαθιά καί πλατιά μαζική ὀργανωτική δουλιά.

6. Ἡ κατάσταση τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία πρέπει νά μπεῖ στή βάση κάθε καθορισμοῦ τῶν διεθνῶν καθηκόντων τῆς Σοβιετικῆς μας ἐξουσίας, γιατί ἡ διεθνής κατάσταση στόν τέταρτο χρόνο τοῦ πολέμου ἔχει διαμορφωθεῖ κατά τέτιο τρόπο, πού εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νά ὑπολογιστεῖ ἡ

στιγμή πού μπορεῖ νά ξεσπάσει ἡ ἐπανάσταση καί νά ἀνατραπεῖ ὁποιαδήποτε ἀπό τίς εὐρωπαϊκές ἰμπεριαλιστικές κυβερνήσεις (μαζί καί ἡ γερμανική). Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση πρέπει νά ἀρχίσει καί θά ἀρχίσει στήν Εὐρώπη. Ὅλες οἱ ἐλπίδες μας γιά τήν *τελική* νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ στηρίζονται σ'αὐτή τήν πεποίθηση καί σ'αὐτή τήν ἐπιστημονική πρόβλεψη. Ἡ προπαγανδιστική μας δράση γενικά καί ἡ ὀργάνωση τῆς συναδέλφωσης ἰδιαίτερα πρέπει νά δυναμώσουν καί νά ἀναπτυχθοῦν. Θά ἦταν ὅμως λάθος νά στηρίξουμε τήν τακτική τῆς σοσιαλιστικῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσίας στίς προσπάθειες νά καθοριστεῖ, ἄν ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση στήν Εὐρώπη καί ἰδιαίτερα στή Γερμανία θά ἀρχίσει ἤ δέν θά ἀρχίσει στούς ἐρχόμενους ἕξι μῆνες (ἤ σέ ἀνάλογο σύντομο χρονικό διάστημα). Μιά καί δέν μποροῦμε μέ κανένα τρόπο νά τό καθορίσουμε αὐτό, ὅλες οἱ προσπάθειες αὐτοῦ τοῦ εἴδους θά καταντοῦσαν ἀντικειμενικά τυφλό παιχνίδι τῆς τύχης.

7. Οἱ διαπραγματεύσεις εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ ἔδειξαν ὁλοκάθαρα σήμερα, στίς 7/I/1918, ὅτι μέσα στή γερμανική κυβέρνηση (πού σέρνει κυριολεκτικά ἀπό τό χαλινάρι τίς ἄλλες κυβερνήσεις τῆς τετραπλῆς συμμαχίας) ἔχει ἀναμφισβήτητα ἐπικρατήσει τό στρατιωτικό κόμμα, πού οὐσιαστικά ἔστειλε ἤδη τελεσίγραφο στή Ρωσία (ἀπό μέρα σέ μέρα πρέπει νά περιμένουμε, δέν μπορεῖ παρά νά περιμένουμε καί τήν τυπική ἐπίδοσή του). Τό τελεσίγραφο αὐτό λέει: εἴτε συνέχιση τοῦ πολέμου, εἴτε εἰρήνη μέ προσαρτήσεις, δηλαδή εἰρήνη μέ τόν ὅρο ὅτι ἐμεῖς θά παραδόσουμε ὅλα τά ἐδάφη πού ἔχουμε καταλάβει, ἐνῶ οἱ γερμανοί θά διατηρήσουν *ὅλα* τά ἐδάφη πού ἔχουν καταλάβει καί θά μᾶς ἐπιβάλουν τήν πληρωμή ἐπανορθώσεων (πού καλύπτονται μέ τό πρόσχημα πληρωμῆς γιά τή συντήρηση τῶν αἰχμαλώτων), ἐπανορθώσεων πού ἀνέρχονται σέ 3 δισεκατομμύρια **ρούβλια** περίπου καί πού θά πληρωθοῦν μέσα σέ μερικά χρόνια.

8. Μπροστά στή σοσιαλιστική κυβέρνηση τῆς Ρωσίας μπαίνει ἕνα πρόβλημα πού ἀπαιτεῖ ἐπείγουσα λύση: νά δεχτεῖ ἀμέσως αὐτή τήν εἰρήνη μέ προσαρτήσεις ἤ νά ἀρχίσει ἀμέσως τόν ἐπαναστατικό πόλεμο. Οὐσιαστικά ἐδῶ δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει καμιά μέση λύση. Καμιά καινούργια παράταση δέν μπορεῖ πιά νά δοθεῖ, γιατί ἔχουμε *ἤδη* κάνει ὅ,τι μπορούσαμε καί δέν μπορούσαμε γιά νά παρατείνουμε τεχνητά τίς διαπραγματεύσεις.

9. Ἐξετάζοντας τά ἐπιχειρήματα ὑπέρ ἑνός ἄμεσου ἐπαναστατικοῦ πολέμου, συναντᾶμε πρῶτ' ἀπόλα τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ χωριστή εἰρήνη θά εἶναι σήμερα ἀντικειμενικά μιά συμφωνία μέ τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές, μιά «ἰμπεριαλιστική συναλλαγή» κτλ., καί ὅτι συνεπῶς μιά τέτια εἰρήνη θά σήμαινε πλήρη ρήξη μέ τίς βασικές ἀρχές τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ.

Τό ἐπιχείρημα ὅμως αὐτό εἶναι ὁλοφάνερα λαθεμένο. Οἱ ἐργάτες πού χάνουν μιάν ἀπεργία, ὑπογράφοντας ὅρους ἐπαναπρόσληψης στή δουλιά, πού δέν συμφέρουν σ' αὐτούς καί συμφέρουν στούς καπιταλιστές, δέν προδίδουν τό σοσιαλισμό. Προδίδουν τό σοσιαλισμό μόνο ἐκεῖνοι, πού ἀνταλλάσσουν κάποιο ὄφελος γιά ἕνα μέρος τῶν ἐργατῶν μέ ἕνα ὄφελος γιά τούς καπιταλιστές. Μονάχα αὐτές οἱ συμφωνίες εἶναι ἀπό ἄποψη ἀρχῶν ἀπαράδεκτες.

Ὅποιος ὀνομάζει ἀμυντικό καί δίκαιο πόλεμο τόν πόλεμο ἐνάντια στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό, ἐνῶ στήν πραγματικότητα δέχεται ὑποστήριξη ἀπό τούς ἀγγλογάλλους ἰμπεριαλιστές καί κρύβει ἀπό τό λαό τά μυστικά σύμφωνα μ' αὐτούς, προδίδει τό σοσιαλισμό. Ὅποιος χωρίς νά κρύψει τίποτε ἀπό τό λαό, χωρίς νά κλείνει κανένα μυστικό σύμφωνο μέ τούς ἰμπεριαλιστές, δέχεται νά ὑπογράψει ὅρους εἰρήνης, πού δέν συμφέρουν στό ἀδύνατο ἔθνος καί συμφέρουν στούς ἰμπεριαλιστές τῆς μιᾶς ὁμάδας, αὐτός, ἄν στή δοσμένη στιγμή δέν ἔχει ἀρκετές δυνάμεις γιά νά συνεχίσει τόν πόλεμο, δέν διαπράττει οὔτε τήν παραμικρή προδοσία ἀπέναντι στό σοσιαλισμό.

10. Τό ἄλλο ἐπιχείρημα ὑπέρ τοῦ ἄμεσου πολέμου εἶναι ὅτι, κλείνοντας εἰρήνη, γινόμαστε ἀντικειμενικά πράκτορες τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, γιατί τοῦ δίνουμε τή δυνατότητα νά ἀποσύρει τά στρατεύματά του πού βρίσκονται στό μέτωπό μας καί ἀφήνουμε ἐλεύθερους ἑκατομμύρια αἰχμαλώτους κτλ. Κι' αὐτό ὅμως τό ἐπιχείρημα δέν εἶναι σωστό, πράγμα ὁλοφάνερο, γιατί ὁ ἐπαναστατικός πόλεμος θά μᾶς ἔκανε σήμερα, ἀντικειμενικά, πράκτορες τοῦ ἀγγλογγαλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, δίνοντάς του δυνάμεις πού τόν βοηθοῦν νά πετύχει τούς σκοπούς του. Οἱ ἄγγλοι πρότειναν ἀνοιχτά στόν ἀρχιστράτηγό μας Κριλένκο ἑκατό ρούβλια τό μήνα γιά κάθε στρατιώτη μας, σέ περίπτωση συνέχισης τοῦ πολέμου. Κι' ἄν ἀκόμη δέν πάρουμε οὔτε ἕνα καπίκι ἀπό τούς ἀγγλογάλλους, ὡστόσο, ἀντικειμενικά, πάλι θά τούς βοηθᾶμε, ἀπασχολώντας μέρος τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη καί στίς δυό περιπτώσεις δέν ξεκόβου-

με ὁλότελα ἀπό τόν ἕνα ἤ τόν ἄλλο ἰμπεριαλιστικό δεσμό, καί εἶναι ὁλοφάνερο πώς δέν μποροῦμε νά ξεκόψουμε ἐντελῶς ἀπ'αὐτόν, χωρίς νά ἀνατρέψουμε τόν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό. Τό σωστό συμπέρασμα πού βγαίνει ἀπ'αὐτό εἶναι ὅτι, ὕστερα ἀπό τή νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς κυβέρνησης σέ μιά χώρα, τά προβλήματα πρέπει νά λύνονται ὄχι ἀπό τήν ἄποψη τῆς προτίμησης τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου ἰμπεριαλισμοῦ, μά ἀποκλειστικά ἀπό τήν ἄποψη τῶν καλύτερων ὅρων γιά τήν ἀνάπτυξη καί τό δυνάμωμα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης πού ἔχει ἤδη ἀρχίσει.

Μ'ἄλλα λόγια: στή βάση τῆς τακτικῆς μας τώρα δέν πρέπει νά βρίσκεται ἡ ἀρχή, ποιόν ἀπό τούς δυό ἰμπεριαλισμούς συμφέρει περισσότερο νά βοηθήσουμε τώρα, μά ἡ ἀρχή, πῶς μπορεῖ νά ἐξασφαλίσουμε πιό σωστά καί πιό σίγουρα στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση τή δυνατότητα νά ἑδραιωθεῖ ἤ ἔστω νά κρατηθεῖ σέ μιά χώρα, ὡσότου προσχωρήσουν σ'αὐτή καί ἄλλες χῶρες.

11. Λένε πώς οἱ ἀντίπαλοι τοῦ πολέμου γερμανοί σοσιαλδημοκράτες ἔγιναν τώρα «ὀπαδοί τῆς ἥττας τῆς χώρας τους» καί μᾶς παρακαλοῦν νά μήν κάνουμε ὑποχωρήσεις στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό. 'Εμεῖς ὅμως ἀναγνωρίζαμε τήν πολιτική ἥττας τῆς χώρας μας μόνο ἀπέναντι στή *δική μας* ἰμπεριαλιστική ἀστική τάξη κι'ἀπορίπταμε πάντα, σάν μέθοδο καταρχήν ἀπαράδεκτη καί γενικά ἀκατάλληλη, τή νίκη ἐνάντια στόν ξένο ἰμπεριαλισμό, νίκη πού κατακτιέται σέ τυπική ἤ σέ οὐσιαστική συμμαχία μέ τό «φιλικό» ἰμπεριαλισμό.

Συνεπῶς, τό ἐπιχείρημα αὐτό εἶναι ἁπλῶς μιά παραλλαγή τοῦ προηγούμενου. Ἄν οἱ γερμανοί ἀριστεροί σοσιαλδημοκράτες μᾶς πρότειναν νά ἀναβάλουμε τή σύναψη χωριστῆς εἰρήνης γιά *ὁρισμένο* διάστημα, δίνοντάς μας τήν ἐγγύηση ὅτι στό διάστημα αὐτό θά ἔχουμε ἐπαναστατική δράση στή Γερμανία, τότε τό ζήτημα *θά μποροῦσε* νά μπεῖ διαφορετικά γιά μᾶς. Οἱ γερμανοί ὅμως ἀριστεροί ὄχι μόνο δέν τό λένε αὐτό, μά ἀντίθετα δηλώνουν ρητά: «Κρατηθεῖτε ὅσο μπορεῖτε, πάρτε ὅμως ἀπόφαση, ἔχοντας ὑπόψη τήν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στή *ρωσική* σοσιαλιστική ἐπανάσταση, γιατί τίποτε τό θετικό δέν μποροῦμε νά ὑποσχεθοῦμε ὁσοναφορᾶ τή γερμανική ἐπανάσταση».

12. Λένε πώς μέ μιά σειρά κομματικές δηλώσεις «ὑποσχεθήκαμε» ἀνοιχτά τόν ἐπαναστατικό πόλεμο καί πώς ἡ σύναψη χωριστῆς εἰρήνης θά ἀποτελέσει παράβαση τοῦ λόγου πού δόσαμε.

Αὐτό δέν εἶναι σωστό. Λέγαμε πώς *εἶναι ἀνάγκη* μιά σοσιαλιστική κυβέρνηση στήν ἐποχή τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ *«νά προετοιμάζει καί νά διεξάγει»* τόν ἐπαναστατικό πόλεμο*. Τό λέγαμε αὐτό γιά νά καταπολεμήσουμε τόν ἀφηρημένο πασιφισμό, τή θεωρία τῆς ἀπόλυτης ἄρνησης τῆς «ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας» στήν ἐποχή τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί, τέλος, τά καθαρά φιλοτόμαρα ἔνστικτα μιᾶς μερίδας στρατιωτῶν. Δέν ἀναλάβαμε ὅμως τήν ὑποχρέωση νά ἀρχίσουμε τόν ἐπαναστατικό πόλεμο χωρίς νά λογαριάσουμε κατά πόσο μποροῦμε νά τόν κάνουμε σέ τούτη ἤ ἐκείνη τή στιγμή.

Ἐμεῖς καί τώρα πρέπει ἀναμφισβήτητα *νά ἑτοιμάσουμε* τόν ἐπαναστατικό πόλεμο. Ἐκπληρώνουμε αὐτή τήν ὑπόσχεσή μας, ὅπως ἐκπληρώσαμε γενικά ὅλες τίς ὑποσχέσεις μας πού μπορούσαμε νά τίς ἐκπληρώσουμε ἀμέσως: ἀκυρώσαμε τά μυστικά σύμφωνα, προτείναμε σέ ὅλους τούς λαούς δίκαιη εἰρήνη, ἀναβάλαμε μέ κάθε τρόπο καί ἀρκετές φορές τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης, γιά νά δόσουμε καιρό νά προσχωρήσουν καί ἄλλοι λαοί.

Τό ζήτημα ὅμως, ἄν μποροῦμε *τώρα ἀμέσως* νά κάνουμε ἐπαναστατικό πόλεμο πρέπει νά τό λύσουμε, παίρνοντας ὑπόψη ἀποκλειστικά τούς ὑλικούς ὅρους τῆς διεξαγωγῆς του καί τά συμφέροντα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης πού ἔχει ἤδη ἀρχίσει.

13. Συνοψίζοντας τήν ἐκτίμηση τῶν ἐπιχειρημάτων ὑπέρ τοῦ ἄμεσου ἐπαναστατικοῦ πολέμου, πρέπει νά καταλήξουμε στό συμπέρασμα ὅτι μιά τέτια πολιτική θά ἀνταποκρινόταν ἴσως στόν πόθο ἑνός ἀνθρώπου γιά τό ὡραῖο, τό ἐντυπωσιακό καί τό λαμπερό, δέν θά ἔπαιρνε ὅμως καθόλου ὑπόψη της τόν ἀντικειμενικό συσχετισμό τῶν ταξικῶν δυνάμεων καί τῶν ὑλικῶν παραγόντων στή σημερινή στιγμή τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης πού ἔχει ἀρχίσει.

14. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ στρατός μας τούτη τή στιγμή καί τίς ἐρχόμενες ἑβδομάδες (πιθανό καί τούς ἐρχόμενους μῆνες) δέν θά εἶναι καθόλου σέ θέση νά ἀποκρούσει μέ ἐπιτυχία τή γερμανική ἐπίθεση, πρῶτο ἐξαιτίας τῆς ὑπερβολικῆς κούρασης καί ἐξάντλησης τῆς πλειοψηφίας τῶν στρατιωτῶν,—μέ τό πρωτάκουστο ξεχαρβάλωμα τοῦ ἐπισιτισμοῦ, τῆς

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 52-53. *Ἡ Σύντ.*

ἀντικατάστασης τῶν ἐξαντλημένων κτλ.· δεύτερο, ἐξαιτίας τῆς ἄθλιας κατάστασης τῶν ἀλόγων πού καταδικάζει τό πυροβολικό μας σέ ἀναπόφευκτη καταστροφή· τρίτο, ἐξαιτίας τῆς ἔλλειψης κάθε δυνατότητας νά ὑπερασπίσουμε τά παράλια ἀπό τή Ρίγα ὥς τό Ρεβάλ, πράγμα πού δίνει στόν ἐχθρό πολύ μεγάλες πιθανότητες νά κατακτήσει τό ὑπόλοιπο τμῆμα τῆς Λιφλανδίας, ὕστερα τήν 'Εσθονία, καί νά ὑπερφαλαγγίσει ἕνα μεγάλο μέρος τῶν στρατευμάτων μας ἀπό τά νῶτα, καί τέλος νά πάρει τήν Πετρούπολη.

15. Παρακάτω, δέν ὑπάρχει ἐπίσης καμιά ἀμφιβολία πώς τούτη τή στιγμή ἡ ἀγροτική πλειοψηφία τοῦ στρατοῦ μας θά ἐκφραζόταν ἀναμφισβήτητα ὑπέρ τῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις καί ὄχι ὑπέρ τοῦ ἄμεσου ἐπαναστατικοῦ πολέμου, γιατί τό ἔργο τῆς σοσιαλιστικῆς ἀναδιοργάνωσης τοῦ στρατοῦ, τῆς ἐνσωμάτωσης σ'αὐτόν τῶν τμημάτων τῆς Κόκκινης φρουρᾶς κτλ. μόλις ἔχει ἀρχίσει.

Θά ἦταν τυχοδιωκτισμός, ἄν μ'ἕνα στρατό πέρα γιά πέρα ἐκδημοκρατισμένο κάναμε πόλεμο ἐνάντια στή θέληση τῆς πλειοψηφίας τῶν στρατιωτῶν, ἐνῶ γιά νά δημιουργηθεῖ ἕνας πραγματικά γερός καί ἰδεολογικά σταθερός σοσιαλιστικός ἐργατοαγροτικός στρατός χρειάζονται τουλάχιστο μῆνες καί μῆνες.

16. Ἡ φτωχή ἀγροτιά τῆς Ρωσίας εἶναι σέ θέση νά ὑποστηρίξει τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πού καθοδηγεῖται ἀπό τήν ἐργατική τάξη, δέν εἶναι ὅμως σέ θέση νά κάνει ἀμέσως, τούτη τή στιγμή, σοβαρό ἐπαναστατικό πόλεμο. Θά ἦταν μοιραῖο λάθος νά ἀγνοήσει κανείς αὐτό τόν ἀντικειμενικό συσχετισμό τῶν ταξικῶν δυνάμεων στό συγκεκριμένο ζήτημα.

17. Συνεπῶς, ὁσοναφορᾶ τόν ἐπαναστατικό πόλεμο τά πράγματα παρουσιάζονται σήμερα ἔτσι:

ἄν ἡ γερμανική ἐπανάσταση ξεσποῦσε καί νικοῦσε στούς ἐρχόμενους τρεῖς-τέσσερις μῆνες, τότε ἴσως ἡ τακτική τοῦ ἄμεσου ἐπαναστατικοῦ πολέμου δέν θά χαντάκωνε τή σοσιαλιστική μας ἐπανάσταση.

Ἄν ὅμως ἡ γερμανική ἐπανάσταση δέν ἀρχίσει στούς ἐρχόμενους μῆνες, ἐνῶ ὁ πόλεμος θά συνεχίζεται, τότε ἡ πορεία τῶν γεγονότων θά εἶναι ἀναπόφευκτα ἡ παρακάτω: πολύ μεγάλες ἧττες θ'ἀναγκάσουν τή Ρωσία νά κλείσει ἀκόμη πιό ἀσύμφορη χωριστή εἰρήνη, καί τήν εἰρήνη αὐτή δέν θά τήν κλείσει μιά σοσιαλιστική κυβέρνηση, ἀλλά κάποια ἄλλη (λογουχάρη ὁ συνασπισμός τῆς ἀστικῆς Ράντας μέ τούς τσερνοφικούς ἤ κάτι

παρόμοιο. Γιατί ὁ στρατός τῶν ἀγροτῶν, πού ἐξαντλήθηκε τρομερά ἀπό τόν πόλεμο, ὕστερα ἀπό τίς πρῶτες κιόλας ἧττες—πιθανότατα μάλιστα ὄχι ὕστερα ἀπό μῆνες, μά ὕστερα ἀπό βδομάδες—θά ἀνατρέψει τή σοσιαλιστική ἐργατική κυβέρνηση.

18. Μέσα σέ μιά τέτια κατάσταση θά ἦταν τελείως ἀπαράδεκτη τακτική νά παίξουμε κορώνα-γράμματα τήν τύχη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, πού ἔχει ἤδη ἀρχίσει στή Ρωσία, μονάχα μέ τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ γερμανική ἐπανάσταση θά ἀρχίσει πολύ γρήγορα, σ'ἕνα χρονικό διάστημα πολύ σύντομο, πού μετριέται μέ βδομάδες. Ἡ τακτική αὐτή θά ἦταν τυχοδιωκτισμός. Δέν ἔχουμε τό δικαίωμα νά ριψοκινδυνέψουμε ἔτσι.

19. Καί ἡ γερμανική ἐπανάσταση δέν θά δυσκολευτεῖ καθόλου στίς ἀντικειμενικές της βάσεις, ἄν κλείσουμε χωριστή εἰρήνη. Μπορεῖ γιά ἕνα διάστημα νά τήν ἐξασθενίσει ὁ ἴλιγγος τοῦ σωβινισμοῦ, ἡ κατάσταση ὅμως τῆς Γερμανίας θά ἐξακολουθήσει νά εἶναι ἐξαιρετικά δύσκολη, ὁ πόλεμος μέ τήν Ἀγγλία καί τήν Ἀμερική θά τραβήξει σέ μάκρος, ὁ ἐπιθετικός ἰμπεριαλισμός θά ξεσκεπαστεῖ πέρα γιά πέρα καί ἀπό τίς δυό πλευρές. Ἡ Σοσιαλιστική Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας θά ἀποτελέσει ζωντανό παράδειγμα γιά τούς λαούς ὅλων τῶν χωρῶν, καί ἡ προπαγανδιστική, ἐπαναστατική ἐπίδραση αὐτοῦ τοῦ παραδείγματος θά εἶναι γιγάντια. Ἀπό τή μιά—τό ἀστικό καθεστώς καί ὁ πόλεμος δυό ὁμάδων ληστῶν, πόλεμος πέρα γιά πέρα κατακτητικός. Ἀπό τήν ἄλλη—ἡ εἰρήνη καί ἡ σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ.

20. Κλείνοντας χωριστή εἰρήνη, ἀπελευθερωνόμαστε στόν *ἀνώτερο βαθμό πού αὐτό μπορεῖ νά γίνει στή δοσμένη στιγμή* καί ἀπό τίς δυό ἐχθρικές ἰμπεριαλιστικές ὁμάδες, ἐπωφελούμενοι ἀπό τήν ἐχθρότητά τους κι'ἀπό τόν πόλεμο πού τούς ἐμποδίζει νά συνεννοηθοῦν ἐναντίον μας. Καί ἐπωφελούμαστε, γιατί θά ἔχουμε γιά μιά ὁρισμένη περίοδο λυμένα τά χέρια γιά νά συνεχίσουμε καί νά ἑδραιώσουμε τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Ἡ ἀναδιοργάνωση τῆς Ρωσίας μέ βάση τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, μέ βάση τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν καί τῆς μεγάλης βιομηχανίας, μέσα σέ συνθῆκες φυσικῆς *ἀνταλλαγῆς τῶν προϊόντων* ἀνάμεσα στήν πόλη καί στούς ἀγροτικούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς τῶν μικροαγροτῶν, εἶναι ἀπόλυτα ἐφικτή ἀπό οἰκονομική ἄποψη, μέ τόν ὅρο ὅτι θά ἐξασφαλίσουμε μερικούς μῆνες εἰρηνικῆς δουλιᾶς. Καί μιά τέτια ἀναδιοργάνωση θά κάνει τό σοσιαλισμό ἀκατανίκητο

καί στή Ρωσία καί σ'ὅλο τόν κόσμο, δημιουργώντας ταυτόχρονα μιά σταθερή οἰκονομική βάση γιά ἕναν ἰσχυρό ἐργατοαγροτικό Κόκκινο Στρατό.

21. Πραγματικά ἐπαναστατικός πόλεμος στή σημερινή στιγμή θά ἦταν ὁ πόλεμος τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας ἐνάντια στίς ἀστικές χῶρες, μέ σκοπό τήν ἀνατροπή τῆς ἀστικῆς τάξης στίς ἄλλες χῶρες, σκοπό πού θά τόν ἔχει βάλει ξεκάθαρα καί θά τόν ἔχει ἐγκρίνει ἀπόλυτα ὁ σοσιαλιστικός στρατός. *Εἶναι ὅμως φανερό* ὅτι στή *δοσμένη* στιγμή δέν μποροῦμε ἀκόμη νά βάλουμε στόν ἑαυτό μας αὐτό τό σκοπό. Θά πολεμούσαμε τώρα ἀντικειμενικά γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Πολωνίας, τῆς Λιθουανίας καί τῆς Κουρλανδίας. Κανένας ὅμως μαρξιστής δέν θά μπορέσει νά ἀρνηθεῖ, χωρίς νά ξεκόψει ἀπό τίς βάσεις τοῦ μαρξισμοῦ καί τοῦ σοσιαλισμοῦ γενικά, ὅτι τά συμφέροντα τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι πάνω ἀπό τά συμφέροντα τοῦ δικαιώματος αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν. Ἡ σοσιαλιστική μας δημοκρατία ἔκανε καί ἐξακολουθεῖ νά κάνει ὅ,τι μπορεῖ γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ δικαιώματος αὐτοδιάθεσης τῆς Φιλλανδίας, τῆς Οὐκρανίας κτλ. Ἐφόσον ὅμως ἡ συγκεκριμένη κατάσταση πραγμάτων διαμορφωθεῖ κατά τέτιο τρόπο, ὥστε ἡ ὕπαρξη τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας νά διατρέχει τή στιγμή αὐτή κίνδυνο, λόγω τῆς καταπάτησης τοῦ δικαιώματος αὐτοδιάθεσης ὁρισμένων ἐθνῶν (τῆς Πολωνίας, τῆς Λιθουανίας, τῆς Κουρλανδίας κτλ.), τότε, φυσικά, τά συμφέροντα τῆς διατήρησης τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας μπαίνουν πιό πάνω ἀπ'αὐτό τό δικαίωμα.

Γι'αὐτό, ὅποιος λέει: «δέν μποροῦμε νά ὑπογράψουμε μιά ἐπονείδιστη, ἀτιμωτική κτλ. εἰρήνη, νά προδόσουμε τήν Πολωνία κτλ.», δέν βλέπει πώς, κλείνοντας εἰρήνη μέ τόν ὅρο τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Πολωνίας, θά δυνάμωνε *ἀκόμη πιό πολύ* τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό ἐνάντια στήν Ἀγγλία, ἐνάντια στό Βέλγιο, στή Σερβία καί στίς ἄλλες χῶρες. Μιά εἰρήνη μέ τόν ὅρο τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Πολωνίας, τῆς Λιθουανίας, τῆς Κουρλανδίας θά ἦταν «πατριωτική» εἰρήνη *ἀπό τήν ἄποψη τῆς Ρωσίας,* δέν θά ἔπαυε ὅμως καθόλου νά εἶναι εἰρήνη *μ'αὐτούς πού θέλουν τίς προσαρτήσεις,* μέ τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές.

21 τοῦ Γενάρη 1918. Στίς θέσεις αὐτές πρέπει νά προστεθεῖ:

22. Οἱ μαζικές ἀπεργίες στήν Αὐστρία καί στή Γερμανία, ἔπειτα ὁ σχηματισμός Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν στό

Βερολίνο καί στή Βιέννη, τέλος ή ἔναρξη στίς 18-20 τοῦ Γενάρη ἐνόπλων συγκρούσεων καί όδομαχιῶν στό Βερολίνο,—ὅλα αὐτά μᾶς κάνουν νά παραδεχτοῦμε σάν γεγονός, ὅτι στή Γερμανία ἄρχισε ή ἐπανάσταση.

'Από τό γεγονός αὐτό ἀπορέει γιά μᾶς ή δυνατότητα νά συνεχίσουμε ἀκόμη γιά μιά όρισμένη περίοδο καί νά παρατείνουμε τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης.

Γράφτηκαν: οί θέσεις στίς 7 (20) τοῦ Γενάρη· ή 22η θέση στίς 21 τοῦ Γενάρη (3 τοῦ Φλεβάρη)· ή εἰσαγωγή νωρίτερα ἀπό τίς 11 (24) τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύτηκαν (χωρίς τήν 22η θέση) στίς 24 (11) τοῦ Φλεβάρη 1918 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 34 'Υπογραφή: Ν. Λ έ ν ι ν

'Η 22η θέση πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1949 στήν 4η ἔκδοση τῶν 'Απάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. 26ος

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο· ή εἰσαγωγή σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΣΥΝΑΨΗ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΕ ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΙΣ

Τίς θέσεις πού παρέθεσα πιό πάνω τίς διάβασα στίς 8 τοῦ Γενάρη 1918 σέ μιά μικρή ἀνεπίσημη σύσκεψη κομματικῶν στελεχῶν. Ἡ συζήτηση πού ἔγινε πάνω σ'αὐτές ἔδειξε ὅτι στό Κόμμα ὑπάρχουν τρεῖς γνῶμες σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό: οἱ μισοί περίπου ἀπό τούς συντρόφους πού πῆραν μέρος στή σύσκεψη τάχθηκαν ὑπέρ τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου (τήν ἄποψη αὐτή τήν ὀνόμαζαν κάπου-κάπου «μοσχοβίτικη», γιατί τό Γραφεῖο Περιοχῆς τῆς Μόσχας τοῦ Κόμματός μας τήν υἱοθέτησε πρίν ἀπό ἄλλες ὀργανώσεις· ἔπειτα, περίπου τό ἕνα τέταρτο τάχθηκε μέ τόν Τρότσκι, πού πρότεινε «νά κηρυχθεῖ ἡ λήξη τῆς κατάστασης πολέμου, νά ἀποστρατευθεῖ ὁ στρατός καί νά σταλοῦν οἱ στρατιῶτες στά σπίτια τους, νά μήν ὑπογραφεῖ ὅμως εἰρήνη, καί, τέλος, τό ἕνα τέταρτο περίπου τάχθηκε μέ μένα.

Ἡ κατάσταση πού δημιουργήθηκε μέσα στό Κόμμα μοῦ θυμίζει πολύ τήν κατάσταση πού ὑπῆρχε τό καλοκαίρι τοῦ 1907, ὅταν ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν μπολσεβίκων ἦταν ὑπέρ τῆς ἀποχῆς ἀπό τίς ἐκλογές τῆς III Δούμας, ὅταν ἐγώ ὑποστήριζα, δίπλα στόν Ντάν, ὅτι πρέπει νά πάρουμε μέρος στίς ἐκλογές καί γι'αὐτό δέχτηκα βιαιότατες ἐπιθέσεις γιά ὀπορτουνισμό. Ἀντικειμενικά, τό ζήτημα παρουσιάζεται ἀκριβῶς τό ἴδιο καί τώρα ἐπίσης: ὅπως καί τότε, ἡ πλειοψηφία τῶν κομματικῶν στελεχῶν, ξεκινώντας ἀπό τά καλύτερα ἐπαναστατικά ἐλατήρια καί τίς καλύτερες κομματικές παραδόσεις, ἀφήνει νά παρασυρθεῖ ἀπό ἕνα «ἠχηρό» σύνθημα *χωρίς νά συλλαμβάνει τήν καινούργια* κοινωνικο-οικονομική καί πολιτική κατάσταση, χωρίς νά παίρ-

νει ὑπόψη της *τήν ἀλλαγή τῶν συνθηκῶν,* πού ἀπαιτεῖ γρήγορη, ἀπότομη ἀλλαγή τῆς τακτικῆς. Κι᾽ὅπως καί τότε, εἶμαι ἀναγκασμένος νά συγκεντρώσω ὅλη τή συζήτηση γύρω ἀπό τήν ἐξήγηση τοῦ ζητήματος, ὅτι ὁ μαρξισμός ἀπαιτεῖ νά παίρνονται ὑπόψη οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες καί οἱ ἀλλαγές τους, ὅτι τό ζήτημα πρέπει νά μπαίνει συγκεκριμένα, ἀνάλογα μ᾽αὐτές τίς συνθῆκες, ὅτι ἡ ριζική ἀλλαγή συνίσταται τώρα στή δημιουργία δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ τῆς Ρωσίας, ὅτι πάνω ἀπόλα καί γιά μᾶς *κι᾽ἀπό τή διεθνή σοσιαλιστική ἄποψη* προέχει ἡ διατήρηση αὐτῆς τῆς δημοκρατίας, πού ἄρχισε ἤδη τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, ὅτι τή στιγμή αὐτή τό σύνθημα τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου ἀπομέρους τῆς Ρωσίας θά σήμαινε ἤ λογοκοπία καί κούφια ἐπίδειξη, ἤ θά ἰσοδυναμοῦσε ἀντικειμενικά μέ πέσιμο στήν παγίδα πού μᾶς ἔστησαν οἱ ἰμπεριαλιστές, οἱ ὁποῖοι θέλουν νά μᾶς *παρασύρουν* σάν μιά ἀδύνατη γιά τήν ὥρα μονάδα, στή συνέχιση τοῦ *ἰμπεριαλιστικοῦ* πολέμου καί *νά συντρίψουν* ὅσο μποροῦν πιό ἀνέξοδα τή νεαρή δημοκρατία τῶν Σοβιέτ.

«Εἶμαι ὑπέρ τῆς παλιᾶς θέσης τοῦ Λένιν»—ἀναφώνησε ἕνας ἀπό τούς νεαρούς συντρόφους τῆς Μόσχας (τά νιάτα εἶναι μιά ἀπό τίς μεγαλύτερες ἀρετές αὐτῆς τῆς ὁμάδας τῶν ὁμιλητῶν). Κι᾽ὁ ἴδιος πάλι ὁμιλητής μέ κατηγοροῦσε πώς δῆθεν ἐπαναλαβαίνω τά παλιά ἐπιχειρήματα τῶν ἀμυνιτῶν, πού ἔλεγαν ὅτι εἶναι ἀπίθανη μιά ἐπανάσταση στή Γερμανία.

Μά αὐτό ἀκριβῶς εἶναι τό κακό, ὅτι οἱ σύντροφοι τῆς Μόσχας θέλουν νά μένουν στήν παλιά θέση *τακτικῆς* καί ἀρνοῦνται ἐπίμονα νά δοῦν πώς ἡ θέση αὐτή *ἄλλαξε*, πώς δημιουργήθηκε μιά *καινούργια ἀντικειμενική* θέση.

Καί μάλιστα, πάνω στό ζῆλο τους νά ἐπαναλαβαίνουν τά παλιά συνθήματα, οἱ σύντροφοι τῆς Μόσχας δέν πῆραν ὑπόψη τους ὅτι ἐμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι, γίναμε τώρα ὅλοι ἀμυνίτες. Γιατί, ἀνατρέποντας τήν ἀστική τάξη, ξεσκίζοντας καί ἀποκαλύπτοντας τά μυστικά σύμφωνα, προτείνοντας σ᾽ὅλους τούς λαούς εἰρήνη πραγματικά ...*

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 8 καί 11
(21 καί 24) τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή
Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

---

* Σ᾽αὐτό τό σημεῖο τό χειρόγραφο διακόπτεται. *Ἡ Σύντ.*

ΟΜΙΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 11 (24) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918[102]

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1

Πρῶτος παίρνει τό λόγο ὁ σύντρ. Λένιν πού τονίζει ὅτι στή σύσκεψη τῆς 8 (21) τοῦ Γενάρη πάνω στό ζήτημα αὐτό διαμορφώθηκαν τρεῖς ἀπόψεις, καί βάζει τό ζήτημα νά συζητηθεῖ τό ζήτημα αὐτό, ἐξετάζοντας ἕνα-ἕνα τά ἄρθρα τῶν θέσεων ὅπως τίς ἔκθεσε, ἤ νά ἀρχίσει γενική συζήτηση. Ψηφίζεται ἡ δεύτερη πρόταση καί ὁ λόγος δίνεται στόν Λένιν.

Ὁ Λένιν στήν ὁμιλία του ἐκθέτει τίς τρεῖς ἀπόψεις πού διαμορφώθηκαν στήν προηγούμενη σύσκεψη: 1) χωριστή εἰρήνη μέ προσαρτήσεις, 2) ἐπαναστατικός πόλεμος καί 3) νά δηλώσουμε ὅτι ὁ πόλεμος σταμάτησε, νά ἀποστρατευθεῖ ὁ στρατός, ὅμως εἰρήνη νά μήν ὑπογραφεῖ. Στήν προηγούμενη σύσκεψη ἡ πρώτη ἄποψη συγκέντρωσε 15 ψήφους, ἡ δεύτερη 32 καί ἡ τρίτη 16.

Ὁ σύντρ. Λένιν τονίζει ὅτι οἱ μπολσεβίκοι δέν ἀρνήθηκαν καμιά φορά τήν ἄμυνα, ὅμως ἡ ἄμυνα αὐτή καί ἡ ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας θά ἔπρεπε νά ἔχει ὑπόψη της μιά καθορισμένη καί συγκεκριμένη κατάσταση, ἡ ὁποία ὑπάρχει σήμερα, καί συγκεκριμένα: ἡ ὑπεράσπιση τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας ἀπό ἕναν ἐξαιρετικά δυνατό διεθνή ἰμπεριαλισμό. Τό ζήτημα εἶναι μόνο, πῶς ἐμεῖς πρέπει νά ὑπερασπίσουμε τήν πατρίδα, τή σοσιαλιστική δημοκρατία. Ὁ στρατός εἶναι ὑπερβολικά κουρασμένος ἀπό τόν πόλεμο· τά ἄλογα βρίσκονται σέ τέτια κατάσταση, πού δέν θά μπορέσουμε νά μεταφέρουμε τό πυροβολικό σέ περίπτωση ἐπίθεσης· ἡ κατάσταση τῶν γερμανῶν στά νησιά τῆς Βαλτικῆς θάλασσας εἶναι τόσο καλή, πού σέ περίπτωση ἐπίθεσης θά μπορέσουν νά καταλάβουν τό Ρεβάλ καί τήν Πετρούπολη μέ γυμνά χέρια. Συνεχίζοντας κάτω ἀπό τέτιες

συνθῆκες τόν πόλεμο, θά δυναμώσουμε ἐξαιρετικά τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό, εἰρήνη θά ἀναγκαστοῦμε νά κλείσουμε ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς, ὅμως τότε ἡ εἰρήνη θά εἶναι χειρότερη, γιατί δέν θά τήν κλείσουμε ἐμεῖς. Χωρίς ἀμφιβολία, ἡ εἰρήνη, πού εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά κλείσουμε τώρα, εἶναι εἰρήνη ἐπονείδιστη, ὅμως, ἄν ἀρχίσει πόλεμος, τότε ἡ κυβέρνησή μας θά σαρωθεῖ καί τήν εἰρήνη θά τήν κλείσει ἄλλη κυβέρνηση. Σήμερα στηριζόμαστε ὄχι μόνο στό προλεταριάτο, ἀλλά καί στή φτωχή ἀγροτιά πού, σέ περίπτωση συνέχισης τοῦ πολέμου, θά φύγει ἀπό μᾶς. Ἡ παράταση τοῦ πολέμου ἐξυπηρετεῖ τά συμφέροντα τοῦ γαλλικοῦ, τοῦ ἀγγλικοῦ καί τοῦ ἀμερικανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, πράγμα πού ἀποδεικνύεται π.χ. ἀπό τήν πρόταση τήν ὁποία ἔκαναν οἱ ἀμερικανοί στό στρατηγεῖο τοῦ Κριλένκο γιά ἑκατό ρούβλια σέ κάθε ρῶσο στρατιώτη. Οἱ σύντροφοι πού εἶναι ὑπέρ τῆς ἄποψης τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου λένε ὅτι ἔτσι θά βρισκόμαστε σέ κατάσταση ἐμφυλίου πολέμου μέ τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό καί μέ τόν τρόπο αὐτό θά διεγείρουμε τήν ἐπανάσταση στή Γερμανία. Ὅμως ἡ Γερμανία μόλις τώρα ἄρχισε νά ἐγκυμονεῖ τήν ἐπανάσταση, ἐνῶ σέ μᾶς γεννήθηκε ἤδη ἕνα τελείως γερό παιδί — ἡ σοσιαλιστική δημοκρατία, πού μπορεῖ νά τό σκοτώσουμε, ἄν ἀρχίσουμε τόν πόλεμο. Στά χέρια μας ἔχουμε ἐγκύκλιο ἐπιστολή τῶν γερμανῶν σοσιαλδημοκρατῶν, ἔχουμε πληροφορίες γιά τή στάση ἀπέναντί μας τῶν δυό ρευμάτων τοῦ κέντρου, ἀπό τά ὁποῖα τό ἕνα θεωρεῖ ὅτι εἴμαστε ἐξαγορασμένοι κι᾿ὅτι τώρα στό Μπρέστ παίζεται μιά κωμωδία μέ ρόλους πού κατανεμήθηκαν ἀπό τά πρίν. Ἡ μερίδα αὐτή μᾶς ἐπιτίθεται γιά τήν ἀνακωχή. Ἡ ἄλλη μερίδα τῶν ὀπαδῶν τοῦ Κάουτσκι δηλώνει ὅτι δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία γιά τήν προσωπική τιμιότητα τῶν ἀρχηγῶν τῶν μπολσεβίκων, ὅμως ἡ συμπεριφορά τῶν μπολσεβίκων ψυχολογικά εἶναι ἀνεξήγητη[103]. Δέν ξέρουμε τή γνώμη τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν. Οἱ ἄγγλοι ἐργάτες ὑποστηρίζουν τήν ἐπιθυμία μας γιά εἰρήνη. Βέβαια, ἡ εἰρήνη πού θά κλείσουμε θά εἶναι εἰρήνη ἐπονείδιστη, ὅμως μᾶς εἶναι ἀπαραίτητο τό τραινάρισμα γιά νά ἐφαρμόσουμε στή ζωή τίς κοινωνικές μεταρυθμίσεις (νά πάρουμε τουλάχιστο τά μέσα μεταφορᾶς)· εἶναι ἀνάγκη νά σταθεροποιηθοῦμε, ὅμως γι᾿αὐτό χρειάζεται χρόνος. Εἶναι ἀναγκαῖο νά ξεκάνουμε ὁλοκληρωτικά τήν ἀστική τάξη, ἀλλά γι᾿αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά ἔχουμε καί τά δυό μας χέρια ἐλεύθερα. Ἀφοῦ τό κάνουμε αὐτό καί ἀπελευθερώσουμε καί τά δυό μας χέρια, τότε θά μπορέσουμε νά κάνουμε ἐπαναστατικό πόλεμο ἐνάντια στό

διεθνή ἰμπεριαλισμό. Τά κλιμάκια τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐθελοντικοῦ στρατοῦ πού δημιουργήθηκαν σήμερα εἶναι οἱ ἀξιωματικοί τοῦ μελλοντικοῦ μας στρατοῦ.

Αὐτό πού προτείνει ὁ σύντρ. Τρότσκι—νά σταματήσουμε τόν πόλεμο, νά μήν ὑπογράψουμε τήν εἰρήνη καί νά ἀποστρατεύσουμε τό στρατό —εἶναι διεθνής πολιτική διαδήλωση. Μέ τήν ἀποχώρηση τῶν στρατευμάτων μας πετυχαίνουμε τήν παράδοση τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας τῆς 'Εσθονίας στούς γερμανούς. Λένε πώς ὅταν κλείσουμε εἰρήνη, ἀπελευθερώνουμε μ'αὐτό τά χέρια τῶν ἰαπώνων καί τῶν ἀμερικανῶν, οἱ ὁποῖοι ἀμέσως θά καταλάβουν τό Βλαδιβοστόκ. Ὅμως, ὡσότου αὐτοί φτάσουν ὥς τό 'Ιρκούτσκ, ἐμεῖς θά μπορέσουμε νά δυναμώσουμε τή σοσιαλιστική μας δημοκρατία. Φυσικά, ὑπογράφοντας τήν εἰρήνη, προδίνουμε τήν Πολωνία πού ἀπόκτησε τήν αὐτοδιάθεσή της, ὅμως διατηροῦμε τή σοσιαλιστική δημοκρατία τῆς 'Εσθονίας καί μᾶς δίνεται ἡ δυνατότητα νά στερεώσουμε τίς κατακτήσεις μας. Βέβαια, ἐμεῖς κάνουμε μιά στροφή πρός τά δεξιά, πού μᾶς ὁδηγεῖ μέσω ἑνός σταύλου πού εἶναι πολύ ἀκάθαρτος, ὅμως εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά τό κάνουμε αὐτό. Ἄν οἱ γερμανοί ἀρχίσουν τήν ἐπίθεση, τότε θά ἀναγκαστοῦμε νά ὑπογράψουμε ὁποιαδήποτε εἰρήνη, καί τότε, ἀσφαλῶς, ἡ εἰρήνη αὐτή θά εἶναι χειρότερη. Γιά νά σωθεῖ ἡ σοσιαλιστική δημοκρατία, τά τρία δισεκατομμύρια ἀποζημίωση δέν εἶναι πολύ ἀκριβή τιμή. Ὑπογράφοντας τώρα τήν εἰρήνη, δείχνουμε ὁλοφάνερα στίς πλατιές μάζες ὅτι οἱ ἰμπεριαλιστές (τῆς Γερμανίας, τῆς 'Αγγλίας καί τῆς Γαλλίας), πού κατέλαβαν τή Ρίγα καί τή Βαγδάτη, συνεχίζουν νά πολεμοῦν, ἐνῶ ἐμεῖς ἀναπτυσσόμαστε, ἀναπτύσσεται ἡ σοσιαλιστική δημοκρατία.

2

Ὁ σύντρ. Λένιν τονίζει ὅτι δέν συμφωνεῖ σέ μερικά μέρη μέ τούς ὁμοϊδεάτες του, τόν Στάλιν καί τόν Ζηνόβιεφ[104]. 'Από τή μιά μεριά, στή Δύση ἀσφαλῶς ὑπάρχει μαζικό κίνημα, ὅμως ἡ ἐπανάσταση ἐκεῖ ἀκόμη δέν ἄρχισε. Ἄν ὅμως ἐξαιτίας αὐτοῦ ἀλλάζαμε τήν τακτική μας, τότε θά γινόμασταν προδότες τοῦ διεθνοῦς σοσιαλισμοῦ. Ὁ Λένιν δέν συμφωνεῖ μέ τόν Ζηνόβιεφ ὅτι τό κλείσιμο τῆς εἰρήνης θά ἀδυνατίσει προσωρινά τό κίνημα στή Δύση. Ἄν πιστεύουμε ὅτι τό κίνημα τῆς Γερμανίας, σέ περίπτωση διακοπῆς τῶν εἰρηνικῶν συνομιλιῶν, μπορεῖ νά ἀναπτυχθεῖ ἀμέσως, τότε πρέπει νά θυσιαστοῦμε ἐμεῖς, γιατί ἡ

ἐπανάσταση στή Γερμανία θά εἶναι πολύ πιό δυνατή ἀπό τή δική μας. 'Αλλά ἡ οὐσία εἶναι ὅτι ἐκεῖ τό κίνημα ἀκόμη δέν ἄρχισε, ὅμως σέ μᾶς τό κίνημα αὐτό ἔχει ἤδη νεογέννητο βρέφος πού φωνάζει δυνατά, κι'ἄν σήμερα δέν ποῦμε καθαρά ὅτι συμφωνοῦμε νά κλειστεῖ εἰρήνη, τότε θά χαθοῦμε. Γιά μᾶς εἶναι βασικό νά κρατηθοῦμε ὡσότου ἀρχίσει ἡ γενική σοσιαλιστική ἐπανάσταση, κι'αὐτό μποροῦμε νά τό πετύχουμε μόνο ὅταν κλείσουμε εἰρήνη.

3

'Ο σύντρ. Λένιν προτείνει νά μπεῖ σέ ψηφοφορία ὅτι μέ κάθε τρόπο παρατείνουμε τήν ὑπογραφή τῆς εἰρήνης.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1922 στή Συλλογή ἔργων τοῦ Ν. Λένιν (Β. Οὐλιάνοφ), τόμ. XV· ἡ τρίτη ὁμιλία τό 1929 στό βιβλίο «Πρακτικά τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ. Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ[105]

10-18 (23-31) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918

Δημοσιεύτηκε στίς 12, 13, 14 καί 20 τοῦ Γενάρη 1918 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 8, 9, 10 καί 15· στίς 26 (13), 27 (14) τοῦ Γενάρη, 2 τοῦ Φλεβάρη (20 τοῦ Γενάρη) 1918 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 9, 10 καί 15

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»

Τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν κατάργηση στή σοβιετική νομοθεσία τῶν παραπομπῶν στή Συντακτική Συνέλευση πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

1

ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ 11 (24) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ

Σύντροφοι! Ἐξονόματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πρέπει νά σᾶς ἐκθέσω τή δράση του στό διάστημα τῶν 2½ μηνῶν πού πέρασαν ἀπό τότε πού δημιουργήθηκε ἡ Σοβιετική ἐξουσία καί ἡ Σοβιετική κυβέρνηση στή Ρωσία.

Τό διάστημα τῶν 2½ μηνῶν εἶναι μόνο κατά πέντε μέρες μεγαλύτερο ἀπό τό διάστημα πού κράτησε ἡ προηγούμενη ἐξουσία τῶν ἐργατῶν πάνω σέ ὁλόκληρη χώρα, ἤ πάνω στούς ἐκμεταλλευτές καί τούς καπιταλιστές — ἡ ἐξουσία τῶν ἐργατῶν τοῦ Παρισιοῦ τήν ἐποχή τῆς Κομμούνας τοῦ Παρισιοῦ τοῦ 1871.

Τήν ἐξουσία αὐτή τῶν ἐργατῶν πρέπει νά τή θυμηθοῦμε κατά πρῶτο λόγο, ρίχνοντας μιά ματιά στό παρελθόν καί συγκρίνοντάς την μέ τή Σοβιετική ἐξουσία πού σχηματίστηκε στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη. Καί ἀπ᾿αὐτή τή σύγκριση τῆς προηγούμενης δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου μέ τή σημερινή, μποροῦμε νά δοῦμε ἀμέσως τί γιγάντιο βῆμα ἔκανε τό διεθνές ἐργατικό κίνημα καί σέ τί ἀσύγκριτα εὐνοϊκότερη κατάσταση βρίσκεται ἡ Σοβιετική ἐξουσία στή Ρωσία, παρά τίς χωρίς προηγούμενο περίπλοκες συνθῆκες πού δημιουργοῦν ὁ πόλεμος καί τό οἰκονομικό χάος.

Οἱ ἐργάτες τοῦ Παρισιοῦ, δημιουργώντας γιά πρώτη φορά τήν Κομμούνα, πού ἀποτελεῖ τό ἔμβρυο τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἀφοῦ κρατήθηκαν 2 μῆνες καί 10 μέρες, ἔπεσαν κάτω ἀπό τά πυρά τῶν γάλλων καντέτων, μενσεβίκων καί δεξιῶν ἐσέρων-καλεντινικῶν. Οἱ γάλλοι ἐργάτες χρειάστηκε νά πληρώσουν μέ

ἐξαιρετικά βαριές θυσίες τήν πρώτη πείρα τῆς ἐργατικῆς κυβέρνησης, πού τό νόημά της καί τούς σκοπούς της δέν τούς ἤξερε ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν ἀγροτῶν τῆς Γαλλίας.

᾿Εμεῖς βρισκόμαστε σέ πολύ πιό εὐνοϊκές συνθῆκες, γιατί οἱ ρῶσοι στρατιῶτες, ἐργάτες καί ἀγρότες μπόρεσαν νά δημιουργήσουν ἕνα μηχανισμό —τή Σοβιετική κυβέρνηση —πού ἔκανε γνωστές σ᾿ὅλο τόν κόσμο τίς μορφές τοῦ ἀγώνα τους. Νά τί, πρίν ἀπόλα, κάνει διαφορετική τήν κατάσταση τῶν ρώσων ἐργατῶν καί ἀγροτῶν σέ σύγκριση μέ τήν ἐξουσία τοῦ προλεταριάτου τοῦ Παρισιοῦ. ᾿Εκεῖνοι δέν εἶχαν μηχανισμό, ἡ χώρα δέν τούς κατάλαβε, ἐνῶ ἐμεῖς στηριχτήκαμε ἀμέσως στή Σοβιετική ἐξουσία καί γι᾿αὐτό δέν εἴχαμε ποτέ ἀμφιβολία ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἔχει τίς συμπάθειες καί τήν πιό θερμή, τήν πιό ἀμέριστη ὑποστήριξη τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῶν μαζῶν, καί ὅτι γι᾿αὐτό τό λόγο ἡ Σοβιετική ἐξουσία εἶναι ἀκατανίκητη.

Οἱ ἄνθρωποι πού ἔβλεπαν μέ σκεπτικισμό τή Σοβιετική ἐξουσία καί πού συχνά, συνειδητά ἤ ἀσυνείδητα, τήν πουλοῦσαν καί τήν ὁδηγοῦσαν στό δρόμο τῶν συμβιβασμῶν μέ τούς καπιταλιστές καί τούς ἰμπεριαλιστές, οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ξεκούφαναν τόν κόσμο μέ τίς φωνές ὅτι στή Ρωσία δέν μπορεῖ νά διατηρηθεῖ ἐξουσία μόνο τοῦ προλεταριάτου. Λές καί μποροῦσαν οἱ μπολσεβίκοι ἤ οἱ ὀπαδοί τους νά ξεχάσουν ἔστω καί γιά μιά στιγμή ὅτι στή Ρωσία μπορεῖ νά διατηρηθεῖ γιά μακρόχρονο διάστημα μόνο ἡ ἐξουσία ἐκείνη πού θά μπορέσει νά συνενώσει τήν ἐργατική τάξη, τήν πλειοηφία τῶν ἀγροτῶν, ὅλες τίς ἐργαζόμενες καί ἐκμεταλλευόμενες τάξεις σέ μιά, ἀδιάρηκτα συνδεμένη δύναμη, πού νά ἀγωνίζεται ἐνάντια στούς τσιφλικάδες καί στήν ἀστική τάξη.

Ποτέ δέν ἀμφιβάλλαμε ὅτι μόνο ἡ συμμαχία τῶν ἐργατῶν μέ τούς φτωχούς ἀγρότες, τούς μισοπρολετάριους, γιά τούς ὁποίους μιλάει τό πρόγραμμα τοῦ Κόμματός μας, μπορεῖ νά ἀγκαλιάσει στή Ρωσία τήν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ καί νά ἐξασφαλίσει μιά σταθερή ὑποστήριξη στήν ἐξουσία. Καί κατορθώσαμε ὕστερα ἀπό τίς 25 τοῦ ᾿Οχτώβρη, ἀμέσως, μέσα σέ λίγες ἑβδομάδες, νά ὑπερνικήσουμε ὅλες τίς δυσκολίες καί νά δημιουργήσουμε ἐξουσία πάνω στή βάση μιᾶς τέτιας σταθερῆς συμμαχίας.

Ναί, σύντροφοι! Ὅταν τό Κόμμα τῶν ἐσέρων, στήν παλιά του μορφή, τότε πού οἱ ἀγρότες δέν καταλάβαιναν ἀκόμη ποιός εἶναι σ᾿αὐτό τό Κόμμα πραγματικός ὀπαδός τοῦ σοσιαλισμοῦ,

ἔριξε τό σύνθημα τῆς ἐξισωτικῆς χρήσης τῆς γῆς, χωρίς νά θέλει νά ξέρει ποιός θά ἐκπληρώσει αὐτό τό καθῆκον, σέ συμμαχία μέ τήν ἀστική τάξη ἤ ὄχι, ἐμεῖς λέγαμε πώς αὐτό ἦταν ἀπάτη. Καί αὐτή ἡ μερίδα, πού τώρα εἶδε ὅτι δέν ἔχει μαζί της τό λαό, ὅτι εἶναι μιά σαπουνόφουσκα, ἰσχυριζόταν ὅτι μπορεῖ νά ἐφαρμόσει τό σύστημα τῆς ἐξισωτικῆς χρήσης τῆς γῆς σέ συμμαχία μέ τήν ἀστική τάξη. Αὐτό ἦταν ἡ κυριότερη ἀπάτη. Καί ὅταν ἡ ρωσική ἐπανάσταση ἔδοσε τήν πείρα τῆς συνεργασίας τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν μέ τήν ἀστική τάξη, σέ μιά κρισιμότατη στιγμή τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ, ὅταν ὁ πόλεμος κατέστρεφε καί καταστρέφει τό λαό, καταδικάζοντας ἑκατομμύρια ἀνθρώπους στό θάνατο ἀπό τήν πείνα, καί οἱ συνέπειές του ἔδειξαν στήν πράξη τήν πείρα τῆς πολιτικῆς τῶν συμβιβασμῶν, ὅταν τά ἴδια τά Σοβιέτ ἔζησαν καί ἔνιωσαν αὐτή τήν πείρα, περνώντας ἀπό τό σχολειό τῶν συμβιβασμῶν, τότε ἔγινε ὁλοφάνερο ὅτι ὑπάρχει ἕνας ὑγιής, βιώσιμος, μεγάλος σοσιαλιστικός πυρήνας μέσα στή διδασκαλία ἐκείνων πού ἤθελαν νά συνενώσουν τήν ἀγροτιά—τό ἐργαζόμενο τμῆμα της—μέ τό μεγάλο σοσιαλιστικό κίνημα τῶν ἐργατῶν ὅλου τοῦ κόσμου.

Καί ἀμέσως, μόλις αὐτό τό ζήτημα μπῆκε καθαρά καί σταράτα ἀπό πρακτική ἄποψη μπροστά στήν ἀγροτιά, ἔγινε ἐκεῖνο γιά τό ὁποῖο κανείς δέν εἶχε ἀμφιβολία, ὅπως ἔδειξαν τώρα τά ἀγροτικά Σοβιέτ καί συνέδρια: ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νά πραγματοποιηθεῖ ὁ σοσιαλισμός στήν πράξη, οἱ ἀγρότες απόκτησαν τή δυνατότητα νά δοῦν καθαρά τίς δυό αὐτές βασικές πολιτικές γραμμές—συμμαχία μέ τήν ἀστική τάξη ἤ μέ τίς ἐργαζόμενες μάζες. Τότε οἱ ἀγρότες κατάλαβαν ὅτι τό Κόμμα πού ἐκφράζει τούς πραγματικούς πόθους καί τά συμφέροντα τῆς ἀγροτιᾶς εἶναι τό Κόμμα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Καί ὅταν κλείσαμε μέ τό Κόμμα αὐτό τήν κυβερνητική μας συμμαχία, ὀργανώσαμε εὐθύς ἐξαρχῆς τή δουλιά ἔτσι, ὥστε ἡ συμμαχία αὐτή νά στηρίζεται στίς πιό σαφεῖς καί ξεκάθαρες ἀρχές. Ἄν οἱ ἀγρότες τῆς Ρωσίας θέλουν νά πραγματοποιήσουν τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς σέ συμμαχία μέ τούς ἐργάτες, πού θά προβοῦν στήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν καί θά ὀργανώσουν τόν ἐργατικό ἔλεγχο,—εἶναι οἱ πιστοί συνεργάτες μας, οἱ πιό πιστοί καί πιό πολύτιμοι σύμμαχοί μας. Δέν ὑπάρχει, σύντροφοι, κανένας σοσιαλιστής πού δέν θά παραδεχόταν τήν ὁλοφάνερη ἀλήθεια πώς ἀνάμεσα στό σοσιαλισμό καί τόν καπιταλισμό μεσολαβεῖ μιά μακρόχρονη, περισσότερο ἤ λιγότερο δύσκολη, μεταβατική περίοδος, ἡ περίοδος τῆς δικτατορίας τοῦ προλετα-

ριάτου, καί ὅτι οἱ μορφές τῆς περιόδου αὐτῆς θά ἐξαρτηθοῦν πολύ ἀπό τοῦτο: ὑπερισχύει ἡ μικρή ἤ ἡ μεγάλη ἰδιοκτησία, ἡ μικρή ἤ ἡ μεγάλη καλλιέργεια; Καταλαβαίνει κανείς ὅτι τό πέρασμα στό σοσιαλισμό στήν 'Εσθονία, στή μικρή αὐτή χώρα, ὅπου ὅλοι γενικά οἱ κάτοικοι εἶναι ἐγγράμματοι καί πού ἀποτελεῖται ἀπό μεγάλα ἀγροτικά νοικοκυριά, δέν μπορεῖ νά εἶναι τό ἴδιο μέ τό πέρασμα στό σοσιαλισμό σέ μιά χώρα πού εἶναι κυρίως μικροαστική, ὅπως ἡ Ρωσία. Αὐτό πρέπει νά τό ἔχουμε ὑπόψη μας.

Κάθε συνειδητός σοσιαλιστής λέει πώς δέν ἐπιτρέπεται νά ἐπιβάλουμε μέ τό ζόρι τό σοσιαλισμό στούς ἀγρότες καί πώς πρέπει νά ὑπολογίζουμε μόνο στή δύναμη τοῦ παραδείγματος καί στήν ἀφομοίωση ἀπό τήν ἀγροτική μάζα τῆς πείρας τῆς ζωῆς. Πῶς νομίζει ἡ ἀγροτική μάζα ὅτι εἶναι καλύτερα νά περάσει στό σοσιαλισμό; Νά τό πρόβλημα πού μπῆκε τώρα πρακτικά μπροστά στή ρωσική ἀγροτιά. Πῶς μπορεῖ ἡ ἴδια νά ὑποστηρίξει τό σοσιαλιστικό προλεταριάτο καί νά ἀρχίσει τό πέρασμα στό σοσιαλισμό; Καί οἱ ἀγρότες ἄρχισαν ἤδη αὐτό τό πέρασμα, κι'ἐμεῖς τούς ἔχουμε πλήρη ἐμπιστοσύνη.

'Η συμμαχία πού κλείσαμε μέ τούς ἀριστερούς σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες δημιουργήθηκε πάνω σέ στέρεη βάση καί δυναμώνει ὄχι μέ τίς μέρες, ἀλλά μέ τίς ὧρες. Ἄν στίς ἀρχές τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων εἶχε λόγους νά φοβᾶται ὅτι ἡ φραξιονιστική πάλη θά μπαίνει ἐμπόδιο στή δουλιά, τώρα πιά, μέ βάση τήν πείρα τῆς δίμηνης κοινῆς δουλιᾶς πρέπει νά πῶ κατηγορηματικά ὅτι πάνω στά περισσότερα ζητήματα παίρνονται ὁμόφωνες ἀποφάσεις.

Ξέρουμε πώς μόνο ὅταν ἡ πείρα δείχνει στούς ἀγρότες τί λογῆς, λογουχάρη, πρέπει νά εἶναι ἡ ἀνταλλαγή ἀνάμεσα στήν πόλη καί στό χωριό, αὐτοί οἱ ἴδιοι ἀπό τά κάτω, μέ βάση τήν ἴδια τους τήν πείρα, καθορίζουν τίς σχέσεις τους. 'Από τό ἄλλο μέρος, ἡ πείρα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου δείχνει καθαρά στούς ἐκπροσώπους τῶν ἀγροτῶν πώς δέν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος πρός τό σοσιαλισμό, ἐκτός ἀπό τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τήν ἀμείλικτη κατάπνιξη τῆς κυριαρχίας τῶν ἐκμεταλλευτῶν. (Χειροκροτήματα.)

Σύντροφοι! Κάθε φορά πού θίγουμε αὐτό τό θέμα σέ τούτη τή συνέλευση, εἴτε στήν ΚΕΕ, μοῦ τυχαίνει νά ἀκούω πότε-πότε ἀπό τή δεξιά πτέρυγα τῆς συνέλευσης φωνές: «δικτάτορας!». Μάλιστα, «ὅταν εἴμασταν σοσιαλιστές», τότε ὅλοι ἀναγνώριζαν τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου· ἔγραφαν μάλιστα γι'αὐτή στά

προγράμματά τους, ἀγανακτοῦσαν μέ τή διαδομένη πρόληψη ὅτι μπορεῖ τάχα νά μεταπείσει κανείς τόν πληθυσμό, νά τοῦ ἀποδείξει πώς οἱ ἐργαζόμενες μάζες δέν πρέπει νά ζοῦν κάτω ἀπό τήν ἐκμετάλλευση, πώς αὐτό εἶναι ἁμαρτία καί ντροπή, καί πώς ὅταν πεισθοῦν γι'αὐτό τότε ἡ γῆ θά γίνει παράδεισος. Ὄχι, ἡ οὐτοπική αὐτή πρόληψη ἔχει ἀπό καιρό πιά συντριβεῖ θεωρητικά, καί τό καθῆκον μας εἶναι νά τή συντρίψουμε καί πρακτικά.

Εἶναι ἀπαράδεκτη ἡ γνώμη ὅτι τό σοσιαλισμό θά μᾶς τόν σερβίρουν οἱ κύριοι σοσιαλιστές στό πιάτο, ἕτοιμο—αὐτό δέν πρόκειται νά γίνει. Κανένα ζήτημα τῆς ταξικῆς πάλης δέν λύθηκε ὥς τώρα στήν ἱστορία μέ ἄλλο τρόπο, παρά μέ τή βία. Ἡ βία, ὅταν ἀσκεῖται ἀπό τή μεριά τῶν ἐργαζόμενων καί ἐκμεταλλευόμενων μαζῶν ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές,—μάλιστα, εἴμαστε ὑπέρ μιᾶς τέτιας βίας! (Θυελλώδη χειροκροτήματα.) Καί δέν μᾶς συγκινοῦν καθόλου οἱ κραυγές τῶν ἀνθρώπων, πού συνειδητά ἤ ἀσυνείδητα στέκονται στό πλευρό τῆς ἀστικῆς τάξης ἤ ἔχουν τόσο τρομοκρατηθεῖ ἀπ'αὐτήν, πιέζονται τόσο ἀπό τήν κυριαρχία της, ὥστε, βλέποντας τώρα αὐτή τήν ταξική, τή χωρίς προηγούμενο ἔντονη πάλη, τά ἔχασαν, ἔβαλαν τά κλάματα, ξέχασαν ὅλα ὅσα ὑποστήριζαν προηγούμενα καί ἀπαιτοῦν ἀπό μᾶς κάτι πού εἶναι ἀδύνατο, ἀπαιτοῦν νά πετύχουμε ἐμεῖς, οἱ σοσιαλιστές, πλήρη νίκη, χωρίς ἀγώνα κατά τῶν ἐκμεταλλευτῶν, χωρίς νά καταπνίξουμε τήν ἀντίστασή τους.

Οἱ κύριοι ἐκμεταλλευτές κατάλαβαν ἤδη ἀπό τό καλοκαίρι τοῦ 1917 ὅτι τώρα γίνονται «οἱ τελευταῖες κι'ἀποφασιστικές μάχες», ὅτι τό τελευταῖο στήριγμα τῆς ἀστικῆς τάξης, αὐτή ἡ κύρια καί βασική πηγή κατάπνιξης τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν ἀπομέρους της, θά ἀποσπαστεῖ ἀπό τά χέρια τῆς ἀστικῆς τάξης, ἄν τά Σοβιέτ πάρουν τήν ἐξουσία.

Νά γιατί ἡ 'Οχτωβριανή ἐπανάσταση ἄρχισε αὐτό τό συστηματικό συνεπή ἀγώνα γιά νά μπεῖ τέρμα στήν ἀντίσταση τῶν ἐκμεταλλευτῶν καί νά ὑποχρεωθοῦν νά συνηθίσουν μέ τή σκέψη —ὅσο δύσκολο κι'ἄν εἶναι αὐτό ἀκόμη καί γιά τούς καλύτερους ἀπ'αὐτούς—πώς δέν πρόκειται πιά νά ὑπάρξει κυριαρχία τῶν ἐκμεταλλευτριῶν τάξεων, πώς ἀπό δῶ κι'ἐμπρός θά διοικεῖ ὁ ἁπλός μουζίκος καί αὐτοί θά εἶναι ὑποχρεωμένοι νά πειθαρχοῦν σ'αὐτόν —ὅσο κι'ἄν τούς εἶναι δυσάρεστο, ὡστόσο θά ὑποχρεωθοῦν νά τό κάνουν.

Αὐτό τό πράγμα θά στοιχίσει πολλούς κόπους, θυσίες καί

λάθη, εἶναι μιά καινούργια δουλιά, πρωτόφαντη στήν ἱστορία, κάτι πού δέν μπορεῖς νά τό διαβάσεις στά βιβλιαράκια. Εἶναι αὐτονόητο πώς πρόκειται γιά τό μεγαλύτερο καί δυσκολότερο πέρασμα στήν ἱστορία, δέν μποροῦσε ὅμως μέ κανένα τρόπο νά γίνει τό πέρασμα αὐτό διαφορετικά. Καί τό γεγονός ὅτι στή Ρωσία δημιουργήθηκε Σοβιετική ἐξουσία ἔδειξε ὅτι πλουσιότερη σέ ἐπαναστατική πείρα εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἐπαναστατική μάζα,— ὅταν σέ βοήθεια μερικῶν δεκάδων κομματικῶν στελεχῶν ἔρχονται ἑκατομμύρια ἄνθρωποι,—πού στήν πράξη πιάνουν οἱ ἴδιοι ἀπό τό λαιμό τούς ἐκμεταλλευτές τους.

Νά γιατί σήμερα στή Ρωσία ἔχει προτεραιότητα ὁ ἐμφύλιος πόλεμος. Ἐνάντιά μας ρίχνουν τό σύνθημα—«ἄς λείψει ὁ ἐμφύλιος πόλεμος». Μοῦ δόθηκε εὐκαιρία νά τό ἀκούσω αὐτό ἀπό ἐκπροσώπους τῆς δεξιᾶς μερίδας τῆς λεγόμενης Συντακτικῆς Συνέλευσης. Ἄς λείψει ὁ ἐμφύλιος πόλεμος... Τί σημαίνει αὐτό; Ἐμφύλιος πόλεμος μέ ποιόν; Μέ τόν Κορνίλοφ, τόν Κέρενσκι, τόν Ριαμπουσίνσκι, πού ξοδεύουν ἑκατομμύρια γιά νά ἐξαγοράζουν τούς ἀλῆτες καί τούς ὑπαλλήλους; Μέ τούς σαμποταριστές, πού, ἀδιάφορα ἄν συνειδητά ἤ ἀσυνείδητα, συμφωνοῦν μ'αὐτή τήν ἐξαγορά; Δέν χωράει ἀμφιβολία πώς ἀνάμεσα στούς τελευταίους ὑπάρχουν ἄνθρωποι καθυστερημένοι πού τό δέχονται αὐτό ὄχι συνειδητά, γιατί οὔτε μποροῦν νά φανταστοῦν πώς εἶναι δυνατό καί πρέπει νά γκρεμιστεῖ συθέμελα τό παλιό ἀστικό καθεστώς καί πάνω στά ἐρείπιά του νά ἀρχίσει νά οἰκοδομεῖται μιά κοινωνία ἐντελῶς καινούργια, σοσιαλιστική. Δέν χωράει ἀμφιβολία πώς ὑπάρχουν τέτιοι ἄνθρωποι,—μά μήπως αὐτό ἀλλάζει τήν κατάσταση;

Νά γιατί οἱ ἐκπρόσωποι τῶν εὔπορων τάξεων τά παίζουν ὅλα γιά ὅλα, νά γιατί αὐτές οἱ μάχες εἶναι γι'αὐτούς οἱ τελευταῖες κι'ἀποφασιστικές· καί δέν θά σταματήσουν μπροστά σέ κανένα ἔγκλημα, ἀρκεῖ νά τσακίσουν τή Σοβιετική ἐξουσία. Μήπως ὅμως ὅλη ἡ ἱστορία τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἰδιαίτερα τοῦ γαλλικοῦ, πού εἶναι τόσο πλούσια σέ ἐπαναστατικές ἐπιδιώξεις, δέν μᾶς δείχνει πώς, ὅταν οἱ ἴδιες οἱ ἐργαζόμενες μάζες παίρνουν τήν ἐξουσία στά χέρια τους, οἱ κυρίαρχες τάξεις προβαίνουν σέ πρωτοφανῆ ἐγκλήματα καί ἐκτελέσεις, ὅταν πρόκειται νά περιφρουρήσουν τόν μπεζαχτά τους. Καί ὅταν αὐτοί οἱ ἄνθρωποι μᾶς μιλᾶνε γιά ἐμφύλιο πόλεμο, τούς ἀπαντᾶμε μέ εἰρωνικό χαμόγελο, ὅταν ὅμως διαδίδουν τό σύνθημά τους μέσα στή σπουδάζουσα νεολαία, τούς λέμε: τούς ἐξαπατᾶτε!

Ἡ ταξική πάλη δέν ἔφτασε τυχαῖα στήν ὕστατη μορφή της,

τή στιγμή πού ή τάξη τῶν ἐκμεταλλευομένων παίρνει στά χέρια της ὅλα τά μέσα τῆς ἐξουσίας γιά νά ἐκμηδενίσει ὁριστικά τόν ταξικό ἐχθρό της—τήν ἀστική τάξη, νά σαρώσει ἀπό τό πρόσωπο τῆς ρωσικῆς γῆς ὄχι μόνο τούς δημόσιους ὑπάλληλους, ἀλλά καί τούς τσιφλικάδες, ὅπως τούς σάρωσαν σέ ὁρισμένα κυβερνεῖα οἱ ρῶσοι ἀγρότες.

Μᾶς λένε ὅτι τό σαμποτάζ πού συνάντησε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἀπομέρους τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καί τῶν τσιφλικάδων, ἀποδείχνει τήν ἀπροθυμία τους νά ὑποστηρίξουν τό σοσιαλισμό. Σάν νά μήν ἦταν ὁλοφάνερο πώς ὅλη αὐτή ἡ συμμορία τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν ἀπατεώνων, τῶν ἀλητῶν καί τῶν σαμποταριστῶν εἶναι μιά πουλημένη στήν ἀστική τάξη συμμορία, πού ἀντιστέκεται στήν ἐξουσία τῶν ἐργαζομένων. Φυσικά, ὅποιος νόμιζε πώς μπορεῖ νά πηδήσουμε μονομιᾶς ἀπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό, ἤ ὅποιος φανταζόταν πώς εἶναι δυνατό νά πείσει τήν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ πώς αὐτό μπορεῖ νά γίνει μέσω τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ὅποιος πίστευε τό ἀστικοδημοκρατικό αὐτό παραμύθι —μπορεῖ νά ἐξακολουθήσει νά πιστεύει ἥσυχα σ'αὐτό τό παραμύθι, ἄς μήν τά βάζει ὅμως μέ τή ζωή, ἄν ἡ ζωή κάνει κουρέλι αὐτό τό παραμύθι.

Ὅποιος κατάλαβε τί εἶναι ταξική πάλη, τί σημαίνει τό σαμποτάζ πού ὀργάνωσαν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, αὐτός ξέρει πώς δέν μποροῦμε νά πηδήσουμε μονομιᾶς στό σοσιαλισμό. Ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ ἀστοί, οἱ καπιταλιστές, πού ἐλπίζουν νά ἀναστηλώσουν τήν κυριαρχία τους καί ὑπερασπίζουν τόν μπεζαχτά τους, ὑπάρχουν ἀκόμη τά ἀλήτικα στοιχεῖα, τό στρῶμα τῶν πουλημένων ἀνθρώπων, πού τούς σύντριψε ὁλότελα ὁ καπιταλισμός καί πού δέν μποροῦν νά ἐξυψωθοῦν ὥς τήν ἰδέα τῆς προλεταριακῆς πάλης. Ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι πού νομίζουν ὅτι τό συμφέρον τῆς κοινωνίας ἐπιβάλλει τήν περιφρούρηση τοῦ παλιοῦ καθεστῶτος. Πῶς μπορεῖ νά φαντάζεται κανείς τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ ἀλλιῶς, ἄν ὄχι σάν πλήρη χρεοκοπία αὐτῶν τῶν τάξεων, ἄν ὄχι σάν πλήρη καταστροφή τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῆς ρωσικῆς καί τῆς εὐρωπαϊκῆς; Μήπως νομίζουμε πώς οἱ κύριοι Ριαμπουσίνσκι δέν καταλαβαίνουν τά ταξικά τους συμφέροντα; Αὐτοί εἶναι πού πληρώνουν τούς σαμποταριστές γιά νά μή δουλεύουν. Ἤ μήπως δροῦν διασπασμένοι; Μήπως δέν δροῦν μαζί μέ τούς γάλλους, ἄγγλους καί ἀμερικανούς καπιταλιστές, ἀγοράζοντας χρεόγραφα; Ὡστόσο, θά δοῦμε ἄν τούς βοηθήσουν πολύ αὐτές οἱ ἀγορές. Καί δέν θά

ἀποδειχτοῦν οἱ σωροί τά χρεόγραφα, πού μαζεύουν τώρα, παλιόχαρτα χωρίς καμιά ἀξία καί ἐντελῶς ἄχρηστα;

Νά, σύντροφοι, γιατί σ'ὅλες τίς μομφές καί κατηγορίες ἐναντίον μας γιά τρομοκρατία, δικτατορία, ἐμφύλιο πόλεμο, ἄν καί ἀπέχουμε ἀκόμη πολύ ἀπό τήν πραγματική τρομοκρατία, ἐπειδή εἴμαστε πιό δυνατοί ἀπ'αὐτούς —ἔχουμε τά Σοβιέτ, καί θά μᾶς εἶναι ἀρκετό νά ἐθνικοποιήσουμε τίς τράπεζες καί νά δημεύσουμε τίς περιουσίες, γιά νά τούς ἀναγκάσουμε νά ὑποταχθοῦν—σέ ὅλες τίς κατηγορίες γιά ἐμφύλιο πόλεμο ἀπαντᾶμε: μάλιστα, διακηρύξαμε ἀνοιχτά αὐτό πού καμιά κυβέρνηση δέν μπορεῖ νά διακηρύξει. Ἡ πρώτη κυβέρνηση στόν κόσμο πού μπορεῖ νά μιλάει ἀνοιχτά γιά ἐμφύλιο πόλεμο εἶναι ἡ κυβέρνηση τῶν μαζῶν τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν. Μάλιστα, ἀρχίσαμε καί κάνουμε πόλεμο ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές. Ὅσο πιό κατηγορηματικά θά τό ποῦμε αὐτό, τόσο πιό γρήγορα θά τελειώσει αὐτός ὁ πόλεμος, τόσο πιό γρήγορα ὅλες οἱ ἐργαζόμενες καί ἐκμεταλλευόμενες μάζες θά μᾶς καταλάβουν, θά καταλάβουν ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἐπιτελεῖ ἕνα ἀληθινό, ζωτικό ἔργο ὅλων τῶν ἐργαζομένων.

Δέν νομίζω, σύντροφοι, πώς θά κατορθώσουμε γρήγορα νά πετύχουμε τή νίκη σ'αὐτό τόν ἀγώνα, ἔχουμε ὅμως ἀποκτήσει πολύ πλούσια πείρα: μέσα σέ δυό μῆνες κατορθώσαμε νά πετύχουμε πολλά. Χρειάστηκε νά ἀντιμετωπίσουμε τήν προσπάθεια ἐπίθεσης τοῦ Κέρενσκι ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία καί εἴδαμε τήν πλήρη χρεοκοπία αὐτῆς τῆς προσπάθειας. Εἴδαμε νά ὀργανώνουν τήν ἐξουσία τους οἱ διάφοροι Κέρενσκι τῆς Οὐκρανίας —ὁ ἀγώνας ἐκεῖ δέν τέλειωσε ἀκόμη, μά καθένας πού τόν παρακολουθεῖ, πού ἄκουσε ἔστω καί λίγες ἀντικειμενικές ἐκθέσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, βλέπει καθαρά ὅτι τά ἀστικά στοιχεῖα τῆς οὐκρανικῆς Ράντας ζοῦν τίς τελευταῖες τους μέρες. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.) Δέν μποροῦμε νά ἀμφιβάλλουμε καθόλου γιά τή νίκη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Λαϊκή δημοκρατία τῆς Οὐκρανίας ἐνάντια στήν οὐκρανική ἀστική Ράντα.

Ὅσο γιά τόν ἀγώνα κατά τοῦ Καλέντιν, ἐδῶ πραγματικά ὅλα στηρίζονται στή βάση τῆς ἐκμετάλλευσης τῶν ἐργαζομένων, στή βάση τῆς ἀστικῆς δικτατορίας —ἄν ὑπάρχει κάποια κοινωνική βάση ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Τό ἀγροτικό συνέδριο ἔδειξε ξεκάθαρα ὅτι ἡ ὑπόθεση τοῦ Καλέντιν εἶναι ὑπόθεση χαμένη, ὅτι οἱ ἐργαζόμενες μάζες εἶναι ἐναντίον του. Ἡ πείρα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἡ προπαγάνδα μέ τά ἔργα, μέ

τό παράδειγμα τῶν Σοβιετικῶν ὀργανώσεων φέρνει θετικά ἀποτελέσματα, καί τό ἐσωτερικό στήριγμα τοῦ Καλέντιν στόν Ντόν πέφτει τώρα ὄχι τόσο ἀπ'ἔξω, ὅσο ἀπό μέσα. Νά γιατί, ἀντικρύζοντας τό μέτωπο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στή Ρωσία, μποροῦμε νά ποῦμε μέ πλήρη πεποίθηση: ἡ νίκη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας εἶναι ἐδῶ ὁλοκληρωτική καί ἀπόλυτα ἐξασφαλισμένη. Καί ἡ νίκη τῆς Σοβιετικῆς αὐτῆς ἐξουσίας πετυχαίνεται, σύντροφοι, γιατί ἡ ἐξουσία αὐτή ἀπό τήν πρώτη στιγμή ἄρχισε νά πραγματοποιεῖ τίς πατροπαράδοτες ἐντολές τοῦ σοσιαλισμοῦ, στηριζόμενη μέ συνέπεια καί ἀποφασιστικότητα στίς μάζες, θεωρώντας καθῆκον της νά ξυπνήσει καί νά μπάσει στήν πραγματική ζωή τά πιό καταπιεζόμενα, τά πιό κακομοιριασμένα στρώματα τῆς κοινωνίας, νά τά ἀνεβάσει ὥς τή σοσιαλιστική δημιουργία. Νά γιατί ὁ παλιός στρατός, ὁ στρατός μέ τά ξεθεωτικά γυμνάσια τοῦ στρατώνα, μέ τά βασανιστήρια τῶν στρατιωτῶν—ἀνήκει πιά στό παρελθόν. Ὁ στρατός αὐτός ἔγινε ἄχρηστος, καί δέν ἀπόμεινε τίποτε ἀπ'αὐτόν. (Χειροκροτήματα.) Ἔγινε πλήρης ἐκδημοκρατισμός τοῦ στρατοῦ.

Ἐπιτρέψτε μου νά σᾶς διηγηθῶ ἕνα περιστατικό πού μοῦ συνέβηκε. Βρισκόμουν σ'ἕνα βαγόνι τῶν σιδηροδρόμων Φιλλανδίας, ὅπου ἔτυχε νά ἀκούσω μιά συζήτηση ἀνάμεσα σέ μερικούς φιλλανδούς καί μιά γριά. Δέν μποροῦσα νά πάρω μέρος στή συζήτηση, γιατί δέν ἤξερα τά φιλλανδικά, ἕνας ὅμως φιλλανδός γύρισε πρός ἐμένα καί μοῦ εἶπε: «Ξέρετε τί πρωτότυπο πράγμα εἶπε αὐτή ἡ γριά; Εἶπε: τώρα δέν πρέπει νά φοβόμαστε τούς ἀνθρώπους μέ ὅπλο. Ὅταν ἤμουν στό δάσος, εἶπε, συνάντησα ἕναν ἄνθρωπο μέ ὅπλο, κι'ἀντί νά μοῦ πάρει τά κλαδιά, μοῦ ἔδοσε κι'ἄλλα».

Ὅταν τά ἄκουσα αὐτά, εἶπα μέσα μου: ἄς φωνάζουν ἑκατοντάδες ἐφημερίδες —ὅπως κι'ἄν τίς λένε—σοσιαλιστικές, μισοσοσιαλιστικές κτλ., ἄς μᾶς ἀποκαλοῦν ὅσο μποροῦν πιό δυνατά ἑκατοντάδες φωνές: «δικτάτορες», «ἐκβιαστές», κ. ἅ. παρόμοια. Ξέρουμε πώς μέσα στίς λαϊκές μάζες ὑψώνεται τώρα μιά ἄλλη φωνή, πού λέει: τώρα δέν πρέπει νά φοβόμαστε τόν ἄνθρωπο μέ ὅπλο, γιατί αὐτός ὑπερασπίζει τούς ἐργαζόμενους καί θά εἶναι ἀμείλικτος στήν κατάπνιξη τῆς κυριαρχίας τῶν ἐκμεταλλευτῶν. (Χειροκροτήματα.) Νά τί ἔνιωσε ὁ λαός καί νά γιατί ἡ ζύμωση πού κάνουν οἱ ἁπλοί, ἀγράμματοι ἄνθρωποι, ὅταν διηγοῦνται πώς οἱ κοκκινοφρουρίτες στρέφουν ὅλη τή δύναμή τους ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές —νά γιατί ἡ ζύμωση αὐτή εἶναι ἀκατανίκητη. Θά ἀγκαλιάσει ἑκατομμύρια

καί δεκάδες έκατομμύρια άνθρώπους καί θά δημιουργήσει σταθερά αὐτό πού ἄρχισε νά δημιουργεῖ ἡ γαλλική Κομμούνα τοῦ 19ου αἰώνα, μά πού τό δημιούργησε μόνο γιά ἕνα σύντομο χρονικό διάστημα, γιατί συντρίφτηκε ἀπό τήν ἀστική τάξη — θά δημιουργήσει σοσιαλιστικό Κόκκινο Στρατό, πράγμα πού ἐπιδίωκαν ὅλοι οἱ σοσιαλιστές —θά πραγματοποιήσει τό γενικό ἐξοπλισμό τοῦ λαοῦ. Θά δημιουργήσει καινούργια στελέχη τῆς Κόκκινης φρουρᾶς, πού θά δόσουν τή δυνατότητα νά διαπαιδαγωγηθοῦν οἱ ἐργαζόμενες μάζες γιά τόν ἔνοπλο ἀγώνα.

Ἄν γιά τή Ρωσία ἔλεγαν: δέν μπορεῖ νά κάνει πόλεμο γιατί δέν θά ἔχει ἀξιωματικούς, ἐμεῖς δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε τί ἔλεγαν οἱ ἴδιοι αὐτοί ἀστοί ἀξιωματικοί, ὅταν ἔβλεπαν τούς ἐργάτες πού πάλευαν ἐνάντια στόν Κέρενσκι καί στόν Καλέντιν: «μάλιστα, αὐτοί οἱ κοκκινοφρουρίτες δέν ἀξίζουν ἀπό τεχνική ἄποψη τίποτε, ἄν ὅμως οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ἐκπαιδεύονταν λιγάκι, θά εἶχαν ἕνα ἀκατανίκητο στρατό». Γιατί πρώτη φορά στήν ἱστορία τῆς παγκόσμιας πάλης μπῆκαν στό στρατό στοιχεῖα, πού δέν φέρνουν μαζί τους στερεότυπες γνώσεις, ἀλλά ἐμφοροῦνται ἀπό τίς ἰδέες τοῦ ἀγώνα γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν ἐκμεταλλευομένων. Κι᾽ὅταν ὁλοκληρωθεῖ ἡ δουλιά πού ἀρχίσαμε, ἡ Σοβιετική δημοκρατία τῆς Ρωσίας θά εἶναι ἀκατανίκητη. (Χειροκροτήματα.)

Σύντροφοι, τό δρόμο πού ἔκανε ἡ Σοβιετική ἐξουσία σέ σχέση μέ τό σοσιαλιστικό στρατό τόν ἔκανε καί σέ σχέση μ᾽ἕνα ἄλλο ὄργανο τῶν κυρίαρχων τάξεων, ἀκόμη πιό λεπτό, ἀκόμη πιό περίπλοκο — τό ἀστικό δικαστήριο, πού παρίστανε τόν ὑπερασπιστή τῆς εὐνομίας, ἐνῶ στήν πραγματικότητα ἦταν τυφλό, ἐπιδέξιο ὄργανο γιά τήν ἀμείλικτη κατάπνιξη τῶν ἐκμεταλλευομένων, ὄργανο πού ὑπερασπίζει τά συμφέροντα τοῦ μπεζαχτᾶ. Ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἐνήργησε σύμφωνα μέ τίς ὑποθῆκες πού ἄφησαν ὅλες οἱ προλεταριακές ἐπαναστάσεις — τό πέταξε ἀμέσως στόν κάλαθο τῶν ἀχρήστων. Ἄς φωνάζουν ὅτι ἐμεῖς χωρίς νά κάνουμε μεταρύθμιση στό παλιό δικαστήριο, τό πετάξαμε ἀμέσως στόν κάλαθο τῶν ἀχρήστων. Ἔτσι καθαρίσαμε τό δρόμο γιά τό πραγματικό λαϊκό δικαστήριο, κι᾽ὄχι τόσο μέ τήν τρομοκρατία, ὅσο μέ τό παράδειγμα τῶν μαζῶν, μέ τό κύρος τῶν ἐργαζομένων, χωρίς τυπολατρεία, ἀπό τό δικαστήριο-ὄργανο ἐκμετάλλευσης φτιάξαμε ἕνα δικαστήριο-ὄργανο διαπαιδαγώγησης, πού στηρίζεται στίς σταθερές βάσεις τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία πώς μιά τέτια κοινωνία δέν μποροῦμε νά τήν ἀποκτήσουμε ἀμέσως.

Αὐτά εἶναι τά κυριότερα βήματα πού ἔκανε ἡ Σοβιετική ἐξουσία, ἀκολουθώντας τό δρόμο πού ἔδειχνε ὁλόκληρη ἡ πείρα τῶν μεγαλύτερων λαϊκῶν ἐπαναστάσεων ὅλου τοῦ κόσμου. Δέν ὑπῆρξε καμιά ἐπανάσταση, στήν ὁποία οἱ ἐργαζόμενες μάζες νά μήν ἄρχιζαν νά βαδίζουν πάνω στό δρόμο αὐτό, γιά νά δημιουργήσουν καινούργια κρατική ἐξουσία. Δυστυχῶς μόνο ἄρχιζαν, δέν μπόρεσαν ὅμως νά φέρουν τό ἔργο σέ πέρας, δέν κατόρθωσαν νά δημιουργήσουν μιά κρατική ἐξουσία νέου τύπου. 'Εμεῖς τή δημιουργήσαμε—ἔχουμε ἤδη πραγματοποιήσει τή σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ.

Δέν ἔχω αὐταπάτες σχετικά μέ τό ὅτι ἀρχίσαμε ἁπλῶς τή *μεταβατική* περίοδο πρός τό σοσιαλισμό, ὅτι στό σοσιαλισμό δέν ἔχουμε ἀκόμη φτάσει. Μά ἡ θέση σας θά εἶναι σωστή ἄν πεῖτε ὅτι τό κράτος μας εἶναι σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ. 'Η θέση σας θά εἶναι τόσο σωστή, ὅσο καί ἡ θέση ἐκείνων πού ὀνομάζουν πολλές δημοκρατίες τῆς Δύσης δημοκρατικές, ἄν καί εἶναι πασίγνωστο πώς καμιά ἀπό τίς ρεπουμπλικανικές δημοκρατίες δέν εἶναι ἐντελῶς δημοκρατική. Οἱ δημοκρατίες αὐτές προσφέρουν μερικά ψίχουλα δημοκρατισμοῦ, σέ μερικά μικροζητήματα περιορίζουν τά δικαιώματα τῶν ἐκμεταλλευτῶν, μά οἱ ἐργαζόμενες μάζες καταπιέζονται κι'ἐκεῖ, ὅπως παντοῦ. Καί παρόλα αὐτά λέμε πώς ἀστικό καθεστώς σημαίνει καί παλιές μοναρχίες καί συνταγματικές δημοκρατίες.

Ἔτσι κι'ἐμεῖς τώρα. 'Απέχουμε πολύ ἀπό τό νά τελειώσουμε ἀκόμη τή μεταβατική περίοδο ἀπό τόν καπιταλισμό στόν σοσιαλισμό. Ποτέ δέν βαυκαλιστήκαμε μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά μπορέσουμε νά φέρουμε σέ πέρας τήν περίοδο αὐτή χωρίς τήν βοήθεια τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου. Ποτέ δέν εἴχαμε πλάνες σχετικά μ'αὐτό καί ξέρουμε πόσο δύσκολος εἶναι ὁ δρόμος πού ὁδηγεῖ ἀπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό, ὀφείλουμε ὅμως νά ποῦμε ὅτι ἡ δημοκρατία μας τῶν Σοβιέτ εἶναι σοσιαλιστική, γιατί μπήκαμε σ'αὐτό τό δρόμο, καί τά λόγια αὐτά δέν θά μείνουν κούφια λόγια.

'Αρχίσαμε νά ἐφαρμόζουμε πολλά μέτρα, πού ὑποσκάπτουν τήν κυριαρχία τῶν καπιταλιστῶν. Ξέρουμε πώς ἡ ἐξουσία μας ἔπρεπε νά συνενώσει τή δράση ὅλων τῶν ὀργάνων μας πάνω σέ μιά ἀρχή, καί τήν ἀρχή αὐτή τή διατυπώνουμε μέ τή φράση: «'Η Ρωσία ἀνακηρύσσεται σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ». (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.) Αὐτή θά εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ βασισμένη σ'ἐκεῖνο πού πρέπει νά κάνουμε καί πού ἀρχίσαμε ἤδη νά κάνουμε, αὐτή θά εἶναι ἡ καλύτερη ἑνοποίηση ὅλης τῆς

δράσης μας, ἡ διακήρυξη τοῦ προγράμματός της, ἡ ἔκκληση πρός τούς ἐργαζόμενους καί ἐκμεταλλευόμενους ὅλων τῶν χωρῶν, πού ἤ δέν ξέρουν καθόλου τί εἶναι σοσιαλισμός, ἤ—ἀκόμη χειρότερα—μέ τή λέξη σοσιαλισμός ἐννοοῦν ἐκείνη τή σαλάτα τῶν ἀστικῶν μεταρυθμίσεων ἀλά Τσερνόφ-Τσερετέλι, πού τή γευτήκαμε, τή δοκιμάσαμε μέσα στούς δέκα μῆνες ἐπανάστασης καί βεβαιωθήκαμε πώς εἶναι πλαστογραφία, καί ὄχι σοσιαλισμός.

Καί νά γιατί οἱ «ἐλεύθερες» χῶρες 'Αγγλία καί Γαλλία χρησιμοποίησαν ὅλα τά μέσα γιά νά μήν ἀφήσουν μέσα στούς δέκα μῆνες τῆς ἐπανάστασής μας νά περάσει οὔτε ἕνα φύλλο ἀπό τίς ἐφημερίδες τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Ἦταν ἀναγκασμένοι νά ἐνεργήσουν ἔτσι, γιατί ἔβλεπαν μπροστά τους σέ ὅλες τίς χῶρες πλῆθος ἐργατῶν καί ἀγροτῶν πού ἐνστικτωδῶς ἀντιλαμβάνονταν ὅλα ὅσα ἔκαναν οἱ ρῶσοι ἐργάτες. Γιατί δέν ὑπῆρχε καμιά συνέλευση ὅπου οἱ εἰδήσεις γιά τή ρωσική ἐπανάσταση καί τό σύνθημα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας νά μή γίνονταν δεκτά μέ θυελλώδη χειροκροτήματα. Οἱ ἐργαζόμενες καί ἐκμεταλλευόμενες μάζες ἔχουν ἤδη ἔρθει παντοῦ σέ σύγκρουση μέ τίς ἡγεσίες τῶν κομμάτων τους. Ὁ παλιός αὐτός σοσιαλισμός τῆς ἡγεσίας δέν ἔχει ἀκόμη ταφεῖ, ὅπως θάφτηκαν σέ μᾶς στή Ρωσία ὁ Τσχεΐτζε καί ὁ Τσερετέλι, ἔχει ὅμως χτυπηθεῖ πιά σέ ὅλες τίς χῶρες τοῦ κόσμου, εἶναι πιά νεκρός.

Καί ἀπέναντι στό παλιό αὐτό ἀστικό καθεστώς στέκει τώρα ἕνα νέο κράτος—ἡ δημοκρατία τῶν Σοβιέτ, ἡ δημοκρατία τῶν ἐργαζόμενων, τῶν ἐκμεταλλευόμενων τάξεων, πού γκρεμίζουν τούς παλιούς ἀστικούς φραγμούς. Δημιουργήθηκαν νέες μορφές κράτους, ὅπου παρουσιάστηκε ἡ δυνατότητα κατάπνιξης τῶν ἐκμεταλλευτῶν, κατάπνιξης αὐτῆς τῆς μηδαμινῆς ὁμάδας, πού τήν κάνει ἰσχυρή ὁ μπεζαχτάς τοῦ παρελθόντος, τό χθεσινό ἀπόθεμα γνώσεων. Αὐτοί—καθηγητές, δάσκαλοι, μηχανικοί—μετατρέπουν τίς γνώσεις τους σέ ὄργανο ἐκμετάλλευσης τῶν ἐργαζομένων, λέγοντας: θέλω νά ἐξυπηρετῶ μέ τίς γνώσεις μου τήν ἀστική τάξη, διαφορετικά δέν δουλεύω. Τήν ἐξουσία τους ὅμως τήν τσάκισε ἡ ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση, καί ἀπέναντί τους ἐμφανίζεται ἕνα κράτος, ὅπου οἱ ἴδιες οἱ μάζες ἐκλέγουν ἐλεύθερα τούς ἀντιπροσώπους τους.

Τώρα ἀκριβῶς μποροῦμε νά ποῦμε πώς ἔχουμε πραγματικά μιά ὀργάνωση τῆς ἐξουσίας, πού δείχνει ξεκάθαρα τό πέρασμα πρός τήν πλήρη κατάργηση κάθε ἐξουσίας, κάθε κράτους. Αὐτό

θά μπορέσει νά γίνει ὅταν δέν θά ὑπάρχει οὔτε ἴχνος ἐκμετάλλευσης, δηλαδή στή σοσιαλιστική κοινωνία.

Θά θίξω τώρα μέ λίγα λόγια τά μέτρα πού ἄρχισε νά πραγματοποιεῖ ἡ σοσιαλιστική Σοβιετική κυβέρνηση τῆς Ρωσίας. Ἕνα ἀπό τά πρῶτα μέτρα πού ἀποβλέπουν ὄχι μόνο στό νά λείψουν ἀπό τό πρόσωπο τῆς ρωσικῆς γῆς οἱ τσιφλικάδες, ἀλλά καί στό νά ὑποσκαφτεῖ ἀπό τίς ρίζες της ἡ κυριαρχία τῆς ἀστικῆς τάξης καί ἡ δυνατότητα νά καταπιέζει τό κεφάλαιο ἑκατομμύρια καί δεκάδες ἑκατομμύρια ἐργαζόμενους,—ἦταν τό πέρασμα στήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν. Οἱ τράπεζες ἀποτελοῦν μεγάλα κέντρα τῆς σύγχρονης καπιταλιστικῆς οἰκονομίας. Ἐκεῖ συγκεντρώνονται πρωτάκουστα πλούτη καί κατανέμονται σέ ὅλη τήν τεράστια χώρα, ἐκεῖ εἶναι τό νεῦρο ὅλης τῆς καπιταλιστικῆς ζωῆς. Οἱ τράπεζες εἶναι λεπτά καί πολύπλοκα ὄργανα, ἀναπτύσσονταν ἐπί αἰῶνες καί ἐνάντιά τους στράφηκαν τά πρῶτα χτυπήματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας πού συνάντησε στήν ἀρχή ἀπεγνωσμένη ἀντίσταση μέσα στήν Κρατική τράπεζα. Ἡ ἀντίσταση ὅμως αὐτή δέν ἀνέκοψε τό δρόμο τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Πετύχαμε τό βασικό στήν ὀργάνωση τῆς Κρατικῆς τράπεζας· τό βασικό αὐτό βρίσκεται στά χέρια τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, καί ἀπό τά βασικά αὐτά μέτρα, πού πρέπει γιά πολύν καιρό ἀκόμη νά ἐπεξεργαζόμαστε, προχωρήσαμε στό νά βάλουμε χέρι καί στίς ἰδιωτικές τράπεζες.

Δέν ἀκολουθήσαμε τό δρόμο πού θά μᾶς συνιστοῦσαν ἴσως οἱ συμφιλιωτιστές: νά περιμένουμε πρῶτα τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης καί ὕστερα μπορεῖ ἴσως νά ἐπεξεργαστοῦμε ἕνα νομοσχέδιο καί νά τό ὑποβάλουμε στή Συντακτική Συνέλευση, ἐνημερώνοντας ἔτσι τούς κυρίους ἀστούς γιά τίς προθέσεις μας, γιά νά μποροῦν νά βροῦν παραθυράκι καί νά γλυτώσουν ἀπ' αὐτά τά δυσάρεστα πράγματα· μπορεῖ καί νά τούς πάρουμε γιά συνεταίρους, τότε θά δημιουργήσετε κρατικούς νόμους —αὐτό θά ἦταν «κρατική πράξη».

Αὐτό θά ἦταν κατάργηση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἐμεῖς ἐνεργήσαμε πολύ ἁπλά: χωρίς νά φοβόμαστε ὅτι θά προκαλέσουμε τίς ἐπικρίσεις τῶν «μορφωμένων» ἀνθρώπων ἤ, πιό σωστά, τῶν ἀμόρφωτων ὀπαδῶν τῆς ἀστικῆς τάξης πού παζαρεύουν τά ὑπολείμματα τῶν γνώσεών τους, εἴπαμε:—διαθέτουμε ὁπλισμένους ἐργάτες καί ἀγρότες. Αὐτοί πρέπει σήμερα τό πρωί νά καταλάβουν ὅλες τίς ἰδιωτικές τράπεζες. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.) Κι'ὅταν θά γίνει αὐτό, ὅταν ἡ ἐξουσία θά βρίσκεται πιά στά χέρια μας, τότε μόνο θά συζητήσουμε τί μέτρα πρέπει νά

πάρουμε. Τό πρωί οἱ τράπεζες εἶχαν καταληφθεῖ καί τό βράδυ ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή ἔβγαλε τήν ἀπόφαση: «οἱ τράπεζες κηρύσσονται ἐθνική ἰδιοκτησία» —ἔγινε ἡ κρατικοποίηση, ἡ κοινωνικοποίηση τῶν τραπεζικῶν ὑπηρεσιῶν καί ἡ παράδοσή τους στά χέρια τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Δέν ὑπάρχει ἀνάμεσά μας οὔτε ἕνας ἄνθρωπος πού θά μποροῦσε νά φανταστεῖ ὅτι ὁ τόσο ἔντεχνα ὀργανωμένος, λεπτός τραπεζικός μηχανισμός, πού εἶναι προϊόν μακραίωνης ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος οἰκονομίας, μπορεῖ νά τσακιστεῖ ἤ νά μεταμορφωθεῖ μέσα σέ λίγες μέρες. Ποτέ δέν ἰσχυριστήκαμε τέτιο πράγμα. Κι᾽ὅταν ἐπιστήμονες ἤ ψευτοεπιστήμονες κουνοῦσαν τό κεφάλι καί προφήτευαν, ἐμεῖς λέγαμε: μπορεῖτε νά προφητεύετε ὅ,τι θέλετε. Ἐμεῖς ξέρουμε μόνο ἕνα δρόμο τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης: νά κυριεύσουμε τίς ἐχθρικές θέσεις καί νά μάθουμε νά ἀσκοῦμε τήν ἐξουσία μέ τήν πεῖρα, μέ τά λάθη μας. Δέν ὑποτιμοῦμε καθόλου τίς δυσκολίες τοῦ δρόμου μας, μά τό βασικό τό ἔχουμε κάνει. Ὑποσκάψαμε τήν πηγή τοῦ καπιταλιστικοῦ πλούτου σ᾽ὅ,τι ἀφορᾶ τή διανομή του. Ὕστερα ἀπ᾽αὐτό, ἡ ἀκύρωση τῶν κρατικῶν δανείων, ἡ ἀνατροπή τοῦ χρηματιστικοῦ ζυγοῦ ἦταν πιά ἕνα πολύ εὔκολο βῆμα. Ὕστερα ἀπό τήν καθιέρωση τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου τό πέρασμα στή δήμευση τῶν ἐργοστασίων ἦταν ἐπίσης πολύ εὔκολο. Ὅταν μᾶς κατηγοροῦσαν ὅτι, καθιερώνοντας τόν ἐργατικό ἔλεγχο, διασποῦμε τήν παραγωγή σέ χωριστά τμήματα, ἐμεῖς ἀποκρούαμε αὐτή τήν ἀνοησία. Ὅταν καθιερώναμε τόν ἐργατικό ἔλεγχο, ξέραμε πώς θά περάσει ἀρκετός καιρός ὡσότου ἐπεκταθεῖ σ᾽ὅλη τή Ρωσία, θέλαμε ὅμως νά δείξουμε πώς ἀναγνωρίζουμε μόνο ἕνα δρόμο—τό δρόμο τῶν μετασχηματισμῶν ἀπό τά κάτω, ἔτσι πού οἱ ἴδιοι οἱ ἐργάτες νά ἐπεξεργάζονται ἀπό τά κάτω τίς καινούργιες βάσεις τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν. Ἡ ἐπεξεργασία αὐτή θά ἀπαιτήσει ἀρκετό καιρό.

Ἀπό τόν ἐργατικό ἔλεγχο τραβήξαμε στή δημιουργία τοῦ Ἀνώτατου συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας. Μόνο αὐτό τό μέτρο μαζί μέ τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν καί τῶν σιδηροδρόμων, πού θά ἐφαρμοστεῖ στίς ἐρχόμενες μέρες, θά μᾶς δόσει τή δυνατότητα νά καταπιαστοῦμε μέ τήν οἰκοδόμηση τῆς καινούργιας σοσιαλιστικῆς οἰκονομίας. Ξέρουμε πολύ καλά τίς δυσκολίες τῆς ὑπόθεσής μας, μά ὑποστηρίζουμε ὅτι σοσιαλιστής στήν πράξη εἶναι μόνο ἐκεῖνος πού ἀναλαβαίνει αὐτό τό καθῆκον, βασιζόμενος στήν πεῖρα καί στό ἔνστικτο τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν. Οἱ μάζες αὐτές θά κάνουν πολλά λάθη, τό βασικό ὅμως

ἔχει γίνει. Ξέρουν πώς, ὅταν ἀπευθυνθοῦν στή Σοβιετική ἐξουσία, θά βροῦν ἀνεπιφύλακτη ὑποστήριξη ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές. Δέν ὑπάρχει οὔτε ἕνα μέτρο πού νά διευκολύνει τή δουλιά τους καί πού νά μήν ὑποστηρίζεται πέρα γιά πέρα καί ὁλοκληρωτικά ἀπό τή Σοβιετική ἐξουσία. Ἡ Σοβιετική ἐξουσία δέν ξέρει τά πάντα καί δέν μπορεῖ νά προλάβει ἔγκαιρα τά πάντα, καί συχνά βρίσκεται μπροστά σέ δύσκολα καθήκοντα. Πολύ συχνά στέλνονται στήν κυβέρνηση ἀντιπροσωπεῖες ἐργατῶν καί ἀγροτῶν πού ρωτᾶνε τί πρέπει νά κάνουν, λογουχάρη, τή γῆ στήν τάδε περιοχή. Κι᾽ἐγώ ὁ ἴδιος βρέθηκα πολλές φορές σέ δύσκολη θέση, βλέποντας πώς δέν ἔχουν ἐντελῶς ξεκαθαρισμένη γνώμη. Καί τούς ἔλεγα: εἶστε ἐξουσία, κάντε ὅ,τι θέλετε, πάρτε ὅ,τι σᾶς χρειάζεται, ἐμεῖς θά σᾶς ὑποστηρίξουμε, μά φροντίστε γιά τήν παραγωγή, φροντίστε νά εἶναι ἡ παραγωγή ὠφέλιμη. Ἀναλαβαίνετε χρήσιμες δουλιές· θά κάνετε λάθη, μά θά μάθετε. Καί οἱ ἐργάτες ἄρχισαν πιά νά μαθαίνουν, ἄρχισαν πιά τόν ἀγώνα κατά τῶν σαμποταριστῶν. Ὁρισμένοι ἄνθρωποι μετάτρεψαν τή μόρφωση σέ φράχτη πού ἐμποδίζει τούς ἐργαζόμενους νά προχωροῦν· ὁ φράχτης αὐτός θά σαρωθεῖ.

Δέν χωράει ἀμφιβολία ὅτι ὁ πόλεμος διαφθείρει τούς ἀνθρώπους καί στά μετόπισθεν καί στό μέτωπο, πληρώνοντας πάνω ἀπό κάθε κανόνα ὅσους δουλεύουν γιά τόν πόλεμο, προσελκύοντας ὅλα τά ἀλήτικα καί μισοαλήτικα στοιχεῖα πού ἀπόφυγαν τόν πόλεμο καί δέν ἔχουν ἄλλη ἐπιθυμία παρά «νά ἁρπάξουν» καί νά φύγουν. Τά στοιχεῖα ὅμως αὐτά, πού εἶναι ὅ,τι χειρότερο ἔχει ἀπομείνει ἀπό τό παλιό καπιταλιστικό καθεστώς καί πού κουβαλᾶνε ὅλα τά παλιά ἐλαττώματά του, πρέπει νά τά βγάλουμε ἀπό τή μέση, νά τά διώξουμε, καί στίς ἐργοστασιακές ἐπιχειρήσεις νά ἐντάξουμε τά καλύτερα προλεταριακά στοιχεῖα καί ἀπ᾽αὐτά νά δημιουργήσουμε τούς πυρῆνες τῆς μελλοντικῆς σοσιαλιστικῆς Ρωσίας. Τό μέτρο αὐτό δέν εἶναι εὔκολο, συνεπάγεται πολλές διενέξεις, προστριβές καί συγκρούσεις. Κι᾽ ἐμεῖς, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, κι᾽ἐγώ προσωπικά ἔτυχε νά ἀντιμετωπίσουμε τά παράπονα καί τίς ἀπειλές τους, τά ἀντιμετωπίζαμε ὅμως ἥσυχα, ξέροντας πώς ἔχουμε τώρα ἕνα δικαστή, στόν ὁποῖο ἀποτεινόμαστε. Ὁ δικαστής αὐτός εἶναι τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. (Χειροκροτήματα.) Ὁ λόγος αὐτοῦ τοῦ δικαστῆ δέν ἐπιδέχεται καμιά ἀντίρηση καί σ᾽αὐτόν βασιζόμαστε πάντοτε.

Ὁ καπιταλισμός ἐπίτηδες προσπαθεῖ νά διαφοροποιεῖ τούς ἐργάτες, γιά νά συνδέσει μέ τήν ἀστική τάξη μιά ἀσήμαντη

μερίδα ἀπό τά ἡγετικά στρώματα τῆς ἐργατικῆς τάξης —μ᾽αὐτά οἱ συγκρούσεις εἶναι ἀναπόφευκτες. Χωρίς ἀγώνα δέν φτάνουμε στό σοσιαλισμό. Εἴμαστε ὅμως ἕτοιμοι γιά τόν ἀγώνα, τόν ἀρχίσαμε καί θά τόν φέρουμε σέ πέρας μέ τή βοήθεια τοῦ μηχανισμοῦ πού λέγεται Σοβιέτ. Ἄν παραπέμπουμε στήν κρίση τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τίς διενέξεις πού προκύπτουν, τότε κάθε ζήτημα θά λύνεται εὔκολα. Γιατί, ὅσο ἰσχυρή κι᾽ἄν εἶναι ἡ ὁμάδα τῶν προνομιούχων ἐργατῶν, ὅταν ὅμως βρεθοῦν μπροστά στούς ἀντιπροσώπους ὅλων τῶν ἐργατῶν, ἡ ἐτυμηγορία αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου, τό ἐπαναλαβαίνω, θά εἶναι γι᾽αὐτούς ἀδιάβλητη. Ὁ διακανονισμός αὐτός μόλις ἀρχίζει. Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες δέν ἔχουν ἀκόμη ἀρκετή ἐμπιστοσύνη στίς δυνάμεις τους, συνήθισαν πάρα πολύ, λόγω τῆς μακραίωνης παράδοσης, νά περιμένουν ὁδηγίες ἀπό τά πάνω. Δέν ἀφομοίωσαν ἀκόμη τό γεγονός ὅτι τό προλεταριάτο εἶναι κυρίαρχη τάξη, ἀνάμεσά τους ὑπάρχουν ἀκόμη στοιχεῖα πανικόβλητα, ἀποκαμωμένα, πού φαντάζονται πώς πρέπει νά περάσουν ἀπό τό ἀπαίσιο σχολειό τῆς ἀστικῆς τάξης. Αὐτή ἡ προκατάληψη—πού εἶναι ἀπό τίς πιό ἀπαίσιες ἀστικές προκαταλήψεις—διατηρήθηκε περισσότερο ἀπό τίς ἄλλες, ἐξαλείφεται ὅμως καί θά ἐξαλειφθεῖ ὁριστικά. Καί εἴμαστε βέβαιοι πώς μέ κάθε νέο βῆμα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας θά ξεχωρίζει ἕνας ὅλο καί πιό μεγάλος ἀριθμός ἀνθρώπων, ἀπαλλαγμένων ὁριστικά ἀπό τήν παλιά ἀστική προκατάληψη, πώς δῆθεν ὁ ἁπλός ἐργάτης καί ἀγρότης δέν μπορεῖ νά κυβερνᾶ τό κράτος. Μπορεῖ, καί θά μάθει, ἄν τό πάρει ἀπόφαση νά κυβερνήσει! (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.)

Τό ὀργανωτικό καθῆκον θά εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἀνάδειξη καθοδηγητῶν καί ὀργανωτῶν μέσα ἀπό τίς λαϊκές μάζες. Τό τεράστιο, τό γιγάντιο αὐτό ἔργο μπαίνει τώρα στήν ἡμερήσια διάταξη. Οὔτε σκέψη θά μποροῦσε νά γίνει γιά τήν ἐκπλήρωσή του, ἄν δέν ὑπῆρχε ἡ Σοβιετική ἐξουσία, ὁ μηχανισμός πού κοσκινίζει, πού μπορεῖ νά ἀναδείξει ἀνθρώπους.

Ἔχουμε ὄχι μόνο ἕνα νόμο τοῦ κράτους γιά τόν ἔλεγχο, ἔχουμε καί κάτι ἀκόμη πιό πολύτιμο—τίς προσπάθειες τοῦ προλεταριάτου νά κλείσει συμβάσεις μέ τίς ἑνώσεις τῶν βιομηχάνων, γιά νά ἐξασφαλίσει στούς ἐργάτες τή διεύθυνση ὁλόκληρων κλάδων τῆς βιομηχανίας. Μιά τέτια σύμβαση ἄρχισαν ἤδη νά καταρτίζουν καί τήν πραγματοποίησαν σχεδόν οἱ βυρσοδέψες μέ τήν πανρωσική ἕνωση τῶν βιομηχάνων καί ἰδιοκτητῶν βυρσοδεψείων, καί στίς διαπραγματεύσεις αὐτές ἐγώ

ἀποδίδω ἐξαιρετικά μεγάλη σημασία[106]. Δείχνουν ὅτι μέσα στούς ἐργάτες ἀναπτύσσεται ἡ συνείδηση τῆς δύναμής τους.

Σύντροφοι, στήν εἰσήγησή μου δέν ἔθιξα ἐξαιρετικά νευραλγικά καί δύσκολα ζητήματα—τό ζήτημα τῆς εἰρήνης, τοῦ ἐπισιτισμοῦ, γιατί τά ζητήματα αὐτά ἀναγράφονται ἰδιαίτερα στήν ἡμερήσια διάταξη καί θά συζητηθοῦν εἰδικά.

Σκοπός τῆς σύντομης εἰσήγησής μου ἦταν νά δείξω πῶς βλέπω ἐγώ καί ὅλο τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τήν ἱστορία τῶν ὅσων ζήσαμε στούς δυόμισι αὐτούς μῆνες, πῶς διαμορφώθηκε ὁ συσχετισμός τῶν ταξικῶν δυνάμεων στή νέα αὐτή περίοδο τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, πῶς διαμορφώθηκε ἡ νέα κρατική ἐξουσία, ποιά κοινωνικά καθήκοντα μπαίνουν μπροστά της.

Μέ τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν, μέ τό πέρασμα ὅλης τῆς γῆς ὁλοκληρωτικά στά χέρια τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν ἡ Ρωσία μπῆκε στό σωστό δρόμο γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ξέρουμε πολύ καλά τί δυσκολίες ἔχουμε μπροστά μας, κάνοντας ὅμως σύγκριση μέ τίς προηγούμενες ἐπαναστάσεις, ἀποκτοῦμε τήν πεποίθηση πώς θά σημειώσουμε γιγάντιες ἐπιτυχίες καί πώς βρισκόμαστε στό δρόμο πού ἐξασφαλίζει τήν πλήρη νίκη.

Καί πλάι σέ μᾶς θά τραβήξουν οἱ μάζες τῶν πιό προηγμένων χωρῶν, πού τίς διαιρεῖ ὁ ληστρικός πόλεμος καί πού οἱ ἐργάτες τους πέρασαν ἀπό ἕνα πιό μακρόχρονο σχολειό ἐκδημοκρατισμοῦ. Ὅταν μᾶς προβάλλουν τίς δυσκολίες τοῦ ἔργου μας, ὅταν μᾶς λένε πώς ἡ νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι δυνατή μόνο σέ παγκόσμια κλίμακα, ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά τό θεωρήσουμε αὐτό παρά μόνο σάν μιά προσπάθεια, πέρα γιά πέρα καταδικασμένη προσπάθεια, τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν συνειδητῶν καί μή συνειδητῶν ὀπαδῶν της νά διαστρεβλώσουν τήν πιό ἀναμφισβήτητη ἀλήθεια. Φυσικά, ἡ τελική νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μιά χώρα εἶναι ἀδύνατη. Τό ἀπόσπασμα τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν μας πού ὑποστηρίζει τή Σοβιετική ἐξουσία, εἶναι ἕνα ἀπό τά ἀποσπάσματα τοῦ παγκόσμιου ἐκείνου στρατοῦ πού τόν ἔχει διαμελίσει τώρα ὁ παγκόσμιος πόλεμος, μά πού ἐπιδιώκει τή συνένωση. Καί κάθε εἴδηση, κάθε κομματάκι τῆς ἔκθεσης γιά τήν ἐπανάστασή μας, κάθε ὄνομα τό ὑποδέχεται τό προλεταριάτο μέ θυελλώδη ἐπιδοκιμαστικά χειροκροτήματα, γιατί ξέρει ὅτι στή Ρωσία ἐπιτελεῖται τό κοινό ἔργο τῶν προλετάριων—τό ἔργο τῆς ἐξέγερσης τοῦ προλεταριάτου, τό ἔργο τῆς διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Περισσότερο ἀπό κάθε διακήρυξη

καί συνδιάσκεψη ἐπιδρᾶ τό ζωντανό παράδειγμα, ἡ ἔμπρακτη ἔναρξη σέ μιά ὁποιαδήποτε χώρα, νά μέ τί φλογίζονται οἱ ἐργαζόμενες μάζες ὅλων τῶν χωρῶν.

Ἄν ἡ ἀπεργία τοῦ Ὀχτώβρη τοῦ 1905—τά πρῶτα αὐτά βήματα τῆς νικηφόρας ἐπανάστασης—μεταπήδησε μονομιᾶς στή Δυτική Εὐρώπη καί προκάλεσε τότε, τό 1905, τό κίνημα τῶν ἐργατῶν τῆς Αὐστρίας, ἄν τότε ἤδη εἴδαμε στήν πράξη τί ἀξίζει τό παράδειγμα τῆς ἐπανάστασης, ἡ ἐπίθεση τῶν ἐργατῶν σέ μιά χώρα —τώρα βλέπουμε πώς σ'ὅλες τίς χῶρες τοῦ κόσμου ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση ὡριμάζει ὄχι μέ τίς μέρες, ἀλλά μέ τίς ὧρες.

Ἄν κάνουμε λάθη, γκάφες, ἄν στό δρόμο μας ἔχουμε προστριβές, αὐτό δέν ἔχει σημασία γι'αὐτούς, σημασία γι' αὐτούς ἔχει τό παράδειγμά μας, νά τί τούς συνενώνει· αὐτοί λένε, θά βαδίσουμε μαζί καί θά νικήσουμε, ὅ,τι κι'ἄν συμβεῖ. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.)

Οἱ μεγάλοι θεμελιωτές τοῦ σοσιαλισμοῦ Μάρξ καί Ἔνγκελς, παρακολουθώντας ἐπί ὁλόκληρες δεκαετίες τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καί τήν ἄνοδο τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης εἶδαν ξεκάθαρα ὅτι τό πέρασμα ἀπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό θά ἀπαιτήσει μακρόχρονα κοιλοπονήματα, μιά μακρόχρονη περίοδο δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, τό γκρέμισμα κάθε παλιοῦ, τήν ἀμείλικτη ἐξόντωση κάθε μορφῆς καπιταλισμοῦ, τή συνεργασία τῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν, πού θά πρέπει νά συνενώσουν ὅλες τίς προσπάθειές τους γιά νά ἐξασφαλίσουν τή νίκη ὥς τό τέλος. Κι'ἔλεγαν ὅτι στά τέλη τοῦ 19ου αἰώνα τά πράγματα θά ἔλθουν ἔτσι, ὥστε «ὁ γάλλος θά ἀρχίσει κι'ὁ γερμανός θά ἀποτελειώσει»[107] —ὁ γάλλος θά ἀρχίσει, γιατί ἐπί ὁλόκληρες δεκαετίες ἐπανάστασης καλλιέργησε μέσα του ἐκείνη τή γεμάτη αὐτοθυσία πρωτοβουλία τῆς ἐπαναστατικῆς πράξης, πού τόν ἔκανε πρωτοπορία τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Τώρα βλέπουμε ἕνα διαφορετικό συνδυασμό τῶν δυνάμεων τοῦ διεθνοῦς σοσιαλισμοῦ. Λέμε πώς πιό εὔκολα ἀρχίζει τό κίνημα στίς χῶρες πού δέν συμπεριλαμβάνονται στίς ἐκμεταλλεύτριες χῶρες, πού ἔχουν τή δυνατότητα νά ληστεύουν πιό εὔκολα καί πού μποροῦν νά ἐξαγοράζουν τά ἀνώτερα στρώματα τῶν ἐργατῶν τους. Αὐτά, τά δῆθεν-σοσιαλιστικά, τσερνοφικο-τσερετελικά κόμματα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, πού σχεδόν ὅλα μπορεῖ νά μετατραποῦν σέ κυβερνητικά, δέν πραγματοποιοῦν τίποτε καί δέν ἔχουν γερές βάσεις. Εἴδαμε τό παράδειγμα τῆς

'Ιταλίας, παρακολουθήσαμε αὐτές τίς μέρες τήν ἡρωική πάλη τῶν ἐργατῶν τῆς Αὐστρίας ἐνάντια στούς ἰμπεριαλιστές-ληστές[108]. Κι'ἄν ἀκόμη οἱ ληστές κατορθώσουν νά σταματήσουν γιά ἕνα διάστημα τό κίνημα, δέν θά μπορέσουν νά τό σταματήσουν γιά πάντα —εἶναι ἀκατανίκητο.

Τό παράδειγμα τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας θά στέκεται μπροστά τους πολύ καιρό. 'Η σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ μας θά στέκεται σταθερά, σάν φάρος τοῦ παγκόσμιου σοσιαλισμοῦ καί σάν παράδειγμα μπροστά σ'ὅλες τίς ἐργαζόμενες μάζες. 'Εκεῖ—καυγάδες, πόλεμοι, αἱματοχυσία, θυσίες ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἐκμετάλλευση τοῦ κεφαλαίου, ἐδῶ— πραγματική πολιτική εἰρήνης καί σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ.

Τά πράγματα πῆραν διαφορετική τροπή ἀπό ἐκείνη πού περίμεναν ὁ Μάρξ καί ὁ Ἕνγκελς. Αὐτά ἔδοσαν σέ μᾶς, τίς ἐργαζόμενες καί ἐκμεταλλευόμενες τάξεις τῆς Ρωσίας, τόν τιμητικό ρόλο τῆς πρωτοπορίας τῆς διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καί τώρα βλέπουμε καθαρά πόσο μακριά θά τραβήξει ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης· ὁ ρῶσος ἄρχισε, ὁ γερμανός, ὁ γάλλος, ὁ ἄγγλος θά ἀποτελειώσει, καί ὁ σοσιαλισμός θά νικήσει. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.)

2

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ 12 (25) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ

Ἄκουσα σήμερα τούς ὁμιλητές τῆς δεξιᾶς πτέρυγας, πού διατύπωσαν ἀντιρήσεις γιά τήν ἔκθεσή μου, καί ἀπορῶ πῶς αὐτοί οἱ ἄνθρωποι δέν διδάχτηκαν ὥς τώρα τίποτε καί ξέχασαν ὅλα ὅσα τοῦ κάκου ὀνομάζουν «μαρξισμό». Ἕνας ἀπό τούς ὁμιλητές πού διαφωνοῦσαν μαζί μου δήλωσε πώς ἐμεῖς εἴμασταν ὑπέρ τῆς δικτατορίας τῆς δημοκρατίας, πώς ἀναγνωρίζαμε τήν ἐξουσία τῆς δημοκρατίας. Ἡ δήλωση αὐτή εἶναι τόσο κουτή, τόσο παράλογη καί ἀνόητη, πού δέν ἀποτελεῖ τίποτε ἄλλο παρά ἁπλή παράθεση λέξεων. Εἶναι τό ἴδιο σάν νά λέγαμε σιδερένιο χιόνι ἤ κάτι παρόμοιο. (Γ έ λ ι α.) Δημοκρατία εἶναι μιά ἀπό τίς μορφές τοῦ ἀστικοῦ κράτους, τήν ὁποία ὑποστηρίζουν ὅλοι οἱ προδότες τοῦ ἀληθινοῦ σοσιαλισμοῦ, πού βρέθηκαν σήμερα ἐπικεφαλῆς τοῦ ἐπίσημου σοσιαλισμοῦ καί ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ δημοκρατία ἔρχεται σέ ἀντίφαση μέ τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. Ὅσο ἡ ἐπανάσταση δέν ἔβγαινε ἔξω ἀπό τά πλαίσια τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, εἴμασταν ὑπέρ τῆς δημοκρατίας, μόλις ὅμως εἴδαμε σ'ὅλη τήν πορεία τῆς ἐπανάστασης τίς πρῶτες ἀναλαμπές τοῦ σοσιαλισμοῦ, πήραμε τίς θέσεις πού ὑπερασπίζουν σταθερά κι'ἀποφασιστικά τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου.

Καί εἶναι παράξενο ὅτι οἱ ἄνθρωποι πού δέν μποροῦν ἤ δέν θέλουν νά καταλάβουν τήν ἁπλή αὐτή ἀλήθεια —τόν ὁρισμό τῆς ἔννοιας τῶν λέξεων «δημοκρατία» καί «δικτατορία τοῦ προλεταριάτου» —τολμοῦν νά ἐμφανίζονται μπροστά σέ μιά

τόσο πολυάριθμη συνέλευση μ'αὐτή τήν παμπάλαια κι'ἐντελῶς ἄχρηστη σαβούρα, πού ὑπάρχει ἄφθονη σ'ὅλους τούς λόγους τῶν κυρίων διαφωνούντων. Δημοκρατία εἶναι ὁ τυπικός κοινοβουλευτισμός, ἀλλά στήν πραγματικότητα εἶναι ἕνας συνεχής, ἀνελέητος ἐμπαιγμός, μιά ἀμείλικτη, ἀφόρητη καταπίεση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ ἀπομέρους τῆς ἀστικῆς τάξης. Καί μποροῦν νά διαφωνοῦν μ'αὐτό μόνο ἐκεῖνοι πού δέν εἶναι ἀληθινοί ἐκπρόσωποι τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἀλλά ἀξιοθρήνητοι ἄνθρωποι, κλεισμένοι στό καβούκι τους, πού ἔμεναν διαρκῶς παράμερα ἀπό τή ζωή, κοιμοῦνταν καί στόν ὕπνο τους κρατοῦσαν προσεκτικά κάτω ἀπό τό μαξιλάρι ἕνα παλιό, ξεφτισμένο, ἐντελῶς ἄχρηστο βιβλιαράκι, πού τό εἶχαν ὁδηγό καί ἐγχειρίδιο γιά τή διάδοση τοῦ ἐπίσημου σοσιαλισμοῦ. Τό μυαλό ὅμως δεκάδων ἑκατομμυρίων δημιουργῶν πραγματοποιεῖ κάτι ἀσύγκριτα πιό ὑψηλό κι'ἀπό τήν πιό μεγάλη καί μεγαλοφυή πρόβλεψη. Ὁ ἀληθινός, ὁ ἐπαναστατικός σοσιαλισμός δέν διασπάστηκε μόνο σήμερα, ἀλλά ἀπό τήν ἀρχή τοῦ πολέμου. Δέν ὑπάρχει οὔτε μιά χώρα, δέν ὑπάρχει οὔτε ἕνα κράτος ὅπου νά μήν εἶχε γίνει αὐτή ἡ βαρυσήμαντη διάσπαση, αὐτό τό ρῆγμα στή διδασκαλία τοῦ σοσιαλισμοῦ. Καί εἶναι πολύ καλό ὅτι διασπάστηκε!

Ἀπαντώντας στήν κατηγορία ὅτι ἀγωνιζόμαστε ἐνάντια στούς «σοσιαλιστές», μποροῦμε νά ποῦμε μόνο ὅτι στήν ἐποχή τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ οἱ ὀπαδοί τοῦ τελευταίου δέν ἔχουν πιά τίποτε τό κοινό μέ τό σοσιαλισμό, ἀλλά σάπισαν, πάλιωσαν, ἔμειναν πίσω καί τελικά πέρασαν μέ τό μέρος τῆς ἀστικῆς τάξης. «Σοσιαλιστές», οἱ ὁποῖοι τόν καιρό τοῦ πολέμου πού προκλήθηκε ἀπό τά ἰμπεριαλιστικά κίνητρα τῶν διεθνῶν ληστῶν, φώναζαν γιά «ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας»—δέν εἶναι σοσιαλιστές, ἀλλά τσιράκια, παρακεντέδες τῆς ἀστικῆς τάξης.

Ὅσοι λένε τόσο πολλά γιά τή δικτατορία τῆς δημοκρατίας, ἁπλῶς πετᾶνε ἀνόητες, παράλογες φράσεις πού δέν περιέχουν οὔτε οἰκονομικές γνώσεις, οὔτε πολιτική ἀντίληψη.

Ἕνας ἀπό ἐκείνους πού διαφωνοῦν ἔλεγε ἐδῶ πώς ἡ Κομμούνα τοῦ Παρισιοῦ μπορεῖ νά εἶναι ὑπερήφανη, γιατί κατά τήν ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν τοῦ Παρισιοῦ δέν παρατηρήθηκε βία καί αὐθαιρεσία στίς γραμμές τους —δέν ὑπάρχει ὅμως ἀμφιβολία πώς ἡ Κομμούνα ἔπεσε ἀκριβῶς γιατί δέν χρησιμοποίησε ἀρκετά τήν ἔνοπλη δύναμη τή στιγμή πού ἔπρεπε, παρόλο πού ἔμεινε ἀθάνατη στήν ἱστορία, γιατί ἦταν ἡ πρώτη πού ἐφάρμοσε στήν πράξη τήν ἰδέα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου.

Λέγοντας λίγα λόγια γιά τόν ἀγώνα ἐνάντια στούς ἐκπροσώπους τῆς ἀστικῆς τάξης, τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν, ὁ ὁμιλητής κάτω ἀπό θύελλα χειροκροτημάτων δηλώνει σταθερά καί κατηγορηματικά:—"Ο,τι κι'ἄν ποῦν, σέ τελευταία ἀνάλυση ἡ ἀστική τάξη θά ἀναγκαστεῖ, κάτω ἀπό τή θέληση τοῦ ἐπαναστατικοῦ λαοῦ, ἤ νά συνθηκολογήσει χωρίς ὅρους ἤ νά χαθεῖ.

Κάνοντας ἕνα παραλληλισμό ἀνάμεσα στόν ἀναρχισμό καί στίς ἀντιλήψεις τῶν μπολσεβίκων, ὁ Λένιν δηλώνει ὅτι τώρα, τήν ἐποχή τῆς ριζικῆς συντριβῆς τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, οἱ ἔννοιες γιά τόν ἀναρχισμό γίνονται ἐντελῶς συγκεκριμένες. "Ομως, γιά νά ἀνατραπεῖ ὁ ζυγός τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, χρειάζεται σταθερή ἐπαναστατική ἐξουσία τῶν ἐργαζόμενων τάξεων—ἡ ἐξουσία τοῦ ἐπαναστατικοῦ κράτους. Σ'αὐτό βρίσκεται ἡ οὐσία τοῦ κομμουνισμοῦ. Τώρα, πού ἡ ἴδια ἡ μάζα παίρνει τά ὅπλα στά χέρια της κι'ἀρχίζει ἀμείλικτο ἀγώνα κατά τῶν ἐκμεταλλευτῶν, τώρα πού ἐφαρμόζεται ἡ νέα ἐξουσία τοῦ λαοῦ, πού δέν ἔχει τίποτε τό κοινό μέ τήν κοινοβουλευτική ἐξουσία, τώρα μπροστά μας δέν ἔχουμε πιά τό παλιό κράτος, τό ξεπερασμένο ἀπό τήν ἄποψη τῶν παραδόσεων καί τῶν μορφῶν του, ἀλλά κάτι καινούργιο, πού στηρίζεται στή δημιουργική δύναμη τῶν κατώτερων στρωμάτων. Κι'ἐνῶ μερικοί ἀναρχικοί μιλᾶνε μέ φόβο γιά τά Σοβιέτ, ἐξακολουθώντας ἀκόμη νά ἐπηρεάζονται ἀπό τίς παλιωμένες ἀντιλήψεις, ἕνα καινούργιο, ἕνα φρέσκο ρεῦμα ἀναρχισμοῦ τάσσεται ὁριστικά στό πλευρό τῶν Σοβιέτ, βλέποντας ὅτι ἔχουν τή ζωτικότητα καί τήν ἱκανότητα νά κερδίσουν τίς συμπάθειες τῶν μαζῶν καί νά ξυπνήσουν τή δημιουργική τους δύναμη.

'Η ἁμαρτία σας καί ἡ μυωπία σας—δηλώνει ὁ ὁμιλητής, ἀπευθυνόμενος στούς «διαφωνοῦντες»—βρίσκεται στό ὅτι δέν μπορέσατε νά βγάλετε διδάγματα ἀπό τήν ἐπανάσταση. 'Από τίς 4 τοῦ 'Απρίλη ἀκόμη δήλωνα σ'αὐτή τήν αἴθουσα ὅτι τά Σοβιέτ εἶναι ἡ ἀνώτερη μορφή τοῦ δημοκρατισμοῦ*. Εἴτε τά Σοβιέτ θά χαθοῦν—καί τότε χάθηκε μιά γιά πάντα ἡ ἐπανάσταση —εἴτε τά Σοβιέτ θά ἐπιζήσουν—καί τότε εἶναι γελοῖο νά μιλᾶμε γιά κάποια ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τόν καιρό πού ὡριμάζει ἡ πλήρης ἄνθηση τοῦ σοσιαλιστικοῦ καθεστῶτος καί ἡ χρεοκοπία τοῦ καπιταλισμοῦ. Οἱ μπολσεβίκοι μιλοῦσαν γιά

* Βλ. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 113-118. *'Η Σύντ.*

ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τό 1905, τώρα ὅμως πού στήν ἐξουσία ἀνέβηκαν τά Σοβιέτ, πού, μέσα σέ πρωτοφανεῖς γιά τίς στερήσεις καί τίς φρίκες τους πολεμικές συνθῆκες, μέσα σέ ἀτμόσφαιρα ἐρείπωσης, μπροστά στό φάσμα τοῦ θανάτου ἀπό τήν πείνα, οἱ ἐργάτες, οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἀγρότες εἶπαν—θά πάρουμε ὅλη τήν ἐξουσία στά χέρια μας καί θά καταπιαστοῦμε μόνοι μας μέ τήν οἰκοδόμηση τῆς νέας ζωῆς,—τώρα δέν μπορεῖ οὔτε λόγος νά γίνει γιά ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση. Κι'αὐτό τό εἶπαν οἱ μπολσεβίκοι ἀπό τόν 'Απρίλη ἀκόμη τοῦ περασμένου χρόνου μέ τίς ἀποφάσεις καί τά ψηφίσματα σέ συνέδρια, συνελεύσεις καί συνδιασκέψεις.

Καί σ'αὐτούς πού λένε πώς δέν κάναμε τίποτε, πώς μέναμε ὅλο τόν καιρό ἀδρανεῖς, πώς ἡ κυριαρχία τῶν Σοβιέτ δέν ἔδοσε κανένα καρπό, μποροῦμε νά ἀπαντήσουμε μόνο ἔτσι: ρίξτε μιά ματιά στά κατάβαθα τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, στά βάθη τῶν μαζῶν, ἐκεῖ κοχλάζει μιά ὀργανωτική, δημιουργική δουλιά, ἐκεῖ σφύζει μιά ζωή πού ἀνανεώνεται, πού καθαγιάζεται ἀπό τήν ἐπανάσταση. Στά χωριά οἱ ἀγρότες παίρνουν τή γῆ, οἱ ἐργάτες παίρνουν στά χέρια τους τά ἐργοστάσια καί τίς φάμπρικες, παντοῦ δημιουργοῦνται καθελογῆς ὀργανώσεις.

'Η Σοβιετική ἐξουσία ἀγωνίζεται γιά τόν τερματισμό τοῦ πολέμου, καί εἴμαστε βέβαιοι πώς θά τό πετύχει αὐτό νωρίτερα ἀπ'ὅ,τι εἶχαν ὑποσχεθεῖ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς κυβέρνησης Κέρενσκι. Γιατί στό ζήτημα τοῦ τερματισμοῦ τοῦ πολέμου ἐπενέβηκε ἕνας ἐπαναστατικός παράγοντας πού ἀκύρωσε τά σύμφωνα καί κατάργησε τά δάνεια. 'Ο πόλεμος θά τερματιστεῖ χάρη στό διεθνές ἐπαναστατικό κίνημα.

Τελειώνοντας, ὁ ὁμιλητής ἀναφέρεται μέ λίγα λόγια στούς ἀντεπαναστάτες-σαμποταριστές: αὐτοί ἀποτελοῦν τμήματα πουλημένα στήν ἀστική τάξη, πού γεμίζει μέ ἐλεημοσύνες τούς σαμποταριστές δημόσιους ὑπάλληλους πού κήρυξαν τόν πόλεμο ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία στό ὄνομα τοῦ θριάμβου τῆς ἀντίδρασης. Τό γεγονός ὅτι ὁ λαός χτυπάει μ'ὅλη του τή δύναμη τήν ἀστική τάξη μέ τό τσεκούρι τῶν ἀγροτῶν καί τῶν ἐργατῶν τό βλέπουν σάν πραγματική συντέλεια τοῦ κόσμου καί ἀναπότρεπτη καταστροφή τοῦ σύμπαντος. Ἄν φταῖμε σέ κάτι, τό φταίξιμό μας εἶναι ὅτι σταθήκαμε ὑπερβολικά ἀνθρωπιστές, ὑπερβολικά καλόκαρδοι ἀπέναντι στούς τερατώδεις γιά τήν προδοσία τους ἐκπροσώπους τοῦ ἀστικοῦ-ἰμπεριαλιστικοῦ καθεστῶτος.

Αὐτές τίς μέρες μέ ἐπισκέφθηκαν δημοσιογράφοι τῆς «Νόβα-

για Ζίζν» καί μοῦ δήλωσαν πώς ἔρχονται ἀπομέρους τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων πού θέλουν νά ἀναλάβουν ὑπηρεσία καί, βάζοντας τέρμα στήν τακτική τοῦ σαμποτάζ, νά πειθαρχήσουν ἀπόλυτα στή Σοβιετική ἐξουσία. Καί τούς ἀπάντησα: καιρός ἦταν*. Μά ἐδῶ πού τά λέμε, ἄν φαντάζονται πώς, ἀρχίζοντας διαπραγματεύσεις μαζί τους, θά κάνουμε ἔστω καί τήν παραμικρή ὑποχώρηση ἀπό τίς ἐπαναστατικές θέσεις μας, γελιοῦνται οἰκτρά.

Ὁ κόσμος δέν γνώρισε τίποτε παρόμοιο μ'αὐτό πού γίνεται σήμερα ἐδῶ στή Ρωσία, σ'αὐτή τήν τεράστια χώρα, πού εἶναι τεμαχισμένη σέ μιά σειρά χωριστά κράτη καί ἀποτελεῖται ἀπό ἕνα τεράστιο ἀριθμό ἑτερογενῶν ἐθνοτήτων καί λαῶν: κολοσσιαία ὀργανωτική δουλιά σ'ὅλους τούς νομούς καί τίς περιοχές, ὀργάνωση τῶν κατώτερων στρωμάτων, ἄμεση δουλιά τῶν μαζῶν, δραστήρια, δημιουργική δράση πού συναντᾶ ἐμπόδια ἀπομέρους διάφορων ἀστῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Αὐτοί, οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες, ἄρχισαν μιά δουλιά πρωτοφανή ὡς πρός τά γιγάντια καθήκοντά της καί μαζί μέ τά Σοβιέτ θά βάλουν ὁριστικά τέρμα στήν καπιταλιστική ἐκμετάλλευση, καί τελικά ὁ ζυγός τῆς ἀστικῆς τάξης θά ἀνατραπεῖ μιά γιά πάντα.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 308-309. *Ἡ Σύντ.*

3

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΣΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ[109]

Διάταγμα

Σέ μιά σειρά νόμους, διατάγματα καί ἀποφάσεις τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ὑπάρχουν παραπομπές στή Συντακτική Συνέλευση καί στό νομοθετικό της χαρακτήρα.

Μετά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἀπό τήν Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή καί τήν ἐπικύρωση τοῦ βήματος αὐτοῦ ἀπό τό III Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ὅλες αὐτές οἱ ὑποδείξεις αὐθόρμητα παύουν νά ἰσχύουν καί καταργοῦνται.

Γι'αὐτό τό III Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἀποφασίζει: σέ ὅλες τίς καινούργιες ἐκδόσεις διαταγμάτων καί νόμων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας νά καταργηθοῦν οἱ παραπομπές στήν ἐπικείμενη Συντακτική Συνέλευση.

Γράφτηκε στίς 18 (31) τοῦ Γενάρη 1918

4

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ 18 (31) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ

Σύντροφοι, πρίν λήξουν οί έργασίες τοῦ τρίτου συνεδρίου τῶν Σοβιέτ πρέπει νά καθορίσουμε έντελῶς άμερόληπτα τόν ίστορικό ρόλο πού τό συνέδριο αὐτό ἔπαιξε στήν ίστορία τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης, στήν ίστορία τῆς ἀνθρωπότητας. Μποροῦμε νά ποῦμε μέ ἀπόλυτη βεβαιότητα πώς τό τρίτο συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἐγκαινίασε μιά νέα ἐποχή στήν παγκόσμια ἱστορία καί τώρα, μέσα στίς συνθῆκες τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης, ὅλη ἡ σημασία αὐτοῦ τοῦ συνεδρίου ἀρχίζει νά γίνεται ὅλο καί πιό αἰσθητή. Τό συνέδριο αὐτό, πού κατοχύρωσε τήν ὀργάνωση τῆς νέας κρατικῆς ἐξουσίας, τῆς δημιουργημένης ἀπό τήν ἐπανάσταση τοῦ 'Οχτώβρη, χάραξε τά ὁρόσημα τῆς μελλοντικῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης γιά ὅλο τόν κόσμο, γιά τούς ἐργαζόμενους ὅλων τῶν χωρῶν.

'Εδῶ, στή Ρωσία, στόν τομέα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, ἔχει τώρα ἀναγνωριστεῖ ὁριστικά τό νέο κρατικό καθεστώς τῆς σοσιαλιστικῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας, σάν ὁμοσπονδίας ἐλεύθερων δημοκρατιῶν τῶν διάφορων ἐθνῶν πού κατοικοῦν στή Ρωσία. Καί τώρα ὅλοι, ἀκόμη καί οἱ ἐχθροί μας, πιστεύω, βλέπουν πώς τό νέο καθεστώς, ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιέτ δέν εἶναι ἐπινόηση, δέν εἶναι κανένα κομματικό τέχνασμα, ἀλλά ἀποτέλεσμα τῆς ἐξέλιξης τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς, ἀποτέλεσμα τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης πού διαμορφώνεται αὐθόρμητα. Θυμηθεῖτε πώς ὅλες οἱ μεγάλες ἐπαναστάσεις ἐπιδίωκαν πάντοτε νά σαρώσουν συθέμελα τό παλιό καπιταλιστικό καθεστώς, ἐπιδίωκαν ὄχι μόνο

νά κατακτήσουν πολιτικά δικαιώματα, μά καί νά ἀποσπάσουν τήν ἴδια τή διακυβέρνηση τοῦ κράτους ἀπό τά χέρια τῶν κυρίαρχων τάξεων, τῶν καθελογῆς ἐκμεταλλευτῶν καί καταπιεστῶν τῶν ἐργαζομένων, γιά νά βάλουν μιά γιά πάντα τέρμα σέ κάθε ἐκμετάλλευση καί σέ κάθε καταπίεση. Οἱ μεγάλες ἀκριβῶς ἐπαναστάσεις προσπαθοῦσαν νά τσακίσουν αὐτό τόν παλιό ἐκμεταλλευτικό κρατικό μηχανισμό, μά ὥς τά τώρα δέν κατόρθωσαν νά φέρουν σέ πέρας αὐτό τό σκοπό. Καί νά ἡ Ρωσία, χάρη στίς ἰδιομορφίες τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς της κατάστασης, πέτυχε τώρα πρώτη αὐτό τό πέρασμα τῆς διακυβέρνησης τοῦ κράτους στά χέρια τῶν ἴδιων τῶν ἐργαζομένων. Τώρα, στό δρόμο τόν καθαρισμένο ἀπό τή σαβούρα τῆς ἱστορίας, θά χτίσουμε τό κραταιό, φωτεινό οἰκοδόμημα τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Δημιουργεῖται ἕνας καινούργιος, πρωτοφανής στήν ἱστορία τύπος κρατικῆς ἐξουσίας, πού ἡ θέληση τῆς ἐπανάστασης τόν προορίζει νά καθαρίσει τή γῆ ἀπό κάθε ἐκμετάλλευση, βία καί σκλαβιά.

Ἄς δοῦμε τώρα τί ἔδοσε στόν τομέα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς μας ἡ νέα σοσιαλιστική ἀρχή διακυβέρνησης τοῦ κράτους. Σύντροφοι, θυμᾶστε ὅτι ἀκόμη χθές ὁ ἀστικός Τύπος φώναζε ἀκατάπαυστα πώς καταστρέφουμε τό ρωσικό κράτος, πώς δέν ξέρουμε νά κυβερνᾶμε καί πώς γι᾿αὐτό μᾶς φεύγουν ὅλα τά ἔθνη—ἡ Φιλλανδία, ἡ Οὐκρανία κτλ. Ὁ ἀστικός Τύπος, γεμάτος κακεντρέχεια, ἔγραφε καθημερινά σχεδόν γιά τέτιες «ἀποχωρήσεις». Ἐμεῖς, σύντροφοι, καταλαβαίναμε καλύτερα ἀπ᾿αὐτούς τίς βασικές αἰτίες αὐτοῦ τοῦ φαινομένου, πού ἔχουν τή ρίζα τους στή δυσπιστία τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν πρός τή συμβιβαστική-ἰμπεριαλιστική κυβέρνηση τῶν κ.κ. Κέρενσκι καί Σίας. Σιωπούσαμε, ἔχοντας ἀπόλυτη πεποίθηση πώς οἱ δίκαιες ἀρχές μας, ἡ ἴδια ἡ διακυβέρνησή μας θά ἀποδείξει σέ ὅλους τούς ἐργαζόμενους καλύτερα ἀπό τά λόγια τούς πραγματικούς σκοπούς καί τίς πραγματικές ἐπιδιώξεις μας.

Καί εἴχαμε δίκιο. Τώρα βλέπουμε ὅτι οἱ ἰδέες μας νίκησαν στή Φιλλανδία, στήν Οὐκρανία καί νικοῦν στό Ντόν, ξυπνοῦν τήν ταξική συνείδηση τῶν ἐργαζομένων καί τούς ὀργανώνουν σέ μιά γερή ἕνωση. Δρούσαμε χωρίς διπλωμάτες, χωρίς τίς παλιές μεθόδους πού ἐφαρμόζουν οἱ ἰμπεριαλιστές, μά τό μεγάλο ἀποτέλεσμα τό πετύχαμε—τή νίκη τῆς ἐπανάστασης καί τή συνένωση τῶν νικητῶν μαζί μας σέ μιά ἰσχυρή ἐπαναστατική ὁμοσπονδία. Κυβερνᾶμε ὄχι διαιρώντας, ὅπως ὁρίζει ὁ ἀνελέητος νόμος τῆς ἀρχαίας Ρώμης, ἀλλά συνενώνοντας ὅλους τούς

ἐργαζόμενους μέ τούς ἀδιάρηκτους δεσμούς τῶν ζωτικῶν συμφερόντων, τῆς ταξικῆς συνείδησης. Καί ἡ ἕνωσή μας, τό καινούργιο μας κράτος εἶναι πιό σταθερό ἀπό τήν ἐξουσία τῆς βίας, πού συνενώνει μέ τήν ψευτιά καί τό σίδερο τεχνητούς κρατικούς σχηματισμούς, ἀπαραίτητους γιά τούς ἰμπεριαλιστές. Λογουχάρη, ἦταν ἀρκετό νά πάρουν οἱ φιλλανδοί ἐργάτες καί ἀγρότες τήν ἐξουσία στά χέρια τους, γιά ν'ἀπευθυνθοῦνε σέ μᾶς, ἐκφράζοντας τήν πίστη τους στήν παγκόσμια προλεταριακή ἐπανάσταση, χαιρετίζοντάς μας μέ λόγια πού δείχνουν τήν ἀτράνταχτη ἀπόφασή τους νά βαδίσουν μαζί μας στό δρόμο τῆς Διεθνοῦς[110]. Αὐτή εἶναι ἡ βάση τῆς ὁμοσπονδίας μας καί πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι γύρω ἀπό τήν ἐπαναστατική Ρωσία ὅλο καί πιό πολύ θά συσπειρώνονται διάφορες ὁμοσπονδίες ἐλεύθερων ἐθνῶν. Ἡ ὁμοσπονδία αὐτή θά ἀναπτύσσεται ἐντελῶς ἐθελοντικά, χωρίς τήν ψευτιά καί τό σίδερο καί θά εἶναι ἀκατανίκητη. Οἱ νόμοι, τό κρατικό καθεστώς πού δημιουργοῦμε στή χώρα μας ἀποτελοῦν τήν καλύτερη ἐγγύηση ὅτι εἶναι ἀκατανίκητη. Τώρα μόλις ἀκούσατε τό νόμο γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς[111]. Μήπως ὁ νόμος αὐτός δέν ἀποτελεῖ ἐγγύηση ὅτι ἡ ἑνότητα τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν εἶναι ἀδιάρηκτη, ὅτι μέ μιά τέτια ἑνότητα θά εἴμαστε σέ θέση νά ὑπερνικήσουμε ὅλα τά ἐμπόδια στό δρόμο πρός τό σοσιαλισμό;

Καί τά ἐμπόδια αὐτά — δέν τό κρύβω — εἶναι τεράστια. Ἡ ἀστική τάξη θά θέσει σέ κίνηση ὅλα τά μέσα, θά τά παίξει ὅλα γιά ὅλα γιά νά συντρίψει τήν ἑνότητά μας. Θά βρεθοῦν ἀπατεῶνες, προβοκάτορες, προδότες, ἴσως θά βρεθοῦν καί ἀσυνείδητοι ἄνθρωποι, μά ἀπό δῶ καί πέρα τίποτε δέν μᾶς τρομάζει, γιατί δημιουργήσαμε τή νέα κρατική ἐξουσία μας, γιατί κρατᾶμε στά χέρια μας τή διακυβέρνηση τοῦ κράτους. Θά ριχτοῦμε μέ ὅλες μας τίς δυνάμεις ἐνάντια σέ κάθε ἀντεπαναστατική ἀπόπειρα. Ἡ κύρια ὅμως βάση σταθερότητας τοῦ νέου καθεστῶτος βρίσκεται στά ὀργανωτικά μέτρα πού θά πραγματοποιοῦμε στό ὄνομα τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἔχουμε νά κάνουμε τεράστια δουλιά. Θυμηθεῖτε, σύντροφοι, ὅτι οἱ παγκόσμιας ὁλκῆς ἰμπεριαλιστές-ληστές, πού ἔσυραν τά ἔθνη στόν πόλεμο, ξεχαρβάλωσαν ἐντελῶς τήν οἰκονομική ζωή τοῦ κόσμου. Μᾶς ἄφησαν μιά βαριά κληρονομιά — τή δουλιά γιά τήν ἀνασυγκρότηση ὅλων αὐτῶν πού κατάστρεψαν.

Φυσικά, οἱ ἐργαζόμενοι δέν εἶχαν διοικητική πείρα, αὐτό ὅμως δέν μᾶς τρομάζει. Μπροστά στό νικηφόρο προλεταριάτο ξανοίχτηκε μιά γῆ, πού ἀπό σήμερα ἔγινε παλλαϊκή περιουσία,

καί τό προλεταριάτο θά μπορέσει νά οργανώσει τή νέα παραγωγή καί κατανάλωση πάνω σέ σοσιαλιστικές ἀρχές. Προηγούμενα ὅλος ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ὅλη ἡ μεγαλοφυία του δημιουργοῦσε μόνο γιά νά ἐξασφαλίζει σέ ὁρισμένους ὅλα τά ἀγαθά τῆς τεχνικῆς καί τοῦ πολιτισμοῦ καί γιά νά στερεῖ ἀπό τούς ἄλλους τά πιό ἀπαραίτητα—τή μόρφωση καί τήν ἀνάπτυξη. Τώρα ὅμως ὅλα τά θαύματα τῆς τεχνικῆς, ὅλες οἱ κατακτήσεις τοῦ πολιτισμοῦ θά γίνουν κτῆμα ὅλου τοῦ λαοῦ, καί ἀπό δῶ καί πέρα ὁ νοῦς καί ἡ μεγαλοφυία τοῦ ἀνθρώπου δέν θά μετατραποῦν ποτέ σέ μέσα βίας, σέ μέσα ἐκμετάλλευσης. Αὐτό τό ξέρουμε— καί στό ὄνομα αὐτοῦ τοῦ μέγιστου ἱστορικοῦ καθήκοντος δέν ἀξίζει ἄραγε νά δουλεύουμε, νά δόσουμε ὅλες τίς δυνάμεις μας; Καί οἱ ἐργαζόμενοι θά ἐπιτελέσουν τό τιτάνιο αὐτό ἱστορικό ἔργο, γιατί μέσα τους ὑπάρχουν σέ λανθάνουσα κατάσταση οἱ μεγάλες δυνάμεις τῆς ἐπανάστασης, τῆς ἀναγέννησης καί τῆς ἀνανέωσης.

Δέν εἴμαστε πιά μόνοι. Τίς τελευταῖες μέρες ἔγιναν σημαντικά γεγονότα, ὄχι μόνο στήν Οὐκρανία καί στό Ντόν, ὄχι μόνο στό βασίλειο τῶν δικῶν μας Καλέντιν καί Κέρενσκι, μά καί στή Δυτική Εὐρώπη. Ἔχετε ἤδη ὑπόψη σας τά τηλεγραφήματα γιά τήν κατάσταση τῆς ἐπανάστασης στή Γερμανία. Οἱ πύρινες γλῶσσες τοῦ ἐπαναστατικοῦ στοιχείου ξεσπᾶνε μέ ὅλο καί μεγαλύτερη δύναμη πάνω σέ ὁλόκληρο τό σάπιο παλιό καθεστώς πού κυριαρχεῖ σ'ὅλο τόν κόσμο. Δέν εἶναι θεωρία ξεκομμένη ἀπό τή ζωή, δέν εἶναι φαντασία ἀνθρώπων τοῦ γραφείου τό γεγονός ὅτι ἐμεῖς, δημιουργώντας τή Σοβιετική ἐξουσία, προκαλέσαμε παρόμοιες προσπάθειες καί σέ ἄλλες χῶρες. Γιατί, τό ξαναλέω, ἄλλο τρόπο γιά νά βγοῦν ἀπό τό αἱματηρό αὐτό μακελειό οἱ ἐργαζόμενοι δέν εἶχαν. Σήμερα οἱ προσπάθειες αὐτές μετατρέπονται πιά σέ σταθερές κατακτήσεις τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης*. Κι'ἐμεῖς κλείνουμε τό ἱστορικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ σέ στιγμές πού ἡ παγκόσμια ἐπανάσταση διαρκῶς φουντώνει καί δέν εἶναι μακριά ἡ ὥρα πού οἱ

* Στό κείμενο πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 15 τῆς 2 τοῦ Φλεβάρη (20 τοῦ Γενάρη) 1918 παραπέρα ἀκολουθεῖ ἡ παράγραφος: «Θυμᾶστε πῶς φωνάζανε σέ μᾶς οἱ ἰμπεριαλιστές καί οἱ λακέδες τῆς ἀστικῆς τάξης: «Ἐσεῖς μέ τήν πολιτική σας χάσατε τούς συμμάχους—Ἀγγλία, Ἀμερική, Γαλλία», φώναζαν ὅτι «ἐμεῖς ἀπομονώνουμε τή Ρωσία...». Ναί, σύντροφοι, χάσαμε τούς ἄγγλους, γάλλους καί ἀμερικανούς καπιταλιστές, ὅμως ἀποκτήσαμε τούς ἄγγλους, γάλλους, γερμανούς ἐργάτες, στρατιῶτες καί ἀγρότες. Ἄν τολμοῦν ἄς ποῦν πώς τώρα εἴμαστε χωρίς συμμάχους». *Η Σύντ.*

ἐργαζόμενοι ὅλων τῶν χωρῶν θά ἑνωθοῦν σ'ἕνα ἑνιαῖο πανανθρώπινο κράτος, γιά νά χτίσουν μέ κοινές προσπάθειες τό νέο σοσιαλιστικό οἰκοδόμημα. Ὁ δρόμος πρός τό ἔργο αὐτό περνάει ἀπό τά Σοβιέτ, πού εἶναι μιά ἀπό τίς μορφές τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης πού ἀρχίζει. (Θυελλώδη χειροκροτήματα.)

Χαιρετίζοντάς σας, σᾶς καλῶ νά πυργώσουμε τό καινούργιο αὐτό οἰκοδόμημα. Θά πᾶτε στόν τόπο σας καί θά καταβάλετε ὅλες τίς δυνάμεις γιά τήν ὀργάνωση, γιά τήν ἑδραίωση τῆς μεγαλειώδους νίκης μας. (Οἱ ἀντιπρόσωποι σηκώνονται ὄρθιοι καί μέ θυελλώδη χειροκροτήματα χαιρετοῦν τόν σύντροφο Λένιν.)

ΕΝΤΟΛΗ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΤΗΣ ΚΟΚΚΙΝΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ

12 τοῦ Γενάρη 1918.

Μπρός στό σοβαρότατο κίνδυνο λιμοῦ πού ἀπειλεῖ τήν Πετρούπολη, καί σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σχετικά μέ τήν ἐπιθεώρηση τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῆς Πετρούπολης καί τῶν περιχώρων γιά νά διαπιστωθεῖ ἄν ὑπάρχουν στίς γραμμές βαγόνια μέ σιτηρά, δίνεται ἐντολή στό 'Επιτελεῖο τῆς Κόκκινης φρουρᾶς νά βοηθήσει στήν ἐπιθεώρηση αὐτή καί στή σύλληψη τῶν κερδοσκόπων καί τῶν σαμποταριστῶν.

Γιά τό σκοπό αὐτό δίνεται ἐντολή νά σχηματιστεῖ ἀμέσως ὁ ἀπαραίτητος ἀριθμός τμημάτων καί αὔριο, 13 τοῦ Γενάρη, τό πρωί νά σταλοῦν στό 'Επιτροπάτο Σιδηροδρόμων, στόν σ. Νιέβσκι ἤ στόν ἀντικαταστάτη του, γιά νά προβοῦν ἀπό κοινοῦ στίς ἑξῆς ἐνέργειες:

(1) νά περάσουν ἀπ' ὅλους τούς σταθμούς καί νά πάρουν δηλώσεις ἀπό τούς σταθμάρχες καί τά ἄλλα διοικητικά στελέχη ὅτι δέν ὑπάρχει (στό σταθμό ἤ στίς γραμμές) οὔτε ἕνα βαγόνι μέ σιτηρά ἤ μέ τρόφιμα·

(2) νά ἐλέγξουν ἄν πραγματικά δέν ὑπάρχουν βαγόνια μέ σιτηρά καί λοιπά· τόν ἔλεγχο νά τόν κάνουν μαζί μέ τούς σιδηροδρομικούς·

(3) σέ περίπτωση ψευδῶν καταθέσεων ἤ ἀναληθῶν πληροφοριῶν νά συλλαμβάνονται τά διοικητικά στελέχη (σέ συμφωνία μέ τίς ἐπιτροπές τῶν σιδηροδρομικῶν) καί νά παραπέμπονται στά ἐπαναστατικά δικαστήρια.

'Ο Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΤΟ ΕΚΤΑΚΤΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ[112]

5-30 ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ (18 ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ-12 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ) 1918

1

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ 13 (26) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ

Σύντροφοι, δυστυχῶς δέν ἔχω τή δυνατότητα νά σᾶς παρουσιάσω μιά καλοσυνταγμένη ἔκθεση κι'ἐλπίζω πώς, ὅσοι ἀπό σᾶς ἐνδιαφέρονται νά μάθουν πιό λεπτομερειακά γιά τήν κατάσταση, θά μπορέσουν, λίγο ἀπό τίς εἰδήσεις τῶν ἐφημερίδων, λίγο ἀπό τίς προσωπικές ἐντυπώσεις πού ἀποκόμισαν ἀπό τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, νά σχηματίσουν μιά ὁλοκληρωμένη καί ἀκριβή εἰκόνα γιά τή σημερινή κατάσταση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, γιά τίς σχέσεις ἀνάμεσα στήν ἐξουσία αὐτή καί τούς ἄλλους θεσμούς καί γιά τά καθήκοντα πού ὀρθώνονται μπροστά της. Γι'αὐτό, ἐπιτρέψτε μου νά περιοριστῶ σέ μερικές σύντομες συμπληρωματικές παρατηρήσεις. Γιά νά χαρακτηρίσω τά καθήκοντα καί τήν κατάσταση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, πρέπει νά σταθῶ στίς σχέσεις ἀνάμεσα σ'αὐτή καί στήν ὀργάνωση τοῦ σιδηροδρομικοῦ προλεταριάτου, τῶν ἐργαζομένων στούς σιδηροδρόμους.

Σύντροφοι, ξέρετε ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἦλθε σέ σύγκρουση μέ τή Συντακτική Συνέλευση κι'ὅτι ὅλες οἱ εὔπορες τάξεις: οἱ τσιφλικάδες, ἡ ἀστική τάξη, οἱ καλεντινικοί καί οἱ ὀπαδοί τους ἐξαπόλυσαν τώρα ἐνάντιά μας ἕνα χείμαρρο ἐπικρίσεων, ἐπειδή ἡ Σοβιετική ἐξουσία διάλυσε τή Συντακτική Συνέλευση. Μά ὅσο πιό βροντόφωνα ἀντηχοῦν οἱ ἐπικρίσεις αὐτές ἀπό τίς σελίδες ἑνός μικροῦ ἀριθμοῦ ἀστικῶν ἐφημερίδων, τόσο πιό

βροντόφωνα ἀντηχεῖ καί ἡ φωνή τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν, τῶν ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων. Οἱ ἀγρότες δηλώνουν ὅτι ποτέ δέν ἀμφέβαλλαν ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία στέκει πιό ψηλά ἀπό κάθε ἄλλη ἐξουσία καί πώς οὔτε οἱ ἐργάτες, οὔτε οἱ στρατιῶτες, οὔτε οἱ ἀγρότες θά παραδόσουν ποτέ σέ κανένα πρόσωπο καί σέ κανένα ὄργανο τά Σοβιέτ τους, πού τά ἐξέλεξαν οἱ ἴδιοι, τά δημιούργησαν οἱ ἴδιοι, τά ἐλέγχουν καί τά ἐπιθεωροῦν οἱ ἴδιοι. Ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἦλθε σέ σύγκρουση μέ τή Συντακτική Συνέλευση πρίν ἀπ'ὅλα γιατί—ὅπως τό ξέρετε ὅλοι σας—οἱ ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση ἔγιναν μέ βάση τούς ἐκλογικούς συνδυασμούς πού εἶχαν καταρτισθεῖ πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη καί μέ καθολική, ἄμεση, ἴση καί μυστική ψηφοφορία μέ τό ἀναλογικό σύστημα. Αὐτό τό ἐκλογικό σύστημα εἶναι τό πιό τέλειο ἐκλογικό σύστημα, μπορεῖ ὅμως νά ἐκφράσει σωστά τή θέληση τοῦ λαοῦ μόνο ὑπό ἕναν ὅρο, καί συγκεκριμένα μέ τόν ὅρο ὅτι τά κόμματα πού, σύμφωνα μέ τό σύστημα αὐτό ἔχουν τό δικαίωμα καί τή δυνατότητα νά καταρτίζουν ἐκλογικούς συνδυασμούς, θά ἀνταποκρίνονται πραγματικά στίς διαθέσεις, στίς ἐπιθυμίες, στά συμφέροντα, στή θέληση τῶν ὁμάδων τοῦ πληθυσμοῦ πού ψηφίζουν τούς συνδυασμούς, γιατί μ'ἕνα ἄλλο ἐκλογικό σύστημα, ὅταν ἡ κάθε περιφέρεια ἐκλέγει χωριστά δικό της ὑποψήφιο ἤ βουλευτή, μ'αὐτό τό ἐκλογικό σύστημα ὁ λαός μπορεῖ πολύ εὔκολα νά διορθώσει ἀμέσως τά λάθη του, παίρνοντας ὑπόψη ἤ τίς διαθέσεις του, ἤ τίς πολιτικές ἀλλαγές πού μεσολάβησαν. Μέ τό ἀναλογικό ὅμως ἐκλογικό σύστημα, τό κόμμα σάν σύνολο πρέπει νά καταρτίσει τούς ἐκλογικούς συνδυασμούς πολύ πρίν ἀπό τίς ἐκλογές, καί γι'αὐτό ἦλθαν ἔτσι τά πράγματα, πού τά κόμματα ἔπρεπε νά καταρτίσουν ἀπό τό Σεπτέμβρη ἤδη ἤ ἀπό τίς ἀρχές τοῦ Ὀχτώβρη τά ψηφοδέλτια γιά τή Συντακτική Συνέλευση πού θά συνερχόταν στίς 12 τοῦ Νοέμβρη. Ὅπως θά θυμᾶστε ὅλοι σας, ὁ νόμος καθόριζε τελευταία προθεσμία. Μέσα στήν προθεσμία αὐτή ὅλα τά κόμματα ἔπρεπε νά παρουσιάσουν τούς συνδυασμούς τῶν ὑποψηφίων τους, κι'ὕστερα ἀπό τήν ἐκπνοή τῆς προθεσμίας δέν μποροῦσε νά γίνει ἀλλαγή τῶν ἐκλογικῶν συνδυασμῶν. Ἔτσι τό μεγαλύτερο κόμμα τῆς Ρωσίας —ἐκεῖνο πού τότε, τό καλοκαίρι καί τό φθινόπωρο, ἦταν ἀναμφισβήτητα τό μεγαλύτερο κόμμα, τό Κόμμα τῶν ἐσέρων— ἔπρεπε νά καταθέσει στίς ἀρχές τοῦ Ὀχτώβρη 1917 τούς ἐκλογικούς συνδυασμούς του ἐξονόματος ὁλόκληρου τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Κι' ἔτσι ἀκριβῶς ἔγινε. Οἱ ἐκλογικοί

συνδυασμοί ὑποβλήθηκαν στίς ἀρχές τοῦ 'Οχτώβρη καί περιεῖχαν τά ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, λές καί τό Κόμμα αὐτό ὑπῆρχε σάν ἑνιαῖο σύνολο. Καί φάνηκε πώς, ὕστερα ἀπό τήν κατάρτιση τῶν ἐκλογικῶν συνδυασμῶν, ὕστερα ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ ρῶσοι ἐργάτες καί ἀγρότες, δημιουργώντας ἀπό τήν ἀρχή τῆς ἐπανάστασης τά Σοβιέτ τους, εἶχαν περάσει ἕνα μακρύ, δύσκολο καί σκληρό δρόμο, ἦλθε τό τέλος τῆς συμφιλιωτιστικῆς πολιτικῆς μέ τόν Κέρενσκι. Μά κι'αὐτός ὁ τελευταῖος θεωροῦνταν ἐπίσης ἐσέρος—ἀκόμη καί σοσιαλιστής, καί μάλιστα ἐπαναστάτης, ἐνῶ στήν πραγματικότητα δέν ἦταν παρά ἕνας ἰμπεριαλιστής, πού ἔκρυβε στήν τσέπη του τά μυστικά σύμφωνα, τά σύμφωνα μέ τούς γάλλους καί ἄγγλους ἰμπεριαλιστές, τά ἴδια ἐκεῖνα σύμφωνα πού εἶχε κλείσει ὁ τσάρος, ὁ ὁποῖος ἀνατράπηκε τό Φλεβάρη, τά ἴδια ἐκεῖνα σύμφωνα πού καταδίκαζαν τό ρωσικό λαό στή σφαγή, γιά νά ἁρπάξει ὁ ρῶσος καπιταλιστής τήν Κωνσταντινούπολη, τά Δαρδανέλλια, τήν 'Αρμενία ἤ ἕνα κομμάτι τῆς Γαλικίας. 'Αλλά κι'ἐκεῖνοι ἀπό τούς ρώσους καπιταλιστές πού ξεσπάθωσαν περισσότερο ἀπό τούς ἄλλους, ὅπως ὁ περιβόητος Μιλιουκόφ, εἶχαν ἀπό τά πρίν συντάξει χάρτες, σύμφωνα μέ τούς ὁποίους ἀκόμη κι'ἕνα κομμάτι τῆς 'Ανατολικῆς Πρωσίας ἔπρεπε νά ἀποσπαστεῖ καί νά δοθεῖ σάν ἔπαθλο στό ρωσικό λαό γιά τό αἷμα πού ἔχυσαν ἑκατομμύρια ἐργάτες καί στρατιῶτες. Νά τί ἦταν στήν πραγματικότητα ἡ κυρίαρχη ρωσική ἀστικο-ιμπεριαλιστική δημοκρατία τοῦ Κέρενσκι, πού ἐξακολουθοῦσε νά θεωρεῖται καί παρέμενε τακτικό μέλος τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων.

Στά τέλη τοῦ 'Οχτώβρη συνῆλθε τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριό τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, ὅταν ὁ λαός εἶχε πιά κουραστεῖ ἀπό τή συμφιλιωτιστική αὐτή πολιτική μέ τούς ἰμπεριαλιστές, ὅταν ἡ ἐπίθεση τοῦ 'Ιούνη μᾶς κόστισε ἑκατοντάδες χιλιάδες θύματα κι'ἔδειξε παραστατικά γιά ποιό λόγο παρατείνεται ὁ πόλεμος, μέ ποιό τρόπο τά μυστικά αὐτά σύμφωνα καταδικάζουν τούς στρατιῶτες σέ σφαγή, μέ ποιό τρόπο τά «λόγια» γιά τήν εἰρήνη ἔμειναν μόνο λόγια. Γι'αὐτό, τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἀνάτρεψε αὐτή τήν ἐξουσία τῆς ἀστικο-ιμπεριαλιστικῆς κυβέρνησης καί ἐγκαθίδρυσε τή Σοβιετική ἐξουσία. Οἱ ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση ἔγιναν στίς 12 τοῦ Νοέμβρη. Μέ τίς ἐκλογές αὐτές οἱ ἐργάτες, οἱ στρατιῶτες καί ἰδιαίτερα οἱ ἀγρότες βρέθηκαν μπροστά σέ μιά κατάσταση τέτια, πού ἔπρεπε νά ψηφίσουν μέ

βάση τούς παλιούς συνδυασμούς, ἄλλοι δέν ὑπῆρχαν καί δέν ἦταν δυνατό νά καταρτιστοῦν, καί γι'αὐτό ὅταν μᾶς λένε τώρα: «Διαλύσατε τή Συντακτική Συνέλευση πού ἐκπροσωποῦσε τή θέληση τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ», ὅταν αὐτό τό πράγμα τό ἐπαναλαβαίνουν μέ διάφορους τρόπους οἱ ἀστοί καλαμαράδες, οἱ ἀστικές ἐφημερίδες καί οἱ σοσιαλιστές σάν τόν Κέρενσκι, τούς ἀπαντᾶμε: «Γιατί λοιπόν δέν μπορεῖτε νά πεῖτε εἰλικρινά οὔτε μιά λέξη στό λαό, ἀπαντώντας στό ἐπιχείρημα πού ἀνάπτυξα τώρα μπροστά σας καί πού ἀναφερόταν στό διάταγμα γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης;». Δέν μποροῦμε νά θεωρήσουμε τή Συντακτική Συνέλευση ἐκφραστή τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ, γιατί ἐκλέχτηκε μέ βάση τούς παλιούς ἐκλογικούς συνδυασμούς. Οἱ ἐργάτες, καί ἰδιαίτερα οἱ ἀγρότες, ψήφισαν τό Κόμμα τῶν ἐσέρων σάν ἑνιαῖο κόμμα, ὕστερα ὅμως ἀπό τίς ἐκλογές τό Κόμμα αὐτό διασπάστηκε, καί γι'αὐτό ὕστερα ἀπό τίς ἐκλογές παρουσιάστηκε μπροστά στό λαό διχασμένο σέ δυό κόμματα — τό Κόμμα τῶν δεξιῶν πού πῆγαν μέ τήν ἀστική τάξη, καί τό Κόμμα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων πού πῆγε μέ τήν ἐργατική τάξη, μέ τούς ἐργαζόμενους καί ἀποδείχτηκε ὀπαδός τοῦ σοσιαλισμοῦ. Μποροῦσε λοιπόν ὁ λαός νά διαλέξει ἀνάμεσα στούς δεξιούς καί στούς ἀριστερούς ἐσέρους, ὅταν ὑπῆρχε ἡ Συντακτική Συνέλευση; — Δέν μποροῦσε, καί γι'αὐτό, ἀκόμη καί ἀπό τήν ἄποψη τῆς κατάρτισης τῶν ἐκλογικῶν συνδυασμῶν καί τῆς ὀργάνωσης τῶν ἐκλογῶν, ἀκόμη κι'ἀπό τήν τυπική αὐτή ἄποψη, λέμε πώς κανείς δέν μπορεῖ νά μᾶς διαψεύσει ὅταν ὑποστηρίζουμε πώς ἡ Συντακτική Συνέλευση δέν μποροῦσε νά ἐξασφαλίσει τή σωστή ἔκφραση τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ. Δέν φταίει ἡ ἐπανάσταση ἄν ἔγινε ὕστερα ἀπό τήν κατάρτιση τῶν ἐκλογικῶν συνδυασμῶν καί πρίν ἀπό τίς ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση, δέν φταίει ἡ ἐπανάσταση ἄν τό Κόμμα τῶν ἐσέρων κρατοῦσε τόσον καιρό στό σκοτάδι καί ἐξαπατοῦσε μέ τά λόγια τό λαό καί ἰδιαίτερα τήν ἀγροτιά, γιατί μόνο ὕστερα ἀπό τίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη, ὅταν συνῆλθε τό Δεύτερο συνέδριο τῶν ἀγροτῶν, μόνο τότε εἴδαμε ὅτι ἀνάμεσα στούς δεξιούς καί ἀριστερούς ἐσέρους δέν μποροῦσε νά ὑπάρξει συμφιλίωση, καί ὕστερα ἀπ'αὐτό ἄρχισαν νά συνέρχονται μιά σειρά συνέδρια καί τῶν στρατιωτῶν, καί τῶν ἀγροτῶν, πού τέλειωσαν μέ τό συνέδριο τῶν σιδηροδρομικῶν.

Καί παντοῦ βλέπαμε τήν ἴδια ἀκριβῶς εἰκόνα — παντοῦ, ἀπό τή μιά πλευρά, ἡ τεράστια πλειοψηφία αὐτῶν πού ἀνήκουν πραγματικά στούς ἐργαζόμενους καί ἐκμεταλλευόμενους, τάσσε-

ται ὁλοκληρωτικά, ἀνεπιφύλακτα καί ἀμετάκλητα μέ τό μέρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, καί, ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, τά ἡγετικά στρώματα τῶν ἀστῶν, ἡ ὑπαλληλία, ὁ διοικητικός μηχανισμός, οἱ πλούσιοι ἀγρότες —ὅλοι τους τάσσονταν μέ τό μέρος τῶν εὔπορων τάξεων, μέ τό μέρος τῆς ἀστικῆς τάξης καί ἔκαναν σημαία τους τό σύνθημα: «Ὅλη ἡ ἐξουσία στή Συντακτική Συνέλευση»,—δηλαδή στή Συνέλευση πού εἶχε ἐκλεγεῖ πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση καί πού ἐκλέγοντάς την ὁ λαός δέν ἤξερε πῶς νά ξεχωρίσει τούς δεξιούς ἐσέρους ἀπό τούς ἀριστερούς. Ὄχι, ἡ ἐπανάσταση τῶν ἐργαζόμενων τάξεων στέκει πιό ψηλά ἀπό τά παλιά ψηφοδέλτια, τά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων, πού πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση καταπιέζονταν, πρέπει νά προταχθοῦν, κι᾽ἄν ἡ Συντακτική Συνέλευση πάει ἐνάντια στή θέληση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἐνάντια στή θέληση τῆς ἀναμφισβήτητης πλειοψηφίας τῶν ἐργαζομένων, τότε, κάτω ἡ Συντακτική Συνέλευση καί ζήτω ἡ Σοβιετική ἐξουσία. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.) Καί τώρα, σύντροφοι, κάθε μέρα πού περνάει μᾶς πείθει ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία συναντᾶ ὁλοένα καί μεγαλύτερη ὑποστήριξη ἀπομέρους τῆς φτωχολογιᾶς, τῶν ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας καί σέ ὅλες τίς γωνιές τῆς χώρας, κι᾽ὅσο κι᾽ἄν μᾶς συκοφαντοῦν οἱ ἀστικές ἐφημερίδες, καθώς καί ἐφημερίδες, ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ ἡ ἔκφραση, σοσιαλιστικές, σάν τίς ἐφημερίδες τῶν δεξιῶν ἐσέρων, τοῦ κόμματος τοῦ Κέρενσκι, ὅσο κι᾽ἄν μᾶς συκοφαντοῦν ὅτι ἡ ἐξουσία μας εἶναι ἀντιλαϊκή, ὅτι δέν στηρίζεται στό λαό—αὐτό εἶναι ὁλοφάνερο ψέμα. Ἀκριβῶς σήμερα πήραμε μιά ἐξαιρετικά εὔγλωττη ἐπιβεβαίωση, πήραμε μιά εἴδηση ἀπό τό Ντόν (μέ νυχτερινό τηλεγράφημα) ὅτι συνῆλθε στό Βορόνεζ συνέδριο μιᾶς μονάδας κοζάκων καί στή στανίτσα* Κάμενσκαγια—συνέδριο 20 κοζάκικων συνταγμάτων καί 5 πυροβολαρχιῶν. Οἱ κοζάκοι τοῦ μετώπου κάλεσαν τό συνέδριό τους, γιατί βλέπουν πώς γύρω ἀπό τούς καλεντινικούς μαζεύονται οἱ ἀξιωματικοί, οἱ εὐέλπιδες καί τά βλαστάρια τῶν τσιφλικάδων πού εἶναι δυσαρεστημένοι ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ ἐξουσία στή Ρωσία περνάει στά χέρια τῶν Σοβιέτ καί πού θά ἤθελαν τήν αὐτοδιάθεση τῆς περιοχῆς τοῦ Ντόν. Ἐκεῖ συγκροτεῖται τό κόμμα τοῦ Καλέντιν, πού αὐτοκαλεῖται πρῶτος ἀταμάνος. Ἀναγκάστηκε νά διαλύσει αὐτό τό συνέδριο τῶν κοζάκων τοῦ μετώπου[113]. Σ᾽αὐτό οἱ κοζάκοι τοῦ

*—κοζάκικο κεφαλοχώρι. *Σημ. μετ.*

μετώπου άπάντησαν έτσι: πρώτο, προσχώρησαν στό συνέδριο τοῦ Βορόνεζ, δεύτερο, κήρυξαν τόν πόλεμο ἐνάντια στόν Καλέντιν, τρίτο, ἔπιασαν τούς ἀταμάνους καί τέταρτο, κατέλαβαν ὅλες τίς βασικές σταντσες.

Τώρα οἱ κύριοι Ριαμπουσίνσκι, πού ἔστελναν ἐκεῖ ἑκατομμύρια κι' ἔδιναν ἐδῶ ἄλλα ἑκατομμύρια γιά νά παίρνουν οἱ σαμποταριστές τό μισθό τους καί νά βάζουν ἐμπόδια στή Σοβιετική ἐξουσία, τώρα οἱ κύριοι Ριαμπουσίνσκι μέ τούς κυρίους καπιταλιστές τῆς Γαλλίας καί τῆς Ἀγγλίας καί μέ τό βασιλιά τῆς Ρουμανίας, ἄς θρηνοῦν κι'ἄς ὀδύρονται γιά τή μοίρα τους· τό τελευταῖο τους ἀτού τό χάσανε ἀκόμη καί στό Ντόν, ὅπου ὑπῆρχαν οἱ πιό πολλοί εὔποροι ἀγρότες, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν ἀπό τή μισθωτή ἐργασία, πού ἐκμεταλλεύονταν τήν ξένη ἐργασία, πού ἔκαναν διαρκῶς ἀγώνα ἐνάντια στόν ἀγροτικό πληθυσμό, ὁ ὁποῖος εἶχε ἔρθει ἀπό ἄλλες περιοχές, πού ἡ ἀνάγκη τόν ἔφερε ἐκεῖ ἀπό μακρινά μέρη —ἀκόμη κι'ἐκεῖ, ὅπου ὑπῆρχαν οἱ πιό πολλοί ἀγρότες-ἐκμεταλλευτές, ἀκόμη κι'ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ἀγανακτήσει ἀπ'αὐτή τήν ὀργάνωση τῶν εὐέλπιδων, τῶν ἀξιωματικῶν καί τῶν ἰδιοκτητῶν πού ἀποφάσισαν νά τραβήξουν ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, ἀκόμη κι'ἐκεῖ διαπιστώσαμε τόν ἴδιο διαχωρισμό, τόν ὁποῖο κανείς δέν θέλει νά δεῖ καί γιά τόν ὁποῖο μᾶς κατηγοροῦν. «Οἱ μπολσεβίκοι κηρύσσουν τόν ἐμφύλιο πόλεμο». Μήπως εἶναι ἐπινόηση δική μας ὁ Καλέντιν, μήπως εἶναι ἐπινόηση τῶν μπολσεβίκων ὁ Ριαμπουσίνσκι; Ξέρουμε ὅμως ὅτι ἀκόμη καί τόν καιρό τοῦ τσάρου αὐτοί ἦταν τό κύριο στήριγμα τῆς τσαρικῆς ἐξουσίας, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ἁπλῶς κρύφτηκαν γιά νά μετατρέψουν τή ρωσική δημοκρατία σέ μιά τέτια ἀκριβῶς ἀστική δημοκρατία, σάν κι'αὐτή πού ὑπάρχει στίς περισσότερες χῶρες, ὅπου, παρόλη τήν ἐλευθερία καί τό θεσμό τῶν ἐκλογῶν, καταπιέζουν τόν ἐργαζόμενο λαό τό ἴδιο, ἄν ὄχι περισσότερο, ἀπ'ὅ,τι σέ μιά ὁποιαδήποτε μοναρχία. Ὅταν λένε ὅτι οἱ μπολσεβίκοι ἀνάβουν τόν ἀδελφοκτόνο πόλεμο, τόν ἐμφύλιο πόλεμο, ὅταν καταριοῦνται τούς μπολσεβίκους γιατί προκάλεσαν ἕναν ἐγκληματικό ἀδελφοκτόνο πόλεμο, τούς ἀπαντᾶμε: «Τί λογῆς ἀδελφοκτόνος πόλεμος εἶναι αὐτός; Μήπως οἱ Ριαμπουσίνσκι, οἱ Καλέντιν εἶναι ἀδέλφια τῶν ἐργαζομένων; Εἶναι περίεργο πώς αὐτό δέν τό ἤξεραν οὔτε οἱ ναῦτες, οὔτε οἱ στρατιῶτες, οὔτε οἱ ἐργάτες, οὔτε οἱ ἀγρότες, εἶναι περίεργο πού δέν τό πρόσεξαν αὐτό, εἶναι περίεργο γιατί λένε μέ τόση ἐπιμονή ὅτι οἱ Ριαμπουσίνσκι καί οἱ Καλέντιν πρέπει νά πειθαρχήσουν στή Σοβιετική ἐξουσία».

῾Η ἐξωφρενική καί παράλογη ἀπόπειρα τῶν εὐέλπιδων καί τῶν ἀξιωματικῶν νά ὀργανώσουν ἐξέγερση στήν Πετρούπολη καί στή Μόσχα δέν εἶχε κανένα ἀποτέλεσμα, γιατί ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν εἶναι ἀναμφισβήτητα μέ τό μέρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Αὐτοί ἤξεραν ὅτι οἱ στρατιῶτες, ἀρχίζοντας τόν πόλεμο, ἐξοπλίζονται καί δέν θά παραδόσουν σέ κανέναν τά ὅπλα τους. ῾Ο λαός ἑνώθηκε καί ὀργανώθηκε γιά νά πάρει ὁ ἴδιος τίς τύχες του στά χέρια του — γι᾿αὐτό ἀκριβῶς καί ἄρχισε τήν ἐπανάσταση. Αὐτοί ὅμως ἔβλεπαν καί ἤξεραν θαυμάσια ὅτι ἐδῶ, στήν Πετρούπολη, ὁ λαός εἶναι πέρα γιά πέρα μέ τό μέρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, κι᾿ὅταν συντρίφτηκαν καί στήν Πετρούπολη καί στή Μόσχα, τότε ρίχτηκαν στό Ντόν γιά νά ὀργανώσουν ἐκεῖ συνωμοσία, ἐλπίζοντας γι᾿αὐτή τήν ἀντεπαναστατική συνωμοσία ἐνάντια στούς ἐργαζόμενους νά στηριχτοῦν στήν ἀστική Ράντα τοῦ Κιέβου, πού ζεῖ τίς τελευταῖες της μέρες, γιατί κανένας δέν τῆς ἔχει πιά ἐμπιστοσύνη. Ὅταν κήρυξαν παντοῦ τόν ἐμφύλιο πόλεμο ἐνάντια στούς ἐργαζόμενους, τότε ἄρχισαν νά μᾶς κατηγοροῦν πώς ἐμεῖς ἀρχίσαμε τόν πόλεμο. Λένε: ἐσεῖς ἀνάβετε τόν ἐμφύλιο πόλεμο, ἄς μᾶς λείπει ὁ ἐμφύλιος πόλεμος. ᾿Εμεῖς ἀπαντᾶμε: ἄς μᾶς λείπουν οἱ Ριαμπουσίνσκι καί οἱ Καλέντιν καί ὅλοι οἱ συνεργάτες τους. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.)

Νά γιατί, σύντροφοι, ὅταν ἡ ἀστική τάξη διατυπώνει μιά τόσο βαριά κατηγορία καί ἰσχυρίζεται ὅτι τάχα ἐμεῖς καταλύουμε τή δημοκρατία, ὅτι καταλύσαμε τήν πίστη στίς μορφές τῆς δημοκρατίας, στούς θεσμούς τῆς δημοκρατίας, πού εἶναι τόσο πολύτιμοι καί πού τόσον καιρό ὑποστήριζαν κι᾿ἔτρεφαν τό ἐπαναστατικό κίνημα στή Ρωσία, ὅτι καταστρέψαμε τήν ἀνώτερη μορφή δημοκρατίας—τή Συντακτική Συνέλευση, ἐμεῖς ἀπαντᾶμε: ὄχι, αὐτό δέν εἶναι σωστό· ὅταν εἴχαμε τή δημοκρατία τοῦ σοσιαλιστῆ Κέρενσκι, τή δημοκρατία τῶν ἰμπεριαλιστῶν ἡγετῶν, τῶν ἡγετῶν τῆς ἀστικῆς τάξης μέ τά μυστικά σύμφωνα στήν τσέπη, τή δημοκρατία πού ἔριχνε τούς φαντάρους στόν πόλεμο (πού τόν ὀνόμαζαν δίκαιο)—φυσικά, τότε ἡ Συντακτική Συνέλευση ἦταν καλύτερη ἀπό τό Προκοινοβούλιο, ὅπου ὁ Κέρενσκι, σέ συμφωνία μέ τόν Τσερνόφ καί τόν Τσερετέλι, ἐφάρμοζε τήν ἴδια πολιτική[114]. ᾿Από τήν πρώτη ἀρχή τῆς ἐπανάστασης—ἀπό τόν ᾿Απρίλη τοῦ 1917—λέγαμε ὀρθά-κοφτά ὅτι τά Σοβιέτ εἶναι κατά πολύ πιό ἀνώτερη, πολύ πιό τέλεια, πολύ πιό κατάλληλη μορφή δημοκρατίας, δημοκρατίας τῶν

ἐργαζομένων, ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση*. Ἡ Συντακτική Συνέλευση συνενώνει ὅλες τίς τάξεις, ἑπομένως καί τίς τάξεις τῶν ἐκμεταλλευτῶν, ἑπομένως καί τίς εὔπορες τάξεις, ἑπομένως καί τήν ἀστική τάξη, ἑπομένως κι᾽αὐτούς πού μορφώθηκαν σέ βάρος τοῦ λαοῦ, σέ βάρος τῶν ἐκμεταλλευομένων, πού ξέκοψαν ἀπό τό λαό γιά νά προσχωρήσουν στούς καπιταλιστές, γιά νά μετατρέψουν τίς γνώσεις τους σέ ὄργανο καταπίεσης τοῦ λαοῦ, γιατί στρέφουν τίς γνώσεις τους, τίς ἀνώτερες ἐπιτεύξεις τῆς ἐπιστήμης, στόν ἀγώνα κατά τῶν ἐργαζομένων. Κι᾽ἐμεῖς λέμε: ὅταν ἀρχίζει ἡ ἐπανάσταση—εἶναι ἐπανάσταση τῶν ἐργαζομένων καί τῶν ἐκμεταλλευομένων —καί μόνο στήν ὀργάνωση τῶν ἐργαζομένων, μόνο στήν ὀργάνωση τῶν ἐκμεταλλευομένων ἀνήκει ὅλη ἡ ἐξουσία μέσα στό κράτος· ὁ δημοκρατισμός αὐτός εἶναι ἀσύγκριτα ἀνώτερος ἀπό τόν παλιό δημοκρατισμό. Τά Σοβιέτ δέν εἶναι ἐπινόηση κάποιου κόμματος. Ξέρετε πολύ καλά ὅτι δέν ὑπῆρξε κόμμα πού θά μποροῦσε νά τά ἐπινοήσει. Τά ἔφερε στή ζωή ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1905. Γιατί τότε, ὅσο λίγο καιρό κι᾽ἄν ἔζησαν τά Σοβιέτ, τότε ἦταν πιά ξεκάθαρο ὅτι τό μοναδικό σταθερό στήριγμα τοῦ λαϊκοῦ ἀγώνα κατά τῆς ἀπολυταρχίας εἶναι τά Σοβιέτ. Μόλις τά Σοβιέτ περνοῦσαν σέ στάδιο παρακμῆς, ἀντικαθισταίνονταν ἀπό πανεθνικά ἀντιπροσωπευτικά ὄργανα, καί μέσα σ᾽αὐτά τά ὄργανα, σέ ὅλες τίς Δοῦμες, στά συνέδρια, στίς συνελεύσεις βλέπαμε νά ἐμφανίζονται οἱ καντέτοι, οἱ καπιταλιστές, οἱ ἐκμεταλλευτές, νά ἀρχίζει ὁ συμβιβασμός μέ τόν τσάρο, καί τά ὄργανα τοῦ λαϊκοῦ κινήματος νά παρακμάζουν καί ἡ ἐπανάσταση νά χάνεται. Γι᾽αὐτό, ὅταν ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1917 ὄχι μόνο ἀναγέννησε τά Σοβιέτ, μά καί σκέπασε μ᾽ἕνα δίχτυ ἀπό Σοβιέτ ὁλόκληρη τή χώρα, τά Σοβιέτ ἔκαναν τούς ἐργάτες, τούς στρατιῶτες καί τούς ἀγρότες νά καταλάβουν ὅτι μποροῦν καί πρέπει νά πάρουν ὅλη τήν κρατική ἐξουσία στά χέρια τους ὄχι ὅπως στά ἀστικά κοινοβούλια: ἐκεῖ κάθε πολίτης ἔχει ἴσα δικαιώματα μέ τούς ἄλλους πολίτες. Ἡ ζωή ὅμως τῶν φτωχῶν δέν πρόκειται νά καλυτερέψει, ἄν ὁ ἐργάτης διακηρύξει πώς εἶναι ἴσος μέ τόν Ριαμπουσίνσκι κι᾽ὁ ἀγρότης πώς εἶναι ἴσος μέ τόν τσιφλικά πού ἔχει 12000 ντεσιατίνες γῆ. Γι᾽αὐτό ἡ πιό δημοκρατική μορφή, ἡ καλύτερη λαοκρατική δημοκρατία εἶναι ἡ ἐξουσία χωρίς τσιφλικάδες καί πλούσιους.

Ὁ ρωσικός λαός, ἐπειδή ἔχουμε πόλεμο, πρωτάκουστο

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 113-118. *Ἡ Σύντ.*

ξεχαρβάλωμα, πείνα, κίνδυνο ἀφανισμοῦ, ἄμεσης φυσικῆς ἐξόντωσης ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, τά δοκίμασε ὅλα αὐτά πιό γρήγορα μέ τήν πείρα του καί μέσα σέ λίγους μῆνες πῆρε τήν ἀπόφασή του. Τόν 'Απρίλη, ὅταν στίς 20 τοῦ μήνα ὁ τραυματισμένος Λίντε κατέβασε τούς στρατιῶτες στούς δρόμους τῆς Πετρούπολης γιά νά ἀνατρέψουν τήν κυβέρνηση τοῦ Μιλιουκόφ καί τοῦ Γκουτσκόφ, ὕστερα ἀπό μιά μακρόχρονη περίοδο ὑπουργικῶν μεταβολῶν, ὅταν ὅλα τά κόμματα ὑποκλίνονταν μπροστά στούς καντέτους καί προπαγάνδιζαν προγράμματα τό ἕνα πιό ὄμορφο, πιό δελεαστικό καί πιό μεγαλόστομο ἀπό τό ἄλλο, ὁ λαός βεβαιώθηκε πώς τίποτε δέν βγαίνει ἀπ'αὐτά, πώς τοῦ ὑπόσχονται εἰρήνη, ἐνῶ στήν πράξη τόν ὁδηγοῦν σέ ἐπίθεση: τόν 'Ιούνη τοῦ 1917 σκοτώθηκαν δεκάδες χιλιάδες στρατιῶτες, γιατί ὑπῆρχε μυστικό σύμφωνο τοῦ τσάρου μέ τούς ἰμπεριαλιστές τῆς Εὐρώπης, πού τό ἐπικύρωσε ὁ Κέρενσκι. Μ'αὐτή τήν πείρα, μέ τήν ἴδια του τήν πείρα, κι'ὄχι μέ τήν προπαγάνδα, ὁ λαός ἔκανε σύγκριση τῆς σοσιαλιστικῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ καί τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας καί πείστηκε ὅτι οἱ παλιές μεταρυθμίσεις καί οἱ παλιοί θεσμοί τοῦ ἀστικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ δέν ἀνταποκρίνονται στά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων —ὅτι στά συμφέροντα αὐτά ἀνταποκρίνεται μόνο ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιέτ, ὅπου οἱ ἄνθρωποι, τόσο οἱ ἐργάτες, ὅσο καί οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἀγρότες καί οἱ σιδηροδρομικοί καί ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι, ἐκλέγουν ἐλεύθερα τούς ἀντιπροσώπους τους καί ἀνακαλοῦν ἐλεύθερα τούς βουλευτές τους πού δέν ἱκανοποιοῦν τίς ἀπαιτήσεις καί τίς ἐπιθυμίες τοῦ λαοῦ. Οἱ ἀντιπρόσωποι δέν πᾶνε στά Σοβιέτ γιά νά ἑρμηνεύουν τούς νόμους, γιά νά διακρίνονται, βγάζοντας κοινοβουλευτικούς λόγους, ἀλλά γιά νά κάνουν πράξη τίς ἐλευθερίες καί νά ἀποτινάξουν τό ζυγό τῆς ἐκμετάλλευσης. Οἱ ἐργάτες θά χτίσουν οἱ ἴδιοι τό κράτος πάνω σέ νέες ἀρχές, θά οἰκοδομήσουν μιά νέα ζωή στή νέα Ρωσία, ὅπου δέν θά ἔχουν θέση οἱ ἐκμεταλλευτές. Νά τί δημιούργησαν τά Σοβιέτ, νά γιατί λέγαμε ὅτι ἡ πείρα τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης ἔδειξε στούς ἀνθρώπους καί ἐπιβεβαίωσε αὐτό πού ἐμεῖς τονίζαμε ἀπό καιρό—ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία εἶναι κατά πολύ ἀνώτερη μορφή δημοκρατίας ἀπ'ὅ,τι οἱ ἀστικές δημοκρατίες πού διαμορφώθηκαν στά κράτη τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Εἶναι πραγματική δημοκρατία, γιατί οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ ἐργάτες μποροῦν καί πρέπει νά κυριαρχοῦν πάνω στούς μή ἐργαζόμενους, πάνω στά ἐκμεταλλευτικά στρώματα τῆς κοινωνίας, γιατί οἱ ἐργάτες, οἱ στρατιῶτες, οἱ ἀγρότες καί οἱ σιδηρο-

δρομικοί μποροῦν νά εἶναι οἱ ἴδιοι ἀφεντικά, νά ὀργανώσουν τήν ἀνταλλαγή τῶν προϊόντων τῶν πόλεων καί τῶν χωριῶν, νά καθορίσουν δίκαιους μισθούς ἐργασίας χωρίς τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές.

Νά γιατί ἡ Σοβιετική δημοκρατία τῆς Ρωσίας διαμορφώθηκε τώρα ὁλοκληρωτικά σάν δημοκρατία σοσιαλιστική, πού πῆρε τή γῆ ἀπό τούς τσιφλικάδες, ἐγκαθίδρυσε τόν ἐργατικό ἔλεγχο στίς φάμπρικες καί στά ἐργοστάσια, ἔβαλε χέρι στίς τράπεζες, τό χέρι τῶν ἐργατῶν, τῶν σοσιαλιστικῶν ὀργανώσεων, δίνοντας στό λαό τή δυνατότητα νά διαχειρίζεται ὁ ἴδιος τά ἀμύθητα πλούτη πού εἶχαν σύγκεντρώσει καί συσσωρεύσει οἱ καπιταλιστές, γιά νά τά διαθέσει ὄχι γιά τήν καταπίεση τῶν ἐργαζομένων, ἀλλά γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς εὐημερίας καί τό ἀνέβασμα τοῦ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου ὅλων τῶν ἐργαζομένων. Νά τί καλεῖται νά πραγματοποιήσει ἡ Σοβιετική δημοκρατία. Νά γιατί τόσο μᾶς συμπαθεῖ ὁ λαός, οἱ ἐργαζόμενες τάξεις στό ἐξωτερικό, παρά τή στρατιωτική λογοκρισία τῶν βασιλιάδων, παρά τό διωγμό τῶν σοσιαλιστικῶν ἐφημερίδων ἀπό τούς Κέρενσκι τοῦ ἐξωτερικοῦ. Οἱ ξένες ἀστικές ἐφημερίδες γράφουν ξεδιάντροπα ψέματα ἐνάντια στή χώρα μας. Τίς ἐφημερίδες μας τίς κατατρέχουν — οὔτε ἕνα φύλλο τῆς «Πράβντα» δέν κυκλοφορεῖ ἐκεῖ. Τίς τελευταῖες μέρες γύρισε ἀπό τήν Ἑλβετία ἕνας σύντροφός μου πού ἦταν ἐκεῖ, ὅπου ὥς τελευταῖα ἀκόμη μοῦ ἔλαχε νά περάσω τόσες πίκρες καί βάσανα. Ὁ σύντροφος αὐτός εἶπε ὅτι στήν ἐλεύθερη Ἑλβετία δέν ξέρουν ἕνα γεγονός — δέν ξέρουν ὅτι οἱ ἐλεύθερες δημοκρατίες τῆς ἐλεύθερης Εὐρώπης δέν ἀφήνουν νά περάσει ἀπό τά σύνορά τους οὔτε ἕνα φύλλο τῆς ἐφημερίδας μας, ὅτι ἐκεῖ διαβάζουν μόνο τά ἀσύστολα ψέματα τῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων, πού ἄλλο δέν κάνουν παρά νά βρίζουν τούς μπολσεβίκους. Παρόλα αὐτά ὅμως, οἱ ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν κατάλαβαν ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία στή Ρωσία εἶναι πραγματικά κυβέρνηση τῶν ἐργαζομένων. Καί δέν ὑπάρχει στή σύγχρονη Εὐρώπη, οὔτε στήν Ἀγγλία, οὔτε στή Γαλλία, οὔτε στή Γερμανία, οὔτε στίς ἄλλες χῶρες ἐργάτης πού νά μή χειροκρότησε τίς εἰδήσεις γιά τή ρωσική ἐπανάσταση, γιατί σ᾽αὐτή βλέπουν τήν ἐλπίδα, σ᾽αὐτή βλέπουν τόν πυρσό πού θά ἀνάψει τήν πυρκαγιά σέ ὅλη τήν Εὐρώπη.

Ἄν ἡ ρωσική ἐπανάσταση συντελέστηκε τόσο ἁπλά, τοῦτο ὀφείλεται μόνο στό ὅτι τή Ρωσία τήν καταπίεζε ὁ πιό βάρβαρος ζυγός τοῦ τσαρισμοῦ, καί καμιά χώρα δέν εἶχε τόσο τυραννιστεῖ καί βασανιστεῖ ἀπό τόν πόλεμο, ὅσο ἡ Ρωσία.

Ἄν ὁ ρωσικός λαός πέτυχε πρῶτος νά ὑψώσει τόν πυρσό τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, ξέρει πώς δέν εἶναι μόνος στόν ἀγώνα αὐτό καί πώς μέ τή βοήθεια τῶν πιό πιστῶν συντρόφων καί φίλων θά ὁλοκληρώσει αὐτό τό ἔργο. Ἴσως νά περάσει πολύς καιρός, δέν ξέρουμε πόσος καιρός θά περάσει γιά νά φουντώσει ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί σέ ἄλλες χῶρες. Ξέρετε πῶς γίνονται γενικά οἱ ἐπαναστάσεις σέ ἄλλα κράτη. Καί ὁ καθένας σας ἔζησε τό 1917 καί ξέρει πώς τρεῖς μῆνες πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τῆς ἐπανάστασης κανένας δέν ἤξερε πώς θά ἔλθει. Ξέρουμε πώς στήν Αὐστρία ἔχουν ἀρχίσει ἐργατικές ἀπεργίες. Ὅταν τά εὐρωπαϊκά κόμματα, μ᾽ ἐπικεφαλῆς τούς δικούς τους Τσερνόφ καί Τσερετέλι, ἄρχισαν νά μήν ἀσκοῦν πιά ἐπίδραση πάνω στήν πορεία τῶν γεγονότων, ὅταν ἄρχισαν νά νιώθουν πώς εἶναι ἐντελῶς ἀπομονωμένα, τότε ἄρχισαν ἐκεῖ νά μιλοῦν γιά κήρυξη στρατιωτικοῦ νόμου καί στή Γερμανία γιά ἐγκαθίδρυση στρατιωτικῆς δικτατορίας. Τώρα οἱ ἀπεργίες στή Βιέννη σταμάτησαν καί ἄρχισαν νά βγαίνουν οἱ ἐφημερίδες. Πῆρα τηλεγράφημα ἀπό τή Στοκχόλμη, ἀπό τόν ἀντιπρόσωπό μας Βορόβσκι, πού λέει πώς δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία ὅτι τό κίνημα σταμάτησε, ὡστόσο ὅμως δέν θά κατορθώσουν νά τό πνίξουν ἐντελῶς καί θά ἐξακολουθεῖ νά ἀναπτύσσεται. Νά μιά ἀπό τίς συνέπειες τῆς ἔναρξης τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης στό Μπρέστ καί τῆς ἐκπλήρωσης τῆς ὑπόσχεσης πού δόσαμε. Τά μυστικά σύμφωνα ἀκυρώθηκαν, δημοσιεύτηκαν καί καρφώθηκαν στόν πάσαλο τῆς ἀτίμωσης. Δείξαμε πώς οἱ ὑποχρεώσεις αὐτές τῶν παλιῶν καπιταλιστῶν, ἄσχετα ἀπό τό ἄν θά ὀνομάζονται μυστικά σύμφωνα ἤ δάνεια, εἶναι τώρα γιά μᾶς κουρελόχαρτα καί τά πετᾶμε, γιατί στέκουν ἐμπόδιο μπροστά σέ μᾶς, στίς ἐργαζόμενες μάζες, νά χτίσουμε τή σοσιαλιστική κοινωνία. Ὅταν οἱ γερμανοί διατύπωσαν στό Μπρέστ τίς ξετσίπωτες ἀπαιτήσεις τους — ὑποσχόμενοι στά λόγια νά ἀναγνωρίσουν μιά δίκαιη εἰρήνη, ἐνῶ στήν πράξη ἔδειχναν ὅτι ἔχουν τά ἴδια ληστρικά καί ἁρπακτικά συμφέροντα — τώρα οἱ ἐργαζόμενες μάζες ἀρχίζουν νά τό ἀντιλαμβάνονται αὐτό. Αὐτή ἡ παράταση τοῦ πολέμου εἶναι τεχνητή, τό πράγμα εἶναι ξεκάθαρο γιά τίς μάζες· οἱ μάζες λένε πώς μποροῦν νά σταματήσουν τή συνέχιση τοῦ πολέμου, μιά καί τόν πόλεμο τόν σταμάτησαν οἱ ρῶσοι ἐργάτες καί ἀγρότες, πώς μποροῦν νά ἐπιτεθοῦν ἐνάντια στίς κυβερνήσεις. Ἄν στίς 17 τοῦ Ὀχτώβρη 1905 ἡ μεγάλη πρώτη παλλαϊκή ἀπεργία καταπνίγηκε ἀπό τήν ἀπολυταρχία, ὡστόσο προκάλεσε στήν Αὐστρία, στή Βιέννη καί στήν Πράγα μιά

σειρά γεγονότα, διαδηλώσεις ἐργατῶν, καί τότε ἀκριβῶς οἱ αὐστριακοί κατάκτησαν τό δικαίωμα τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας. Ἡ ρωσική ἐπανάσταση τοῦ 1905 καταπνίγηκε ἀπό τόν τσαρισμό, μά ἔκανε τούς ἐργάτες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης νά πιστέψουν στίς μεγάλες μελλοντικές μεταρυθμίσεις, δηλαδή σ'αὐτό πού γίνεται σήμερα.

Κατά τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Τρίτου συνεδρίου τῶν Σοβιέτ ἀκούσατε ὅλοι σας πολλούς ἀντιπροσώπους τῶν κομμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ, πού παρακολουθοῦσαν τό ἐργατικό κίνημα στήν 'Αγγλία, στήν 'Ελβετία καί στήν 'Αμερική, νά λένε μέ μιά φωνή ὅτι ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση στήν Εὐρώπη γίνεται καθῆκον τῆς ἡμέρας. Ἡ ἀστική τάξη ἐκεῖ εἶναι πιό ἰσχυρή καί πιό μυαλωμένη ἀπό τούς δικούς μας Κέρενσκι, ἔχει κατορθώσει νά ὀργανωθεῖ ὥστε νά εἶναι πιό δύσκολο γιά τίς μάζες νά σηκωθοῦν. 'Εκεῖ οἱ ἐργάτες ζοῦν κάπως καλά καί γι'αὐτό εἶναι πιό δύσκολο νά ἀνοιχτεῖ ρῆγμα στά παλιά σοσιαλιστικά κόμματα πού διατηρήθηκαν ἐπί δεκαετίες, μπῆκαν στήν κυβέρνηση, ἀπόκτησαν κύρος στά μάτια τοῦ λαοῦ. Μά τό κύρος αὐτό ἀρχίζει πιά νά χάνεται, ἡ μάζα βρίσκεται σέ ἀναβρασμό, καί δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία πώς στό ἄμεσο μέλλον, ἴσως στό ἀπώτερο, ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση θά μπεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη σέ ὅλες τίς χῶρες, γιατί ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου γιά τό ζυγό τοῦ κεφαλαίου.

Ὅταν μᾶς λένε πώς οἱ μπολσεβίκοι διανοήθηκαν τό οὐτοπικό τέχνασμα νά μπάσουν τό σοσιαλισμό στή Ρωσία, πώς αὐτό εἶναι πράγμα ἀδύνατο, ἐμεῖς ἀπαντᾶμε: πῶς τότε οἱ συμπάθειες τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀγροτῶν καί τῶν στρατιωτῶν εἶναι μέ τό μέρος τῶν οὐτοπιστῶν καί τῶν φαντασιοκόπων; Μήπως ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀγροτῶν καί τῶν στρατιωτῶν τάχθηκε μέ τό μέρος μας, γιατί μέ τήν ἴδια τους τήν πείρα εἶδαν τά ἀποτελέσματα τοῦ πολέμου, εἶδαν πώς δέν ὑπάρχει διέξοδος ἀπό τήν παλιά κοινωνία καί πώς οἱ καπιταλιστές μέ ὅλα τά θαύματα τῆς τεχνικῆς καί τοῦ πολιτισμοῦ ἄρχισαν τόν ἐξοντωτικό πόλεμο, πώς οἱ ἄνθρωποι ἔφτασαν σέ σημεῖο ἀποκτήνωσης, βαρβαρότητας καί λιμοκτονίας; Νά τί ἔχουν κάνει οἱ καπιταλιστές καί νά γιατί μπροστά μας μπαίνει τό δίλημμα: ἤ νά χαθοῦμε, ἤ νά γκρεμίσουμε ὥς τό τέλος αὐτή τή γέρικη ἀστική κοινωνία. Νά τί βάθος ἔχει ἡ ἐπανάστασή μας. Νά γιατί βλέπουμε ὅτι στή μικρή γειτονική 'Εσθονία, ὅπου ὁ λαός ξέρει γράμματα, συνῆλθε αὐτές τίς μέρες τό συνέδριο τῶν ἐργατῶν γῆς, ἔβγαλε τούς πληρεξούσιούς του πού πῆραν στά

χέρια τους τά πιό άναπτυγμένα νοικοκυριά. Αὐτό εἶναι ἐπανάσταση παγκόσμιας σημασίας. 'Εργάτες γῆς, πού στήν καπιταλιστική οἰκονομία βρίσκονταν στό τελευταῖο σκαλοπάτι τῆς κοινωνικῆς κλίμακας, ἀρχίζουν νά ἐλέγχουν αὐτά τά νοικοκυριά. Ἄς πάρουμε ἔπειτα τή Φιλλανδία, ὅπου ἡ Βουλή ἐμφανιζόταν σάν ἐκπρόσωπος τοῦ ἔθνους, ὅπου ἡ ἀστική τάξη ἀπαιτοῦσε νά ἀναγνωρίσουμε τήν ἀνεξαρτησία της· ἐμεῖς δέν πρόκειται νά κρατήσουμε μέ τή βία στά χέρια τῆς Ρωσίας ἤ μέσα σ'ἕνα ρωσικό κράτος ὅλα τά ἔθνη, πού ὁ τσαρισμός κρατοῦσε κάτω ἀπό τό ζυγό του. Λέγαμε πώς θά τραβήξουμε κοντά μας τά ἄλλα ἔθνη—τήν Οὐκρανία, τή Φιλλανδία, ὑπολογίζοντας ὄχι στή βία, ὄχι στόν καταναγκασμό, ἀλλά στό γεγονός ὅτι τά ἔθνη αὐτά θά φτιάξουν τό δικό τους σοσιαλιστικό κόσμο, τίς δικές τους σοβιετικές δημοκρατίες. Τώρα βλέπουμε ὅτι στή Φιλλανδία ἐπίκειται ἀπό μέρα σέ μέρα ἐργατική ἐπανάσταση· στή Φιλλανδία, πού ἐπί 12 χρόνια, ἀπό τό 1905, εἶχε ἤδη πλήρη ἐλευθερία στό ἐσωτερικό της καί εἶχε τό δικαίωμα νά ἐκλέγει τά δημοκρατικά της ὄργανα. 'Από τό 1905 ὥς τό 1917 στή χώρα αὐτή, πού διακρίνεται γιά τόν πολιτισμό της, γιά τό οἰκονομικό της καθεστώς καί γιά τό παρελθόν της, στή χώρα αὐτή ἔπεσαν οἱ σπίθες τῆς πυρκαγιᾶς πού τήν ἄναψαν δῆθεν τεχνητά οἱ μπολσεβίκοι, καί βλέπουμε νά ἀρχίζει ἐκεῖ ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Αὐτό τό φαινόμενο δείχνει πώς δέν μᾶς ἔχει τυφλώσει ἡ κομματική πάλη, πώς δέν ἐνεργούσαμε μέ ὁρισμένο σχέδιο καί πώς μόνο ἡ ἀπελπιστική κατάσταση ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας ὕστερα ἀπό τόν πόλεμο δημιούργησε αὐτή τήν ἐπανάσταση κι'ἔκανε τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἀκατανίκητη.

Σύντροφοι, ἐπιτρέψτε μου τελειώνοντας νά πῶ ὅτι τό ἴδιο ἔγινε καί στό δικό σας συνέδριο, στό συνέδριο τῶν σιδηροδρομικῶν. Εἴδαμε πόσο δύσκολη ἦταν ἡ πάλη ἐνάντια στίς ἀνώτερες ὀργανώσεις σας τῶν σιδηροδρομικῶν. Σεῖς, οἱ σιδηροδρομικοί, πειστήκατε μέ τήν ἴδια τήν πείρα σας ὅτι ἡ μάζα τῶν προλετάριων σιδηροδρομικῶν σήκωσε στούς ὤμους της τό βάρος τῆς ὀργάνωσης τῶν σιδηροδρόμων. 'Η δουλιά αὐτή δέν ἔφτασε τεχνητά, οὔτε τυχαῖα σέ ἀδιέξοδο: εἴτε συνειδητά τῆς ἔβαζε φρένο μέ τά ἴδια της τά χέρια ἡ ἀστική τάξη, ἐξαγορασμένη ἀπό τούς ἑκατομμυριούχους πού σκορποῦσαν ἑκατοντάδες χιλιάδες ρούβλια κι'ἦταν ἕτοιμοι νά κάνουν τό πᾶν γιά νά γκρεμίσουν τή Σοβιετική ἐξουσία· εἴτε γιατί ἡ ἀστική τάξη ἀρνιόταν νά ἀλλάξει τό καθεστώς, ἐπειδή πίστευε πώς ἦταν θέλημα θεοῦ νά ὑπάρχουν προϊστάμενοι καί φτωχοί πού νά

δουλεύουν σ'αὐτούς, κι'οἱ προϊστάμενοι νά κοροϊδεύουν τούς φτωχούς. Πραγματικά, τά διοικητικά στελέχη πίστευαν πώς αὐτό ἦταν πραγματικά θέλημα θεοῦ καί ὅτι ἄλλη τάξη πραγμάτων δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει, καί πώς, ἄν ἐπιβουλευτεῖ κανείς αὐτή τήν τάξη, θά ἀκολουθήσει χάος. Τέτιο πράγμα ὅμως δέν συμβαίνει. Ἡ συνένωση τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν στέκει πάνω ἀπ'ὅλα, οἱ μάζες θά μπορέσουν νά δημιουργήσουν μιά δική τους συντροφική πειθαρχία καί νά χρησιμοποιήσουν ὅλες τίς κατακτήσεις τῆς τεχνικῆς καί τοῦ πολιτισμοῦ γιά νά ὀργανώσουν σωστά τή δουλιά τῶν σιδηροδρόμων καί τήν ἀνταλλαγή τῶν προϊόντων τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ, γιά νά βοηθήσουν τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες νά ὀργανώσουν τή λαϊκή οἰκονομία σέ πανρωσική κλίμακα, ἔτσι πού οἱ ἐργαζόμενες μάζες νά μποροῦν νά ἀπολαμβάνουν τούς καρπούς τῶν κόπων τους χωρίς τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές, ἔτσι πού οἱ ἐπιστημονικές καί τεχνικές γνώσεις νά μήν χρησιμεύσουν γιά νά πλουτίζουν μιά χούφτα ἄνθρωποι, γιά νά ἀποκτᾶνε αὐτοί φουσκωμένα πορτοφόλια, ἀλλά νά χρησιμεύουν γιά τήν καλυτέρευση ὅλης τῆς οἰκονομίας τῶν σιδηροδρόμων. Αὐτό εἶναι ἐξαιρετικά σπουδαῖο γιά μᾶς. Ξέρετε πόση διαφθορά, ἀπάτη, αἰσχροκέρδεια φωλιάζει γύρω ἀπό κάθε σιδηροδρομικό κόμβο, ξέρετε πῶς οἱ ἐκμεταλλευτές σκορπᾶνε ἑκατομμύρια γιά νά ἀποδιοργανώσουν τίς μεταφορές, γιά νά χώσουν τά βαγόνια ἐκεῖ πού δέν τά βρίσκεις πιά. Ὅλα αὐτά γίνονται γιά νά μεγαλώσει ἡ πείνα καί νά ἐξερεθιστεῖ ὁ λαός ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Μά ξέρετε ὅλοι πώς, ἄν ἡ πλειοψηφία τῶν ὀργανώσεων τῶν σιδηροδρομικῶν συνενωθεῖ καί βάλει σάν καθῆκον της τήν ὑποστήριξη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, μόνο τότε θά σαρωθοῦν μέ τήν ἀμείλικτη πάλη ὅλοι οἱ ἀπατεῶνες, οἱ σαμποταριστές, οἱ καπιταλιστές καί οἱ ἐκμεταλλευτές, ὅλα αὐτά τά ἀπομεινάρια τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, καί μόνο τότε θά μπορέσει νά ὀργανωθεῖ σωστά ἡ οἰκονομία τῶν σιδηροδρόμων καί νά ἀπαλλαγοῦν ἐντελῶς οἱ ἐργάτες, οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἀγρότες ἀπό τήν ἐξουσία τῶν καταπιεστῶν, μόνο τότε θά ἔχουμε σοσιαλισμό. (Θυελλώδη χειροκροτήματα σ'ὅλη τήν αἴθουσα.)

2
ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Σύντροφοι, τά σημειώματα πού βρίσκονται μπροστά μου χωρίζονται σέ δυό ομάδες: ή μιά βάζει τό ζήτημα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης — αὐτή εἶναι ἡ μιά ὁμάδα. Ἡ ἄλλη ὁμάδα ἀναφέρεται στό ζήτημα τῆς πείνας καί τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς. Θά ἀπαντήσω στίς δυό αὐτές ὁμάδες ἐρωτήσεων, συνενώνοντας τά σημειώματα, μιά καί ἀναφέρονται λίγο-πολύ στό ἴδιο θέμα. Ὁσοναφορᾶ τή Συντακτική Συνέλευση μᾶς ρωτᾶνε: ἦταν ἄραγε σωστό νά διαλυθεῖ ἡ Συντακτική Συνέλευση; Καί δέν θά ἔπρεπε τάχα νά συγκληθεῖ νέα Συντακτική Συνέλευση; Ἤ δέν θά ἦταν μήπως πιό σωστό νά μπεῖ τό ζήτημα σέ δημοψήφισμα, πρίν διαλυθεῖ ἡ Συντακτική Συνέλευση; Ὄχι, σύντροφοι, οὔτε μέ δημοψήφισμα, οὔτε μέ μιά νέα Συντακτική Συνέλευση μπορεῖ νά πάει μπρός ἡ δουλιά. Ἔτσι ἔχουν διαμορφωθεῖ τά κόμματα στή Ρωσία. Εἴδαμε ποιόν συμπαθοῦν οἱ καπιταλιστές, ποιόν οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες. Ἡ Σοβιετική ἐξουσία δέν δημιουργήθηκε οὔτε μέ κάποια διαταγή, οὔτε μέ ἀπόφαση κάποιου κόμματος, γιατί εἶναι πάνω ἀπό κόμματα, γιατί συγκροτήθηκε μέ βάση τήν ἐπαναστατική πείρα, μέ βάση τήν πείρα ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων. Δέν εἶναι καθόλου τυχαῖο ὅτι τό 1905 τά Σοβιέτ γεννήθηκαν καί τό 1917 ἀνδρώθηκαν καί ἵδρυσαν μιά νέα δημοκρατία, πού ὅμοιά της δέν ὑπάρχει στίς εὐρωπαϊκές χῶρες καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ὅσο ἐκεῖ κυριαρχεῖ τό κεφάλαιο. Μά ἡ Σοβιετική δημοκρατία θά νικήσει παντοῦ, καί τότε ἐνάντια στό κεφάλαιο θά καταφερθεῖ τό ἀποφασιστικό χτύπημα. Πρέπει νά τονίσω πώς ἡ Συντακτική Συνέλευση καί τό δημοψήφισμα εἶναι ὀργανωμένα σύμφωνα μέ τά παλιά πρότυπα

τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καί πώς ἡ ψῆφος τοῦ λαοῦ, ἐξαιτίας τῆς κυριαρχίας τοῦ κεφαλαίου, ὀφείλει νά τόν ὑπολογίζει καί νά κάνει παζάρια μαζί του. Μά ἡ Σοβιετική ἐξουσία δέν βγάζει ἀντιπροσώπους σάν κι'αὐτούς πού κονταρομαχοῦν στά Κοινοβούλια καί συναγωνίζονται ποιός θά βγάλει πιό ἠχηρούς λόγους γιά νά δημιουργήσουν πιό σταθερή κυριαρχία τοῦ κεφαλαίου καί τοῦ ὑπαλληλικοῦ μηχανισμοῦ. Ἡ Σοβιετική ἐξουσία βγαίνει ἀπό τίς ἴδιες τίς ἐργαζόμενες μάζες καί δέν δημιουργεῖ Κοινοβούλιο, ἀλλά συνέλευση τῶν ἀντιπροσώπων τῆς δουλιᾶς, πού ἐκδίδει νόμους, οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζονται ἀμέσως, γίνονται πράξη καί σκοπό τους ἔχουν τόν ἀγώνα κατά τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Ἡ Συντακτική Συνέλευση τοῦ παλιοῦ τύπου, τά δημοψηφίσματα τοῦ παλιοῦ τύπου εἶχαν σκοπό νά συνενώσουν τή θέληση ὅλου τοῦ ἔθνους καί νά δημιουργήσουν τή δυνατότητα νά ζοῦν μονιασμένα οἱ λύκοι καί τά πρόβατα, οἱ ἐκμεταλλευτές καί οἱ ἐκμεταλλευόμενοι. Ὄχι, ἐμεῖς δέν θέλουμε τέτιο πράγμα. Ὅλα αὐτά τά ζήσαμε καί τά δοκιμάσαμε. Ὅλα αὐτά τά ἔχουμε χορτάσει. Καί πιστεύουμε πώς αὐτά τά ἔχει χορτάσει καί ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀγροτῶν καί τῶν στρατιωτῶν. Σέ μιά περίοδο πού ὁ πόλεμος μᾶς ἀναγκάζει νά κάνουμε ἀλλεπάλληλες ἡρωικές προσπάθειες, ἔτσι πού ἤ νά ξεφύγουμε ἀπό τά χέρια τοῦ κεφαλαίου, ἤ νά χαθοῦμε, μᾶς ὑποχρεώνουν νά κάνουμε ἕνα πείραμα, τό ὁποῖο ἔχει γίνει ἤδη στίς εὐρωπαϊκές χῶρες καί πού θά μᾶς ἔδινε τόν παλιό ἀστικό καπιταλισμό καί μιά πανεθνική ἀντιπροσωπεία, καί ὄχι μιά ἀντιπροσωπεία τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν. Δέν μᾶς χρειάζεται μιά ἀστική ἀντιπροσωπεία, ἀλλά μιά ἀντιπροσωπεία τῶν ἐκμεταλλευομένων καί καταπιεζομένων, πού θά κάνει ἀμείλικτο ἀγώνα ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές. Νά τί ἐπιδιώκει ἡ Σοβιετική ἐξουσία· δέν ἐπιδιώκει οὔτε Κοινοβούλιο, οὔτε δημοψήφισμα. Στέκει πιό ψηλά ἀπ'αὐτά καί δίνει τή δυνατότητα στούς ἐργαζόμενους, ἄν δέν εἶναι εὐχαριστημένοι ἀπό τό κόμμα τους, νά ἐκλέξουν ἄλλους ἀντιπροσώπους, νά δόσουν τήν ἐξουσία σέ ἄλλο κόμμα καί νά ἀντικαταστήσουν τήν κυβέρνηση χωρίς τήν παραμικρή ἐπανάσταση, γιατί ἡ πείρα τῶν Κέρενσκι-Καλέντιν καί τῆς ἀστικῆς Ράντας ἔδειξε πώς δέν μπορεῖ νά γίνει ἀγώνας ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Κι'ἄν σήμερα βρίσκονται στή Ρωσία μερικές δεκάδες ἄτομα πού παλεύουν ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, οἱ τέτιοι ἀνόητοι εἶναι ἐλάχιστοι καί ὕστερα ἀπό μερικές ἑβδομάδες δέν θά ὑπάρχει οὔτε ἕνας, καί ἡ Σοβιετική ἐξουσία θά θριαμβεύσει σάν ὀργάνωση τῆς καταπιε-

ζόμενης τάξης γιά τήν ἀνατροπή τῶν καταπιεστῶν καί γιά τήν ἐξάλειψη τῶν ἐκμεταλλευτῶν.

Τώρα περνῶ στήν τρομερή μάστιγα τῆς σύγχρονης ἐποχῆς, στήν πείνα πού μᾶς ἀπειλεῖ. Ποιά εἶναι λοιπόν ἡ κύρια αἰτία τῆς ἐρείπωσης; Ἡ κύρια αἰτία τῆς ἐρείπωσης, πού ἀπειλεῖ μέ πείνα τίς πόλεις καί τίς βιομηχανικές περιοχές, εἶναι ἡ κυριαρχία τῶν σαμποταριστῶν, τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα, τό ὁποῖο οἱ σαμποταριστές αὐτοί παρατείνουν, ρίχνοντας σέ μᾶς τίς εὐθύνες γι'αὐτό. Ξέρουμε πολύ καλά πώς στή Ρωσία ὑπάρχουν ἀρκετά σιτηρά καί πώς τά σιτηρά αὐτά βρίσκονται στό βασίλειο τοῦ Καλέντιν, στή μακρινή Σιβηρία καί στά σιτοπαραγωγικά κυβερνεῖα. Ὀφείλω νά πῶ ὅτι οἱ ἐκμεταλλευόμενες τάξεις ποτέ δέν θά μπορέσουν νά ἐλευθερωθοῦν, ἄν δέν δημιουργήσουν μιά σταθερή, ἀμείλικτη ἐπαναστατική ἐξουσία. Σχετικά μέ τούς σαμποταριστές θά πῶ, σύντροφοι, πώς ξέρουμε τίς διευθύνσεις τῶν σπιτιῶν ὅπου πήγαιναν οἱ σαμποταριστές ὑπάλληλοι καί ὑπόγραφαν ὅτι πῆραν μισθό γιά τρεῖς μῆνες προκαταβολικά· γιά τό σκοπό αὐτό ὁ Ριαμπουσίνσκι χορήγησε 5 ἑκατομμύρια, οἱ ἀγγλογάλλοι ἰμπεριαλιστές τό ἄλφα ποσό καί οἱ ρουμάνοι τό βῆτα. Νά τί σημαίνει τό σαμποτάζ: πουλημένα πρόσωπα, ἀνώτεροι ὑπάλληλοι πού ἐπιδιώκουν μόνο ἕνα σκοπό: νά ἀνατρέψουν τή Σοβιετική ἐξουσία, ἔστω κι'ἄν πολλοί ἀπ'αὐτούς δέν τό ξέρουν αὐτό. Τό σαμποτάζ ἀποτελεῖ προσπάθεια νά ἐπαναφέρουν τόν παλιό παράδεισο γιά τούς ἐκμεταλλευτές καί τήν παλιά κόλαση γιά τούς ἐργαζόμενους. Γιά νά μήν μπορέσουν ὅμως νά πετύχουν αὐτό τό σκοπό, πρέπει νά τσακίσουμε τήν ἀντίστασή τους.

Μᾶς μιλᾶνε ἔπειτα γιά τούς μισθούς τῶν σιδηροδρομικῶν. Ἐδῶ ἔχουμε ἁπλούστατα παρεξήγηση. Μόνο ἕνας ἐπίτροπος εἶχε ἴσως ἑρμηνεύσει ἔτσι τήν ἱστορία αὐτή καί ἔκδοσε αὐτό τό διάταγμα, μέ τήν πρώτη ὅμως ὑπόδειξη τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τροποποίησε τό διάταγμα[115], καί τό νά λέει κανείς πώς ἡ Σοβιετική ἐξουσία εἶχε αὐτή τήν πρόθεση—σημαίνει πώς δέν ξέρει τήν ὑπόθεση.

Τί πρέπει νά κάνουμε γιά νά ἐξαλείψουμε τήν πείνα καί τήν ἀναρχία; Πρῶτο, νά τσακίσουμε τήν ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν, καί νά φέρουμε τούς σαμποταριστές σέ τέτια θέση πού νά μήν μποροῦν νά προβάλλουν ἀντίσταση. Ὅταν οἱ ὀπαδοί τῆς «Νόβαγια Ζίζν» καί ἄλλα δῆθεν σοσιαλιστικά ὄργανα λένε πώς μέσα σέ δυόμισι μῆνες τό σαμποτάζ δέν σταμάτησε, ἀπαντῶ: τότε γιατί δέν μᾶς βοηθᾶτε νά βάλουμε τέρμα σ'αὐτό τό

σαμποτάζ; Τώρα πιά οἱ τράπεζες ἔχουν περάσει στά χέρια τῶν Σοβιέτ. Χτές συνέβηκε τό ἑξῆς περιστατικό: ἦλθε καί μέ βρῆκε ἕνας τραπεζικός ὑπάλληλος, ὁ Φίνν-Γενοταγέβσκι, καί ἀπομέρους 50 χιλιάδων ἀνθρώπων δήλωσε ὅτι οἱ τράπεζες εἶναι ἕτοιμες νά δουλέψουν, πειθαρχώντας ἀπόλυτα στή Σοβιετική ἐξουσία. (Ζ ω η ρ ά χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.) Ἀπάντησα στόν ἀντιπρόσωπο τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων: «Ἔπρεπε νά τό εἴχατε κάνει ἀπό καιρό». Δέν θά ἀρνηθοῦμε νά ἔλθουμε σέ διαπραγματεύσεις μέ μιά ὀργάνωση, ἄσχετα ἄν εἶναι ὀργάνωση τραπεζικῶν ὑπαλλήλων ἤ ὁποιαδήποτε ἄλλη, ἐφόσον ἡ ἀναγνώριση αὐτή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας θά σημαίνει πραγματικά ἀναγνώριση ἀπομέρους τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργαζομένων ὄχι στά λόγια, ἀλλά στήν πράξη. Νά τί μᾶς δήλωσαν οἱ τραπεζικοί ὑπάλληλοι, πού συνήθισαν νά κάνουν πρωτάκουστες κερδοσκοπικές δουλίτσες καί νά ἁρπάζουν ὅταν τούς δίνεται ἡ εὐκαιρία ἀπό ἕνα καπίκι σέ κάθε ρούβλι, ἔτσι πού οἱ τσέπες τους εἶναι παραφουσκωμένες ἀπό τά ἑκατομμύρια πού κέρδιζαν.

Τώρα μᾶς προτείνουν διαπραγματεύσεις, μά οἱ διαπραγματεύσεις αὐτές δέν θά εἶναι σάν ἐκεῖνες πού ἔκανε ὁ Κέρενσκι. Δέν πρόκειται νά μιλήσουμε γιά μεταρύθμιση τῶν τραπεζῶν. Πρῶτα καταλάβαμε τίς τράπεζες μέ τά ὅπλα καί ὕστερα ἀπ᾽αὐτό ἀρχίζουμε διαπραγματεύσεις καί ἐκδίδουμε ἀποφάσεις καί διατάγματα. Ἀπό μιᾶς ἀρχῆς ἔχει σημασία νά τσακίσουμε τήν ἀντίσταση τῶν σαμποταριστῶν, καί μόνο ὕστερα ἀπ᾽αὐτό νά ἀρχίσουμε διαπραγματεύσεις. Νά ὁ δρόμος τοῦ ἀγώνα ἐνάντια στήν πείνα καί τήν ἀναρχία, ὁ μοναδικός δρόμος πού, ἀκολουθώντας τον, μποροῦμε νά ξεπεράσουμε τή φρίκη τοῦ καπιταλισμοῦ καί τῆς καταστροφῆς. Ξέρετε τί πρωτάκουστη καταστροφή ὑπάρχει σ᾽ὅλο τόν κόσμο καί ἰδιαίτερα στή Ρωσία, ὅπου ὁ τσαρισμός ἄφησε κληρονομιά τή δωροδοκία, τή βία, τό μίσος καί τόν ἐμπαιγμό τῶν ἐργαζομένων. Καί τώρα παραπονοῦνται ὅτι ὑπάρχει ἀναρχία. Σκεφτεῖτε το μόνοι σας, μποροῦν ἄραγε οἱ ἄνθρωποι πού ἔζησαν τρία χρόνια στά χαρακώματα καί μαρτύρησαν ἀπό τόν πόλεμο, νά πολεμᾶνε γιά νά πλουτίζουν οἱ ρῶσοι καπιταλιστές, νά πολεμᾶνε ἐπειδή οἱ ρῶσοι καπιταλιστές θέλουν τήν Κωνσταντινούπολη; Βλέπουν σέ κάθε βῆμα τους ὅτι οἱ ἄνθρωποι χρησιμοποιοῦν ἑκατομμύρια γιά νά ἀνατρέψουν τή Σοβιετική ἐξουσία καί νά γίνουν κυρίαρχοι πάνω στή γῆ.

Σύντροφοι, τέτιες ἀλλαγές εἶναι ἀδύνατο νά γίνουν σέ μιά μέρα, μέ τήν ἔννοια τῆς ὁλοκλήρωσής τους. Ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἄρχισε, καί τώρα τό πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπό τή

δημιουργία συντροφικῆς πειθαρχίας, ὄχι πειθαρχίας στρατώνα, ὄχι πειθαρχίας τῶν καπιταλιστῶν, μά πειθαρχίας τῶν ἴδιων τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν. Νά, ὅταν οἱ σιδηροδρομικοί πάρουν τήν ἐξουσία στά χέρια τους, τότε μέ τή βοήθεια τῆς ἔνοπλης ὀργάνωσης θά τσακίσουν τό σαμποτάζ καί τήν κερδοσκοπία καί θά βάλουν σάν καθῆκον τους νά καταδιώξουν ὅλους ἐκείνους πού ἀσχολοῦνται μέ τή δωροδοκία καί διαταράσσουν τήν κανονική λειτουργία τῶν σιδηροδρόμων. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί πρέπει νά καταδιώκονται σάν ἄνθρωποι πού ἔχουν διαπράξει τό μεγαλύτερο ἔγκλημα κατά τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας. Μόνο ἀπό μιά τέτια ὀργάνωση, ἀπό τή Σοβιετική ὀργάνωση, ἀπό τή συνοχή καί τή δραστηριότητά της ἐξαρτᾶται ὁ ἀγώνας ἐνάντια στούς καπιταλιστές, τούς σαμποταριστές, τούς ἀπατεῶνες καί τούς Ριαμπουσίνσκι. Νά ὁ δρόμος πού πρέπει νά ἀκολουθήσουμε γιά νά νικήσουμε τήν πείνα, γιατί στή Ρωσία ὑπάρχουν τά πάντα: καί σίδερο, καί πετρέλαιο, καί σιτηρά, μέ μιά λέξη ὅλα ὅσα χρειάζονται γιά νά ζεῖ κανείς ἀνθρωπινά. Ἄν κατορθώσουμε νά νικήσουμε τούς ἐκμεταλλευτές, τότε ἡ Σοβιετική ἐξουσία καί ἡ νοικοκυροσύνη θά ἐπικρατήσουν στή Ρωσία,—κι᾽ ἔτσι θά γίνει. (Θυελλώδη χειροκροτήματα.)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1918 στό βιβλίο «Οἱ ἐργασίες τοῦ Ἔκτακτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων, τεχνιτῶν καί ἐργατῶν, πού ἔγινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 5 ὥς τίς 30 τοῦ Γενάρη 1918»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ βιβλίου

ΣΥΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΥ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ. 14 (27) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918[116]

1

ΟΜΙΛΙΕΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΙΝΑΣ

1

᾿Από τά στοιχεῖα πού παρουσίασε ὁ Βλαντίμιροφ βγαίνει ὅτι πρέπει νά ἐξακολουθήσουμε νά χορηγοῦμε τήν παλιά μερίδα τροφίμων. Πρέπει νά πάρουμε μέτρα γιά νά ἀνακαλύψουμε ὅ,τι ὑπάρχει στήν Πετρούπολη.

2

῞Ολες αὐτές οἱ πληροφορίες δείχνουν τή φοβερή ἀδράνεια τῶν ἐργατῶν τῆς Πετρούπολης. Οἱ ἐργάτες καί οἱ στρατιῶτες τῆς Πετρούπολης πρέπει νά καταλάβουν πώς κανένας ἄλλος, ἐκτός ἀπό τόν ἴδιο τόν ἑαυτό τους, δέν πρόκειται νά τούς βοηθήσει. Οἱ περιπτώσεις κατάχρησης εἶναι ὁλοφάνερες, ἡ κερδοσκοπία ἔχει πάρει πρωτοφανεῖς διαστάσεις, τί ἔκαναν ὅμως οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἐργάτες μέσα στίς μάζες γιά νά τήν καταπολεμήσουν; ῎Αν δέν ξεσηκώσουμε τίς μάζες νά ἀναπτύξουν πρωτοβουλία, τίποτε δέν θά κάνουμε. Πρέπει νά συγκαλέσουμε ὁλομέλεια τοῦ Σοβιέτ καί νά πάρουμε ἀπόφαση νά γίνουν μαζικές ἔρευνες στήν Πετρούπολη καί στούς ἐμπορικούς σταθμούς. Κάθε ἐργοστάσιο, κάθε λόχος πρέπει νά συγκροτήσει ἀποσπάσματα ἔρευνας· στίς ἔρευνες πρέπει νά πάρουμε ὄχι ὅσους θέλουν, ἀλλά νά ὑποχρεώσουμε ὅλους νά πᾶνε, μέ τήν ἀπειλή ὅτι θά χάσουν τό δελτίο ψωμιοῦ. ῞Οσο δέν θά ἐφαρμόσουμε ἀπέναντι στούς κερδοσκόπους τρομοκρατία — τουφεκισμός ἐπιτόπου — δέν θά βγεῖ τίποτε. ῎Αν τά ἀποσπάσματα συγκροτηθοῦν ἀπό ἄγνωστους μεταξύ τους ἀνθρώπους, πού δέν ἔχουν προσυνεννοηθεῖ, δέν μπορεῖ νά γίνονται ληστεῖες. ᾿Εκτός ἀπ᾿αὐτό καί τούς ληστές πρέπει νά τούς ἀντιμετωπίζουμε ἀποφασιστικά — νά τούς τουφεκίζουμε ἐπιτόπου.

Πρέπει νά ἀφήσουμε τρεῖς μέρες χωρίς ψωμί τήν εὔπορη μερίδα τοῦ πληθυσμοῦ, γιατί ἔχει ἀποθέματα κι᾿ἀπό ἄλλα τρόφιμα καί μπορεῖ νά βρεῖ ἀπό τούς κερδοσκόπους σέ ὑψηλές τιμές.

2

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Νά συγκληθεῖ γενική συνέλευση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης καί νά ψηφιστοῦν ἐπαναστατικά μέτρα γιά τήν καταπολέμηση τῶν κερδοσκόπων καί τή σωτηρία ἀπό τήν πείνα:

1) Νά κινητοποιηθεῖ ὅλη ἡ μάζα τῶν στρατιωτῶν καί ἐργατῶν γιά νά συγκροτηθοῦν ἀρκετές χιλιάδες ἀποσπάσματα (ἀπό 10-15 ἄτομα, ἴσως καί περισσότερα), πού θά εἶναι ὑποχρεωμένα νά διαθέτουν κάθε μέρα ὁρισμένες ὧρες (λογουχάρη 3-4 ὧρες) γιά ὑπηρεσία στόν ἐπισιτισμό.

2) Τά συντάγματα καί τά ἐργοστάσια, πού δέν θά στέλνουν κανονικά τά ἀπαιτούμενα ἀποσπάσματα, θά χάνουν τά δελτία ψωμιοῦ καί ἀπέναντί τους θά παίρνονται ἐπαναστατικά μέτρα πειθαναγκασμοῦ καί τιμωρίας.

3) Τά ἀποσπάσματα πρέπει νά κάνουν ἀμέσως ἔρευνες, πρῶτο, στούς σιδηροδρομικούς σταθμούς, ἐλέγχοντας καί καταγράφοντας τά βαγόνια πού ἔχουν σιτηρά· δεύτερο, στίς γραμμές καί στούς σιδηροδρομικούς κόμβους γύρω ἀπό τήν Πετρούπολη· τρίτο, σ'ὅλες τίς ἀποθῆκες καί τίς ἰδιωτικές κατοικίες.

Τό Προεδρεῖο τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, μέ συμμετοχή ἀντιπροσώπων τῶν 'Αχτιδικῶν Σοβιέτ ἤ μιά εἰδική ἐπιτροπή νά καταρτίσει ὁδηγίες γιά τόν ἔλεγχο, τήν καταγραφή καί τήν ἐπίταξη.

4) Τά ἀποσπάσματα θά ἐκτελοῦν ἐπιτόπου τούς κερδοσκόπους πού θά πιάνουν ἐπαυτοφόρω καί πού ἐναντίον τους ὑπάρχουν πλήρεις ἀποδείξεις. 'Η ἴδια τιμωρία θά ἐπιβάλλεται καί στά μέλη τῶν ἀποσπασμάτων, ὅταν ἀποδειχτεῖ πώς ἐνεργοῦν ἀσυνείδητα.

5) 'Απ'όλα τά έπαναστατικά άποσπάσματα διαλέγονται γιά τήν έφαρμογή τῶν ἔκτακτων μέτρων καταπολέμησης τῆς πείνας τά πιό σίγουρα καί καλύτερα ἐξοπλισμένα ἀποσπάσματα καί στέλνονται σ'ὅλους τούς σταθμούς καί σ'ὅλους τούς νομούς τῶν κυριότερων σιτοπαραγωγικῶν κυβερνείων. Στά ἀποσπάσματα αὐτά, στά ὁποῖα θά παίρνουν μέρος καί σιδηροδρομικοί, ἐξουσιοδοτημένοι ἀπό τίς τοπικές ἐπιτροπές τῶν σιδηροδρομικῶν, θά ἀνατεθεῖ, πρῶτο, ὁ ἔλεγχος τῆς κίνησης τῶν μέσων πού μεταφέρουν σιτηρά, δεύτερο, ὁ ἔλεγχος τῆς συγκέντρωσης καί ἀποθήκευσης τῶν σιτηρῶν, τρίτο, ἡ λήψη τῶν πιό αὐστηρῶν ἐπαναστατικῶν μέτρων ἐνάντια στούς κερδοσκόπους καί γιά τήν ἐπίταξη τῶν ἀποθεμάτων σιτηρῶν.

6) Κάθε φορά πού θά συντάσσεται πρακτικό ἐπίταξης, σύλληψης ἤ ἐκτέλεσης, τά ἐπαναστατικά ἀποσπάσματα θά καλοῦν τουλάχιστον 6 μάρτυρες, πού πρέπει νά ἐκλέγονται ὑποχρεωτικά ἀπό τό φτωχό πληθυσμό τῶν περιχώρων.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924
στό περιοδικό «Κράσναγια Λέτοπις»,
τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται: οἱ ὁμιλίες σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν
πρακτικῶν· τό σχέδιο ἀπόφασης
σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ[117]

᾿Αναβάλλοντας τή δημοσίευση τῶν διαταγμάτων γιά τό ἐπισιτιστικό συμβούλιο μέχρι τίς συσκέψεις τοῦ ἐπισιτιστικοῦ συνεδρίου καί προτείνοντας ἐπίμονα σέ ὅλα τά στελέχη τοῦ ἐπισιτιστικοῦ ἔργου νά μήν ἀφήνουν τή θέση τους καί νά ἀποφεύγουν τίς ἐπιμέρους διενέξεις,

τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων προτείνει στό Πανρωσικό ἐπισιτιστικό συμβούλιο καί στό ᾿Επιτροπάτο ᾿Επισιτισμοῦ νά ἐνισχύσουν τήν ἀποστολή ὄχι μόνο ἐπιτρόπων, ἀλλά καί πολυάριθμων ἐνόπλων τμημάτων γιά νά πάρουν τά πιό ἐπαναστατικά μέτρα στήν προώθηση τῶν φορτίων, τῆς συγκομιδῆς καί τῆς ἀποθήκευσης τῶν σιτηρῶν κτλ., καθώς ἐπίσης γιά νά διεξάγουν ἀμείλικτη πάλη ἐνάντια στούς κερδοσκόπους καί νά φτάσουν μέχρι νά προτείνουν στά τοπικά Σοβιέτ νά τουφεκίζουν ἐπιτόπου τούς ξεσκεπασμένους κερδοσκόπους καί σαμποταριστές.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων προτείνει νά μήν αὐξηθεῖ ἡ μερίδα τῶν τροφίμων καί τά τραῖνα πού ἐκτελοῦν τακτικό δρομολόγιο νά ἀναχωροῦν μέ ἐντατικούς ρυθμούς καί μέ πολύ προσεκτική παρακολούθηση τῆς κίνησής τους.

Νά παρθοῦν ἔκτακτα μέτρα γιά τό καθάρισμα τοῦ σιδηροδρομικοῦ κόμβου τῆς Πετρούπολης, νά ἀνατεθεῖ ἡ εὐθύνη γιά τή δουλιά αὐτή στό Πανρωσικό ἐπισιτιστικό συμβούλιο.

Νά ὑποχρεωθεῖ τό Πανρωσικό ἐπισιτιστικό συμβούλιο νά ἀνακοινώνει καθημερινά στό ΣΛΕ γιά τήν πορεία τοῦ ἐπισιτιστικοῦ ἔργου καί νά ὑποβάλλει σχέδιο τῶν ἐπισιτιστικῶν ἐνεργειῶν.

Γράφτηκε στίς 14 (27) τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΓΙΑ ΤΟ ΜΙΣΘΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ[118]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἐπικυρώνει τόν προϋπολογισμό τοῦ Ἐπιτροπάτου Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων προσωρινά, γιά δυό μῆνες, γιά νά ἀρχίσει ἀμέσως τή γενική ἐπανεξέταση καί εὐθυγράμμιση τῶν ποσῶν τῶν ἀποδοχῶν καί τῶν μισθῶν ἐργασίας γιά ὅλα τά ἐπαγγέλματα καί σέ ὅλες τίς περιοχές τῆς χώρας.

Ἡ ἐπανεξέταση αὐτή ἀνατίθεται στό Ἐπιτροπάτο Ἐργασίας, σέ συμφωνία μέ ὅλα τά ὑπόλοιπα Ἐπιτροπάτα καί τίς ἐργατικές ὀργανώσεις.

Γράφτηκε στίς 16 (29) τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΚΑΙ ΠΟΤΑΜΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ[119]

1

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

1. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων διαπιστώνει ὅτι καί ἡ ΚΕ[120] καί ἡ Τσεντροβόλγκα* εἶναι ἀπόλυτα σύμφωνες ὁσοναφορᾶ τήν ἀνάγκη νά ἐθνικοποιηθοῦν ἀμέσως καί χωρίς ἀποζημίωση ὅλα τά θαλάσσια καί ποτάμια σκάφη πού χρησιμεύουν γιά ἐμπορικούς σκοπούς.

2. Γι᾽αὐτό, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφασίζει νά πραγματοποιήσει ἀμέσως αὐτή τήν ἐθνικοποίηση, ἀναθέτοντας σέ εἰδική ἐπιτροπή, ἀποτελούμενη ἀπό ἀντιπροσώπους τοῦ Ἐπιτροπάτου Ναυτικῶν, ἀπό δυό ἀντιπροσώπους τῆς ΚΕ, δυό τῆς Τσεντροβόλγκα καί ἀπό ἕνα πρόεδρο διορισμένο ἀπό τό Πανρωσικό Συμβούλιο Λαϊκῆς Οἰκονομίας, νά ἐπεξεργαστεῖ τίς παρακάτω βάσεις τοῦ διατάγματος γιά τήν ἐθνικοποίηση καί νά τίς ὑποβάλει στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μέσα σέ δυό μέρες.

3. Ἐκδίδεται διάταγμα γιά τήν ἐθνικοποίηση ὅλου τοῦ στόλου.

4. Ἡ φροντίδα γιά τήν τήρηση τῆς τάξης στά πλοῖα, γιά τή διαφύλαξή τους κτλ. ἀνατίθεται ἄμεσα στό προσωπικό τῶν πλοίων, καθώς καί στίς ἑνώσεις τῶν ναυτεργατῶν κάθε λεκάνης ἤ θάλασσας.

5. Προσωρινά, ὥς τή σύγκληση τοῦ συνεδρίου καί ὥς τή

---

* Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ στόλου τοῦ Βόλγα. *Σημ. μετ.*

3. Декретируется национализация всего флота:

4. Забота о поддержании порядка на судах и об их сохранении и проч. возлагается непосредственно на судовые команды, а затем на союзы судорабочих ~~каждого бассейна или моря~~.

добавить § 3 из Оболенскаго

5. Ц. управление~~ми~~ всего национализированного флота, временно, впредь до съезда и до объединения, признаются г. Ц.К. и Центроволга. ~~отдельно по каждому бассейну или по каждому морю~~ +

6. Ц. Управление остается в полном подчинении органам местной и центральной советской власти.

+ Если объединение не будет достигнуто добровольно, то оно будет осуществлено советской властью принудительно.

§ 1 из рез. 7. добл.

Проектъ декрета:

1. С.Н.К. констатирует, что г. Ц.К. и Центроволги вполне согласны относительно необходимости национализировать (сразу и без выкупа) все морские и речные суда, служащие для торговых целей.

2. Поэтому С.Н.К. постановляет осуществить эту нац-цию немедленно, поручив ~~С.Н.Х.~~ особой Комиссии из 2-х предст. от Ц.К., 2х от Центроволги и председателя по национал. В.С.Н.Х. (*из предст. Морск. К-ріата*) разработать немедленно основы декрета о нац-ции и представить их С.Н.К. через 2 дня.

Τό χειρόγραφο τοῦ Β. Ι. Λένιν τοῦ σχεδίου διατάγματος
γιά τήν ἐθνικοποίηση τοῦ θαλασσίου καί ποτάμιου
ἐμπορικοῦ στόλου. —
18 (31) τοῦ Γενάρη 1918

συνένωση, Κεντρικές διευθύνσεις ὅλου τοῦ ἐθνικοποιημένου στόλου θεωροῦνται ἡ ΚΕ καί ἡ Τσεντροβόλγκα.

Ἄν ἡ συνένωση δέν ἐπιτευχθεῖ ἐθελοντικά, θά τήν ἐπιβάλει ἀναγκαστικά ἡ Σοβιετική ἐξουσία.

6. Οἱ Κεντρικές διευθύνσεις ἐνεργοῦν, πειθαρχώντας ἀπόλυτα στά τοπικά ὄργανα καί στήν κεντρική Σοβιετική ἐξουσία.

2

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ

Νά προστεθεῖ ἀκόμη στό *ἐπεῖγον* διάταγμα ἐθνικοποίησης
(α) κράτηση (κατ'οἶκον) ὅλων τῶν διοικήσεων
(β) πλήρης εὐθύνη γιά βλάβες τῶν πλοίων κτλ.

Γράφτηκε στίς 18 (31) τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 19 ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ (1 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ) 1918

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1

῾Ο σύντρ. Λένιν βάζει τό ἐρώτημα: τί εἴδους συνδιάσκεψη πρέπει νά συγκαλέσουμε;[121] Σύμφωνα μέ τή γνώμη του, πρέπει νά ἐξηγηθοῦμε καθαρά μέ τούς ὀπαδούς τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου, γιατί στή Zwischenruf* τους μπορεῖ νά διακρίνει κανείς τήν κατηγορία ὅτι μέσα στό Κόμμα ἤ μιά ὁμάδα ὑποψιάζεται τήν ἄλλη γιά διπλωματία σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς εἰρήνης. Στήν πραγματικότητα δέν ὑπάρχει καμιά διπλωματία, γιατί στήν ἀπόφαση γιά τήν ἀνακωχή δηλώνεται ἐντελῶς ἀπερίφραστα πώς κάθε πλευρά πού θέλει νά διακόψει τήν ἀνακωχή, πρέπει νά τό δηλώσει ἑπτά μέρες πρίν ἀπό τήν ἐπανάληψη τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Γι᾿αὐτό καθυστεροῦμε τή σύναψη τῆς εἰρήνης. Πῶς πάρθηκε ἡ ἀπόφαση στό τρίτο συνέδριο τῶν Σοβιέτ; ῎Ετσι, ὅπως πρότεινε ἡ Κεντρική ᾿Εκτελεστική ᾿Επιτροπή, ἡ ΚΕΕ πῆρε τήν ἀπόφαση σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τῆς ὁμάδας, καί ἡ ὁμάδα πῆρε αὐτή τήν ἀπόφαση σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ. ῾Ο Λένιν νομίζει πώς γιά νά μεταπειστοῦν οἱ σύντροφοι-ὀπαδοί τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου, τό καλύτερο θά ἦταν νά πᾶνε στό μέτωπο κι᾿ἐκεῖ νά πειστοῦν μέ τά ἴδια τους τά μάτια ὅτι ἡ διεξαγωγή τοῦ πολέμου εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατη. Δέν νομίζει πώς εἶναι σκόπιμη ἡ σύγκληση συνδιάσκεψης καί γιά τό λόγο ὅτι οἱ ἀποφάσεις της δέν μπορεῖ νά εἶναι ὑποχρεωτικές γιά τήν ΚΕ. ῎Ισως, γι᾿αὐτό τό λόγο θά πρέπει νά συγκαλέσουμε κομματικό συνέδριο[122] γιά νά

---

* —παρατήρηση ἀπό τήν αἴθουσα τήν ὥρα πού ἐκφωνεῖται ὁ λόγος. *῾Η Σύντ.*

πάρουμε συγκεκριμένες ἐντολές ἀπό τό Κόμμα. Παρατείνοντας τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης, δίνουμε τή δυνατότητα νά συνεχιστεῖ ἡ συναδέλφωση, ἐνῶ, κλείνοντας τήν εἰρήνη, μποροῦμε νά κάνουμε ἀμέσως ἀνταλλαγή αἰχμαλώτων κι'ἔτσι νά ρίξουμε στή Γερμανία τεράστιο ἀριθμό ἀνθρώπων, πού εἶδαν τήν ἐπανάστασή μας στήν πράξη, πού διδάχτηκαν ἀπ'αὐτή καί πού θά μποροῦν πιό εὔκολα νά δουλέψουν γιά τό ξεσήκωμα τῆς ἐπανάστασης στή Γερμανία. 'Εκτός ἀπ'αὐτό, ἔχει τή γνώμη πώς, γιά νά διαπιστωθεῖ συγκεκριμένα τί γίνεται στή Γερμανία, θά ἔπρεπε νά στείλουμε στό Βερολίνο ἀεροπόρους, πράγμα πού, ὅπως λένε οἱ ἴδιοι, εἶναι πέρα γιά πέρα πραγματοποιήσιμο.

2

'Ο σύντρ. Λένιν προτείνει νά προστεθεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη: ὁ Μπουχάριν νά δόσει συγκεκριμένες πληροφορίες γιά τήν κατάσταση στήν 'Επιτροπή Πετρούπολης.

3

'Ο σύντρ. Λένιν ὑποβάλει μιά συγκεκριμένη πρόταση. Δείχνει σ'αὐτούς πού εἶναι ὑπέρ τῆς ὀργάνωσης συνδιάσκεψης ὅτι ἡ συνδιάσκεψη δέν μπορεῖ νά θεραπεύσει τό ρῆγμα πού δημιουργήθηκε. Εἶναι ἀπαραίτητο νά γίνει συνέδριο τοῦ Κόμματος, ἐνῶ ἡ συνδιάσκεψη δέν εἶναι παρά μιά δυνατότητα νά σφυγμομετρήσουμε τή γνώμη τοῦ Κόμματος, γνώμη πού πρέπει νά διαπιστωθεῖ συγκεκριμένα. Γι'αὐτό προτείνει νά συγκληθεῖ μιά σύσκεψη, ὅπου θ'ἀντιπροσωπεύονται ὅλες οἱ γνῶμες, ὅλες οἱ ἀπόψεις· ἡ καθεμιά ἀπ'αὐτές πρέπει νά ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τρία πρόσωπα. 'Η σύσκεψη πρέπει νά καταλήξει σέ συμφωνία.

4

'Ο σύντρ. Λένιν ἐκφράζεται ὑπέρ τῆς σύγκλησης τῆς σύσκεψης μέσα σέ δυό-τρεῖς μέρες, νά μή δημοσιεύονται ὅμως οἱ θέσεις, γιατί δέν μποροῦμε νά τίς κάνουμε γνωστές στή Γερμανία. Τό ζήτημα τῆς συνδιάσκεψης πρίν ἀπό τή σύσκεψη νά μή λυθεῖ. Εἶναι ὅμως παράλογο νά ἀφεθεῖ τό ζήτημα τῆς εἰρήνης ὥς τό συνέδριο, χωρίς νά δημοσιευτοῦν οἱ θέσεις.

5

῾Ο σύντρ. Λένιν προτείνει νά ὀργανωθεῖ σύσκεψη μέ τά μέλη τοῦ τρίτου συνεδρίου τῶν Σοβιέτ πού ἀναχωροῦν, νά μήν τούς δοθεῖ ὅμως τίποτε γραπτό.

6

῾Ο σύντρ. Λένιν τονίζει πώς τό πρόγραμμα τοῦ Κόμματος δέν μπορεῖ νά εἶναι ἕτοιμο ὥς τίς 15 τοῦ Φλεβάρη καί προτείνει: ῾Η σύσκεψη νά συγκληθεῖ στίς 20 τοῦ Γενάρη καί νά πάρουν μέρος: 1) ἡ Κεντρική ᾿Επιτροπή, 2) οἱ ἐκπρόσωποι τῶν γνωμῶν πού ἔχουν διατυπωθεῖ καθαρά, καί συγκεκριμένα: ὁ Λένιν, ὁ Σοκόλνικοφ, ὁ Μπουχάριν, ὁ ᾿Ομπολένσκι καί ὁ Στοῦκοφ. Ἄν οἱ Σμιρνόφ, ᾿Ομπολένσκι, Στοῦκοφ καί Πιατακόφ ὑποστηρίζουν διαφορετικές θέσεις, νά στείλουν 2 ἀντιπροσώπους, διαφορετικά μόνο ἕναν. 3) ῾Η ᾿Επιτροπή Πετρούπολης θά ἀντιπροσωπευθεῖ ἀπό τόν Φένιγκστάιν. 4) Ἕνας λεττονός.

Νά ἀνατεθεῖ στόν Μπουχάριν καί στόν Λόμοφ νά μιλήσουν μέ τούς συντρόφους τῆς Μόσχας καί μέ τόν Πιατακόφ. Κάθε ὁμάδα παρουσιάζει τίς θέσεις της[123].

Πρωτοδημοσιεύτηκε: ἡ 1η καί ἡ 6η ὁμιλία τό 1922 στή Συλλογή ἔργων τοῦ Ν. Λένιν (Β. Οὐλιάνοφ), τόμ. XV· οἱ 2η-5η ὁμιλίες τό 1929 στό βιβλίο «Πρακτικά τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ». Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο τῶν πρακτικῶν

ΜΕ ΤΟΝ ΑΣΥΡΜΑΤΟ
ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ. ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΤΟ ΜΠΡΕΣΤ-ΛΙΤΟΒΣΚ ΕΙΔΙΚΑ

Μᾶς ἀνησυχεῖ κι'ἐμᾶς ἐξαιρετικά ἡ ἔλλειψη τηλεγραφικῆς σύνδεσης[124] καί, ὅπως φαίνεται, ὑπαίτιοι γι'αὐτό εἶναι οἱ γερμανοί. Ἡ Ράντα τοῦ Κιέβου ἔπεσε. Ὅλη ἡ ἐξουσία στήν Οὐκρανία βρίσκεται στά χέρια τῶν Σοβιέτ. Ἡ ἐξουσία τῆς ΚΕΕ τοῦ Χαρκόβου στήν Οὐκρανία εἶναι ἀδιαφιλονίκητη. Ὁ μπολσεβίκος Κοτσιουμπίνσκι διορίστηκε ἀρχιστράτηγος τῶν στρατευμάτων τῆς Οὐκρανικῆς δημοκρατίας. Στή Φιλλανδία ἡ κατάσταση τῶν ἀστῶν ἀντεπαναστατῶν εἶναι ἀπελπιστική, οἱ ἐργάτες εἶναι καταγανακτισμένοι ἐναντίον τους. Στό Ντόν οἱ ἀντιπρόσωποι 46 κοζάκικων συνταγμάτων, πού συνῆλθαν σέ συνέδριο στή στανίτσα Κάμενσκαγια, αὐτοανακηρύχτηκαν κυβέρνηση, καί τά συντάγματα αὐτά μάχονται ἐνάντια στόν Καλέντιν. Στούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης ἐπικρατεῖ ζωηρός ἐνθουσιασμός μέ τήν εὐκαιρία τοῦ σχηματισμοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν στό Βερολίνο. Κυκλοφοροῦν φῆμες ὅτι ὁ Κάρλ Λῆμπκνεχτ ἔχει ἀπελευθερωθεῖ καί πολύ γρήγορα θά μπεῖ ἐπικεφαλῆς τῆς γερμανικῆς κυβέρνησης. Στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς αὐριανῆς συνεδρίασης τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης ἀναγράφεται τό ζήτημα τῆς ἀποστολῆς μηνύματος πρός τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν τοῦ Βερολίνου καί τῆς Βιέννης.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη (3 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ, ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ

Πρός ὅλους

Μιά σειρά ἐφημερίδες τοῦ ἐξωτερικοῦ δημοσιεύουν ψεύτικες πληροφορίες ὅτι στήν Πετρούπολη ἐπικρατεῖ φρικτή κατάσταση, χάος κτλ.

Ὅλες αὐτές οἱ πληροφορίες εἶναι πέρα γιά πέρα ψεύτικες. Στήν Πετρούπολη καί στή Μόσχα ἐπικρατεῖ ἀπόλυτη ἡσυχία. Καμιά σύλληψη σοσιαλιστῶν δέν ἔγινε. Τό Κίεβο βρίσκεται στά χέρια τῆς οὐκρανικῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Ἡ ἀστική Ράντα τοῦ Κιέβου ἔπεσε καί τράπηκε σέ φυγή. Ἀναγνωρίστηκε πέρα γιά πέρα ἡ ἐξουσία τῆς οὐκρανικῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας τοῦ Χαρκόβου. Στό Ντόν 46 συντάγματα κοζάκων ξεσηκώθηκαν ἐνάντια στόν Καλέντιν. Τό Ὄρενμπουργκ καταλήφθηκε ἀπό τίς Σοβιετικές ἀρχές, καί ὁ ἀρχηγός τῶν κοζάκων Ντοῦτοφ ἔπαθε πανωλεθρία καί τράπηκε σέ φυγή. Στή Φιλλανδία ἡ νίκη τῆς κυβέρνησης τῶν φιλλανδῶν ἐργατῶν σταθεροποιεῖται μέ γοργούς ρυθμούς καί τά στρατεύματα τῆς ἀντεπαναστατικῆς λευκῆς φρουρᾶς ἀπωθήθηκαν πρός Βορᾶ. Ἡ νίκη τῶν ἐργατῶν εἶναι ἐξασφαλισμένη.

Ὁ ἐπισιτισμός τῆς Πετρούπολης βελτιώθηκε. Σήμερα, 22.I. 1918 μέ τό παλιό ἡμερολόγιο, οἱ ἐργάτες τῆς Πετρούπολης στέλνουν σέ βοήθεια τῶν φιλλανδῶν 10 βαγόνια τρόφιμα.

Οἱ πληροφορίες ἀπό τή Γερμανία εἶναι λιγοστές. Εἶναι ξεκάθαρο ὅτι οἱ γερμανοί κρύβουν τήν ἀλήθεια γιά τό ἐπαναστατικό κίνημα στή Γερμανία. Ὁ Τρότσκι τηλεγραφεῖ ἀπό τό Μπρέστ-Λιτόβσκ στήν Πετρούπολη πώς οἱ γερμανοί παρελκύουν τίς διαπραγματεύσεις. Ὁ γερμανικός ἀστικός Τύπος, πού ὅπως φαίνεται ἔχει μάθει καλά τό μάθημα, διαδίδει ψεύτικες εἰδήσεις γιά τή Ρωσία, προσπαθώντας νά τρομοκρατήσει τό κοινό.

Χτές, 21.I.1918, δημοσιεύτηκε τό διάταγμα γιά τόν πλήρη χωρισμό τῆς ἐκκλησίας ἀπό τό κράτος, καί γιά τή δήμευση ὅλης τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Γενάρη (4 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΛΟΓΟΣ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΤΕΣ, ΠΟΥ ΣΤΕΛΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ 23 ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ (5 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ) 1918

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύντροφοι, ξέρετε ὅλοι σας πώς ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν καί τῆς Μεγαλορωσίας καί τῶν ἄλλων ἐθνῶν πού ἀποτελοῦσαν τή Ρωσία —προηγούμενα μέ τόν ἐξαναγκασμό καί τώρα ἀποτελώντας τμήματα τῆς ἐλεύθερης Ρωσικῆς δημοκρατίας—ἀναγνώρισαν τή Σοβιετική ἐξουσία. Καί δέν μένει παρά νά παλέψουμε λίγο ἀκόμη ἐνάντια στά ἀξιοθρήνητα ἀπομεινάρια τῶν ἀντεπαναστατικῶν στρατευμάτων τοῦ Καλέντιν πού, ὅπως φαίνεται, εἶναι ἀναγκασμένος μέσα στή δική του περιοχή, τό Ντόν, νά προσπαθεῖ νά γλυτώσει ἀπό τούς ἐπαναστάτες κοζάκους.

Καί τώρα, πού πέφτει τό τελευταῖο στήριγμα τῆς ἀντεπανάστασης, μποροῦμε μέ πεποίθηση νά ποῦμε ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἑδραιώνεται. Καί θά ἑδραιωθεῖ. Αὐτό τό πράγμα τό καταλαβαίνει πολύ καλά ὅλος ὁ κόσμος, γιατί ἡ ζωντανή πείρα ἔδειξε πώς μόνο αὐτή ἡ ἐξουσία, οἱ ἴδιοι οἱ ἐργάτες, οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἀγρότες μέ τά Σοβιέτ τους μποροῦν νά ὁδηγήσουν τή Ρωσία στό δρόμο τῆς ἐλεύθερης συμβίωσης ὅλων τῶν ἐργαζομένων.

Μπροστά μας ἔχουμε δυό ἰσχυρούς ἐχθρούς: ὁ πρῶτος εἶναι τό διεθνές κεφάλαιο. Ὁ ἐχθρός αὐτός στέκεται μπροστά μας, παρακολουθώντας μέ λύσσα τό δυνάμωμα τῆς μισητῆς γι᾿αὐτόν Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία πώς οἱ δισεκατομμυριοῦχοι αὐτοί δέν μποροῦν νά μήν κάνουν πόλεμο γιά νά διατηρήσουν τήν κυριαρχία τους σ᾿ἕνα ἐπιπλέον κομμάτι, ἁρπαγμένο ἀπό ἄλλον. Ἐπίσης δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία πώς γιά τήν ὥρα αὐτοί εἶναι πιό δυνατοί ἀπό τή Σοβιετική δημοκρατία.

Ἀποδείχτηκε ὅμως ὅτι οἱ καπιταλιστές, παρόλο πού εἶναι πιό δυνατοί ἀπό μᾶς, ἄρχισαν ἤδη νά στέλνουν στά κρυφά ἀντιπροσώπους τους στούς ἐπιτρόπους μας καί, ἴσως, θά ἀναγνωρίσουν

καί τή Σοβιετική ἐξουσία, ἀκόμη καί τήν ἀκύρωση τῶν δανείων —αὐτό τό τρομερό, τό πιό ὀδυνηρό χτύπημα ἐνάντια στήν παραφουσκωμένη τσέπη τους. Καί τά λόγια αὐτά τῶν ἀντιπροσώπων τῆς διεθνοῦς χρηματιστικῆς ὀλιγαρχίας δείχνουν πώς οἱ διεθνεῖς καπιταλιστές ἔχουν περιέλθει σέ ἀδιέξοδο. Θά ἦταν εὐχαριστημένοι, ἄν μποροῦσαν νά ξεμπλέξουν ἀπό τόν πόλεμο καί νά ριχτοῦν μ'ὅλες τίς δυνάμεις τους ἐνάντια στή μισητή γι'αὐτούς Σοβιετική δημοκρατία, πού ἄναψε πυρκαγιά σ'ὁλόκληρη τήν Εὐρώπη καί τήν 'Αμερική, μά δέν μποροῦν.

'Η ἐπανάστασή μας γεννήθηκε ἀπό τόν πόλεμο. Ἄν δέν ὑπῆρχε πόλεμος, θά βλέπαμε τούς καπιταλιστές ὅλου τοῦ κόσμου νά συνενώνονται, νά συσπειρώνονται γιά νά παλέψουν ἐναντίον μας. Μιά ἔγνοια τούς δέρνει: πῶς νά κάνουν, γιά νά μήν πέσουν οἱ σπίθες τῆς πυρκαγιᾶς μας στίς στέγες τους. Δέν μποροῦν ὅμως νά ὑψώσουν γύρω τους σινικό τεῖχος πού νά τούς χωρίζει ἀπό τή Ρωσία. Δέν ὑπάρχει καμιά ἐργατική ὀργάνωση στόν κόσμο, ὅπου δέν θά γίνονταν δεκτά μέ ἐνθουσιασμό τά διατάγματά μας γιά τή γῆ, γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν κτλ.

Ἴσως στό μέλλον βρεθοῦμε στήν ἀνάγκη νά κάνουμε πεισματικό ἀγώνα, πρέπει ὅμως νά ξέρετε καλά, σύντροφοι, πώς στίς περισσότερες χῶρες οἱ ἐργάτες πού καταπιέζονται ἀπό τούς καπιταλιστές τους, ἄρχισαν πιά νά ξυπνοῦν, κι'ὅσο κι'ἄν λυσσομανοῦν οἱ καλεντινικοί ὅλων τῶν χωρῶν, κι'ἄν ἀκόμη κατόρθωναν προσωρινά νά καταφέρουν χτύπημα κατά τῆς Ρωσίας, αὐτό δέν θά σταθεροποιοῦσε τή θέση τους. 'Η δική μας ὅμως θέση εἶναι ἀπόλυτα σταθερή, γιατί μέ τό μέρος μας βρίσκονται οἱ ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.)

'Ο ἄλλος ἐχθρός μας εἶναι τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα. Πολύ περισσότερο πρέπει νά καταπολεμοῦμε τό ξεχαρβάλωμα αὐτό τώρα πού ἡ θέση τῶν Σοβιέτ ἔχει σταθεροποιηθεῖ. Κι'ἐσεῖς ἀκριβῶς εἶστε, σύντροφοι, ἐκεῖνοι πού πρέπει νά ἀναπτύξετε αὐτό τόν ἀγώνα. 'Η ἀποστολή σας, ἡ ἀποστολή διαφωτιστῶν καί τῶν δυό κυβερνητικῶν κομμάτων πού βρίσκονται σήμερα ἐπικεφαλῆς τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἀποκτᾶ μεγάλη σημασία. Καί μοῦ φαίνεται πώς στήν ἀπόκεντρη ἐπαρχία θά χρειαστεῖ νά κάνετε σκληρή, ἀλλά γόνιμη δουλιά γιά τό δυνάμωμα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, γιά τή διάδοση τῶν ἐπαναστατικῶν ἰδεῶν στό χωριό, γιά τήν ἐξάλειψη τοῦ οἰκονομικοῦ ξεχαρβαλώματος καί τήν ἀπολύτρωση τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς ἀπό τούς κουλάκους τοῦ χωριοῦ.

Μᾶς περιμένει δύσκολη καί ἐπίμονη δουλιά—νά ἐπουλώσου-

με τίς πληγές πού προξένησε ὁ πόλεμος. Ἡ ἀστική τάξη τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν εἶχε προετοιμαστεῖ καλύτερα ἀπό τή δική μας. Ἐκεῖ εἶχαν ὀργανώσει σωστά τή διανομή τῶν προϊόντων, γι'αὐτό καί περνοῦν τώρα καλύτερα ἀπό μᾶς, εἶχαν ὀργανώσει σωστά τήν ἀντικατάσταση τῶν στρατιωτῶν στό μέτωπο. Τίποτε ἀπ'αὐτά δέν μᾶς ἔδοσε οὔτε ἡ τσαρική ἐξουσία, οὔτε ἡ ταλαντευόμενη ἀστική-συμβιβαστική ἐξουσία τοῦ Κέρενσκι.

Νά γιατί ἡ Ρωσία βρέθηκε τώρα σέ ἐξαιρετικά δύσκολη θέση. Ἔχει νά λύσει καθήκοντα ὀργάνωσης, καθήκοντα πάλης ἐνάντια σέ στοιχεῖα κουρασμένα καί ἁπλῶς ἀλήτικα, πού γιά τό συμφέρον τους μεγαλώνουν τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα —γιά νά μποῦν πάνω στά ἐρείπια τά θεμέλια τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας.

Σύντροφοι, σᾶς περιμένει δύσκολη, μά, ὅπως σᾶς εἶπα, εὐγενική δουλιά: νά ὀργανώσετε τήν οἰκονομία στό χωριό καί νά ἑδραιώσετε τή Σοβιετική ἐξουσία. Ἔχετε ὅμως καί βοηθούς, γιατί ξέρουμε πώς σέ κάθε ἐργάτη καί ἀγρότη πού ζεῖ μέ τό μόχθο του, ἡ συνείδησή του λέει ὅτι ἔξω ἀπό τή Σοβιετική ἐξουσία δέν ὑπάρχει σωτηρία ἀπό τήν πείνα καί τόν ἀφανισμό. Κι'ἐμεῖς μποροῦμε νά σώσουμε τή Ρωσία. Ὅλα τά στοιχεῖα λένε πώς στή Ρωσία ὑπάρχουν σιτηρά, καί θά εἴχαμε σιτηρά, ἄν κάναμε ἔγκαιρα τήν καταγραφή καί τά μοιράζαμε δίκαια. Ἄν ρίξετε μιά ματιά στήν ἀπέραντη Ρωσία καί στό ξεχαρβάλωμα τῶν σιδηροδρόμων, θά πειστεῖτε πώς μᾶς χρειάζεται ἀπαραίτητα συστηματικός ἔλεγχος καί διανομή τῶν σιτηρῶν πού ὑπάρχουν, γιατί ἡ πείνα θά ἀφανίσει κι'ἐμᾶς κι'ἐσᾶς. Μποροῦμε ὅμως νά φέρουμε σέ πέρας αὐτό τό ἔργο μόνο ὑπό ἕναν ὅρο: κάθε ἐργάτης, κάθε ἀγρότης, κάθε πολίτης πρέπει νά καταλάβει πώς ὁ ἴδιος, καί μόνο ὁ ἴδιος μπορεῖ νά βοηθήσει τόν ἑαυτό του. Κανείς δέν θά σᾶς βοηθήσει, σύντροφοι. Ὅλη ἡ ἀστική τάξη, οἱ ὑπάλληλοι, οἱ σαμποταριστές εἶναι ἐναντίον σας, γιατί ξέρουν πώς ἄν τό παλλαϊκό αὐτό ἀγαθό, πού μέχρι τώρα βρισκόταν στά χέρια τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν κουλάκων, ὁ λαός τό μοιράσει στόν ἑαυτό του, θά ξεκαθαρίσει τή Ρωσία ἀπό τούς κηφῆνες καί τά ζιζάνια. Καί γι'αὐτό ἀπό παλιά συνήθεια, ἀπό τή συνήθεια τῆς ἀστικῆς τάξης νά ἐκμεταλλεύεται, συγκέντρωσαν ὅλες τους τίς δυνάμεις ἐνάντια στούς ἐργαζόμενους, ἀπό τόν Καλέντιν καί τόν Ντοῦτοφ ὥς τό σαμποτάζ, τήν ἐξαγορά ἀλήτικων στοιχείων καί ὅσων ἁπλῶς κουράστηκαν καί δέν μποροῦν νά προβάλλουν ἀντίσταση. Σήμερα ἐξαγοράζουν τούς ἀσυνείδητους, τούς ἀμόρφωτους στρατιῶτες, γιά νά λεηλατοῦν τίς ἀποθῆκες οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν. Αὔριο — τό διευθυντικό προσωπικό τῶν σιδηροδρόμων, γιά νά

καθυστεροῦν τά φορτηγά τραῖνα πού προορίζονται γιά τήν πρωτεύουσα· κατόπιν—τούς πλοιοκτῆτες γιά νά καθυστεροῦν τίς μαοῦνες μέ τά σιτηρά κτλ. Ὅταν ὅμως ὁ λαός καταλάβει πώς μόνο ἡ ὀργάνωση θά τοῦ δόσει τή δυνατότητα νά συσπειρωθεῖ καί νά δημιουργήσει συντροφική πειθαρχία —τότε καμιά τρικλοποδιά τῆς ἀστικῆς τάξης δέν θά τοῦ εἶναι ἐπικίνδυνη.

Νά ποιό εἶναι τό καθῆκον σας, νά ποῦ πρέπει νά φέρετε τή συνένωση, τήν ὀργάνωση καί τήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Ἐκεῖ, στό χωριό, θά συναντήσετε ἀγρότες-«ἀστούς», κουλάκους, πού θά προσπαθήσουν νά τορπιλίσουν τή Σοβιετική ἐξουσία. Θά σᾶς εἶναι εὔκολο νά τούς καταπολεμήσετε, γιατί ἡ μάζα θά εἶναι στό πλευρό σας. Ἡ μάζα θά δεῖ πώς ἀπό τό κέντρο δέν πηγαίνουν στό χωριό καταδιωκτικά ἀποσπάσματα, ἀλλά διαφωτιστές πού φέρνουν φῶς στό χωριό, γιά νά συνενώσουν σέ κάθε χωριό αὐτούς πού μοχθοῦν οἱ ἴδιοι, αὐτούς πού δέν ζοῦσαν σέ βάρος τοῦ ἄλλου.

Ἄς πάρουμε τό ζήτημα τῆς γῆς: ἡ γῆ ἀνακηρύχτηκε περιουσία τοῦ λαοῦ, κι᾿ὅλες οἱ μορφές ἰδιοκτησίας καταργοῦνται. Ἔτσι ἔγινε ἕνα μεγάλο βῆμα γιά τήν ἐξάλειψη τῆς ἐκμετάλλευσης.

Σ᾿αὐτό τό σημεῖο θά ἀνάψει ἡ πάλη ἀνάμεσα στούς πλούσιους καί τούς ἐργαζόμενους ἀγρότες, καί πρέπει νά βοηθήσουμε τή φτωχολογιά ὄχι μέ βιβλιαράκια, ἀλλά μέ τήν πείρα, μέ τόν ἴδιο τόν ἀγώνα. Δέν ἀφαιρέσαμε τή γῆ ἀπό τούς τσιφλικάδες γιά νά περάσει στούς πλούσιους καί τούς κουλάκους, ἀλλά στή φτωχολογιά. Αὐτό θά στρέψει τίς συμπάθειες καί τήν ἐπιδοκιμασία τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς πρός τό μέρος σας.

Πρέπει νά φροντίσετε ὥστε τά ἀγροτικά ἐργαλεῖα καί οἱ μηχανές νά μή βρίσκονται στά χέρια τῶν κουλάκων καί τῶν πλουσίων. Πρέπει νά ἀνήκουν στή Σοβιετική ἐξουσία καί νά δοθοῦν προσωρινά γιά χρήση στίς ἐργαζόμενες μάζες, μέσω τῶν ἐπαρχιακῶν ἐπιτροπῶν. Καί οἱ ἴδιες οἱ μάζες πρέπει νά παρακολουθοῦν ὥστε οἱ μηχανές αὐτές νά μή χρησιμεύσουν σάν μέσο πλουτισμοῦ τῶν κουλάκων, ἀλλά νά χρησιμοποιοῦνται μόνο γιά τήν καλλιέργεια τῆς γῆς τους.

Ὁ κάθε ἀγρότης θά σᾶς βοηθήσει στό δύσκολο ἔργο σας. Ἐξηγεῖστε στό χωριό πώς πρέπει νά περιορίσουμε τούς κουλάκους καί τίς βδέλλες. Πρέπει νά γίνει σωστή, ἰσόμετρη κατανομή τῶν προϊόντων, γιά νά ἀπολαμβάνει τούς καρπούς τῆς λαϊκῆς ἐργασίας ὁ ἐργαζόμενος λαός. Κι᾿ἐνάντια σ᾿ἕναν πλούσιο πού θ᾿ἁπλώσει τό ἀχόρταγο χέρι του στή λαϊκή περιουσία πρέπει νά ἀντιταχθοῦν δέκα ἐργαζόμενοι.

Τά ἔσοδα τῶν Σοβιέτ ἀνέρχονται σέ 8 δισεκατομμύρια, ἐνῶ τά ἔξοδα—σέ 28 δισεκατομμύρια. Φυσικά, μέ μιά τέτια κατάσταση θά καταρεύσουμε ὅλοι μας, ἄν δέν μπορέσουμε νά βγάλουμε αὐτό τό ἁμάξι τοῦ κράτους ἀπό τό βάλτο, ὅπου τό ἔριξε ἡ τσαρική ἐξουσία.

Ὁ ἐξωτερικός πόλεμος τέλειωσε ἤ τελειώνει. Αὐτό εἶναι τετελεσμένο γεγονός. Τώρα ἔχουμε τήν ἀρχή τοῦ ἐσωτερικοῦ πολέμου. Ἡ ἀστική τάξη, ἀφοῦ ἔκρυψε τά κλεμμένα στά μπαοῦλα, κάθεται ἥσυχη καί σκέπτεται: «Δέν εἶναι τίποτε —θά περιμένουμε, κι᾽αὐτό θά περάσει». Ὁ λαός πρέπει νά ἁρπάξει αὐτό τόν «πλιατσικολόγο» ἀπό τό γιακά καί νά τόν ἀναγκάσει νά δόσει πίσω τά κλεμμένα. Τή δουλιά αὐτή πρέπει νά τήν κάνετε ἐπιτόπου. Νά μήν τούς δόσετε καιρό νά κρυφτοῦν, γιά νά μήν πάθουμε πλήρη κατάρευση. Δέν εἶναι ἡ ἀστυνομία πού πρέπει νά τούς ἀναγκάσει —ἡ ἀστυνομία πέθανε καί κηδεύτηκε —μά ὁ ἴδιος ὁ λαός πρέπει νά τό κάνει αὐτό, καί δέν ὑπάρχει ἄλλο μέσο γιά νά τούς καταπολεμήσουμε.

Εἶχε δίκιο ὁ γερο-μπολσεβίκος, πού ἐξηγοῦσε σ᾽ἕναν κοζάκο τί εἶναι ὁ μπολσεβικισμός.

Ὅταν ὁ κοζάκος ρώτησε: εἶναι ἀλήθεια πώς ἐσεῖς, οἱ μπολσεβίκοι, ληστεύετε;—ὁ γέρος τοῦ ἀπάντησε: μάλιστα, ληστεύουμε τά ληστεμένα[125].

Θά πνιγοῦμε σ᾽αὐτή τή θάλασσα, ἄν δέν βγάλουμε ἀπ᾽αὐτούς τούς κουμπαράδες ὅλα ὅσα ἔχουν κρύψει, ὅλα ὅσα ἔχουν ληστέψει σ᾽ὅλα τά χρόνια τῆς ἄτιμης, ἐγκληματικῆς ἐκμετάλλευσης.

Σέ λίγες μέρες θά ψηφίσουμε στήν ΚΕΕ νόμο γιά τήν ἐπιβολή καινούργιας φορολογίας στούς εὔπορους, τό νόμο ὅμως αὐτό πρέπει νά τόν ἐφαρμόσετε ἐπιτόπου ἐσεῖς οἱ ἴδιοι, ἔτσι πού ὁ ἐργαζόμενος νά βάλει χέρι σέ κάθε ἑκατοστάρικο πού κέρδισαν αὐτοί τόν καιρό τοῦ πολέμου. Θά τό κάνετε αὐτό ὄχι μέ τό ὅπλο στό χέρι: ὁ πόλεμος μέ τό ὅπλο τέλειωσε πιά, ἐνῶ αὐτός ὁ πόλεμος ἀρχίζει.

Ἡ δύναμη τῶν ἐκμεταλλευτῶν δέν θά ἀνατρέψει τήν ἐπανάστασή μας, ἄν καταπιαστοῦμε ἀμέσως ὀργανωμένα μέ τή δουλιά, γιατί ὅλο τό παγκόσμιο προλεταριάτο μᾶς ὑποστηρίζει καί εἶναι μαζί μας.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 18, 6 τοῦ Φλεβάρη (24 τοῦ Γενάρη) 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ-ΩΦΕΛΙΜΕΣ ΔΟΥΛΙΕΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Τό ΣΛΕ, ἐκφράζοντας τήν πιό μεγάλη λύπη του, γιατί τά ἀντίστοιχα 'Επιτροπάτα καθυστέρησαν πάρα πολύ νά ἀρχίσουν πρακτικά τό πέρασμα τῶν ἐργοστασίων κατεργασίας μετάλλου σέ ὠφέλιμες δουλιές, παρακαλεῖ τήν Ἕνωση ἐργατῶν μετάλλου Πετρούπολης, μέ τή βοήθεια τοῦ 'Επιτρόπου 'Εργασίας, τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης καί τοῦ ΑΣΛΟ, νά ἀρχίσει ἀμέσως τό πέρασμα τῶν ἐργοστασίων κατεργασίας μετάλλου σέ δουλιές ἐπισκευῆς καί ἐνίσχυσης τῶν σιδηροδρομικῶν ὑλικῶν, καθώς καί γιά τήν παραγωγή προϊόντων πού νά εἶναι κατάλληλα γιά ἀνταλλαγή μέ σιτηρά κτλ.

Ὅλες οἱ πολεμικές παραγγελίες νά σταματήσουν.

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Γενάρη
(5 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή
Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 24 ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ (6 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ) 1918[126]

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1

῾Ο σύντρ. Λένιν θεωρεῖ ὅτι στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ συνεδρίου πρέπει νά μποῦν: τό πρόγραμμα τοῦ Κόμματος, τό ζήτημα γιά τήν εἰρήνη, ζητήματα τακτικῆς.

2

῾Ο Ν. Ι. Μπουχάριν, ὁ Γ. Μ. Σβερντλόφ καί ὁ Ι. Β. Στάλιν κάνουν συγκεκριμένες προτάσεις γιά τήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ VII συνεδρίου τοῦ Κόμματος.

῾Ο σύντρ. Λένιν συμφωνεῖ μέ ὅλα τά προηγούμενα, ὅμως τόν ἀνησυχεῖ ὁ μεγάλος ἀριθμός στό Κόμμα μπολσεβίκων τοῦ ᾿Οχτώβρη, πράγμα πού μπορεῖ νά ἐμποδίσει τό συνέδριο στήν ἐπεξεργασία ἑνός συνεποῦς προγράμματος.

3

῾Ο σύντρ. Λένιν θεωρεῖ ἀναγκαῖο κατά τήν πρόσληψη νέων μελῶν τοῦ Κόμματος, νά γράφεται ὑποχρεωτικά πότε μπῆκαν στό Κόμμα: πρίν τίς 25.X ἤ μετά, καί γι᾿αὐτούς πού πρόσφατα μπῆκαν στό Κόμμα εἶναι ἀπαραίτητο νά παραδεχτοῦν ὑποχρεωτικά τήν τακτική πού παραδέχτηκε τό Κόμμα σάν σωστή σχετικά μέ τήν ᾿Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στό βιβλίο «Πρακτικά τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ. Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ III ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ 28 ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ (10 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ) 1918[127]

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ἐπιτελοῦμε τώρα τό μεγάλο ἔργο τῆς κατοχύρωσης τῶν κατακτήσεων τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν, τό μεγάλο ἔργο τῆς συνένωσης τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν. Ἀκόμη στό ἀγροτικό συνέδριο, ὅπου ἡ πλειοψηφία ἀνῆκε στούς δεξιούς, εἶχα πεῖ πώς, ἄν ἡ ἀγροτιά ἀναγνωρίσει ὅλες τίς διεκδικήσεις μας, ἐμεῖς μέ τή σειρά μας θά ὑποστηρίξουμε ὅλες τίς διεκδικήσεις τῆς ἀγροτιᾶς, σπουδαιότερη ἀπό τίς ὁποῖες εἶναι ἡ κοινωνικοποίηση τῆς γῆς *. Τώρα αὐτό τό πραγματοποιήσαμε. Ἔχουμε τόν πρῶτο στόν κόσμο νόμο γιά τήν κατάργηση κάθε ἰδιοκτησίας πάνω στή γῆ. Τώρα ἔχουμε ἐξουσία, τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ. Ἡ ἐξουσία αὐτή, πού τήν ἀνάδειξε ὁ ἴδιος ὁ λαός, δημιουργεῖ εὐνοϊκό ἔδαφος γιά τή μεγάλη ὑπόθεση τῆς εἰρήνης ὅλων τῶν λαῶν. Ὁ πόλεμος σταμάτησε πιά, καί ἀνακοινώθηκε ἡ ἀποστράτευση σ᾽ὅλα τά μέτωπα. Ὑπάρχει ἀκόμη ὁ πόλεμος μέ τήν ἀστική τάξη, πού ἐπιστρατεύει ὅλες τίς δυνάμεις της γιά τόν ἀγώνα ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Μέ τή δική μας, τή ρωσική ἀντεπανάσταση, τελειώνουμε πιά. Σ᾽ὅλα τά μέτωπα διεξάγεται τώρα ἀγώνας, ὅπου βγαίνουμε σχεδόν πάντα νικητές. Ὑπάρχει ἀκόμη ἕνας ἐχθρός: ὁ ἐχθρός αὐτός εἶναι τό διεθνές κεφάλαιο. Ἐνάντιά του θά ἔχουμε νά παλέψουμε πολύν καιρό ἀκόμη καί θά βγοῦμε νικητές χάρη στήν ἴδια τήν

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 32ος, σελ. 168-189. *Ἡ Σύντ.*

ὀργάνωσή μας, χάρη στήν ὑποστήριξη τῆς ἐπανάστασής μας ἀπομέρους τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου. Μεγάλη πάλη, πάλη ταξική μᾶς περιμένει ἀκόμη μέσα στή χώρα. Ἡ πάλη αὐτή εἶναι οἰκονομική, εἶναι πάλη ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, πού ὑποστηρίζει ἄμεσα ἤ ἔμμεσα τούς ἐχθρούς μας, πού θά ἐπιδιώξει νά ἔχει τήν οἰκονομική κυριαρχία πάνω στίς ἐργαζόμενες μάζες.

Δέν ἔχουμε χρήματα, νά ποιά εἶναι ἡ ἀδυναμία μας, νά γιατί εἴμαστε ἀδύνατοι καί νά γιατί ὑποφέρει ἡ χώρα μας. Ὑπάρχουν ἀκόμη πολλά χρήματα στήν πόλη καί στό χωριό στά χέρια τῶν μεγάλων κουλάκων. Τά χρήματα αὐτά εἶναι τά τεκμήρια τῆς ἐκμετάλλευσης τοῦ λαϊκοῦ μόχθου καί πρέπει νά βρίσκονται στό λαό. Κι᾿εἴμαστε βέβαιοι πώς ἡ ἐργαζόμενη ἀγροτιά θά κηρύξει ἀμείλικτο πόλεμο ἐνάντια στούς καταπιεστές τους-κουλάκους καί θά μᾶς βοηθήσει στόν ἀγώνα μας γιά ἕνα καλύτερο μέλλον τοῦ λαοῦ καί γιά τό σοσιαλισμό.

Δημοσιεύτηκε στίς 15 (2) τοῦ Φλεβάρη 1918 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῶν Σοβιέτ πόλης καί περιοχῆς Μόσχας τῶν Ἐργατῶν, Στρατιωτῶν καί Ἀγροτῶν Βουλευτῶν», ἀρ. φύλ. 25

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΜΠΡΕΣΤ-ΛΙΤΟΒΣΚ
Η ΡΩΣΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΓΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΟΤΣΚΙ[128]

'Απάντηση

28/I., ὥρα 6 καί 30΄τό βράδυ.

῾Η ἄποψή μας Σᾶς εἶναι γνωστή: ἁπλῶς ἐνισχύθηκε τόν τελευταῖο καιρό καί ἰδιαίτερα ὕστερα ἀπό τό γράμμα τοῦ 'Ιόφφε. 'Επαναλαβαίνουμε ἀκόμη μιά φορά πώς ἀπό τή Ράντα τοῦ Κιέβου δέν ἔμεινε τίποτε καί πώς οἱ γερμανοί θά ὑποχρεωθοῦν νά ἀναγνωρίσουν τό γεγονός αὐτό, ἄν δέν τό ἔχουν ἤδη ἀναγνωρίσει. Νά μᾶς ἐνημερώνετε συχνότερα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Γενάρη (10 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΣΑΜΠΟΤΑΡΙΣΤΩΝ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΑ[129]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφασίζει: νά μήν κάνει κανενός εἴδους διαπραγματεύσεις μέ τούς σαμποταριστές.

Ἐπιτρέπεται σέ ὁρισμένους Λαϊκούς ἐπιτρόπους νά προσλαμβάνουν στή δουλιά, σάν μεμονωμένα πρόσωπα, τούς σαμποταριστές ἐκείνους πού ὑποτάχτηκαν ὁλοκληρωτικά στή Σοβιετική ἐξουσία, τήν ὑποστηρίζουν καί εἶναι ἀπαραίτητοι γιά δουλιά στίς ἀντίστοιχες ὑπηρεσίες.

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Γενάρη (13 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Δημοσιεύτηκε στίς 14 (1) τοῦ Φλεβάρη 1918 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 25

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 18 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918 (ΠΡΩΙ)[130]

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1

Συζητεῖται τό ζήτημα τῆς γερμανικῆς ἐπίθεσης. 'Ο Α. Λόμοφ (Γκ. Ι. 'Οππόκοφ) προτείνει νά ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση.

'Ο σύντρ. Λένιν εἶναι κατά τῆς ἀναβολῆς, ἀλλά ὑπέρ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁμιλητῶν (ἡ ἔκθεση τῶν απόψεων τῶν ὁμάδων νά περιοριστεῖ σέ 5 λεπτά).

2

'Αφοῦ πάρθηκε ἀπόφαση νά συζητηθεῖ τό ζήτημα, ὁ Ν. Ι. Μπουχάριν προτείνει νά δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά ποῦν τή γνώμη τους πιό πολλοί ὁμιλητές.

'Ο σύντρ. Λένιν ἀντιτάσσεται σ'αὐτό καί προτείνει νά περιοριστεῖ τό ζήτημα στήν ἀποστολή ἤ μή τηλεγραφήματος μέ πρόταση εἰρήνης καί οἱ ὁμιλητές νά ταχθοῦν ὑπέρ ἤ κατά τῆς πρότασης αὐτῆς.

'Η πρόταση τοῦ Λένιν γίνεται δεκτή.

3

Κατά τῆς ἀποστολῆς τηλεγραφήματος μέ πρόταση εἰρήνης μίλησε ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι.

'Ο σύντρ. Λένιν (ὑπέρ τῆς πρότασης εἰρήνης). Χτές ἔγινε μιά ἰδιαίτερα χαρακτηριστική ψηφοφορία, ὅταν ὅλοι ἀναγνώριζαν τήν ἀνάγκη τῆς σύναψης εἰρήνης, σέ περίπτωση πού στή Γερμανία δέν θά γίνει κίνημα, ἐνῶ θά γίνει ἐπίθεση[131]. 'Υπάρχει ἡ ὑποψία μήπως οἱ γερμανοί θέλουν τήν ἐπίθεση γιά νά

ἀνατρέψουν τή Σοβιετική κυβέρνηση. Βρισκόμαστε μπροστά σέ μιά κατάσταση, πού μᾶς ἐπιβάλλει νά δράσουμε. Σέ περίπτωση πού ἡ ἐπίθεση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ θά εἶναι ἀπόλυτα φανερή, τότε ὅλοι θά εἴμαστε ὑπέρ τῆς ἄμυνας καί τότε θά μπορέσουμε νά τό ἐξηγήσουμε αὐτό στό λαό. Ἄν ἡ ἐπίθεση ἀρχίσει τώρα, κι᾿ἐμεῖς ἀρχίσουμε νά ἐξηγοῦμε στίς μάζες ὕστερα ἀπ᾿αὐτό, θά δημιουργήσουμε μεγαλύτερη σύγχυση, παρά ἄν θά κάνουμε τώρα διαπραγματεύσεις γιά τήν παράταση τῆς ἀνακωχῆς. Ἐδῶ δέν ἐπιτρέπεται νά χάνουμε οὔτε μιά ὥρα, γιατί οἱ μάζες δέν θά καταλάβουν μιά τέτια τοποθέτηση τοῦ ζητήματος. Εἴτε διεξάγουμε ἐπαναστατικό πόλεμο γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς, καί τότε οἱ μάζες θά μᾶς καταλάβουν, εἴτε διεξάγουμε διαπραγματεύσεις εἰρήνης.

Πρωτοδημοσιεύτηκαν: ἡ 1η καί ἡ 2η ὁμιλία τό 1929 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 2· ἡ 3 ὁμιλία τό 1922 στή Συλλογή ἔργων τοῦ Ν. Λένιν (Β. Οὐλιάνοφ), τόμ. XV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ΛΟΓΟΙ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 18 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918 (ΒΡΑΔΥ)[132]

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1

Σύντρ. Λένιν. Τό ζήτημα εἶναι βασικό. Ἡ πρόταση τοῦ Οὐρίτσκι προκαλεῖ κατάπληξη. Ἡ ΚΕ ψήφισε ἐνάντια στόν ἐπαναστατικό πόλεμο, κι᾽ἐμεῖς δέν ἔχουμε οὔτε πόλεμο, οὔτε εἰρήνη καί παρασυρόμαστε σέ ἐπαναστατικό πόλεμο. Μέ τόν πόλεμο δέν μπορεῖς νά ἀστειεύεσαι. Χάνουμε βαγόνια κι᾽ἡ κατάσταση στίς μεταφορές μας χειροτερεύει. Τώρα δέν μποροῦμε νά περιμένουμε, γιατί ἡ κατάσταση εἶναι ξεκάθαρη πέρα γιά πέρα. Ὁ λαός δέν θά καταλάβει αὐτό τό πράγμα: ἐφόσον ἔχουμε πόλεμο, δέν ἔπρεπε νά κάνουμε ἀποστράτευση. Τώρα οἱ γερμανοί θά τά πάρουν ὅλα. Τό παιχνίδι ἔχει μπεῖ σέ τέτιο ἀδιέξοδο, πού ἡ κατάρευση τῆς ἐπανάστασης εἶναι ἀναπόφευκτη, ἄν συνεχίσουμε νά ἀκολουθοῦμε μεσοβέζικη πολιτική. Ὁ Ἰόφφε ἔγραφε ἀπό τό Μπρέστ ὅτι στή Γερμανία οὔτε κἄν ἄρχισε ἡ ἐπανάσταση· ἄν εἶναι ἔτσι, τότε οἱ γερμανοί μποροῦν νά προχωρήσουν καί νά πάρουν καί ἀμοιβή γι᾽αὐτό. Τώρα δέν ἔχουμε τή δυνατότητα νά περιμένουμε. Αὐτό σημαίνει ὅτι παραδίδουμε τή ρωσική ἐπανάσταση στή συντριβή. Ἄν οἱ γερμανοί ἔλεγαν πώς ἀπαιτοῦν τήν ἀνατροπή τῆς μπολσεβίκικης ἐξουσίας, τότε, φυσικά, θά ἔπρεπε νά πολεμήσουμε. Τώρα δέν ἐπιτρέπεται πιά καμιά παραπέρα ἀναβολή. Τώρα δέν πρόκειται γιά τό παρελθόν, ἀλλά γιά τό παρόν. Ἄν στείλουμε μιά διακοίνωση στούς γερμανούς, ἡ διακοίνωση αὐτή θά εἶναι ἁπλῶς ἕνα κομμάτι χαρτί. Αὐτό δέν εἶναι πολιτική. Τό μόνο πού

πρέπει νά κάνουμε εἶναι νά προτείνουμε στούς γερμανούς ἐπανάληψη τῶν διαπραγματεύσεων. Μέση λύση τώρα δέν ὑπάρχει. Ἄν εἶναι νά κάνουμε ἐπαναστατικό πόλεμο, πρέπει νά τόν κηρύξουμε, νά σταματήσουμε τήν ἀποστράτευση, ἔτσι δέν μποροῦμε νά συνεχίσουμε. Ἐμεῖς γράφουμε χαρτάκια, κι'αὐτοί στό μεταξύ παίρνουν ἀποθῆκες, βαγόνια, κι'ἐμεῖς χανόμαστε. Τώρα κρίνεται ἡ ἐπανάσταση: παίζοντας μέ τόν πόλεμο, ἐγκαταλείπουμε τήν ἐπανάσταση στό ἔλεος τῶν γερμανῶν.

Ἡ ἱστορία θά πεῖ: προδόσατε τήν ἐπανάσταση. Μπορούσαμε νά ὑπογράψουμε μιά εἰρήνη πού δέν θά ἀπειλοῦσε καθόλου τήν ἐπανάσταση. Δέν ἔχουμε τίποτε καί μάλιστα ὑποχωρώντας δέν θά προλάβουμε νά ἀνατινάξουμε ὅ,τι ἀφήνουμε πίσω μας. Κάναμε ὅ,τι μπορούσαμε, βοηθήσαμε τήν ἐπανάσταση στή Φιλλανδία, μά τώρα δέν μποροῦμε. Τώρα δέν εἶναι καιρός νά ἀνταλλάσσουμε διακοινώσεις καί πρέπει νά πάψουμε νά ἀναμένουμε. Τώρα εἶναι ἀργά γιά «σφυγμομετρήσεις», γιατί τώρα εἶναι ξεκάθαρο ὅτι ὁ γερμανός μπορεῖ νά κάνει ἐπίθεση. Δέν μποροῦμε νά συζητᾶμε μέ τούς ὀπαδούς τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου, μέ τούς ὀπαδούς ὅμως τῆς ἀναμονῆς μποροῦμε καί πρέπει. Πρέπει νά προτείνουμε στούς γερμανούς εἰρήνη.

2

Σύντρ. Λένιν. Ὁ Μπουχάριν δέν ἀντιλήφθηκε ὅτι πέρασε στίς θέσεις τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου. Ὁ ἀγρότης δέν θέλει πόλεμο καί δέν θά πάει στόν πόλεμο. Μποροῦμε νά ποῦμε τώρα στόν ἀγρότη νά πάει σέ ἐπαναστατικό πόλεμο; Μά ἄν τό θέλαμε αὐτό, δέν ἔπρεπε νά κάνουμε ἀποστράτευση. Διαρκής πόλεμος τῶν ἀγροτῶν εἶναι οὐτοπία. Ὁ ἐπαναστατικός πόλεμος δέν πρέπει νά εἶναι κούφια φράση. Ἄν δέν εἴμαστε προετοιμασμένοι, ὀφείλουμε νά ὑπογράψουμε εἰρήνη. Ἀφοῦ κάναμε ἀποστράτευση, εἶναι γελοῖο νά μιλοῦμε γιά διαρκή πόλεμο. Δέν πρέπει νά κάνουμε συγκρίσεις μέ τόν ἐμφύλιο πόλεμο. Ὁ μουζίκος δέν θά πάει σ'ἕναν ἐπαναστατικό πόλεμο καί θά ἀνατρέψει τόν καθένα πού θά τό πεῖ αὐτό ἀνοιχτά. Στή Γερμανία ἡ ἐπανάσταση ἀκόμη δέν ἄρχισε, κι'ἐμεῖς ξέρουμε πώς ἡ δική μας ἐπανάσταση δέν νίκησε μονομιᾶς. Ἐδῶ εἰπώθηκε ὅτι θά πάρουν τή Λιβονία καί τήν Ἐσθονία, μποροῦμε ὅμως νά τίς δόσουμε γιά τή σωτηρία τῆς ἐπανάστασης. Ἄν ἀπαιτήσουν τήν ἀποχώρηση τῶν στρατευμάτων ἀπό τή Φιλλανδία—όρίστε, ἄς πάρουν τήν ἐπαναστατημένη Φιλλανδία. Ἄν τούς παραχωρή-

σουμε τή Φιλλανδία, τή Λιβονία καί τήν Ἐσθονία—ἡ ἐπανάσταση δέν χάνεται. Οἱ προοπτικές πού ἀνάφερε χτές ὁ σ. Ἰόφφε γιά νά μᾶς τρομάξει, σέ καμιά περίπτωση δέν ὁδηγοῦνε στό χαμό τῆς ἐπανάστασης.

Προτείνω νά δηλώσουμε πώς ὑπογράφουμε τήν εἰρήνη πού μᾶς πρότειναν χτές οἱ γερμανοί. Ἄν οἱ γερμανοί ἀπαιτήσουν ἀκόμη μή ἀνάμιξη στά ζητήματα τῆς Οὐκρανίας, τῆς Φιλλανδίας, τῆς Λιβονίας καί τῆς Ἐσθονίας—θά πρέπει κι᾽αὐτό νά τό δεχτοῦμε χωρίς ὅρους. Οἱ στρατιῶτες μας δέν κάνουν γιά τίποτε· οἱ γερμανοί θέλουν ψωμί—θά πάρουν σιτηρά καί θά γυρίσουν πίσω, ἀφοῦ θά ἔχουν καταστήσει ἀδύνατη τήν ὕπαρξη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Ἄν ποῦμε ὅτι ἡ ἀποστράτευση σταμάτησε—σημαίνει πώς δέν ξέρουμε τί λέμε.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1922
στά Ἅπαντα τοῦ Ν. Λένιν
(Β. Οὐλιάνοφ), τόμ. XV

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο
τῶν πρακτικῶν

ΣΧΕΔΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ[133]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἐκφράζει τή διαμαρτυρία του γιατί ἡ γερμανική κυβέρνηση ἔστειλε στρατεύματα ἐνάντια στή Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας πού διακήρυξε ὅτι παύει νά ὑπάρχει κατάσταση πολέμου καί ἄρχισε τήν ἀποστράτευση σ'ὅλα τά μέτωπα. 'Η ἐργατοαγροτική κυβέρνηση τῆς Ρωσίας δέν μποροῦσε νά περιμένει μιά τέτια ἐνέργεια, πολύ περισσότερο γιατί κανένα ἀπό τά μέρη πού συνῆψαν τήν ἀνακωχή δέν δήλωσε οὔτε ἄμεσα, οὔτε ἔμμεσα, οὔτε στίς 10 τοῦ Φλεβάρη, οὔτε ὁποτεδήποτε ἄλλοτε, πώς θεωρεῖ τερματισμένη τήν ἀνακωχή, πράγμα πού τά δυό μέρη εἶχαν ἀναλάβει τήν ὑποχρέωση νά τό κάνουν μέ τό σύμφωνο τῆς 2 (15) τοῦ Δεκέμβρη 1917.

Παίρνοντας ὑπόψη τήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων βρίσκεται στήν ἀνάγκη νά δηλώσει πώς εἶναι ἕτοιμο νά ὑπογράψει ἐπίσημα εἰρήνη μέ βάση τούς ὅρους πού ἔβαλε στό Μπρέστ-Λιτόβσκ ἡ γερμανική κυβέρνηση.

Ταυτόχρονα τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων δηλώνει πώς εἶναι ἕτοιμο, ἄν ἡ γερμανική κυβέρνηση διατυπώσει συγκεκριμένους ὅρους εἰρήνης, νά ἀπαντήσει τό ἀργότερο μέσα σέ 12 ὧρες, ἄν ἀποδέχεται ἤ ὄχι αὐτούς τούς ὅρους.

Γράφτηκε τή νύχτα τῆς 18 πρός 19 τοῦ Φλεβάρη 1918

Τό ραδιοτηλεγράφημα δημοσιεύτηκε στίς 19 (6) τοῦ Φλεβάρη 1918 στήν ἑσπερινή ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 30

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΕΣΕΡΩΝ ΤΗΣ ΠΚΕΕ 19 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918

ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

῾Ο Λένιν ἔβγαλε μεγάλο λόγο πού κράτησε δυό ὧρες συνέχεια. Στό λόγο του ὁ Λένιν ἀνάπτυξε τίς θέσεις ὅτι γιά τή Ρωσία δέν ὑπάρχει διέξοδος, πώς εἶναι ἀνάγκη νά κλειστεῖ ἀμέσως ξεχωριστή εἰρήνη, γιατί οἱ γερμανοί προωθοῦνται σ᾽ὅλο τό μέτωπο σέ συμπαγή μάζα, καί νά ἀντισταθοῦμε στήν πίεση ἑνός ἑκατομμυρίου στρατοῦ δέν εἴμαστε σέ θέση. ᾽Αφοῦ κλείσουμε εἰρήνη, θά ἀσχοληθοῦμε μέ τήν ἐσωτερική ὀργάνωση καί τό βάθαιμα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καί θά μπορέσουμε νά φέρουμε σέ αἴσιο τέλος ἐκεῖνες τίς ριζικές μεταρυθμίσεις, πού θά πρέπει νά μᾶς φέρουν πιό κοντά στήν ἐφαρμογή στή Ρωσία τοῦ σοσιαλιστικοῦ συστήματος.

«Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», ἀρ. φύλ. 28,
20 (7) τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό
κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ»

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΗ ΜΕ ΤΟ ΣΟΒΙΕΤ ΜΟΣΧΑΣ ΜΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ 20 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918

Στίς 2 ἡ ὥρα καί 15 λεπτά μετά τό μεσημέρι ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σ. Λένιν κλήθηκε ἀπό τό μέλος τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς σ. Φέλντμαν. 'Ο ἐξουσιοδοτημένος ἀπό τήν ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων ρώτησε τόν σ. Λένιν:

1) Γιά τά γεγονότα πού ἔγιναν μετά τό τηλεγράφημα ἀπό τό Βερολίνο.

2) Γιά τά μέτρα πού πῆρε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στή δοσμένη στιγμή.

3) Ἄν, ἐκτός ἀπό τό τηλεγράφημα τοῦ Χόφμαν, ὑπάρχει ἀπάντηση ἀπό τό Βερολίνο.

Στό πρῶτο ἐρώτημα ὁ Λένιν ἀπάντησε:

Στρατός δέν ὑπάρχει· οἱ γερμανοί ἐπιτίθενται ἀπό τή Ρίγα σέ ὅλο τό μέτωπο. Καταλήφθηκαν τό Ντβίνσκ καί ἡ Ρέζιτσα, ἐπιτίθενται ἐνάντια στό Λούτσκ καί στό Μίνσκ. Ὅποιος ἐνδιαφέρεται στήν πράξη κι'ὄχι στά λόγια, πρέπει νά κλείσει εἰρήνη καί νά συνεχίσει τό δυνάμωμα καί τό βάθαιμα τῆς ἐπανάστασης μέσα στή χώρα.

Στό δεύτερο ἐρώτημα:

Ὥς τώρα οἱ ἐπιθέσεις δέν σταμάτησαν, δόθηκε διαταγή, ὅπου εἶναι δυνατό, νά προβληθεῖ ἀντίσταση, νά καταστρέφουν ἀπολύτως ὅλα ἀπ'ὅπου περνᾶνε, ἀκόμη μέχρι καί τό τελευταῖο κομμάτι ψωμί.

Στό τρίτο ἐρώτημα:

Ὄχι, δέν ὑπάρχει.

Γράφτηκε στίς 21 (8) τοῦ Φλεβάρη 1918 στήν ἐφημερίδα «'Ιζβέστιγια τῶν Σοβιέτ πόλης καί περιοχῆς Μόσχας τῶν 'Εργατῶν, Στρατιωτῶν καί 'Αγροτῶν Βουλευτῶν», ἀρ. φύλ. 29

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΛΕΤΤΟΝΟΥΣ ΤΥΦΕΚΙΟΦΟΡΟΥΣ 20 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918

ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

῾Ο Λένιν ἔβγαλε μεγάλο λόγο, πού καλοῦσε τούς λεττονούς νά ὑποστηρίξουν τή Σοβιετική ἐξουσία στό ζήτημα τῆς εἰρήνης. Στό βασανισμένο ρωσικό λαό πρέπει νά δόσουμε ὁπωσδήποτε εἰρήνη, μ᾿αὐτό τόν τρόπο θά δυναμώσουμε τήν ἐπανάσταση καί θά ἀρχίσουμε τήν οἰκοδόμηση μιᾶς καινούργιας νεαρῆς Ρωσίας. Τίς περιοχές πού παραχωρήσαμε, ὅ,τι καί νά γίνει δέν πρόκειται νά τίς κρατήσουν, γιατί ἡ ρωσική ἐπανάσταση θά ἁπλωθεῖ σέ σύντομο χρονικό διάστημα ὄχι μόνο στή Γερμανία, ἀλλά καί σέ ἄλλα ἐμπόλεμα κράτη. Κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῆς παγκόσμιας κοινωνικῆς ἐπανάστασης ὁ γερμανικός ἰμπεριαλισμός θά ὑποχρεωθεῖ νά παραιτηθεῖ ἀπό ὅλες τίς κατακτήσεις του.

«Νόβαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 30, 21 (8) τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Νόβαγια Ζίζν»

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΛΟΓΟΚΟΠΙΑ[134]

Ὅταν σέ κάποια κομματική συνέλευση εἶπα ὅτι ἡ ἐπαναστατική λογοκοπία γιά ἐπαναστατικό πόλεμο μπορεῖ νά χαντακώσει τήν ἐπανάστασή μας, μέ κατέκριναν γιά τήν ὀξύτητα τῆς πολεμικῆς μου. Ὑπάρχουν ὅμως στιγμές πού εἶσαι ὑποχρεωμένος—ὅταν ὑπάρχει κίνδυνος νά προξενηθεῖ ἀνεπανόρθωτο κακό καί στό Κόμμα καί στήν ἐπανάσταση—νά βάλεις τό ζήτημα ὀρθά-κοφτά καί νά ὀνομάσεις τά πράγματα μέ τό πραγματικό τους ὄνομα.

Ἡ ἐπαναστατική λογοκοπία τίς περισσότερες φορές εἶναι ἀρρώστια τῶν ἐπαναστατικῶν κομμάτων σέ συνθῆκες πού τά κόμματα αὐτά πραγματοποιοῦν ἄμεσα ἤ ἔμμεσα τήν ἐπαφή, τή συνένωση, τή σύμπλεξη τῶν προλεταριακῶν καί τῶν μικροαστικῶν στοιχείων καί ὅταν ἡ πορεία τῶν ἐπαναστατικῶν γεγονότων παρουσιάζει μεγάλες καί γρήγορες ἀλλαγές. Ἡ ἐπαναστατική λογοκοπία εἶναι ἐπανάληψη ἐπαναστατικῶν συνθημάτων χωρίς νά παίρνονται ὑπόψη οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες, ὅταν ἔχουμε μιά συγκεκριμένη ἀλλαγή τῶν γεγονότων, μιά συγκεκριμένη κατάσταση πραγμάτων. Συνθήματα ὑπέροχα, ἐνθουσιαστικά, μεθυστικά —μά ἀστήρικτα —νά ἡ οὐσία τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας.

Ἄς ἐξετάσουμε ἔστω καί μόνο τίς σπουδαιότερες ὁμάδες τῶν ἐπιχειρημάτων πού συνηγοροῦν γιά ἕναν ἐπαναστατικό πόλεμο τώρα, τό Γενάρη-Φλεβάρη τοῦ 1918 στή Ρωσία, καί ἡ ἀντιπαράθεση τῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητας μ'αὐτό τό σύνθημα θά δόσει τήν ἀπάντηση στό ἐρώτημα, ἄν εἶναι σωστός ὁ χαρακτηρισμός πού χρησιμοποίησα.

1

Ὁ Τύπος μας μιλοῦσε πάντοτε γιά τήν ἀνάγκη τῆς προετοιμασίας ἑνός ἐπαναστατικοῦ πολέμου—σέ περίπτωση νίκης τοῦ

σοσιαλισμοῦ σέ μιά χώρα καί διατήρησης τοῦ καπιταλισμοῦ στίς γειτονικές χῶρες. Αὐτό δέν χωράει συζήτηση.

Γεννᾶται τό ἐρώτημα: πῶς ἔγινε *στήν πραγματικότητα* αὐτή ἡ προετοιμασία ὕστερα ἀπό τήν ἐπανάστασή μας τοῦ 'Οχτώβρη; 'Η προετοιμασία αὐτή ἔγινε κατά τέτιο τρόπο, ὥστε χρειάστηκε νά ἀποστρατεύσουμε τό στρατό, ἀναγκαστήκαμε νά τό κάνουμε αὐτό, ἀναγκαστήκαμε ἀπό περιστατικά τόσο ἐξόφθαλμα, βαρυσήμαντα, ἀκαταμάχητα, ὥστε ὄχι μόνο δέν παρουσιάστηκε κανένα «ρεῦμα» ἤ καμιά τάση μέσα στό Κόμμα ἐνάντια στήν ἀποστράτευση, ἀλλά καί γενικά δέν ἀκούστηκε καμιά φωνή ἐνάντια στήν ἀποστράτευση. ῞Οποιος θά θελήσει *νά σκεφτεῖ* γιά τίς ταξικές αἰτίες ἑνός τόσο πρωτότυπου φαινομένου, ὅπως ἡ ἀποστράτευση τοῦ στρατοῦ τῆς Σοβιετικῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας, πού δέν εἶχε τελειώσει τόν πόλεμο ἐνάντια στό γειτονικό ἰμπεριαλιστικό κράτος, θά βρεῖ χωρίς μεγάλο κόπο τίς αἰτίες αὐτές στό κοινωνικό καθεστώς τῆς χώρας, μιᾶς χώρας καθυστερημένης μέ μικρά ἀγροτικά νοικοκυριά, πού ἔφτασε ὕστερα ἀπό τρία χρόνια πολέμου στά ἔσχατα ὅρια τῆς ἐρείπωσης. 'Αποστράτευση ἑνός στρατοῦ πολλῶν ἑκατομμυρίων καί πέρασμα στή δημιουργία τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ πάνω σέ *ἐθελοντική* βάση — αὐτά εἶναι τά γεγονότα.

Συγκρίνετε μ'αὐτά τά γεγονότα τά λόγια γιά ἐπαναστατικό πόλεμο τό Γενάρη-Φλεβάρη τοῦ 1918 καί θά δεῖτε καθαρά τήν οὐσία τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας.

῎Αν ἡ «ὑποστήριξη» ἑνός ἐπαναστατικοῦ πολέμου, ἄς ποῦμε ἀπό τήν ὀργάνωση τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας, δέν ἦταν λογοκοπία, τότε ἀπό τόν 'Οχτώβρη ὥς τό Γενάρη θά βλέπαμε ἄλλα *γεγονότα:* θά βλέπαμε ἀπό τήν πλευρά τους μιά ἀποφασιστική πάλη ἐνάντια στήν ἀποστράτευση. Τίποτε παρόμοιο δέν συνέβηκε κι'οὔτε κάν λόγος ἔγινε γι'αὐτό.

Θά βλέπαμε νά στέλνονται ἀπό τήν Πετρούπολη καί τή Μόσχα *δεκάδες χιλιάδες* διαφωτιστές καί στρατιῶτες στό μέτωπο καί θά εἴχαμε καθημερινές εἰδήσεις ἀπό κεῖ γιά τήν πάλη τους ἐνάντια στήν ἀποστράτευση, γιά τίς ἐπιτυχίες αὐτῆς τῆς πάλης, γιά τό σταμάτημα τῆς ἀποστράτευσης.

Τίποτε παρόμοιο δέν συνέβηκε.

Θά εἴχαμε ἑκατοντάδες εἰδήσεις γιά συντάγματα πού συγκροτοῦνται σέ Κόκκινο Στρατό, πού σταματοῦν μέ τρομοκρατικά μέτρα τήν ἀποστράτευση κι'ἀνανεώνουν τήν ἀμυντική διάταξη καί τήν ὀχύρωση ἐνάντια σέ ἐνδεχόμενη ἐπίθεση τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Τίποτε παρόμοιο δέν συνέβηκε. Ἡ ἀποστράτευση ἔφτασε στό ἀποκορύφωμά της. Ὁ παλιός στρατός δέν ὑπάρχει πιά. Ὁ καινούργιος μόλις ἀρχίζει νά γεννιέται.

Ὅποιος δέν θέλει νά βαυκαλίζεται μέ λόγια, μέ ρητορεῖες, μέ ἐπιφωνήματα, αὐτός δέν μπορεῖ παρά νά δεῖ ὅτι τό «σύνθημα» ἐπαναστατικός πόλεμος τό Φλεβάρη τοῦ 1918 εἶναι ἡ πιό κούφια λογοκοπία, καί πίσω της δέν ὑπάρχει τίποτε τό πραγματικό, τό ἀντικειμενικό. Συναίσθημα, ἐπιθυμία, δυσαρέσκεια, ἀγανάκτηση —νά τό μοναδικό *περιεχόμενο* αὐτοῦ τοῦ συνθήματος τούτη τή στιγμή. Κι᾽ ἕνα σύνθημα πού ἔχει μόνο τέτιο περιεχόμενο, ὀνομάζεται ἀκριβῶς ἐπαναστατική λογοκοπία.

Τά ἔργα τοῦ δικοῦ μας τοῦ Κόμματος καί ὅλης τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, τά ἔργα τῶν μπολσεβίκων τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας ἔδειξαν ὅτι *γιά τήν ὥρα* δέν κατορθώσαμε νά προχωρήσουμε πέρα ἀπό τά πρῶτα βήματα γιά τή δημιουργία τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ μέ ἐθελοντές. Τό νά κρύβεται κανείς ἀπό τό δυσάρεστο αὐτό γεγονός, μά ὡστόσο γεγονός, κάτω ἀπό τόν πέπλο τῆς ρητορείας, καί ταυτόχρονα ὄχι μόνο νά μήν ἐμποδίζει τήν ἀποστράτευση, ἀλλά καί *νά μήν ἔχει ἀντιρήσεις* γιά τήν ἀποστράτευση, σημαίνει ὅτι μεθάει μέ τά λόγια.

Χαρακτηριστική ἐπιβεβαίωση τῶν ὅσων εἴπαμε εἶναι καί τό γεγονός ὅτι λ.χ. στήν ΚΕ τοῦ Κόμματός μας *ἡ πλειοψηφία* τῶν πιό ἐπιφανῶν ἀντιπάλων τῆς χωριστῆς εἰρήνης καταψήφισε τόν ἐπαναστατικό πόλεμο, τόν καταψήφισε καί τό Γενάρη καί τό Φλεβάρη[135]. Τί σημαίνει αὐτό; Σημαίνει πώς ὅσοι δέν φοβοῦνται νά δοῦν τήν ἀλήθεια κατάματα παραδέχονται ὁμόφωνα πώς εἶναι ἀδύνατος ἕνας ἐπαναστατικός πόλεμος.

Σέ τέτιες περιπτώσεις ξεφεύγουν ἤ προσπαθοῦν νά ξεφύγουν ἀπό τήν ἀλήθεια μέ διάφορες δικαιολογίες. Ἄς ρίξουμε μιά ματιά σ᾽αὐτές.

2

Πρώτη δικαιολογία. Ἡ Γαλλία τό 1792 δέν ἔπασχε ἀπό μικρότερη ἐρείπωση, ὡστόσο ὁ ἐπαναστατικός πόλεμος γιάτρεψε τά πάντα, ἐμψύχωσε τούς πάντες, προκάλεσε τόν ἐνθουσιασμό, νίκησε τά πάντα. Μόνο ὅσοι δέν πιστεύουν στήν ἐπανάσταση, μόνο ὀπορτουνιστές μποροῦν στή δική μας ἐπανάσταση πού εἶναι πιό βαθιά, νά τάσσονται ἐνάντια στόν ἐπαναστατικό πόλεμο.

Ἄς παραβάλουμε αὐτή τή δικαιολογία ἤ αὐτό τό ἐπιχείρημα μέ τά γεγονότα. Εἶναι γεγονός ὅτι στή Γαλλία τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰώνα εἶχε δημιουργηθεῖ *στήν ἀρχή ἡ οἰκονομική* βάση ἑνός νέου,

ἀνώτερου τρόπου παραγωγῆς καί σάν ἀποτέλεσμα πιά, σάν ἐποικοδόμημα ἐμφανίστηκε ἕνας ἰσχυρός ἐπαναστατικός στρατός. Ἡ Γαλλία ἔριξε τή φεουδαρχία πρίν ἀπό ἄλλες χῶρες, τή σάρωσε *ὕστερα ἀπό ἀρκετά χρόνια* νικηφόρας ἐπανάστασης, ὁδήγησε τό λαό, πού δέν τόν εἶχε κουράσει κανένας πόλεμος, πού εἶχε κατακτήσει ἐλευθερία καί γῆ, πού εἶχε δυναμώσει μέ τόν παραμερισμό τῆς φεουδαρχίας, στόν πόλεμο ἐνάντια σέ μιά σειρά οἰκονομικά καί πολιτικά καθυστερημένους λαούς.

Συγκρίνετε μ'αὐτό τό γεγονός τή σημερινή Ρωσία. Ἀφάνταστη κούραση ἀπό τόν πόλεμο. Δέν ὑπάρχει *ἀκόμη* ἕνα νέο οἰκονομικό καθεστώς, ἀνώτερο ἀπό τόν ὀργανωμένο κρατικό καπιταλισμό τῆς τεχνικά θαυμάσια ἐξοπλισμένης Γερμανίας. Τό καθεστώς αὐτό μόλις δημιουργεῖται. Ὁ ἀγρότης μας ἔχει μόνο τό νόμο γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς, δέν ἔχει ὅμως οὔτε ἕνα χρόνο ἐλεύθερης (ἀπό τόν τσιφλικά καί ἀπό τά βάσανα τοῦ πολέμου) δουλιᾶς. Ὁ ἐργάτης μας ἄρχισε νά διώχνει τόν καπιταλιστή, δέν μπόρεσε ὅμως ἀκόμη νά ὀργανώσει τήν παραγωγή, τήν ἀνταλλαγή προϊόντων, νά τακτοποιήσει τόν ἐφοδιασμό μέ σιτηρά, νά *ἀνεβάσει* τήν παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας.

Πρός αὐτή τήν κατεύθυνση τραβήξαμε, αὐτό τό δρόμο πήραμε, εἶναι ὅμως φανερό *πώς ἀκόμη δέν ὑπάρχει* ἕνα νέο, ἀνώτερο ἀπό οἰκονομική ἄποψη, καθεστώς.

Νικημένη φεουδαρχία, σταθεροποιημένη ἀστική ἐλευθερία, χορτάτος ἀγρότης ἐνάντια σέ φεουδαρχικές χῶρες—νά ἡ οἰκονομική βάση τῶν «θαυμάτων» τοῦ 1792-1793 στό στρατιωτικό τομέα.

Χώρα μέ μικρά ἀγροτικά νοικοκυριά, πεινασμένη καί ταλαιπωρημένη ἀπό τόν πόλεμο, χώρα πού μόλις ἄρχισε νά γιατρεύει τίς πλήγές της καί ἔχει νά ἀντιμετωπίσει μιά ἀνώτερη, ἀπό τεχνική καί ὀργανωτική ἄποψη, παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας —αὐτή εἶναι ἡ ἀντικειμενική κατάσταση στίς ἀρχές τοῦ 1918.

Νά γιατί κάθε ὑπενθύμιση τοῦ 1792 κτλ. δέν εἶναι παρά ἐπαναστατική λογοκοπία. Ἐπαναλαβαίνουν συνθήματα, λόγια, πολεμικές κραυγές, φοβοῦνται ὅμως τήν ἀνάλυση τῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητας.

3

Δεύτερη δικαιολογία. Ἡ Γερμανία «δέν θά μπορέσει νά ἐπιτεθεῖ», δέν θά τό ἐπιτρέψει ἡ ἀναπτυσσόμενη ἐπανάστασή *της*.

Τό ἐπιχείρημα ὅτι οἱ γερμανοί «δέν θά μπορέσουν νά

ἐπιτεθοῦν» τό ἔχουν ἐπαναλάβει ἑκατομμύρια φορές τό Γενάρη καί στίς ἀρχές τοῦ Φλεβάρη 1918 οἱ ἀντίπαλοι τῆς χωριστῆς εἰρήνης. Οἱ πιό συνετοί ἀπ'αὐτούς ὑπολόγιζαν — κατά προσέγγιση, βέβαια — πώς ὑπάρχει μιά πιθανότητα 25-33% ὅτι οἱ γερμανοί δέν θά μπορέσουν νά ἐπιτεθοῦν.

Τά γεγονότα ἀνάτρεψαν αὐτούς τούς ὑπολογισμούς. Οἱ ἀντίπαλοι τῆς χωριστῆς εἰρήνης πολύ συχνά ἀγνοοῦν κι'ἐδῶ τά γεγονότα, ἐπειδή φοβοῦνται τή σιδερένια λογική τους.

Ποιά ἦταν ἡ πηγή τοῦ λάθους, πού οἱ πραγματικοί ἐπαναστάτες (καί ὄχι οἱ ἐπαναστάτες ἀπό συναισθηματισμό) πρέπει νά μποροῦν νά τό ἀναγνωρίσουν καί νά τό καλοσκεφτοῦν;

Μήπως τό γεγονός ὅτι γενικά κάναμε ἑλιγμούς καί ζύμωση *σχετικά* μέ τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης; Ὄχι. Δέν ἦταν αὐτό. Ἔπρεπε νά κάνουμε ἑλιγμούς καί ζύμωση. Ἔπρεπε ὅμως νά καθορίσουμε καί τήν «κατάλληλη ὥρα» τόσο γιά τούς ἑλιγμούς καί τή ζύμωση — ὅσον καιρό ἦταν δυνατό νά κάνουμε ἑλιγμούς καί ζύμωση — ὅσο καί γιά τό σταμάτημα κάθε ἑλιγμοῦ, τή στιγμή πού τό πρόβλημα μπῆκε μέ ὅλη του τήν ὀξύτητα.

Ἡ πηγή τοῦ λάθους ἦταν τό γεγονός ὅτι ἡ στάση μας, στάση ἐπαναστατικῆς συνεργασίας μέ τούς γερμανούς ἐπαναστάτες ἐργάτες, μεταβλήθηκε σέ λογοκοπία. Ἐμεῖς βοηθήσαμε τούς γερμανούς ἐπαναστάτες ἐργάτες, καί ἐξακολουθοῦμε νά τούς βοηθοῦμε, μέ ὅ,τι μπορούσαμε — μέ τή συναδέλφωση, τή ζύμωση, τή δημοσίευση τῶν μυστικῶν συμφώνων κτλ. Αὐτή ἦταν βοήθεια μέ ἔργα, πρακτική βοήθεια.

Ὁ ἰσχυρισμός ὅμως ὁρισμένων συντρόφων μας: «οἱ γερμανοί δέν θά μπορέσουν νά ἐπιτεθοῦν» ἦταν λογοκοπία. Ἐμεῖς μόλις πρίν λίγο ζήσαμε μιά ἐπανάσταση στή χώρα μας. Ὅλοι μας ξέρουμε πολύ καλά, γιατί στή Ρωσία ἦταν πιό εὔκολο *νά ἀρχίσει* ἡ ἐπανάσταση, παρά στήν Εὐρώπη. Εἴδαμε πώς δέν μπορέσαμε νά ἐμποδίσουμε τήν ἐπίθεση τοῦ ρωσικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ τόν Ἰούνη τοῦ 1917, ἄν καί εἴχαμε πιά μιά ἐπανάσταση πού ὄχι μόνο εἶχε ἀρχίσει, ὄχι μόνο εἶχε ἀνατρέψει τή μοναρχία, μά καί εἶχε δημιουργήσει παντοῦ Σοβιέτ. Βλέπαμε, ξέραμε καί ἐξηγούσαμε στούς ἐργάτες ὅτι τούς πολέμους τούς κάνουν οἱ κυβερνήσεις. Γιά νά σταματήσεις τόν ἀστικό πόλεμο πρέπει νά ἀνατρέψεις τήν ἀστική κυβέρνηση.

Γι'αὐτό τό λόγο ὁ ἰσχυρισμός: «οἱ γερμανοί δέν θά μπορέσουν νά ἐπιτεθοῦν» ἰσοδυναμεῖ μέ τή διαβεβαίωση: «ξέρουμε πώς ἡ κυβέρνηση τῆς Γερμανίας θά ἀνατραπεῖ *στίς προσεχεῖς ἑβδομάδες*». Στήν πραγματικότητα αὐτό δέν τό ξέραμε καί δέν

μπορούσαμε νά τό ξέρουμε καί γι'αὐτό ἡ διαβεβαίωση αὐτή ἦταν ἁπλῶς λογοκοπία.

Ἄλλο πράγμα εἶναι νά ἔχεις πειστεῖ ὅτι ὡριμάζει ἡ γερμανική ἐπανάσταση καί νά βοηθᾶς στά σοβαρά αὐτό τό ὡρίμασμα, νά συμβάλλεις ἀνάλογα μέ τίς δυνάμεις σου, *μέ τή δουλιά*, μέ τή ζύμωση, μέ τή συναδέλφωση, μέ ὅ,τι θέλετε, πάντως νά βοηθᾶς *μέ τή δουλιά* αὐτό τό ὡρίμασμα. Σ'αὐτό συνίσταται ὁ ἐπαναστατικός προλεταριακός διεθνισμός.

Κι'ἄλλο πράγμα εἶναι νά δηλώνεις ἄμεσα ἤ ἔμμεσα, ἀνοιχτά ἤ σκεπασμένα, ὅτι ἡ γερμανική ἐπανάσταση *ὡρίμασε πιά* (ἄν καί εἶναι ὁλοφάνερο πώς αὐτό δέν συμβαίνει) καί νά βασίζεις σ'αὐτό τήν τακτική σου. 'Εδῶ δέν ὑπάρχει οὔτε κόκκος ἐπαναστατικότητας, ἐδῶ δέν ὑπάρχει παρά λογοκοπία.

Αὐτή εἶναι ἡ πηγή τοῦ λάθους, καί τό λάθος αὐτό εἶναι ὁ «ἀλαζονικός, χτυπητός, ἐντυπωσιακός, ἠχηρός» ἰσχυρισμός ὅτι «οἱ γερμανοί δέν θά μπορέσουν νά ἐπιτεθοῦν».

4

Τίποτε περισσότερο ἀπό μιά παραλλαγή αὐτῆς τῆς ἴδιας ἀνόητης λογοκοπίας εἶναι καί ὁ ἰσχυρισμός: «ἐμεῖς βοηθᾶμε τή γερμανική ἐπανάσταση μέ τήν ἀντίστασή μας στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό, ἔτσι φέρνουμε πιό κοντά τή νίκη τοῦ Λῆμπκνεχτ ἐνάντια στόν Γουλιέλμο».

Βέβαια, ἡ νίκη τοῦ Λῆμπκνεχτ —δυνατή κι'ἀναπόφευκτη ὅταν ἡ γερμανική ἐπανάσταση θά ἔχει ὡριμάσει καί θά μπεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη —θά μᾶς γλυτώσει ἀπ'ὅλες τίς διεθνεῖς δυσκολίες, θά μᾶς γλυτώσει καί ἀπό τόν ἐπαναστατικό πόλεμο. 'Η νίκη τοῦ Λῆμπκνεχτ θά μᾶς γλυτώσει ἀπό τίς συνέπειες κάθε κουταμάρας μας. Μήπως ὅμως αὐτό δικαιολογεῖ τίς κουταμάρες;

Ἄραγε κάθε «ἀντίσταση» στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό βοηθάει τή γερμανική ἐπανάσταση; Ὅποιος θελήσει νά σκεφτεῖ λίγο, ἤ ἔστω νά θυμηθεῖ τήν ἱστορία τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῆς Ρωσίας, εὔκολα θά δεῖ ὅτι μόνο ἡ *σκόπιμη* ἀντίσταση στήν ἀντίδραση ἐξυπηρετεῖ τήν ἐπανάσταση. Ξέρουμε καί εἴδαμε στό μισό αἰώνα ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῆς Ρωσίας ἕνα σωρό παραδείγματα ὄχι σκόπιμης ἀντίστασης στήν ἀντίδραση. 'Εμεῖς, οἱ μαρξιστές, εἴμασταν πάντα περήφανοι, γιατί, παίρνοντας σοβαρά ὑπόψη τίς δυνάμεις τῶν μαζῶν καί τόν ταξικό συσχετισμό, καθορίζαμε ἄν εἶναι σκόπιμη τούτη ἤ ἐκείνη ἡ μορφή πάλης. Λέγαμε: δέν εἶναι πάντα σκόπιμη μιά ἐξέγερση, ἄν δέν ὑπάρχουν ὁρισμένες προϋποθέσεις μέσα στίς μάζες, εἶναι

τυχοδιωκτισμός· πολλές φορές ἔχουμε καταδικάσει, σάν ὄχι σκόπιμες καί ἐπιζήμιες ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐπανάστασης, τίς πιό ἡρωικές μορφές ἀτομικῆς ἀντίστασης. Τό 1907, μέ βάση τήν πικρή πείρα, ἀπορίψαμε σάν ὄχι σκόπιμη τήν ἄρνηση τῆς συμμετοχῆς στήν III Δούμα κτλ. κτλ.

Γιά νά βοηθήσεις τή γερμανική ἐπανάσταση πρέπει εἴτε νά περιοριστεῖς στήν προπαγάνδα, στή ζύμωση, στή συναδέλφωση, ὅσον καιρό δέν θά ἔχεις δυνάμεις γιά ἕνα γερό, σοβαρό, ἀποφασιστικό χτύπημα σέ μιά ἀνοιχτή στρατιωτική ἤ ἐπαναστατική σύγκρουση, ἤ νά ἀποφασίσεις μιά τέτια σύγκρουση, *ξέροντας* πώς δέν θά βοηθήσεις μ᾽αὐτή τόν ἐχθρό.

Εἶναι ξεκάθαρο γιά ὅλους (ἐκτός, ἴσως, γιά ἐκείνους πού ἔχουν μεθύσει ἐντελῶς ἀπό τή λογοκοπία), ὅτι τό νά ἀποφασίζεις μιά σοβαρή ἐπαναστατική ἤ στρατιωτική σύγκρουση, *ξέροντας καλά* πώς δέν ἔχεις δυνάμεις, *ξέροντας καλά* πώς δέν ἔχεις στρατό, εἶναι τυχοδιωκτισμός πού δέν βοηθάει τούς γερμανούς ἐργάτες, ἀλλά δυσκολεύει τόν ἀγώνα τους, βοηθάει τό ἔργο τοῦ ἐχθροῦ τους καί τοῦ δικοῦ μας ἐχθροῦ.

5

᾽Εδῶ παρουσιάζεται ἀκόμη μιά δικαιολογία, τόσο παιδαριώδης καί ἀστεία, πού ποτέ μου δέν θά πίστευα πώς εἶναι δυνατό νά προβληθεῖ ἕνα τέτιο ἐπιχείρημα, ἄν δέν τό εἶχα ἀκούσει μέ τά ἴδια μου τ᾽αὐτιά.

«Μήπως καί τόν ᾽Οχτώβρη οἱ ὀπορτουνιστές δέν μᾶς ἔλεγαν πώς δέν ἔχουμε δυνάμεις, δέν ἔχουμε στρατό, δέν ἔχουμε πολυβόλα, δέν ἔχουμε τεχνικά μέσα, ἐνῶ ὅλα αὐτά βρέθηκαν στήν πορεία τοῦ ἀγώνα, ὅταν ἄρχισε ἡ πάλη τῆς μιᾶς τάξης ἐνάντια στήν ἄλλη τάξη; Ὅλα αὐτά θά βρεθοῦν καί στήν πάλη τοῦ προλεταριάτου τῆς Ρωσίας ἐνάντια στήν τάξη τῶν καπιταλιστῶν τῆς Γερμανίας καί ὅταν θά ἔλθει σέ βοήθειά μας τό γερμανικό προλεταριάτο».

Τόν ᾽Οχτώβρη τά πράγματα εἶχαν ὡς ἑξῆς: ἐμεῖς ὑπολογίζαμε ἐπακριβῶς ἴσα-ἴσα τίς *μαζικές* δυνάμεις. Δέν νομίζαμε ἁπλῶς, μά *ξέραμε* στά σίγουρα, ἀπό τήν πείρα τῶν *μαζικῶν* ἐκλογῶν γιά τά Σοβιέτ ὅτι τό Σεπτέμβρη καί στίς ἀρχές τοῦ ᾽Οχτώβρη οἱ ἐργάτες καί οἱ στρατιῶτες στήν τεράστια πλειοψηφία τους εἶχαν *ἤδη* περάσει μέ τό μέρος μας. Ξέραμε ἔστω καί ἀπό τήν ψηφοφορία στή Δημοκρατική σύσκεψη[136] ὅτι ὁ συνασπισμός εἶχε χρεοκοπήσει καί μέσα στήν ἀγροτιά, δηλαδή ἡ ὑπόθεσή μας εἶχε *πιά* νικήσει.

Νά ποιές ἦταν οἱ *ἀντικειμενικές* προϋποθέσεις τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης τοῦ 'Οχτώβρη:

1) πάνω ἀπό τό κεφάλι τῶν στρατιωτῶν δέν ὑπάρχει πιά τό ξύλο: τό κατάργησε ὁ Φλεβάρης τοῦ 1917 (ἡ Γερμανία δέν ὡρίμασε ἀκόμη γιά ἕνα «δικό της» Φλεβάρη)·

2) οἱ στρατιῶτες, τό ἴδιο ὅπως καί οἱ ἐργάτες, πέρασαν πιά καί τέλειωσαν τή φάση τῆς συνειδητῆς, μελετημένης, εἰλικρινοῦς *ἀποχώρησής* τους ἀπό τό συνασπισμό.

'Απ'αὐτό, μόνο ἀπ'αὐτό, ἔβγαινε ἡ *ὀρθότητα τοῦ συνθήματος* «ἐξέγερση» *τόν 'Οχτώβρη* (τό σύνθημα αὐτό δέν θά ἦταν σωστό τόν 'Ιούλη, καί τότε *δέν* τό ρίξαμε).

Τό λάθος τῶν ὀπορτουνιστῶν τοῦ 'Οχτώβρη [137] δέν βρίσκεται στό ὅτι «νιάζονταν» γιά τίς ἀντικειμενικές προϋποθέσεις (μόνο παιδιά μποροῦν νά σκέπτονται ἔτσι), ἀλλά στό ὅτι *δέν* ἐκτιμοῦσαν *σωστά τά γεγονότα*, ἔπαιρναν ὑπόψη τους τίς λεπτομέρειες, χωρίς νά βλέπουν τό *βασικό*: τή στροφή τῶν Σοβιέτ ἀπό τήν πολιτική τοῦ συμβιβασμοῦ πρός ἐμᾶς.

Τό νά συγκρίνεις τή στρατιωτική σύγκρουση μέ τή Γερμανία (πού δέν πέρασε ἀκόμη οὔτε τό «Φλεβάρη» της, οὔτε τόν «'Ιούλη» της, χωρίς νά γίνεται λόγος γιά 'Οχτώβρη), τή Γερμανία μέ τή *μοναρχική* ἀστικο-ιμπεριαλιστική κυβέρνηση, νά συγκρίνεις τή σύγκρουση αὐτή μέ τόν ἐπαναστατικό ἀγώνα τοῦ 'Οχτώβρη ἐνάντια στούς ἐχθρούς τῶν Σοβιέτ—τῶν Σοβιέτ πού ἄρχισαν νά ὡριμάζουν ἀπό τό Φλεβάρη τοῦ 1917 καί εἶχαν τελείως ὡριμάσει τό Σεπτέμβρη μέ 'Οχτώβρη —εἶναι τόσο μεγάλη παιδαριωδία πού ἀρκεῖ νά τή δείξεις ἁπλῶς μέ τό δάχτυλο. Νά σέ τί ἀνοησίες ὁδηγεῖ τούς ἀνθρώπους ἡ λογοκοπία!

6

Καί μιά δικαιολογία ἄλλου εἴδους: «'Η Γερμανία ὅμως μέ τή συνθήκη χωριστῆς εἰρήνης θά μᾶς πνίξει οἰκονομικά, θά μᾶς πάρει τό κάρβουνο, τά σιτηρά, θά μᾶς ὑποδουλώσει».

Πολύ σοφό ἐπιχείρημα: πρέπει νά τραβήξουμε γιά στρατιωτική σύγκρουση, *χωρίς στρατό*, ἄν καί ἡ σύγκρουση αὐτή συνεπάγεται ὁλοφάνερα ὄχι μόνο τήν ὑποδούλωση, ἀλλά καί τό στραγγαλισμό, τήν ἁρπαγή τῶν σιτηρῶν χωρίς κανένα ἀντάλλαγμα, μιά κατάσταση σάν τῆς Σερβίας καί τοῦ Βελγίου—πρέπει νά τραβήξουμε σ'αὐτή τή σύγκρουση, γιατί *διαφορετικά* θά ἔχουμε μιά ἀσύμφορη συνθήκη, ἡ Γερμανία θά μᾶς πάρει 6 ἤ 12 δισεκατομμύρια ἀποζημίωση, πού θά τά πληρώνουμε μέ δόσεις, σιτηρά ἔναντι μηχανῶν κ.ἄ.

Ὦ, ἥρωες τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας! Ἀποκρούοντας τήν «ὑποδούλωση» στόν ἰμπεριαλισμό, ἀποσιωποῦν *ταπεινά* ὅτι γιά τήν πλήρη ἀπολύτρωση ἀπό τήν ὑποδούλωση *πρέπει νά ἀνατραπεῖ* ὁ ἰμπεριαλισμός.

Τραβᾶμε γιά μιά ἀσύμφορη συνθήκη καί γιά μιά χωριστή εἰρήνη, ξέροντας πώς *τώρα* δέν εἴμαστε ἀκόμη ἕτοιμοι γιά ἐπαναστατικό πόλεμο, πώς πρέπει νά ξέρουμε νά περιμένουμε (ὅπως περιμέναμε, ὑπομένοντας τό ζυγό τοῦ Κέρενσκι, ὑπομένοντας τό ζυγό τῆς ἀστικῆς μας τάξης, ἀπό τόν Ἰούλη ὥς τόν Ὀχτώβρη), νά περιμένουμε, ὡσότου γίνουμε πιό δυνατοί. Γι' αὐτό τό λόγο, *ἄν εἶναι δυνατό* νά πετύχουμε ἔστω καί μιά ὑπέρ-ἀσύμφορη χωριστή εἰρήνη, *πρέπει νά τή δεχτοῦμε ὁπωσδήποτε* πρός τό συμφέρον τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, πού εἶναι *ἀκόμη* ἀδύνατη (γιατί δέν ἦλθε *ἀκόμη* νά μᾶς βοηθήσει ἐμᾶς, τούς ρώσους, ἡ ἐπανάσταση πού ὡριμάζει στή Γερμανία). Μόνο στήν περίπτωση πού θά εἶναι *ἐντελῶς* ἀδύνατο νά κλείσουμε ἀμέσως χωριστή εἰρήνη, θά χρειαστεῖ νά πολεμήσουμε —*ὄχι γιατί αὐτό θά εἶναι σωστή τακτική, ἀλλά γιατί δέν θά ἔχουμε ἄλλη ἐκλογή.* Μόνο τότε δέν θά ὑπάρχει καί ἡ δυνατότητα νά γίνεται συζήτηση γιά τή μιά ἤ τήν ἄλλη τακτική. Θά ὑπάρχει μόνο τό ἀναπόφευκτο τῆς πιό σκληρῆς ἀντίστασης. Ἐφόσον ὅμως ὑπάρχει ἡ δυνατότητα ἐκλογῆς, πρέπει νά προτιμήσουμε τή χωριστή εἰρήνη καί τήν ὑπέρ-ἀσύμφορη συνθήκη, γιατί αὐτό θά εἶναι ὡστόσο ἑκατό φορές καλύτερο ἀπό μιά κατάσταση σάν τοῦ Βελγίου[138].

Ἐμεῖς δυναμώνουμε ἀπό μήνα σέ μήνα, ἄν καί τώρα εἴμαστε ἀκόμη ἀδύνατοι. Ἡ διεθνής σοσιαλιστική ἐπανάσταση στήν Εὐρώπη ὡριμάζει ἀπό μήνα σέ μήνα, ἄν καί γιά τήν ὥρα δέν ἔχει ἀκόμη ὡριμάσει. Γι'αὐτό... γι'αὐτό, σκέπτονται οἱ «ἐπαναστάτες» (ὁ θεός νά μᾶς φυλάει ἀπό τέτιους «ἐπαναστάτες»...), πρέπει νά δεχτοῦμε τή μάχη σέ μιά στιγμή πού ὁ ἰμπεριαλισμός τῆς Γερμανίας, *πού ἐξασθενεῖ* ἀπό μήνα σέ μήνα (χάρη στό ἀργό, ἀλλά σταθερό ὡρίμασμα τῆς ἐπανάστασης στή Γερμανία), εἶναι *ὁλοφάνερα* πιό δυνατός ἀπό ἐμᾶς.

Ὑπέροχα σκέπτονται οἱ «ἐπαναστάτες» τοῦ συναισθήματος, θαυμάσια σκέπτονται!

7

Ἡ τελευταία καί ἡ πιό «ἔξυπνη», ἡ πιό συνηθισμένη δικαιολογία: «Αὐτή ἡ ἐπονείδιστη εἰρήνη εἶναι αἶσχος, προδοσία τῆς Λεττονίας, τῆς Πολωνίας, τῆς Κουρλανδίας, τῆς Λιθουανίας».

Εἶναι μήπως παράξενο ὅτι ἀκριβῶς οἱ ρῶσοι *ἀστοί* (καί οἱ λακέδες τους ἀπό τίς ἐφημερίδες «Νόβι Λούτς»[139], «Ντιέλο Ναρόντα», «Νόβαγια Ζίζν») εἶναι αὐτοί πού καλλιεργοῦν μέ τό μεγαλύτερο ζῆλο αὐτό τό δῆθεν διεθνιστικό ἐπιχείρημα;

Ὄχι, δέν εἶναι παράξενο, γιατί αὐτό τό ἐπιχείρημα εἶναι μιά παγίδα, ὅπου ἡ ἀστική τάξη σπρώχνει συνειδητά τούς ρώσους μπολσεβίκους, κι᾿ἕνα μέρος τῶν μπολσεβίκων πέφτει στήν παγίδα ἀσυνείδητα, ἀπό ἀγάπη πρός τή λογοκοπία.

Ἄς ἐξετάσουμε αὐτό τό ἐπιχείρημα ἀπό θεωρητική ἄποψη: τί στέκεται ψηλότερα — τό δικαίωμα τοῦ ἔθνους γιά αὐτοδιάθεση ἤ ὁ σοσιαλισμός;

Ὁ σοσιαλισμός στέκεται ψηλότερα.

Ἐπιτρέπεται ἄραγε, γιά νά μήν παραβιάσουμε τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν, νά ἀφήνουμε τή Σοβιετική σοσιαλιστική δημοκρατία βορά τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, νά τήν ἐκθέτουμε στά χτυπήματά του, τή στιγμή πού ὁ ἰμπεριαλισμός εἶναι ὁλοφάνερα πιό ἰσχυρός καί ἡ Σοβιετική δημοκρατία ὁλοφάνερα πιό ἀδύνατη;

Ὄχι, δέν ἐπιτρέπεται. Αὐτό δέν εἶναι σοσιαλιστική, εἶναι *ἀστική* πολιτική.

Παρακάτω. Μήπως μιά εἰρήνη πού θά περιεῖχε τόν ὅρο τῆς ἐπιστροφῆς «σέ μᾶς» τῆς Πολωνίας, τῆς Λιθουανίας, τῆς Κουρλανδίας θά ἦταν *λιγότερο* ἐπονείδιστη, λιγότερο εἰρήνη προσαρτήσεων;

Ἀπό τή σκοπιά τοῦ ρώσου ἀστοῦ, *ναί*.

Ἀπό τή σκοπιά τοῦ σοσιαλιστῆ-διεθνιστῆ, *ὄχι*.

Γιατί, ἀπελευθερώνοντας τήν Πολωνία (πράγμα πού τό ἤθελαν ἕναν καιρό ὁρισμένοι *ἀστοί* τῆς Γερμανίας), ὁ γερμανικός ἰμπεριαλισμός θά κατέπνιγε *ἀκόμη πιό ἄγρια* τή Σερβία, τό Βέλγιο κ.ἄ.

Τό γεγονός ὅτι ἡ ρωσική ἀστική τάξη ὠρύεται ἐνάντια στήν «ἐπονείδιστη» εἰρήνη, εἶναι ἡ σωστή ἔκφραση τοῦ ταξικοῦ της συμφέροντος.

Ὅταν ὅμως ὁρισμένοι μπολσεβίκοι (πού πάσχουν ἀπό τό ἀπόστημα τῆς λογοκοπίας) ἐπαναλαβαίνουν αὐτό τό ἐπιχείρημα, τό πράγμα εἶναι ὅσο δέν παίρνει θλιβερό.

Δεῖτε *τά γεγονότα* τά σχετικά μέ τή στάση τῆς ἀγγλογαλλικῆς ἀστικῆς τάξης. Μέ κάθε τρόπο μᾶς σπρώχνει σήμερα στόν πόλεμο ἐνάντια στή Γερμανία, μᾶς ὑπόσχεται ἄπειρα ἀγαθά, μπότες, πατάτες, ὀβίδες, ἀτμομηχανές (μέ πίστωση... αὐτό δέν εἶναι «ὑποδούλωση», μή φοβᾶστε! αὐτό εἶναι «μόνο» πίστωση!).

῾Η ἀγγλογαλλική ἀστική τάξη ἐπιθυμεῖ νά πολεμήσουμε *τώρα* ἐνάντια στή Γερμανία.

Εἶναι εὐνόητο γιατί κατανάγκη ἐπιθυμεῖ αὐτό τό πράγμα: πρῶτο, γιατί ἐμεῖς θά ἀπασχολούσαμε ἕνα μέρος τῶν γερμανικῶν δυνάμεων. Δεύτερο, γιατί ἡ Σοβιετική ἐξουσία θά μποροῦσε εὐκολότατα νά καταρεύσει ἀπό μιά στρατιωτική σύγκρουση, σέ μή κατάλληλη στιγμή, μέ τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό.

῾Η ἀγγλογαλλική ἀστική τάξη μᾶς στήνει παγίδα: πηγαίνετε, ἀγαπητοί μου, νά πολεμήσετε *τώρα*, ἐμεῖς θά ὠφεληθοῦμε πάρα πολλά ἀπ᾽αὐτό. Οἱ γερμανοί θά σᾶς ληστέψουν, «θά κερδίσουν» στήν ᾽Ανατολή, θά ὑποχωρήσουν πιό εὔκολα στή Δύση, ταυτόχρονα ἡ Σοβιετική ἐξουσία θά καταρεύσει... Πολεμᾶτε, ἀγαπητοί «σύμμαχοι» μπολσεβίκοι, ἐμεῖς θά σᾶς βοηθήσουμε!

Καί οἱ «ἀριστεροί» (ὁ θεός νά μᾶς φυλάξει ἀπό τέτιους «ἀριστερούς») μπολσεβίκοι πέφτουν στήν παγίδα, ἀπαγγέλλοντας τίς πιό ἐπαναστατικές φράσεις.

Ναί, ναί, μιά ἀπό τίς ἐκδηλώσεις τῶν ἐπιβιώσεων τοῦ μικροαστισμοῦ εἶναι καί τό γεγονός ὅτι πολύ εὔκολα πέφτουν σέ ἐπαναστατική λογοκοπία. Αὐτό εἶναι μιά παλιά ἀλήθεια, μιά παλιά ἱστορία, πού πολύ συχνά γίνεται καινούργια...

8

Τό καλοκαίρι τοῦ 1907 τό Κόμμα μας πέρασε ἐπίσης μιά ἀνάλογη, ἀπό ὁρισμένες ἀπόψεις, ἀρρώστια ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας.

῾Η Πετρούπολη καί ἡ Μόσχα, σχεδόν ὅλοι οἱ μπολσεβίκοι ἦταν ὑπέρ τῆς ἀποχῆς ἀπό τήν ΙΙΙ Δούμα, ἀντικαθιστοῦσαν τήν ἀντικειμενική ἀνάλυση μέ τό «συναίσθημα», ἔπεφταν στήν παγίδα.

῾Η ἀρρώστια ἐπαναλήφθηκε.

Οἱ καιροί εἶναι πιό δύσκολοι. Τό ζήτημα εἶναι ἑκατομμύρια φορές πιό σοβαρό. Νά ἀρρωστήσεις σέ τέτιο καιρό, σημαίνει ὅτι διακινδυνεύεις νά χάσεις τήν ἐπανάσταση.

Πρέπει νά παλέψουμε ἐνάντια στήν ἐπαναστατική λογοκοπία, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά παλέψουμε, ὁπωσδήποτε νά παλέψουμε, γιά νά μήν ποῦν κάποτε γιά μᾶς μιά πικρή ἀλήθεια: «ἡ ἐπαναστατική λογοκοπία γιά ἐπαναστατικό πόλεμο χαντάκωσε τήν ἐπανάσταση».

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 31,
21 (8) τοῦ Φλεβάρη 1918
῾Υπογραφή: Κ ά ρ π ο φ

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΑΧΤΙΔΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ[140]

21 (8).II.1918. Ὥρα 12 καί 20΄μετά τό μεσημέρι

Σᾶς συμβουλεύουμε, χωρίς νά χάνεται οὔτε ὥρα, νά ξεσηκώσετε στό πόδι ὅλους τούς ἐργάτες καί, σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης πού πρόκειται νά παρθοῦν σήμερα τό βράδυ, νά ὀργανώσετε δεκάδες χιλιάδες ἐργάτες καί νά κινητοποιήσετε ὅλη τήν ἀστική τάξη, μέχρι τόν ἕναν, κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο αὐτῶν τῶν ἐργατῶν, γιά τό σκάψιμο χαρακωμάτων ἔξω ἀπό τήν Πετρούπολη. Μόνο ἔτσι θά σώσουμε τήν ἐπανάσταση. Ἡ ἐπανάσταση κινδυνεύει. Οἱ στρατιωτικοί θά χαράξουν τή γραμμή τῶν χαρακωμάτων. Ἑτοιμάστε κανόνια, καί, τό κυριότερο, ὀργανωθεῖτε καί κινητοποιηθεῖτε ὅλοι σας, χωρίς ἐξαίρεση.

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

СОЦІАЛИСТИЧЕСКОЕ ОТЕЧЕСТВО ВЪ ОПАСНОСТИ!

Чтобъ спасти изнуренную, истерзанную страну отъ новыхъ военныхъ испытаній, мы пошли на величайшую жертву и объявили нѣмцамъ о нашемъ согласіи подписать ихъ условія мира.

Наши парламентеры 20 (7) февраля, вечеромъ, выѣхали изъ Рѣжицы въ Двинскъ и до сихъ поръ нѣтъ отвѣта.

Нѣмецкое правительство, очевидно, медлитъ отвѣтомъ. Оно явно и не хочетъ мира. Выполняя порученіе капиталистовъ всѣхъ странъ германскій милитаризмъ хочетъ задушить русскихъ и украинскихъ рабочихъ и крестьянъ, вернуть земли помѣщикамъ, фабрики и заводы — банкирамъ, власть монархіи.

Германскіе генералы хотятъ установить свой „порядокъ" въ Петроградѣ и въ Кіевѣ.

Соціалистическая Республика Совѣтовъ находится въ величайшей опасности.

До того момента, какъ поднимется и побѣдитъ пролетаріатъ Германіи, священнымъ долгомъ рабочихъ и крестьянъ Россіи является беззавѣтная защита Республики Совѣтовъ противъ полчищъ буржуазно-имперіалистской Германіи.

Совѣтъ Народныхъ Комиссаровъ постановляетъ:

1) Всѣ силы и средства страны цѣликомъ предоставляются на дѣло революціонной обороны.

2) Всѣмъ Совѣтамъ и Революціоннымъ организаціямъ вмѣняется въ обязанность защищать каждую позицію до послѣдней капли крови.

3) Желѣзнодорожные организаціи и связанные съ ними Совѣты обязаны всѣми силами воспрепятствовать врагу воспользоваться аппаратомъ путей сообщенія; при отступленіи уничтожать пути, взрывать и сжигать желѣзнодорожныя зданія; весь подвижной составъ — вагоны и паровозы, — немедленно направлять на востокъ въ глубь страны.

4) Всѣ хлѣбные, и вообще продовольственные запасы, а равно всякое цѣнное имущество, которымъ грозитъ опасность попасть въ руки врага, должны подвергаться безусловному уничтоженію; наблюденіе за этимъ возлагается на мѣстные Совѣты подъ личной отвѣтственностью ихъ предсѣдателей.

5) Рабочіе и крестьяне Петрограда, Кіева, всѣхъ городовъ, мѣстечекъ, селъ и деревень по линіи новаго фронта, должны мобилизовать баталіоны для рытья окоповъ подъ руководствомъ военныхъ спеціалистовъ.

6) Въ эти баталіоны должны быть включены всѣ работоспособные члены буржуазнаго класса мужчины и женщины подъ надзоромъ красногвардейцевъ; сопротивляющихся разстрѣливать.

7) Всѣ изданія, противодѣйствующія дѣлу революціонной обороны и становящіеся на сторону нѣмецкой буржуазіи, а также стремящіеся использовать нашествіе имперіалистическихъ полчищъ въ цѣляхъ сверженія Совѣтской власти, закрываются; работоспособные редакторы и сотрудники этихъ изданій мобилизуются для рытья окоповъ и другихъ оборонительныхъ работъ.

8) Непріятельскіе агенты, спекулянты, громилы, хулиганы, контръ-революціонные агитаторы, германскіе шпіоны разстрѣливаются на мѣстѣ преступленія.

Соціалистическое отечество въ опасности. Да здравствуетъ соціалистическое отечество! Да здравствуетъ Международная Соціалистическая революція!

Совѣтъ Народныхъ Комиссаровъ.

21-го февраля. Петроградъ.

Τό διάταγμα τοῦ ΣΛΕ «Ἡ σοσιαλιστική πατρίδα σέ κίνδυνο!» (προκήρυξη), πού γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν.—21 τοῦ Φλεβάρη 1918

Σμίκρυνση

Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΑΤΡΙΔΑ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ![141]

Γιά νά σώσουμε τήν ἐξαντλημένη, τήν καταβασανισμένη χώρα μας ἀπό καινούργιες πολεμικές δοκιμασίες, κάναμε τήν τεράστια θυσία καί δηλώσαμε στούς γερμανούς ὅτι εἴμαστε σύμφωνοι νά ὑπογράψουμε τούς ὅρους εἰρήνης πού μᾶς πρότειναν. Οἱ ἄνθρωποί μας ἔφυγαν τό βράδυ τῆς 20 (7) τοῦ Φλεβάρη ἀπό τή Ρέζιτσα γιά τό Ντβίνσκ, *καί ὥς τώρα δέν πήραμε καμιά ἀπάντηση.* Ὅπως φαίνεται, ἡ γερμανική κυβέρνηση ἀργοπορεῖ νά ἀπαντήσει. Εἶναι ὁλοφάνερο πώς δέν θέλει τήν εἰρήνη. Ἐκτελώντας τήν ἐντολή τῶν καπιταλιστῶν ὅλων τῶν χωρῶν, ὁ γερμανικός μιλιταρισμός *θέλει νά στραγγαλίσει τούς ρώσους καί τούς οὐκρανούς ἐργάτες καί ἀγρότες, νά δόσει πίσω τή γῆ στούς τσιφλικάδες, τίς φάμπρικες καί τά ἐργοστάσια στούς τραπεζίτες, τήν ἐξουσία στή μοναρχία.* Οἱ γερμανοί στρατηγοί θέλουν νά ἐγκαθιδρύσουν τή δική τους «τάξη» στήν Πετρούπολη καί στό Κίεβο. *Ἡ σοσιαλιστική δημοκρατία τῶν Σοβιέτ βρίσκεται σέ πολύ μεγάλο κίνδυνο.* Ὥς τή στιγμή πού τό προλεταριάτο τῆς Γερμανίας θά ξεσηκωθεῖ καί θά νικήσει, οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες τῆς Ρωσίας ἔχουν τό ἱερό καθῆκον νά ὑπερασπίζουν χωρίς ἐπιφύλαξη τή δημοκρατία τῶν Σοβιέτ ἀπό τίς ὀρδές τῆς ἀστικῆς ἰμπεριαλιστικῆς Γερμανίας. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφασίζει: *1) Ὅλες οἱ δυνάμεις καί τά μέσα τῆς χώρας διατίθενται ὁλοκληρωτικά γιά τήν ἐπαναστατική ἄμυνα. 2) Ὅλα τά Σοβιέτ καί οἱ ἐπαναστατικές ὀργανώσεις ὑποχρεώνονται νά ὑπερασπίζουν κάθε θέση ὥς τήν τελευταία σταγόνα τοῦ αἵματός τους.* 3) Οἱ ὀργανώσεις τῶν σιδηροδρομικῶν καί τά Σοβιέτ πού συνδέονται μ'αὐτές ἔχουν ὑποχρέωση νά ἐμποδίσουν μέ ὅλες τους τίς δυνάμεις τόν ἐχθρό νά χρησιμοποιήσει τό μηχανισμό τῶν μέσων συγκοινω-

νίας· σέ περίπτωση ὑποχώρησης νά καταστρέφονται οἱ σιδηροδρομικές γραμμές, νά ἀνατινάζονται καί νά πυρπολοῦνται τά κτίρια τῶν σιδηροδρόμων· ὅλο τό τροχαῖο ὑλικό—τά βαγόνια καί οἱ ἀτμομηχανές —νά στέλνεται ἀμέσως πρός ἀνατολάς, στά ἐνδότερα τῆς χώρας. 4) Ὅλα τά ἀποθέματα σιτηρῶν, καί γενικά τά ἀποθέματα τροφίμων, καθώς καί κάθε ἀγαθό ἀξίας πού κινδυνεύει νά πέσει στά χέρια τοῦ ἐχθροῦ, πρέπει ὁπωσδήποτε νά καταστρέφεται· ὁ ἔλεγχος γιά τήν ἐκπλήρωση τῶν παραπάνω ἀνατίθεται στά τοπικά Σοβιέτ μέ προσωπική εὐθύνη τῶν προέδρων τους. 5) Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες στήν Πετρούπολη, στό Κίεβο καί σέ ὅλες τίς πόλεις, τίς κωμοπόλεις, τά κεφαλοχώρια καί τά χωριά πού βρίσκονται στή γραμμή τοῦ νέου μετώπου πρέπει νά ἐπιστρατεύσουν τάγματα ἐργασίας γιά τό σκάψιμο χαρακωμάτων, κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση εἰδικῶν στρατιωτικῶν. *6) Στά τάγματα αὐτά πρέπει νά συμπεριληφθοῦν ὅλα τά ἱκανά γιά ἐργασία μέλη τῆς ἀστικῆς τάξης, ἄντρες καί γυναῖκες, κάτω ἀπό τήν ἐπιτήρηση τῶν κοκκινοφρουρῶν· ὅποιος ἀντιστέκεται, νά τουφεκίζεται.* 7) Ὅλα τά ἔντυπα, πού ἀντιδροῦν στό ἔργο τῆς ἐπαναστατικῆς ἄμυνας καί τάσσονται μέ τό μέρος τῆς γερμανικῆς ἀστικῆς τάξης, καθώς καί ὅσα προσπαθοῦν νά ἐπωφεληθοῦν ἀπό τήν ἐπιδρομή τῶν ἰμπεριαλιστικῶν ὀρδῶν γιά νά ἀνατρέψουν τή Σοβιετική ἐξουσία, κλείνονται· οἱ ἱκανοί πρός ἐργασία συντάκτες καί συνεργάτες αὐτῶν τῶν ἐντύπων ἐπιστρατεύονται γιά τό σκάψιμο χαρακωμάτων καί γιά ἄλλα ἀμυντικά ἔργα. *8) Οἱ πράκτορες τοῦ ἐχθροῦ, οἱ κερδοσκόποι, οἱ πλιατσικολόγοι, οἱ ἀλῆτες, ὅσοι κάνουν ἀντεπαναστατική προπαγάνδα, οἱ κατάσκοποι τῶν γερμανῶν ἐκτελοῦνται ἐπιτόπου.*

Ἡ σοσιαλιστική πατρίδα σέ κίνδυνο! Ζήτω ἡ σοσιαλιστική πατρίδα! Ζήτω ἡ διεθνής σοσιαλιστική ἐπανάσταση!

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

21 τοῦ Φλεβάρη 1918.
Πετρούπολη.

*«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 32,
22 (9) τοῦ Φλεβάρη 1918, καί
« Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 31,
22 (9) τοῦ Φλεβάρη 1918*

*Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»*

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑ·Ι·ΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ «Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΑΤΡΙΔΑ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ!»

Γιά τή σωστή καί αὐστηρή ἐκτέλεση τοῦ διατάγματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού ἐκδόθηκε στίς 21 τοῦ Φλεβάρη, ἀποφασίζεται:

(1) Κάθε ἐργάτης, ἀφοῦ δουλέψει 8 ὧρες τό εἰκοσιτετράωρο, εἶναι ὑποχρεωμένος νά δουλεύει τρεῖς ὧρες καθημερινά (ἤ $4^1/_2$ ὧρες τό εἰκοσιτετράωρο, μέ δικαίωμα ἀνάπαυσης κάθε τρίτη μέρα) στό στρατιωτικό ἤ διοικητικό τομέα.

(2) Ὁποιοσδήποτε ἀνήκει στήν τάξη τῶν πλουσίων ἤ στίς εὔπορες ὁμάδες (μέ εἰσόδημα ὄχι μικρότερο ἀπό 500 ρούβλια τό μήνα, ἤ μέ χρηματικό ἀπόθεμα ὄχι μικρότερο ἀπό 1500 ρ.), εἶναι ὑποχρεωμένος νά ἐφοδιαστεῖ ἀμέσως μέ *ἐργατικό βιβλιάριο*, ὅπου νά σημειώνεται κάθε βδομάδα, ἄν ἔχει ἐκπληρώσει τή στρατιωτική ἤ διοικητική ἐργασία πού τοῦ ἀναλογοῦσε. Τίς ἐγγραφές στό βιβλιάριο τίς κάνει τό συνδικάτο τῶν ἐργατῶν, τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν ἤ τό ἐπιτελεῖο τοῦ τοπικοῦ τμήματος τῆς Κόκκινης φρουρᾶς, ἀνάλογα μέ τό ποῦ ἀνήκει ὁ καθένας.

Τά ἐργατικά βιβλιάρια χορηγοῦνται στούς εὔπορους ἔναντι 50 ρουβλιῶν τό ἕνα.

(3) Τά πρόσωπα πού δέν εἶναι ἐργάτες, πού δέν ἀνήκουν ὅμως στίς εὔπορες τάξεις, εἶναι ἐπίσης ὑποχρεωμένα νά ἔχουν ἐργατικό βιβλιάριο, πού τούς χορηγεῖται ἔναντι 5 ρουβλιῶν (ἤ ἔναντι 1 ρουβλιοῦ, δηλαδή στό κόστος του).

Στά ἐργατικά βιβλιάρια τῶν εὔπορων ἀνοίγονται στῆλες, ὅπου καταχωροῦνται κάθε βδομάδα συνολικά τά ἔσοδα καί τά ἔξοδα.

Ὁ μή ἐφοδιασμός μέ ἐργατικό βιβλιάριο, ἤ ἡ καταχώρηση ἀνακριβῶν στοιχείων (καί πολύ περισσότερο ἡ καταχώρηση ψεύτικων στοιχείων) τιμωρεῖται σύμφωνα μέ τούς νόμους πού ἰσχύουν σέ καιρό πολέμου.

Ὅλοι, ὅσοι ἔχουν ὅπλα πρέπει νά ἐφοδιαστοῦν μέ νέα ἄδεια (α) ἀπό τήν τοπική ἐπιτροπή κατοικίας τους· β) ἀπό τά ὄργανα πού ἀναφέρονται στήν § 2. Χωρίς αὐτές τίς δυό ἄδειες ἀπαγορεύεται ἡ κατοχή ὅπλων· ἡ παραβίαση αὐτῆς τῆς διάταξης τιμωρεῖται μέ τουφεκισμό.

Ἡ ἴδια ποινή ἐπιβάλλεται καί γιά ἀπόκρυψη ἀποθεμάτων τροφίμων.

Γιά τή σωστή ὀργάνωση τοῦ ἐπισιτισμοῦ *ὅλοι* οἱ πολίτες ἔχουν ὑποχρέωση νά συνενώνονται σέ *καταναλωτικές ἑνώσεις*, κατοικ ...*

Γράφτηκε στίς 21 ἤ 22 τοῦ Φλεβάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1927 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 293

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ἐδῶ τό χειρόγραφο διακόπτεται. *Ἡ Σύντ.*

ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΩΡΑ[142]

Βασανιστική άρρώστια ή ψώρα. Καί όταν πιάνει τούς άνθρώπους ή ψώρα τής έπαναστατικής λογοκοπίας, τότε καί μόνο τό θέαμα αύτής τής άρρώστιας σού προξενεΐ άφόρητα βάσανα.

'Αλήθειες άπλές, καθαρές, κατανοητές, όλοφάνερες γιά κάθε έκπρόσωπο τών έργαζόμενων μαζών, άλήθειες πού φαίνονται άναμφισβήτητες διαστρεβλώνονται άπό έκείνους πού έχουν προσβληθεΐ άπό τό είδος τής ψώρας πού έξετάζουμε. Συχνά ή διαστρέβλωση αύτή προέρχεται άπό τά πιό καλά, τά πιό εύγενικά καί τά πιό ύψηλά κίνητρα, «άπλώς καί μόνο» έπειδή δέν έχουν καλοχωνέψει όρισμένες θεωρητικές άλήθειες ή τίς έπαναλαβαίνουν άδέξια σάν μικρά παιδιά, ή παπαγαλίστικα σάν μαθητούδια, όχι έκεΐ πού χρειάζεται (δέν καταλαβαίνουν οί άνθρωποι, όπως λέμε, «πού ταιριάζει τό καθετί»), άπ'αύτό όμως ή ψώρα δέν παύει νά είναι άσχημη ψώρα.

Λογουχάρη, τί μπορεΐ νά είναι πιό άναμφισβήτητο καί πιό καθαρό άπό τήν παρακάτω άλήθεια: ότι μιά κυβέρνηση πού θά έδινε τή Σοβιετική έξουσία, τή γή, τόν έργατικό έλεγχο καί τήν *είρήνη* σ'ένα λαό βασανισμένο άπό τρίχρονο ληστρικό πόλεμο θά ήταν άκατανίκητη; 'Η είρήνη είναι τό βασικό. Άν ύστερα άπό *φιλότιμες* προσπάθειες πού έγιναν γιά νά έξασφαλιστεΐ μιά γενική καί δίκαιη είρήνη φάνηκε, φάνηκε στήν πράξη, πώς τέτια είρήνη δέν είναι δυνατό νά έξασφαλιστεΐ *τώρα*, τότε ό κάθε μουζίκος θά καταλάβαινε πώς είμαστε άναγκασμένοι νά δεχτούμε όχι μιά γενική, άλλά μιά χωριστή (ίδιαίτερη) καί άδικη είρήνη. 'Ο κάθε μουζίκος, άκόμη κι'ό πιό καθυστερημένος καί άγράμματος, θά τό καταλάβαινε αύτό καί θά *έκτιμούσε* τήν κυβέρνηση πού θά τού έδινε έστω καί μιά τέτια είρήνη.

'Ορισμένοι μπολσεβίκοι έπρεπε νά προσβληθούν άπό τή σιχαμερή ψώρα τής λογοκοπίας γιά νά ξεχάσουν αύτό τό πράγμα

καί νά προκαλέσουν τήν πολύ δικαιολογημένη δυσαρέσκεια τῶν ἀγροτῶν ἀπέναντί τους, ὅταν αὐτή ἡ ψώρα ὁδήγησε σ'ἕναν καινούργιο πόλεμο τῆς ληστρικῆς Γερμανίας ἐνάντια στήν ἐξαντλημένη Ρωσία. Μέ τί γελοῖες καί ἀξιοθρήνητες «θεωρητικές» χαζομάρες καί σοφιστεῖες σκεπάζουν τήν ψώρα, τό ἔδειξα στό ἄρθρο μου: «Γιά τήν ἐπαναστατική λογοκοπία» («Πράβντα» τῆς 21 (8) τοῦ Φλεβάρη)*. Δέν θά τό ἀνάφερα αὐτό, ἄν ἡ ἴδια αὐτή ψώρα δέν παρουσιαζόταν σήμερα (τί κολλητική ἀρρώστια!) σέ ἄλλο μέρος.

Γιά νά ἐξηγήσω πῶς συνέβηκε αὐτό, θά φέρω στήν ἀρχή ἕνα μικρό παράδειγμα, ὅσο τό δυνατό πιό ἁπλό καί καθαρό, χωρίς «θεωρία» —ὅταν ἡ ψώρα παρουσιάζεται σάν «θεωρία» τό πράγμα καταντάει ἀνυπόφορο —χωρίς σοφά λόγια, χωρίς τίποτε τό ἀκατανόητο γιά τίς μάζες.

Ἄς ὑποθέσουμε πώς ὁ Καλιάγεφ, γιά νά σκοτώσει τόν τύραννο καί τό τέρας, προμηθεύεται ἕνα περίστροφο ἀπό τό χειρότερο παλιάνθρωπο, κλέφτη, ληστή καί τοῦ ὑπόσχεται νά τοῦ δόσει σέ ἀντάλλαγμα τῆς ὑπηρεσίας του ψωμί, λεφτά, βότκα.

Μποροῦμε νά κατηγορήσουμε τόν Καλιάγεφ γιά «συναλλαγή μέ ληστή» μέ σκοπό ν'ἀποκτήσει φονικά ὅπλα; Κάθε λογικός ἄνθρωπος θά πεῖ: δέν μποροῦμε. Ἄν ὁ Καλιάγεφ δέν μποροῦσε ἀπό πουθενά ἀλλοῦ νά προμηθευτεῖ περίστροφο, ἄν ἡ πράξη τοῦ Καλιάγεφ εἶναι πραγματικά μιά πράξη τίμια (φόνος τυράννου καί ὄχι φόνος γιά ληστεία) τότε δέν πρέπει νά καταδικάσουμε τόν Καλιάγεφ γιά τόν τρόπο πού βρῆκε τό περίστροφο, ἀλλά νά τόν ἐπιδοκιμάσουμε.

Ἄν ὅμως ἕνας ληστής, μέ σκοπό νά διαπράξει φόνο γιά ληστεία προμηθεύεται περίστροφο ἀπό ἕναν ἄλλο ληστή, δίνοντάς του λεφτά, βότκα, ψωμί, μποροῦμε ἄραγε νά συγκρίνουμε (δέν λέω πιά νά συνταυτίσουμε) *αὐτή* τή «συναλλαγή μ'ἕνα ληστή» μέ τή συναλλαγή πού ἔκανε ὁ Καλιάγεφ;

Ὄχι. Ὁ καθένας πού δέν τά ἔχει χαμένα καί δέν ἔχει προσβληθεῖ ἀπό τήν ψώρα, θά συμφωνήσει πώς δέν μπορεῖ. Ὁ κάθε μουζίκος, ἄν θά ἔβλεπε ἕνα «διανοούμενο» πού προσπαθεῖ νά ξεφύγει μέ τή λογοκοπία ἀπό μιά τόσο ὁλοφάνερη ἀλήθεια, θά τοῦ ἔλεγε: ἡ ἀφεντιά σου δέν εἶσαι γιά νά κυβερνᾶς τό κράτος, καλύτερα νά πᾶς νά γραφτεῖς παλιάτσος στό τσίρκο, ἤ ἁπλῶς νά πᾶς νά κάνεις ἕνα ζεστό μπάνιο, νά καθαριστεῖς ἀπό τήν ψώρα.

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 343-353. *Ἡ Σύντ.*

Ἄν λοιπόν ὁ Κέρενσκι, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς κυρίαρχης ἀστικῆς τάξης, δηλ. τῆς τάξης τῶν ἐκμεταλλευτῶν, κλείνει συμφωνία μέ τούς ἀγγλογάλλους ἐκμεταλλευτές, γιά νά τοῦ δόσουν ὁπλισμό καί πατάτες καί ταυτόχρονα κρύβει ἀπό τό λαό τά σύμφωνα πού ὑπόσχονταν (σέ περίπτωση νίκης) στόν ἕνα ληστή τήν Ἀρμενία, τή Γαλικία, τήν Κωνσταντινούπολη, στόν ἄλλο τή Βαγδάτη, τή Συρία κτλ., εἶναι ἄραγε δύσκολο νά καταλάβουμε πώς ἡ συμφωνία αὐτή εἶναι ληστρική, ἀγύρτικη, βρωμερή ἀπομέρους τοῦ Κέρενσκι καί τῶν φίλων του;

Ὄχι. Αὐτό δέν εἶναι καθόλου δύσκολο νά τό καταλάβουμε. Ὁ κάθε μουζίκος θά τό καταλάβει, ἀκόμη καί ὁ πιό καθυστερημένος καί ὁ πιό ἀγράμματος.

Κι᾿ἄν λοιπόν ὁ ἐκπρόσωπος τῆς τάξης τῶν ἐκμεταλλευομένων, τῶν καταπιεζομένων μετά τήν ἀνατροπή τῶν ἐκμεταλλευτῶν ἀπό τήν τάξη αὐτή, δημοσίευσε καί κατάγγειλε ὅλα τά μυστικά καί ληστρικά σύμφωνα, ἔχει ὅμως ὑποστεῖ ληστρική ἐπίθεση ἀπομέρους τῶν ἰμπεριαλιστῶν τῆς Γερμανίας, μποροῦμε μήπως νά κατηγορήσουμε τόν ἐκπρόσωπο αὐτό γιά «συναλλαγή μέ τούς ληστές» ἀγγλογάλλους, γιατί παίρνει ἀπ᾿αὐτούς ὁπλισμό καί πατάτες ἔναντι χρημάτων ἤ ξυλείας κτλ.; Μποροῦμε μήπως αὐτή τή συναλλαγή νά τή θεωρήσουμε ἄτιμη, ἐπονείδιστη, βρωμερή;

Ὄχι, δέν μποροῦμε. Κάθε λογικός ἄνθρωπος θά τό καταλάβει αὐτό καί θά γελάσει μέ τούς παλιάτσους πού θά σκαρφίζονταν νά ἀποδείξουν «ἀρρρρχοντικά» καί μέ ἐπιστημονικό ὕφος, ὅτι «οἱ μάζες δέν θά καταλάβουν» τή διαφορά τοῦ ληστρικοῦ πολέμου τοῦ ἰμπεριαλιστῆ Κέρενσκι (καί τίς ἄτιμες συναλλαγές του μέ τούς ληστές γιά τό μοίρασμα τῆς ἀπό κοινοῦ ἁρπαγμένης λείας) ἀπό τή συναλλαγή τῆς μπολσεβίκικης κυβέρνησης μέ τούς ληστές ἀγγλογάλλους, πού ζητάει ὁ Καλιάγεφ, γιά νά πάρει ἀπ᾿αὐτούς ὁπλισμό καί πατάτες καί νά ἀποκρούσει τό γερμανό ληστή.

Κάθε λογικός ἄνθρωπος θά πεῖ: τό νά προμηθευτεῖς ὅπλο, ἀγοράζοντάς το ἀπό ἕνα ληστή γιά ληστρικούς σκοπούς, εἶναι βρωμιά καί παλιανθρωπιά, τό νά ἀγοράζεις ὅμως ἀπό τόν ἴδιο ληστή ὅπλο γιά νά διεξάγεις ἕνα δίκαιο ἀγώνα ἐνάντια στόν ἐπιδρομέα εἶναι πράγμα ἀπολύτως νόμιμο. Μόνο ναζιάρες δεσποινίδες καί ἐπιτηδευμένοι νεαροί, πού «διάβασαν στά βιβλία» καί δέν ἔμαθαν παρά νά κάνουν καμώματα, μποροῦν νά βλέπουν αὐτό τό πράγμα σάν κάτι «βρώμικο». Ἐκτός ἀπ᾿αὐτές τίς κατηγορίες ἀνθρώπων, μποροῦν ἴσως νά πέσουν σέ παρόμοιο «λάθος» καί οἱ ἄρρωστοι ἀπό ψώρα.

Καί ὁ γερμανός ἐργάτης θά καταλάβει ἄραγε τή διαφορά ἀνάμεσα στά ὅπλα πού ἀγόρασε ὁ Κέρενσκι ἀπό τούς ἀγγλογάλλους ληστές γιά νά ἀποσπάσει ἀπό τούς τούρκους τήν Κωνσταντινούπολη, ἀπό τήν Αὐστρία τή Γαλικία, ἀπό τούς γερμανούς τήν 'Ανατολική Πρωσία ... καί στά ὅπλα πού ἀγόρασαν οἱ μπολσεβίκοι ἀπό τούς ἴδιους ληστές γιά νά ἀποκρούσουν τόν Γουλιέλμο, ὅταν αὐτός ἔριξε τά στρατεύματά του ἐνάντια στή σοσιαλιστική Ρωσία πού πρότεινε σέ ὅλους ἔντιμη καί δίκαιη εἰρήνη, ἐνάντια στή Ρωσία πού δήλωσε ὅτι ὁ πόλεμος τέλειωσε;

Πρέπει νά πιστεύουμε πώς ὁ γερμανός ἐργάτης θά τό «καταλάβει», πρῶτο, γιατί εἶναι ἐργάτης μυαλωμένος καί μορφωμένος, δεύτερο, γιατί ἔμαθε νά ζεῖ σέ συνθῆκες πολιτισμοῦ καί καθαριότητας καί δέν ὑποφέρει οὔτε ἀπό τή ρωσική ψώρα γενικά, οὔτε ἀπό τήν ψώρα τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας εἰδικά.

'Υπάρχει διαφορά ἀνάμεσα στό φόνο γιά ληστεία καί στό φόνο ἑνός δυνάστη;

'Υπάρχει διαφορά ἀνάμεσα στόν πόλεμο δυό ληστρικῶν ὁμάδων γιά τό μοίρασμα τῆς λείας καί στό δίκαιο πόλεμο γιά τήν ἀπόκρουση τῆς ἐπίθεσης τοῦ ληστῆ ἐνάντια σ'ἕνα λαό πού ἀνάτρεψε τούς ληστές;

'Η κρίση γιά τό ἄν ἐνεργῶ σωστά ἤ ἄσχημα, ὅταν προμηθεύομαι ὅπλα ἀπό τό ληστή, δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τό σκοπό καί τόν προορισμό αὐτοῦ τοῦ ὅπλου; 'Από τή χρησιμοποίησή του γιά ἄδικο καί ἄτιμο ἤ γιά δίκαιο καί τίμιο πόλεμο;

Οὔφ! Ἄσχημη ἀρρώστια ἡ ψώρα. Καί δύσκολο τό ἐπάγγελμα τοῦ ἀνθρώπου πού τοῦ ἔλαχε νά κάνει ζεστό μπάνιο σέ ψωριασμένους...

P. S. Οἱ βορειοαμερικανοί στόν ἀπελευθερωτικό τους ἀγώνα ἐνάντια στήν 'Αγγλία στό τέλος τοῦ 18ου αἰώνα χρησιμοποιοῦσαν τή βοήθεια ἑνός ἀνταγωνιστῆ τῆς 'Αγγλίας καί ἀποικιακοῦ ληστῆ τοῦ ἴδιου τύπου μ'αὐτή, τή βοήθεια τοῦ ἰσπανικοῦ καί τοῦ γαλλικοῦ κράτους. Λένε πώς βρέθηκαν «ἀριστεροί μπολσεβίκοι» πού βάλθηκαν νά γράψουν «ἐπιστημονική διατριβή» γιά τή «βρωμερή συναλλαγή» αὐτῶν τῶν ἀμερικανῶν...

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύτηκε στίς 22 (9) τοῦ Φλεβάρη 1918
στήν ἀπογευματινή ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 33
'Υπογραφή: Κάρποφ

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Ν. ΠΟΝΤΜΠΕΛΣΚΙ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ ΜΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ 22 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918[143]

᾿Εξακριβωμένες καινούργιες πληροφορίες δέν ἔχω, ἐκτός ἀπό τό ὅτι οἱ γερμανοί, μιλώντας γενικά, προωθοῦνται σταθερά, γιατί δέν συναντοῦν ἀντίσταση. Θεωρῶ πώς ἡ κατάσταση εἶναι ἐξαιρετικά σοβαρή, κι᾿ἡ παραμικρή καθυστέρηση ἀπό τήν πλευρά μας εἶναι ἀπαράδεκτη. ῾Οσοναφορᾶ τήν πληροφορία γιά τή μή συμμετοχή τῆς Αὐστροουγγαρίας στόν πόλεμο, ἐγώ προσωπικά, σέ ἀντίθεση μέ τόν Τρότσκι, θεωρῶ ὅτι ἡ πληροφορία αὐτή δέν εἶναι ἐξακριβωμένη, λένε ὅτι ἄκουσαν ἀπό ἀσύρματο καί πώς ὑπῆρχαν τηλεγραφήματα σχετικά μ᾿αὐτό ἀπό τή Στοκχόλμη, ὅμως ἐγώ δέν εἶδα τέτια ντοκουμέντα.

Λένιν

«᾿Ιζβέστιγια τῶν Σοβιέτ πόλης καί περιοχῆς Μόσχας τῶν ᾿Εργατῶν, Στρατιωτῶν καί ᾿Αγροτῶν Βουλευτῶν», ἀρ. φύλ. 31, 23 (10) τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς τηλεγραφικῆς ταινίας

ΕΙΡΗΝΗ Ή ΠΟΛΕΜΟΣ;

Ἡ ἀπάντηση τῶν γερμανῶν, ὅπως βλέπουν οἱ ἀναγνῶστες, μᾶς βάζει ὅρους εἰρήνης ἀκόμη πιό βαρεῖς ἀπ'ὅ,τι στό Μπρέστ-Λιτόβσκ. Καί παρόλα αὐτά, ἐγώ πιστεύω ἀπόλυτα πώς μόνο τό ὁλοκληρωτικό ζάλισμα ἀπό τήν ἐπαναστατική λογοκοπία μπορεῖ νά σπρώξει μερικούς νά ἀρνηθοῦν νά ὑπογράψουν αὐτούς τούς ὅρους. Καί γι'αὐτό ἄρχισα μέ τά ἄρθρα μου στήν «Πράβντα» «Γιά τήν ἐπαναστατική λογοκοπία» καί «Γιά τήν ψώρα»* (μέ τήν ὑπογραφή Κάρποφ) ἀμείλικτο ἀγώνα ἐνάντια στήν ἐπαναστική λογοκοπία, ἀκριβῶς γιατί τή θεωροῦσα καί τή θεωρῶ καί τώρα σάν τό μεγαλύτερο κίνδυνο γιά τό Κόμμα μας (καί συνεπῶς καί γιά τήν ἐπανάσταση). Στήν ἱστορία ἔτυχε πολλές φορές, ἐπαναστατικά κόμματα πού ἐφάρμοζαν αὐστηρά τά ἐπαναστατικά συνθήματα, νά προσβληθοῦν ἀπό τήν ἀρρώστια τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας καί νά χαθοῦν ἀπ'αὐτή τήν αἰτία.

Ὥς τώρα προσπαθοῦσα νά πείσω τό Κόμμα νά παλέψει ἐνάντια στήν ἐπαναστατική λογοκοπία. Τώρα εἶμαι ὑποχρεωμένος νά τό κάνω αὐτό ἀνοιχτά. Γιατί—ἀλίμονο!—οἱ χειρότερες προβλέψεις μου ἐπαληθεύτηκαν.

Στίς 8 τοῦ Γενάρη 1918, σέ συγκέντρωση ὅπου πῆραν μέρος 60 περίπου ἀπό τά πιό σημαίνοντα κομματικά στελέχη τῆς Πετρούπολης, διάβασα τίς «θέσεις γιά τήν ἄμεση σύναψη χωριστῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις» (17 θέσεις πού θά δημοσιευτοῦν αὔριο κιόλας). Στίς θέσεις αὐτές (§ 13) εἶχα ἤδη κηρύξει τόν πόλεμο ἐνάντια στήν ἐπαναστατική λογοκοπία, καί τό ἔκανα

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 343-353, 361-364. *Ἡ Σύντ.*

αὐτό μέ τόν πιό λεπτό καί συντροφικό τρόπο (σήμερα κατακρίνω πολύ αὐτή μου τή λεπτότητα). Εἶπα πώς ἡ πολιτική τῆς ἀπόκρουσης τῆς εἰρήνης πού μᾶς προτείνουν «θά ἀνταποκρινόταν, ἴσως, στόν πόθο ἑνός ἀνθρώπου γιά τό ὡραῖο, τό ἐντυπωσιακό καί λαμπερό, δέν θά ἔπαιρνε ὅμως καθόλου ὑπόψη της τόν ἀντικειμενικό συσχετισμό τῶν ταξικῶν δυνάμεων καί τῶν ὑλικῶν παραγόντων στή σημερινή στιγμή τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης πού ἔχει ἀρχίσει»*.

Στή 17η θέση ἔγραφα πώς, ἄν ἀρνηθοῦμε νά ὑπογράψουμε τήν εἰρήνη πού μᾶς προτείνουν, τότε «πολύ μεγάλες ἧττες θά ἀναγκάσουν τή Ρωσία νά κλείσει ἀκόμη πιό ἀσύμφορη χωριστή εἰρήνη».

Τά πράγματα ἦρθαν ἀκόμη χειρότερα, γιατί ὁ στρατός μας πού ὑποχωρεῖ καί ἀποστρατεύεται ἀρνεῖται ὁλότελα νά πολεμήσει.

Μόνο μιά ἀσυγκράτητη λογοκοπία μπορεῖ νά σπρώχνει τή Ρωσία, μέσα σέ τέτιες συνθῆκες τή στιγμή αὐτή σέ πόλεμο, κι'ἐγώ, προσωπικά, δέν θά παρέμενα φυσικά οὔτε δευτερόλεπτο οὔτε στήν κυβέρνηση, οὔτε στήν ΚΕ τοῦ Κόμματός μας, ἄν ἐπικρατοῦσε ἡ πολιτική τῆς λογοκοπίας.

Τώρα ἡ πικρή ἀλήθεια φάνηκε τόσο τρομερά καθαρά, πού εἶναι ἀδύνατο νά μήν τή δεῖ κανείς. Ὅλη ἡ ἀστική τάξη τῆς Ρωσίας ἀγάλλεται καί πανηγυρίζει, γιατί ἔρχονται οἱ γερμανοί. Μόνο τυφλοί ἤ ζαλισμένοι ἀπό τή λογοκοπία μποροῦν νά κλείσουν τά μάτια καί νά μή βλέπουν ὅτι ἡ πολιτική τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου (*χωρίς στρατό...*) χύνει νερό στό μύλο τῆς ἀστικῆς μας τάξης. Στό Ντβίνσκ οἱ ρῶσοι ἀξιωματικοί γυρίζουν ἤδη μέ ἐπωμίδες.

Στή Ρέζιτσα οἱ καπιταλιστές ὑποδέχτηκαν μέ χαρά καί ἀγαλλίαση τούς γερμανούς. Στήν Πετρούπολη, στή λεωφόρο Νιέβσκι καί στίς ἀστικές ἐφημερίδες («Ρέτς», «Ντιέλο Ναρόντα», «Νόβι Λούτς» κ.ἄ.) δέν μποροῦν νά κρύψουν τόν ἐνθουσιασμό τους γιά τήν ἐπικείμενη ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἀπό τούς γερμανούς.

Ἄς τό ξέρουν ὅλοι: ὅποιος εἶναι ἐνάντια στήν ἄμεση σύναψη εἰρήνης, ἔστω καί μέ τούς πιό βαρεῖς ὅρους, χαντακώνει τή Σοβιετική ἐξουσία.

Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά περάσουμε ἀπό μιά εἰρήνη μέ

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 248. *Ἡ Σύντ.*

βαρεῖς ὅρους. Ἡ εἰρήνη αὐτή δέν θά σταματήσει τήν ἐπανάσταση στή Γερμανία καί στήν Εὐρώπη. Θά ἀρχίσουμε νά ἑτοιμάζουμε τόν ἐπαναστατικό στρατό ὄχι μέ λογοκοπία καί ἐπιφωνήματα (ὅπως τόν ἑτοίμασαν ἐκεῖνοι πού ἀπό τίς 7 τοῦ Γενάρη δέν ἔκαναν τίποτε, οὔτε κάν δοκίμασαν νά σταματήσουν τά στρατεύματά μας, πού φεύγουν ἄτακτα), *ἀλλά μέ ὀργανωτική δουλιά,* μέ ἔργα, δημιουργώντας ἕνα σοβαρό, παλλαϊκό, ἰσχυρό στρατό.

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύτηκε στίς 23 (10) τοῦ Φλεβάρη 1918
στήν ἀπογευματινή ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 34
Ὑπογραφή: Λ έ ν ι ν

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 23 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918[144]

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1

῾Ο σύντρ. Λένιν θεωρεῖ ὅτι ἡ πολιτική τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας τέλειωσε. Ἄν ἡ πολιτική αὐτή θά συνεχιστεῖ τώρα, τότε ἀποχωρεῖ καί ἀπό τήν κυβέρνηση καί ἀπό τήν ΚΕ. Γιά ἕναν ἐπαναστατικό πόλεμο χρειάζεται στρατός, ὁ ὁποῖος δέν ὑπάρχει. Συνεπῶς, πρέπει νά δεχτοῦμε τούς ὅρους.

2

Σύντρ. Λένιν. Μερικοί σύντροφοι μέ κατηγόρησαν γιά τό τελεσίγραφο. Τό βάζω αὐτό σέ ἔσχατη ἀνάγκη. Ἄν τά μέλη τῆς ΚΕ μιλᾶνε γιά διεθνή ἐμφύλιο πόλεμο, τότε αὐτό εἶναι χλευασμός. ᾽Εμφύλιος πόλεμος ὑπάρχει στή Ρωσία, ὅμως δέν ὑπάρχει στή Γερμανία. ῾Η ζύμωσή μας παραμένει. Κάνουμε δουλιά ζύμωσης ὄχι μέ τά λόγια, ἀλλά μέ τήν ἐπανάσταση. Κι᾽αὐτό παραμένει. ῾Ο Στάλιν δέν ἔχει δίκιο ὅταν λέει πώς μπορεῖ νά μήν ὑπογράψουμε. Πρέπει νά ὑπογράψουμε τούς ὅρους αὐτούς. Ἄν ἐσεῖς δέν τούς ὑπογράψετε, τότε θά ὑπογράψετε τή θανατική καταδίκη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας μετά ἀπό τρεῖς ἑβδομάδες. Οἱ ὅροι αὐτοί δέν θίγουν τή Σοβιετική ἐξουσία. Δέν ἔχω οὔτε τήν παραμικρή ἀμφιβολία. Δέν βάζω τό τελεσίγραφο γιά νά τό ἀποσύρω. Δέν θέλω ἐπαναστατική λογοκοπία. ῾Η ἐπανάσταση στή Γερμανία ἀκόμη δέν ὡρίμασε. Αὐτό ἀπαιτεῖ μῆνες. Πρέπει νά δεχτοῦμε τούς ὅρους. Ἄν μετά θά ἔχουμε καινούργιο τελεσίγραφο, τότε αὐτό θά εἶναι σέ καινούργια κατάσταση.

3

Σύντρ. Λένιν. Κι᾿ ἐγώ ἐπίσης θεωρῶ ἀναγκαῖο νά ἑτοιμάσουμε τόν ἐπαναστατικό πόλεμο. Τή συμφωνία μπορεῖ νά τή συζητήσουμε καί θά τή συζητήσουμε. Ἡ ἀποστράτευση ἐδῶ ἔχει καθαρά στρατιωτική ἔννοια. Πρίν τόν πόλεμο εἴχαμε κι᾿ ἐμεῖς ἐπίσης στρατό. Γιά τόν ἐπαναστατικό πόλεμο χρειάζεται νά ἑτοιμαστοῦμε σοβαρά. Δέν ἔχω ταλάντευση οὔτε γιά ἕνα δευτερόλεπτο ὅτι ἡ μάζα εἶναι ὑπέρ τῆς εἰρήνης.

4

Ὁ Λένιν προτείνει γιά ψηφοφορία: 1) ἄν πρέπει νά γίνουν δεκτές ἀμέσως οἱ γερμανικές προτάσεις, 2) ἄν πρέπει νά ἑτοιμαστεῖ ἀμέσως ὁ ἐπαναστατικός πόλεμος, 3) ἄν πρέπει νά γίνει ἀμέσως σφυγμομέτρηση ἀνάμεσα στούς σοβιετικούς ἐκλογεῖς τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας.

5

Ὁ Α. Λόμοφ βάζει τό ἐρώτημα, ἄν ἐπιτρέπει ὁ Βλαντίμιρ Λένιν τή βουβή ἤ τήν ἀνοιχτή ζύμωση ἐνάντια στήν ὑπογραφή τῆς εἰρήνης.

Ὁ σύντρ. Λένιν ἀπαντᾶ καταφατικά.

6

Ἐπειδή μερικά μέλη τῆς ΚΕ δήλωσαν ὅτι θά ἀποχωρήσουν ἀπό ὅλες τίς ὑπεύθυνες σοβιετικές καί κομματικές θέσεις, ὁ Γ. Μ. Σβερντλόφ προτείνει νά παραμείνουν τά μέλη τῆς ΚΕ στίς θέσεις τους μέχρι τό συνέδριο καί νά κάνουν στούς κομματικούς κύκλους τή ζύμωσή τους.

Ὁ σύντρ. Λένιν εἶναι ὑπέρ τῆς συζήτησης τοῦ ζητήματος πού ἔβαλε ὁ Σβερντλόφ, γιατί, πρῶτο, ὑπάρχει προθεσμία τριῶν ἡμερῶν ὥς τήν ὑπογραφή, δεύτερο, δώδεκα μέρες γιά τήν ἐπικύρωση καί, συνεπῶς, μπορεῖ νά πάρουμε τή γνώμη τοῦ Κόμματος, καί ἄν τό Κόμμα ἀποφανθεῖ ἐνάντια στήν ὑπογραφή, τότε δέν θά ἐπακολουθήσει ἐπικύρωση, ἐπειδή ὅμως σήμερα εἴμαστε στριμωγμένοι ἀπό χρόνο, προτείνει νά ἀναβληθεῖ τό ζήτημα ὥς αὔριο.

7

Ὁ Ι. Β. Στάλιν βάζει τό ἐρώτημα, ἄν ἡ ἀποχώρηση ἀπό τά ἀξιώματα σημαίνει στήν πράξη ἀποχώρηση ἀπό τό Κόμμα.

῾Ο σύντρ. Λένιν τονίζει ὅτι ἡ ἀποχώρηση ἀπό τήν ΚΕ δέν σημαίνει ἀποχώρηση ἀπό τό Κόμμα.

8

῾Ο σύντρ. Λένιν προτείνει στούς συντρόφους νά βγοῦν ἀπό τίς συνεδριάσεις κατά τή διάρκεια τῆς ψηφοφορίας καί νά μήν ὑπογράφουν κανένα ντοκουμέντο γιά νά μή φέρουν εὐθύνη, ὅμως νά μήν ἐγκαταλείψουν τή δουλιά στό Σοβιέτ.

Πρωτοδημοσιεύτηκαν:
οἱ ὁμιλίες 1-3 τό 1922 στή Συλλογή ἔργων τοῦ Ν. Λένιν (Β. Οὐλιάνοφ), τόμ. XV·
οἱ ὁμιλίες 4-8 τό 1928 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΕΣΕΡΩΝ ΤΗΣ ΠΚΕΕ. 23 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918[145]

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

῾Ο Λένιν μιλάει ὑπέρ τῆς ὑπογραφῆς τῶν προτάσεων τῶν γερμανῶν. ᾿Αρχίζει, λέγοντας ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία πρέπει νά βλέπει τήν ἀλήθεια κατάματα, ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία πρέπει νά διαπιστώνει πώς εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νά προβληθεῖ ἀντίσταση στούς γερμανούς. ᾿Αναφέρεται στούς προηγούμενους ὁμιλητές, πού ἦταν κατά τῆς ὑπογραφῆς τῆς συνθήκης, δείχνει ὅμως πώς ὁ ἰσχυρισμός ὅτι μποροῦμε νά ὀργανώσουμε στρατό στό συντομότερο χρονικό διάστημα, εἶναι ἐντελῶς ἀστήρικτος· ὁ στρατός δέν θέλει νά πολεμήσει καί κανένας δέν θά τόν ἀναγκάσει νά πολεμήσει· κι᾿ἄν ἀρχίσουμε νά ὀργανώνουμε στρατό, ἄν μαζέψουμε μιά μικρή χούφτα γενναίους ἀγωνιστές καί τούς ρίξουμε στό στόμα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, θά χάσουμε ἔτσι τούς δραστήριους καί ἰδεολόγους ἀγωνιστές πού μᾶς ἔδοσαν τήν ἐλευθερία

Σέ συνέχεια ὁ Λένιν λέει πώς τό ρωσικό μας προλεταριάτο δέν φέρνει καμιά εὐθύνη, ἄν ἡ γερμανική ἐπανάσταση ἄργησε. ῾Η ἐπανάσταση αὐτή θά γίνει, ὅμως ἀκόμη δέν ἔγινε, καί γιά μᾶς ἡ καλύτερη διέξοδος εἶναι νά κερδίσουμε χρόνο· ἄν ὑπογράψουμε αὐτή τή στιγμή τή συνθήκη εἰρήνης, τότε θά μπορέσουμε ἀργότερα μέ δραστήρια ὀργανωτική δουλιά, μέ τήν κατασκευή σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, μέ τήν τακτοποίηση τοῦ ἐπισιτιστικοῦ προβλήματος, νά δημιουργήσουμε ἕναν ἰσχυρό καί σταθερό στρατό γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς ἐπανάστασής μας, καί ὥς τότε θά γίνει ὁπωσδήποτε ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Γερμανία.

Δημοσιεύτηκε στίς 24 (11) τοῦ Φλεβάρη 1918 στήν ἐφημερίδα «᾿Ιζβέστιγια τῶν Σοβιέτ πόλης καί περιοχῆς Μόσχας τῶν ᾿Εργατῶν, Στρατιωτῶν καί ᾿Αγροτῶν Βουλευτῶν», ἀρ. φύλ. 32

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΤΟ ΛΑΘΟΣ;[146]

Οἱ πιό σημαίνοντες καί οἱ πιό ὑπεύθυνοι ἀντίπαλοι τῆς σύναψης χωριστῆς εἰρήνης μέ βάση τούς ὅρους τοῦ Μπρέστ διατύπωσαν τήν οὐσία τῶν ἐπιχειρημάτων τους μέ τόν παρακάτω τρόπο:

«...— — — — — — — — —
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —...»

᾿Εδῶ προβάλλονται τά πιό συμπυκνωμένα, τά πιό σπουδαῖα ἐπιχειρήματα, πού διατυπώνονται σχεδόν μέ μορφή ἀπόφασης. Γιά νά διευκολυνθεῖ ἡ ἀνάλυση τῶν ἐπιχειρημάτων, ἀριθμήσαμε κάθε πρόταση χωριστά.

Κατά τήν ἐξέταση αὐτῶν τῶν ἐπιχειρημάτων, χτυπάει ἀμέσως στά μάτια τό βασικό λάθος αὐτῶν πού τά προβάλλουν. Δέν λένε λέξη γιά τίς συγκεκριμένες συνθῆκες τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου στή δοσμένη στιγμή. Αὐτό πού γιά τούς ὀπαδούς τῆς εἰρήνης ἀποτελεῖ τό κύριο καί βασικό ἐπιχείρημα, δηλαδή τό ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά πολεμήσουμε *τ ώ ρ α*, αὐτό ἀκριβῶς παρακάμπτεται. Σάν ἀπάντηση — σάν ἀπάντηση ἔστω καί στίς θέσεις μου, πού ἀπό τίς 8 τοῦ Γενάρη* καί δῶ εἶναι πολύ γνωστές σ᾿αὐτούς — παρατίθενται ἀποκλειστικά *γενικοί* συλλογισμοί, ἀφηρημένες γνῶμες, πού ἀναπόφευκτα μετατρέπονται σέ λογοκοπία. Γιατί κάθε γενικός ἱστορικός συλλογισμός, ὅταν ἐφαρμόζεται σέ μιά συγκεκριμένη περίπτωση, χωρίς νά γίνεται ἰδιαίτερη ἀνάλυση τῶν συνθηκῶν τῆς περίπτωσης αὐτῆς, καταντάει λογοκοπία.

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 243-252. *Ἡ Σύντ.*

Πάρτε τήν πρώτη θέση. Ὅλη ἡ «οὐσία» της εἶναι μομφή, ἐπιφώνημα, ρητορεία, προσπάθεια «νά ἐξευτελίσει» τόν ἀντίπαλο, ἔκκληση στά αἰσθήματα. Νά τί ἀνόητοι εἶστε, λένε: οἱ ἰμπεριαλιστές σᾶς ἐπιτίθενται, «διακηρύσσοντας» πώς σκοπός τους εἶναι ἡ κατάπνιξη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, κι᾽ἐσεῖς ἀπαντᾶτε μέ τή συγκατάθεση νά κλείσετε εἰρήνη! Μά, ὅπως ξέρουν καλά οἱ ὑποστηρικτές τῶν ἀπόψεων αὐτῶν, τό ἐπιχείρημά μας εἶναι ὅτι μέ τήν ἄρνησή μας νά δεχτοῦμε μιά ἐπαχθή εἰρήνη *διευκολύνουμε ἀκριβῶς* τόν ἐχθρό νά πνίξει τήν προλεταριακή ἐπανάσταση. Καί τό ἐπιχείρημά μας αὐτό ἐνισχύεται (στίς θέσεις μου, λ.χ.) μέ μιά σειρά στοιχεῖα πολύ συγκεκριμένα γιά τήν κατάσταση τοῦ στρατοῦ, γιά τήν ταξική του σύνθεση κτλ. Αὐτοί ἀπόφυγαν καθετί τό συγκεκριμένο καί κατάληξαν ἔτσι σέ καθαρή λογοκοπία. Γιατί, ἄν ὁ ἐχθρός «διακηρύσσει» ὅτι σκοπός του εἶναι νά πνίξει τήν ἐπανάσταση, τότε εἶναι σκάρτος ὁ ἐπαναστάτης ἐκεῖνος πού, ἐκλέγοντας μιά ὁλοφάνερα ἀδύνατη μορφή ἀντίστασης, ἐξασφαλίζει ἀκριβῶς τό πέρασμα ἀπό τή «διακήρυξη» τῶν σκοπῶν τοῦ ἐχθροῦ στήν *πραγματοποίησή* τους.

Δεύτερο ἐπιχείρημα: οἱ «κατηγορίες» δυναμώνουν. Ἐσεῖς, λένε, συμφωνᾶτε νά κλείσετε εἰρήνη μέ τήν πρώτη πίεση τοῦ ἐχθροῦ... Μήπως οἱ ὑποστηρικτές του πιστεύουν στά σοβαρά πώς αὐτό τό ἐπιχείρημα μπορεῖ νά εἶναι πειστικό γιά ἀνθρώπους πού ἀπό τό Γενάρη, πολύ πρίν ἀπό τήν «πίεση», ἀνάλυσαν τό συσχετισμό τῶν δυνάμεων καί τίς συγκεκριμένες συνθῆκες τοῦ πολέμου στήν προκειμένη στιγμή; Μήπως δέν εἶναι λογοκοπία, ὅταν «κατηγορία» θεωροῦν τήν ἀντίρηση ἐνάντια στήν ἀνάλυση;;

Ἡ συγκατάθεση γιά κλείσιμο εἰρήνης στίς συνθῆκες αὐτές, μᾶς λένε, «εἶναι συνθηκολόγηση τοῦ πρωτοπόρου τμήματος τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου μπροστά στή διεθνή ἀστική τάξη».

Πάλι λογοκοπία. Τίς κοινές ἀλήθειες τίς φουσκώνουν τόσο, πού γίνονται ἀνακριβεῖς καί μετατρέπονται σέ ρητορεία. Ἡ γερμανική ἀστική τάξη δέν εἶναι «διεθνής», γιατί οἱ ἀγγλογάλλοι καπιταλιστές *χαιρετίζουν* τήν ἄρνησή μας νά ὑπογράψουμε τήν εἰρήνη. Ἡ «συνθηκολόγηση» γενικά εἶναι κακό πράγμα, ὅμως αὐτή ἡ ἀξιοσέβαστη ἀλήθεια δέν λύνει κάθε χωριστή κατάσταση, γιατί συνθηκολόγηση μποροῦμε νά ὀνομάσουμε ἐπίσης καί τήν ἀποφυγή μιᾶς μάχης, ὅταν οἱ συνθῆκες εἶναι ὁλοφάνερα δυσμενεῖς, *μιά τέτια* ὅμως συνθηκολόγηση εἶναι ὑποχρέωση γιά ἕνα σοβαρό ἐπαναστάτη. Συνθηκολόγηση,

μιλώντας γενικά, ἦταν καί ἡ ἀπόφαση νά πάρουμε μέρος στίς ἐκλογές γιά τήν ΙΙΙ Δούμα, ἡ ὑπογραφή εἰρήνης μέ τόν Στολίπιν, ὅπως ἐκφράζονταν ἐκεῖνο τόν καιρό οἱ «ἀριστεροί» μας ρήτορες.

Εἴμαστε πρωτοπόρο τμῆμα ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐπαναστατικῆς πρωτοβουλίας, αὐτό εἶναι ἀναντίρρητο, ὅμως γιά νά γίνουμε πρωτοπόρο τμῆμα ἀπό τήν ἄποψη τῆς στρατιωτικῆς σύγκρουσης μέ τίς δυνάμεις ἑνός πρωτοπόρου ἰμπεριαλισμοῦ, αὐτό...*

Γράφτηκε στίς 23 ἤ 24 τοῦ Φλεβάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ἐδῶ τό χειρόγραφο διακόπτεται. *Ἡ Σύντ.*

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΚΕΕ 24 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918[147]

Σύντροφοι, οἱ ὅροι πού μᾶς πρότειναν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ εἶναι πρωτάκουστα βαρεῖς, ἀπροσμέτρητα καταπιεστικοί, εἶναι ὅροι ληστρικοί. Οἱ γερμανοί ἰμπεριαλιστές, ἐκμεταλλευόμενοι τήν ἀδυναμία τῆς Ρωσίας, μᾶς βάζουν τό μαχαίρι στό λαιμό. Καί μπροστά σ'αὐτή τήν κατάσταση, γιά νά μή σᾶς κρύψω τήν πικρή ἀλήθεια, πού τήν πιστεύω ἀπόλυτα, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά σᾶς πῶ ὅτι ἄλλη διέξοδο ἐκτός ἀπό τήν ὑπογραφή αὐτῶν τῶν ὅρων δέν ἔχουμε. Καί ὅτι κάθε διαφορετική πρόταση θά προκαλέσει, εἴτε τό θέλουμε εἴτε ὄχι, ἕνα ἀκόμη μεγαλύτερο κακό καί μιά πλήρη παραπέρα ὑποταγή (ἄν μποροῦμε ἐδῶ νά μιλᾶμε γιά βαθμούς ὑποταγῆς) τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας, ὑποδούλωσή της στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό, ἤ θά ἀποτελεῖ μιά θλιβερή προσπάθεια νά ξεφύγουμε μέ λόγια ἀπό μιά ἀπειλητική, ἀφάνταστα δύσκολη, μά ἀναμφισβήτητη πραγματικότητα. Σύντροφοι, ὅλοι σας ξέρετε πολύ καλά, καί πολλοί ἀπό σᾶς καί ἀπό προσωπική πείρα, πώς στή Ρωσία ἔπεσε τό βάρος τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, πού γιά εὐνόητους καί ἀδιαφιλονίκητους λόγους ἦταν πιό τρομερό καί πιό ὀδυνηρό ἀπ'ὅ,τι στίς ἄλλες χῶρες· ξέρετε πώς γι'αὐτό τό λόγο κανένας ἄλλος στρατός δέν ἔχει τόσο ταλαιπωρηθεῖ καί τόσο βασανιστεῖ ἀπό τόν πόλεμο ὅσο ὁ δικός μας στρατός· πώς ὅλες οἱ συκοφαντίες, πού διαδίδει σέ βάρος μας ὁ ἀστικός Τύπος καί τά κόμματα πού τίς ἐνισχύουν ἤ εἶναι ἐχθρικές πρός τή Σοβιετική ἐξουσία, ὅλες οἱ συκοφαντίες πώς δῆθεν οἱ μπολσεβίκοι διάλυσαν τό στρατό, εἶναι κουταμάρες. Θά σᾶς θυμίσω ἀκόμη μιά φορά τήν προκήρυξη πού ἀπηύθυνε

στό στρατό ὁ Κριλένκο, φεύγοντας ἀπό τήν Πετρούπολη, ὅταν ἦταν ἀκόμη ἀνθυπασπιστής ἐπί Κέρενσκι. Στήν προκήρυξη αὐτή πού ἀναδημοσιεύτηκε στήν «Πράβντα» ὁ Κριλένκο ἔλεγε τά παρακάτω: ὄχι ἀνταρσίες, δέν σᾶς καλοῦμε σέ κάτι τέτιο, σᾶς καλοῦμε σέ ὀργανωμένες πολιτικές ἐνέργειες—φροντίστε νά κρατηθεῖτε ὅσο τό δυνατό πιό ὀργανωμένα[148]. Νά τί προπαγάνδα ἔκανε ἕνας ἀπό τούς πιό φλογερούς καί πιό δεμένους μέ τό στρατό ἀντιπροσώπους τῶν μπολσεβίκων. Ὅ,τι μπορούσαμε νά κάνουμε γιά νά συγκρατήσουμε αὐτό τό στρατό, τόν κουρασμένο σέ ἀφάνταστο, σέ ἀνήκουστο βαθμό, ὅ,τι ἦταν δυνατό νά κάνουμε γιά νά γίνει ὁ στρατός αὐτός πιό ἰσχυρός, τό κάναμε. Καί τώρα βλέπουμε πώς παρόλο πού τόν τελευταῖο μήνα, λ.χ., ἀπέφυγα ἀπόλυτα νά ἐκθέσω τήν ἄποψή μου, ἡ ὁποία μποροῦσε νά φανεῖ ἀπαισιόδοξη, μποροῦμε νά δοῦμε πώς παρόλο πού σχετικά μέ τό στρατό εἴπαμε μέσα στόν τελευταῖο μήνα ὅ,τι μποροῦσε νά εἰπωθεῖ καί κάναμε ὅ,τι ἦταν δυνατό νά γίνει γιά νά διευκολυνθεῖ ἡ κατάσταση, ἡ πραγματικότητα μᾶς ἔδειξε πώς ὁ στρατός μας, ὕστερα ἀπό τρία χρόνια πολέμου, σέ καμιά περίπτωση δέν μπορεῖ καί δέν θέλει νά πολεμήσει. Αὐτή εἶναι ἡ βασική, ἁπλή, ἐξόφθαλμη, πάρα πολύ πικρή καί σκληρή, ὅμως ἀπόλυτα ξεκάθαρη αἰτία, πού εἴμαστε ἀναγκασμένοι, ζώντας δίπλα σ'ἕνα ληστή-ἰμπεριαλιστή, νά ὑπογράψουμε τούς ὅρους εἰρήνης, ὅταν αὐτός μᾶς βάζει τό μαχαίρι στό λαιμό. Νά γιατί μιλάω μέ πλήρη συναίσθηση τῆς εὐθύνης πού ἀναλαμβάνω, καί τό ξαναλέω πώς κανένας ἀντιπρόσωπος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας δέν ἔχει τό δικαίωμα νά ξεφύγει ἀπό αὐτή τήν εὐθύνη. Βέβαια, εἶναι εὐχάριστο καί εὔκολο νά μιλᾶς στούς ἐργάτες, στούς ἀγρότες καί στούς στρατιῶτες, ἦταν εὐχάριστο καί εὔκολο νά βλέπεις πώς μετά τήν ἀνατροπή πού ἐπῆλθε τόν Ὀχτώβρη ἡ ἐπανάσταση τραβοῦσε μπροστά, ὅταν ὅμως εἶσαι ὑποχρεωμένος νά ὁμολογήσεις τήν πικρή, σκληρή, ἀναμφισβήτητη ἀλήθεια—τό ἀδύνατο τῆς διεξαγωγῆς ἑνός ἐπαναστατικοῦ πολέμου—τότε δέν ἐπιτρέπεται νά ξεφεύγεις ἀπ'αὐτή τήν εὐθύνη καί πρέπει νά τήν ἀναλάβεις ἀνοιχτά. Νομίζω πώς ἔχω ὑποχρέωση, νομίζω πώς εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐκπληρώσω τό χρέος μου καί νά πῶ ἀπροκάλυπτα αὐτό πού ὑπάρχει, καί γι'αὐτό εἶμαι βέβαιος πώς ἡ ἐργαζόμενη τάξη τῆς Ρωσίας, πού ξέρει τί θά πεῖ πόλεμος, ξέρει πόσο κόστισε αὐτός ὁ πόλεμος στούς ἐργαζόμενους, σέ ποιό βαθμό ἐξασθένισης καί ἐξάντλησης τούς ὁδήγησε, θά νιώσει μαζί μας—γι'αὐτό δέν ἀμφιβάλλω οὔτε στιγμή—πόσο ἀνήκουστα βαρεῖς, σκληροί, ἄτιμοι εἶναι αὐτοί οἱ ὅροι εἰρήνης καί

παρόλα αὐτά θά δικαιώσουν τήν ἐνέργειά μας. Θά ποῦν: ἐσεῖς ἔπρεπε νά προτείνετε καί προτείνατε ὅρους γιά μιά ἄμεση καί δίκαιη εἰρήνη· ἔπρεπε νά χρησιμοποιήσετε κάθε δυνατό μέσο γιά ἀναβολή τῆς σύναψης εἰρήνης, γιά νά δεῖτε μήπως προσχωρήσουν καί ἄλλες χῶρες, μήπως θά ἔλθει σέ βοήθειά μας τό εὐρωπαϊκό προλεταριάτο, χωρίς τή βοήθεια τοῦ ὁποίου δέν μποροῦμε νά πετύχουμε μιά σταθερή σοσιαλιστική νίκη. Ἐμεῖς κάναμε ὅ,τι ἦταν δυνατό γιά νά παρατείνουμε τίς διαπραγματεύσεις, κάναμε μάλιστα καί παραπάνω ἀπ'ὅ,τι ἦταν δυνατό καί συγκεκριμένα μετά τίς διαπραγματεύσεις τοῦ Μπρέστ κηρύξαμε τή λήξη τῆς ἐμπόλεμης κατάστασης, ὄντας βέβαιοι, ὅπως ἦταν βέβαιοι πολλοί ἀπό μᾶς, πώς ἡ κατάσταση τῆς Γερμανίας δέν θά τῆς ἐπιτρέψει νά ἐξαπολύσει μιά ἄγρια καί βάρβαρη ἐπίθεση ἐνάντια στή Ρωσία. Τούτη τή φορά χρειάστηκε νά δοκιμάσουμε μιά βαριά ἥττα, καί τήν ἥττα πρέπει νά ξέρεις νά τή βλέπεις κατάματα. Ναί, ὥς τώρα ἡ ἐπανάσταση τραβοῦσε σέ ἀνοδική γραμμή ἀπό νίκη σέ νίκη· τώρα ἔπαθε μιά βαριά ἥττα. Τό γερμανικό ἐργατικό κίνημα, πού ξεκίνησε μέ τόσο γρήγορους ρυθμούς, ἀνακόπηκε προσωρινά. Ξέρουμε πώς οἱ βασικές αἰτίες τοῦ κινήματος αὐτοῦ δέν ἔχουν ἐκλείψει, πώς μεγαλώνουν καί πώς θά εὐρύνονται ἀναπόφευκτα, γιατί ὁ βασανιστικός πόλεμος παρατείνεται, γιατί ἡ θηριωδία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ ἀποκαλύπτεται σέ ὅλο καί μεγαλύτερη ἔκταση, ὅλο καί πιό ξετσίπωτα, ἀνοίγοντας τά μάτια καί τῶν πιό ξένων, θά ἔλεγε κανείς, πρός τήν πολιτική, ἤ τῶν πιό ἀνίκανων νά καταλάβουν τή σοσιαλιστική πολιτική στίς μάζες. Νά γιατί δημιουργήθηκε αὐτή ἡ ἀπελπιστική καί τραγική κατάσταση, πού μᾶς ὑποχρεώνει νά δεχτοῦμε τώρα τήν εἰρήνη καί θά ὑποχρεώσει τίς ἐργαζόμενες μάζες νά ποῦν: μάλιστα, σωστά ἐνήργησαν, ἔκαναν ὅ,τι μποροῦσαν γιά νά προτείνουν δίκαιη εἰρήνη, ὑποχρεώθηκαν νά δεχτοῦν τήν πιό καταπιεστική καί πικρή εἰρήνη, γιατί δέν ὑπῆρχε ἄλλη διέξοδος γιά τή χώρα. Ἡ κατάσταση τῶν γερμανῶν ἰμπεριαλιστῶν εἶναι τέτια, πού εἶναι ὑποχρεωμένοι νά διεξάγουν ἐνάντια στή Σοβιετική δημοκρατία ἀγώνα ζωῆς ἤ θανάτου. Κι'ἄν τώρα δέν πραγματοποιοῦν τά σχέδιά τους νά βαδίσουν ἐνάντια στήν Πετρούπολη καί τή Μόσχα, αὐτό δέν τό κάνουν μόνο καί μόνο γιατί τά χέρια τους τά ἔχει δεμένα ὁ αἱματηρός καί ἁρπακτικός πόλεμος ἐνάντια στήν Ἀγγλία, καί γιατί ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει ἐσωτερική κρίση. Ὅταν μοῦ λένε ὅτι οἱ γερμανοί ἰμπεριαλιστές μποροῦν αὔριο, μεθαύριο νά βάλουν ἀκόμη χειρότερους ὅρους, ἀπαντῶ πώς πρέπει νά εἴμαστε ἕτοιμοι

γι'αὐτό· φυσικά ἐφόσον ἡ Σοβιετική δημοκρατία ζεῖ δίπλα σέ ἄγριους ληστές, πρέπει νά περιμένει ἐπίθεση. Ἄν τώρα δέν μποροῦμε νά ἀπαντήσουμε μέ πόλεμο, εἶναι γιατί δέν ἔχουμε δυνάμεις καί γιατί πόλεμο δέν μπορεῖς νά διεξάγεις παρά μόνο μαζί μέ τό λαό. Ἄν οἱ ἐπιτυχίες τῆς ἐπανάστασης κάνουν πολλούς συντρόφους μας νά λένε τό ἀντίθετο, αὐτό δέν εἶναι μαζικό φαινόμενο, δέν εἶναι ἡ ἔκφραση τῆς θέλησης καί τῆς γνώμης τῶν πραγματικῶν μαζῶν· ἄν πᾶτε στήν πραγματική ἐργαζόμενη τάξη, στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες, τότε θά δεῖτε καί θά ἀκούσετε μιά μόνη ἀπάντηση, καί συγκεκριμένα: σέ καμιά περίπτωση δέν μποροῦμε νά κάνουμε πόλεμο, δέν ἀντέχουμε, πνιγήκαμε στό αἷμα, ὅπως εἶπε ἕνας φαντάρος. Οἱ μάζες αὐτές θά μᾶς καταλάβουν καί θά μᾶς δικαιώσουν, ὅταν ὑπογράψουμε αὐτή τήν ἀναγκαστική καί πρωτάκουστα βαριά εἰρήνη. Ἴσως ἡ ἀνάπαυλα γιά μιά ἄνοδο τῶν μαζῶν νά κρατήσει ἀρκετό διάστημα, ἐκεῖνοι ὅμως πού ἔζησαν πολλά χρόνια ἐπαναστατικῶν μαχῶν στήν περίοδο τῆς ἀνόδου τῆς ἐπανάστασης καί στήν περίοδο πού ἡ ἐπανάσταση ἔπεφτε στό βάραθρο, ὅταν τά ἐπαναστατικά συνθήματα πού ἀπευθύνονταν στίς μάζες δέν ἔβρισκαν καμιά ἀπήχηση σ'αὐτές, ξέρουν πώς παρόλα αὐτά ἡ ἐπανάσταση πάντα ἀνέβαινε καί πάλι· γι'αὐτό ἐμεῖς λέμε: μάλιστα, τώρα οἱ μάζες δέν εἶναι σέ θέση νά πολεμήσουν, τώρα κάθε ἀντιπρόσωπος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας εἶναι ὑποχρεωμένος νά πεῖ ὅλη τήν πικρή ἀλήθεια στό λαό ἀνοιχτά· θά περάσει ἡ περίοδος τῶν ἀνήκουστων δυσκολιῶν πού δημιούργησε ὁ τρίχρονος πόλεμος καί τό τεράστιο οἰκονομικό χάος πού ἄφησε πίσω του ὁ τσαρισμός καί ὁ λαός θά βρεῖ μέσα του τή δύναμη καί τή δυνατότητα νά προβάλει ἀντίσταση. Μπροστά μας τώρα στέκει ἕνας καταπιεστής· ἡ καλύτερη, βέβαια, ἀπάντηση στήν καταπίεση εἶναι ὁ ἐπαναστατικός πόλεμος, ἡ ἐξέγερση, δυστυχῶς ὅμως ἡ ἱστορία ἔχει δείξει πώς στήν καταπίεση δέν εἶναι πάντοτε δυνατό νά ἀπαντᾶς μέ ἐξέγερση· ἡ παραίτηση ὅμως ἀπό τήν ἐξέγερση δέν σημαίνει ἀκόμη καί παραίτηση ἀπό τήν ἐπανάσταση· μήν πέφτετε στήν προβοκάτσια πού στήνουν οἱ ἀστικές ἐφημερίδες καί οἱ ἀντίπαλοι τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας· ναί, ὅταν γίνεται λόγος γι'αὐτή τήν εἰρήνη, αὐτοί δέν ἔχουν ἄλλα λόγια, ἐκτός ἀπό τά λόγια «ἐπονείδιστη εἰρήνη» καί τίς κραυγές «αἶσχος!», ἐνῶ στήν πραγματικότητα αὐτή ἡ ἀστική τάξη ὑποδέχεται μέ ἐνθουσιασμό τούς γερμανούς κατακτητές. Αὐτοί λένε: «νά, θά ἔλθουν ἐπιτέλους οἱ γερμανοί καί θά μᾶς βάλουν τάξη», νά τί θέλουν αὐτοί πού ξεσηκώνουν τόν κόσμο μέ

τίς φωνές «έπονείδιστη ειρήνη, έπαίσχυντη ειρήνη». Θέλουν νά μπλεχτεί ή Σοβιετική εξουσία σέ μάχη, σέ μιά πρωτάκουστη μάχη, ξέροντας πώς δέν έχουμε δυνάμεις, νά μας ώθοΰν σέ πλήρη υποδούλωση στούς γερμανούς ιμπεριαλιστές, γιά νά έλθουν σέ συναλλαγή μέ τούς γερμανούς αστυνομικούς, αυτοί όμως δέν εκφράζουν παρά μόνο τά ταξικά τους συμφέροντα, επειδή ξέρουν πώς ή Σοβιετική εξουσία δυναμώνει. Αυτές οί φωνές, αυτές οί κραυγές ενάντια στήν ειρήνη είναι ή καλύτερη απόδειξη γιά μένα πώς όσοι είναι ενάντια σ'αυτή τήν ειρήνη όχι μόνο ξεγελάνε τόν εαυτό τους μέ αθεράπευτες αυταπάτες, μά παρασύρθηκαν καί σέ προβοκάτσια. Όχι, πρέπει νά βλέπουμε τήν ολέθρια αλήθεια κατά πρόσωπο: μπροστά μας είναι ό καταπιεστής πού μας έβαλε τό μαχαίρι στό λαιμό, κι'εμείς θά παλέψουμε μέ όλα τά μέσα τής επαναστατικής πάλης. Τώρα όμως βρισκόμαστε σέ απελπιστικά δύσκολη κατάσταση, ό σύμμαχός μας δέν μπορεί νά τρέξει σέ βοήθειά μας, τό διεθνές προλεταριάτο δέν μπορεί τώρα νά έλθει σέ βοήθειά μας, όμως θά έλθει. Τό επαναστατικό αυτό κίνημα, πού δέν έχει τώρα τή δυνατότητα νά προβάλει στρατιωτική αντίσταση στόν εχθρό, αναπτύσσεται καί θά προβάλει αυτή τήν αντίσταση αργότερα, όμως θά τήν προβάλει. (Χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α.)

Σύντομη περίληψη πού δημοσιεύτηκε
στίς 25 (12) τοΰ Φλεβάρη 1918
στήν απογευματινή έκδοση
τής εφημερίδας «Πράβντα», άρ. φύλ. 35

Πρωτοδημοσιεύτηκε ολόκληρο τό 1926
στή Συλλογή έργων τοΰ Ν. Λένιν
(Β. Ούλιάνοφ), τόμ. XX, μέρος II

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τά
στενογραφημένα πρακτικά

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΕΙΡΗΝΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΕ Η ΓΕΡΜΑΝΙΑ[149]

Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση πού πῆρε ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν στίς 24 τοῦ Φλεβάρη στίς 4 καί 30΄τή νύχτα, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφάσισε νά δεχτεῖ τούς ὅρους εἰρήνης πού πρότεινε ἡ γερμανική κυβέρνηση καί νά στείλει ἀντιπροσωπεία στό Μπρέστ-Λιτόβσκ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύτηκε στίς 25 (12) τοῦ Φλεβάρη 1918, στήν ἀπογευματινή ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 35 καί στήν ἔκτακτη ἀπογευματινή ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 33

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΜΙΑ ΠΙΚΡΗ ΕΙΡΗΝΗ

Εἶχε δίκιο ὁ Τρότσκι ὅταν ἔλεγε: μιά εἰρήνη μπορεῖ νά εἶναι τρεῖς φορές πικρή εἰρήνη, δέν μπορεῖ, ὅμως, νά εἶναι ἐπονείδιστη, ἀτιμωτική, βρώμικη μιά εἰρήνη πού βάζει τέρμα σ᾽αὐτό τόν ἑκατό φορές ἐπονείδιστο πόλεμο.

᾽Απίστευτα, ἀνήκουστα δύσκολο εἶναι νά ὑπογράψεις μιά πικρή, ἀπροσμέτρητα βαριά, ἀφάνταστα ταπεινωτική εἰρήνη, ὅταν ὁ δυνατός βάζει τό μαχαίρι στό λαιμό τοῦ ἀδύνατου. Δέν ἐπιτρέπεται ὅμως νά ἀπογοητευόμαστε, εἶναι ἀπαράδεκτο νά ξεχνᾶμε πώς ἡ ἱστορία γνωρίζει παραδείγματα ἀκόμη μεγαλύτερων ταπεινώσεων, ἔχει γνωρίσει ἀκόμη πιό πικρούς, πιό ἐπαχθεῖς ὅρους εἰρήνης. Καί παρόλα αὐτά, λαοί πού συντρίφτηκαν ἀπό σκληρούς μέχρι θηριωδίας νικητές, μπόρεσαν νά ἀναλάβουν καί νά ἀναγεννηθοῦν.

῾Ο Ναπολέων Α΄στραγγάλισε καί ταπείνωσε τήν Πρωσία ἀσύγκριτα περισσότερο ἀπ᾽ὅ,τι ὁ Γουλιέλμος στραγγαλίζει καί ταπεινώνει τώρα τή Ρωσία[150]. Πολλά χρόνια ὁ Ναπολέων Α΄ἦταν ὁ ἀπόλυτος νικητής στήν ἠπειρωτική Εὐρώπη, καί ἡ νίκη του ἐνάντια στήν Πρωσία ἦταν πολύ πιό ἀποφασιστική ἀπό τή νίκη τοῦ Γουλιέλμου ἐνάντια στή Ρωσία. ῞Υστερα ὅμως ἀπό λίγα χρόνια ἡ Πρωσία στάθηκε στά πόδια της καί μέ τόν ἀπελευθερωτικό πόλεμο ἀποτίναξε τό ζυγό τοῦ Ναπολέοντα, ὄχι χωρίς τή βοήθεια τῶν ληστρικῶν κρατῶν πού διεξῆγαν ἐνάντια στόν Ναπολέοντα ἕναν πόλεμο πού δέν ἦταν καθόλου ἀπελευθερωτικός, ἀλλά ἰμπεριαλιστικός.

Οἱ ἰμπεριαλιστικοί πόλεμοι τοῦ Ναπολέοντα κράτησαν πολλά χρόνια, ἀγκάλιασαν ὁλόκληρη ἐποχή, ἔδειξαν τό ἀσυνή-

θιστα περίπλοκο δίχτυ τῶν ἰμπεριαλιστικῶν* σχέσεων, πού περιπλέκονταν μέ τά ἐθνικοαπελευθερωτικά κινήματα. Καί τό ἀποτέλεσμα ἦταν νά προχωρήσει ἡ ἱστορία μέσα ἀπ᾽ὅλη αὐτή τήν ἐποχή, τήν ἐξαιρετικά πλούσια σέ πολέμους καί τραγωδίες (τραγωδίες ὁλόκληρων λαῶν)—ἀπό τή φεουδαρχία πρός τόν «ἐλεύθερο» καπιταλισμό.

Τώρα ἡ ἱστορία βαδίζει μπροστά ἀκόμη πιό γρήγορα, ἡ τραγωδία ὁλόκληρων λαῶν, πού τούς στραγγάλιζε καί τούς στραγγαλίζει ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος, εἶναι ἀσύγκριτα πιό φοβερή. Ἡ σύμπλεξη τῶν ἰμπεριαλιστικῶν καί τῶν ἐθνικοαπελευθερωτικῶν ρευμάτων, κινημάτων καί τάσεων εἶναι ἐπίσης ἐξόφθαλμη, μέ τήν τεράστια διαφορά ὅτι τά ἐθνικοαπελευθερωτικά κινήματα εἶναι ἀσύγκριτα πιό ἀδύνατα, τά ἰμπεριαλιστικά ἀσύγκριτα πιό ἰσχυρά. Ἡ ἱστορία ὅμως τραβάει σταθερά μπροστά καί μέσα σ᾽ὅλες τίς προηγμένες χῶρες ὡριμάζει—ὡριμάζει παρά καί ἐνάντια σ᾽ὅλα—ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση, ἐπανάσταση ἀπροσμέτρητα πιό βαθιά, πιό λαϊκή, πιό ἰσχυρή ἀπό τήν προηγούμενη ἀστική ἐπανάσταση.

Γι᾽αὐτό ἐπαναλαβαίνουμε ξανά καί ξανά: περισσότερο ἀπόλα ἀπαράδεκτη εἶναι ἡ ἀπογοήτευση. Εἶναι ἀβάσταχτα σκληροί οἱ ὅροι τῆς εἰρήνης. Καί παρόλα αὐτά ἡ ἱστορία θά τραβήξει τό δρόμο της καί θά ἔλθει σέ βοήθειά μας—ἔστω κι᾽ὄχι τόσο σύντομα, ὅσο θά θέλαμε ὅλοι μας,—θά ἔλθει ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση τῶν ἄλλων χωρῶν, πού ὡριμάζει σταθερά.

Μᾶς ἀνάκοψε τό δρόμο, μᾶς κατάπνιξε καί μᾶς ταπείνωσε ἕνας ληστής—θά μπορέσουμε νά ὑποφέρουμε ὅλα αὐτά τά βάρη. Δέν εἴμαστε μονάχοι στόν κόσμο. Ἔχουμε φίλους, ὀπαδούς, πιστότατους βοηθούς. Ἄργησαν νά ἔλθουν—ἀπό μιά σειρά αἰτίες πού δέν ἐξαρτῶνται ἀπό τή θέλησή τους—ὅμως θά ἔλθουν.

Ἐμπρός στή δουλιά γιά τήν ὀργάνωση, τήν ὀργάνωση καί πάλι τήν ὀργάνωση. Παρόλες τίς δοκιμασίες, τό μέλλον μᾶς ἀνήκει.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 14,
24 τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

* Ἰμπεριαλισμό ὀνομάζω ἐδῶ τή ληστεία ξένων χωρῶν γενικά, ἰμπεριαλιστικό πόλεμο—τόν πόλεμο ἀνάμεσα στούς ληστές γιά τό μοίρασμα μιᾶς τέτιας λείας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΕΙΡΗΝΗ

Τό νά μήν ὑπογράψουμε τήν εἰρήνη αὐτή τή στιγμή σημαίνει νά κηρύξουμε ἔνοπλη ἐξέγερση ἤ ἐπαναστατικό πόλεμο ἐνάντια στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό. Αὐτό εἶναι εἴτε κούφια φράση, εἴτε προβοκάτσια τῆς ρωσικῆς ἀστικῆς τάξης πού ἐπιθυμεῖ νά ἔλθουν οἱ γερμανοί. Στήν πραγματικότητα ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά πολεμήσουμε αὐτή τή στιγμή, γιατί ὁ στρατός εἶναι ἐνάντια στόν πόλεμο, ὁ στρατός δέν μπορεῖ νά πολεμήσει. Μιά βδομάδα πολέμου ἐνάντια στούς γερμανούς, πού μπροστά τους τό ἔβαζαν ἁπλούστατα στά πόδια τά στρατεύματά μας — ἡ βδομάδα ἀπό τίς 18 ὥς τίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918 — τό ἀπόδειξε αὐτό πέρα γιά πέρα. Ἐμεῖς εἴμαστε αἰχμάλωτοι τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Δέν χρειάζεται τούτη τή στιγμή λογοκοπία γιά ἔνοπλη ἐξέγερση ἐνάντια στούς γερμανούς, ἀλλά συστηματική, σοβαρή, ἀδιάκοπη δουλιά γιά τήν προετοιμασία τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου, γιά τήν ἐπιβολή πειθαρχίας, τή δημιουργία στρατοῦ, τήν καλή λειτουργία τῶν σιδηροδρόμων καί τοῦ ἐπισιτισμοῦ. Αὐτή εἶναι ἡ ἄποψη τῆς πλειοψηφίας τῆς ΚΕΕ, μαζί καί τοῦ Λένιν (καί τῆς πλειοψηφίας τῆς ΚΕ τῶν μπολσεβίκων) καί τῆς Σπυριντόνοβα, τοῦ Μάλκιν (τῆς μειοψηφίας τῆς ΚΕ τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων).

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 24 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1918

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

1

Συζητεῖται τό ζήτημα τῆς ἀποστολῆς μιᾶς ἀντιπροσωπείας στό Μπρέστ γιά τήν ὑπογραφή τῆς συνθήκης εἰρήνης.

Ὁ σύντρ. Λένιν νομίζει πώς εἶναι ἀπαραίτητο νά διατηρηθεῖ μιά συνέχεια μέ τήν προηγούμενη ἀντιπροσωπεία, καί ἐφόσον δέν ἀρκεῖ ἡ συμμετοχή μόνο τοῦ σ. Καραχάν, θά ἦταν πολύ καλά, ἄν πήγαιναν οἱ σ.σ. Ἰόφφε καί Ζηνόβιεφ.

2

Ὁ Α. Α. Ἰόφφε ἀρνεῖται κατηγορηματικά νά πάει, δηλώνοντας ὅτι «ἡ ὑπογραφή εἰρήνης εἶναι θάνατος ὅλης τῆς πολιτικῆς τοῦ Μπρέστ».

Ὁ σύντρ. Λένιν λέει πώς δέν ἐπιμένει νά πάει ὁ Ἰόφφε σάν πληρεξούσιος γιά τήν ὑπογραφή τῆς συνθήκης, ἀλλά νομίζει ἀναγκαῖο νά πάει ὁ σύντρ. Ἰόφφε σάν σύμβουλος. Δέν χωράει ἀμφιβολία ὅτι οἱ γερμανοί ἔστειλαν τήν ἀπάντησή τους μέ τή μορφή τελεσίγραφου, γιατί φοβοῦνται μιά ἀντίπραξη ἀπό τήν πλευρά μας, βλέποντας ὅμως ὅτι δεχόμαστε νά ὑπογράψουμε τήν εἰρήνη, μπορεῖ νά δεχτοῦν καί διαπραγματεύσεις. Γι'αὐτό καί εἶναι ἀπαραίτητος ἕνας σύμβουλος πού νά ξέρει ὅλη τήν ὑπόθεση. Ἄν διαπιστωθεῖ ὅτι χρειάζεται ἁπλῶς νά ὑπογράψουμε, τότε, βέβαια, δέν θά ἔχουμε τί νά συζητήσουμε, καί ὁ σύμβουλος οὔτε κάν θά παρουσιαστεῖ στή συνεδρίαση.

3

῾Ο σύντρ. Λένιν λέει πώς ὁ Ράντεκ, πού εἶναι ἐνάντια στό κλείσιμο εἰρήνης, συμφώνησε ὡστόσο νά πάει, ἀλλά οἱ πολωνοί ἀπαγόρευσαν τήν ἀναχώρησή του.

4

Στίς συζητήσεις πού ἀκολούθησαν, ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι δηλώνει ὅτι στό Μπρέστ θά πρέπει ἁπλῶς νά ὑπογράψουμε τήν εἰρήνη καί ὁ Α. Α. ᾽Ιόφφε δέν θά χρειαστεῖ ἐκεῖ, ἐφόσον ἡ ἀπάντηση τῶν γερμανῶν περιέχει τή διατύπωση γιά τά σπουδαιότερα προβλήματα.

῾Ο σύντρ. Λένιν νομίζει πώς ὁ Τρότσκι δέν ἔχει δίκιο, γιατί εἶναι ἀναμφισβήτητο πώς γιά τήν ὑπογραφή μιᾶς συνθήκης χρειάζονται εἰδικοί, κι᾽ἐμεῖς δέν ἔχουμε τέτιους, ἔστω καί γιά ἐμπορική συμφωνία. Θά μποροῦσε νά πάει ὁ Κράσιν, αὐτός ὅμως εἶναι στή Στοκχόλμη καί θά λείψει ἀρκετό καιρό. ῾Υπογράφουμε τή συνθήκη μέ σφιγμένα τά δόντια, πράγμα πού τό δηλώνει ἡ ἀντιπροσωπεία, δέν ξέρουμε ὅμως τήν κατάσταση, δέν ξέρουμε τί μπορεῖ νά συμβεῖ ὥς τή στιγμή πού ἡ ἀντιπροσωπεία θά φτάσει στό Μπρέστ, καί γι᾽αὐτό ὁ ᾽Ιόφφε εἶναι ἀπαραίτητος σάν σύμβουλος. Γενικά πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψη μας πώς δίνουμε ἐντολή στήν ἀντιπροσωπεία νά κάνει διαπραγματεύσεις, μόνο ἄν ὑπάρχει μιά τέτια δυνατότητα.

5

Στήν παραπέρα συζήτηση, στή σύνθεση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ὑπογραφή τῆς εἰρήνης προτείνονται οἱ ὑποψηφιότητες τῶν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ καί Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ.

῾Ο σύντρ. Λένιν νομίζει πώς πρέπει νά σταλοῦν καί οἱ δυό, πώς ἄν πρόκειται μόνο γιά τήν ὑπογραφή εἰρήνης, τότε μποροῦν καί οἱ δυό νά φύγουν ἀμέσως, ἀφοῦ συνεννοηθοῦν γιά τά περαιτέρω μέ τόν Τσιτσέριν.

6

῾Ο Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ δηλώνει πώς δέν θά πάει στό Μπρέστ καί, ἄν ἡ ΚΕ ἐπιμείνει, θά ἀποχωρήσει ἀπό τήν ΚΕ.

῾Ο σύντρ. Λένιν παρακαλεῖ τούς συντρόφους νά μήν ἐκνευρίζονται καί ὑποδείχνει ὅτι στήν ἀντιπροσωπεία μπορεῖ νά πάρει μέρος ὁ σύντρ. Πετρόβσκι σάν Λαϊκός ἐπίτροπος.

7

Στή συνέχεια ή ΚΕ συζητάει τή δήλωση τοῦ Τρότσκι γιά ἀποχώρησή του ἀπό τή θέση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν.

Ὁ σύντρ. Λένιν λέει πώς αὐτό εἶναι ἀπαράδεκτο, πώς μιά ἀλλαγή τῆς πολιτικῆς σημαίνει κρίση. Πώς τά ἐρωτήματα γιά τήν πολιτική ἔχουν σταλεῖ στίς ἐπαρχίες[151] καί πώς δέν πειράζει καθόλου νά κάνει κανείς λίγη πολεμική.

Ὑποβάλλει μιά πρακτική πρόταση: ἡ ΚΕ παρακαλεῖ τόν σύντρ. Τρότσκι νά ἀναβάλει τή δήλωσή του ὥς τήν ἑπόμενη συνεδρίαση τῆς ΚΕ, δηλ. ὥς τήν Τρίτη. (Τροποποίηση — ὥς τήν ἐπιστροφή τῆς ἀντιπροσωπείας ἀπό τό Μπρέστ.)

8

Ὁ σύντρ. Λένιν προτείνει νά τεθεῖ σέ ψηφοφορία ἡ παρακάτω δήλωση: ἡ ΚΕ εἶναι τῆς γνώμης πώς στή δοσμένη στιγμή δέν μπορεῖ νά ἀποδεχτεῖ τήν παραίτηση τοῦ συντρ. Τρότσκι, καί τόν παρακαλεῖ νά ἀναβάλει τήν ἀπόφασή του ὥς τήν ἐπιστροφή τῆς ἀντιπροσωπείας ἀπό τό Μπρέστ, ἤ ὥς τήν οὐσιαστική ἀλλαγή τῆς κατάστασης.

Ψηφίζεται μέ 3 ἀποχές.

9

Ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι θεωρεῖ ὅτι, ἀφοῦ ἡ δήλωσή του δέν ἔγινε δεκτή, εἶναι ὑποχρεωμένος νά ἀποφεύγει νά παρουσιάζεται σέ ἐπίσημα σώματα.

Ὁ σύντρ. Λένιν προτείνει νά μπεῖ σέ ψηφοφορία ἡ ἑξῆς δήλωση: Ἡ ΚΕ, ἀφοῦ ἄκουσε τή δήλωση τοῦ συντρ. Τρότσκι, συμφώνησε πέρα γιά πέρα νά μή συμμετέχει ὁ σύντρ. Τρότσκι στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ὅταν παίρνονται ἀποφάσεις γιά τά ἐξωτερικά ζητήματα, καί παρακαλεῖ τόν σύντρ. Τρότσκι νά παίρνει μέρος στή λήψη ἄλλων ἀποφάσεων.

Ψηφίζεται.

10

Συζητεῖται ἡ δήλωση τῶν Α. Λόμοφ, Μ. Σ. Οὐρίτσκι, Β. Μ. Σμιρνόφ, Γκ. Λ. Πιατακόφ, Ντ. Π. Μπογκολέποφ, Α. Π. Σποῦντε ὅτι παραιτοῦνται ἀπό τίς θέσεις πού κατέχουν στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Ὁ Μ. Σ.

Ούρίτσκι ἐκφράζει τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ δήλωση γιά τήν παραίτησή τους ἀπό τίς ὑπεύθυνες θέσεις τους στό Κόμμα καί στά Σοβιέτ θά δημοσιευτεῖ.

῾Ο σύντρ. Λένιν προτείνει νά ψηφιστεῖ ἡ ἀκόλουθη ἀπόφαση: ῾Η ΚΕ παρακαλεῖ τούς συντρόφους πού ὑπέβαλαν δήλωση νά ἀναβάλουν τήν ἀπόφασή τους ὥς τήν ἐπιστροφή τῆς ἀντιπροσωπείας ἀπό τό Μπρέστ καί νά συζητήσουν τήν ἀπόφαση αὐτή τῆς ΚΕ στά πλαίσια τῆς ὁμάδας.

11

῾Ο σύντρ. Λένιν ὑποβάλλει 2 προτάσεις:

1) ῾Η ΚΕ, θεωρώντας νόμιμο τό αἴτημα τῆς τετράδας, τούς παρακαλεῖ νά συζητήσουν τήν πρόταση τῆς ΚΕ καί νά ἀναβάλουν τή δήλωσή τους τόσο γιατί πλησιάζει τό συνέδριο, ὅσο καί γιατί ἡ πολιτική κατάσταση εἶναι περίπλοκη.

2) ῾Η ΚΕ ἐγγυᾶται στούς συντρόφους ὅτι ἡ δήλωσή τους θά δημοσιευτεῖ στήν «Πράβντα» καί τούς παρακαλεῖ νά ἀναθεωρήσουν τήν ἀπόφασή τους καί νά συζητήσουν, ἄν θεωροῦν ὅτι εἶναι δυνατό νά παραμείνουν τόσο στίς ὑπεύθυνες θέσεις, ὅσο καί στήν ΚΕ[152].

Οἱ προτάσεις ψηφίζονται.

Πρωτοδημοσιεύτηκαν: οἱ ὁμιλίες ἀπό 1-10 τό 1928 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 2· ἡ 11η ὁμιλία τό 1922 στή Συλλογή ἔργων τοῦ Ν. Λένιν (Β. Οὐλιάνοφ), τόμ. XV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ) ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕ ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΙΣ[153]

'Αγαπητοί σύντροφοι!

Τό 'Οργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά ἀπευθυνθεῖ σέ σᾶς καί νά σᾶς ἐξηγήσει τίς αἰτίες πού ὑποχρέωσαν τήν ΚΕ νά δεχτεῖ τούς ὅρους εἰρήνης πού πρότεινε ἡ γερμανική κυβέρνηση. Τό 'Οργανωτικό Γραφεῖο ἀπευθύνεται σέ σᾶς, σύντροφοι, μέ αὐτές τίς ἐξηγήσεις γιά νά ἐνημερωθοῦν πλατιά ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος πάνω στήν ἄποψη τῆς ΚΕ, πού στίς περιόδους ἀνάμεσα στά συνέδρια ἀντιπροσωπεύει ὅλο τό Κόμμα. Τό 'Οργανωτικό Γραφεῖο θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά τονίσει πώς δέν ὑπῆρξε ὁμοφωνία στήν ΚΕ σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ὑπογραφῆς τῶν ὅρων εἰρήνης. Μιά ὅμως καί πάρθηκε ἀπόφαση, πρέπει νά ὑποστηριχτεῖ ἀπ'ὅλο τό Κόμμα. Σέ λίγο θά συνέλθει τό συνέδριο τοῦ Κόμματος, καί μόνο σ'αὐτό θά μπορέσει νά δοθεῖ ἀπάντηση στό ἐρώτημα, κατά πόσο ἡ ΚΕ ἔκφρασε σωστά τήν πραγματική θέση τοῦ Κόμματος. Ὥς τό συνέδριο ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος, στό ὄνομα τοῦ κομματικοῦ χρέους, στό ὄνομα τῆς διατήρησης τῆς ἑνότητας τῶν γραμμῶν μας, ἐφαρμόζουν τίς ἀποφάσεις τοῦ κεντρικοῦ τους καθοδηγητικοῦ ὀργάνου, τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος.

Ἡ ἀπόλυτη ἀνάγκη νά ὑπογραφεῖ αὐτή τή στιγμή (24 τοῦ Φλεβάρη 1918) μιά ἁρπακτική, ἀφάνταστα ἐπαχθής εἰρήνη μέ τή Γερμανία ὑπαγορεύεται πρίν ἀπόλα ἀπό τό γεγονός ὅτι δέν ἔχουμε στρατό, ἀπό τό γεγονός ὅτι δέν μποροῦμε νά ἀμυνθοῦμε.

Ὅλοι ξέρουν γιατί μετά τίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη 1917, μετά τή νίκη τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου καί τῆς φτωχῆς

ἀγροτιᾶς, γίναμε ὅλοι μας ἀμυνίτες, εἴμαστε ὑπέρ τῆς ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας.

Εἶναι ἀπαράδεκτο, ἀπό τήν ἄποψη τῆς ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας, νά ἀφήνεις νά σέ παρασύρουν σέ πολεμική σύρραξη τή στιγμή πού δέν ἔχεις στρατό καί ὁ ἐχθρός εἶναι ὁπλισμένος ὥς τά δόντια καί θαυμάσια προετοιμασμένος.

Ἡ Σοβιετική σοσιαλιστική δημοκρατία δέν μπορεῖ νά διεξάγει πόλεμο, ὅταν εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν μαζῶν τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν, πού ἐκλέγουν τά Σοβιέτ, εἶναι ἐνάντια στόν πόλεμο. Αὐτό θά ἦταν τυχοδιωκτισμός. Ἄλλο πράγμα εἶναι ἄν ὁ πόλεμος αὐτός τερματιστεῖ, ἔστω καί μέ μιά ἐξαιρετικά ἐπαχθή εἰρήνη, καί ὁ γερμανικός ἰμπεριαλισμός θελήσει ἔπειτα νά κάνει καί πάλι ἐπιθετικό πόλεμο ἐνάντια στή Ρωσία. Τότε ἡ πλειοψηφία τῶν Σοβιέτ ἀσφαλῶς θά εἶναι ὑπέρ τοῦ πολέμου.

Τό νά διεξάγεις τώρα πόλεμο ἀντικειμενικά σημαίνει ὅτι πέφτεις στήν προβοκάτσια τῆς ρωσικῆς ἀστικῆς τάξης. Αὐτή ξέρει πολύ καλά πώς ἡ Ρωσία εἶναι τώρα ἀνυπεράσπιστη καί θά συντριβεῖ ἀκόμη καί ἀπό ἀσήμαντες δυνάμεις τῶν γερμανῶν, πού δέν ἔχουν παρά νά ἀποκόψουν τίς βασικές σιδηροδρομικές γραμμές, γιά νά καταλάβουν τήν Πετρούπολη καί τή Μόσχα μέ τήν πείνα. Ἡ ἀστική τάξη θέλει πόλεμο, ἐπειδή θέλει τήν ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί συνεννόηση μέ τή γερμανική ἀστική τάξη. Οἱ πανηγυρισμοί τῶν ἀστῶν στό Ντβίνσκ καί στή Ρέζιτσα, στό Βεντέν καί στό Χαψάλ, στό Μίνσκ καί στή Ντρίσσα, τή στιγμή τῆς εἰσόδου τῶν γερμανῶν, τό ἐπιβεβαιώνει αὐτό πεντακάθαρα.

Ἡ ὑποστήριξη ἑνός ἐπαναστατικοῦ πολέμου αὐτή τή στιγμή καταντάει ἀναπόφευκτα ἐπαναστατική λογοκοπία. Γιατί χωρίς στρατό, χωρίς σοβαρότατη οἰκονομική προετοιμασία εἶναι ἀδύνατο γιά μιά ρημαγμένη ἀγροτική χώρα νά διεξάγει σύγχρονο πόλεμο ἐνάντια σ'ἕνα πρωτοπόρο ἰμπεριαλισμό. Εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητη ἡ ἀντίσταση στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό πού, αἰχμαλωτίζοντάς μας, θά μᾶς συντρίψει. Θά ἀποτελοῦσε ὅμως κούφια λογοκοπία ἡ ἀπαίτηση: νά ἀντισταθοῦμε ἀκριβῶς μέ ἔνοπλη ἐξέγερση καί ἀκριβῶς τώρα, πού εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι μιά *τέτια* ἀντίσταση δέν ἔχει ἐλπίδες ἐπιτυχίας γιά μᾶς, πού εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι συμφέρει τόσο στή γερμανική, ὅσο καί στή ρωσική ἀστική τάξη.

Τέτια ἀκριβῶς λογοκοπία ἀποτελεῖ καί ἡ ὑποστήριξη ἑνός ἐπαναστατικοῦ πολέμου τούτη τή στιγμή μέ τό ἐπιχείρημα τῆς

ὑποστήριξης τοῦ διεθνοῦς σοσιαλιστικοῦ κινήματος. Ἄν ἐμεῖς δεχτοῦμε τή μάχη ἐνάντια στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό σέ μιά ὄχι εὐνοϊκή στιγμή, θά τόν διευκολύνουμε νά συντρίψει τή Σοβιετική δημοκρατία, καί τότε δέν θά βοηθήσουμε, ἀλλά θά ζημιώσουμε τό γερμανικό καί τό διεθνές ἐργατικό κίνημα καί τήν ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Πρέπει μόνο μέ μιά πολύπλευρη, ἐπίμονη, συστηματική δουλιά νά βοηθᾶμε τούς ἐπαναστάτες διεθνιστές μέσα σ'ὅλες τίς χῶρες, τό νά ριχτοῦμε ὅμως στήν περιπέτεια μιᾶς ἔνοπλης ἐξέγερσης, ὅταν ἡ ἐξέγερση αὐτή ἀποτελεῖ ὁλοφάνερο τυχοδιωκτισμό, εἶναι ἀνάξιο ἑνός μαρξιστῆ.

Ἄν ὁ Λῆμπκνεχτ νικήσει σέ 2-3 ἑβδομάδες (αὐτό εἶναι δυνατό), θά μᾶς βγάλει βέβαια ἀπό ὅλες τίς δυσκολίες. Θά ἦταν ὅμως ἁπλούστατα ἀνοησία καί θά μετατρέπαμε σέ κοροϊδία τό μεγαλειῶδες σύνθημα τῆς ἀλληλεγγύης τῶν ἐργαζομένων ὅλων τῶν χωρῶν, ἄν μᾶς περνοῦσε ἀπό τό νοῦ νά ἐγγυηθοῦμε στό λαό ὅτι ὁ Λῆμπκνεχτ ὁπωσδήποτε καί ἀσφαλῶς θά νικήσει τίς προσεχεῖς ἑβδομάδες. Ἀκριβῶς, ὅσοι σκέπτονται ἔτσι, μετατρέπουν στήν πιό κούφια λογοκοπία τό μεγαλειῶδες σύνθημα: «Ποντάρουμε στήν παγκόσμια ἐπανάσταση».

Ἀντικειμενικά ἡ κατάσταση μοιάζει μέ τήν κατάσταση πού εἴχαμε τό καλοκαίρι τοῦ 1907. Τότε μᾶς κατέβαλε καί μᾶς αἰχμαλώτισε ὁ ρῶσος μοναρχικός Στολίπιν, τώρα ὁ γερμανός ἰμπεριαλιστής. Τότε τό σύνθημα τῆς ἄμεσης ἐξέγερσης ἀποδείχτηκε πώς ἦταν λογοκοπία, πού ἀγκάλιασε δυστυχῶς ὅλο τό Κόμμα τῶν ἐσέρων. Τώρα, τούτη τή στιγμή, τό σύνθημα ἑνός ἐπαναστατικοῦ πολέμου ἀποτελεῖ ὁλοφάνερα λογοκοπία, καί παρέσυρε τούς ἀριστερούς ἐσέρους, πού ἐπαναλαβαίνουν τά ἐπιχειρήματα τῶν δεξιῶν ἐσέρων. Εἴμαστε στά χέρια τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἔχουμε νά κάνουμε σκληρό καί μακρόχρονο ἀγώνα γιά νά ἀνατρέψουμε αὐτή τή δύναμη κρούσης τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλισμοῦ· αὐτός ὁ ἀγώνας εἶναι ἀναμφισβήτητα ἡ τελευταία καί ἀποφασιστική μάχη γιά τό σοσιαλισμό, ἀλλά τό νά ἀρχίσεις αὐτό τόν ἀγώνα μέ ἔνοπλη ἐξέγερση τούτη τή στιγμή ἐνάντια στή δύναμη κρούσης τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ εἶναι τυχοδιωκτισμός, πού ποτέ δέν θά τόν κάνουν οἱ μαρξιστές.

Ἡ συστηματική, σταθερή, ὁλόπλευρη προετοιμασία τῆς ἀμυντικῆς ἱκανότητας τῆς χώρας, τῆς αὐτοπειθαρχίας παντοῦ καί πάντοτε, ἡ χρησιμοποίηση τῆς βαριᾶς ἥττας γιά τό ἀνέβασμα τῆς πειθαρχίας σ'ὅλους τούς τομεῖς τῆς ζωῆς, γιά τήν

οἰκονομική ἄνοδο τῆς χώρας καί τή στερέωση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας—νά τό καθῆκον τῆς ἡμέρας,—νά ἡ προετοιμασία ἑνός ἐπαναστατικοῦ πολέμου στήν πράξη καί ὄχι στά λόγια.

Τό 'Οργανωτικό γραφεῖο, τελειώνοντας, θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά τονίσει ὅτι, ἐφόσον ὥς τώρα ἡ ἐπίθεση τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ δέν ἀναχαιτίστηκε, ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος ὀφείλουν νά ὀργανώσουν μιά ἀντίσταση μέ ἑνωμένες τίς δυνάμεις. Ἄν δέν μπορέσουμε μέ τήν ὑπογραφή εἰρήνης, ἔστω καί τῆς πιό βαριᾶς, νά κερδίσουμε χρόνο γιά νά προετοιμαστοῦμε γιά νέες μάχες, τό Κόμμα μας πρέπει νά τονίσει πώς εἶναι ἀνάγκη νά ἐντείνουμε ὅλες τίς δυνάμεις γιά τήν πιό ἀπροκάλυπτη ἀντίσταση.

Ἄν εἶναι δυνατό νά κερδίσουμε χρόνο, νά ἐξασφαλίσουμε ἔστω καί μιά μικρή ἀνάπαυλα γιά τήν ὀργανωτική δουλιά, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά τό πετύχουμε αὐτό. Ἄν δέν μᾶς δοθεῖ ἀναβολή, τό Κόμμα μας πρέπει νά καλέσει τίς μάζες σέ ἀγώνα, στήν πιό ἐνεργητική αὐτοάμυνα. Πιστεύουμε πώς ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος θά κάνουν τό χρέος τους ἀπέναντι στό Κόμμα, ἀπέναντι στήν ἐργατική τάξη τῆς χώρας τους, ἀπέναντι στό λαό καί στό προλεταριάτο. Διατηρώντας τή Σοβιετική ἐξουσία, προσφέρουμε τήν πιό καλή, τήν πιό ἰσχυρή βοήθεια πρός τό προλεταριάτο ὅλων τῶν χωρῶν στήν ἀπίστευτα δύσκολη, βαριά πάλη του ἐνάντια στήν ἀστική του τάξη. Καί τούτη τή στιγμή δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει πιό μεγάλο χτύπημα γιά τήν ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ ἀπό τήν κατάρευση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Ρωσία.

Μέ συντροφικούς χαιρετισμούς

Τό 'Οργανωτικό Γραφεῖο
τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπολσεβίκων)

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918

Δημοσιεύτηκε στίς 26 (13) τοῦ Φλεβάρη 1918 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 35

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΣΚΛΗΡΟ, ΜΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Ἡ βδομάδα ἀπό τίς 18 ὥς τίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918 θά περάσει στήν ἱστορία τῆς ρωσικῆς καί τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης σάν μιά ἀπό τίς μεγαλύτερες ἱστορικές καμπές.

Στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1917 τό προλεταριάτο τῆς Ρωσίας μαζί μέ τό τμῆμα ἐκεῖνο τῆς ἀγροτιᾶς πού τό ἀφύπνισε ἡ πορεία τῶν πολεμικῶν γεγονότων καί μαζί μέ τήν ἀστική τάξη ἀνάτρεψε τή μοναρχία. Στίς 21 τοῦ Ἀπρίλη 1917 τό προλεταριάτο ἀνάτρεψε τήν ἀπόλυτη ἐξουσία τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης, μεταβίβασε τήν ἐξουσία στά χέρια τῶν μικροαστῶν συμφιλιωτιστῶν πού ἀκολουθοῦσαν πολιτική συνεννόησης μέ τήν ἀστική τάξη. Στίς 3 τοῦ Ἰούλη τό προλεταριάτο τῆς πόλης ξεσηκώθηκε αὐθόρμητα σέ διαδήλωση καί τράνταξε συθέμελα τήν κυβέρνηση τῶν συμφιλιωτιστῶν. Στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη τήν ἀνάτρεψε καί ἐγκαθίδρυσε τή δικτατορία τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς.

Ἔπρεπε νά ὑπερασπίσουμε αὐτή τή νίκη μέ τόν ἐμφύλιο πόλεμο. Αὐτό κράτησε περίπου τρεῖς μῆνες· ἄρχισε ἀπό τή νίκη ἐνάντια στόν Κέρενσκι κοντά στή Γκάτσινα, συνεχίστηκε μέ τίς νίκες ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, τούς εὐέλπιδες, τό ἀντεπαναστατικό τμῆμα τῶν κοζάκων στή Μόσχα, στό Ἰρκούτσκ, στό Ὄρενμπουργκ, στό Κίεβο καί τέλειωσε μέ τή νίκη ἐνάντια στούς Καλέντιν, Κορνίλοφ καί Ἀλεξέγεφ στό Ροστόφ τοῦ Ντόν.

Ἡ πυρκαγιά τῆς προλεταριακῆς ἐξέγερσης ἄναψε στή Φιλλανδία. Οἱ φλόγες ἐπεκτάθηκαν καί στή Ρουμανία.

Οἱ νίκες στό ἐσωτερικό μέτωπο κερδίθηκαν σχετικά εὔκολα, γιατί ὁ ἐχθρός δέν εἶχε καμιά ὑπεροχή οὔτε στόν τομέα τῆς τεχνικῆς, οὔτε στόν τομέα τῆς ὀργάνωσης καί μάλιστα δέν εἶχε

καί καμιά οἰκονομική βάση, κανένα στήριγμα στίς μάζες τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ εὔκολες νίκες δέν μποροῦσε νά μήν προκαλέσουν ἴλιγγο σέ πολλούς καθοδηγητές. Δημιουργήθηκε μιά ψυχολογία πού μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ μέ τίς λέξεις: «θά τούς τσακίσουμε μέ τό πρῶτο».

Ἔκαναν πώς δέν ἔβλεπαν τήν τεράστια ἀποσύνθεση τοῦ στρατοῦ, πού ἀποστρατευόταν βιαστικά καί ἐγκατέλειπε τό μέτωπο. Μεθοῦσαν μέ τήν ἐπαναστατική λογοκοπία. Μετάφεραν τή λογοκοπία αὐτή στόν ἀγώνα ἐνάντια στόν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό. Πῆραν σάν κάτι τό κανονικό τό γεγονός ὅτι ἡ Ρωσία εἶναι προσωρινά «ἐλεύθερη» ἀπό τήν ἐπίθεση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, τή στιγμή πού στήν πράξη ἡ «ἐλευθερία» αὐτή ἐξηγοῦνταν μόνο μέ τήν ἀνάπαυλα στόν πόλεμο τοῦ γερμανοῦ ληστῆ ἐνάντια στούς ἀγγλογάλλους ληστές. Πῆραν τήν ἔναρξη τῶν μαζικῶν ἀπεργιῶν στήν Αὐστρία καί τή Γερμανία γιά ἐπανάσταση πού, τάχα, μᾶς ἀπάλλαξε πιά ἀπό τό σοβαρό κίνδυνο πού μᾶς ἀπειλοῦσε ἀπό τήν πλευρά τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἀντί νά κάνουν μιά σοβαρή, πρακτική, συνεπή δουλιά γιά τήν ὑποστήριξη τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης, πού γεννιέται μέ ἐξαιρετικά βασανιστικό καί δύσκολο τρόπο, χειρονομοῦσαν περιφρονητικά. «Ποῦ θά μᾶς πᾶνε αὐτοί, οἱ γερμανοί ἰμπεριαλιστές,—μαζί μέ τόν Λῆμπκνεχτ θά τούς τσακίσουμε μέ τό πρῶτο!».

Ἡ βδομάδα 18-24 τοῦ Φλεβάρη 1918, ἀπό τήν κατάληψη τοῦ Ντβίνσκ ὥς τήν κατάληψη τοῦ Πσκόφ (πού ἀργότερα τό ἀνακαταλάβαμε), ἡ βδομάδα τῆς στρατιωτικῆς ἐπίθεσης τῆς ἰμπεριαλιστικῆς Γερμανίας ἐνάντια στή Σοβιετική σοσιαλιστική δημοκρατία, ἦταν ἕνα πικρό, ταπεινωτικό, σκληρό, ἀλλά ἀναγκαῖο, ὠφέλιμο, εὐεργετικό μάθημα. Πόσο ἀφάνταστα διδακτική ἦταν ἡ σύγκριση τῶν δυό ὁμάδων τηλεγραφημάτων καί τηλεφωνικῶν πληροφοριῶν πού ἔφθαναν ἐκείνη τή βδομάδα στήν κυβέρνηση! Ἀπό τή μιά μεριά, εἴχαμε ἕνα ἀχαλίνωτο ξεφάντωμα τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας μέ «ἀποφάσεις»—τῆς λογοκοπίας ἀλά Στάινμπεργκ, θά μπορούσαμε νά ποῦμε, φέρνοντας στό νοῦ μας τό ἀριστούργημα αὐτοῦ τοῦ στύλ, τήν ὁμιλία τοῦ «ἀριστεροῦ» (χμ... χμ...) ἐσέρου Στάινμπεργκ στή συνεδρίαση τοῦ Σαββάτου τῆς ΚΕΕ[154]. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, οἱ τρομερά ἐπονείδιστες πληροφορίες γιά τήν ἄρνηση τῶν συνταγμάτων νά κρατήσουν τίς θέσεις, γιά τήν ἄρνηση νά ὑπερασπίσουν ἀκόμη καί τή γραμμή τῆς Νάρβα, γιά τή μή ἐκπλήρωση τῆς διαταγῆς νά καταστρέφονται τά πάντα κατά τήν ὑποχώρηση·

δέν μιλᾶμε πιά γιά τίς λιποταξίες, τό χάος, τήν ἀκυβερνησία, τήν ἀνημποριά, τήν ἀνεμελιά.

Πικρό, ταπεινωτικό, σκληρό, ἀλλά ἀναγκαῖο, ὠφέλιμο, εὐεργετικό μάθημα!

῾Ο συνειδητός, ὁ σκεπτόμενος ἐργάτης θά βγάλει ἀπ᾿αὐτό τό ἱστορικό μάθημα τρία συμπεράσματα: ἕνα συμπέρασμα σχετικά μέ τή στάση μας ἀπέναντι στήν ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας, ἀπέναντι στήν ἀμυντική ἱκανότητα τῆς χώρας, ἀπέναντι στόν ἐπαναστατικό, σοσιαλιστικό πόλεμο· ἕνα δεύτερο σχετικά μέ τίς συνθῆκες τῆς σύγκρουσής μας μέ τόν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό· ἕνα τρίτο συμπέρασμα σχετικά μέ τή σωστή τοποθέτηση τοῦ ζητήματος τῶν σχέσεών μας μέ τό διεθνές σοσιαλιστικό κίνημα.

᾿Εμεῖς τώρα, ὕστερα ἀπό τίς 25 τοῦ ᾿Οχτώβρη, εἴμαστε ἀμυνίτες, εἴμαστε ὑπέρ τῆς ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας ἀπό τή μέρα αὐτή. Γιατί ἀποδείξαμε *στήν πράξη* ὅτι ξεκόβουμε ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό. Καταγγείλαμε καί δημοσιεύσαμε τά βρωμερά καί ματοβαμμένα ἰμπεριαλιστικά σύμφωνα-συνωμοσίες. ᾿Ανατρέψαμε τήν ἀστική *μας* τάξη. Δόσαμε ἐλευθερία στούς λαούς πού καταπιέζονταν *ἀπό μᾶς*. Δόσαμε στό λαό τή γῆ καί τόν ἐργατικό ἔλεγχο. Εἴμαστε ὑπέρ τῆς ὑπεράσπισης τῆς Σοβιετικῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας τῆς Ρωσίας.

᾿Ακριβῶς ὅμως ἐπειδή εἴμαστε ὑπέρ τῆς ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας, ἀπαιτοῦμε μιά *σοβαρή* στάση ἀπέναντι στήν ἀμυντική ἱκανότητα καί τή μαχητική προετοιμασία τῆς χώρας. Κηρύσσουμε ἀμείλικτο πόλεμο ἐνάντια στήν ἐπαναστατική λογοκοπία γιά ἐπαναστατικό πόλεμο. Γιά ἕναν τέτιο πόλεμο πρέπει νά ἑτοιμαζόμαστε πολύν καιρό, σοβαρά, ἀρχίζοντας ἀπό τήν οἰκονομική ἀνόρθωση τῆς χώρας, τήν τακτοποίηση τῶν σιδηροδρόμων (γιατί χωρίς σιδηροδρόμους ὁ σύγχρονος πόλεμος εἶναι μιά κούφια λογοκοπία), τήν ἀποκατάσταση παντοῦ καί πάντοτε τῆς πιό αὐστηρῆς ἐπαναστατικῆς πειθαρχίας καί αὐτοπειθαρχίας.

Εἶναι ἔγκλημα, ἀπό τήν ἄποψη τῆς ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας—νά μπλέκεσαι σέ πολεμική σύρραξη μ᾿ἕναν ἐχθρό ἀσύγκριτα πιό ἰσχυρό καί προετοιμασμένο, ὅταν εἶναι ὁλοφάνερο πώς δέν ἔχεις στρατό. ᾿Από τήν ἄποψη τῆς ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ὑπογράψουμε τήν πιό ἐπαχθή, καταπιεστική, θηριώδη, ἐπονείδιστη εἰρήνη—ὄχι γιά νά «συνθηκολογήσουμε» μπροστά στόν ἰμπεριαλισμό, ἀλλά γιά νά διδαχτοῦμε καί νά ἑτοιμαστοῦμε νά πολεμήσουμε ἐνάντιά του μέ σοβαρό, πρακτικό τρόπο.

῾Η περασμένη βδομάδα ἀνέβασε τή ρωσική ἐπανάσταση σέ ἀσύγκριτα πιό ὑψηλή βαθμίδα τῆς παγκόσμιας ἱστορικῆς ἐξέλιξης. Αὐτές τίς μέρες ἡ ἱστορία ἔκανε ἀρκετά βήματα μπροστά, ἀνέβηκε μονομιᾶς ἀρκετά σκαλοπάτια πιό ψηλά.

῞Ως τώρα εἴχαμε μπροστά μας ἀσήμαντους, ἀποκρουστικά ἀξιοθρήνητους (σέ σύγκριση μέ τόν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό) ἐχθρούς, τόν ἠλίθιο Ρομάνοφ, τόν φανφαρόνο Κέρενσκι, τίς συμμορίες τῶν εὐέλπιδων καί τῶν ἀστῶν. Τώρα σηκώθηκε ἐναντίον μας ἕνας γίγαντας τοῦ πολιτισμένου, ἐξοπλισμένου μέ πρώτης τάξης τεχνική καί θαυμάσια ὀργανωμένου παγκόσμιου ἰμπεριαλισμοῦ. ᾿Ενάντιά του *πρέπει* νά ἀγωνιζόμαστε. ᾿Ενάντιά του πρέπει *νά ξέρουμε* νά ἀγωνιζόμαστε. Μιά χώρα ἀγροτῶν πού ὁ τρίχρονος πόλεμος τῆς προξένησε ἀφάνταστες καταστροφές καί πού ἄρχισε τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πρέπει νά ἀποφύγει μιά στρατιωτική σύρραξη—γιά ὅσον καιρό εἶναι δυνατό, ἔστω κι᾿ἄν κάνει τίς πιό βαριές θυσίες, νά τήν ἀποφύγει—ἀκριβῶς γιά νά ἔχει τή δυνατότητα νά κάνει κάτι τό σοβαρό τή στιγμή πού θά ξεσπάσει «ἡ τελευταία ἀποφασιστική μάχη».

῾Η μάχη αὐτή θά ξεσπάσει μόνο τότε, ὅταν ἐκραγεῖ ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση στίς προηγμένες ἰμπεριαλιστικές χῶρες. ῾Η ἐπανάσταση αὐτή, ἀναμφισβήτητα, ὡριμάζει καί δυναμώνει ἀπό μήνα σέ μήνα, ἀπό βδομάδα σέ βδομάδα. Αὐτή τή δύναμη πού ὡριμάζει *πρέπει* νά τή βοηθήσουμε. Πρέπει νά *ξέρουμε* νά τή βοηθᾶμε. Καί δέν θά τή βοηθήσεις, ἀλλά θά τή βλάψεις, ἄν ἀφήσεις νά συντριβεῖ ἡ γειτονική Σοβιετική σοσιαλιστική δημοκρατία σέ μιά στιγμή πού εἶναι ὁλοφάνερο πώς δέν ἔχει στρατό.

Δέν πρέπει νά μετατρέψουμε σέ λογοκοπία τό μεγαλειῶδες σύνθημα: «Ποντάρουμε στή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν Εὐρώπη». Αὐτό εἶναι ἀλήθεια, ἄν ἔχουμε ὑπόψη τό μακρύ καί δύσκολο δρόμο τῆς νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ ὥς τό τέλος. Εἶναι μιά ἀναμφισβήτητη, φιλοσοφικο-ιστορική ἀλήθεια, ἄν πάρουμε ὅλη τήν «ἐποχή τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης» στό σύνολό της. Κάθε ὅμως ἀφηρημένη ἀλήθεια καταντάει λογοκοπία, ἄν τήν ἐφαρμόσεις σέ *ὁποιαδήποτε* συγκεκριμένη κατάσταση. Εἶναι ἀναμφισβήτητο πώς «σέ κάθε ἀπεργία φωλιάζει ἡ Λερναία ὕδρα τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης». Εἶναι ἀνοησία νά πιστεύουμε ὅτι ἀπό κάθε ἀπεργία μποροῦμε νά περάσουμε ἀμέσως στήν ἐπανάσταση. ῎Αν «ποντάρουμε στή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν Εὐρώπη» μέ τήν ἔννοια ὅτι δίνουμε στό λαό τήν ἐγγύηση ὅτι ἡ εὐρωπαϊκή ἐπανάσταση θά ξεσπάσει καί θά νικήσει ὁπωσ-

δήποτε σέ λίγο, τίς ἐρχόμενες ἑβδομάδες, ὁπωσδήποτε πρίν οἱ γερμανοί προλάβουν νά φτάσουν στήν Πετρούπολη, στή Μόσχα, στό Κίεβο, προτοῦ «καταστρέψουν» τίς σιδηροδρομικές μας μεταφορές, τότε δέν ἐνεργοῦμε σάν σοβαροί ἐπαναστάτες-διεθνιστές, ἀλλά σάν τυχοδιῶκτες.

Ἄν ὁ Λῆμπκνεχτ νικήσει τήν ἀστική τάξη σέ 2-3 ἑβδομάδες (αὐτό δέν εἶναι δυνατό), θά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό ὅλες τίς δυσκολίες. Αὐτό εἶναι ἀναμφισβήτητο. Ἄν ὅμως καθορίσουμε τή σημερινή μας τακτική στήν πάλη ἐνάντια στό σημερινό ἰμπεριαλισμό μέ τήν ἐλπίδα πώς ὁ Λῆμπκνεχτ σίγουρα πρέπει νά νικήσει ἀκριβῶς στίς ἐρχόμενες ἑβδομάδες, τότε θά εἴμαστε ἄξιοι μόνο γιά χλευασμό. Θά μετατρέψουμε τά μεγαλειώδη ἐπαναστατικά συνθήματα τῆς σύγχρονης ἐποχῆς σέ ἐπαναστατική λογοκοπία.

Νά διδάσκεστε ἀπό τά ὀδυνηρά, ἀλλά χρήσιμα μαθήματα τῆς ἐπανάστασης, σύντροφοι ἐργάτες! Νά ἑτοιμάζεστε σοβαρά, ἐντατικά, ἀδιάκοπα γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας, γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς Σοβιετικῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας!

«Πράβντα» (ἀπογευματινή ἔκδοση), ἀρ. φύλ. 35, 25 (12) τοῦ Φλεβάρη 1918
Ὑπογραφή: Λ έ ν ι ν

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ[155]

1) Νά ἐκλεγεῖ ἕδρα τῆς κυβέρνησης ἡ Μόσχα.

2) Ἀπό κάθε ὑπηρεσία νά μεταφερθεῖ ἐλάχιστος μόνο ἀριθμός καθοδηγητῶν τοῦ κεντρικοῦ διοικητικοῦ μηχανισμοῦ, ὄχι περισσότεροι ἀπό 20-30 ἄνθρωποι (καί ἐπιπλέον οἱ οἰκογένειές τους).

3) Νά μεταφερθοῦν ἀμέσως καί μέ κάθε θυσία ἡ Κρατική Τράπεζα, ὁ χρυσός καί ἡ Ὑπηρεσία ἔκδοσης κρατικῶν ἐνσήμων καί χαρτοσήμων.

4) Νά ἀρχίσει ἡ μετακόμιση τῶν πολύτιμων ἀντικειμένων τῆς Μόσχας.

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΕΡΙΕΡΓΟ ΚΑΙ ΤΕΡΑΤΩΔΕΣ

Μέ τήν ἀπόφαση πού πῆρε στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918 τό Γραφεῖο περιοχῆς Μόσχας τοῦ Κόμματός μας ἔκφρασε δυσπιστία πρός τήν Κεντρική 'Επιτροπή, ἀρνήθηκε νά πειθαρχήσει στίς ἀποφάσεις της «πού θά ἔχουν σχέση μέ τήν ἐφαρμογή τῶν ὅρων τῆς συνθήκης εἰρήνης μέ τήν Αὐστρία καί τή Γερμανία, καί σέ «ἐπεξηγηματικό κείμενο» τῆς ἀπόφασης δήλωσε πώς «θεωρεῖ σχεδόν ἀναπόφευκτη τή διάσπαση τοῦ Κόμματος στό ἄμεσο μέλλον»*.

Σέ ὅλα αὐτά ὄχι μόνο δέν ὑπάρχει τίποτε τό τερατῶδες, μά οὔτε καί τό περίεργο. Εἶναι ὁλότελα φυσικό, οἱ σύντροφοι πού διαφωνοῦν ριζικά μέ τήν ΚΕ στό ζήτημα τῆς χωριστῆς εἰρήνης, νά ἐπικρίνουν αὐστηρά τήν ΚΕ καί νά ἐκφράζουν τήν πεποίθηση ὅτι ἡ διάσπαση εἶναι ἀναπόφευκτη. Ὅλα αὐτά ἀποτελοῦν ἀπόλυτα νόμιμο δικαίωμα τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος, εἶναι πέρα γιά πέρα κατανοητά.

Νά ὅμως τί εἶναι περίεργο καί τερατῶδες. Ἡ ἀπόφαση συνοδεύεται ἀπό ἕνα «ἐπεξηγηματικό κείμενο». Νά τό κείμενο αὐτό ὁλόκληρο:

---

* Νά ὁλόκληρο τό κείμενο τῆς ἀπόφασης: «Τό Γραφεῖο περιοχῆς Μόσχας τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἀφοῦ συζήτησε τή δράση τῆς ΚΕ καί ἔχοντας ὑπόψη του τήν πολιτική της γραμμή καί τή σύνθεσή της, ἐκφράζει τή δυσπιστία του πρός τήν ΚΕ καί μέ τήν πρώτη εὐκαιρία θά ἐπιμείνει νά γίνει ἐκλογή νέας ΚΕ. 'Εκτός ἀπ'αὐτό, τό Γραφεῖο περιοχῆς Μόσχας δέν νομίζει πώς εἶναι ὑποχρεωμένο νά πειθαρχήσει ὁπωσδήποτε στίς ἀποφάσεις τῆς ΚΕ, πού θά ἔχουν σχέση μέ τήν ἐφαρμογή τῶν ὅρων τῆς συνθήκης εἰρήνης μέ τήν Αὐστρία καί τή Γερμανία». Ἡ ἀπόφαση πάρθηκε ὁμόφωνα.

«Τό Γραφεῖο περιοχῆς Μόσχας νομίζει ὅτι εἶναι σχεδόν ἀναπόφευκτη ἡ διάσπαση τοῦ κόμματος στό κοντινό μέλλον καί βάζει στόν ἑαυτό του τό καθῆκον νά συμβάλει στή συνένωση ὅλων τῶν συνεπῶν, ἐπαναστατικῶν, κομμουνιστικῶν στοιχείων, πού ἀγωνίζονται τό ἴδιο τόσο ἐνάντια στούς ὀπαδούς τῆς σύναψης χωριστῆς εἰρήνης, ὅσο καί ἐνάντια σέ ὅλα τά μετριοπαθῆ, ὀπορτουνιστικά στοιχεῖα τοῦ Κόμματος. *Πρός τό συμφέρον τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης νομίζουμε πώς εἶναι σκόπιμο νά δεχτοῦμε τό ἐνδεχόμενο νά χαθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία, πού τώρα γίνεται καθαρά τυπική.* Ὅπως καί πρῶτα, θεωροῦμε βασικό μας καθῆκον τή διάδοση τῶν ἰδεῶν τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης σέ ὅλες τίς ἄλλες χῶρες καί τήν ἀποφασιστική ἐφαρμογή τῆς ἐργατικῆς δικτατορίας, τήν ἀμείλικτη κατάπνιξη τῆς ἀστικῆς ἀντεπανάστασης στή Ρωσία».

Ὑπογραμμίζουμε ἐδῶ ἐκεῖνα τά λόγια πού... εἶναι περίεργα καί τερατώδη.

Στά λόγια αὐτά βρίσκεται ὅλη ἡ οὐσία.

Τά λόγια αὐτά ὁδηγοῦν σέ παραλογισμό ὅλη τή γραμμή τῶν συντακτῶν τῆς ἀπόφασης. Αὐτά τά λόγια ξεσκεπάζουν μέ ἐξαιρετική σαφήνεια τή ρίζα τῶν λαθῶν τους.

«Πρός τό συμφέρον τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης θεωροῦμε ἐνδεδειγμένο νά δεχτοῦμε τό ἐνδεχόμενο νά χαθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία...» Αὐτό εἶναι περίεργο, γιατί δέν ὑπάρχει οὔτε κάν σύνδεση ἀνάμεσα στό ἐπιχείρημα καί στό συμπέρασμα. «Πρός τό συμφέρον τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης εἶναι σκόπιμο νά δεχτοῦμε μιά *στρατιωτική ἧττα* τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας» — μιά τέτια θέση θά ἦταν ἤ δέν θά ἦταν σωστή, δέν θά μπορούσαμε ὅμως νά τήν ὀνομάσουμε περίεργη. Αὐτό εἶναι τό πρῶτο.

Δεύτερο: ἡ Σοβιετική ἐξουσία «τώρα γίνεται καθαρά τυπική». Αὐτό πιά δέν εἶναι ἁπλῶς περίεργο, μά πέρα γιά πέρα τερατῶδες. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι οἱ συντάκτες τῆς ἀπόφασης χάθηκαν μέσα στό λαβύρινθο μιᾶς μεγάλης σύγχυσης. Πρέπει νά ξεδιαλύνουμε τά πράγματα.

Πάνω στό πρῶτο ζήτημα οἱ συντάκτες ἔχουν, ὅπως φαίνεται, τήν ἀντίληψη ὅτι πρός τό συμφέρον τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης εἶναι σκόπιμο νά δεχτοῦμε τό ἐνδεχόμενο μιᾶς ἧττας στόν πόλεμο, πού θά ὁδηγήσει στό χαμό τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, δηλαδή στή νίκη τῆς ἀστικῆς τάξης στή Ρωσία. Οἱ συντάκτες, ἐκφράζοντας αὐτή τή σκέψη, ἀναγνωρίζουν ἔμμεσα ὅτι εἶναι σωστά ὅσα ἔχω πεῖ στίς θέσεις (τῆς 8 τοῦ Γενάρη 1918, πού δημοσιεύτηκαν στήν «Πράβντα» στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918)*,

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 243-252. *Ἡ Σύντ.*

ὅτι δηλαδή ἡ ἀπόριψη τῶν ὅρων εἰρήνης πού μᾶς πρότεινε ἡ Γερμανία, θά ὁδηγήσει τή Ρωσία στήν ἧττα καί στήν ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Ἔτσι λοιπόν, la raison finit toujours par avoir raison—ἡ ἀλήθεια πάντα θριαμβεύει! Οἱ πιό «ἐξτρεμιστές» ἀντίπαλοί μου, οἱ μοσχοβίτες, πού ἀπειλοῦν μέ διάσπαση, ὑποχρεώθηκαν—ἐπειδή ἀκριβῶς ἔφτασαν στό σημεῖο νά μιλοῦν ἀνοιχτά γιά διάσπαση—νά ἐκφράσουν ἐπίσης ὥς τό τέλος τούς *συγκεκριμένους* συλλογισμούς τους, τούς ἴδιους ἐκείνους συλλογισμούς, πού προτιμοῦν νά ἀποφεύγουν οἱ ἄνθρωποι πού περιορίζονται σέ γενικές φράσεις γιά ἐπαναστατικό πόλεμο. Ὅλη ἡ οὐσία τῶν θέσεων καί τῶν ἐπιχειρημάτων μου (ὅπως θά δεῖ ὁ καθένας πού θά θελήσει νά διαβάσει προσεκτικά τίς θέσεις μου τῆς 7 τοῦ Γενάρη 1918) βρίσκεται στήν ὑπόδειξη ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά δεχτοῦμε μιά βαρύτατη εἰρήνη *τώρα*, τούτη τή στιγμή, *προετοιμάζοντας* ταυτόχρονα σοβαρά τόν ἐπαναστατικό πόλεμο (καί ἀκριβῶς *πρός τό συμφέρον* αὐτῆς τῆς σοβαρῆς προετοιμασίας). Ὅλη τήν οὐσία τῶν ἐπιχειρημάτων μου τήν ἀπόφευγαν ἤ δέν τήν πρόσεξαν, δέν ἤθελαν νά τήν προσέξουν, ὅσοι περιορίζονταν σέ γενικές φράσεις γιά τόν ἐπαναστατικό πόλεμο. Καί νά τώρα πρέπει νά εὐχαριστήσω μέ ὅλη μου τήν καρδιά ἀκριβῶς τούς πιό «ἐξτρεμιστές» ἀντιπάλους μου, τούς μοσχοβίτες, γιατί διέκοψαν τή «συνωμοσία τῆς σιωπῆς» σχετικά μέ τήν *οὐσία* τῶν ἐπιχειρημάτων μου. Οἱ μοσχοβίτες *πρῶτοι* ἀπάντησαν σ'αὐτά.

Καί ποιά ἦταν ἡ ἀπάντησή τους;

Ἀπάντηση ἦταν *πώς ἀναγνώρισαν τήν ὀρθότητα τοῦ συγκεκριμένου* μου ἐπιχειρήματος: ναί, ὁμολόγησαν οἱ μοσχοβίτες, πραγματικά θά νικηθοῦμε, ἄν δεχτοῦμε τώρα τή μάχη μέ τούς γερμανούς*. Μάλιστα, αὐτή ἡ ἧττα θά ὁδηγήσει πραγματικά στήν πτώση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Ἀκόμη κι'ἀκόμη μιά φορά: εὐχαριστῶ μέ ὅλη μου τήν καρδιά τούς «ἐξτρεμιστές» ἀντιπάλους μου, τούς μοσχοβίτες, γιατί διέκοψαν τή «συνωμοσία τῆς σιωπῆς» ἐνάντια στήν οὐσία τῶν ἐπιχειρημάτων μου, δηλαδή ἀκριβῶς ἐνάντια στή *συγκεκρι-*

---

*Ἡ ἀπάντηση στό ἀντίθετο ἐπιχείρημα, ὅτι ὁπωσδήποτε ἡ μάχη δέν μποροῦσε νά ἀποφευχθεῖ, δόθηκε ἀπό τά γεγονότα: οἱ θέσεις μου διαβάστηκαν στίς 8 τοῦ Γενάρη· στίς 15 τοῦ Γενάρη *μπορούσαμε* νά ἔχουμε εἰρήνη. Θά εἶχε ἐξασφαλιστεῖ στά σίγουρα μιά ἀνάπαυλα (καί γιά μᾶς καί ἡ πιό σύντομη ἀνάπαυλα εἶχε τεράστια σημασία τόσο ὑλική, ὅσο καί ἠθική, γιατί ὁ *γερμανός* θά ἔπρεπε νά κηρύξει *νέο* πόλεμο), ἄν... ἄν δέν ὑπῆρχε ἡ ἐπαναστατική λογοκοπία.

μένη μου ὑπόδειξη γιά τούς ὅρους τοῦ πολέμου, στήν περίπτωση πού θά τόν δεχόμασταν ἀμέσως, τούς εὐχαριστῶ καί γιατί ἀναγνώρισαν ἄφοβα τήν ὀρθότητα τῆς συγκεκριμένης μου ὑπόδειξης.

Παρακάτω. Πῶς ἀντικρούουν τά ἐπιχειρήματά μου, πού τήν ὀρθότητά τους ὡς πρός τήν οὐσία οἱ μοσχοβίτες ἀναγκάστηκαν νά τήν ἀναγνωρίσουν;

Μέ τό ὅτι πρός τό συμφέρον τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης *πρέπει* νά δεχτοῦμε τό χάσιμο τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Γιατί τό ἀπαιτεῖ αὐτό τό συμφέρον τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης; 'Εδῶ εἶναι ὁ κόμπος, ἐδῶ εἶναι ἡ ἴδια ἡ οὐσία τῆς ἐπιχειρηματολογίας ἐκείνων πού θά ἤθελαν νά ἀντικρούσουν τά ἐπιχειρήματά μου. Καί ἀκριβῶς πάνω σ'αὐτό, τό πιό σπουδαῖο, βασικό, θεμελιακό σημεῖο δέν λένε οὔτε μιά λεξούλα, οὔτε στήν ἀπόφαση, οὔτε στό ἐπεξηγηματικό κείμενο. Οἱ συντάκτες τῆς ἀπόφασης βρῆκαν τό χρόνο καί τόν τόπο νά μιλήσουν γιά πράγματα πασίγνωστα καί ἀναμφισβήτητα—καί γιά τήν «ἀμείλικτη καταστολή τῆς ἀστικῆς ἀντεπανάστασης στή Ρωσία» (μέ τά μέσα καί τίς μεθόδους μιᾶς πολιτικῆς πού ὁδηγεῖ στό χάσιμο τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας;) καί γιά τόν ἀγώνα ἐνάντια σ'ὅλα τά μετριοπαθῆ, ὁπορτουνιστικά στοιχεῖα τοῦ Κόμματος, γιά ἐκεῖνο ὅμως πού ἀκριβῶς εἶναι συζητήσιμο, γιά ἐκεῖνο πού ἀφορᾶ ἀκριβῶς τήν οὐσία τῆς ἄποψης τῶν ἀντιπάλων τῆς εἰρήνης—τσιμουδιά!

Περίεργο. Πάρα πολύ περίεργο. Μήπως οἱ συντάκτες τῆς ἀπόφασης τό ἀποσιώπησαν αὐτό, γιατί ἔνιωθαν ὅτι εἶναι ἐξαιρετικά ἀδύνατοι σ'αὐτό τό σημεῖο; Νά ποῦν καθαρά *γιατί* (τό ἀπαιτοῦν αὐτό τά συμφέροντα τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης), θά σήμαινε, ἴσως, νά ξεσκεπάσουν τόν ἑαυτό τους...

῞Οπως κι'ἄν ἔχει τό πράγμα πρέπει *νά ψάξουμε νά βροῦμε* τά ἐπιχειρήματα πού *μποροῦσαν* νά ἔχουν γιά ὁδηγό τους οἱ συντάκτες τῆς ἀπόφασης.

Μήπως οἱ συντάκτες νομίζουν ὅτι τά συμφέροντα τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης ἀπαγορεύουν ὁποιαδήποτε εἰρήνη μέ τούς ἰμπεριαλιστές; Μιά τέτια γνώμη εἶχαν ἐκφράσει ὁρισμένοι ἀντίπαλοι τῆς εἰρήνης σέ κάποια σύσκεψη στήν Πετρούπολη, τήν ὑποστήριξε ὅμως μιά ἀσήμαντη μειοψηφία ἀπό ἐκείνους πού εἶχαν ἀντιρήσεις γιά τή χωριστή εἰρήνη[156]. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ γνώμη αὐτή ὁδηγεῖ στήν ἄρνηση τῆς σκοπιμότητας τῶν διαπραγματεύσεων τοῦ Μπρέστ καί στήν ἄρνηση τῆς εἰρήνης «ἀκόμη καί» μέ τόν ὅρο τῆς ἐπιστροφῆς τῆς Πολωνίας, τῆς

Λεττονίας καί τῆς Κουρλανδίας. Εἶναι ἐξόφθαλμο ὅτι αὐτές οἱ ἀπόψεις (πού τίς ἀπόριψε ἡ πλειοψηφία, λχ., τῶν ἀντιπάλων τῆς εἰρήνης στήν Πετρούπολη) εἶναι λαθεμένες. Ἡ σοσιαλιστική δημοκρατία πού βρίσκεται ἀνάμεσα σέ ἰμπεριαλιστικές δυνάμεις δέν θά μποροῦσε, σύμφωνα μ᾽αὐτές τίς ἀπόψεις, νά κλείσει καμιά οἰκονομική συμφωνία, δέν θά μποροῦσε νά ὑπάρχει, παρά μόνο ἄν πετοῦσε στό φεγγάρι.

Μήπως οἱ συντάκτες νομίζουν ὅτι τά συμφέροντα τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης ἀπαιτοῦν τήν *ὑποκίνησή* της καί ὅτι μιά τέτια ὑποκίνηση θά ἦταν μόνο ὁ πόλεμος καί σέ καμιά περίπτωση ἡ εἰρήνη, πού θά μποροῦσε νά δημιουργήσει στίς μάζες τήν ἐντύπωση μιᾶς κάποιας «νομιμοποίησης» τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ; Μιά τέτια «θεωρία» θά ἐρχόταν σέ πλήρη ἀντίθεση μέ τό μαρξισμό, πού πάντα ἀπόριπτε τήν «ὑποκίνηση» τῶν ἐπαναστάσεων, οἱ ὁποῖες ἀναπτύσσονται στό βαθμό πού ὡριμάζει ἡ ὀξύτητα τῶν ταξικῶν ἀντιθέσεων πού γεννοῦν τίς ἐπαναστάσεις. Μιά τέτια θεωρία θά ἰσοδυναμοῦσε μέ τήν ἄποψη ὅτι ἡ ἔνοπλη ἐξέγερση εἶναι μιά μορφή πάλης ὑποχρεωτική πάντα καί κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε συνθῆκες. Στήν πραγματικότητα τά συμφέροντα τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης ἀπαιτοῦν: ἡ Σοβιετική ἐξουσία πού ἔχει ἀνατρέψει τήν ἀστική τάξη τῆς χώρας νά *βοηθάει* τήν ἐπανάσταση αὐτή, νά διαλέγει ὅμως *τή μορφή* τῆς βοήθειας ἀνάλογα μέ τίς δυνάμεις της. Τό νά βοηθᾶς τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση σέ διεθνή κλίμακα, παραδεχόμενος τό ἐνδεχόμενο τῆς ἥττας αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης στή *δοσμένη* χώρα—μιά τέτια ἄποψη οὔτε κάν προκύπτει ἀπό τή θεωρία τῆς ὑποκίνησης.

Μήπως οἱ συντάκτες τῆς ἀπόφασης νομίζουν ὅτι ἡ ἐπανάσταση στή Γερμανία ἔχει ἤδη ἀρχίσει, ὅτι ἔχει ἤδη φτάσει ἐκεῖ σέ ἀνοιχτό πανεθνικό ἐμφύλιο πόλεμο, ὅτι γι᾽αὐτό πρέπει νά διαθέσουμε τίς δυνάμεις μας γιά νά βοηθήσουμε τούς γερμανούς ἐργάτες, ὅτι πρέπει νά χαθοῦμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι («νά χαθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία»), *σώζοντας* τή γερμανική ἐπανάσταση, πού ἄρχισε ἤδη τήν ἀποφασιστική της μάχη καί δέχεται βαριά χτυπήματα; Σύμφωνα μ᾽αὐτή τήν ἄποψη, ἐμεῖς, θυσιαζόμενοι, θά ἀπασχολούσαμε ἕνα μέρος ἀπό τίς δυνάμεις τῆς γερμανικῆς ἀντεπανάστασης καί θά σώζαμε ἔτσι τή γερμανική ἐπανάσταση.

Μπορεῖ κανείς νά παραδεχτεῖ πέρα γιά πέρα ὅτι κάτω ἀπ᾽αὐτές τίς προϋποθέσεις δέν θά ἦταν ἁπλῶς «σκόπιμο» (ὅπως ἐκφράστηκαν οἱ συντάκτες τῆς ἀπόφασης), μά καί ἀπόλυτα *ὑποχρεωτικό* νά δεχτοῦμε τό ἐνδεχόμενο μιᾶς ἥττας καί τό ἐνδεχόμενο νά χαθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία. Εἶναι ὅμως ὁλοφάνε-

ρο ὅτι οἱ προϋποθέσεις αὐτές δέν ὑπάρχουν. Ἡ γερμανική ἐπανάσταση ὡριμάζει, εἶναι ὅμως ἀναμφισβήτητο ὅτι δέν ἔφτασε ἀκόμη ὥς τό ξέσπασμά της στή Γερμανία, δέν ἔφτασε ἀκόμη ὥς τόν ἐμφύλιο πόλεμο στή Γερμανία. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι, «δεχόμενοι τό ἐνδεχόμενο νά χαθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία», δέν θά βοηθούσαμε νά ὡριμάσει ἡ γερμανική ἐπανάσταση, ἀλλά θά τήν *ἐμποδίζαμε*. Θά βοηθούσαμε ἔτσι τή γερμανική ἀντίδραση, θά παίζαμε τό παιχνίδι της, θά δυσκολεύαμε τό σοσιαλιστικό κίνημα τῆς Γερμανίας, θά ἀπομακρύναμε ἀπό τό σοσιαλισμό τίς πλατιές μάζες τῶν προλετάριων καί μισοπρολετάριων τῆς Γερμανίας, πού δέν ἔχουν ἀκόμη περάσει στό σοσιαλισμό καί πού θά τίς κατατρόμαζε ἡ συντριβή τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, ὅπως κατατρόμαξε τούς ἄγγλους ἐργάτες ἡ συντριβή τῆς Κομμούνας τό 1871.

Ὅπως καί νά τό πάρεις, δέν μπορεῖς νά βρεῖς λογική στούς συλλογισμούς τοῦ συντάκτη. Δέν ὑπάρχουν λογικά ἐπιχειρήματα γιά νά στηρίξουν τόν ἰσχυρισμό ὅτι «πρός τό συμφέρον τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης εἶναι ἐνδεδειγμένο νά δεχτοῦμε τό ἐνδεχόμενο νά χαθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία».

«Ἡ Σοβιετική ἐξουσία γίνεται τώρα καθαρά τυπική»—αὐτή εἶναι ἡ τερατώδης θέση, ὅπου ἔφτασαν, ὅπως εἴδαμε, οἱ συντάκτες τῆς ἀπόφασης τῆς Μόσχας.

Μέ ἄλλα λόγια, μιά καί οἱ γερμανοί ἰμπεριαλιστές θά μᾶς πάρουν φόρο, μιά καί θά μᾶς ἀπαγορεύσουν τήν προπαγάνδα καί τή ζύμωση ἐνάντια στή Γερμανία, ἡ Σοβιετική ἐξουσία χάνει τή σημασία της, «γίνεται καθαρά τυπική», αὐτός εἶναι, ἴσως, ὁ είρμός τῆς «σκέψης» τῶν συντακτῶν τῆς ἀπόφασης. Λέμε «ἴσως»; γιατί οἱ συντάκτες δέν ἔδοσαν τίποτε τό ξεκάθαρο καί ἀκριβολογημένο γιά νά ὑποστηρίξουν τή θέση πού ἐξετάζουμε.

Μιά διάθεση γεμάτη βαθύτατη, ἀπεγνωσμένη ἀπαισιοδοξία, ἕνα αἴσθημα πλήρους ἀπελπισίας—νά ποιό εἶναι τό περιεχόμενο τῆς «θεωρίας» ὅτι δῆθεν εἶναι τυπική ἡ σημασία τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί ὅτι μπορεῖ νά ἀκολουθοῦμε μιά τακτική πού νά δέχεται τό ἐνδεχόμενο νά χαθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία. Ὅ,τι καί νά γίνει δέν ὑπάρχει σωτηρία, ἄς χαθεῖ ἀκόμη καί ἡ Σοβιετική ἐξουσία—τέτιο εἶναι τό αἴσθημα πού ὑπαγόρευσε αὐτή τήν τερατώδη ἀπόφαση. Τά δῆθεν «οἰκονομικά» ἐπιχειρήματα πού κάποτε σκεπάζουν αὐτές τίς σκέψεις, καταλήγουν στήν ἴδια μαύρη ἀπαισιοδοξία: πῶς μποροῦμε νά μιλᾶμε γιά Σοβιετική δημοκρατία, λένε, ὅταν μποροῦν καί μᾶς παίρνουν τόν τάδε φόρο, κι᾽ ἀκόμη καί τόν τάδε, κι᾽ ἄλλον ἀκόμη.

Τίποτε ἄλλο παρά μόνο ἀπελπισία: ὅ,τι καί νά γίνει, εἴμαστε χαμένοι!

Τό αἴσθημα αὐτό εἶναι κατανοητό μέσα στήν ἐξαιρετικά δύσκολη κατάσταση πού βρίσκεται ἡ Ρωσία. Δέν εἶναι ὅμως «κατανοητό» ἀνάμεσα στούς συνειδητούς ἐπαναστάτες. Εἶναι χαρακτηριστικό ἀκριβῶς, γιατί ὁδηγεῖ τίς ἀπόψεις τῶν μοσχοβιτῶν στόν παραλογισμό. Οἱ γάλλοι τοῦ 1793 δέν θά λέγανε ποτέ ὅτι οἱ κατακτήσεις τους, ἡ δημοκρατία καί ὁ δημοκρατισμός, γίνονται καθαρά τυπικές, ὅτι πρέπει νά δεχτοῦμε τό ἐνδεχόμενο νά χαθεῖ ἡ δημοκρατία. Ἦταν γεμάτοι ὄχι ἀπελπισία, ἀλλά πίστη στή νίκη. Νά καλεῖς ὅμως σέ ἐπαναστατικό πόλεμο καί ταυτόχρονα νά λές σέ ἐπίσημη ἀπόφαση «νά δεχτοῦμε τό ἐνδεχόμενο νά χαθεῖ ἡ Σοβιετική ἐξουσία», σημαίνει ὅτι ξεσκεπάζεσαι πέρα γιά πέρα.

Στίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰώνα, τόν καιρό τῶν ναπολεόντειων πολέμων, ἡ Πρωσία καί μιά σειρά ἄλλες χῶρες γνώρισαν ἧττες, εἰσβολές, ταπεινώσεις, καταπιέσεις ἀπό τόν κατακτητή ἀσύγκριτα, ἀπροσμέτρητα πιό τυραννικές καί βαριές ἀπ'ὅ,τι ἡ Ρωσία τό 1918. Κι'ὅμως, οἱ καλύτεροι ἄνθρωποι τῆς Πρωσίας, ὅταν ὁ Ναπολέων τούς πατοῦσε μέ τή στρατιωτική του μπότα ἑκατό φορές πιό δυνατά ἀπ'ὅ,τι θά μποροῦσαν νά μᾶς πατήσουν τώρα ἐμᾶς, δέν ἀπελπίζονταν, δέν μιλοῦσαν γιά «καθαρά τυπική» σημασία τῶν ἐθνικῶν πολιτικῶν θεσμῶν τους. Δέν ἄφηναν νά τούς πιάσει ἀπελπισία, δέν ὑπόκυπταν στό αἴσθημα: «ὅ,τι καί νά γίνει εἴμαστε χαμένοι». Ὑπόγραφαν συνθῆκες εἰρήνης ἀσύγκριτα πιό ἐπαχθεῖς, πιό θηριώδεις, πιό ἀτιμωτικές, πιό καταπιεστικές ἀπό τή συνθήκη τοῦ Μπρέστ, ὕστερα ἤξεραν νά περιμένουν, ὑποφέρανε μέ στωικότητα τό ζυγό τοῦ κατακτητῆ, ξαναπολεμοῦσαν, ξανάπεφταν κάτω ἀπό τό ζυγό τοῦ κατακτητῆ, ξαναϋπόγραφαν ἐπονείδιστες καί ἀτιμωτικές συνθῆκες εἰρήνης, ξανά ξεσηκώνονταν καί *τελικά ἀπελευθερώθηκαν* (ὄχι χωρίς νά ἐκμεταλλευτοῦν τίς διαφωνίες ἀνάμεσα στούς πιό ἰσχυρούς κατακτητές πού ἀνταγωνίζονταν μεταξύ τους).

Γιατί τάχα νά μήν μπορεῖ νά ἐπαναληφθεῖ αὐτό τό πράγμα στήν ἱστορία μας;

Γιατί νά μᾶς πιάνει ἀπελπισία καί νά γράφουμε ἀποφάσεις — μά τήν πίστη μου, πιό ἐπονείδιστες ἀπό τήν πιό ἐπονείδιστη εἰρήνη — ἀποφάσεις γιά τό ὅτι ἡ «Σοβιετική ἐξουσία γίνεται καθαρά τυπική»;

Γιατί οἱ πολύ βαριές στρατιωτικές ἧττες στόν ἀγώνα ἐνάντια στούς κολοσσούς τοῦ σύγχρονου ἰμπεριαλισμοῦ δέν θά μπορέ-

σουν καί στή Ρωσία νά άτσαλώσουν τό λαϊκό χαρακτήρα, νά δυναμώσουν τήν αὐτοπειθαρχία, νά σκοτώσουν τόν κομπασμό καί τή λογοκοπία, νά διδάξουν τήν ἀντοχή, νά ὁδηγήσουν τίς μάζες στή σωστή τακτική τῶν πρώσων, πού τούς εἶχε τσακίσει ὁ Ναπολέων: νά ὑπογράφεις τίς πιό ἐπονείδιστες συνθῆκες εἰρήνης ὅταν δέν ἔχεις στρατό, νά συγκεντρώνεις τίς δυνάμεις σου καί νά ξεσηκώνεσαι ἔπειτα ξανά καί ξανά;

Γιατί πρέπει νά μᾶς πιάνει ἀπελπισία μέ τήν πρώτη ἤδη ἀφάνταστα ἐπαχθή συνθήκη εἰρήνης, ὅταν ἄλλοι λαοί μπόρεσαν νά βαστάξουν γερά καί πιό πικρές συμφορές;

Ἄραγε ἡ σταθερότητα τοῦ προλεταριάτου, πού ξέρει ὅτι πρέπει νά ὑποτάσσεσαι ὅταν δέν ἔχεις δυνάμεις, καί πού ξέρει ἔπειτα, παρόλα αὐτά, νά ξεσηκώνεται ξανά καί ξανά μέ κάθε θυσία, συγκεντρώνοντας δυνάμεις κάτω ἀπό *ὁποιεσδήποτε* συνθῆκες—ἄραγε ἡ σταθερότητα τοῦ προλεταριάτου ἐκφράζεται σ'αὐτή τήν τακτική τῆς ἀπόγνωσης, ἤ σ'αὐτή ἐκφράζεται ἡ ἔλλειψη χαρακτήρα τοῦ μικροαστοῦ πού στή χώρα μας, μέ τό Κόμμα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, ἔσπασε ρεκόρ στή λογοκοπία γιά ἐπαναστατικό πόλεμο;

Ὄχι, ἀγαπητοί σύντροφοι «ἐξτρεμιστές» τῆς Μόσχας! Κάθε μέρα δοκιμασίας θά ἀπομακρύνει ἀπό σᾶς ἀκριβῶς τούς πιό συνειδητούς καί σταθερούς ἐργάτες. Ἡ Σοβιετική ἐξουσία, θά ποῦνε αὐτοί, δέν *γίνεται* καί δέν θά *γίνει* καθαρά τυπική, ὄχι μόνο ὅταν ὁ κατακτητής βρίσκεται στό Πσκόφ καί μᾶς παίρνει 10 δισεκατομμύρια φόρο σέ σιτηρά, μεταλλεύματα, χρήματα, μά οὔτε καί ὅταν ὁ ἐχθρός θά φτάσει στό Νίζνι-Νόβγκοροντ καί στό Ροστόβ τοῦ Ντόν καί θά μᾶς πάρει 20 δισεκατομμύρια φόρο.

Ποτέ ὁποιαδήποτε ξένη κατάκτηση δέν θά κάνει «καθαρά τυπικό» ἕνα λαϊκό πολιτικό θεσμό (καί ἡ Σοβιετική ἐξουσία *δέν εἶναι* ἁπλῶς ἕνας πολιτικός θεσμός, ἀλλά ἕνας πολιτικός θεσμός πολλές φορές ἀνώτερος ἀπ'ὅλους ὅσους γνώρισε ποτέ ἡ ἱστορία). Ἀντίθετα, ἡ ξένη κατάκτηση μόνο θά στεριώσει τίς λαϊκές συμπάθειες πρός τή Σοβιετική ἐξουσία, ἄν... ἄν δέν παρασυρθεῖ σέ τυχοδιωκτισμούς.

Ἡ ἄρνηση νά ὑπογράψεις τήν πιό ἀτιμωτική εἰρήνη, ὅταν δέν ἔχεις στρατό, εἶναι τυχοδιωκτισμός καί ὁ λαός μέ τό δίκιο του θά κατηγορήσει τήν ἐξουσία πού θά προβάλει αὐτή τήν ἄρνηση.

Στήν ἱστορία ὑπῆρξαν παραδείγματα ὑπογραφῆς ἀσύγκριτα πιό βαριᾶς καί πιό ἐπονείδιστης εἰρήνης ἀπό τήν εἰρήνη τοῦ

Μπρέστ (τά ἀναφέραμε πιό πάνω)—καί τό γεγονός αὐτό δέν ἔκανε τήν ἐξουσία νά χάσει τό γόητρό της, δέν τήν ἔκανε τυπική, δέν χαντάκωσε οὔτε τήν ἐξουσία, οὔτε τό λαό, μά ἀτσάλωνε τό λαό, *δίδαξε* τό λαό τή βαριά καί δύσκολη ἐπιστήμη νά ἑτοιμάσει ἕνα σοβαρό στρατό ἀκόμη καί μέσα σέ μιά ἀπελπιστικά δύσκολη κατάσταση, κάτω ἀπό τήν μπότα τοῦ κατακτητῆ.

῾Η Ρωσία τραβάει γιά ἕνα νέο καί πραγματικά πατριωτικό πόλεμο, τόν πόλεμο γιά τή διατήρηση καί τή στερέωση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Μπορεῖ μιά ἄλλη ἐποχή—ὅπως ἦταν ἡ ἐποχή τῶν ναπολεόντειων πολέμων—νά γίνει ἡ ἐποχή τῶν ἀπελευθερωτικῶν *πολέμων* (ἀκριβῶς πολέμων κι᾿ὄχι ἑνός μόνο πολέμου), πού ἐπιβάλλονται ἀπό τούς κατακτητές στή Σοβιετική Ρωσία. Αὐτό μπορεῖ νά γίνει.

Καί γι᾿αὐτό πιό ἐπονείδιστη ἀπό κάθε ἐπαχθή καί ὑπερεπαχθή εἰρήνη, πού ἐπιβάλλεται γιατί δέν ὑπάρχει στρατός,—πιό ἐπονείδιστη ἀπό ὁποιαδήποτε ἐπονείδιστη εἰρήνη εἶναι ἡ ἐπονείδιστη ἀπελπισία. Δέν θά χαθοῦμε ἀκόμη κι᾿ἀπό καμιά δεκαριά ἐξαιρετικά ἐπαχθεῖς συνθῆκες εἰρήνης, ἄν ἀντιμετωπίσουμε *σοβαρά* τά ζητήματα τῆς ἐξέγερσης καί τοῦ πολέμου. Δέν θά χαθοῦμε ἀπό τά χτυπήματα τῶν κατακτητῶν, ἄν δέν ἀφήσουμε νά μᾶς χαντακώσει ἡ ἀπελπισία καί ἡ λογοκοπία.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 37 καί 38,
28 (15) τοῦ Φλεβάρη καί 1 τοῦ Μάρτη
(16 τοῦ Φλεβάρη) 1918
῾Υπογραφή: Ν. Λ έ ν ι ν

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΑΝΩ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΕΔΑΦΟΣ

῾Η ἐπαναστατική ἄνοδος πού προκάλεσε ἡ προδοτική ἐπιδρομή τῶν γερμανῶν λευκοφρουρῶν ἐνάντια στή ρωσική ἐπανάσταση, εἶναι γεγονός. ᾿Από παντοῦ φτάνουν τηλεγραφήματα, κι᾿αὐτοί πού τά στέλνουν ἐκφράζουν τήν προθυμία νά ὑπερασπίσουν τή Σοβιετική ἐξουσία καί νά πολεμήσουν ὥς τόν τελευταῖο. Δέν μποροῦσε νά περιμένει κανείς ἄλλη στάση ἀπέναντι στή δική τους ἐργατοαγροτική ἐξουσία.

Μόνο ὅμως ὁ ἐνθουσιασμός δέν εἶναι ἀρκετός γιά νά διεξαχθεῖ ὁ πόλεμος ἐνάντια σ᾿ἕναν ἐχθρό σάν τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό. Μιά ἐπιπόλαιη στάση ἀπέναντι σ᾿αὐτό *τόν πραγματικά, πεισματώδη, αἱματηρό* πόλεμο θά ἦταν πολύ μεγάλη ἀφέλεια, ἀκόμη καί ἔγκλημα.

Πρέπει νά κάνεις τόν πόλεμο ὅπως πρέπει, ἤ νά μήν τόν κάνεις καθόλου. Μέσος ὅρος ἐδῶ δέν χωράει. Μιά καί μᾶς τόν ἐπιβάλλουν οἱ γερμανοί ἰμπεριαλιστές, ἔχουμε ἱερό χρέος νά ἐκτιμήσουμε νηφάλια τήν κατάστασή μας, νά ὑπολογίσουμε τίς δυνάμεις, νά ἐλέγξουμε τόν οἰκονομικό μηχανισμό. Ὅλα αὐτά πρέπει νά γίνουν μέ τήν ταχύτητα πού ἀπαιτεῖ ἡ πολεμική περίοδος, γιατί στή σημερινή μας κατάσταση κάθε καθυστέρηση πραγματικά «ἰσοδυναμεῖ μέ θάνατο». «῾Ο ᾿Αννίβας πρό τῶν πυλῶν!» — αὐτό δέν πρέπει νά τό ξεχνᾶμε οὔτε στιγμή.

Γιά νά διεξαχθεῖ ὁ πόλεμος *ὅπως πρέπει*, χρειάζονται γερά ὀργανωμένα μετόπισθεν. ῾Ο καλύτερος στρατός, οἱ πιό ἀφοσιωμένοι στήν ὑπόθεση τῆς ἐπανάστασης ἄνθρωποι θά ἐξοντωθοῦν ἀμέσως ἀπό τόν ἐχθρό, ἄν δέν θά εἶναι ἀρκετά ἐξοπλισμένοι, ἐφοδιασμένοι μέ τρόφιμα, γυμνασμένοι. Αὐτό εἶναι τόσο ξεκάθαρο, πού δέν χρειάζεται ἐξήγηση.

Σέ ποιά κατάσταση βρίσκονται τά μετόπισθεν τοῦ ἐπαναστατικοῦ μας στρατοῦ; Στήν πιό ἀξιοθρήνητη κατάσταση, γιά νά

μή ποῦμε περισσότερα. Ὁ προηγούμενος πόλεμος ξεχαρβάλωσε ὁλοκληρωτικά τίς μεταφορές μας, διατάραξε τήν ἀνταλλαγή ἐμπορευμάτων ἀνάμεσα στήν πόλη καί στό χωριό, κι᾽αὐτό ἔχει σάν ἄμεσο ἀποτέλεσμα τήν πείνα στίς μεγάλες πόλεις.

Κάτω ἀπό τά χτυπήματα τοῦ ἐχθροῦ ὁ στρατός μας ἀναδιοργανώνεται ριζικά. Ὁ παλιός στρατός, πού εἶχε ἐξοικειωθεῖ μέ τούς ὅρους διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου στίς σύγχρονες συνθῆκες, δέν ὑπάρχει. Ἐξαντλημένος τελείως ἀπό τόν προηγούμενο πόλεμο, κουρασμένος θανάσιμα ἀπό τά τρισήμισι χρόνια παραμονῆς στά χαρακώματα, εἶναι ἕνα μηδενικό ἀπό ἄποψη μαχητικότητας. Ὁ Κόκκινος Στρατός εἶναι, χωρίς ἀμφιβολία, ἕνα ὑπέροχο μαχητικό ὑλικό, μά ὑλικό ἀκατέργαστο, ἀδούλευτο. Γιά νά μήν τόν κάνουμε κρέας γιά τά κανόνια τοῦ γερμανικοῦ πυροβολικοῦ, πρέπει νά τόν ἐκπαιδεύσουμε, νά τόν πειθαρχήσουμε.

Μπροστά μας ἔχουμε τεράστιες δυσκολίες. Ὅλα τά τοπικά Σοβιέτ πρέπει νά μᾶς πληροφοροῦν ἀμέσως, μόλις στείλουν ἕνα τηλεγράφημα ὅτι εἶναι ἕτοιμα νά πολεμήσουν ἐνάντια στόν ἐξωτερικό ἐχθρό, πόσα βαγόνια σιτηρά στάλθηκαν στήν Πετρούπολη, τί ἀριθμό στρατευμάτων εἶναι σέ θέση νά στείλουν ἀμέσως στό μέτωπο, πόσους κόκκινους στρατιῶτες ἐκπαιδεύουν. Ὅλος ὁ ὁπλισμός καί τά πολεμοφόδια πρέπει νά καταγραφοῦν, πρέπει νά ξαναρχίσει ἀμέσως ἡ παραγωγή νέου ὁπλισμοῦ καί πολεμοφοδίων. Οἱ σιδηρόδρομοι πρέπει νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό τούς μαυραγορίτες καί τούς ἀλῆτες. Παντοῦ πρέπει νά ἀποκατασταθεῖ ἡ πιό αὐστηρή ἐπαναστατική πειθαρχία. Μόνο ὅταν ἐκπληρωθοῦν *ὅλοι* αὐτοί οἱ ὅροι, θά μποροῦμε νά μιλᾶμε στά *σοβαρά* γιά πόλεμο. Διαφορετικά, ὅλες οἱ συζητήσεις γιά τόν «πιό ἐπαναστατικό πόλεμο» θά εἶναι *λογοκοπία*. Καί ἡ λογοκοπία εἶναι πάντα ἐπιζήμια, καί σ᾽αὐτή τήν κρίσιμη στιγμή μπορεῖ νά παίξει μοιραῖο ρόλο.

Εἶμαι βαθιά πεπεισμένος ὅτι ἡ ἐπανάστασή μας θά τά βγάλει πέρα μέ τίς τεράστιες δυσκολίες τῆς σημερινῆς στιγμῆς. Ἔχει ἤδη κάνει μεγαλειώδη δουλιά, γιά νά ἀποτελειώσουμε ὅμως μέ ἐπιτυχία τό ἔργο μας πρέπει νά ἑκατονταπλασιάσουμε τή δραστηριότητά μας.

Μονάχα τότε θά νικήσουμε.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 38,
1 τοῦ Μάρτη (16 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Πιστεύουμε ὅτι αὔριο, 3/ΙΙΙ, θά ὑπογραφεῖ ἡ εἰρήνη, οἱ ἐκθέσεις ὅμως τῶν πρακτόρων μας σέ συνδυασμό μέ ὅλα τά δεδομένα μᾶς ὑποχρεώνουν νά περιμένουμε ὅτι στούς γερμανούς στό πιό γρήγορο χρονικό διάστημα θά ὑπερισχύσει τό κόμμα τοῦ πολέμου κατά τῆς Ρωσίας. Γι'αὐτό δίνουμε τήν κατηγορηματική διαταγή: νά ἐπιβραδυνθεῖ ἡ ἀποστράτευση τῶν κόκκινων στρατιωτῶν· νά ἐνταθοῦν οἱ προετοιμασίες γιά ἀνατίναξη τῶν σιδηροδρόμων, τῶν γεφυριῶν καί τῶν δημόσιων δρόμων· νά συγκροτοῦνται καί νά ὁπλίζονται τμήματα· νά συνεχιστεῖ μέ ταχύ ρυθμό ἡ ἐκκένωση· ὁ ὁπλισμός νά μεταφερθεῖ στό ἐσωτερικό τῆς χώρας.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Μάρτη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΛΟΓΟΙ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ 4 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1918[157]

1

Συμφωνῶ ἀπολύτως μέ τόν σύντροφο Τρουτόβσκι ὅτι οἱ ἐπιδιώξεις καί οἱ προσπάθειες, γιά τίς ὁποῖες ἀκούσαμε ἐδῶ, ξεφεύγουν τελείως ἀπό τά καθήκοντα τῆς ἐργατοαγροτικῆς κυβέρνησης, δέν ἔχουν τίποτε τό κοινό μέ τό σοσιαλισμό[158]. Καθῆκον τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι νά περάσουν ὅλα τά μέσα παραγωγῆς στήν ἰδιοκτησία ὅλου τοῦ λαοῦ, καί καθόλου δέν εἶναι νά περάσουν τά πλοῖα στούς ἐργάτες τῶν πλοίων καί οἱ τράπεζες στούς τραπεζικούς ὑπαλλήλους. Ἄν αὐτά τά τιποτένια πράγματα οἱ ἄνθρωποι τά παίρνουν στά σοβαρά, τότε πρέπει νά ἀκυρώσουμε τήν ἐθνικοποίηση[159], γιατί αὐτό γενικά εἶναι παραλογισμός. Τό καθῆκον, τό σκοπό τοῦ σοσιαλισμοῦ τόν βλέπουμε στό νά μετατρέψουμε τή γῆ, τίς ἐπιχειρήσεις σέ ἰδιοκτησία τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας. Ὁ ἀγρότης παίρνει γῆ μέ τόν ὅρο ὅτι θά τήν καλλιεργεῖ καλά. Οἱ ναῦτες τῶν ποταμόπλοιων θά πάρουν πλοῖα μέ τόν ὅρο ὅτι θά τά διαχειριστοῦν νοικοκυρεμένα: θά πρέπει νά παρουσιάζουν τούς προϋπολογισμούς γιά νά ἐπικυρώνονται τουλάχιστον τά ἔσοδα καί τά ἔξοδα, νά χειρίζονται καλά τά πλοῖα. Ἄν δέν μπορέσουν, τότε θά τούς ἀπομακρύνουμε. Ἄν ὅμως αὐτοί τρεῖς ἑβδομάδες συζητοῦν, τότε θά πρότεινα νά τούς ἀπομακρύνουμε ὅλους ἀπό τή διεύθυνση, γιατί αὐτό σημαίνει πλήρη ἀνικανότητα ὀργάνωσης, πλήρη ἀκατανοησία τῶν ζωτικῶν καθηκόντων τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας. Αὐτό εἶναι χάος, ἀποδιοργάνωση· χειρότερα, αὐτό ἐγγίζει τά ὅρια τοῦ σαμποτάζ. Ἔκαναν κάποια ὀργανωμένη ἐκστρατεία στήν Ἕνωση καί παρουσιάζονται μέ παράπονα.

'Ενῶ στό Βόλγα τά πλοῖα παραμένουν χωρίς ἐπισκευή. Τί εἶναι αὐτό; Τί εἶναι, τρελλοκομεῖο; Πιστεύω ἀπόλυτα ὅτι αὐτοί καταλαβαίνουν πώς, ἄν ἐξακολουθήσουμε νά ζοῦμε σέ τέτιο χάος, τότε θά μᾶς βροῦν ἀκόμη πιό μεγάλες συμφορές. Βασική προϋπόθεση σέ μᾶς εἶναι ἡ πειθαρχία καί ἡ ὀργανωμένη παράδοση ὅλης τῆς ἰδιοκτησίας στό λαό, ὅλων τῶν πηγῶν τοῦ πλούτου στά χέρια τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας καί ἡ αὐστηρή, πειθαρχημένη διαχείρισή τους. Γι'αὐτό, ὅταν μᾶς λένε ὅτι οἱ ναῦτες τῶν ποταμόπλοιων θά εἶναι ἀτομικοί ἀφέντες τῆς διεύθυνσης, εἶναι καθαρό ὅτι ἐμεῖς μ'αὐτό δέν συμφωνᾶμε. Νά διευθύνει πρέπει ἡ Σοβιετική ἐξουσία. 'Ενῶ ἐσεῖς ὀργανώνετε κάποιες συζητήσεις γιά μιά συνένωση ὅλων τῶν ὀργανώσεων...* Ἄν αὐτοί δέν εἶναι εὐχαριστημένοι, θά μποροῦσαν νά ζητήσουν νά ἀκυρωθεῖ ἡ διαταγή. Ὅμως προτείνουν ξανά νά ἐξεταστεῖ ἀπό τήν ἀρχή, σέ ποιόν ἀνήκουν τά πλοῖα γιά νά μπορέσουν οἱ ἐργάτες τῶν πλοίων νά ἀπαιτήσουν 140% αὔξηση.

2

Εἶμαι ἀπόλυτα σύμφωνος μέ πολλούς, ὅμως ὁσοναφορᾶ τή σύνθεση τῆς ἐπιτροπῆς νομίζω ὅτι ἡ πρόταση τῶν συντρόφων ναυτῶν τῶν ποταμόπλοιων εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτη. Πρῶτα ἀπόλα, ἐμεῖς δέν συζητᾶμε τό ζήτημα αὐτό. Τό βασικό ζήτημα εἶναι ὅτι οἱ ἄνθρωποι δέν πληρώνονται. Αὐτό πραγματικά εἶναι φοβερά ἐξοργιστικό. Γιατί ἐμεῖς χορηγοῦμε χρήματα; Γιά νά μείνουν ὅλα αὐτά στά χαρτιά; 'Ακούσαμε χιλιάδες παράπονα ὅτι, ἄν δέν σταλοῦν χρήματα, τότε τά πλοῖα μας θά καταστραφοῦν. Ἄν στίς 21 τοῦ Φλεβάρη ἔγινε ἡ ἐπιχορήγηση καί στίς 22 τά χρήματα δέν καταφθάνουν, τότε στίς 23 θά πρέπει αὐτοί νά ἔλθουν νά κάνουν παράπονα. Ἔχουμε τρομερή ἔλλειψη χρημάτων, δέν φτάνουν τά χαρτονομίσματα, ἡ ὑπηρεσία δέν μπορεῖ νά ἐκδόσει ὅσα χρειάζονται. Ἄν ἐμεῖς χορηγοῦμε, κι'ἐσεῖς τά κρατᾶτε, τότε στήν πραγματικότητα δέν στέλνεται τίποτε. Ἔπρεπε νά ἔλθετε ἐδῶ στίς 23 τοῦ Φλεβάρη κι'ὄχι στίς 3 τοῦ Μάρτη. 'Απαιτήσαμε νά δοθοῦν αὐτές οἱ δεκάδες ἑκατομμύρια. Δέν ξέρω ποιός φταίει περισσότερο. Μοῦ φαίνεται περισσότερο φταῖνε οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας. Δέν

* Ἕνα μέρος τῆς στενογραφημένης ὁμιλίας εἶναι δυσανάγνωστο. *Ἡ Σύντ.*

μποροῦμε νά τούς ἱκανοποιήσουμε ὅλους. Δίνουμε στήν Πετρούπολη—ἔχει ἔλλειψη ἀπό χρήματα ἡ Μόσχα...* Ἄν γράφαμε μόνο ἐπιχορηγήσεις καί δέν ἔπαιρναν κανένα μέτρο, τότε θά ἔπρεπε νά ἔλθουν ἐδῶ, νά τηλεφωνήσουν σέ μένα ἤ σέ κάποιον ἄλλο καί νά τό δηλώσουν. Σπάνια νά περάσει βδομάδα καί νά μήν πάρω δηλώσεις ὅτι δέν δίνουν τά χρήματα, ὅμως ἀπό σᾶς δέν πῆρα οὔτε μιά δήλωση. Πρέπει νά ἀσκήσουμε ποινική δίωξη καί τουλάχιστον νά τούς κάνουμε παρατήρηση. Ἡ ἀπόφαση τῆς 21 τοῦ Φλεβάρη ὑποχρεώνει τό συνέδριο τῶν ναυτῶν τῶν ποταμόπλοιων νά παρουσιάσει προϋπολογισμό. Ὅσοναφορᾶ τή σύνθεση τῆς ἐπιτροπῆς, νομίζω ὅτι θά ἔπρεπε νά διορθώσουμε τό διάταγμά μας μάλλον στό πνεῦμα πού πρότεινε ὁ σύντροφος Σλιάπνικοφ. Ἡ παράγραφος 3 προβλέπει νά δημιουργηθεῖ ἐπιτροπή ἀπό ἐπτά μέλη. Γιατί αὐτό δέν ἔγινε;—εἶναι ἀκατανόητο. Ἐδῶ ἔπρεπε νά μποῦν μιά σειρά ἐκπρόσωποι τῶν συνδικάτων. Προτείνω νά παρθοῦν ἀποφασιστικά μέτρα γιά νά ἀποσταλοῦν ἀμέσως τά χρήματα αὐτά μέ τά τακτικά τραῖνα. Μετά νά εἰδοποιήσουμε ἀμέσως, μέ τόν κανονικό δρόμο, ὅτι τά χρήματα ἤδη στάλθηκαν. Ὅσοναφορᾶ τή δεύτερη παράγραφο, νομίζω ὅτι μοναδική ἐπιτροπή πού θά μποροῦσε νά εἶναι στήν προκειμένη περίπτωση, καί ἡ ὁποία εἶναι περισσότερο ἀποδεκτή ἀπό ὅλους, γιά τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὑποθέτω πώς ἡ μοναδικά πιθανή, εἶναι ἡ ἐπιτροπή πού ἐξέλεξε χθές τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Δέν ὑπάρχει κανένας λόγος νά ἀλλαχτεῖ. Νομίζω πώς πρέπει νά ἐφαρμόσουμε τήν ἀπόφασή μας. Καί ἄν πραγματικά εἶναι γεγονός ὅτι οἱ ἀποδοχές τῶν 200 ρουβλιῶν, πού παίρνονταν σάν καθοριστικές καί τονιζόταν πώς μόνο κάτω ἀπ᾽αὐτό τόν ὅρο ἐθνικοποιοῦνται τά μεταφορικά μέσα, ἄν αὐτό εἶναι ἔτσι, ἄν παρουσιάζονται ἀπαιτήσεις ἐξίσωσης μέ ἄλλες ὀργανώσεις, τότε ἐγώ προσωπικά προτείνω νά μπεῖ ζήτημα κατάργησης τῆς ἐθνικοποίησης. Ὕστερα ἀπό λίγο καιρό μπορεῖ νά δημιουργηθεῖ κατάσταση πού νά μήν ὑπάρχουν χρήματα ἐντελῶς. Σέ μᾶς ὑπῆρχε ἡ μοναδική ἐγγύηση, μέ βάση τήν ὁποία θέλαμε νά κάνουμε τήν ἐθνικοποίηση καί αὐτοί μᾶς τήν ἀφαιροῦν. Ἄν εἶναι ἔτσι, τότε πρέπει νά καταργήσουμε τό μέτρο αὐτό. Ἄν αὐτό δέν γίνει, τότε θά ἔχουμε ἀκόμη μιά ἐπιχείρηση πού θά δουλεύει μέ πάρα πολύ μεγάλο παθητικό.

* Ἕνα μέρος τῆς στενογραφημένης ὁμιλίας εἶναι δυσανάγνωστο. *Ἡ Σύντ.*

3

Ὁ διορισμός ἐπιτρόπου βρίσκω πώς εἶναι ἄκαιρος ἀπό πολλές ἀπόψεις. Γιά τή θέση αὐτή δέν ὑπάρχει ὑποψηφιότητα τέτια μέ τήν ὁποία νά συμφωνοῦν ὅλοι. Ἔτσι δέν θά μπορέσουμε νά ἱκανοποιήσουμε ὅλες τίς ἀπαιτήσεις, ἐφόσον καί οἱ δυό πλευρές δέν ἱκανοποιηθοῦν. Ἡ ἀπομάκρυνση τῆς Ἕνωσης μέ μιά τέτια μορφή, ὅπως εἶναι ὁ διορισμός ἀπό μᾶς ἐπιτρόπου, δέν εἶναι δημοκρατικό μέτρο. Θά ἐφαρμόσουμε τήν ἀπόφαση γιά νά μᾶς κάνουν μέχρι αὔριο τό πρωί πρόταση. Ἄν θά εἶναι πολύ μεγάλη ἡ ἐπιτροπή, θά μπορεῖ νά ἐκλέξει Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή. Καί αὐτό θά μπορέσουμε ὀργανωτικά νά τό κάνουμε αὔριο ἤ μεθαύριο γιά νά ἐφαρμοστεῖ ὀργανωμένα ἀμέσως σέ καθορισμένο χρονικό διάστημα. Κατά τό διορισμό τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, πιθανό, μερικά πρόσωπα νά τά διορίσουμε ἐκεῖ. Αὐτό θά εἶναι σωστό, μιά πού τούς ναῦτες τῶν ποταμόπλοιων δέν τούς παύουμε. Ἐνάντια στή συνεργασία τῶν συνδικάτων δέν θά μπορέσουν νά φέρουν καμιά ἀντίρηση. Ἄν αὐτό δέν περάσει, τότε θά προβάλουμε τό ζήτημα γιά τό διορισμό ἐπιτρόπου. Οἱ σύντροφοι Λαϊκοί ἐπίτροποι ξέρουν ὅτι τό ζήτημα γιά τήν ὑποψηφιότητα εἶναι ἀσφαλῶς δύσκολο ζήτημα, καί νά ἀποφασίσουμε τώρα νά διορίσουμε ἐπίτροπο, αὐτό σημαίνει ὅτι δέν θά ἀποφασίζαμε τίποτε, ἐφόσον κάθε λίγο καί λιγάκι χάνουμε γι'αὐτό ὁλόκληρη βδομάδα. Καλύτερα νά χρησιμοποιήσουμε ἕναν τέτιο τρόπο. Μένει μιά πρόταση — νά καταργήσουμε τίς παραγράφους 5, 6 καί 7. Ψηφίστηκε. Σχετικά μέ τήν παράγραφο 3 νά ἀντικαταστήσουμε τά ἕξι μέλη τῆς ἐπιτροπῆς μέ προσωρινή ἐκπροσώπηση τῶν συνδικάτων.

Πρωτοδημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό στενογράφημα

ΣΟΒΑΡΟ ΜΑΘΗΜΑ ΚΑΙ ΣΟΒΑΡΗ ΕΥΘΥΝΗ

Οἱ ἀξιοθρήνητοι-«ἀριστεροί» μας, πού ἔβγαλαν χτές δική τους ἐφημερίδα, τήν «Κομμουνίστ»[160] (θά ἔπρεπε νά προστεθεῖ: κομμουνιστής τῆς προμαρξικῆς ἐποχῆς), προσπαθοῦν νά ξεφύγουν ἀπό τό μάθημα καί τά διδάγματα τῆς ἱστορίας, νά ξεφύγουν ἀπό τήν εὐθύνη τους.

Μάταιες προσπάθειες. Δέν θά κατορθώσουν νά ξεφύγουν.

Βάζουν ὅλα τους τά δυνατά, γεμίζουν ἀμέτρητες στῆλες ἐφημερίδων, μοχθοῦνε μέ τόν ἱδρώτα τοῦ προσώπου τους· δέν λυποῦνται «οὔτε» τό τυπογραφικό μελάνι γιά νά παρουσιάσουν τή «θεωρία» τῆς «ἀνάπαυλας» σάν ἀνεδαφική καί κακή «θεωρία».

Ἀλίμονο! Οἱ προσπάθειές τους εἶναι ἀνίσχυρες νά διαψεύσουν τά γεγονότα. Τά γεγονότα εἶναι πεισματάρικα, ὅπως λέει πολύ σωστά μιά ἀγγλική παροιμία. Γεγονός εἶναι ὅτι ἀπό τίς 3 τοῦ Μάρτη, ὅταν στή 1 μετά τό μεσημέρι οἱ γερμανοί σταμάτησαν τίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις, καί ὥς τίς 5 τοῦ Μάρτη, στίς 7 τό βράδυ, πού γράφω αὐτές τίς γραμμές, ἔχουμε ἀνάπαυλα κι᾿ἔχουμε *ἤδη* χρησιμοποιήσει αὐτές τίς δυό μέρες γιά τήν *πρακτική* (πού ἐκδηλώνεται ὄχι μέ λόγια, ἀλλά μέ ἔργα) ὑπεράσπιση τῆς σοσιαλιστικῆς πατρίδας. Αὐτό εἶναι ἕνα γεγονός πού θά γίνεται μέρα μέ τή μέρα ὅλο καί πιό ἐξόφθαλμο γιά τή μάζα. Εἶναι γεγονός πώς, ὅταν ὁ στρατός τοῦ μετώπου, ἀνίκανος νά πολεμήσει, φεύγει πανικόβλητος, ἐγκαταλείποντας τά κανόνια καί δέν προλαβαίνει νά ἀνατινάξει τίς γέφυρες, ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας καί *ἀνέβασμα* τῆς ἀμυντικῆς της ἱκανότητας δέν εἶναι οἱ φλυαρίες γιά ἐπαναστατικό πόλεμο (οἱ φλυαρίες σέ μιά τέτια πανικόβλητη φυγή τοῦ στρατοῦ, σέ μιά φυγή, πού οἱ ὀπαδοί τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου *δέν μπόρεσαν νά συγκρατήσουν οὔτε ἕνα* τμῆμα του, ἀποτελοῦν πραγματικό αἶσχος), ἀλλά ἡ κανονική ὑποχώρηση, γιά νά σωθοῦν τά ὑπολείμματα τοῦ στρατοῦ, γιά

νά χρησιμοποιηθεῖ γι'αὐτό τό σκοπό κάθε μέρα τῆς ἀνάπαυλας.

Τά γεγονότα εἶναι πεισματάρικα.

Οἱ ἀξιοθρήνητοι «ἀριστεροί» μας, ἀποφεύγοντας τά γεγονότα, τά διδάγματά τους, τό ζήτημα τῆς εὐθύνης, προσπαθοῦν νά *κρύψουν* ἀπό τόν ἀναγνώστη τό πρόσφατο, τό ὁλότελα νωπό παρελθόν, πού εἶχε ἱστορική σημασία καί νά τό *σκεπάσουν* ἀπαρατήρητα, παραπέμποντας σέ πράγματα πού πέρασαν ἀπό καιρό καί δέν ἔχουν καμιά σημασία. Ἕνα παράδειγμα: ὁ Κ. Ράντεκ θυμίζει σ'ἕνα ἄρθρο του ὅτι εἶχε γράψει τό Δεκέμβρη (τό Δεκέμβρη!) πώς εἶναι ἀνάγκη νά βοηθήσουμε τό στρατό νά κρατηθεῖ, ὅτι τό εἶχε γράψει σέ «ὑπόμνημά του πρός τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων». Δέν μπόρεσα νά διαβάσω αὐτό τό ὑπόμνημα καί ἀναρωτιέμαι: γιατί δέν τό δημοσιεύει *ὁλόκληρο* ὁ Κάρλ Ράντεκ; Γιατί δέν ἐξηγεῖ μέ ἀκρίβεια καί σαφήνεια τί ἀκριβῶς ἐννοοῦσε τότε, λέγοντας «συμβιβαστική εἰρήνη»; Γιατί δέν θυμᾶται τό πιό πρόσφατο παρελθόν, ὅταν ἔγραφε στήν «Πράβντα» γιά τήν αὐταπάτη του (χειρότερη ἀπ'ὅλες) σχετικά μέ τή δυνατότητα νά κλείσουμε εἰρήνη μέ τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές μέ τόν ὅρο νά μᾶς ἐπιστραφεῖ ἡ Πολωνία;

Γιατί;

Γιατί οἱ ἀξιοθρήνητοι «ἀριστεροί» εἶναι ἀναγκασμένοι νά σκεπάζουν τά γεγονότα, πού ἀποκαλύπτουν τήν εὐθύνη *τους*, τήν εὐθύνη τῶν «ἀριστερῶν», γιά τό ὅτι ἔσπερναν αὐταπάτες, πού στήν πραγματικότητα *βοήθησαν* τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές καί *ἐμπόδισαν* τήν ἄνοδο καί τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης στή Γερμανία.

'Ο Ν. Μπουχάριν προσπαθεῖ καί τώρα ἀκόμη νά ἀρνηθεῖ τό γεγονός ὅτι αὐτός καί οἱ φίλοι του ὑποστήριζαν πώς ὁ γερμανός δέν θά μπορέσει τάχα νά περάσει σέ ἐπίθεση. Πολλοί ὅμως, πάρα πολλοί ξέρουν ὅτι αὐτό εἶναι γεγονός, ὅτι ὁ Μπουχάριν καί οἱ φίλοι του τό ὑποστήριζαν αὐτό, ὅτι σπέρνοντας μιά τέτια αὐταπάτη, *βοήθησαν* τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό καί *ἐμπόδισαν* τήν ἄνοδο τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης, πού τώρα ἔχει ἀδυνατίσει, γιατί ἀπό τή μεγαλορωσική Σοβιετική δημοκρατία ἔχουν πάρει, μέ τήν πανικόβλητη φυγή τοῦ στρατοῦ τῶν χωρικῶν, χιλιάδες καί χιλιάδες κανόνια, ἑκατοντάδες καί ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια πλούτη. Αὐτό τό εἶχα προβλέψει μέ σαφήνεια καί ἀκρίβεια στίς θέσεις τῆς 7 τοῦ Γενάρη*. Ἄν ὁ Ν. Μπουχάριν

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 243-252. *'Η Σύντ.*

ἀναγκάζεται τώρα νά τό «ἀρνηθεῖ», τόσο τό χειρότερο γι'αὐτόν. Ὅσοι θυμοῦνται τά λόγια τοῦ Μπουχάριν καί τῶν φίλων του ὅτι εἶναι ἀδύνατο οἱ γερμανοί νά περάσουν σέ ἐπίθεση, θά ἀπορήσουν, βλέποντας ὅτι ὁ Ν. Μπουχάριν ἀναγκάστηκε «νά ἀρνηθεῖ» τά ἴδια του τά λόγια.

Καί γιά ὅσους δέν τά θυμοῦνται, γιά ὅσους δέν τά ἔχουν ἀκούσει, θά ἀναφερθοῦμε σ'ἕνα ντοκουμέντο, κάπως πιό πολύτιμο, πιό ἐνδιαφέρον καί πιό διδακτικό *τώρα* ἀπό τά δεκεμβριανά γραπτά τοῦ Κ. Ράντεκ. Τό ντοκουμέντο αὐτό, πού τό ἔκρυψαν δυστυχῶς οἱ «ἀριστεροί» ἀπό τούς ἀναγνῶστες τους, εἶναι τά ἀποτελέσματα τῶν ψηφοφοριῶν (1) στίς 21 τοῦ Γενάρη 1918 στή σύσκεψη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματός μας μέ τή σημερινή «ἀριστερή» ἀντιπολίτευση· καί (2) τῆς ψηφοφορίας τῆς ΚΕ στίς 17 τοῦ Φλεβάρη 1918.

Στίς 21 τοῦ Γενάρη 1918 πάνω στό ζήτημα, ἄν πρέπει νά διακοποῦν οἱ διαπραγματεύσεις μέ τούς γερμανούς ἀμέσως, ψήφισε *ὑπέρ* (ἀπό τούς συνεργάτες τῆς ἀξιοθρήνητης-«ἀριστερῆς» «Κομμουνίστ») μόνο ὁ Στοῦκοφ. Ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι ψήφισαν κατά.

Πάνω στό ζήτημα, ἄν *ἐπιτρέπεται* νά δεχτοῦμε τήν ὑπογραφή εἰρήνης μέ προσαρτήσεις στήν περίπτωση πού οἱ γερμανοί διακόψουν τίς διαπραγματεύσεις ἤ στείλουν τελεσίγραφο, ψήφισαν *κατά* μόνο ὁ 'Ομπολένσκι (πότε ἐπιτέλους θά δημοσιευτοῦν οἱ θέσεις «του», γιατί τίς ἀποσιωπᾶ ἡ «Κομμουνίστ»;) καί ὁ Στοῦκοφ. *Ὑπέρ* ψήφισαν ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι.

Πάνω στό ζήτημα, ἄν *πρέπει* σ'αὐτή τήν περίπτωση νά ὑπογραφεῖ ἡ εἰρήνη πού μᾶς πρότειναν, ψήφισαν *κατά* μόνο ὁ 'Ομπολένσκι καί ὁ Στοῦκοφ, οἱ ὑπόλοιποι «ἀριστεροί» *τήρησαν ἀποχή!!* Αὐτό εἶναι γεγονός.

Στίς 17 τοῦ Φλεβάρη 1918 πάνω στό ζήτημα, ποιός εἶναι ὑπέρ ἑνός ἐπαναστατικοῦ πολέμου, ὁ Μπουχάριν καί ὁ Λόμοφ «ἀρνοῦνται νά πάρουν μέρος στήν ψηφοφορία, ἐφόσον τό ζήτημα μπαίνει ἔτσι». *Ὑπέρ* δέν ψηφίζει κανένας. Αὐτό εἶναι γεγονός!

Πάνω στό ζήτημα, ἄν γιά νά ξαναρχίσουμε τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης πρέπει «νά περιμένουμε ὥσπου νά ἐκδηλωθεῖ σέ ἀρκετό βαθμό (ἀκριβῶς ἔτσι!) ἡ γερμανική ἐπίθεση καί μέχρι νά φανεῖ ἡ ἐπίδρασή της πάνω στό γερμανικό ἐργατικό κίνημα», ψηφίζουν *ὑπέρ* ἀπό τούς σημερινούς συνεργάτες τῆς «ἀριστερῆς» ἐφημερίδας, ὁ Μπουχάριν, ὁ Λόμοφ καί ὁ Οὐρίτσκι.

Πάνω στό ζήτημα «θά κλείσουμε ἤ ὄχι εἰρήνη, σέ περίπτωση

πού ή γερμανική έπίθεση θά άποτελεῖ γεγονός καί δέν θά ἔχει άρχίσει ή έπαναστατική ἄνοδος στή Γερμανία καί στήν Αὐστρία», *τήρησαν ἀποχή* ὁ Λόμοφ, ὁ Μπουχάριν καί ὁ Οὐρίτσκι.

Τά γεγονότα εἶναι πεισματάρικα. Καί τά γεγονότα λένε ὅτι ὁ Μπουχάριν ἀρνιόταν τή δυνατότητα γερμανικῆς ἐπίθεσης, ἔσπερνε αὐταπάτες, καί μ᾽αὐτές *στήν πραγματικότητα βοηθοῦσε,* παρά τή θέλησή του, τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές, *ἐμπόδιζε* τήν ἄνοδο τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης. Ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ οὐσία τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας. Ἀλλοῦ τ᾽ὄνειρο κι᾽ἀλλοῦ τό θάμα.

Ὁ Ν. Μπουχάριν μέ κατηγορεῖ ὅτι δέν ἀναλύω συγκεκριμένα τούς ὅρους τῆς σημερινῆς εἰρήνης. Ὡστόσο δέν εἶναι δύσκολο νά καταλάβει κανείς ὅτι γιά τήν ἐπιχειρηματολογία μου καί γιά τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης δέν ὑπῆρχε καί δέν ὑπάρχει καμιά ἀνάγκη νά γίνει αὐτό. Ἦταν ἀρκετό νά ἀποδείξω ὅτι γιά μᾶς τό πραγματικό, ὄχι φανταστικό δίλημμα εἶναι μονάχα ἕνα: εἴτε *αὐτούς* τούς ὅρους πού μᾶς δίνουν μιά ἀνάπαυλα, ἔστω καί γιά μερικές μέρες, εἴτε μιά κατάσταση σάν τοῦ Βελγίου καί τῆς Σερβίας. Κι᾽αὐτό ὁ Μπουχάριν δέν τό ἀναίρεσε ἔστω καί γιά τήν Πετρούπολη. Αὐτό τό ἀναγνώρισε ὁ συνάδελφός του Μ. Ν. Ποκρόβσκι.

Καί ἄν οἱ καινούργιοι ὅροι εἶναι χειρότεροι, πιό ἐπαχθεῖς, πιό ταπεινωτικοί ἀπό τούς ἄσχημους, ἐπαχθεῖς καί ταπεινωτικούς ὅρους τοῦ Μπρέστ, *τήν εὐθύνη γι᾽αὐτό* ἀπέναντι στή μεγαλορωσική Σοβιετική δημοκρατία τή φέρνουν οἱ *ἀξιοθρήνητοι «ἀριστεροί» μας* Μπουχάριν, Λόμοφ, Οὐρίτσκι καί Σία. Αὐτό εἶναι ἕνα ἱστορικό γεγονός, πού ἔχει ἀποδειχτεῖ ἀπό τίς ψηφοφορίες πού ἀναφέραμε παραπάνω. Ἀπ᾽αὐτό τό γεγονός δέν μπορεῖς νά κρυφτεῖς μέ καμιά ὑπεκφυγή. Σᾶς *ἔδιναν* τούς ὅρους τοῦ Μπρέστ κι᾽ἐσεῖς ἀπαντήσατε μέ φανφαρονισμούς καί καυχησιολογίες, πού *μᾶς ἔφεραν* χειρότερους ὅρους. Αὐτό εἶναι γεγονός. Καί δέν θά μπορέσετε νά ἀποσύρετε ἀπό πάνω σας τήν εὐθύνη γι᾽αὐτό.

Στίς θέσεις μου στίς 7 τοῦ Γενάρη 1918 προεῖπα μέ ἀπόλυτη σαφήνεια ὅτι, λόγω τῆς κατάστασης τοῦ στρατοῦ μας (πού δέν μποροῦσε νά ἀλλάξει μέ τή λογοκοπία *«ἐνάντια»* στίς κουρασμένες ἀγροτικές μάζες), ἡ Ρωσία, ἄν δέν δεχτεῖ τήν εἰρήνη τοῦ Μπρέστ, *θά ἀναγκαστεῖ* νά κλείσει ἀκόμη *χειρότερη* χωριστή εἰρήνη.

Οἱ «ἀριστεροί» ἔπεσαν στήν παγίδα τῆς ἀστικῆς τάξης τῆς

Ρωσίας, πού εἶχε *ἀνάγκη* νά μᾶς παρασύρει στόν *πιό* ἀσύμφορο γιά μᾶς πόλεμο.

῞Οτι οἱ «ἀριστεροί ἐσέροι», πού ἐκφράστηκαν ὑπέρ τοῦ πολέμου *αὐτή τή στιγμή*, ξέκοψαν ὁλοφάνερα ἀπό τήν ἀγροτιά, αὐτό εἶναι γεγονός. Καί τό γεγονός αὐτό δείχνει ὅτι ἡ πολιτική τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων *δέν εἶναι σοβαρή*, ὅπως δέν ἦταν σοβαρή καί ἡ φαινομενικά «ἐπαναστατική» πολιτική ὅλων τῶν ἐσέρων τό καλοκαίρι τοῦ 1917.

Τό παράδειγμα τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας δείχνει ὅτι οἱ πιό συνειδητοί καί πρωτοπόροι ἐργάτες ἀπαλλάσσονται γρήγορα ἀπό τή ζάλη τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας. Στήν Πετρούπολη οἱ καλύτεροι ἐργατικοί συνοικισμοί, τό Βίμποργκ καί τό Βασιλεόστροβσκι ἔχουν πιά συνέλθει. Τό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν δέν εἶναι ὑπέρ τοῦ πολέμου *αὐτή τή στιγμή*, κατάλαβε ὅτι εἶναι ἀνάγκη *νά προετοιμάσει* τόν πόλεμο καί τόν προετοιμάζει[161]. Στή Μόσχα, στή συνδιάσκεψη τῶν μπολσεβίκων τῆς πόλης, πού ἔγινε στίς 3 καί 4 τοῦ Μάρτη 1918, νίκησαν ἤδη οἱ ἀντίπαλοι τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας[162].

Σέ τί τερατώδεις αὐταπάτες ἔχουν φτάσει οἱ «ἀριστεροί», φαίνεται ἀπό μιά φράση στό ἄρθρο τοῦ Ποκρόβσκι, πού λέει: «῎Αν εἶναι νά πολεμήσουμε, τότε νά πολεμήσουμε *τώρα*» (ἡ ὑπογράμμιση εἶναι τοῦ Ποκρόβσκι), ... πού—ἀκοῦστε! ἀκοῦστε!—«πού δέν ἔχει ἀκόμη ἀποστρατευθεῖ ὁ ρωσικός στρατός, καθώς καί τά νεοσυγκροτούμενα τμήματα».

῞Οποιος ὅμως δέν παραβλέπει τά γεγονότα, ξέρει ὅτι τό Φλεβάρη τοῦ 1918 τό πιό μεγάλο ἐμπόδιο γιά τήν ἀντίσταση ἐνάντια στούς γερμανούς, καί στή Μεγαλορωσία, καί στήν Οὐκρανία, καί στή Φιλλανδία ἦταν *ὁ μή ἀποστρατευμένος στρατός μας*. Αὐτό εἶναι γεγονός. Γιατί δέν μποροῦσε παρά νά φύγει πανικόβλητος, παρασέρνοντας καί τά τμήματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.

῞Οποιος θέλει νά διδάσκεται ἀπό τά μαθήματα τῆς ἱστορίας, ὅποιος θέλει νά μήν ἀποφεύγει τήν εὐθύνη γι᾿ αὐτά, ὅποιος θέλει νά μήν τά παρακάμπτει, ἄς θυμηθεῖ, ἔστω καί γιά λίγο, τούς πολέμους τοῦ Ναπολέοντα Α΄ ἐνάντια στή Γερμανία.

῾Η Πρωσία καί ἡ Γερμανία ἔκλεισαν πολλές φορές συνθῆκες εἰρήνης μέ τόν κατακτητή, *δέκα φορές* πιό βαριές καί πιό ταπεινωτικές (ἀπό τή δική μας), φτάνοντας στό σημεῖο νά δεχτοῦν τήν ξένη ἀστυνομία, νά ἀναλάβουν τήν ὑποχρέωση νά βοηθᾶνε μέ τά στρατεύματά τους τίς κατακτητικές ἐκστρατεῖες τοῦ Ναπολέοντα Α΄. Μέ τίς συνθῆκες του μέ τήν Πρωσία

ὁ Ναπολέων Α΄καταπίεζε καί κομμάτιαζε τή Γερμανία δέκα φορές χειρότερα ἀπ'ὅ,τι μᾶς πνίγουν σήμερα ὁ Χίντενμπουργκ καί ὁ Γουλιέλμος. Ὡστόσο στήν Πρωσία βρέθηκαν ἄνθρωποι πού δέν ἔκαναν φανφαρονισμούς, μά ὑπόγραφαν τίς ὑπέρ-«ἐπονείδιστες» συνθῆκες εἰρήνης, τίς ὑπόγραφαν γιατί δέν εἶχαν στρατό, ὑπόγραφαν δέκα φορές πιό καταπιεστικούς καί ταπεινωτικούς ὅρους κι'ὕστερα, *π α ρ ό λ α α ὐ τ ά*, σηκώνονταν γιά ἐξέγερση καί πόλεμο. Αὐτό ἔγινε ὄχι μιά, μά πολλές φορές. Ἡ ἱστορία ξέρει ἀρκετές τέτιες συνθῆκες εἰρήνης καί ἀρκετούς τέτιους πολέμους. Ἀρκετές περιπτώσεις ἀνάπαυλας. Ἀρκετές νέες κηρύξεις πολέμου ἀπό τόν κατακτητή. Ἀρκετές περιπτώσεις συμμαχίας τοῦ *καταπιεζόμενου* ἔθνους μ'ἕνα ἔθνος-καταπιεστή, πού ἦταν ἀνταγωνιστής τοῦ κατακτητῆ καί ἐξίσου κατακτητικό (πρός γνώση τῶν ὀπαδῶν ἑνός «ἐπαναστατικοῦ πολέμου» *χωρίς* βοήθεια ἀπό τούς ἰμπεριαλιστές!).

Αὐτή ἦταν ἡ πορεία τῆς ἱστορίας.

Ἔτσι ἔγινε. Ἔτσι θά γίνει. Μπήκαμε στήν ἐποχή *μιᾶς σειρᾶς* πολέμων. Τραβᾶμε γιά ἕναν καινούργιο *πατριωτικό* πόλεμο. Θά φτάσουμε σ'αὐτόν μέσα σέ συνθῆκες ὡρίμανσης τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Καί σ'αὐτό τό δύσκολο δρόμο τό ρωσικό προλεταριάτο καί ἡ ρωσική ἐπανάσταση θά μπορέσουν νά γιατρευτοῦν ἀπό τό φανφαρονισμό, ἀπό τήν ἐπαναστατική λογοκοπία, θά μπορέσουν νά δεχτοῦν καί ἐξαιρετικά ἐπαχθεῖς συνθῆκες εἰρήνης, θά μπορέσουν νά ξανασηκωθοῦν.

Κλείσαμε μιά *ε ἰ ρ ή ν η τ ο ῦ Τ ί λ σ ι τ*. Θά φτάσουμε καί στή δική μας νίκη καί στή δική μας ἀπελευθέρωση, ὅπως οἱ γερμανοί, ὕστερα ἀπό τήν εἰρήνη τοῦ Τίλσιτ στά 1807, ἔφτασαν στήν ἀπελευθέρωση ἀπό τόν Ναπολέοντα τό 1813 καί 1814. Τό διάστημα πού χωρίζει τή δική μας εἰρήνη τοῦ Τίλσιτ ἀπό τήν ἀπελευθέρωσή μας θά εἶναι ἴσως πιό μικρό, γιατί ἡ ἱστορία βαδίζει πιό γρήγορα.

Κάτω ὁ φανφαρονισμός! Γιά μιά σοβαρή δουλιά στόν τομέα τῆς πειθαρχίας καί τῆς ὀργάνωσης!

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Μάρτη 1918

Δημοσιεύτηκε στίς 6 τοῦ Μάρτη (21 τοῦ Φλεβάρη) 1918 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 42
Ὑπογραφή: Ν. Λ έ ν ι ν

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΛΟΓΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΟ ΕΚΤΑΚΤΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ 14 (27) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1917*

Σχέδιο

εἰσαγωγή {
(1) Ὄχι ἀπομέρους τῆς κυβέρνησης, ἀλλά ἀπομέρους τοῦ Κόμματος καί τῆς ὁμάδας.
(2) Pro domo sua**.
}

(3) Δήμευση—πρόδοσαν οἱ *ἐσέροι*.

(4) Χρειαζόταν μιά *2η* ἐπανάσταση, «ἡ ἐξουσία βρίσκεται στήν ἀστική τάξη» (ἔλεγε ὁ εἰσηγητής) καί στούς *σ υ μ β ι β α σ τ έ ς*.

(5) Ἐργατική, σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

(6) «Συνασπισμός» μέ τήν ἀγροτιά.

(7) Νόμος = *2 4 2* ἐντολές, τά **κατώτερα κοινωνικά στρώματα.**

(8) Τά κατώτερα κοινωνικά στρώματα καί οἱ ἰθύνοντες κύκλοι, οἱ μάζες καί οἱ ὑπάλληλοι, οἱ ἐργαζόμενοι καί αὐτοί πού συνήθισαν νά ἐξυπηρετοῦν τήν ἀστική τάξη[163].

(9) Ὁ σοσιαλισμός στό νόμο τῶν *2 4 2 ἐ ν τ ο λ ῶ ν:*

10. { δήμευση... τράπεζες... κινητή περιουσία... } Ὄχι διανομή, ἀλλά κοινωνική οἰκονομία

11. Ρήξη μέ τήν πολιτική τοῦ συμβιβασμοῦ...

12. ————ἐκλογές στή Συντακτική Συνέλευση. Οἱ ἐκλογικοί συνδυασμοί.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 94-95. *Ἡ Σύντ.*

** Κατά λέξη: «γιά τό σπίτι μου»· γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς ὑπόθεσής μου. *Ἡ Σύντ.*

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ + ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΣΤΙΓΜΗ

(α)᾽Αναγνώριση τῆς ἐπανάστασης τῆς 25.X σάν σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

(β)᾽Απόριψη ὅλων τῶν περιορισμῶν τῆς θέσης αὐτῆς στό πνεῦμα τῆς ἐπιστροφῆς στήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση (βαθμιαῖο πέρασμα· «στάδιο» συνασπισμοῦ μέ τή μικροαστική τάξη etc.).

(γ)῾Η δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, οἱ ἰδιομορφίες της σέ διάκριση ἀπό τό «γενικό», τόν τυπικό (ἀστικό) δημοκρατισμό, ἡ τακτική της.

(δ)῾Η Σοβιετική ἐξουσία καί ἡ ἐξουσία τῶν μπολσεβίκων.

(ε) Συμφωνία μέ τή μικροαστική τάξη ὄχι μέ τήν ἔννοια συνασπισμοῦ γιά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση, ὄχι μέ τήν ἔννοια περιορισμοῦ τῶν καθηκόντων τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, ἀλλά μέ τήν ἔννοια ἀποκλειστικά *τῶν μορφῶν* περάσματος στό σοσιαλισμό *ὁρισμένων* στρωμάτων τῆς μικροαστικῆς τάξης.

(ζ)᾽Αστικές ἐλευθερίες *versus** στήν κατάπνιξη τῶν ἐκμεταλλευτῶν.

(η) Σαμποταριστές καί καπιταλιστές· οἱ καπιταλιστές καί ἡ «κοινή γνώμη» τῆς ἀστικῆς τάξης.

(θ)῾Η Συντακτική Συνέλευση καί ἡ ὑποταγή της στή Σοβιετική ἐξουσία, στά συμφέροντα καί στίς συνθῆκες τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

---

*—ἐνάντια. *῾Η Σύντ.*

(ι) Οἱ ὀργανώσεις τῶν ἀνώτερων στρωμάτων (Βίκζελ*, ΚΕΕ τῶν ἀγροτῶν etc.) καί ἡ πάλη ἐνάντια σ'αὐτές.

(κ) Ἡ πάλη ἐνάντια στό ρεφορμισμό στή *σύγχρονη* τοποθέτησή του:

(1) δέσμευση τῶν χεριῶν τοῦ προλεταριάτου ἀπό τούς συνοδοιπόρους τῆς μικροαστικῆς τάξης

(2) περιορισμός τῆς ἔκτασης τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης «τῶν κατώτερων κοινωνικῶν στρωμάτων»

(3) ἄρνηση τῆς τρομοκρατίας.

Γράφτηκε τό Νοέμβρη τοῦ 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό περιοδικό «Ζητήματα Ἱστορίας τοῦ ΚΚΣΕ», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

*Βίκζελ = τά ἀρχικά γράμματα τῆς ὀργάνωσης — Πανρωσική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Ἕνωσης τῶν σιδηροδρομικῶν, πού ἔπαιζε ἀντεπαναστατικό ρόλο καί ἔκανε σαμποτάζ τούς πρώτους μῆνες τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. *Σημ. μετ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ*

Θέσεις γιά τή Συντακτική Συνέλευση

1. Ἡ Συντακτική Συνέλευση καί ἡ ἐπανάσταση στίς 25.X: ὁ λαός στίς 12/XI δέν μποροῦσε ἀκόμη νά ξέρει.
2. Ἡ Συντακτική Συνέλευση καί ἡ πάλη γιά τήν εἰρήνη: ὁ λαός στίς 12/XI δέν μποροῦσε ἀκόμη νά κρίνει γι'αὐτή, δέν μποροῦσε μάλιστα νά ξέρει.
3. Ἡ Συντακτική Συνέλευση καί ἡ κομματικότητα (ἐκλογές μέ ἀναλογική).
4. Διάσπαση τοῦ ἀγροτικοῦ συνεδρίου στίς 6.XII. 1917
5. Διάσπαση τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων (στά τέλη XI. 1917).
6. Ἡ πάλη μέσα στή Βίκζελ καί στό συνέδριο τῶν σιδηροδρομικῶν (10 καί 15.XII.).
7. Ἡ πάλη μέσα στό στρατό (ἡ μάζα καί οἱ ἐπιτροπές τοῦ στρατοῦ).

(ad 4-7**). Τό ἐργατικό κύμα καί τό σοβιετικό (ὥς τίς 25.X. 1917) γιά 18 μόνο μέρες μέχρι τίς 12.XI. οἱ ἐκλογικοί συνδυασμοί ἦταν ἤδη ἕτοιμοι.

Ὁ στρατός εἶναι *ὑπέρ* (τά συνέδρια τοῦ στρατοῦ τοῦ XI.1917).

Ἡ ἀγροτιά εἶναι *ὑπέρ* (τό II Πανρωσικό ἀγροτικό συνέδριο στίς 7.XII.1917).

8. Ἡ Συντακτική Συνέλευση καί ἡ Σοβιετική ἐξουσία. Ἡ πρωτοπορία τῆς μάζας καί ὅλη ἡ μάζα.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 162-166. *Ἡ Σύντ.*

**—σχετικά μέ τά σημεῖα 4-7. *Ἡ Σύντ.*

9. Ἡ Συντακτική Συνέλευση καί ὁ ἐμφύλιος πόλεμος (καντέτικη-καλεντινική ἔνοπλη ἐξέγερση).
10. ΣΣ* = δέν ἔγινε ὁ ἄνθρωπος γιά τό Σάββατο**.
11. Τά κύματα ἀνόδου (τῆς ἐπανάστασης) δέν συνέπεσαν μέ τή στιγμή τῶν ἐκλογῶν γιά τή Συντακτική Συνέλευση.
12. Δικαίωμα ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν.
Ἐκλογές καί δημοκρατισμός. Δικαίωμα ἀνάκλησης.
13. Ἐκλογές στά τυφλά: ὅταν ὁ λαός *δέν ξέρει* τό πραγματικό ἀντικείμενο τῆς πάλης.
(ad 12).
14. Ἡ Συντακτική Συνέλευση καί τό πρόγραμμα τοῦ Κόμματος.
Πρόγραμμα versus*** X.—XII. 1917:
Ἡ δημοκρατία μέ Συντακτική Συνέλευση εἶναι ἀνώτερη ἀπό τή δημοκρατία μέ Προκοινοβούλιο.
Ἡ δημοκρατία τῶν Σοβιέτ εἶναι ἀνώτερη ἀπό τή δημοκρατία μέ Συντακτική Συνέλευση.
Ἡ δημοκρατία τοῦ ὁλοκληρωμένου σοσιαλισμοῦ εἶναι ἀνώτερη ἀπό τή δημοκρατία τῶν Σοβιέτ.
Ἡ Κομμουνιστική κοινωνία εἶναι ἀνώτερη ἀπό τή σοσιαλιστική δημοκρατία.

Γράφτηκε στίς 11 ἤ στίς 12 (24 ἤ 25) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό περιοδικό «Ζητήματα Ἱστορίας τοῦ ΚΚΣΕ», τεῦχ. 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

*—Summa summarum—Γενικό συμπέρασμα. *Ἡ Σύντ.*

** «Δέν ἔγινε ὁ ἄνθρωπος γιά τό Σάββατο, ἀλλά τό Σάββατο γιά τόν ἄνθρωπο» (ρωσική παροιμία). *Σημ. μετ.*

***—σέ σύγκριση μέ. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ*

1

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ**

5. Οἱ λεπτομερεῖς κανόνες γιά τήν πληρωμή χρημάτων ἀπό τίς τράπεζες καί γιά τίς τραπεζικές πράξεις σχετικά μέ τό ξεκαθάρισμα τῶν ἰδιωτικῶν λογαριασμῶν, τῶν πιστωτικῶν συμφωνιῶν κτλ. ὑπόκεινται σέ εἰδική ἔκδοση.

Ἡ πληρωμή γιά τά τρόφιμα εἰσπράττεται στό ποσό τῶν 50% τῆς συνηθισμένης τιμῆς, μέ τόν ὅρο πούλησης στούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς καί πληρωμῆς μέσω τῶν τρεχούμενων λογαριασμῶν στίς τράπεζες***.

7. Ὅλα τά χρήματα τῶν ἰδιωτῶν, ἐκτός ἀπό 100-200 ρούβλια τήν ἑβδομάδα γιά προσωπική χρήση, πρέπει νά φυλάγονται σέ τρεχούμενο λογαριασμό στήν Κρατική τράπεζα καί στά ὑποκαταστήματά της. Ἡ ἀπόκρυψη τιμωρεῖται μέ κατάσχεση.

8. Τά πρόσωπα ἀπό τίς τάξεις τῶν πλουσίων εἶναι ὑποχρεωμένα νά ἔχουν καταναλωτικά-ἐργατικά (προϋπολογισμοῦ) βιβλιάρια καί νά παραδίδουν στήν Κρατική τράπεζα ἀντίγραφο ἀπ᾿αὐτά κάθε βδομάδα.

9. Στίς τάξεις τῶν πλουσίων ἀνήκουν οἱ κάτοχοι ἀκίνητης περιουσίας ἀξίας πάνω ἀπό 25 000 ρούβλ. ἤ ἔχουν ἔσοδα πάνω ἀπό 500 ρούβλ. τό μήνα, ἤ χρηματικό ἀπόθεμα πάνω ἀπό 1000 ρούβλ.

10. Τό Ἀνώτατο συμβούλιο τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας δημιουργεῖ ὁμάδες ἔκτακτων ἐλεγκτῶν (ἐπιθεωρητῶν, μετρητῶν, λογι-

---

*Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 174-177. *Ἡ Σύντ.*

**Ἡ πρώτη σελίδα τοῦ χειρογράφου δέν διασώθηκε. *Ἡ Σύντ.*

***Ἡ παράγραφος αὐτή στό χειρόγραφο εἶναι σβησμένη. Ὁ αὔξων ἀριθμός «6» παραλήφθηκε. *Ἡ Σύντ.*

στῶν καί ἄλλων κτλ.) καί οἱ ὁμάδες αὐτές μέ πληρεξουσιότητα τοῦ ΑΣΛΟ ἔχουν τό δικαίωμα νά κάνουν πλήρη καί ἀπόλυτο ἔλεγχο σέ κάθε ἐπιχείρηση καί κάθε ἰδιωτικό νοικοκυριό.

11. Τό ἐξωτερικό ἐμπόριο κηρύσσεται μονοπώλιο τοῦ κράτους.

2

ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

1. Ὅλες οἱ μετοχικές ἐπιχειρήσεις κηρύσσονται ἰδιοκτησία τοῦ κράτους.

2. Τά μέλη τῶν διοικήσεων, οἱ διευθυντές καί οἱ μέτοχοι πού ἔχουν *συνολική* περιουσία 5000 ρούβλ. εὐθύνονται μέ τήν περιουσία τους καί μέ τήν προσωπική τους ἐλευθερία γιά τήν κανονική διαχείριση τῶν ὑποθέσεων («ἐχθροί τοῦ λαοῦ»).

(8) 3. Ὁ πληθυσμός ἑνώνεται ἀναγκαστικά στούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς.

(9) 4. Βοήθεια στή φτωχολογιά (ἰδιαίτερα στήν ἀγροτιά) ἀπό τήν ἄποψη αὐτή. Δίωξη τῶν μαυραγοριτῶν καί αὐτῶν πού παραστρατοῦν: «ἐχθροί τοῦ λαοῦ».

(7) 5. Τοποθέτηση τῶν χρημάτων στήν τράπεζα, ὅλων πάνω ἀπό 500 ρούβλ. μέ τήν ἀπειλή τῆς δήμευσης καί τῆς σύλληψης (μετά σφράγισμα, ἀλλαγή μέ ἄλλα χαρτονομίσματα καί ἄλλα μέτρα). Καταναλωτικό ὅριο ὄχι περισσότερο ἀπό 125 ρούβλια τήν ἑβδομάδα.

{ἀποστολή στό μέτωπο καταναγκαστικά ἔργα}

(3) 6. Γενική ὑποχρεωτική ἐργασία· τό πρῶτο βῆμα — βιβλιάρια ἐργασίας καί κατανάλωσης καί βιβλιάρια ἐργασίας καί προϋπολογισμοῦ γιά τούς πλούσιους, ἔλεγχος σ' αὐτούς. Ὑποχρέωσή τους εἶναι νά δουλεύουν πρός τήν κατεύθυνση αὐτή, διαφορετικά — «ἐχθροί τοῦ λαοῦ».

{κατάσχεση συλλήψεις}

(12)(10) 7. Σαμποταριστές καί δημόσιοι ὑπάλληλοι πού ἀπεργοῦν — ἐχθροί τοῦ λαοῦ.

(4) 8. Οἱ σιδηρόδρομοι μεταφέρουν βιαστικά καί χωρίς σειρά τρόφιμα καί τά ἀπαραίτητα φορτία, καθοδηγούμενοι πρίν ἀπ' ὅλα ἀπό τίς διατακτικές τοῦ 'Ανωτάτου συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας καί τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Πάλη ἐνάντια στούς «μαυραγορίτες», γενικός κατατρεγμός τῶν κερδοσκόπων.

(5) 9. Πέρασμα στήν παραγωγή χρήσιμων προϊόντων καί ἔναρξη σωστῆς ἀνταλλαγῆς τῶν σιτηρῶν μέ προϊόντα: δουλιά καί ἀπό τά κάτω καί ἀπό τά πάνω, ἐξεύρεση παραγγελιῶν, πρώτων ὑλῶν καί ἄλλων, νά καταπιαστοῦμε ἀπό ὅλες τίς πλευρές.

(6) 10. 'Ακυρώνονται τά κρατικά δάνεια. Προστασία καί τήρηση τῶν συμφερόντων τῶν μικρῶν καταθετῶν.

(10) 11. 'Ομάδες ἔκτακτων ἐλεγκτῶν (τό 'Ανώτατο συμβούλιο λαϊκῆς οἰκονομίας καί τά Σοβιέτ) μέ τή συμμετοχή ἀνθρώπων πού σύστησαν οἱ κομματικές ὀργανώσεις.

(11) 12. Κριτές ἀπό ἐργάτες (καί ἀγρότες) γιά ὑπολογισμό τῆς ποσότητας καί τῆς ποιότητας τῆς δουλιᾶς.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα
ἀπό τίς 14 (27) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό βιβλίο
«Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας»,
τόμ. I

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ ΩΣ ΤΩΡΑ

(25 τοῦ 'Οχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη) 1917–5 τοῦ Μάρτη 1918)

1917

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

30 τοῦ 'Οχτώβρη (12 τοῦ Νοέμβρη) 1917

Γιά τήν ὁμιλία αὐτή τοῦ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε ὁ Τζών Ρίντ στό βιβλίο του «Δέκα μέρες πού συγκλόνισαν τόν κόσμο» (Μόσχα, ρωσ. ἔκδ. 1957, σελ. 180).

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΚΖΕΛ

Τό σχέδιο ἀπόφασης γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἀπ' ἀφορμή τή συζήτηση στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τήν 1 (14) τοῦ Νοέμβρη 1917 τοῦ ζητήματος τῆς συμμετοχῆς στίς συνομιλίες στή Βίκζελ, πού ἀφοροῦσαν τίς ἀλλαγές στή σύνθεση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης· γιά τό σχέδιο αὐτό τῆς ἀπόφασης γίνεται λόγος στά πρακτικά τῆς συνεδρίασης τῆς ΚΕ (βλ. «Πρακτικά τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918». Μόσχα, ρωσ. ἔκδ. 1958, σελ. 129).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ «ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ, ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΑΣ»

'Ο Β. Ι. Λένιν ἔγραψε στόν ἀντιπρόσωπο τῆς «Διεθνοῦς Ἕνωσης γιά τήν ἐνημέρωση τοῦ ἐργατικοῦ Τύπου τῆς 'Αμερικῆς, Γαλλίας καί 'Αγγλίας» στήν Πετρούπολη ὅτι εἶναι σύμφωνος νά ἀπαντήσει στά ἐρωτήματα πού θά τοῦ βάλει γιά τήν ἐξωτερική καί τήν ἐσωτερική πολιτική τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης, μόνο στήν περίπτωση πού θά τοῦ δοθεῖ ἡ ἐγγύηση

ὅτι γιά τήν ἀπάντηση θά ἐνημερωθεῖ ὅλος ὁ ἐργατικός, καί μαζί καί ὁ διεθνιστικός Τύπος, καί ὅτι ἡ ἴδια ἡ ἀπάντηση θά δημοσιευτεῖ χωρίς ἀλλαγές· στή γραπτή ἀπάντηση τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς «Ἕνωσης», μέ τήν ὁποία δηλώνει ὅτι συμφωνεῖ μέ τούς ὅρους αὐτούς, ὑπάρχει σημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Ἀπάντηση δόθηκε στίς 10.Χ.1917» («Πράβντα» ἀρ. φύλ. 27, 27 τοῦ Γενάρη 1960· «Ζητήματα ἱστορίας τοῦ ΚΚΣΕ», ρωσ. ἔκδ.,1960, τεῦχ. 3, σελ. 147).

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΣΧΑΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ)

Τό γράμμα εἶχε γραφτεῖ στό πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Νοέμβρη 1917. Ὁ Ντ. Π. Μπογκολέποφ στό βιβλίο του «Ἀναμνήσεις γιά τόν Β. Ι. Λένιν» ἔγραφε: «Ἐγώ δούλευα στό οἰκονομικό τμῆμα τοῦ Σοβιέτ Μόσχας, ὅταν στίς 12 τοῦ Νοέμβρη 1917 μοῦ ἔδειξαν ἰδιόχειρη ἀπαίτηση τοῦ Ἰλίτς, πού καλοῦσε ἐμένα καί ἄλλους συντρόφους στήν Πετρούπολη». («Γιά τόν Λένιν». Βιβλ. IV, Μόσχα, ρωσ. ἔκδ., 1925, σελ. 116-117).

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΣΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΤΩΝ ΡΙΚΟΦ, ΚΑΜΕΝΕΦ, ΜΙΛΙΟΥΤΙΝ ΚΑΙ ΝΟΓΚΙΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΚΕ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό προσχέδιο σέ ἀπάντηση στήν αἴτηση τῶν Ρίκοφ, Κάμενεφ, Μιλιούτιν καί Νογκίν, γιά τήν ἀποκατάστασή τους στήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), πού συζητήθηκε στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς στίς 29 τοῦ Νοέμβρη (12 τοῦ Δεκέμβρη) 1917· τό περιεχόμενο τοῦ προσχεδίου ἐκτίθεται στά πρακτικά: «Ὁ σύντρ. Λένιν διαβάζει τό προσχέδιο τῆς ἀπάντησής του στήν αἴτηση αὐτή, ὅπου τονίζεται πώς ἀπό τίς αἰτήσεις τῶν 4ων φαίνεται καθαρά ἡ ὁλοκληρωτική τους διάσταση μέ μᾶς, γιατί αὐτοί θεωροῦν ὅτι ἡ ΚΕ ἔκανε ὑποχωρήσεις. Συγκρεκριμένα ὁ Λένιν προτείνει νά ζητηθεῖ ἀπό τήν 4-δα γραπτή αἴτηση γιά τό ποῦ θέλουν νά παραδοθεῖ τό γράμμα τους, δηλ. μήπως θέλουν νά δημοσιευτεῖ στόν Τύπο. Ἐμεῖς μέ δική μας πρωτοβουλία δέν τό δημοσιεύουμε στόν Τύπο, ἀλλά τούς ἀπαντοῦμε γραπτά ὅτι δέν τούς ξαναπαίρνουμε» («Πρακτικά τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918». Μόσχα, ρωσ. ἔκδ., 1958, σελ. 154-155).

Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΥ «ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ»

Τό προκαταρκτικό σχέδιο γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 14 (27) τοῦ Δεκέμβρη 1917. Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό χειρόγραφο ἑνός μέρους τοῦ προκαταρκτικοῦ σχεδίου, ἀρχίζοντας ἀπό τήν πέμπτη παράγραφο (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 428-429).

1918

Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΩΝ «ΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΣΥΝΑΨΗ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΕ ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΙΣ»

Τό σχέδιο τῶν θέσεων γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 5 καί 7 (18 καί 20) τοῦ Γενάρη 1918. Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό χειρόγραφο ἑνός μέρους τοῦ σχεδίου, ἀρχίζοντας ἀπό τήν ἔνατη παράγραφο (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI, ρωσ. ἔκδ., σελ. 37-38).

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΛΑΪΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ

Τό σημείωμα γράφτηκε στίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1918. 'Υπενθύμιση γι'αὐτό γίνεται στήν ἔκθεση τοῦ μέλους τοῦ Σοβιέτ Πουντόζ (κυβερνεῖο 'Ολόνετς) Λ. Α. Γκιζίτσκι γιά τό ταξίδι του στήν Πετρούπολη καί τή συνομιλία του μέ τόν Β. Ι. Λένιν: «Ταυτόχρονα ὁ Λένιν μοῦ ἔδοσε ἰδιαίτερο σημείωμα πρός ὅλους τούς ἐπιτρόπους (γιά τά ἀντίστοιχα ζητήματα) μέ τήν ὑπόδειξη νά μέ δεχτοῦν ἀμέσως λόγω τοῦ ἐπείγοντος καί τῆς σπουδαιότητας τῶν ὑποθέσεων πού εἶχα» («'Η πάλη γιά τήν ἐγκαθίδρυση καί τή στερέωση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Καρελία». Συλλογή ντοκουμέντων καί ὑλικῶν. Πετροζαβόντσκ, ρωσ. ἔκδ., 1957, σελ. 185).

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ «Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΑΤΡΙΔΑ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ!»

'Η συμπλήρωση στό διάταγμα «'Η σοσιαλιστική πατρίδα σέ κίνδυνο!» γράφτηκε στίς 21 ἤ 22 τοῦ Φλεβάρη 1918. Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται ἕνα μέρος τοῦ χειρόγραφου τῆς συμπλήρωσης (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 359-360).

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ «ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΤΟ ΛΑΘΟΣ;»

Τό ἄρθρο «Ποῦ βρίσκεται τό λάθος;» γράφτηκε στίς 23 ἤ 24 τοῦ Φλεβάρη 1918. Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται ἡ ἀρχή τοῦ χειρόγραφου ἄρθρου (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 373-375).

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ «ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΙΤΗΡΩΝ»

Τό σχέδιο διατάγματος γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1918. 'Ο Α. Ντ. Τσιουρούπα, πού στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1918 διορίστηκε Λαϊκός ἐπίτροπος 'Επισιτισμοῦ, στά ἀπομνημονεύματά του «'Ο Βλαντίμιρ 'Ιλίτς καί ἡ ἐπισιτιστική πολιτική» ἔγραφε σχετικά μ'αὐτό: «Στή συνεδρίαση τῆς Ἔκτακτης ἐπιτροπῆς γιά τόν ἐπισιτισμό καί τίς μεταφορές

μοῦ δόθηκε τό σχέδιο διατάγματος «Γιά τή συγκέντρωση σιτηρῶν», πού ἔγραψε ὁ ἴδιος ὁ Βλαντίμιρ 'Ιλίτς. Στό σχέδιο αὐτό ὁ Βλαντίμιρ 'Ιλίτς τάχθηκε ἀποφασιστικά ὑπέρ τῆς ἄποψης τοῦ πιό αὐστηροῦ μονοπωλίου στά σιτηρά» ('Αναμνήσεις γιά τόν Βλαντίμιρ 'Ιλίτς Λένιν. Μέρος 2. Μόσχα, ρωσ. ἔκδ., 1957, σελ. 118).

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟΝ Β. Α. ΑΝΤΟΝΟΦ-ΟΒΣΕΓΕΝΚΟ

Τό τηλεγράφημα γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1918. 'Ο Β. Α. 'Αντόνοφ-'Οβσέγενκο ἔγραψε στίς ἀναμνήσεις του: «...Μόλις εἶχα δόσει τίς ἀνάλογες ἐντολές, ἔφτασε τό κρυπτογραφημένο τηλεγράφημα ἀπό τόν Λένιν πού μοῦ ἔδινε διαταγή,—νά θυμηθῶ τήν οὐκρανική καταγωγή μου καί νά ἀναλάβω τή διοίκηση ὅλων τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων πού μάχονταν ἐνάντια στήν αὐστρογερμανική εἰσβολή στήν Οὐκρανία» («Σημειώσεις γιά τόν ἐμφύλιο πόλεμο». Τόμ. 1. Μόσχα, ρωσ. ἔκδ., 1924, σελ. 298).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΩΝ ΠΟΥ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΠΗΡΕ ΜΕΡΟΣ Ο Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Πληροφορίες γιά τή συμμετοχή τοῦ Β. Ι. Λένιν στήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου «Νόμου γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο», πού ἐπικυρώθηκε ἀπό τήν ΠΚΕΕ στίς 14 (27) τοῦ Νοέμβρη 1917, ὑπάρχουν στίς ἀναμνήσεις τῆς Ν. Κ. Κρούπσκαγια καί τοῦ Γκ. Β. Τσιπερόβιτς (βλ. Ν. Κ. Κρούπσκαγια. Ἀναμνήσεις γιά τόν Λένιν. Μόσχα, 1957, σελ. 339-340· Γκ. Β. Τσιπερόβιτς. «Ἀναμνήσεις γιά τόν Λένιν», «Κράσναγια Λέτοπις», ρωσ. ἔκδ., 1927, τεῦχ. 2, σελ. 230-231).

ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑ·Ι·ΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ. 1 (14) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό σχέδιο τῆς ἀνακοίνωσης μέ διόρθωση τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἡ ἀνακοίνωση δημοσιεύτηκε στήν ἀπογευματινή ἔκδοση τῆς «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 1 τῆς 15 (2) τοῦ Γενάρη 1918.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΛΑ·Ι·ΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ 2 (15) ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1918 ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΟΡΜΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ

7 (20) τοῦ Γενάρη 1918

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό πρωτότυπο τοῦ τηλεγραφήματος μέ διόρθωση τοῦ Β. Ι. Λένιν.

Ο ΒΑΣΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΓΗΣ

27 τοῦ Γενάρη (9 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Γιά τή συμμετοχή τοῦ Β. Ι. Λένιν στή θεώρηση τοῦ σχεδίου τοῦ «Βασικοῦ νόμου γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς» μαρτυροῦν τό σημείωμά του στήν Μ. Α. Σπυριντόνοβα, στό ὁποῖο ἔγραφε ὅτι εἶναι ἀπασχολημένος στήν «ἐπιτροπή (μέ τούς ἐσέρους) γιά τή σύνταξη *τοῦ νόμου γιά τή γῆ*» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI, σελ. 274), καί ἡ συμπλήρωση πού ἔγραψε ὁ ἴδιος στό σχέδιο, ἡ ὁποία συμπεριλήφθηκε στό νόμο μέ τή μορφή ἄρθρου 26ου (βλ. στό ἴδιο, σελ. 144), καθώς ἐπίσης καί οἱ ἀναμνήσεις ἑνός μέλους τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΙΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν γιά τή θεώρηση τοῦ σχεδίου τοῦ νόμου, τοῦ Σ. Β. Ἰβανόφ (βλ. «Ἀπ'τόν Φλεβάρη στόν Ὀχτώβρη. (Ἀπό τά ἐρωτηματολόγια αὐτῶν πού πῆραν μέρος στή Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση)». Μόσχα, ρωσ. ἔκδ., 1957, σελ. 165-166).

ΣΥΜΦΩΝΟ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗ ΡΩΣΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΦΙΛΛΑΝΔΙΚΗ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

1 τοῦ Μάρτη 1918

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγονται τά σχέδια ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων, γραμμένα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σχετικά μέ τή συζήτηση τοῦ σχεδίου συμφώνου στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 25 καί στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1918, καί τό σχέδιο συμφώνου μέ διόρθωση τοῦ Β. Ι. Λένιν (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI, ρωσ. ἔκδ., σελ. 241-243, 244-245· «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. 1, Μόσχα, ρωσ. ἔκδ., 1957, σελ. 503-510).

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ, ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΥ ΣΤΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ. *Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 7 (20) τοῦ Νοέμβρη 1917.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ. *18 τοῦ Νοέμβρη (1 τοῦ Δεκέμβρη) 1917.*

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ. *23 τοῦ Νοέμβρη (6 τοῦ Δεκέμβρη) 1917.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΩΛΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΥΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΜΕ ΕΝΟΙΚΙΟ ΡΩΣΙΚΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΞΕΝΩΝ ΥΠΗΚΟΩΝ Ή ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ. *24 τοῦ Νοέμβρη (7 τοῦ Δεκέμβρη) 1917.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ ΔΑΝΕΙΟΥ 20 ΕΚΑΤ. ΡΟΥΒΛΙΩΝ. *24 τοῦ Νοέμβρη (7 τοῦ Δεκέμβρη) 1917.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΝΟΠΩΛΙΑΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ. *25 τοῦ Νοέμβρη (8 τοῦ Δεκέμβρη) 1917.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΩΝ ΕΥΓΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ. *25 τοῦ Νοέμβρη (8 τοῦ Δεκέμβρη) 1918.*

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΩΝ. *4 (17) τοῦ Δεκέμβρη 1917.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΗΣ ΟΡΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΠΟΓΚΟΣΛΟΒΣΚΙ. *7 (20) τοῦ Δεκέμβρη 1917.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟΝ ΠΟΥΤΙΛΟΦ, Ο ΟΠΟΙΟΣ ΚΗΡΥΧΘΗΚΕ ΕΧΘΡΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ. *13 (26) τοῦ Δεκέμβρη 1917.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. *18 (31) τοῦ Δεκέμβρη 1917.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ 200 ΕΚΑΤ. ΡΟΥΒΛΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΙΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΖΕΜΣΤΒΟ. *18 (31) τοῦ Δεκέμβρη 1917.*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ. *19 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (1 τοῦ Γενάρη 1918).*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ. *21 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (4 τοῦ Γενάρη 1918).*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ. *22 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (4 τοῦ Γενάρη 1918).*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΘΑΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΧΙΟΝΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΟΜΒΟ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ. *22 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (4 τοῦ Γενάρη 1918).*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΕΚΕΙΝΩΝ, ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΙ ΚΑΜΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ. *7 (20) τοῦ Γενάρη 1918.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. *15 (28) τοῦ Γενάρη 1918.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ 20 ΕΚΑΤ. ΡΟΥΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. *16 (29) τοῦ Γενάρη 1918.*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΡΟΥΣΚΙ-ΡΕΝΩ» ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΩΜΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ. *19 τοῦ Γενάρη (1 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΩΝ ΜΕ ΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΛΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ. *19 τοῦ Γενάρη (1 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ, ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ. *20 τοῦ Γενάρη (2 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΣΧΕΔΙΟ ΕΦΑΠΑΞ ΦΟΡΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ. *20 τοῦ Γενάρη (2 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ, ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΩΝ, ΠΟΥ ΜΕΤΑΦΕΡΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΖΩΝΕΣ. *23 τοῦ Γενάρη (11 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΝΤΑΙ ΤΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΙΧΜΑΛΩΤΩΝ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. *29 τοῦ Γενάρη (11 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ. *29 τοῦ Γενάρη (11 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΔΙΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ. *30 τοῦ Γενάρη (12 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ. *30 τοῦ Γενάρη (12 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΚΡΙΒΗ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΔΙΩΞΗΣ, ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ, ΑΝΑΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ. *31 τοῦ Γενάρη (13 τοῦ Φλεβάρη) 1918.*

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΑΡ. 2). *15 τοῦ Φλεβάρη 1918.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΣΙΤΑΠΟΘΗΚΩΝ. *15 τοῦ Φλεβάρη 1918.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟ·Υ·ΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. *16 τοῦ Φλεβάρη 1918.*

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΞΟΔΑ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΥ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ. *18 τοῦ Φλεβάρη 1918.*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑ·Ι·ΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ. *20 τοῦ Φλεβάρη 1918.*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΖΩΝΕΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΣΗΜΩΝ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΣΗΜΩΝ. *27 τοῦ Φλεβάρη 1918.*

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ φυλάγονται τά σχέδια καί τά πρωτότυπα τῶν ἀποφάσεων καί τῶν διαταγμάτων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, πού ἀπαριθμήθηκαν, μέ διόρθωση τοῦ Λένιν (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI, σελ. 102-104, 112-113, 113-114, 116, 120-121, 143· «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. 1, Μόσχα, 1957, σελ. 54-56, 109-110, 133-137, 140-141, 145-146, 148, 148-151, 186-188, 251-252, 256-257, 279-280, 281-282, 308, 352-357, 365-366, 371-374, 384-386, 399-401, 444-445, 447-448, 450-452, 453-454, 463-474, 475-476, 479-480, 556, 558-559, 561-562).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] *«Πρός τούς πολίτες τῆς Ρωσίας!»*—ἡ προκήρυξη γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἐξονόματος τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Στίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη) 1917 ἡ προκήρυξη δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ραμπότσι ἱ Σολντάτ», μετά ἀναδημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες «Ντερεβένσκαγια Μπεντνοτά», «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ» καί ἄλλες.

«Ραμπότσι ἱ Σολντάτ»—καθημερινή ἀπογευματινή ἐφημερίδα, ὄργανο τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν· ἔβγαινε ἀπό τίς 17 (30) τοῦ 'Οχτώβρη 1917 ὥς τό Φλεβάρη τοῦ 1918.—*1.*

[2] *'Η Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης* δημιουργήθηκε στίς 12 (25) τοῦ 'Οχτώβρη 1917 μέ ὑπόδειξη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων. Στή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή μπῆκαν ἀντιπρόσωποι τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Κόμματος, τῆς 'Επιτροπῆς Πετρούπολης, τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, τῶν συνδικάτων καί τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων. 'Η ΣΕΕ, δουλεύοντας κάτω ἀπό τήν ἄμεση καθοδήγηση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος καί σέ πολύ στενή συνεργασία μέ τήν μπολσεβίκικη Στρατιωτική ὀργάνωση, καθοδηγοῦσε τή συγκρότηση τῶν τμημάτων τῆς Κόκκινης φρουρᾶς καί τόν ἐξοπλισμό τῶν ἐργατῶν. Βασικό καθῆκον τῆς ΣΕΕ ἦταν ἡ προετοιμασία τῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης, σύμφωνα μέ τίς όδηγίες τῆς ΚΕ τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. 'Η ΣΕΕ ἔκανε πολύπλευρη δουλιά γιά τήν ὀργάνωση τῶν μάχιμων δυνάμεων γιά τή νίκη τῆς 'Οχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Καθοδηγητικός πυρήνας τῆς ΣΕΕ ἦταν τό Στρατιωτικό-ἐπαναστατικό κέντρο, πού δημιουργήθηκε στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ στίς 16 (29) τοῦ 'Οχτώβρη 1917, ἀποτελούμενο ἀπό τούς Α. Σ. Μπουμπνόφ, Φ. Ε. Τζερζίνσκι, Γ. Μ. Σβερντλόφ, Ι. Β. Στάλιν καί τόν Μ. Σ. Οὐρίτσκι. 'Ο Β. Ι. Λένιν καθοδηγοῦσε τή δράση αὐτοῦ τοῦ κέντρου. Μετά τή νίκη τῆς 'Οχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καί τή δημιουργία, στό II συνέδριο τῶν Σοβιέτ, τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης βασικό καθῆκον τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς ἦταν ὁ ἀγώνας κατά τῆς

ἀντεπανάστασης καί ἡ περιφρούρηση τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης. Στό βαθμό πού δημιουργοῦνταν καί δυνάμωνε ὁ σοβιετικός μηχανισμός, ἡ ΣΕΕ παρέδινε τά καθήκοντά της στά Λαϊκά 'Επιτροπάτα πού ὀργανώνονταν· στίς 5 (18) τοῦ Δεκέμβρη 1917 ἡ ΣΕΕ διαλύθηκε.—*1.*

3 *'Η συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν (ἔκτακτη)* ἄνοιξε στίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη), ὥρα 2 καί 35 μ.μ. Σ' αὐτήν ἔγινε ἡ ἀνακοίνωση τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἀνατροπή τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τή νίκη τῆς ἐπανάστασης. 'Ο Β. Ι. Λένιν ἔκανε εἰσήγηση γιά τά καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Μέ τεράστια πλειοψηφία ψηφίστηκε ἡ ἀπόφαση πού ἔγραψε ὁ Λένιν (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 4-5).—*2.*

4 Πρόκειται γιά τά ἔγγραφα τῆς μυστικῆς διπλωματίας—μυστικά σύμφωνα πού ἔκλεισε ἡ τσαρική, καί μετά ἡ Προσωρινή ἀστική κυβέρνηση τῆς Ρωσίας μέ τίς κυβερνήσεις 'Αγγλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, 'Ιαπωνίας καί μέ ἄλλα ἰμπεριαλιστικά κράτη. 'Αρχίζοντας ἀπό τίς 10 (23) τοῦ Νοέμβρη 1917, τά ἔγγραφα τῆς μυστικῆς διπλωματίας δημοσιεύονταν στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» καί «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», καί ὕστερα, τό Δεκέμβρη, ἄρχισαν νά βγαίνουν σέ ξεχωριστές ἐκδόσεις μέ τόν τίτλο «Συλλογή μυστικῶν ἐγγράφων ἀπό τό ἀρχεῖο τοῦ πρώην 'Υπουργείου 'Εξωτερικῶν». 'Από τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 ὥς τό Φλεβάρη τοῦ 1918 βγῆκαν ἑπτά συλλογές. 'Η δημοσίευση τῶν μυστικῶν συμφώνων εἶχε τεράστια ἐπαναστατική-προπαγανδιστική σημασία στήν πάλη τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης γιά τό κλείσιμο γενικῆς δημοκρατικῆς εἰρήνης, εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις καί ἀποζημιώσεις, στό ξεσκέπασμα τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ χαρακτήρα τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου.—*3.*

5 *Τό Δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν* συνῆλθε στίς 25-26 τοῦ 'Οχτώβρη (7-8 τοῦ Νοέμβρη) 1917 στήν Πετρούπολη. Στό συνέδριο πῆραν ἐπίσης μέρος ἀντιπρόσωποι ἀπό μιά σειρά Σοβιέτ ἀγροτῶν βουλευτῶν τῶν νομῶν καί κυβερνείων. Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα τῆς 'Επιτροπῆς πληρεξουσίων, τή στιγμή πού ἄρχισε τίς ἐργασίες του τό συνέδριο παρευρίσκονταν 649 ἀντιπρόσωποι, ἀπό τούς ὁποίους μπολσεβίκοι—390, ἐσέροι—160, μενσεβίκοι—72, μενσεβίκοι-διεθνιστές—14. Συνέχιζαν νά καταφθάνουν ἀντιπρόσωποι καί μετά τήν ἔναρξη τοῦ συνεδρίου.

Τό συνέδριο ἄρχισε τίς ἐργασίες του στίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη, ὥρα 10 καί 40' τό βράδυ στό Σμόλνι. Τόν καιρό αὐτό τμήματα τῆς Κόκκινης φρουρᾶς, οἱ ναῦτες καί τό ἐπαναστατημένο τμῆμα τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης ἔκαναν ἔφοδο στά χειμερινά ἀνάκτορα, ὅπου βρισκόταν ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ὑπό τήν προστασία τῶν εὐέλπιδων καί τῶν ταγμάτων «κρούσης». 'Ο Β. Ι. Λένιν δέν πῆρε μέρος στήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου, γιατί ἦταν ἀπασχολημένος μέ τήν καθοδήγηση τῆς ἐξέγερσης. Στό προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου ἐκλέχτηκαν 14 μπολσεβίκοι—Β. Ι. Λένιν, Β. Α. 'Αντόνοφ-'Οβσέγενκο, Ν. Β. Κριλένκο, Α. Β. Λουνατσάρσκι κ.ἄ., 7 ἀριστεροί ἐσέροι, ἀνάμεσά τους οἱ Μπ. Ντ. Καμκόφ, Β. Α. Καρέλιν, Μ. Α. Σπυριντόνοβα καί ἕνας

ἀντιπρόσωπος τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος τῆς Οὐκρανίας. Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ δεξιοί ἐσέροι ἀρνήθηκαν νά πάρουν μέρος στό προεδρεῖο. Οἱ ἡγέτες τῆς δεξιᾶς πτέρυγας τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων στίς ὁμιλίες τους ἔκαναν ἔκκληση νά ἀρχίσουν συνομιλίες μέ τήν Προσωρινή κυβέρνηση γιά τή δημιουργία κυβέρνησης συνασπισμοῦ, ἀποκαλώντας συνωμοσία τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πού γινόταν. Οἱ μενσεβίκοι, οἱ ἐσέροι καί οἱ μπουντιστές, ἀφοῦ πείστηκαν ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου ὑποστηρίζει τούς μπολσεβίκους, ἐγκατέλειψαν τό συνέδριο. 'Ανάμεσα στίς 3-4 ἡ ὥρα τό πρωί τῆς 26 τοῦ 'Οχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) ἔγινε ἀνακοίνωση στό συνέδριο γιά τήν κατάληψη τῶν χειμερινῶν ἀνακτόρων καί τή σύλληψη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί σέ συνέχεια τό συνέδριο ψήφισε τή γραμμένη ἀπό τόν Λένιν ἔκκληση «Πρός τούς ἐργάτες, τούς στρατιῶτες, καί τούς ἀγρότες!», στήν ὁποία διακηρυσσόταν τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. 'Η συνεδρίαση τέλειωσε μετά τίς 5 ἡ ὥρα τό πρωί.

'Η δεύτερη συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου ἄνοιξε στίς 26 τοῦ 'Οχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) ὥρα 9 τό βράδυ. 'Ο Λένιν ἔκανε εἰσηγήσεις γιά τήν εἰρήνη καί γιά τή γῆ. Τό συνέδριο ἐπικύρωσε τά ἱστορικά διατάγματα γιά τήν εἰρήνη καί τή γῆ πού ἔγραψε ὁ Λένιν. Τό συνέδριο σχημάτισε τήν ἐργατοαγροτική κυβέρνηση—τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων μ'ἐπικεφαλῆς τόν Β. Ι. Λένιν. Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ἀρνήθηκαν νά πάρουν μέρος στή Σοβιετική κυβέρνηση, καί στήν κυβέρνηση μπῆκαν μόνο μπολσεβίκοι. Στήν Πανρωσική Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή, πού ἐκλέχτηκε στό συνέδριο, μπῆκαν 101 ἄτομα, μεταξύ τῶν ὁποίων 62 μπολσεβίκοι, 29 ἀριστεροί ἐσέροι, 6 σοσιαλδημοκράτες διεθνιστές, 3 ἀπό τό Σοσιαλιστικό κόμμα τῆς Οὐκρανίας, 1 ἀπό τούς ἐσέρους-μαξιμαλιστές. Τό συνέδριο ἀποφάσισε ἐπίσης ὅτι ἡ ΠΚΕΕ μπορεῖ νά συμπληρωθεῖ μέ ἀντιπροσώπους τῶν ἀγροτικῶν Σοβιέτ καί τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων, καθώς ἐπίσης καί μέ ἀντιπροσώπους τῶν ὁμάδων ἐκείνων πού ἔφυγαν ἀπό τό συνέδριο. Τό συνέδριο τέλειωσε μετά τίς 5 ἡ ὥρα τό πρωί.—*7.*

6 Πρόκειται γιά τήν ΚΕΕ πού ἐκλέχτηκε στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, τό ὁποῖο ἔγινε στήν Πετρούπολη στίς 3-24 τοῦ 'Ιούνη (16 τοῦ 'Ιούνη-7 τοῦ 'Ιούλη) 1917. 'Η πλειοψηφία τῆς ΚΕΕ τῆς πρώτης περιόδου, ἀποτελοῦνταν ἀπό δεξιούς ἐσέρους καί μενσεβίκους πού ὑποστήριζαν τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση.—*11.*

7 Πρόκειται γιά τίς χῶρες πού πῆραν μέρος στόν παγκόσμιο ἰμπεριαλιστικό πόλεμο (1914-1918): ἀπό τή μιά μεριά, ὁ συνασπισμός τῶν χωρῶν τῆς 'Αντάντ (Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Ρωσία, 'Ιταλία καί οἱ ΕΠΑ πού προσχώρησαν σ'αὐτές), καθώς ἐπίσης τό Βέλγιο, ἡ Σερβία, ἡ Ρουμανία, ἡ 'Ιαπωνία, ἡ Κίνα· ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ἡ ὀνομαζόμενη Ἕνωση τῶν τεσσάρων—Γερμανία, Αὐστροουγγαρία, Τουρκία καί Βουλγαρία.—*13.*

8 *Τό κίνημα τῶν χαρτιστῶν στήν 'Αγγλία, χαρτισμός* (ἀπό τό ἀγγλικό charter—χάρτης)—μαζικό ἐπαναστατικό κίνημα τῶν ἄγγλων ἐργατῶν

τῆς περιόδου 1830-1850. Ὀργανωτικό Κέντρο τοῦ κινήματος αὐτοῦ ἦταν ὁ «Σύνδεσμος ἐργατῶν τοῦ Λονδίνου». Τό 1838 ἡ καθοδήγηση τοῦ Συνδέσμου κατάρτισε ἕνα ὑπόμνημα πρός τή Βουλή (τό Λαϊκό Χάρτη) πού περιεῖχε τά αἰτήματα τοῦ γενικοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος γιά τούς ἄντρες πού συμπλήρωσαν τό 21ο ἔτος τῆς ἡλικίας, τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας, τῆς κατάργησης τοῦ περιουσιακοῦ ὁρίου γιά τούς ὑποψήφιους βουλευτές, βουλευτικές ἐκλογές κάθε χρόνο κ.ἄ. Τό 1840 ἱδρύθηκε ὁ «Ἐθνικός χαρτιστικός σύλλογος», πού ἦταν τό πρῶτο μαζικό κόμμα τῶν ἐργατῶν στήν ἱστορία τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Στίς 2 τοῦ Μάη 1842 ὑποβλήθηκε στή Βουλή δεύτερο ὑπόμνημα τῶν χαρτιστῶν, πού περιεῖχε μιά σειρά αἰτήματα: μείωσης τῆς ἐργάσιμης μέρας, αὔξησης τοῦ μισθοῦ ἐργασίας κ.ἄ. Τό ὑπόμνημα ἀπορίφθηκε ἀπό τή Βουλή. Σέ ἀπάντηση οἱ χαρτιστές κήρυξαν γενική ἀπεργία. Τό 1848 οἱ χαρτιστές σχεδίαζαν μαζική πορεία πρός τή Βουλή μέ τρίτο ὑπόμνημα, ἀλλά ἡ κυβέρνηση συγκέντρωσε στρατό καί ματαίωσε τήν πορεία. Τό ὑπόμνημα ἐξετάστηκε ὕστερα ἀπό πολλούς μῆνες καί ἀπορίφθηκε. Μετά τό 1848 τό χαρτιστικό κίνημα ἄρχισε νά ἐκφυλίζεται. Κύρια αἰτία τῶν ἀποτυχιῶν τοῦ χαρτιστικοῦ κινήματος ἦταν ἡ ἔλλειψη σαφοῦς προγράμματος καί τακτικῆς καί συνεποῦς ἐπαναστατικῆς προλεταριακῆς ἡγεσίας. Ὡστόσο οἱ χαρτιστές ἄσκησαν τεράστια ἐπίδραση τόσο στήν πολιτική ἱστορία τῆς Ἀγγλίας, ὅσο καί στήν ἀνάπτυξη τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος. Ὁ Β. Ι. Λένιν χαρακτήρισε τό χαρτισμό σάν «τό πρῶτο πλατύ, πραγματικά μαζικό, πολιτικά διαμορφωμένο, προλεταριακά-ἐπαναστατικό κίνημα» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 29ος, σελ. 282). — *16.*

9 *Ὁ ἔκτακτος νόμος ἐνάντια στούς σοσιαλιστές* ψηφίστηκε στή Γερμανία τό 1878 ἀπό τήν κυβέρνηση τοῦ Βίσμαρκ μέ σκοπό τήν πάλη ἐνάντια στούς ἐργάτες καί τό σοσιαλιστικό κίνημα. Μέ τό νόμο αὐτό ἀπαγορεύονταν ὅλες οἱ ὀργανώσεις τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος, οἱ μαζικές ἐργατικές ὀργανώσεις, ὁ ἐργατικός Τύπος, κατασχόταν ἡ σοσιαλιστική φιλολογία, οἱ σοσιαλδημοκράτες καταδιώκονταν καί ἐξορίζονταν. Ὡστόσο οἱ διώξεις δέν λύγισαν τό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, πού ἀναπροσάρμοσε τή δράση του στίς συνθῆκες τῆς παρανομίας: στό ἐξωτερικό ἐκδιδόταν τό Κεντρικό Ὄργανο τοῦ Κόμματος — ἡ ἐφημερίδα «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», καί συνέρχονταν τακτικά τά συνέδρια τοῦ Κόμματος (1880, 1883 καί 1887)· στή Γερμανία, μέσα στήν παρανομία ἀνασυγκροτοῦνταν γρήγορα οἱ σοσιαλδημοκρατικές ὀργανώσεις καί ὁμάδες μ'ἐπικεφαλῆς τήν παράνομη ΚΕ. Ταυτόχρονα τό Κόμμα ἐκμεταλλευόταν πλατιά τίς νόμιμες δυνατότητες γιά τό δυνάμωμα τῶν δεσμῶν μέ τίς μάζες καί ἡ ἐπιροή του μεγάλωνε ἀδιάκοπα: ὁ ἀριθμός τῶν ψήφων πού πῆραν οἱ σοσιαλδημοκράτες στίς ἐκλογές γιά τό Ράιχσταγκ αὐξήθηκε ἀπό τό 1878 ὥς τό 1890 πάνω ἀπό τρεῖς φορές. Τεράστια βοήθεια ἔδιναν στούς γερμανούς σοσιαλδημοκράτες οἱ Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Τό 1890, κάτω ἀπό τήν πίεση τοῦ μαζικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος πού μεγάλωνε ὁλοένα, ὁ ἔκτακτος νόμος ἐνάντια στούς σοσιαλιστές καταργήθηκε. — *16.*

[10] ῾Ο Λένιν ἐννοεῖ τήν ἔκκληση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν «Πρός τούς λαούς ὅλου τοῦ κόσμου», πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «᾿Ιζβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ᾿Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», ἀρ. φύλ. 15, τῆς 15 τοῦ Μάρτη 1917.—*17.*

[11] ῾Ο Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τίς ἐπαναστατικές ἐκδηλώσεις τῶν ναυτῶν τοῦ γερμανικοῦ ναυτικοῦ, πού ἔγιναν τόν Αὔγουστο τοῦ 1917. Τίς ἐκδηλώσεις τίς καθοδηγοῦσε ἡ ἐπαναστατική ναυτική ὀργάνωση, ἡ ὁποία στά τέλη τοῦ ᾿Ιούλη ἀριθμοῦσε τέσσερις χιλιάδες ἄτομα. ᾿Επικεφαλῆς τῆς ὀργάνωσης ἦταν οἱ ναῦτες Μάξ Ρέιχπιτς καί ῎Αλμπιν Κέμπις ἀπό τό πλοῖο «Φρειδερίκος ὁ Μέγας». ῾Η ὀργάνωση ἀποφάσισε νά ἀγωνιστεῖ γιά δημοκρατική εἰρήνη καί νά ἑτοιμάσει ἐξέγερση. Στίς ἀρχές Αὐγούστου ἄρχισαν στό ναυτικό ἀνοιχτές ἐκδηλώσεις. Οἱ ναῦτες τοῦ θωρηκτοῦ μάχης «Πρίγκιπας-ἀντιβασιλιάς Λουιτπόλδος» πού βρίσκονταν στό Βίλχελμσχάφεν, βγῆκαν στήν πόλη χωρίς νά ἔχουν ἄδεια, γιά νά παλέψουν γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν συντρόφων τους πού εἶχαν συλληφθεῖ προηγούμενα ἐπειδή πῆραν μέρος στήν ἀπεργία· στίς 16 τοῦ Αὐγούστου στό πλοῖο «Βεστφάλια» οἱ θερμαστές ἀρνήθηκαν νά δουλέψουν. Ταυτόχρονα ξεσηκώθηκε τό πλήρωμα τοῦ καταδρομικοῦ «Νυρεμβέργη», πού βρισκόταν στά ἀνοιχτά τῆς θάλασσας. Τό κίνημα ἀνάμεσα στούς ναῦτες ἐξαπλώθηκε καί στά καράβια μερικῶν πολεμικῶν μοιρῶν πού βρίσκονταν στό Βίλχελμσχάφεν. Οἱ ἐπαναστατικές ἐκδηλώσεις στό γερμανικό στόλο καταστάλθηκαν μέ σκληρότητα. Οἱ καθοδηγητές τοῦ κινήματος Ρέιχπιτς καί Κέμπις τουφεκίστηκαν, οἱ ὑπόλοιποι ναῦτες, πού πῆραν δραστήριο μέρος στό κίνημα, καταδικάστηκαν σέ καταναγκαστικά ἔργα γιά πολλά χρόνια.—*18.*

[12] *᾿Εσέροι, σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες*—μικροαστικό κόμμα στή Ρωσία· ἐμφανίστηκε στά τέλη τοῦ 1901-ἀρχές τοῦ 1902 σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἕνωσης διαφόρων ναροντνικιστικῶν ὁμάδων καί ὁμίλων («῞Ενωση σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν», Κόμμα σοσιαλιστῶν ἐπαναστατῶν κ.ἄ.). Οἱ ἀπόψεις τῶν ἐσέρων ἀντιπροσώπευαν ἕνα ἐκλεκτικό μίγμα τῶν ἰδεῶν τοῦ ναροντνικισμοῦ καί τοῦ ἀναθεωρητισμοῦ. Οἱ ἐσέροι προσπαθοῦσαν, σύμφωνα μέ τήν ἔκφραση τοῦ Λένιν, τά «κουσούρια τοῦ ναροντνικισμοῦ» νά τά διορθώσουν «μέ τά μπαλώματα τῆς ὀπορτουνιστικῆς «κριτικῆς» τοῦ μαρξισμοῦ, κριτικῆς πού εἶναι σήμερα τῆς μόδας» (῎Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 11ος, σελ. 286). Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου ἡ πλειοψηφία τῶν ἐσέρων κρατοῦσε σοσιαλσωβινιστική στάση.

Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 οἱ ἐσέροι μαζί μέ τούς μενσεβίκους ἀποτελοῦσαν τό κύριο στήριγμα τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστοτσιφλικάδικης Προσωρινῆς κυβέρνησης καί οἱ ἡγέτες τοῦ Κόμματος (Αὐξέντιεφ, Κέρενσκι, Τσερνόφ) συμμετεῖχαν σ᾿αὐτή. Τό Κόμμα τῶν ἐσέρων ἀρνήθηκε νά ὑποστηρίξει τό αἴτημα τῶν ἀγροτῶν γιά τήν ἐξάλειψη τῆς τσιφλικάδικης γαιοκτησίας, τάχθηκε ὑπέρ τῆς διατήρησης τῆς τσιφλικάδικης ἰδιοκτησίας γῆς· οἱ ἐσέροι ὑπουργοί τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ἔστελναν καταδιωκτικά

ἀποσπάσματα κατά τῶν ἀγροτῶν, πού εἶχαν καταλάβει τήν τσιφλικάδικη γῆ.

Ἡ ἀριστερή πτέρυγα πού σχηματίστηκε μέσα στό Κόμμα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων στά τέλη τοῦ 1917, δημιούργησε τό Ἀνεξάρτητο κόμμα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων.

Στά χρόνια τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου οἱ ἐσέροι ἔκαναν ἀντεπαναστατική ὑπονομευτική δουλιά, ὑποστήριζαν ἐνεργά τούς ἐπιδρομεῖς καί τούς λευκοφρουρίτες, ἔπαιρναν μέρος στίς ἀντεπαναστατικές συνωμοσίες, ὀργάνωναν τρομοκρατικές ἐνέργειες κατά τῶν παραγόντων τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους καί τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος. Ὅταν τέλειωσε ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, οἱ ἐσέροι συνέχιζαν τήν ἐχθρική τους δράση στό ἐσωτερικό τῆς χώρας καί στό στρατόπεδο τῶν λευκοφρουριτῶν ἐμιγκρέδων.—*23.*

13 «*Ἰζβέστιγια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν Ἀγροτῶν Βουλευτῶν*»—καθημερινή ἐφημερίδα, ἐπίσημο ὄργανο τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 9 (22) τοῦ Μάη ὥς τό Δεκέμβρη τοῦ 1917· ἔκφραζε τίς ἀπόψεις τῆς δεξιᾶς πτέρυγας τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Ἡ ἐφημερίδα τάχθηκε ἐνάντια στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση· κλείστηκε γιά τήν ἀντεπαναστατική της κατεύθυνση.—*24.*

14 Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ νόμου γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο στήν παραγωγή εἶχε ἀρχίσει ἀμέσως μετά τή νίκη τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Τό «Νομοσχέδιο γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο», πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν στίς 26 ἤ 27 τοῦ Ὀχτώβρη (8 ἤ 9 τοῦ Νοέμβρη) 1917, συζητήθηκε στή σύσκεψη τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης μέ τή συμμετοχή τοῦ Β. Ι. Λένιν καί βασικά ψηφίστηκε ἀπό τή σύσκεψη. Ὕστερα, στίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη, ὑποβλήθηκε γιά ἐξέταση στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, τό ὁποῖο ἀνέθεσε στούς Β. Π. Μιλιούτιν καί Γ. Λάριν νά καταρτίσουν ἕνα λεπτομερειακό νομοσχέδιο γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο μέσα σέ δυό μέρες. Ὡστόσο, τό σχέδιο πού αὐτοί ἐπεξεργάστηκαν ἐρχόταν σέ ἀντίθεση μέ τά καθήκοντα τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου, πού διατύπωσε ὁ Λένιν. Σ'αὐτό, π.χ., δέν ὑπῆρχε τό πιό βασικό ἄρθρο, ὅτι οἱ ἀποφάσεις τῶν ὀργάνων τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου εἶναι ὑποχρεωτικές γιά τούς ἰδιοκτῆτες τῶν ἐπιχειρήσεων. Σάν βάση τῆς παραπέρα ἐπεξεργασίας τοῦ νομοσχεδίου μπῆκε τό λενινιστικό σχέδιο, τό ὁποῖο τροποποιημένο δημοσιεύτηκε τήν 1 (14) τοῦ Νοέμβρη στήν «Ἐφημερίδα τῆς Προσωρινῆς Ἐργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης», ἀρ. φύλ. 3, μέ τόν τίτλο: «Σχέδιο νόμου γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο (Ὑποβλήθηκε γιά ἐξέταση στήν Ἐπιτροπή ἐργασίας)». Κατά τήν παραπέρα συζήτηση τοῦ σχεδίου γίνονταν προτάσεις, ὅπως τά ὄργανα τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου πού δημιουργοῦνται κατά τόπους νά ἀντικατασταθοῦν μέ κρατικά ὄργανα καί νά μήν ἐφαρμοστεῖ ὁ ἐργατικός ἔλεγχος σέ ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις, ἀλλά μόνο στά μεγάλα ἐργοστάσια καί στίς πιό μεγάλες φάμπρικες, στούς σιδηροδρόμους κ.ἄ. Ὁ Λένιν ὑποστήριξε ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἀναπτυχθεῖ μέ κάθε τρόπο ἡ πρωτοβουλία τῶν ἐργατῶν μέ τή

γενική ἐφαρμογή τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου. Ἡ τελική ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου ἀνατέθηκε σέ ἐπιτροπή πού δημιουργήθηκε στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 8 (21) τοῦ Νοέμβρη. Στίς 14 (27) τοῦ Νοέμβρη ἡ ΠΚΕΕ ἐξέτασε τό σχέδιο πού ὑπόβαλε ἡ ἐπιτροπή καί ἐνέκρινε τό διάταγμα, τό ὁποῖο ὀνομάστηκε «Νόμος γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο». Σ'αὐτόν βρῆκαν τήν ἀντανάκλασή τους οἱ βασικές θέσεις τοῦ λενινιστικοῦ σχεδίου. Τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στίς 16 (29) τοῦ Νοέμβρη στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 227.

Ἡ ψήφιση τοῦ «Νόμου γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο» συνέβαλε στήν πιό πλατιά ἀνάπτυξη τῆς πρωτοβουλίας τῶν ἐργατῶν γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἐλέγχου στήν παραγωγή καί τήν κατανομή τῶν προϊόντων. Μιά σειρά τοπικά Σοβιέτ, γραφεῖα καί συνδιασκέψεις τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν ἐπεξεργάστηκαν, μέ βάση τό «Νόμο γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο», συγκεκριμένες ὁδηγίες γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου. Γιά τήν πρακτική ἐφαρμογή τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου ἰδιαίτερα μεγάλη σημασία εἶχαν οἱ ὁδηγίες πού ἐπεξεργάστηκε τό Συμβούλιο τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης, τίς ὁποῖες ἡ Γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος θεώρησε ἀπαραίτητο νά σταλοῦν κατά τόπους, καί πού ἀφοροῦσαν τά ἐρωτήματα πού ἔβαζαν οἱ ἐργάτες σχετικά μέ τό πῶς ν'ἀρχίσουν τήν ἐφαρμογή τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου. Ἡ καθιέρωση τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου στήν παραγωγή ἔπαιξε μεγάλο ρόλο στήν προετοιμασία τῆς ἐθνικοποίησης τῆς βιομηχανίας. Ὁ Β. Ι. Λένιν, βγάζοντας συμπεράσματα γιά τόν πρῶτο χρόνο τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης, στό λόγο του στό VI ἔκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, στίς 6 τοῦ Νοέμβρη 1918, ἔλεγε: «Δέν θεσπίσαμε μονομιᾶς τό σοσιαλισμό σ'ὅλη τή βιομηχανία μας, γιατί ὁ σοσιαλισμός μπορεῖ νά διαμορφωθεῖ καί νά ἑδραιωθεῖ μόνο ὅταν ἡ ἐργατική τάξη μάθει νά διευθύνει, ὅταν ἑδραιωθεῖ τό κύρος τῶν ἐργατικῶν μαζῶν. Χωρίς αὐτό ὁ σοσιαλισμός παραμένει ἁπλῶς εὐσεβής πόθος. Γι'αὐτό καθιερώσαμε τόν ἐργατικό ἔλεγχο, ξέροντας ὅτι αὐτό εἶναι μέτρο ἀντιφατικό, μέτρο ἐλλειπές, ἀλλά ἀπαραίτητο γιά νά καταπιαστοῦν μόνοι τους οἱ ἐργάτες μέ τό μεγάλο ἔργο τῆς οἰκοδόμησης τῆς βιομηχανίας μιᾶς ἀπέραντης χώρας χωρίς ἐκμεταλλευτές, ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές...» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 28ος, σελ. 119).—*30.*

15 *Ἡ σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν συνταγμάτων τῆς φρουρᾶς Πετρούπολης τῆς 29 τοῦ Ὀχτώβρη (11 τοῦ Νοέμβρη) 1917,* πού συγκάλεσε ἡ Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή τῆς Πετρούπολης, ἀσχολήθηκε μέ τό ζήτημα τῆς ἄμυνας τῆς Πετρούπολης ἐνάντια στίς δυνάμεις τῆς ἀντεπανάστασης. Στή σύσκεψη πῆραν μέρος 40 ἀντιπρόσωποι τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων. Στήν ἡμερήσια διάταξη ὑπῆρχαν τά παρακάτω θέματα: 1. Ἐνημέρωση. 2. Συγκρότηση ἐπιτελείου. 3. Ἐξοπλισμός τῶν τμημάτων. 4. Ἀποκατάσταση τῆς τάξης στήν πόλη. Μετά τήν εἰδική ἔκθεση ἀπό τό μέτωπο, στή σύσκεψη ἔκανε εἰσήγηση ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Β. Ι. Λένιν γιά τήν τρέχουσα κατάσταση. Ὁ Λένιν μίλησε καί πάνω σέ ἄλλα θέματα τῆς ἡμερήσιας διάταξης. Ἐνημέρωση γιά τήν κατά τόπους κατάσταση ἔκαναν μιά σειρά ὁμιλητές, πού πῆραν μέρος στή σύσκεψη. Ἡ

σύσκεψη ψήφισε ὁμόφωνα προκήρυξη πρός τούς στρατιῶτες τῆς Πετρούπολης, πού τούς καλοῦσε νά ἀγωνιστοῦν γιά νά ἑδραιωθοῦν οἱ κατακτήσεις τῆς ἐπανάστασης.—*36.*

[16] *'Αριστεροί ἐσέροι*—Κόμμα τῶν ἀριστερῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν (διεθνιστῶν)· ὀργανωτικά διαμορφώθηκε στό Ι Πανρωσικό συνέδριό του, πού συνῆλθε στίς 19-28 τοῦ Νοέμβρη (2-11 τοῦ Δεκέμβρη) 1917. Μέχρι τότε οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ὑπῆρχαν σάν ἀριστερή πτέρυγα τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, ἡ ὁποία ἄρχισε νά δημιουργεῖται στά χρόνια τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. 'Επικεφαλῆς της ἦταν ἡ Μ. Α. Σπυριντόνοβα, ὁ Μπ. Ντ. Καμκόφ καί ὁ Μ. Α. Νατανσόν (Μπομπρόφ). Ἡ ἀριστερή πτέρυγα τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων ἄρχισε γρήγορα νά ἀναπτύσσεται μετά τίς μέρες τοῦ 'Ιούλη 1917. Τό προτσές αὐτό ἀντανακλοῦσε τήν ἀνάπτυξη τῶν ἀριστερῶν διαθέσεων τῆς ἀγροτιᾶς. Τόν Αὔγουστο πέρασε στά χέρια τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ἡ 'Επιτροπή Πετρούπολης τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, μαζί μέ τήν ἐφημερίδα «Ζνάμια Τρουντά», πού ἀργότερα ἔγινε Κεντρικό Ὄργανο τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων.

Στό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ἀποτελοῦσαν τήν πλειοψηφία τῆς ὁμάδας τῶν ἐσέρων, πού διασπάστηκε στό ζήτημα τῆς συμμετοχῆς στό συνέδριο· οἱ δεξιοί ἐσέροι, ἐκπληρώνοντας τίς ὁδηγίες τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, ἀποχώρησαν ἀπό τό συνέδριο, ἐνῶ οἱ ἀριστεροί ἐσέροι παρέμειναν στό συνέδριο καί στά πιό βασικά θέματα τῆς ἡμερήσιας διάταξης ψήφισαν μαζί μέ τούς μπολσεβίκους. Οἱ μπολσεβίκοι, θεωρώντας ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο νά συνασπιστοῦν μέ τό Κόμμα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, πού τήν περίοδο αὐτή εἶχε μεγάλο ἀριθμό ὀπαδῶν ἀνάμεσα στήν ἀγροτιά, πρότειναν στούς ἀριστερούς ἐσέρους νά μποῦν στή Σοβιετική κυβέρνηση. Ὡστόσο, στήν πρόταση τῶν μπολσεβίκων οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ἔδοσαν ἀρνητική ἀπάντηση. Ὑποστήριζαν τήν ἀπαίτηση δημιουργίας τῆς λεγόμενης «ὁμοιογενοῦς σοσιαλιστικῆς κυβέρνησης» μέ τή συμμετοχή τῶν μενσεβίκων, τῶν δεξιῶν ἐσέρων καί τῶν ἄλλων κομμάτων καί ὁμάδων. Μετά ἀπό μακρόχρονες ταλαντεύσεις, οἱ ἀριστεροί ἐσέροι, ἐπιδιώκοντας νά διατηρήσουν τήν ἐπιροή τους στήν ἀγροτιά, δέχτηκαν νά συνεργαστοῦν μέ τούς μπολσεβίκους. 'Αποτέλεσμα τῶν συνομιλιῶν πού διεξήχθηκαν τό Νοέμβρη-ἀρχές Δεκέμβρη τοῦ 1917 ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους καί στούς ἀριστερούς ἐσέρους, ἦταν νά ἐπιτευχθεῖ συμφωνία γιά τή συμμετοχή τῶν τελευταίων στήν κυβέρνηση. Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ὑποχρεώθηκαν νά ἐφαρμόζουν στή δράση τους τή γενική πολιτική τοῦ ΣΛΕ καί μπῆκαν σέ μιά σειρά ἐπιτροπές τῶν Λαϊκῶν 'Επιτροπάτων.

Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι, ἀφοῦ μπῆκαν στό δρόμο τῆς συνεργασίας μέ τούς μπολσεβίκους, διαφωνοῦσαν μ' αὐτούς πάνω σέ θεμελιώδη ζητήματα τῆς οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ, τάσσονταν ἐνάντια στή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. Τό Γενάρη-Φλεβάρη τοῦ 1918 ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ἄρχισε τήν πάλη ἐνάντια στό κλείσιμο τῆς συμφωνίας εἰρήνης τοῦ Μπρέστ, καί μετά τήν ὑπογραφή

της καί τήν ἐπικύρωση ἀπό τό IV συνέδριο τῶν Σοβιέτ, τό Μάρτη, οἱ ἀριστεροί ἐσέροι βγῆκαν ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, συνέχιζαν ὅμως νά παίρνουν μέρος στίς ἐπιτροπές τῶν Λαϊκῶν 'Επιτροπάτων καί στά τοπικά ὄργανα ἐξουσίας. Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι τάσσονταν ἐνάντια στά μέτρα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας γιά τήν ἐγκαθίδρυση μονοπρόσωπης διεύθυνσης στίς ἐπιχειρήσεις καί στούς σιδηροδρόμους καί τό δυνάμωμα τῆς ἐργατικῆς πειθαρχίας. Τό καλοκαίρι τοῦ 1918, μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στό χωριό καί τήν ὀργάνωση τῶν 'Επιτροπῶν φτωχολογιᾶς, ἄρχισαν νά δυναμώνουν οἱ ἀντισοβιετικές διαθέσεις ἀνάμεσα στούς ἀριστερούς ἐσέρους. Τόν 'Ιούλη ἡ ΚΕ τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ὀργάνωσε στή Μόσχα τή δολοφονία τοῦ γερμανοῦ πρεσβευτῆ Μίρμπαχ καί τό ἔνοπλο πραξικόπημα ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, ὑπολογίζοντας ὅτι μέ τόν τρόπο αὐτό θά ματαιώσει τήν εἰρήνη τοῦ Μπρέστ καί θά προκαλέσει πόλεμο τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας μέ τή Γερμανία. Αὐτό εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τό V Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, μετά τήν κατάπνιξη τῆς στάσης τοῦ 'Ιούλη, νά ἀποφασίσει τόν ἀποκλεισμό ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, πού συμμερίζονταν τίς ἀπόψεις τῆς καθοδηγητικῆς τους ἡγεσίας. 'Αφοῦ ἔχασε κάθε στήριγμα στίς μάζες, τό Κόμμα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ἄρχισε τόν ἔνοπλο ἀγώνα ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Ένα μέρος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, πού ἦταν ὑπέρ τῆς συνεργασίας μέ τούς μπολσεβίκους, δημιούργησαν τό Κόμμα τῶν «ναρόντνικων-κομμουνιστῶν» καί τῶν «ἐπαναστατῶν-κομμουνιστῶν». Ένα σημαντικό μέρος τῶν μελῶν τῶν κομμάτων αὐτῶν ἀργότερα ἔγινε δεκτό στό Κομμουνιστικό κόμμα.

'Ο Β. Ι. Λένιν χαρακτήριζε τούς ἀριστερούς ἐσέρους σάν μικροαστούς ἐπαναστάτες, πού ταλαντεύονται σέ κάθε στροφή τῶν γεγονότων, καί τόνιζε ὅτι τό κόμμα αὐτό «εἶναι καί μέσα στήν ἀγροτικά μιά σαπουνόφουσκα, τό ἴδιο ὅπως ἀποδείχτηκε πώς ἦταν καί μέσα στήν ἐργατική τάξη» ("Απαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 166).—*36.*

17 *«Ντιέλο Ναρόντα»* («'Υπόθεση τοῦ Λαοῦ»)—καθημερινή ἐφημερίδα, ὄργανο τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1917 ὥς τόν 'Ιούλη τοῦ 1918, ἀλλάζοντας ἐπανειλημμένα τίτλους. 'Η ἐφημερίδα ἦταν ὑπέρ τῆς ἄμυνας καί τοῦ συμβιβασμοῦ, ὑποστήριζε τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. 'Η ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας ἀνανεώθηκε τόν 'Οχτώβρη τοῦ 1918 στή Σαμάρα (βγῆκαν τέσσερα φύλλα) καί τό Μάρτη τοῦ 1919 στή Μόσχα (βγῆκαν δέκα φύλλα). 'Η ἐφημερίδα κλείστηκε γιά ἀντεπαναστατική δράση.—*37.*

18 Στά ραδιοτηλεγραφικά ἡμερολόγια τῶν ραδιοσταθμῶν τοῦ θωρηκτοῦ μάχης «Ρεσπούμπλικα» καί τοῦ καταδρομικοῦ «'Αντμιράλ Μακάροφ», πού πήρανε τό ραδιοτηλεγράφημα, ἡ φράση αὐτή ἦταν γραμμένη ὡς ἑξῆς: «'Ο στόλος τῆς Βαλτικῆς, πιστός στήν ὑπόθεση τῆς ἐπανάστασης, ἦλθε γιά νά ὑποστηρίξει τό λαό πού ἐξεγέρθηκε». 'Η διόρθωση ἔγινε στό κείμενο τοῦ ραδιογράμματος, γιατί ἀντί τοῦ θωρηκτοῦ μάχης «Ρεσπούμπλικα» στήν Πετρούπολη κατέφθασε τό καταδρομικό «'Ολέγκ» καί τό ἀντιτορπιλικό «Πομπεντίτελ».—*41.*

19 Τά πρακτικά τῶν συνεδριάσεων τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) φυλάχτηκαν στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ μέ τή μορφή αὐθεντικῶν πρακτικῶν τῶν πρακτικογράφων γιά τήν περίοδο ἀπό τίς 10 (23) τοῦ 'Οχτώβρη 1917 ὥς τίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918, πού γράφτηκαν σέ ξεχωριστά φύλλα, καί μέ τή μορφή τετραδίου τῆς Γραμματείας τῆς ΚΕ, πού περιέχει τά πρακτικά τῶν συνεδριάσεων τῆς ΚΕ γιά τήν περίοδο ἀπό τίς 4 (17) τοῦ Αὐγούστου 1917 ὥς τίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918.

Σέ τοῦτο τόν τόμο οἱ ὁμιλίες τοῦ Β. Ι. Λένιν στίς συνεδριάσεις τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) δημοσιεύονται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῶν αὐθεντικῶν πρακτικῶν τῶν πρακτικογράφων, πού παραβλήθηκαν μέ τό κείμενο τῶν πρακτικῶν τοῦ τετραδίου τῆς Γραμματείας τῆς ΚΕ, ἐκτός ἀπό τίς ὁμιλίες τῆς 29 τοῦ Νοέμβρη (12 τοῦ Δεκέμβρη) καί 11 (24) τοῦ Δεκέμβρη 1917, πού δημοσιεύονται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῶν πρακτικῶν τοῦ τετραδίου τῆς Γραμματείας τῆς ΚΕ.—*43*.

20 Πρόκειται γιά τή συμμετοχή τῶν μπολσεβίκων στή σύσκεψη πού ἔγινε στή Βίκζελ (Πανρωσική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τῆς Ἕνωσης τῶν σιδηροδρομικῶν) γιά τή διεξαγωγή διαπραγματεύσεων σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς σύνθεσης τῆς κυβέρνησης.

'Η Βίκζελ, στήν ὁποία καθοδηγητικό ρόλο ἔπαιζαν οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι, μετά τή νίκη τῆς 'Οχτωβριανῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης στήν Πετρούπολη, ἦταν ἕνα ἀπό τά στηρίγματα τῆς ἀντεπανάστασης. 'Η Βίκζελ, καλυπτόμενη μέ δηλώσεις γιά οὐδετερότητά της καί μέ ἐκκλήσεις νά σταματήσει ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἐμπόδιζε τήν ἀποστολή ἐπαναστατικῶν τμημάτων ἀπό τήν Πετρούπολη στή Μόσχα, ὅπου συνεχιζόταν ὁ ἔνοπλος ἀγώνας γιά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, καί ἀπειλοῦσε νά σταματήσει τήν κίνηση τῶν σιδηροδρόμων. Στίς 29 τοῦ 'Οχτώβρη (11 τοῦ Νοέμβρη) 1917 ἡ Βίκζελ πῆρε ἀπόφαση, μέ τήν ὁποία καλοῦσε νά δημιουργηθεῖ ἡ λεγόμενη «ὁμοιογενής σοσιαλιστική κυβέρνηση», ὅπου θά ἔπαιρναν μέρος ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν κομμάτων «ἀπό τούς μπολσεβίκους ὥς τούς λαϊκούς σοσιαλιστές». Τήν ἴδια μέρα ἄρχισε ἡ σύσκεψη πού συγκλήθηκε στή Βίκζελ, σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς σύνθεσης τῆς κυβέρνησης. Σ'αὐτή πῆραν μέρος ἀντιπρόσωποι τῶν μενσεβίκων-ἀμυνιτῶν, τῶν μενσεβίκων-διεθνιστῶν, τῶν δεξιῶν ἐσέρων, τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, τῆς ἕνωσης τῶν ταχυδρομικῶν-τηλεφωνικῶν ὑπαλλήλων, τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Πετρούπολης, τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν κ.ἄ. 'Η ΚΕ τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος θεώρησε ὅτι εἶναι δυνατό νά πάρει μέρος στίς διαπραγματεύσεις, ἀφοῦ παραδέχτηκε ὅτι ὁποιεσδήποτε διαπραγματεύσεις γιά τή διεύρυνση τῆς κυβέρνησης καί τῆς ΠΚΕΕ μποροῦν νά γίνουν μόνο στή βάση τῆς ἀναγνώρισης τοῦ προγράμματος δράσης τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, πού ψηφίστηκε στό ΙΙ συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Μέ ἐντολή τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος στή σύσκεψη πῆραν μέρος οἱ Λ. Μπ. Κάμενεφ καί Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ. 'Η ΠΚΕΕ ἔστειλε ἐπίσης στή σύσκεψη τούς ἀντιπροσώπους της, τόν Ντ. Μπ. Ριαζάνοφ κ.ἄ.

Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι ὑπολόγιζαν νά ἀποκτήσουν καθοδηγη-

τικό ρόλο στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ καί νά τή χρησιμοποιήσουν στόν ἀγώνα ἐνάντια στή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. Στή σύσκεψη καί στίς συνεδριάσεις τῆς συντονιστικῆς ἐπιτροπῆς, πού ἔκλεξε ἡ σύσκεψη, ἀπαιτοῦσαν νά σταματήσει ἡ ἀντίσταση ἐνάντια στά στρατεύματα τοῦ Κέρενσκι, ἐπέμεναν νά δημιουργηθεῖ στή θέση τῆς ΠΚΕΕ «Λαϊκό Συμβούλιο», ὅπου θά ὑπερίσχυαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, τῶν Δημαρχείων καί τῶν ἄλλων ὀργανώσεων πού καθοδηγοῦσαν οἱ συμβιβαστές, πρότειναν νά δημιουργηθεῖ καινούργια κυβέρνηση μ'ἐπικεφαλῆς τόν Τσερνόφ ἤ τόν Αὐξέντιεφ. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν μπολσεβίκων, πού πῆραν μέρος στή σύσκεψη, κράτησαν συμβιβαστική στάση, δέν ἔφερναν ἀντίρηση ἐνάντια στή συζήτηση τῶν προτάσεων πού ἔκαναν οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι.

Τό ζήτημα τῶν διαπραγματεύσεων μέ τή Βίκζελ καί τῆς συμπεριφορᾶς τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν μπολσεβίκων συζητήθηκε στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τήν 1 (14) τοῦ Νοέμβρη. 'Η πλειοψηφία στή συνεδρίαση καταδίκασε τή συμβιβαστική πολιτική καί πρότεινε ἤ νά διακοποῦν οἱ διαπραγματεύσεις, ἤ νά προσδόσουν σ'αὐτές τελεσιγραφικό χαρακτήρα. Οἱ Κάμενεφ, Μιλιούτιν, Ρίκοφ, Ριαζάνοφ ἐπέμεναν νά συνεχιστοῦν οἱ διαπραγματεύσεις. Στήν ἀπόφαση πού ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τονιζόταν ὅτι τά κόμματα συμβιβασμοῦ διεξάγουν τίς διαπραγματεύσεις μέ σκοπό τήν ὑπόσκαψη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί γι'αὐτό ἡ ΚΕ ἐπιτρέπει στούς ἀντιπροσώπους τῶν μπολσεβίκων νά πάρουν μέρος στήν ἐπικείμενη συνεδρίαση γιά τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας μέ μοναδικό σκοπό νά ξεσκεπαστεῖ ἡ ἀβάσιμη ἀπόπειρα δημιουργίας ἐξουσίας συνασπισμοῦ καί νά διακόψει τίς διαπραγματεύσεις ὁριστικά. Τήν 1 (14) τοῦ Νοέμβρη τό βράδυ, τό ζήτημα γιά τήν πορεία τῶν διαπραγματεύσεων συζητήθηκε στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, στήν ὁποία ψηφίστηκε ἡ ἀπόφαση πού πρότεινε ἡ ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων, καί πού συντάχθηκε στό πνεῦμα τῆς ἀπόφασης τῆς ΚΕ τῆς 1 (14) τοῦ Νοέμβρη. 'Ωστόσο ἡ ἀντιπολιτευόμενη ὁμάδα—Κάμενεφ, Ζηνόβιεφ, Ρίκοφ, Μιλιούτιν, Λάριν, Ριαζάνοφ κ.ἄ., πού πῆρε δεξιά, ὁπορτουνιστική θέση, ἀντιπαράθεσε στή γραμμή τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τή δική της γραμμή καί ματαίωσε τήν ἀπόφαση τοῦ Κόμματος. Στίς 2 (15) τοῦ Νοέμβρη ἡ ΚΕ ψήφισε ἀπόφαση γιά τό ζήτημα τῆς ἀντιπολίτευσης μέσα στήν ΚΕ (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 44-46). Στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, πού ἔγινε τή νύχτα τῆς 2 (15) πρός τήν 3 (16) τοῦ Νοέμβρη, μετά τήν ὁμιλία τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, πού ἀπαιτοῦσαν νά ἀναθεωρηθεῖ ἡ ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ γιά τούς ὅρους τῆς συμφωνίας, οἱ Κάμενεφ καί Ζηνόβιεφ κατάφεραν νά παρθεῖ ἀπόφαση, ἡ ὁποία ἐρχόταν σέ ἀντίθεση μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ τῆς 2 (15) τοῦ Νοέμβρη, πρόβλεπε ἀλλαγές στή σύνθεση τῆς κυβέρνησης καί παραδεχόταν ὅτι οἱ μπολσεβίκοι μποροῦν νά ἔχουν σ'αὐτή μόνο τίς μισές θέσεις. Τά μέλη τῆς ἀντιπολίτευσης ψήφισαν στήν ΠΚΕΕ ὑπέρ τῆς ἀπόφασης αὐτῆς. Μετά τό τελεσίγραφο πού ἐπέδοσε στίς 3 (16) τοῦ Νοέμβρη ἡ πλειοψηφία τῆς ΚΕ στήν ἀντιπολιτευόμενη μειοψηφία (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 47-49), οἱ Κάμενεφ, Ζηνόβιεφ, Ρίκοφ, Μιλιούτιν καί Νογκίν βγῆκαν ἀπό τήν ΚΕ, καί οἱ τρεῖς τελευταῖοι καί ὁ Τεοντορόβιτς παραιτήθηκαν ἀπό τό ἀξί-

ωμα τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων. Στή δήλωση αὐτῶν προσχώρησαν οἱ Ριαζάνοφ, Λάριν καί μερικά ἄλλα σοβιετικά στελέχη. Στίς 5 ἤ στίς 6 (18 ἤ 19) τοῦ Νοέμβρη ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος ἀπευθύνθηκε ἀκόμη μιά φορά πρός τούς Κάμενεφ, Ζηνόβιεφ, Ριαζάνοφ καί Λάριν, πού τάχθηκαν ἐνάντια στίς ἀποφάσεις τῆς ΚΕ στίς ἐξωκομματικές ὀργανώσεις, μέ τελεσιγραφική ἀπαίτηση νά σταματήσουν τήν ἀποδιοργανωτική δράση (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 70-71). Στίς 7 (20) τοῦ Νοέμβρη ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος δημοσίευσε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἔκκληση πρός ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος καί πρός ὅλες τίς ἐργαζόμενες τάξεις τῆς Ρωσίας, στήν ὁποία χαρακτήριζε τά μέλη τῆς ἀντιπολίτευσης σάν λιποτάκτες τῆς ἐπανάστασης, πού ἀποσκίρτησαν ἀπό τίς ἀρχές τοῦ μπολσεβικισμοῦ (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 72-76).—*43*

21 Τά πρῶτα τρία σημεῖα τῆς ἀπόφασης στό χειρόγραφο εἶναι σβησμένα. Ἡ ἀπόφαση, ὅπως φαίνεται, ψηφιζόταν στήν ἀρχή κατά σημεῖα, γιατί στά περιθώρια ὑπάρχουν σημειώσεις τοῦ Λένιν γιά τά ἀποτελέσματα τῆς ψηφοφορίας. Στό πίσω μέρος τοῦ τελευταίου φύλλου ὑπάρχει ἡ σημείωση τοῦ Λένιν: «Συνολικά

+ 10

— 5

0».—*44.*

22 Τό τελεσίγραφο πού ἐπιδόθηκε στή μειοψηφία τῶν μελῶν τῆς ΚΕ, πού ἐπέμενε στό μοίρασμα τῆς ἐξουσίας μέ τά συμβιβαστικά μικροαστικά κόμματα, εἶχε ὑπογραφεῖ, ἐκτός ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, καί ἀπό τούς Α. Σ. Μπουμπνόφ, Φ. Ε. Τζερζίνσκι, Α. Α. Ἰόφφε, Μ. Κ. Μουράνοφ, Γ.Μ. Σβερντλόφ, Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ, Ι. Β. Στάλιν, Λ. Ντ. Τρότσκι καί Μ. Σ. Οὐρίτσκι.—*47.*

23 *Ὁμάδα «Νόβαγια Ζίζν», νοβοζίζνεντσι*—μενσεβίκοι-διεθνιστές πού εἶχαν συγκεντρωθεῖ γύρω ἀπό τήν ἐφημερίδα «Νόβαγια Ζίζν».

«Νόβαγια Ζίζν» («Νέα Ζωή»)—καθημερινή ἐφημερίδα· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 18 τοῦ Ἀπρίλη (1 τοῦ Μάη) 1917 ὥς τόν Ἰούλη τοῦ 1918. Τήν πρωτοβουλία γιά τήν ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας τήν εἶχαν οἱ μενσεβίκοι-διεθνιστές καί οἱ συγγραφεῖς πού εἶχαν συγκεντρωθεῖ γύρω ἀπό τό περιοδικό «Λέτοπις» («Χρονικά»). Ὁ Λένιν, χαρακτηρίζοντας τούς νοβοζίζνεντσι, τόνιζε ὅτι σ'αὐτούς «κυρίαρχη διάθεση εἶναι ὁ διανοουμενίστικος σκεπτικισμός, πού συγκαλύπτει καί ἐκφράζει τήν ἔλλειψη ἀρχῶν» (Ἅπαντα, 5η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 34ος, σελ. 104), καί εἰρωνικά τούς ὀνόμαζε «δῆθεν-διεθνιστές» καί «μαρξιστές κι'αὐτοί». Ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί στήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἡ ἐφημερίδα πῆρε ἐχθρική στάση. Ἀπό τήν 1 τοῦ Ἰούνη 1918 ἔβγαινε σέ δυό ἐκδόσεις: στήν Πετρούπολη καί στή Μόσχα. Καί οἱ δυό ἐκδόσεις κλείστηκαν τόν Ἰούλη τοῦ 1918.—*49.*

24 *Τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τήν ἐλευθεροτυπία* γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἀπ'ἀφορμή τή συζήτηση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ στίς 4 (17) τοῦ Νοέμβρη 1917.

Στίς 26 τοῦ 'Οχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) 1917 μέ ἀπόφαση τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς κλείστηκαν μιά σειρά ἀστικές ἐφημερίδες—«Ρέτς», «Ντιέν» καί ἄλλες γιά τήν ἀντεπαναστατική τους προπαγάνδα, καί τήν ἄλλη μέρα τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἔκδοσε διάταγμα γιά τόν Τύπο. Στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 4 (17) τοῦ Νοέμβρη κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος γιά τόν Τύπο, τάχθηκαν ἐνάντια στό διάταγμα ὁ Λάριν καί οἱ ἀριστεροί ἐσέροι—Κολεγκάγεφ, Καρέλιν, Προσιάν κ.ἄ.

'Ο Λένιν πῆρε τό λόγο καί εἶπε ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα τά μέτρα πού πῆρε ἡ Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή καί τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 53-55). 'Η ΠΚΕΕ μέ ψήφους 34 ὑπέρ, ἔναντι 24 κατά, καί 1 λευκό ψήφισε τήν ἀπόφαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας γιά τή χωρίς συζήτηση ὑποστήριξη τῆς πολιτικῆς τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στόν τομέα τοῦ Τύπου. Τό σχέδιο ἀπόφασης πού ἔγραψε ὁ Λένιν δέν μπῆκε γιά συζήτηση στήν ΠΚΕΕ.—*51.*

25 *«Ρέτς»* («Λόγος»)—καθημερινή ἐφημερίδα, Κεντρικό Ὄργανο τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 23 τοῦ Φλεβάρη (8 τοῦ Μάρτη) 1906. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ὑποστήριζε δραστήρια τήν ἐσωτερική καί ἐξωτερική πολιτική τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, ἔκανε ἐμπρηστική ἐκστρατεία ἐνάντια στόν Λένιν καί στό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων. 'Η ἐφημερίδα κλείστηκε ἀπό τή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 26 τοῦ 'Οχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) 1917. 'Αργότερα (ὥς τόν Αὔγουστο τοῦ 1918) συνέχιζε νά βγαίνει μέ τούς τίτλους: «Νάσα Ρέτς», «Σβομπόνταγια Ρέτς», «Βέκ», «Νόβαγια Ρέτς», «Νάς Βέκ».—*54.*

26 *«Ρούσκογε Σλόβο»* («Ρωσικός Λόγος»)—καθημερινή ἐφημερίδα· ἔβγαινε στή Μόσχα ἀπό τό 1895 (τό πρῶτο, δοκιμαστικό φύλλο βγῆκε τό 1894). 'Εκδιδόταν ἀπό τόν Ι. Ντ. Σίτιν. Τυπικά ἦταν ἀνεξάρτητη ἐφημερίδα, ὅμως ὑπεράσπιζε τά συμφέροντα τῆς ρωσικῆς ἀστικῆς τάξης ἀπό μετριοπαθεῖς φιλελεύθερες θέσεις. Τό 1917 ἡ ἐφημερίδα ὑποστήριζε ὁλοκληρωτικά τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση καί ἔκανε ἐμπρηστική ἐκστρατεία ἐνάντια στόν Λένιν καί στό Μπολσεβίκικο κόμμα.

Τό Νοέμβρη τοῦ 1917 ἡ ἐφημερίδα κλείστηκε γιατί δημοσίευε συκοφαντικές ἀντισοβιετικές εἰδήσεις. 'Από τό Γενάρη τοῦ 1918 ἡ ἐφημερίδα γιά λίγο χρονικό διάστημα ἔβγαινε μέ τόν τίτλο «Νόβογε Σλόβο» καί «Νάσε Σλόβο». Τόν 'Ιούλη τοῦ 1918 κλείστηκε ὁριστικά.—*55.*

27 'Η ἐπερώτηση τῆς ὁμάδας τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ἔγινε στόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων Β. Ι. Λένιν, στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ στίς 4 (17) τοῦ Νοέμβρη 1917, σχετικά μέ τήν ἔκδοση μιᾶς σειρᾶς διαταγμάτων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων χωρίς τήν ἔγκριση τῆς ΠΚΕΕ. 'Η ὁμάδα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, ἀφοῦ ἄκουσε τίς ἐπεξηγήσεις τοῦ Λένιν, τίς θεώρησε ὄχι ἱκανοποιητικές. 'Ο Μ. Σ.

Οὐρίτσκι, ἐξονόματος τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων, πρότεινε ἀπόφαση πού ἔκφραζε πλήρη ἐμπιστοσύνη στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων. Πρίν μπεῖ σέ ψηφοφορία ἡ ἀπόφαση, οἱ ἀριστεροί ἐσέροι δήλωσαν ὅτι οἱ Λαϊκοί ἐπίτροποι, σάν ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα, δέν πρέπει νά πάρουν μέρος στήν ψηφοφορία. 'Η ΠΚΕΕ μέ πλειοψηφία ψήφισε ἀπόφαση πού ἐγκρίνει τή δράση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων.—*56.*

28 Πρόκειται γιά τήν ὑπ'ἀριθ. 1 διαταγή τοῦ 'Ανώτατου διοικητῆ τῶν στρατευμάτων γιά τήν ἄμυνα τῆς Πετρούπολης Μουραβιόφ τῆς 1 (14) τοῦ Νοέμβρη 1917, πού καλοῦσε τούς στρατιῶτες, τούς ναῦτες, τήν Κόκκινη φρουρά νά τιμωροῦν ἀμείλικτα καί ἀμέσως τά ἐγκληματικά στοιχεῖα. 'Επειδή ἡ σύνταξη τοῦ κειμένου τῆς διαταγῆς μποροῦσε νά ὁδηγήσει σέ συνέπειες ἀνεπιθύμητες, ἡ ΠΚΕΕ στή συνεδρίαση τῆς 2 (15) τοῦ Νοέμβρη πρότεινε στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Εσωτερικῶν νά ἀκυρώσει τή διαταγή αὐτή.—*58.*

29 'Ο Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν ὁμιλία τοῦ ἀριστεροῦ ἐσέρου Γκ. Ντ. Ζάξ, στήν ὁποία ὑποστήριξε τή δεξιά ὀπορτουνιστική θέση τῶν Β. Π. Νογκίν, Α. Ι. Ρίκοφ, Β. Π. Μιλιούτιν κ.ἄ. γιά τή δημιουργία τῆς λεγόμενης «ὁμοιογενοῦς σοσιαλιστικῆς κυβέρνησης». Στήν ὁμιλία του ὁ Ζάξ ἔκφρασε τό φόβο ὅτι ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Ρωσία μπορεῖ νά μείνει μόνη, γιατί ἡ «Δυτική Εὐρώπη τηρεῖ ἐπαίσχυντη σιωπή».—*60.*

30 *'Η ὁμάδα τοῦ «Σπάρτακου»*—ἐπαναστατική ὀργάνωση τῶν γερμανῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν· σχηματίστηκε στίς ἀρχές τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου ἀπό τόν Κ. Λῆμπκνεχτ, τήν Ρ. Λούξεμπουργκ, τόν Φ. Μέρινγκ, τήν Κ. Τσέτκιν, τόν Γ. Μαρχλέβσκι, τόν Λ. 'Ιογκίχες (Τίσκα) καί τόν Β. Πίκ. Τόν 'Απρίλη τοῦ 1915 ἡ Ρ. Λούξεμπουργκ καί ὁ Φ. Μέρινγκ ἵδρυσαν τό περιοδικό «Die Internationale», γύρω ἀπό τό ὁποῖο συσπειρώθηκε ἡ βασική ὁμάδα τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν τῆς Γερμανίας. 'Από τό 1916 ἡ ὁμάδα «'Η Διεθνής», ἐκτός ἀπό τίς πολιτικές προκηρύξεις πού ἔβγαιναν τό 1915, ἄρχισε νά ἐκδίδει παράνομα καί νά κυκλοφορεῖ «Τά πολιτικά γράμματα» μέ τήν ὑπογραφή «Σπάρτακος» (ἔβγαιναν τακτικά ὥς τό Νοέμβρη τοῦ 1918)· γι'αὐτό ἡ ὁμάδα «'Η Διεθνής» ἄρχισε νά ὀνομάζεται ὁμάδα «Σπάρτακος» . Οἱ σπαρτακιστές ἔκαναν ἐπαναστατική προπαγάνδα στίς μάζες, ὀργάνωναν μαζικές ἀντιπολεμικές ἐκδηλώσεις, καθοδηγοῦσαν ἀπεργίες, ξεσκέπαζαν τόν ἰμπεριαλιστικό χαρακτήρα τοῦ παγκοσμίου πολέμου καί τήν προδοσία τῶν ὀπορτουνιστῶν ἡγετῶν τῆς σοσιαλδημοκρατίας. 'Ωστόσο, σέ ὁρισμένα σοβαρότατα ζητήματα τῆς θεωρίας καί τῆς πολιτικῆς οἱ σπαρτακιστές ἔκαναν σοβαρά λάθη: ἀρνοῦνταν τή δυνατότητα τῶν ἐθνικοαπελευθερωτικῶν πολέμων στήν ἐποχή τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, δέν κρατοῦσαν συνεπή στάση στό ζήτημα τοῦ συνθήματος γιά τή μετατροπή τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου σέ πόλεμο ἐμφύλιο, ὑποτιμοῦσαν τό ρόλο τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος σάν πρωτοπορίας τῆς ἐργατικῆς τάξης, φοβοῦνταν τήν ἀποφασιστική ρήξη μέ τούς ὀπορτουνιστές. 'Ο Λένιν ἐπανειλημμένα ἐπέκρινε τά λάθη τῶν γερμανῶν

ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν καί τούς βοηθοῦσε νά πάρουν σωστή θέση (βλ. τίς ἐργασίες «Γιά τήν μπροσούρα τῆς Γιούνιους», «Τό στρατιωτικό πρόγραμμα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης» κ.ἄ. Ἄπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 30ός, σελ. 1-16, 131-143).

Τόν Ἀπρίλη τοῦ 1917 οἱ σπαρτακιστές μπῆκαν στό κεντριστικό Ἀνεξάρτητο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τῆς Γερμανίας, διατηρώντας σ'αὐτό τήν ὀργανωτική τους αὐτοτέλεια. Τό Νοέμβρη τοῦ 1918, στήν πορεία τῆς ἐπανάστασης στή Γερμανία, οἱ σπαρτακιστές σχημάτισαν τήν «Ἕνωση Σπάρτακου», καί, ἀφοῦ δημοσίευσαν στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1918 τό πρόγραμμά τους, ξέκοψαν ἀπό τούς «ἀνεξάρτητους». Στό ἱδρυτικό συνέδριο (30 τοῦ Δεκέμβρη 1918-1 τοῦ Γενάρη 1919) οἱ σπαρτακιστές δημιούργησαν τό Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Γερμανίας.—*60.*

31 Ὁ Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό «Σχέδιο νόμου γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο (Ὑποβλήθηκε γιά ἐξέταση στήν Ἐπιτροπή ἐργασίας)», πού ψηφίστηκε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί δημοσιεύτηκε τήν 1 (14) τοῦ Νοέμβρη 1917 στήν «Ἐφημερίδα τῆς Προσωρινῆς Ἐργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης», ἀρ. φύλ. 3.—*63.*

32 *Ἡ Ἐπιτροπή σωτηρίας, Ἐπιτροπή δημόσιας ἀσφάλειας* δημιουργήθηκε στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη) 1917 στό Δημοτικό Συμβούλιο τῆς Μόσχας μέ σκοπό τόν ἔνοπλο ἀγώνα ἐνάντια στά Σοβιέτ Μόσχας· καθοδηγοῦσε τήν ἀντεπαναστατική ἐξέγερση τῶν εὐέλπιδων πού εἶχε ἀρχίσει στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη (10 τοῦ Νοέμβρη). Στίς 2 (15) τοῦ Νοέμβρη ἡ ἐξέγερση τῶν εὐέλπιδων συντρίφθηκε καί ἡ Ἐπιτροπή δημόσιας ἀσφάλειας ἀναγκάστηκε ἀπό τή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή Μόσχας νά συνθηκολογήσει.—*65.*

33 Ἡ *«Ἀπάντηση στά ἐρωτήματα τῶν ἀγροτῶν»* γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἀπό ἀφορμή τά πολυάριθμα διαβήματα τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ χωριοῦ στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα τῆς «Ἀπάντησης» στέλνονταν ἀκριβῶς στό κυβερνεῖο, ἀπό τό ὁποῖο ἔρχονταν οἱ ἀγρότες καί μέ ἰδιόχειρη ὑπογραφή τοῦ Λένιν δίνονταν στά χέρια τῶν ἀπεσταλμένων τῶν χωρικῶν. Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό πρωτότυπο τῆς «Ἀπάντησης» πού προοριζόταν γιά τούς ἀγρότες τοῦ νομοῦ Ρέζιτσα καί τῆς φρουρᾶς τῆς πόλης Ρέζιτσα τοῦ κυβερνείου Βίτεμπσκ. Ἡ «Ἀπάντηση» δημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες «Ντερεβένσκαγια Μπεντνοτά», «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ» καί ἄλλες, καί βγῆκε σέ ξεχωριστή προκήρυξη μέ τόν τίτλο «Ὁδηγίες γιά τούς ἀγρότες». Στίς 4 (17) τοῦ Δεκέμβρη 1917 ἡ «Ἀπάντηση» δημοσιεύτηκε στή «Συλλογή νομοθετημάτων καί διαταγμάτων τῆς ἐργατοαγροτικῆς κυβέρνησης» μέ τόν τίτλο «Γιά τό πέρασμα τῆς γῆς στή διάθεση τῶν Ἐπιτροπῶν γῆς». Ἡ «Ἀπάντηση στά ἐρωτήματα τῶν ἀγροτῶν» ἦταν σοβαρό ντοκουμέντο πού ρύθμιζε τήν ἐπαναστατική ἐξάλειψη τῆς τσιφλικάδικης γαιοκτησίας.—*68.*

34 Ἡ ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), τήν ὁποία ἀναφέρει ὁ Β. Ι. Λένιν, δέν βρέθηκε. —*74*.

35 Πρόκειται γιά τή σύσκεψη πού πραγματοποιήθηκε στή Βίκζελ, ὅπου ἔγιναν οἱ διαπραγματεύσεις γιά τή δημιουργία τῆς λεγόμενης «ὁμοιογενοῦς σοσιαλιστικῆς κυβέρνησης». —*75*.

36 Οἱ συνθῆκες, κάτω ἀπό τίς ὁποῖες ἔγινε ἡ συνδιάλεξη τῶν μελῶν τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης μέ τό Γενικό Ἐπιτελεῖο τῆς Ἀνώτατης διοίκησης πού βρισκόταν στό Μογκιλιόφ, ἀναφέρονται ἀπό τόν Λένιν στό ραδιοτηλεγράφημα-ἔκκληση πρός ὅλες τίς Ἐπιτροπές συνταγμάτων, μεραρχιῶν, σωμάτων στρατοῦ, στρατιῶν κτλ., πρός τούς στρατιῶτες καί τούς ναῦτες τῆς 9 (22) τοῦ Νοέμβρη 1917 καί στήν εἰσήγηση γιά τίς διαπραγματεύσεις μέ τόν Ντουχόνιν στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 10 (23) τοῦ Νοέμβρη (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 81-82, 85-86).

Στίς 20 τοῦ Νοέμβρη (3 τοῦ Δεκέμβρη) τό Γενικό ἐπιτελεῖο, πού τίς μέρες ἐκεῖνες ἦταν ἕνα ἀπό τά κέντρα ἐπεξεργασίας τῶν ἀντεπαναστατικῶν σχεδίων στραγγαλισμοῦ τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, καταλήφθηκε ἀπό τά ἐπαναστατικά στρατεύματα. —*77*.

37 Ἡ συνδιάλεξη γινόταν ἐξονόματος τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Στρατιωτικῶν Ν. Β. Κριλένκο. —*78*.

38 Ἡ ἔκκληση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης πρός τούς στρατιῶτες, πού τούς καλοῦσε νά πάρουν στά χέρια τους τήν πρωτοβουλία τῶν διαπραγματεύσεων γιά τήν ἀνακωχή, εἶχε πλατιά ἀπήχηση στό στρατό. Σέ διάφορους τομεῖς τοῦ μετώπου, ὁρισμένες μεραρχίες, σώματα στρατοῦ, στρατιές καί μάλιστα ὁλόκληρα μέτωπα (π.χ. τό δυτικό μέτωπο) ἔστελναν ἀπεσταλμένους στά τμήματα τοῦ ἐχθροῦ πού στέκονταν ἀντιμέτωπα καί ἔκλειναν ἀνακωχή. Στούς ὅρους τῆς ἀνακωχῆς προβλεπόταν τό σταμάτημα τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, τῆς μεταφορᾶς στρατευμάτων, τῆς κατασκευῆς στρατιωτικῶν ἔργων κ.ἄ. Οἱ συμφωνίες αὐτές, οἱ λεγόμενες «εἰρῆνες τῶν στρατιωτῶν», ἴσχυαν μέχρι τό κλείσιμο τῆς γενικῆς ἀνακωχῆς. —*81*.

39 *«Ραμπότσι Πούτ»* («Ἐργατικός Δρόμος»)—Κεντρικό Ὄργανο τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος, καθημερινή ἐφημερίδα· ἔβγαινε ἀπό τίς 3 (16) τοῦ Σεπτέμβρη ὥς τίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) 1917, στή θέση τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα», πού ἔκλεισε ἡ Προσωρινή κυβέρνηση. Ἀπό τίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη (9 τοῦ Νοέμβρη) ἡ ἐφημερίδα «Πράβντα» ἄρχισε νά βγαίνει μέ τό δικό της τίτλο. —*84*.

40 Ὁ Λ. Μπ. Κάμενεφ ἔκανε πρόταση νά γίνει μιά ἐπιτροπή γιά τήν ἐπεξεργασία προκήρυξης ἐξονόματος τῆς ΠΚΕΕ, στήν ὁποία θά δινόταν ἐπεξήγηση γιά τήν ἔκκληση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πρός τούς στρατιῶτες, πού μεταδόθηκε ἀπό τό ράδιο στίς 9 (22) τοῦ Νοέμβρη 1917 (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 81-82). Μετά τόν τελικό λόγο τοῦ Β. Ι. Λένιν, ὁ Κάμενεφ δήλωσε ὅτι συμφωνεῖ νά μήν προκαθοριστοῦν οἱ ἁρμοδιότητες τῆς ἐπιτροπῆς. —*88*.

[41] *Τό Έκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν* συγκλήθηκε μέ ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ καί ἔγινε στίς 11-25 τοῦ Νοέμβρη (24 τοῦ Νοέμβρη-8 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 στήν Πετρούπολη. Ἡ δεξιο-ἐσέρικη Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού ἐκλέχτηκε στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν τό Μάη τοῦ 1917, προσπάθησε νά ματαιώσει τή σύγκληση τοῦ συνεδρίου, ἐλπίζοντας νά ἀπομονώσει μέ τόν τρόπο αὐτό τούς βουλευτές τῶν ἀγροτῶν ἀπό τούς μπολσεβίκους. Οἱ ἀπόπειρες αὐτές ἀποτράπηκαν μέ τίς ἀποφασιστικές ἐνέργειες τῶν μπολσεβίκων, πού ὑποστηρίχτηκαν ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν τῆς βάσης καί ἀπό τήν ἀριστερο-ἐσέρικη μειοψηφία τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἀγροτῶν.

Στό συνέδριο πῆραν μέρος ἀντιπρόσωποι ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν, τῶν κυβερνείων, τῶν νομῶν, τῶν μετώπων, τῶν στρατιῶν, τῶν σωμάτων στρατοῦ καί τῶν μεραρχιῶν. Στήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου πῆραν μέρος περίπου 260 ἀντιπρόσωποι, καί στίς 18 τοῦ Νοέμβρη (1 τοῦ Δεκέμβρη) 330 ἀντιπρόσωποι μέ θετική ψῆφο, ἀνάμεσα στούς ὁποίους 195 ἀριστεροί ἐσέροι, 37 μπολσεβίκοι, 65 δεξιοί ἐσέροι καί τοῦ κέντρου. Στή συνέχεια ὁ ἀριθμός τῶν ἀντιπροσώπων ἐξακολουθοῦσε νά μεγαλώνει.

Στό συνέδριο ἔγινε σκληρή πάλη ἀνάμεσα στή δεξιά καί τήν ἀριστερή πτέρυγα μέ ἀποτέλεσμα οἱ δεξιοί ἐσέροι νά ἐγκαταλείψουν τό συνέδριο. Ἡ πάλη τῶν μπολσεβίκων ἐνάντια στούς δεξιούς ἐσέρους δυσκολεύτηκε ἀπό τή μή σταθερή στάση τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Στήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου σχετικά μέ τό ζήτημα «Γιά τήν ἐξουσία», πού ὑπέβαλαν οἱ ἀριστεροί ἐσέροι, ὑπῆρχε ἡ ἐσερο-μενσεβίκικη ἀπαίτηση νά δημιουργηθεῖ κυβέρνηση «ἀπό ὅλα τά σοσιαλιστικά κόμματα, ἀπό τούς λαϊκούς σοσιαλιστές μέχρι καί τούς μπολσεβίκους». Ὡστόσο, σ'αὐτή τήν ἴδια ἀπόφαση, τό συνέδριο παραδέχτηκε ὅτι ἡ κυβέρνηση δημιουργεῖται «γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ προγράμματος τοῦ ΙΙ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ». Στήν ἀπόφαση προβλεπόταν ἐπίσης ἡ συγχώνευση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν μέ τήν ΠΚΕΕ.

Οἱ ἀπόπειρες τῶν δεξιῶν ἐσέρων νά διασπάσουν τό συνέδριο δέν πέτυχαν. Στή συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου στίς 15 (28) τοῦ Νοέμβρη, τήν ἡμέρα, συζητήθηκε καί ἐγκρίθηκε ἡ εἰσήγηση τοῦ προεδρείου τοῦ συνεδρίου γιά τούς ὅρους συνένωσης τῆς ΠΚΕΕ καί τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἀγροτῶν, πού τούς εἶχαν ἐπεξεργαστεῖ τό προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου μαζί μέ τό προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ· σχετικά μ'αὐτό, χαιρέτισε τό συνέδριο ἐξονόματος τῆς ΠΚΕΕ ὁ Γ. Μ. Σβερντλόφ. Στή συνέχεια τό συνέδριο ὁλόκληρο κατευθύνθηκε στό Σμόλνι, ὅπου στίς 6 ἡ ὥρα τό βράδυ, σέ πανηγυρική ἀτμόσφαιρα, συνῆλθε ἡ κοινή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, τοῦ Έκτακτου συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν καί τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης. Στή συνεδρίαση ἔγινε εἰσήγηση καί συζητήθηκε ἡ συγχώνευση τῆς ΠΚΕΕ καί τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς πού ἐκλέχτηκε στό Έκτακτο συνέδριο τῶν ἀγροτῶν καί ψηφίστηκε ἀπόφαση πού ἐπικύρωνε τά διατάγματα τοῦ ΙΙ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ γιά

τήν εἰρήνη καί τή γῆ καί τό διάταγμα τῆς ΠΚΕΕ γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο.

Τό συνέδριο ψήφισε τήν ἀπόφαση γιά τό ἀγροτικό ζήτημα πού πρότειναν οἱ ἀριστεροί ἐσέροι, στή βάση τῆς ὁποίας μπῆκε ἡ ἀρχή τῆς ἐξισωτικῆς γαιοχρησίας.

Τό συνέδριο ἀνέθεσε στό προεδρεῖο νά συγκαλέσει στίς 26 τοῦ Νοέμβρη (9 τοῦ Δεκέμβρη) τό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἔκτακτου συνεδρίου συμπεριλήφθηκαν ὅλοι στή σύνθεση τοῦ ΙΙ συνεδρίου.

Ὁ Β. Ι. Λένιν μίλησε στό συνέδριο τρεῖς φορές· οἱ ὁμιλίες του, στίς ὁποῖες ἀναλυόταν ἡ ἄποψη τῶν μπολσεβίκων σχετικά μέ τό ἀγροτικό ζήτημα καί τούς ὅρους τῆς συμφωνίας μέ τούς ἀριστερούς ἐσέρους, εἶχαν μεγάλη σημασία γιά τήν κατεύθυνση τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου καί τή συσπείρωση τῆς ἀριστερῆς του πτέρυγας.—*91.*

42 *Ἡ Δήλωση πρός τήν ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων τοῦ Ἔκτακτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν* γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τήν ἄρνηση τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων στήν ἀπαίτηση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας νά δοθεῖ στόν Β. Ι. Λένιν ὁ λόγος στό συνέδριο, σάν προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, γιατί θεωροῦσαν ὅτι μιά τέτια ὁμιλία θά προκαθόριζε τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας. Μέ πρόταση τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων τό συνέδριο ἀπόριψε μέ πλειοψηφία τήν ἀπαίτηση τῶν μπολσεβίκων καί ὁ Λένιν μίλησε στό συνέδριο ὄχι σάν πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ἀλλά σάν μέλος τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας.—*93.*

43 Πρόκειται γιά τίς ὁδηγίες σχετικά μέ τή δράση τῶν ἐπαρχιακῶν ἐπιτροπῶν γῆς, πού ἐπικυρώθηκαν ἀπό τό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν στίς 23 τοῦ Ἰούνη (6 τοῦ Ἰούλη) 1917, καί πού δημοσιεύτηκαν στίς 3 (16) τοῦ Νοέμβρη 1917 μέ τή μορφή νόμου καί μέ τόν τίτλο «Γιά τίς ἐπαρχιακές ἐπιτροπές» στήν «Ἐφημερίδα τῆς Προσωρινῆς Ἐργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης», ἀρ. φύλ. 4.—*95.*

44 Πρόκειται γιά τήν ἔναρξη τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης μέ τήν Γερμανία.

Μετά τή δημοσίευση τοῦ Διατάγματος γιά τήν εἰρήνη, πού ψήφισε τό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ἡ Σοβιετική κυβέρνηση πῆρε πρακτικά μέτρα μέ σκοπό τό κλείσιμο γενικῆς δημοκρατικῆς εἰρήνης ἀνάμεσα στίς ἐμπόλεμες χῶρες. Στίς 7 (20) τοῦ Νοέμβρη 1917 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μέ εἰδική διαταγή ὑποχρέωσε τόν ἀρχιστράτηγο, στρατηγό Ντουχόνιν νά προτείνει στή διοίκηση τῶν στρατευμάτων τοῦ ἐχθροῦ νά σταματήσουν οἱ ἐχθροπραξίες καί νά ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις εἰρήνης. Ἡ διαταγή ἔλεγε ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων θεωρεῖ ἀπαραίτητο «νά γίνει χωρίς καμιά ἀναβολή ἐπίσημη πρόταση ἀνακωχῆς σέ ὅλες τίς ἐμπόλεμες χῶρες, τόσο στίς σύμμαχες, ὅσο καί στίς χῶρες πού βρίσκονται σέ ἐμπόλεμο κατάσταση μαζί μας» («Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 221, τῆς 10 τοῦ Νοέμβρη 1917). Ὡστόσο, οἱ ἀντεπαναστάτες στρατηγοί πού βρίσκον-

ταν σέ ἐπαφή μέ τίς στρατιωτικές ἀποστολές τῶν χωρῶν τῆς 'Αντάντ, ἐμπόδιζαν μέ κάθε τρόπο τό κλείσιμο τῆς ἀνακωχῆς. Στίς 8 (21) τοῦ Νοέμβρη τό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Εξωτερικῶν ἀπευθύνθηκε πρός τούς πρεσβευτές τῶν συμμαχικῶν κρατῶν μέ διακοίνωση, στήν ὁποία πρότεινε νά κλειστεῖ ἀμέσως ἀνακωχή σέ ὅλα τά μέτωπα καί νά ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις εἰρήνης. Στίς 9 (22) τοῦ Νοέμβρη οἱ πρεσβευτές τῶν χωρῶν τῆς 'Αντάντ συγκεντρώθηκαν στήν πρεσβεία τῶν ΕΠΑ στήν Πετρούπολη καί πῆραν ἀπόφαση νά ἀγνοήσουν τή διακοίνωση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης.

'Η ἄρνηση τῶν ἰμπεριαλιστῶν τῆς 'Αντάντ νά ὑποστηρίξουν τήν εἰρηνική πρωτοβουλία τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης, ἡ δραστήρια ἀντίδρασή τους στό κλείσιμο τῆς εἰρήνης, ἀνάγκασε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων νά ἀκολουθήσει τό δρόμο ξεχωριστῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης μέ τή Γερμανία. Στίς 14 (27) τοῦ Νοέμβρη πάρθηκε ἡ εἴδηση ὅτι ἡ 'Ανώτατη γερμανική διοίκηση εἶναι σύμφωνη νά ἀρχίσει διαπραγματεύσεις γιά τήν ἀνακωχή. Μέ πρόταση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης ἡ ἔναρξη τῶν διαπραγματεύσεων ἀναβλήθηκε γιά 5 μέρες, γιά νά γίνει στό διάστημα αὐτό ἀκόμη μιά φορά πρόταση στίς κυβερνήσεις τῶν συμμαχικῶν κρατῶν νά καθορίσουν τή στάση τους ἀπέναντι στό ζήτημα τῆς εἰρήνης. Στίς 15 (28) τοῦ Νοέμβρη ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἀπευθύνθηκε πρός τίς κυβερνήσεις καί τούς λαούς ὅλων τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν, μέ τήν πρόταση νά προσχωρήσουν στίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης. Στό διάγγελμα αὐτό οἱ σύμμαχες δυνάμεις δέν ἀπάντησαν.

Στίς 19 τοῦ Νοέμβρη (2 τοῦ Δεκέμβρη) ἡ ἀντιπροσωπεία εἰρήνης τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Α. Α. 'Ιόφφε, κατέφτασε στήν οὐδέτερη ζώνη καί κατευθύνθηκε στό Μπρέστ-Λιτόβσκ, ὅπου συναντήθηκε μέ τήν ἀντιπροσωπεία τοῦ αὐστρο-γερμανικοῦ συνασπισμοῦ, στήν ὁποία ἔπαιρναν μέρος καί ἀντιπρόσωποι τῆς Βουλγαρίας καί τῆς Τουρκίας. 'Αποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων πού ἔγιναν στίς 20-22 τοῦ Νοέμβρη (3-5 τοῦ Δεκέμβρη) ἦταν ἡ ἐπίτευξη συμφωνίας προσωρινῆς ἀνακωχῆς γιά 10 μέρες. 'Η Σοβιετική κυβέρνηση ἐπωφελήθηκε ἀπό τήν ἀνακωχή, γιά νά κάνει ἀκόμη μιά προσπάθεια νά μετατρέψει τίς ξεχωριστές διαπραγματεύσεις μέ τή Γερμανία σέ διαπραγματεύσεις γιά μιά γενική δημοκρατική εἰρήνη. Στίς 24 τοῦ Νοέμβρη (7 τοῦ Δεκέμβρη) ἐπιδόθηκε ξανά διακοίνωση στούς πρεσβευτές τῶν συμμαχικῶν χωρῶν μέ τήν πρόταση νά πάρουν μέρος στίς διαπραγματεύσεις. 'Η διακοίνωση αὐτή ἔμεινε χωρίς ἀπάντηση. Στίς 2 (15) τοῦ Δεκέμβρη οἱ διαπραγματεύσεις ἐπαναλήφθηκαν καί τήν ἴδια μέρα κλείστηκε ἀνακωχή γιά 28 μέρες. Στό σύμφωνο γιά τήν ἀνακωχή προβλεπόταν ἡ σύγκληση συνδιάσκεψης εἰρήνης, ἡ ὁποία συνῆλθε στίς 9 (22) τοῦ Δεκέμβρη στό Μπρέστ-Λιτόβσκ.—*95*.

45 Τό σχέδιο αὐτό εἶχε γραφεῖ στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τῆς 18 τοῦ Νοέμβρη (1 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος τῶν μισθῶν γιά τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους καί ψηφίστηκε μέ ἀσήμαντες ἀλλαγές· δημοσιεύτηκε σάν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων «Γιά τό ποσό ἀμοιβῆς τῶν Λαϊκῶν

ἐπιτρόπων, τῶν ἀνώτατων ὑπαλλήλων καί τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων» στίς 23 τοῦ Νοέμβρη (6 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 στήν «'Εφημερίδα τῆς Προσωρινῆς 'Εργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης», ἀρ. φύλ. 16.

Τό ζήτημα τῆς ἀμοιβῆς τῶν εἰδικῶν ἐπανεξετάστηκε ἀργότερα ἀπό τό Κόμμα καί τή Σοβιετική κυβέρνηση. Στήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τῆς 2 (15) τοῦ Γενάρη 1918 «Γιά τό ὅριο πληρωμῆς τῶν ἀνώτατων δημοσίων λειτουργῶν» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 218) ὑπῆρχε ἡ ὑπόδειξη ὅτι ὁ καθορισμός ὁρίου στούς μισθούς τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων δέν σημαίνει ὅτι ἀπαγορεύεται νά πληρώνονται οἱ εἰδικοί μέ ὑψηλότερους μισθούς. 'Ο Λένιν τόνιζε ἀργότερα: «...τό Μάρτη ἤ τόν 'Απρίλη τοῦ 1918 εἶχε μπεῖ ἕνα τέτιο ζήτημα, ὅπως ἡ ἀμοιβή τῶν εἰδικῶν μέ μισθούς πού ἀντιστοιχοῦν στίς ἀστικές κι'ὄχι στίς σοσιαλιστικές σχέσεις, δηλ. μέ μισθούς πού δέν ἔχουν σχέση μέ τίς δυσκολίες, εἴτε μέ τίς ἰδιαίτερα βαριές συνθῆκες δουλιᾶς, ἀλλά ἔχουν σχέση μέ τίς ἀστικές συνήθειες καί τίς συνθῆκες τῆς ἀστικῆς κοινωνίας. Μιά τέτιου εἴδους ἐξαιρετικά ὑψηλή, ἀπό ἀστική ἄποψη ὑψηλή, ἀμοιβή τῶν εἰδικῶν δέν ὑπῆρχε ἀρχικά στό σχέδιο τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί δέν ἀντιστοιχοῦσε μάλιστα σέ μιά ὁλόκληρη σειρά διαταγμάτων στά τέλη τοῦ 1917. Ὅμως, στίς ἀρχές τοῦ 1918 ὑπῆρχαν συγκεκριμένες ὁδηγίες τοῦ Κόμματός μας, ὅτι στό ζήτημα αὐτό πρέπει νά κάνουμε ἕνα βῆμα πίσω καί νά παραδεχτοῦμε ἕναν ὁρισμένο «συμβιβασμό»... Μέ ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 29 τοῦ 'Απρίλη 1918 θεωρήθηκε ἀναγκαῖο νά γίνει ἡ ἀλλαγή αὐτή στό γενικό σύστημα πληρωμῆς» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 33ος, σελ. 64). — *105.*

46 Τό *«Σχέδιο διατάγματος γιά τό δικαίωμα ἀνάκλησης»* ὑποβλήθηκε ἀπό τήν ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ στίς 21 τοῦ Νοέμβρη (4 τοῦ Δεκέμβρη) 1917. Στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ ὁ Β. Ι. Λένιν αἰτιολογεῖ στό λόγο του τήν ἀναγκαιότητα τοῦ διατάγματος (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 110-111). Κατά τή συζήτηση τοῦ σχεδίου, καταρχήν ὑπέρ τοῦ δικαιώματος ἀνάκλησης, ψήφισε ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τῆς ΠΚΕΕ μέ δυό ψήφους κατά καί μιά λευκή. Ὕστερα τό σχέδιο δόθηκε γιά ἀποπεράτωση στή συντονιστική ἐπιτροπή, μέ τή συμμετοχή τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Στό λενινιστικό σχέδιο μπῆκαν ἄρθρα, σύμφωνα μέ τά ὁποῖα δικαίωμα προκήρυξης ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν δινόταν ὄχι στά Σοβιέτ, ἀλλά στά συνέδρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, ἐνῶ τά Σοβιέτ θά μποροῦσαν νά προκηρύξουν ἐπαναληπτικές ἐκλογές, ἄν τό ἀπαιτοῦσε πάνω ἀπό τό μισό τῶν ἐκλογέων τῆς ἀντίστοιχης ἐκλογικῆς περιφέρειας. Τό σχέδιο διατάγματος πού πρότεινε ἡ συντονιστική ἐπιτροπή ψηφίστηκε παμψηφεί ἀπό τήν ΠΚΕΕ καί δημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Νοέμβρη (6 τοῦ Δεκέμβρη) στήν ἐφημερίδα «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 233.

Μέ βάση τό διάταγμα γιά τό δικαίωμα ἀνάκλησης, μιά σειρά συνέδρια ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν ψήφισαν ἀποφάσεις γιά τήν ἀνάκληση ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση τῶν καντέτων, δεξιῶν ἐσέρων καί μενσεβίκων βουλευτῶν, ἀνάμεσα στούς ὁποίους συμπεριλαμβάνονταν οἱ Αὐξέντιεφ, Γκότς, Μιλιουκόφ κ.ἄ. — *106.*

47 Οἱ θέσεις γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἀπ'ἀφορμή τήν ἐπεξεργασία ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τοῦ σχεδίου διατάγματος γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν ἀκίνητων περιουσιῶν στίς πόλεις. Τό σχέδιο ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στίς 23 τοῦ Νοέμβρη (6 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 καί δημοσιεύτηκε στίς 25 τοῦ Νοέμβρη (8 τοῦ Δεκέμβρη) στήν «'Εφημερίδα τῆς Προσωρινῆς 'Εργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης», ἀρ. φύλ. 18, μέ τόν τίτλο «Σχέδιο διατάγματος γιά τήν κατάργηση τοῦ δικαιώματος τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας στήν ἀκίνητη περιουσία στίς πόλεις (πού ψήφισε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων)». Στίς 20 τοῦ Αὐγούστου 1918 τό διάταγμα ἐπικυρώθηκε στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ καί στίς 24 τοῦ Αὐγούστου δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «'Ιζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 182.—*108.*

48 'Ο Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό Ἔκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού ἔγινε στίς 11-25 τοῦ Νοέμβρη (24 τοῦ Νοέμβρη-8 τοῦ Δεκέμβρη) 1917.—*111.*

49 *Τό Πρῶτο Πανρωσικό συνέδριο τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ* συνῆλθε στήν Πετρούπολη στίς 18-25 τοῦ Νοέμβρη (1-8 τοῦ Δεκέμβρη) 1917. 'Η ἡμερήσια διάταξη τοῦ συνεδρίου περιλάμβανε τά ζητήματα: ἡ τρέχουσα κατάσταση καί ἡ ἐξουσία· ἡ δράση τῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ· μεταρυθμίσεις στή διοίκηση τοῦ στόλου κ.ἄ. Στό συνέδριο μίλησε ὁ Β. Ι. Λένιν γιά τήν τρέχουσα κατάσταση. Τό συνέδριο καταδίκασε τή στάση τῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, πού πρόδοσε τούς ἐκλογεῖς του, καί χαιρέτισε τίς ἐνέργειες τῆς Στρατιωτικῆς-ναυτικῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς, πού διέλυσε τήν Κεντρική 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ· ἐνέκρινε τήν ὀργανωτική συγκρότηση τῆς διοίκησης τοῦ στόλου· ἐξέλεξε 20 ἄτομα γιά τήν ΠΚΕΕ τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Τό συνέδριο ἔστειλε χαιρετιστήριο στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων καί ἀπηύθυνε προκήρυξη πρός ὅλη τή Ρωσία.—*112.*

50 'Η *«Περίληψη τοῦ προγράμματος γιά τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης»*, ὅπως φαίνεται, γράφτηκε ἀπ'ἀφορμή τή συζήτηση πού ἔγινε στίς 27 τοῦ Νοέμβρη (10 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, τοῦ ζητήματος γιά τίς ὁδηγίες στή σοβιετική ἀντιπροσωπεία, ἡ ὁποία ἦταν ἐξουσιοδοτημένη νά κάνει διαπραγματεύσεις γιά τή σύναψη εἰρήνης μέ τή Γερμανία στή συνδιάσκεψη εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ. Στήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό γράφτηκε: «'Οδηγίες γιά τίς διαπραγματεύσεις—στή βάση τοῦ «Διατάγματος γιά τήν εἰρήνη»».

'Η συνδιάσκεψη εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ ἄρχισε στίς 9 (22) τοῦ Δεκέμβρη 1917. Πῆραν μέρος οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καί τῶν κρατῶν τῆς Τετραμεροῦς συμμαχίας (τῆς Γερμανίας, Αὐστροουγγαρίας, Βουλγαρίας καί Τουρκίας). Στήν πρώτη ἀκόμη συνεδρίαση τῆς συνδιάσκεψης ἡ σοβιετική ἀντιπροσωπεία ἔκανε δήλωση γιά τούς ὅρους εἰρήνης. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Τετραμεροῦς

συμμαχίας συμφώνησαν τυπικά νά διεξάγουν τίς διαπραγματεύσεις στή βάση τῶν ὅρων αὐτῶν, ὅμως στήν πραγματικότητα, ἀκόμη στό προκαταρκτικό αὐτό στάδιο τῶν διαπραγματεύσεων φάνηκαν οἱ διαθέσεις τῆς Γερμανίας γιά προσαρτήσεις. Στίς 5 (18) τοῦ Γενάρη 1918 οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Τετραμεροῦς συμμαχίας πρόβαλαν στή σοβιετική ἀντιπροσωπεία τίς ἐδαφικές ἀξιώσεις τῶν κυβερνήσεών τους. Σύμφωνα μέ τό σχέδιό τους ἀπό τή Ρωσία ἔπρεπε νά ἀποσπαστεῖ καί νά προσαρτηθεῖ στή Γερμανία καί στήν Αὐστροουγγαρία ἔδαφος 150 καί πάνω χιλιάδων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων: ἡ Πολωνία, ἡ Λιθουανία, μέρος τῆς Ἐσθονίας καί τῆς Λεττονίας, καθώς ἐπίσης καί σημαντικές ἐκτάσεις πού κατοικοῦνταν ἀπό οὐκρανούς καί λευκορώσους.

Παρά τό γεγονός ὅτι οἱ ὅροι πού πρόβαλαν οἱ γερμανοί ἰμπεριαλιστές εἶχαν καθαρά ληστρικό χαρακτήρα, ὁ Λένιν ἐπέμενε νά συναφθεῖ εἰρήνη, γιατί θεωροῦσε ὅτι γιά τή στερέωση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἦταν ἀπαραίτητη ἀνάπαυλα, ὅτι μπροστά στή γενική κούραση τοῦ πληθυσμοῦ ἀπό τόν πόλεμο, στήν ὕπαρξη τοῦ οἰκονομικοῦ χάους, στήν ἀνικανότητα τοῦ στρατοῦ νά πολεμήσει, ἡ συνέχιση τοῦ πολέμου θά ὁδηγήσει ἀναπόφευκτα στήν κατάρευση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Ἡ θέση τοῦ Λένιν καί τῶν ὀπαδῶν του συνάντησε τήν ἀντίσταση τοῦ Τρότσκι καί τῆς ὁμάδας τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» — Ν. Ι. Μπουχάριν, Α. Λόμοφ (Γκ. Ι. Ὀππόκοφ), Α. Α. Ἰόφφε, Γκ. Λ. Πιατακόφ, Ν. Ὀσίνσκι (Β. Β. Ὀμπολένσκι) κ.ἄ. Οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» ἀπαιτοῦσαν τή διακοπή τῶν διαπραγματεύσεων, πρόβαλλαν τό τυχοδιωκτικό σύνθημα τοῦ «ἐπαναστατικοῦ πολέμου», πάλευαν λυσσαλέα ἐνάντια στόν Λένιν καί τούς ὀπαδούς του. Οἱ ἀπόψεις τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» βρῆκαν ὁρισμένη ὑποστήριξη σέ μιά σειρά κομματικές ὀργανώσεις τῆς Μόσχας, τῆς Πετρούπολης, τῶν Οὐραλίων κ.ἄ. Τό Γραφεῖο περιοχῆς Μόσχας τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), ὅπου προσωρινά οἱ οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» εἶχαν πλειοψηφία, στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (10 τοῦ Γενάρη 1918) πῆρε ἀπόφαση πού ἀπαιτοῦσε τή διακοπή τῶν διαπραγματεύσεων μέ τή Γερμανία. Ὁ Τρότσκι, ὁ ὁποῖος στό δεύτερο στάδιο τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας, πῆρε θέση συνθηκολόγησης, ἐπιμένοντας νά γίνει στό Μπρέστ-Λιτόβσκ ἡ δήλωση: «Εἰρήνη δέν ὑπογράφουμε, τόν πόλεμο δέν τόν συνεχίζουμε, τό στρατό τόν ἀποστρατεύουμε». Ὁ Τρότσκι καί οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» ἤθελαν νά ἐπιβάλουν στό Κόμμα πολιτική πού ὁδηγοῦσε στήν κατάρευση τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους.

Στίς 8 (21) τοῦ Γενάρη 1918 ὁ Λένιν μίλησε σέ σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς ΚΕ μαζί μέ κομματικά στελέχη, ὅπου διεξοδικά τεκμηρίωσε τήν ἀναγκαιότητα τῆς ὑπογραφῆς εἰρήνης, διαβάζοντας τίς «Θέσεις γιά τήν ἄμεση σύναψη χωριστῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις» πού ἔγραψε ὁ ἴδιος (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 243-252). Ὡστόσο ἀνάμεσα στά μέλη τῆς ΚΕ δέν ὑπῆρχε ὁμοφωνία στό ζήτημα τῆς εἰρήνης. Ὁ Λένιν μπόρεσε νά πετύχει μόνο νά παρθεῖ ἀπόφαση γιά παράταση τῶν διαπραγματεύσεων μέ κάθε τρόπο. Πρίν τήν ἀναχώρηση τῆς Σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας γιά τό Μπρέστ-Λιτόβσκ, ὁ Λένιν ἔδοσε ὁδηγίες στόν Τρότσκι γιά παράταση τῶν διαπραγματεύσεων μέ κάθε τρόπο, ὅμως σέ

περίπτωση πού οἱ γερμανοί ἐπιδόσουν τελεσίγραφο, νά ὑπογράψει τήν εἰρήνη.

Οἱ διαπραγματεύσεις εἰρήνης ἐπαναλήφθηκαν στίς 17 (30) τοῦ Γενάρη. Στίς 27 τοῦ Γενάρη (9 τοῦ Φλεβάρη) ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ αὐστρο-γερμανικοῦ συνασπισμοῦ ἔκλεισε μυστική συμφωνία μέ τούς ἀντιπροσώπους τῆς ἀστικοεθνικιστικῆς Κεντρικῆς Ράντας τῆς Οὐκρανίας, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ Οὐκρανία στήν πραγματικότητα δινόταν στή Γερμανία γιά λεηλασία. 'Η γερμανική ἀντιπροσωπεία, ἀφοῦ στερέωσε τίς θέσεις της, στίς συνεδριάσεις τῆς 27 καί 28 τοῦ Γενάρη (9 καί 10 τοῦ Φλεβάρη) ἀπαίτησε νά μήν παραταθοῦν παραπέρα οἱ διαπραγματεύσεις. Στίς 28 τοῦ Γενάρη (10 τοῦ Φλεβάρη) σ'ἐπερώτηση τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας πῶς θά λυθεῖ τό ζήτημα, ὁ Λένιν ἐπιβεβαίωσε τίς προηγούμενες ὁδηγίες (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 332). 'Ωστόσο ὁ Τρότσκι παραβίασε προδοτικά τίς ὁδηγίες αὐτές, καί ἔκανε δήλωση στό Μπρέστ-Λιτόβσκ ὅτι ἡ Σοβιετική Ρωσία εἰρήνη δέν ὑπογράφει, τόν πόλεμο τόν σταματᾶ, τό στρατό τόν ἀποστρατεύει. 'Η δήλωση αὐτή ὁδήγησε στή διακοπή τῶν διαπραγματεύσεων. Στίς 18 τοῦ Φλεβάρη οἱ γερμανοί ἄρχισαν ἐπίθεση σέ ὅλο τό μέτωπο.

Στίς συνεδριάσεις τῆς ΚΕ στίς 17 καί 18 τοῦ Φλεβάρη (τό πρωί) ἡ πρόταση τοῦ Λένιν γιά νά ἀρχίσουν ἀμέσως διαπραγματεύσεις μέ τή Γερμανία μειοψήφησε. Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ πού συνῆλθε ἔκτακτα τό βράδυ στίς 18 τοῦ Φλεβάρη, ὅταν ἡ γερμανική ἐπίθεση ἦταν πιά γεγονός, μετά ἀπό συνεχή καί σκληρή πάλη μέ τόν Τρότσκι καί τούς «ἀριστερούς κομμουνιστές», ὁ Λένιν κατάφερε γιά πρώτη φορά νά πάρει τήν πλειοψηφία ὑπέρ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης.

Τό πρωί στίς 19 τοῦ Φλεβάρη στάλθηκε ραδιοτηλεγράφημα στή γερμανική κυβέρνηση, ὅτι ἡ Σοβιετική κυβέρνηση συμφωνεῖ νά ὑπογράψει εἰρήνη μέ τούς ὅρους πού πρότειναν οἱ γερμανοί στό Μπρέστ-Λιτόβσκ (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 339). 'Η γερμανική διοίκηση καθυστεροῦσε τήν ἀπάντηση, στό μεταξύ ὅμως τά γερμανικά στρατεύματα συνέχιζαν τήν ἐπίθεση σέ ὅλο τό μέτωπο. Στή διάρκεια μιᾶς ἑβδομάδας κατέλαβαν μιά σειρά πόλεις καί δημιούργησαν ἀπειλή γιά τήν Πετρούπολη.

Στίς 23 τοῦ Φλεβάρη τό πρωί δόθηκε ἡ ἀπάντηση τῆς γερμανικῆς διοίκησης, στήν ὁποία ὑπῆρχαν ἀκόμη πιό βαρεῖς ὅροι εἰρήνης. Κατά τή συζήτηση τοῦ νέου γερμανικοῦ τελεσίγραφου στήν ΚΕ τοῦ Κόμματος στίς 23 τοῦ Φλεβάρη συνεχίστηκε ἡ εντατική πάλη, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦταν ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος ν'ἀποφανθεῖ μέ πλειοψηφία ὑπέρ τῆς πρότασης τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἄμεση ὑπογραφή εἰρήνης μέ τούς ὅρους πού πρόβαλε ἡ Γερμανία. Τή νύχτα τῆς 24 τοῦ Φλεβάρη ἡ ΠΚΕΕ, καί μετά καί τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ἀποφάσισαν νά γίνουν δεκτοί οἱ γερμανικοί ὅροι εἰρήνης, καί ἡ ἀπόφαση ἀνακοινώθηκε ἀμέσως στή γερμανική κυβέρνηση.

Οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» δέν σταματοῦσαν τήν πάλη ἐνάντια στήν ὑπογραφή εἰρήνης, ὅμως ἡ θέση τοῦ Λένιν καί τῶν ὀπαδῶν του ἔβρισκε ὅλο καί μεγαλύτερη ὑποστήριξη στίς κομματικές μάζες. 'Η πλειοψηφία τῶν σοβιετικῶν ὀργανώσεων βάσης πού ρωτήθηκαν ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων καί ἀπό τήν ΠΚΕΕ, ἐπίσης ἐκφρά-

στηκε ὑπέρ τῆς ὑπογραφῆς εἰρήνης. Στίς 3 τοῦ Μάρτη ἡ εἰρήνη ὑπογράφηκε. Τό VII συνέδριο τοῦ Κόμματος, πού συνῆλθε ἔκτακτα, ἐπιβεβαίωσε μέ πλειοψηφία τήν ὀρθότητα τῆς λενινιστικῆς γραμμῆς στό ζήτημα τῆς εἰρήνης. Τό IV Ἔκτακτο συνέδριο τῶν Σοβιέτ, πού συνῆλθε στίς 14-16 τοῦ Μάρτη, ἐπικύρωσε τή συνθήκη τοῦ Μπρέστ.

Ἡ ἐπανάσταση τοῦ Νοέμβρη στή Γερμανία (1918) ἀνάτρεψε τήν ἐξουσία τοῦ Κάιζερ Γουλιέλμου Β΄καί δόθηκε ἡ δυνατότητα στή Σοβιετική κυβέρνηση νά ἀκυρώσει τή συνθήκη τοῦ Μπρέστ.—*121.*

51 Παρακάτω τό κείμενο τοῦ ντοκουμέντου γράφτηκε ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν.—*121.*

52 Τό ντοκουμέντο αὐτό γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, ὅπως φαίνεται, ἀπ' ἀφορμή τή συζήτηση πού ἔγινε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 27 τοῦ Νοέμβρη (10 τοῦ Δεκέμβρη), τῆς πρότασης τοῦ Λένιν γιά τήν ὀργάνωση εἰδικῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν πραγματοποίηση τῆς σοσιαλιστικῆς πολιτικῆς στόν οἰκονομικό τομέα. Ἕνα ἀπό τά σημεῖα τῆς ἀπόφασης, τό σχέδιο τῆς ὁποίας εἶχε γραφτεῖ ἀπό τό Λένιν, πάνω στό ζήτημα αὐτό ἔλεγε: «Νά γίνει μιά ἐπιτροπή ἀπό 3-5 μέλη τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων (καί ἀπό μή μέλη) γιά νά ἐξετάσει τά βασικά ζητήματα τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς κυβέρνησης» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI, σελ. 107). Τό ντοκουμέντο αὐτό εἶναι μιά ἀπαρίθμηση τῶν ζητημάτων τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, γιά τά ὁποῖα προβλεπόταν νά καταρτιστοῦν οἱ ὁδηγίες πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τους.—*123.*

53 Τό ζήτημα τῆς ἀποστράτευσης τῆς βιομηχανίας, δηλαδή τό πέρασμα τῶν πολεμικῶν ἐργοστασίων στήν παραγωγή εἰδῶν κατανάλωσης, εἶχε τεράστια σημασία γιά τήν ἐξάλειψη τοῦ μεταπολεμικοῦ οἰκονομικοῦ χάους καί τή βελτίωση τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 27 τοῦ Νοέμβρη (10 τοῦ Δεκέμβρη) 1917, σέ ἕνα ἀπό τά σημεῖα τοῦ λενινιστικοῦ σχεδίου ἀπόφασης σχετικά μέ τήν ὀργάνωση εἰδικῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν πραγματοποίηση τῆς σοσιαλιστικῆς πολιτικῆς στόν οἰκονομικό τομέα, ἀναφέρεται: «Νά σταλοῦν 2-3 μηχανικοί στήν Εἰδική σύσκεψη σχετικά μέ τήν ἄμυνα γιά τόν ἔλεγχο καί τόν καταρτισμό γενικοῦ σχεδίου ἀποστράτευσης τῆς βιομηχανίας» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI, σελ. 107).

Ἡ παραπέρα ἀνάπτυξη τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἀπό τόν Λένιν βρῆκε τήν ἀντανάκλασή της στό «Σχέδιο διατάγματος γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐθνικοποίησης τῶν τραπεζῶν καί γιά τά ἀπαραίτητα σχετικά μέτρα» καί στό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων «Γιά τό σχηματισμό ἐπιτροπῆς ἀπό πρακτικούς» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 174-177, 178). Στίς 9 (22) τοῦ Δεκέμβρη τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἔκανε ἔκκληση «Πρός ὅλους τούς συντρόφους ἐργάτες τῆς Ρωσίας», στήν ὁποία χαράζονταν τά μέτρα γιά τό πέρασμα τῆς βιομηχανίας στήν εἰρηνική παραγωγή.—*123.*

54 Οἱ σημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν *«Σχετικά μέ τά συνθήματα τῆς διαδήλωσης»*

εἶναι προσθήκη στήν προκήρυξη τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης «Πρός τούς ἐργάτες καί στρατιῶτες τῆς Πετρούπολης», πού δημοσιεύτηκε στίς 28 τοῦ Νοέμβρη (11 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ». Τήν ἡμέρα αὐτή οἱ καντέτοι εἶχαν καθορίσει νά κάνουν διαδήλωση, σκοπεύοντας νά ἀνοίξουν ἀπροειδοποίητα τή Συντακτική Συνέλευση καί νά κάνουν ἀντεπαναστατικό πραξικόπημα.
Ἡ προκήρυξη εἶχε ψηφιστεῖ στή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 27 τοῦ Νοέμβρη (10 τοῦ Δεκέμβρη) μετά τήν ἀνακοίνωση τοῦ Β. Βολοντάρσκι γιά τήν προετοιμαζόμενη ἀντεπαναστατική ἐκδήλωση. Τό Σοβιέτ Πετρούπολης κάλεσε τούς ἐργάτες καί τούς στρατιῶτες νά μήν πάρουν μέρος στή διαδήλωση.
Ἡ ἀπόπειρα τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης, μέ τήν καθοδήγηση τῶν καντέτων, νά καταλάβει τήν ἐξουσία ἀποτράπηκε χάρη στά μέτρα πού πῆρε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί τό Σοβιέτ Πετρούπολης.—*125*.

55 Τό *«Διάταγμα γιά τή σύλληψη τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐνάντια στήν ἐπανάσταση»* ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 28 τοῦ Νοέμβρη (11 τοῦ Δεκέμβρη) 1917. Ἀφορμή γιά νά ψηφιστεῖ τό διάταγμα ἀποτέλεσε ἡ ἀντεπαναστατική διαδήλωση πού ὀργάνωσαν τή μέρα αὐτή οἱ καντέτοι στήν Πετρούπολη. Οἱ καντέτοι εἶχαν σκοπό νά κάνουν ἀντεπαναστατικό πραξικόπημα, ἀνοίγοντας ἀπροειδοποίητα τή συνεδρίαση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, παρά τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 26 τοῦ Νοέμβρη (9 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 νά γίνει τό ἄνοιγμα ἀπό εἰδικό πρόσωπο πού εἶχε ἐξουσιοδοτηθεῖ ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ἐφόσον θά ἦταν παρόντες ὄχι λιγότεροι ἀπό τά μισά μέλη τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.—*126*.

56 Τό σχέδιο ἀπόφασης τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος σχετικά μέ τήν εὐθύνη γιά τίς ἀβάσιμες κατηγορίες, γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἀπ'ἀφορμή τήν ἀνώνυμη κατηγορία ἐνάντια στόν Γ. Σ. Γκανέτσκι, ὅτι αὐτός ὑπηρετοῦσε σέ ἐμπορική γερμανική φίρμα. Τό γράμμα τοῦ Λένιν πρός τήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) πάνω στό ζήτημα αὐτό βλ. στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI, σελ. 18-20.—*127*.

57 Στό σημεῖο αὐτό καί παραπέρα κατά τή δημοσίευση τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Β. Ι. Λένιν στίς συνεδριάσεις τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τό κείμενο δίνεται ἀπό τή Σύνταξη μέ μικρά στοιχεῖα.—*128*.

58 Πρόκειται γιά τή δημιουργία τοῦ ἀνώτατου οἰκονομικοῦ ὀργάνου τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους· προβλεπόταν ἀρχικά νά ὀνομαστεῖ Ἀνώτατη οἰκονομική σύσκεψη.—*128*.

59 Ἡ δήλωση τῶν Α. Ι. Ρίκοφ, Λ. Μπ. Κάμενεφ, Β. Π. Μιλιούτιν καί Β. Π. Νογκίν γιά τήν ἐπαναπρόσληψή τους στήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), ὅπως ἐπίσης καί τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ Β. Ι. Λένιν, στά πρακτικά τῆς ΚΕ δέν διαφυλάχτηκαν. Ἡ ΚΕ ψήφισε τό σχέδιο τοῦ Λένιν σάν βάση, ἀποφάσισε νά τό διαβιβάσει γιά θεώρηση σέ ἐπιτροπή ἀπό 3 μέλη τῆς

ΚΕ καί νά τό δημοσιεύσει σέ περίπτωση πού ὁ Κάμενεφ καί οἱ ἄλλοι ἀπαιτήσουν νά δημοσιευτοῦν τά γράμματά τους. Οὔτε τό ἕνα, οὔτε τό ἄλλο ντοκουμέντο δημοσιεύτηκαν. — *129.*

60 Τό ζήτημα τῆς δημιουργίας τοῦ ΑΣΛΟ ('Ανώτατου Συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας) εἶχε μπεῖ ἀμέσως μετά τή νίκη τῆς 'Οχτωβριανῆς ἐπανάστασης. Στίς 26 ἤ 27 τοῦ 'Οχτώβρη (8 ἤ 9 τοῦ Νοέμβρη) 1917 σέ σύσκεψη στό Κεντρικό Συμβούλιο τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης μέ τή συμμετοχή τοῦ Β. Ι. Λένιν συζητήθηκε τό σχέδιο δημιουργίας καθοδηγητικοῦ οἰκονομικοῦ ὀργάνου. Στίς 9 (22) τοῦ Νοέμβρη ὁ Λένιν, μιλώντας σέ πλατιά συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Συνδικάτων Πετρούπολης, ἐφιστοῦσε τήν προσοχή ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά δημιουργηθεῖ μηχανισμός γιά τή διεύθυνση τῆς οἰκονομίας τῆς Σοβιετικῆς χώρας, καί τόνιζε ὅτι ἡ προετοιμασία γιά τή δημιουργία τέτιων ὀργανώσεων ἤδη ἔχει ἀρχίσει. Τό σχέδιο ὀργάνωσης ἀνώτατου οἰκονομικοῦ ὀργάνου τό ἐπεξεργαζόταν εἰδική ἐπιτροπή, πού ἔγινε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων.

'Η μπολσεβίκικη ὁμάδα τῆς ΠΚΕΕ, συζητώντας τό ζήτημα δημιουργίας τοῦ ΑΣΛΟ, ὑπογράμμισε τήν ἀνάγκη νά μετατραπεῖ τό ΑΣΛΟ σέ μαχητικό ὄργανο τῆς δικτατορίας τῶν ἐργατῶν, δίνοντάς του νομοθετικά δικαιώματα. Τήν 1 (14) τοῦ Δεκέμβρη τό ζήτημα τῆς δημιουργίας τοῦ ΑΣΛΟ συζητήθηκε στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ. Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ἀπαιτοῦσαν νά μεγαλώσει ὁ ἀριθμός τῶν μελῶν τοῦ ἀγροτικοῦ τμήματος τοῦ ΑΣΛΟ, καί νά ὀργανωθεῖ αὐτό ὄχι δίπλα στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ὅπως προβλεπόταν σύμφωνα μέ τό σχέδιο πού ὑποβλήθηκε, ἀλλά δίπλα στήν ΠΚΕΕ. 'Ενάντια στίς τροποποιήσεις αὐτές μίλησε ὁ Λένιν. Οἱ τροπολογίες τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ἀπορίφθηκαν μέ πλειοψηφία. Τό «Διάταγμα γιά τό 'Ανώτατο Συμβούλιο λαϊκῆς οἰκονομίας» ἐπικυρώθηκε καί δημοσιεύτηκε στίς 5 (18) τοῦ Δεκέμβρη στήν «'Εφημερίδα τῆς Προσωρινῆς 'Εργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης», ἀρ. φύλ. 25.

'Ο Λένιν ἔδινε μεγάλη σημασία στήν ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς τοῦ ΑΣΛΟ, κατηύθυνε τή δουλιά του, μιλοῦσε στά συνέδρια τῶν Συμβουλίων λαϊκῆς οἰκονομίας. Τό ζήτημα τῆς ρύθμισης τῶν δραστηριοτήτων τοῦ ΑΣΛΟ συζητήθηκε ἐπανειλημμένα στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων. Ἔτσι, στήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (5 τοῦ Γενάρη 1918) τονιζόταν ὅτι τό Συμβούλιο λαϊκῆς οἰκονομίας πρέπει νά μετατραπεῖ ἀπό ὄργανο συζήτησης σέ ὄργανο πού νά διευθύνει πρακτικά τή βιομηχανία. Στίς 19 τοῦ Γενάρη (1 τοῦ Φλεβάρη) 1918 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ἀφοῦ συζήτησε τό ζήτημα τῆς δράσης τοῦ ΑΣΛΟ καί τῆς ἀνάγκης ἐξάλειψης τοῦ παραλληλισμοῦ στή δουλιά τοῦ ΑΣΛΟ καί τῶν οἰκονομικῶν 'Επιτροπάτων καί ὑπηρεσιῶν, ψήφισε ἐγκύκλιο, στήν ὁποία ὑποχρέωνε τό ΑΣΛΟ καί ὅλα τά 'Επιτροπάτα νά δουλεύουν, ἔχοντας στενή ἐπαφή μεταξύ τους. Τό σχέδιο τῆς ἐγκυκλίου συμπληρώθηκε καί θεωρήθηκε ἀπό τόν Λένιν (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI, ρωσ. ἔκδ., σελ. 122-123).

Ὅταν τέλειωσε ἡ ἐθνικοποίηση τῆς βαριᾶς βιομηχανίας τό ΑΣΛΟ

μετατράπηκε σέ ὄργανο διεύθυνσης τῆς κρατικῆς βιομηχανίας τῆς Σοβιετικῆς χώρας.—*134*.

61 ῾Η ὁμιλία ἐκφωνήθηκε κατά τή συζήτηση τῆς ἐπερώτησης σχετικά μέ τή σύλληψη τῶν καντέτων-μελῶν τῆς Πανρωσικῆς ἐπιτροπῆς γιά τίς ἐκλογές τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. ῾Η ἐπερώτηση ἔγινε ἐξονόματος τῆς ὁμάδας τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ στίς 25 τοῦ Νοέμβρη (8 τοῦ Δεκέμβρη). Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι στήν ἐπερώτησή τους ζήτησαν ἐξηγήσεις στό ζήτημα: μέ ποιό δικαίωμα παραβιάστηκε ἡ βουλευτική ἀσυλία τῶν μελῶν τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, σάν μελῶν τοῦ ἀνώτατου ὀργάνου τῆς ἐξουσίας. Μετά τήν ὁμιλία τοῦ Λένιν καί τή συζήτηση, μέ πλειοψηφία 150 ψήφων, κατά 98 καί 3 ψήφους λευκές ψηφίστηκε ἡ ἀπόφαση πού ἔγραψε ὁ Λένιν καί ἡ ὁποία ἐγκρίνει τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων γιά τή σύλληψη τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐνάντια στήν ἐπανάσταση (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 126).—*135*.

62 ῾Ο Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό διάταγμα «Σχετικά μέ τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης», πού ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων στίς 26 τοῦ Νοέμβρη (9 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 καί πού δημοσιεύτηκε στίς 27 τοῦ Νοέμβρη στήν ἐφημερίδα «᾿Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 237. ῾Η ἔκδοση τοῦ διατάγματος αὐτοῦ προκλήθηκε ἀπό τό ὅτι στίς 17 (30) τοῦ Νοέμβρη σέ μιά σειρά δεξιές ἐφημερίδες εἶχε δημοσιευτεῖ ἀπόφαση ὁμάδας πρώην ὑπουργῶν τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, πού συνέχιζαν νά αὐτοαποκαλοῦνται «Προσωρινή κυβέρνηση», γιά τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης στίς 28 τοῦ Νοέμβρη (11 τοῦ Δεκέμβρη) ὥρα 2 μ.μ. στά ἀνάκτορα τῆς Ταυρίδας.—*136*.

63 *Τό δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν* συνῆλθε στήν Πετρούπολη στίς 26 τοῦ Νοέμβρη-10 τοῦ Δεκέμβρη (9-23 τοῦ Δεκέμβρη) 1917. Στό ΙΙ συνέδριο, ἐκτός ἀπό τούς κατά τόπους ἀντιπροσώπους πού ἦλθαν μέ πρόσκληση τῆς ἀγροτικῆς ᾿Εκτελεστικῆς ᾿Επιτροπῆς τῶν δεξιῶν ἐσέρων, προστέθηκαν καί ὅλοι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἔκτακτου ἀγροτικοῦ συνεδρίου. Στό συνέδριο πῆραν μέρος 790 ἀντιπρόσωποι μέ θετική ψῆφο, μεταξύ τῶν ὁποίων: 305 ἐσέροι τοῦ κέντρου καί δεξιοί, 350 ἀριστεροί ἐσέροι, 91 μπολσεβίκοι. Τό συνέδριο ἔγινε σέ ἀτμόσφαιρα πολύ τεταμένη. Οἱ δεξιοί ἐσέροι προσπάθησαν νά πάρουν τό συνέδριο μέ τό μέρος τους, νά ἀποσπάσουν ἀπό τούς μπολσεβίκους τούς ἀριστερούς ἐσέρους, πού πῆραν μεσοβέζικη, συμβιβαστική θέση. ᾿Ιδιαίτερα φούντωσε ἔντονη πάλη στό συνέδριο πάνω στό ζήτημα τῆς στάσης ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση, καί ἀπ᾿ἀφορμή τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων γιά τήν κήρυξη τῶν καντέτων ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ.

Στίς 2 (15) τοῦ Δεκέμβρη στό συνέδριο πάνω στά ζητήματα αὐτά μίλησε ὁ Β. Ι. Λένιν. Στήν ἀρχή τό συνέδριο, μέ ἀσήμαντο ἀριθμό ψήφων, ψήφισε τή δεξιοεσέρικη ἀπόφαση πού ἀπαιτοῦσε νά περάσει ἡ ἐξουσία στή χώρα στή Συντακτική Συνέλευση καί νά καταδικαστοῦν οἱ ἐνέργειες τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, μέ διαταγή τοῦ

ὁποίου εἶχαν συλληφθεῖ μιά σειρά καντέτοι. Ἡ μπολσεβίκικη ὁμάδα ἐπέμενε νά ξαναμπεῖ σέ ψηφοφορία ἡ ἀπόφαση, καί τό συνέδριο στήν ἑπόμενη ψηφοφορία ψήφισε τήν ἀπόφαση τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Οἱ διαφωνίες πάνω στό ζήτημα αὐτό ὁδήγησαν στή διάσπαση τοῦ συνεδρίου καί οἱ δεξιοί ἐσέροι ἐγκατέλειψαν τό συνέδριο. Ἡ ἀριστερή μερίδα πού ἔμεινε, καί πού ἀποτελοῦσε τήν πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου, συνέχισε τίς ἐργασίες. Τό συνέδριο ἐπικύρωσε τίς ἀποφάσεις τοῦ Ἔκτακτου Πανρωσικοῦ ἀγροτικοῦ συνεδρίου καί τάχθηκε ὑπέρ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ. Τό συνέδριο ἐξέλεξε καινούργια Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, στήν ὁποία ἀνάθεσε ἀπό κοινοῦ μέ τήν ΠΚΕΕ νά πραγματοποιήσει τίς βασικές διεκδικήσεις τῶν ἀγροτῶν γιά τή γῆ καί τήν εἰρήνη. — *139.*

64 *Οὐκρανική Κεντρική Ράντα* — ἀντεπαναστατική, ἀστικοεθνικιστική ὀργάνωση, δημιουργήθηκε τόν Ἀπρίλη τοῦ 1917 στό Πανουκρανικό ἐθνικό συνέδριο στό Κίεβο, ἀπό τό συνασπισμό τῶν ἀστικῶν καί μικροαστικῶν ἐθνικιστικῶν κομμάτων καί ὁμάδων. Πρόεδρος τῆς Ράντας ἦταν ὁ θεωρητικός τῆς οὐκρανικῆς ἀστικῆς τάξης Μ. Σ. Γκρουσέβσκι, ἀντιπρόεδρος ὁ Β. Κ. Βιννιτσένκο. Στή Ράντα ἀνῆκαν οἱ Πετλιούρα, Ἐφρέμοφ, Ἀντόνοβιτς καί ἄλλοι ἐθνικιστές. Κοινωνική βάση τῆς Ράντας ἦταν ἡ ἀστική τάξη τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ, ἡ μικροαστική ἐθνικιστική διανόηση. Ἡ Κεντρική Ράντα προσπαθοῦσε νά δυναμώσει τήν ἐξουσία τῆς οὐκρανικῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων, νά δημιουργήσει οὐκρανικό ἀστικό κράτος, χρησιμοποιώντας γιά τό σκοπό αὐτό τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα τῆς Οὐκρανίας. Καλυπτόμενη κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ ἀγώνα γιά τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία, ἡ Κεντρική Ράντα ἐπιδίωκε νά πάρει μαζί της τίς οὐκρανικές λαϊκές μάζες, νά τίς ἀποσπάσει ἀπό τό πανρωσικό ἐπαναστατικό κίνημα, νά τίς ὑποτάξει στήν κυριαρχία τῆς οὐκρανικῆς ἀστικῆς τάξης καί νά μήν ἐπιτρέψει τή νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στήν Οὐκρανία. Ἡ Ράντα ὑποστήριζε τήν Προσωρινή κυβέρνηση, παρά τίς διαφωνίες ἀπ'ἀφορμή τοῦ ζητήματος τῆς παραχώρησης στήν Οὐκρανία αὐτονομίας.

Μετά τή νίκη τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ἡ Ράντα αὐτοανακηρύχτηκε ἀνώτατο ὄργανο τῆς «Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας» καί πῆρε τό δρόμο τοῦ ἀνοιχτοῦ ἀγώνα κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἔγινε ἕνα ἀπό τά κέντρα τῆς πανρωσικῆς ἀντεπανάστασης.

Τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 στό Ι Πανουκρανικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ πού συνῆλθε στό Χάρκοβο ἡ Οὐκρανία ἀνακηρύχτηκε Σοβιετική δημοκρατία. Τό συνέδριο διακήρυξε τήν ἀνατροπή τῆς ἐξουσίας τῆς Κεντρικῆς Ράντας. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς ΣΟΣΔΡ ἀναγνώρισε τή Σοβιετική κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας σάν μοναδική νόμιμη κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας καί ἀποφάσισε νά τῆς παράσχει ἀμέσως βοήθεια στόν ἀγώνα ἐνάντια στήν ἀντεπαναστατική Ράντα. Τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 καί τό Γενάρη τοῦ 1918 σέ ὅλη τήν Οὐκρανία γίνονταν ἔνοπλες ἐξεγέρσεις ἐνάντια στήν Κεντρική Ράντα γιά τήν

ἀποκατάσταση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τό Γενάρη τοῦ 1918 τά σοβιετικά στρατεύματα στήν Οὐκρανία πέρασαν σέ ἐπίθεση καί στίς 26 τοῦ Γενάρη (8 τοῦ Φλεβάρη) κατέλαβαν τό Κίεβο, ἀνατρέποντας τήν κυριαρχία τῆς ἀστικῆς Ράντας.

Ἡ Κεντρική Ράντα, συντριμμένη καί διωγμένη ἀπό τό ἔδαφος τῆς Οὐκρανίας, χωρίς νά ἔχει στήριγμα ἀνάμεσα στίς ἐργαζόμενες μάζες, συμμάχησε μέ τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές, μέ σκοπό τήν ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί τήν παλινόρθωση τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος στήν Οὐκρανία. Τόν καιρό τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας μέ τή Γερμανία, ἡ Ράντα ἔστειλε στό Μπρέστ-Λιτόβσκ δική της ἀντιπροσωπεία καί πίσω ἀπό τήν πλάτη τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας ἔκλεισε χωριστή εἰρήνη μέ τή Γερμανία, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἔδινε στή Γερμανία τό σιτάρι τῆς Οὐκρανίας, τό κάρβουνο, τίς πρῶτες ὕλες, καί ἔπαιρνε στρατιωτική βοήθεια γιά τόν ἀγώνα ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Τό Μάρτη τοῦ 1918 μαζί μέ τούς αὐστρογερμανούς κατακτητές ἡ Ράντα ἐπέστρεψε στό Κίεβο, ὅπου ἔγινε ἀνδρείκελο στά χέρια τους. Οἱ γερμανοί, ἀφοῦ πείστηκαν γιά τήν ἀπόλυτη ἀνικανότητα τῆς Ράντας νά καταπνίξει τό ἐπαναστατικό κίνημα στήν Οὐκρανία καί νά ἐξασφαλίσει τίς ἀπαιτούμενες προμήθειες τροφίμων, στό τέλος τοῦ Ἀπρίλη τή διάλυσαν.—*143.*

65 Παρακάτω τό κείμενο γράφτηκε ἀπό τόν Λ. Ντ. Τρότσκι μέ κατοπινή διόρθωση τοῦ Β. Ι. Λένιν καί τοῦ Ι. Β. Στάλιν.—*145.*

66 Τό *«Σχέδιο προκήρυξης τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν πρός τήν ἀγροτιά»* τό ἔγραψε ὁ Λένιν στίς 6-7 (19-20) τοῦ Δεκέμβρη 1917. Μετά τή γνωριμία τῶν μελῶν τοῦ Προεδρείου τοῦ συνεδρίου μέ τό κείμενο τοῦ σχεδίου, αὐτό διαβάστηκε ἐξονόματος τοῦ Προεδρείου στή βραδυνή συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου στίς 8 (21) τοῦ Δεκέμβρη. Μέ ἐπιμονή τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων μιά σειρά διατυπώσεις τῆς προκήρυξης μετριάστηκαν σημαντικά. Ἡ προκήρυξη στή μορφή αὐτή ψηφίστηκε ἀπό τό συνέδριο καί ἐξονόματος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν μέ τόν τίτλο «Πρός τήν ἐργαζόμενη ἀγροτιά», δημοσιεύτηκε στίς 15 (28) τοῦ Δεκέμβρη στήν ἐφημερίδα «Γκόλος Τρουντοβόβο Κρεστιάνστβα», ἀρ. φύλ. 22.—*150.*

67 Τό ζήτημα τῆς πάλης ἐνάντια στήν ἐσωτερική ἀντεπανάσταση καί τό σαμποτάζ εἶχε μπεῖ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 6 (19) τοῦ Δεκέμβρη 1917 ἀπ'ἀφορμή τή λυσσαλέα ἀντίσταση στά μέτρα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί τήν ἐνδεχόμενη ἀπεργία τῶν ἀνώτερων ὑπαλλήλων τῶν κυβερνητικῶν ἱδρυμάτων. Στόν Φ. Ε. Τζερζίνσκι ἀνατέθηκε νά κάνει μιά ἐπιτροπή γιά νά ἐξετάσει τίς μεθόδους πάλης ἐνάντια στό σαμποτάζ. Ἡ εἰσήγηση τοῦ Τζερζίνσκι ἔγινε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 7 (20) τοῦ Δεκέμβρη. Ὅπως φαίνεται, τό σχέδιο διατάγματος εἶχε γραφτεῖ ἀπό τόν Λένιν σέ σχέση μέ τήν εἰσήγηση αὐτή. Σ'αὐτήν ἀκριβῶς τή συνεδρίαση σχηματίστηκε ἡ Πανρωσική ἔκτακτη ἐπιτροπή (ΠΕΕ) γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση

καί τό σαμποτάζ, πρόεδρος τῆς ὁποίας διορίστηκε ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι.—*156.*

68 Τό ζήτημα τῆς μεταλλευτικῆς περιοχῆς 'Αλεξαντρο-Γκροῦσεφ συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στίς 9 (22) τοῦ Δεκέμβρη 1917.—*159.*

69 Τό *Μονοτόπ*—τό Συμβούλιο γιά τίς ὑποθέσεις τοῦ μονοπωλίου στό ἐμπόριο τῆς καύσιμης ὕλης τοῦ Ντονιέτσκ δημιουργήθηκε τό 1917 ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση. Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση τό Μονοτόπ ἐφάρμοζε πολιτική σαμποταρίσματος τῆς ἐξασφάλισης μέ καύσιμη ὕλη τῶν μεταφορικῶν μέσων καί τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ κέντρου τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας.—*159.*

70 Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στίς 11 (24) τοῦ Δεκέμβρη 1917 συζητήθηκε ἕνα ζήτημα: ἡ θέση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, πού μπῆκε «ἐπειδή στήν ὁμάδα ἐπιβλήθηκαν οἱ διαθέσεις τῆς δεξιᾶς πτέρυγας καί οἱ διαφωνίες της μέ τή γνώμη τῆς ΚΕ» («Πρακτικά τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918», Μόσχα, ρωσ. ἔκδ., 1958, σελ. 160).
Τό προσωρινό Γραφεῖο τῆς ὁμάδας τασσόταν ἐνάντια στή γραμμή τῆς ΚΕ στό ζήτημα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. 'Εκτιμώντας τό ρόλο τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἀπό ἀστικοδημοκρατική θέση, τό Γραφεῖο θεωροῦσε τή σύγκλησή της τελικό στάδιο τῆς ἐπανάστασης, πρότεινε νά ἀποριφθεῖ ὁ ἔλεγχος γιά τή σύγκλησή της. 'Η ΚΕ τοῦ Κόμματος ἀποφάσισε νά ἐπεξεργαστεῖ θέσεις γιά τή Συντακτική Συνέλευση καί καθόρισε γιά τίς 12 (25) τοῦ Δεκέμβρη, στίς 4 ἡ ὥρα μ.μ. στό Σμόλνι συνέλευση τῆς ὁμάδας γιά τή συζήτηση τῆς εἰσήγησης τῆς ΚΕ καί τῶν θέσεων καί γιά τήν ἐπανεκλογή τοῦ Γραφείου τῆς ὁμάδας. Στή συνέλευση αὐτή ὁ Β. Ι. Λένιν διάβασε τίς «Θέσεις γιά τή Συντακτική Συνέλευση» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 162-166), πού τίς ἔγραψε ὕστερα ἀπό ἐντολή τῆς ΚΕ, καί οἱ ὁποῖες μετά ἀπό μακρά συζήτηση ψηφίστηκαν παμψηφεί ἀπό τήν ὁμάδα. Στίς 13 (26) τοῦ Δεκέμβρη οἱ θέσεις δημοσιεύτηκαν στήν ἐφημερίδα «Πράβντα».—*160.*

71 Τό *Έκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἐργατῶν καί τῶν τεχνιτῶν τῶν σιδηροδρόμων* συνῆλθε στίς 12 (25) τοῦ Δεκέμβρη-30 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (12 τοῦ Γενάρη) 1918 στήν Πετρούπολη. Τό συνέδριο συγκλήθηκε μέ πρωτοβουλία τῶν συνδικάτων τῶν σιδηροδρομικῶν τῶν κόμβων Μόσχας καί Πετρούπολης. Στό συνέδριο πῆραν μέρος περίπου 300 ἀντιπρόσωποι, ἀπό τούς ὁποίους πάνω ἀπό τούς μισούς ἦταν μπολσεβίκοι. 'Ο Β. Ι. Λένιν, πού ἐκφώνησε χαιρετιστήριο λόγο τή δεύτερη μέρα τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου, ἐκλέχτηκε ἐπίτιμος πρόεδρός του. Τό συνέδριο ἄκουσε εἰσήγηση γιά τήν τρέχουσα κατάσταση, ὁμιλία τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Βίκζελ, εἰσηγήσεις γιά τήν ἐπισιτιστική κατάσταση, γιά τήν ὀργάνωση τῶν συνδικάτων, γιά τήν ὀργάνωση τοῦ δικτύου τῶν τοπικῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῶν σιδηροδρόμων. 'Η συντριπτική πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου ἦταν ὑπέρ τῶν θέσεων τοῦ II Πανρωσικοῦ

συνεδρίου τῶν Σοβιέτ. Τό συνέδριο ψήφισε απόφαση, στήν ὁποία παραδέχτηκε ὅτι ἡ πολιτική τῆς Βίκζελ βοήθησε τήν ἀντεπαναστατική ἀστική τάξη καί ἔκφρασε πρός αὐτή δυσπιστία. Τό συνέδριο ἔβγαλε 78 ἀντιπροσώπους γιά τό πανσιδηροδρομικό συνέδριο πού καθορίστηκε ἀπό τή Βίκζελ γιά τίς 19 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (1 τοῦ Γενάρη 1918).—*167.*

72 Πρόκειται γιά τίς ὁμιλίες τῶν καθοδηγητῶν τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων πού ἦταν οἱ κύριοι ὀργανωτές τοῦ *Ι Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν*, τό ὁποῖο συνῆλθε στίς 4-28 τοῦ Μάη (17 τοῦ Μάη-10 τοῦ Ἰούνη) 1917 στήν Πετρούπολη.

Στό συνέδριο πῆραν μέρος 1115 ἀντιπρόσωποι ἀπό τά ἀγροτικά συνέδρια τῶν κυβερνείων καί ἀπό τίς ἀγροτικές ὀργανώσεις τοῦ στρατοῦ. Οἱ ἐσέροι ἀποτελοῦσαν τή σημαντική πλειοψηφία στό συνέδριο καί εἶχαν ἐπιδράσει πολύ στίς κατά τόπους ἐκλογές τῶν βουλευτῶν. Ὡς πρός τήν κοινωνική της σύνθεση, ἡ πλειοψηφία τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ συνεδρίου ἀνῆκε στήν εὔπορη ἀγροτιά, ἡ φτωχολογιά τοῦ χωριοῦ ἐκπροσωπήθηκε ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τοῦ στρατοῦ.

Στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ συνεδρίου ἦταν τά ζητήματα: γιά τήν Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ, τό ἐπισιτιστικό, γιά τόν πόλεμο καί τήν εἰρήνη, τό ἀγροτικό κ.ἄ. Τό συνέδριο ἔγινε στίβος πάλης τῶν μπολσεβίκων ἐνάντια στούς ἐσέρους γιά τίς μάζες τῶν ἀγροτῶν. Ἡ δουλιά τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων βρισκόταν κάτω ἀπό τήν ἄμεση καθοδήγηση τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού ἔδινε μεγάλη σημασία στό ἀγροτικό συνέδριο. Τούς μπολσεβίκους τούς ὑποστήριζε ἡ λεγόμενη ὁμάδα τῶν «14 ἀκομματικῶν», πού ὀργάνωσε ὁ Μ. Β. Φροῦνζε (Μιχάηλοφ).

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπευθύνθηκε στίς 7 (20) τοῦ Μάη μέ ἀνοιχτό γράμμα πρός τούς ἀντιπροσώπους τοῦ συνεδρίου· στίς 22 τοῦ Μάη (4 τοῦ Ἰούνη) ἐκφώνησε λόγο στό συνέδριο γιά τό ἀγροτικό ζήτημα καί ἐξονόματος τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων ὑπόβαλε σχέδιο ἀπόφασης πού ἔγραψε ὁ ἴδιος. Στό γράμμα του πρός τούς ἀντιπροσώπους τοῦ συνεδρίου, στό λόγο του στό συνέδριο καί στό σχέδιο ἀπόφασης ὁ Β. Ι. Λένιν πρότεινε νά κηρυχτεῖ ἡ γῆ παλλαϊκή ἰδιοκτησία καί νά ἀρχίσει ἀμέσως ἡ δουλιά τῆς δωρεάν μεταβίβασης τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων στούς ἀγρότες, χωρίς νά περιμένουν τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. Ἡ ὁμιλία τοῦ Β. Ι. Λένιν προξένησε τεράστια ἐντύπωση στούς ἀντιπροσώπους τῶν ἀγροτῶν στό συνέδριο.

Ὡστόσο, οἱ ἡγέτες τῶν ἐσέρων κατόρθωσαν νά περάσουν τίς δικές τους ἀποφάσεις στό συνέδριο. Τό συνέδριο ἐνέκρινε τήν πολιτική τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τή συμμετοχή σ'αὐτή τῶν «σοσιαλιστῶν», τάχθηκε ὑπέρ τῆς συνέχισης τοῦ πολέμου «ὥς τήν τελική νίκη» καί ὑπέρ τῆς ἐπίθεσης στό μέτωπο. Τή λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς τό συνέδριο τήν ἀνέβαλε ὥς τή Συντακτική Συνέλευση. Στό συνέδριο ἐκλέχτηκε ἐσέρικη Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού ἐφάρμοζε συμβιβαστική πολιτική. Οἱ ἀποφάσεις πού ψήφισε τό συνέδριο ἐκφράζανε τά συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης τοῦ χωριοῦ—τῶν κουλάκων.—*167.*

73 Τό ἄρθρο *«Γιά τό ψωμί καί τήν εἰρήνη»* τό ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν στίς 14 (27) τοῦ Δεκέμβρη 1917, ὕστερα ἀπό παράκληση τοῦ σουηδοῦ ἀριστε-

ροῦ σοσιαλδημοκράτη Χέγκλουντ, πού τόν καιρό αὐτό ἦλθε στήν Πετρούπολη μέ ἐντολή τοῦ ἀριστεροῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Σουηδίας. Τό ἄρθρο πρωτοδημοσιεύτηκε στά γερμανικά τό Μάη τοῦ 1918 στήν ἐφημερίδα «Jugend-Internationale» («Διεθνής τῶν Νέων») —ὄργανο τῆς Διεθνοῦς ἕνωσης τῶν σοσιαλιστικῶν ὀργανώσεων τῆς νεολαίας, πού ἀνῆκε στήν 'Αριστερά τοῦ Τσίμμερβαλντ (ἔβγαινε στή Ζυρίχη ἀπό τό Σεπτέμβρη τοῦ 1915 ὥς τό Μάη τοῦ 1918).

Τό Νοέμβρη τοῦ 1919 τό πανομοιότυπο τῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου δημοσιεύτηκε εἰκονογραφημένο σέ εἰδική ἔκδοση «Det röda Ryssland. 1917 7/11 1919» («'Η ρωσική ἐπανάσταση. 1917 7/11 1919»), πού ἐξέδοσε τό ἀριστερό σοσιαλιστικό ἐκδοτικό «Fram» («'Εμπρός») στή Στοκχόλμη μέ τήν εὐκαιρία τῆς δεύτερης ἐπετείου τῆς 'Οχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία.

Τό χειρόγραφο τοῦ ἄρθρου δέν ὑπάρχει στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ. —*169.*

74 'Ο Β. Ι. Λένιν ἐκφώνησε τό λόγο ἀπ'ἀφορμή τή συζήτηση στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 14 (27) τοῦ Δεκέμβρη 1917 τοῦ διατάγματος γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν.

'Η προετοιμασία τῶν πρακτικῶν μέτρων σχετικά μέ τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν ἄρχισε ἀμέσως μετά τή νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. 'Η Κρατική τράπεζα εἶχε καταληφθεῖ στίς 25 τοῦ 'Οχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη) 1917· ἡ Σοβιετική ἐξουσία, ἀφοῦ τσάκισε τό σαμποτάζ τῶν ἀστῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, γρήγορα ἔγινε οὐσιαστικά κάτοχος τῆς Κρατικῆς τράπεζας καί καθιέρωσε τόν ἔλεγχο στίς ἰδιωτικές τράπεζες σάν μεταβατικό μέτρο πρός τήν ἐθνικοποίησή τους. ῎Ομως τό σαμποτάζ τῶν τραπεζικῶν ἐπιχειρηματιῶν ἀνάγκασε τή Σοβιετική κυβέρνηση νά ἐπιταχύνει τήν ἐφαρμογή τῆς ἐθνικοποίησης τῶν ἰδιωτικῶν τραπεζῶν. Τό πρωί τῆς 14 (27) τοῦ Δεκέμβρη μέ διαταγή τῆς κυβέρνησης καταλήφθηκαν ὅλες οἱ τράπεζες καί τά πιστωτικά ἱδρύματα τῆς Πετρούπολης ἀπό τμήματα ἐργατῶν καί κοκκινοφρουριτῶν. Τήν ἴδια μέρα στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ ψηφίστηκαν τά διατάγματα «Γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν» καί «Γιά τόν ἔλεγχο τῶν χαλύβδινων χρηματοκιβωτίων τῶν τραπεζῶν».

Καί τά δυό διατάγματα δημοσιεύτηκαν στίς 15 (28) τοῦ Δεκέμβρη στήν ἐφημερίδα «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 252.—*171.*

75 Τό *«Σχέδιο διατάγματος γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐθνικοποίησης τῶν τραπεζῶν καί γιά τά ἀπαραίτητα σχετικά μέτρα»* ὑποβλήθηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν γιά συζήτηση στό Γραφεῖο τοῦ 'Ανώτατου Συμβουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας κατά τίς 14 (27) περίπου τοῦ Δεκέμβρη 1917. Τά πρακτικά τῆς συνεδρίασης, στήν ὁποία συζητήθηκε τό σχέδιο αὐτό, δέν διασώθηκαν.

Τό σχέδιο διατάγματος δημοσιεύτηκε τό Νοέμβρη τοῦ 1918 στό ὄργανο τοῦ ΑΣΛΟ, στό περιοδικό «Ναρόντνογε Χοζιάιστβο», τεῦχ. 11. 'Η τελευταία παράγραφος τοῦ σχεδίου διατάγματος πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1949 στήν 4η ἔκδοση τῶν 'Απάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν.—*174.*

76 Τό σχέδιο αὐτό ὑποβλήθηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στίς 15 (28) τοῦ Δεκέμβρη 1917 κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος γιά τό σταμάτημα τῆς δουλιᾶς στό ἐργοστάσιο Πουτίλοφ· δημοσιεύτηκε σάν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων «Γιά σχηματισμό ἐπιτροπῆς ἀπό πρακτικούς» στίς 17 (30) τοῦ Δεκέμβρη 1917 στήν «'Εφημερίδα τῆς Προσωρινῆς 'Εργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης», ἀρ. φύλ. 35.—*178.*

77 Τά ἐρωτήματα αὐτά τά ὑπόβαλε ὁ Λένιν στίς 17 (30) τοῦ Δεκέμβρη 1917 στή σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Πανστρατιωτικοῦ συνεδρίου σχετικά μέ τήν ἀποστράτευση τοῦ στρατοῦ. Οἱ ἀπαντήσεις τῶν ἀντιπροσώπων πού δόθηκαν γραπτά βοήθησαν τόν Λένιν νά πειστεῖ ὁριστικά ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά συνεχιστεῖ ὁ πόλεμος κατά τῶν γερμανῶν καί πάρθηκαν ὑπόψη στόν καθορισμό τῆς τακτικῆς τοῦ Κόμματος στίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης μέ τή Γερμανία. Τά συμπεράσματα τοῦ ἐρωτηματολογίου συζητήθηκαν στίς 18 (31) τοῦ Δεκέμβρη στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων μέ βάση τήν ἔκθεση τοῦ Ν. Β. Κριλένκο γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο καί τήν κατάσταση τοῦ στρατοῦ. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἀποφάσισε νά ἀναγνωρίσει ὅτι τά ἀποτελέσματα τοῦ ἐρωτηματολογίου ἐξαντλοῦν πλήρως τό ζήτημα καί νά ψηφίσει τό σχέδιο ἀπόφασης πού πρότεινε ὁ Λένιν (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 181).

Τό χειρόγραφο τοῦ ἐρωτηματολογίου τοῦ Λένιν δέν διασώθηκε· τό κείμενο, μέ βάση τό ὁποῖο δημοσιεύεται τό ντοκουμέντο, ἀναφέρεται στό γράμμα τοῦ Ντ. Σ. Βιτέμπσκι, πού πῆρε μέρος στή σύσκεψη, πρός τό 'Ινστιτοῦτο Β. Ι. Λένιν τό 1924.

Τό Πανστρατιωτικό συνέδριο σχετικά μέ τήν ἀποστράτευση τοῦ στρατοῦ συνῆλθε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 15 (28) τοῦ Δεκέμβρη 1917 ὥς τίς 3 (16) τοῦ Γενάρη 1918. Στό συνέδριο εἶχαν ἀποσταλεῖ ἀντιπρόσωποι ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, τῶν 'Επιτροπῶν μετώπων καί σωμάτων, τμημάτων μηχανικοῦ, μοιρῶν πυροβολικοῦ καί ταξιαρχιῶν, ἐπιτελείων κ.ἄ. Ὅταν ἄρχισε τό συνέδριο παρευρίσκονταν 234 ἀντιπρόσωποι, ἀπό τούς ὁποίους 119 μπολσεβίκοι καί 45 ἀριστεροί ἐσέροι. Γύρω ἀπό τή λεγόμενη «ἔξω ἀπό φράξιες ὁμάδα» τῶν ἀντιπροσώπων ἑνώνονταν, ὅπως φαίνεται, οἱ μενσεβίκοι καί οἱ δεξιοί ἐσέροι. 'Αργότερα ὁ ἀριθμός τῶν ἀντιπροσώπων ἔφτασε τούς 272. Καθῆκον τοῦ συνεδρίου ἦταν νά δόσει ὀργανωμένο χαρακτήρα στήν ἀποστράτευση τοῦ στρατοῦ, πού εἶχε ἀρχίσει αὐθόρμητα, καί νά συζητήσει τό ζήτημα τῆς δημιουργίας καινούργιου στρατοῦ, στρατοῦ τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους. Στήν οὐσία τό συνέδριο ἦταν προσωρινό ὄργανο γιά τήν καθοδήγηση τῆς ἀποστράτευσης τοῦ στρατοῦ καί ἔκανε μεγάλη δουλιά πρός τήν κατεύθυνση αὐτή.

Στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (10 τοῦ Γενάρη 1918), κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος γιά τήν ὀργάνωση τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοῦ, ἡ ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων ὑπόβαλε σχέδιο γιά τή δημιουργία ἐργατοαγροτικοῦ στρατοῦ. 'Ενάντια στό σχέδιο πού πρότειναν οἱ μπολσεβίκοι τάχθηκαν οἱ μενσεβίκοι καί οἱ δεξιοί ἐσέροι. Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι, μετά ἀπό ὁρισμένες ταλαντεύσεις, ὑποστήριξαν τούς μπολσεβίκους. 'Υπέρ τοῦ

σχεδίου τῶν μπολσεβίκων ψήφισαν 153 ἀντιπρόσωποι, κατά 40, 13 λευκά.

'Αρχικά προβλεπόταν νά μιλήσει στό συνέδριο ὁ Λένιν, ὅμως, ἐπειδή ἦταν ἀπασχολημένος, δέν μίλησε. Στίς 3 (16) τοῦ Γενάρη, τήν τελευταία μέρα τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου, ὁ Λένιν ἔστειλε χαιρετιστήριο στούς ἀντιπροσώπους τοῦ συνεδρίου (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 224).—*179.*

78 Τό σχέδιο ἀπόφασης ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στίς 18 (31) τοῦ Δεκέμβρη 1917.—*181.*

79 Σέ συνέχεια, τό κείμενο μέχρι τή λέξη «ἀποφασίζει:» τό ἔγραψε ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι.—*182.*

80 Οἱ σημειώσεις *«'Από τό ἡμερολόγιο ἑνός δημοσιολόγου (Θέματα γιά ἐπεξεργασία)»* γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στή διάρκεια τῆς τετραήμερης ἄδειάς του στίς 24-27 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (6-9 τοῦ Γενάρη 1918), πού τήν πέρασε στή Φιλλανδία. Τό πρῶτο θέμα γιά ἐπεξεργασία—«Τώρα δέν πρέπει νά φοβόμαστε τούς ἔνοπλους ἀνθρώπους»—ἦταν ἀποτέλεσμα συζήτησης πού ἄκουσε ὁ Λένιν σέ βαγόνι τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Φιλλανδίας. Τό γεγονός αὐτό ἀργότερα ὁ Λένιν τό ἀνάφερε στήν ἔκθεση στό III Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ στίς 11 (24) τοῦ Γενάρη 1918 (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 269). Στό διάστημα τῆς ἄδειάς του ὁ Λένιν ἔγραψε ἐπίσης τά ἄρθρα: «Οἱ τρομοκρατημένοι ἀπό τήν κατάρευση τοῦ παλιοῦ καί οἱ ἀγωνιζόμενοι γιά τό καινούργιο», «Πῶς νά ὀργανώσουμε τήν ἅμιλλα;» καί τό «Σχέδιο διατάγματος γιά τίς καταναλωτικές κομμοῦνες» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 191-194, 195-205, 206-210), στά ὁποῖα ἐπεξεργάστηκε σημαντικό μέρος τῶν θεμάτων πού προβλέπονταν στίς «Σημειώσεις ἑνός δημοσιολόγου». Τά ἄρθρα αὐτά δέν εἶχαν δημοσιευτεῖ ὅταν ζοῦσε ὁ Λένιν γιατί, ὅπως ὁμολογεῖ ἡ Ν. Κ. Κρούπσκαγια, «αὐτά πού ὁ Λένιν ἔγραψε στίς τέσσερις αὐτές μέρες τῆς ἀνάπαυσής του τά θεωροῦσε μισοτελειωμένα καί τότε δέν τά κυκλοφόρησε» (Ν. Κ. Κρούπσκαγια. 'Αναμνήσεις γιά τόν Λένιν, ρωσ. ἔκδ., 1957, σελ. 344).

Τά θέματα πού προβλέπονταν στίς «Σημειώσεις ἑνός δημοσιολόγου» γιά τήν οἰκονομική οἰκοδόμηση ὁ Λένιν τά ἐπεξεργάστηκε πιό ὁλοκληρωμένα τό Μάρτη-'Απρίλη τοῦ 1918 στό ἔργο του «Τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας» (βλ. Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 209-246).—*187.*

81 'Ο Λένιν ἐννοεῖ τή φράση: «'Η ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν, ὅπως φαίνεται, τσακίστηκε», ἀπό τό λόγο τοῦ Α. Β. Πεσεχόνοφ στίς 5 (18) τοῦ 'Ιούνη 1917 στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Τό λόγο αὐτό ὁ Λένιν τόν ἀναφέρει στό ἄρθρο του «Οἱ τρομοκρατημένοι ἀπό τήν κατάρευση τοῦ παλιοῦ καί οἱ ἀγωνιζόμενοι γιά τό καινούργιο» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 191).—*187.*

82 Πρόκειται γιά τήν ὁμιλία τοῦ Γκ. Β. Πλεχάνοφ στή συνεδρίαση τοῦ II συνεδρίου τῶν Σοβιέτ στίς 30 τοῦ 'Ιούλη (12 τοῦ Αὐγούστου) 1903. Στό

λόγο του ὁ Πλεχάνοφ δήλωσε ὅτι ὅλες οἱ δημοκρατικές ἀρχές πρέπει νά ὑποταχθοῦν ἀποκλειστικά στό συμφέρον τῆς ἐπανάστασης, στό συμφέρον τῆς ἐργατικῆς τάξης, ὅτι χάρη τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπανάστασης ἡ σοσιαλδημοκρατία μπορεῖ νά περιορίσει προσωρινά τήν ἰσχύ αὐτῆς ἤ ἐκείνης τῆς δημοκρατικῆς ἀρχῆς, καί γιά τό συμφέρον τῆς ἐπανάστασης οἱ σοσιαλδημοκράτες μποροῦν ἀκόμη νά ἀποφανθοῦν καί ἐνάντια στό γενικό ἐκλογικό δικαίωμα (βλ. «Τό δεύτερο συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ. Πρακτικά», Μόσχα, ρωσ. ἔκδ., 1959, σελ. 181-182).

'Ο Λένιν ἀφιέρωσε στό ζήτημα γιά τή στάση τοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος ἀπέναντι στήν τρομοκρατία τό ἄρθρο «'Ο Πλεχάνοφ γιά τήν τρομοκρατία» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 184-186).—*188.*

83 Στίς «Θέσεις γιά τήν ἄμεση σύναψη χωριστῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 243-252) ὁ Λένιν ἐπεξεργάστηκε τά θέματα 20 καί 20 bis. 'Η φράση «Die Deutschen brauchen eine Niederlage» («Τούς γερμανούς τούς χρειάζεται ἧττα») ἀναλύθηκε λεπτομερειακά στή θέση 11.—*188.*

84 Στό ἄρθρο «Τό σχέδιό τους», πού δημοσιεύτηκε στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (6 τοῦ Γενάρη 1918) στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 223, ἀναφερόταν: «'Ο Λόυντ Τζώρτζ ἐκφράστηκε μέ τήν ἔννοια, ὅτι ἄς καθορίσει προκαταρκτικά ἡ Ρωσία τά μελλοντικά της σύνορα μέ τή Γερμανία καί τήν Αὐστροουγγαρία, καί μετά θά ἔλθει ἡ σειρά τῶν διαπραγματεύσεων γιά τή γενική εἰρήνη». Στή συνέχεια στό ἄρθρο ἀναφερόταν ὅτι οἱ ἐπίσημοι δημοσιολόγοι τῶν χωρῶν τῆς Συνεννόησης ἐκφράζονται ἐπίσης μέ τήν ἔννοια ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις γιά τήν εἰρήνη θά εἶναι γιά τούς συμμάχους πιό συμφέρον νά γίνουν χωρίς τή Ρωσία. 'Ο ἀρθρογράφος βγάζει τό συμπέρασμα ὅτι οἱ σύμμαχοι βολιδοσκοποῦν τήν κατάσταση γιά διαπραγματεύσεις εἰρήνης μέ τή Γερμανία, «ὅμως θεωροῦν πώς εἶναι πιό συμφέρον νά ἀφήσουν τή Γερμανία νά ξεκαθαρίσει προηγούμενα τούς λογαριασμούς της μέ τή Ρωσία. 'Η Γερμανία πρέπει... νά ἀνταμειφθεῖ σέ βάρος τῆς Ρωσίας».—*189.*

85 'Ο Β. Ι. Λένιν παραθέτει ἀπόσπασμα ἀπό τό ἔργο τοῦ Κ. Μάρξ καί τοῦ Φ. Ἔνγκελς «'Η ἁγία οἰκογένεια, ἤ κριτική τῆς κριτικῆς κριτικῆς. 'Ενάντια στόν Μπροῦνο Μπάουερ καί Σία» (βλ. Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Ἅπαντα, 2η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 2ος, σελ. 90).—*189.*

86 'Ο Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό ἄρθρο τοῦ Π. Κίεβσκι (Γ. Πιατακόφ) «Τό προλεταριάτο καί οἱ τράπεζες», πού δημοσιεύτηκε στίς 5 (18) τοῦ Δεκέμβρη 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 206.—*190.*

87 Βλ. τά γράμματα τοῦ Κ. Μάρξ πρός τόν Β. Λῆμπκνεχτ τῆς 6 τοῦ 'Απρίλη 1871 καί πρός τόν Λ. Κούγκελμαν τῆς 12 τοῦ 'Απρίλη 1871 (Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Διαλεχτά γράμματα, ρωσ. ἔκδ., 1953, σελ. 262-263).—*192.*

88 Κ. Μάρξ. Γράμμα πρός τόν Β. Μπράκκε τῆς 5 τοῦ Μάη 1875 (βλ. Κ.

Μάρξ καί Φ. Ένγκελς. Διαλεχτά γράμματα, ρωσ. ἔκδ., 1953, σελ. 299). —*202.*

89 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἀναφέρει ἐδῶ τά λόγια τοῦ Μεφιστοφελῆ ἀπό τήν τραγωδία τοῦ Ι. -Β. Γκαῖτε «Φάουστ» (βλ. Γκαῖτε. «Φάουστ». Μέρος 1. Σκηνή 4η. «Τό γραφεῖο τοῦ Φάουστ»). —*203.*

90 Τό *«Σχέδιο διατάγματος γιά τίς καταναλωτικές Κομμοῦνες»* πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἐπεξεργάστηκε λεπτομερῶς τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί στίς 19 τοῦ Γενάρη (1 τοῦ Φλεβάρη) 1918 δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ». Τό σχέδιο προκάλεσε τή λυσσαλέα ἀντίδραση τῶν ἀστῶν συνεταιριστῶν πού διεκδικοῦσαν τήν ἀνεξαρτησία τοῦ συνεταιρισμοῦ ἀπό τά ὄργανα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, θεωρώντας ἀναγκαῖο νά χρησιμοποιήσει τό μηχανισμό τῶν συνεταιρισμῶν γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐμπορίου καί τήν κατανομή τῶν προϊόντων ἀνάμεσα στόν πληθυσμό, ὑποχρεώθηκε νά κάνει ὁρισμένες ὑποχωρήσεις στούς συνεταιριστές. Ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων ἀνάμεσα στούς ἀντιπροσώπους τοῦ ΑΣΛΟ, τῶν συνεταιρισμῶν καί τῶν ἐπισιτιστικῶν ὀργανώσεων, πού ἔγιναν τό Μάρτη καί στίς ἀρχές τοῦ Ἀπρίλη 1918, ἦταν νά γίνει ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου διατάγματος, τό ὁποῖο συζητήθηκε στίς 9 καί 10 τοῦ Ἀπρίλη στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Μέ τίς συμπληρώσεις καί τίς τροποποιήσεις τοῦ Λένιν, τό σχέδιο ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Τά ἄρθρα 11, 12 καί 13 τοῦ διατάγματος γράφτηκαν ὁλοκληρωτικά ἀπό τόν Λένιν (βλ. «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. 2, ρωσ. ἔκδ., 1959, σελ. 86-91). Τό διάταγμα ἐπικυρώθηκε στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ στίς 11 τοῦ Ἀπρίλη. Μαζί μ'αὐτό ψηφίστηκε ἀπόφαση πού πρότεινε ἡ ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων, καί στήν ὁποία ἀναφερόταν ὅτι «τό διάταγμα γιά τούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς εἶναι μιά συμβιβαστική ἀπόφαση πού ἔχει οὐσιαστικές ἐλλείψεις», καί ὅτι ἡ ΠΚΕΕ «ψηφίζει τό διάταγμα γιά τούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, σάν μεταβατικό μέτρο» («Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 72 τῆς 12 τοῦ Ἀπρίλη 1918). Τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στίς 13 τοῦ Ἀπρίλη στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 71).

Ὁ Λένιν δίνει ἐκτίμηση τοῦ διατάγματος στό ἔργο του «Τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας» (βλ. Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 226-227). —*206.*

91 Ὁ Λένιν ἐννοεῖ τίς ὁδηγίες πού ἐπεξεργάστηκε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ γιά τά τοπικά Σοβιέτ σχετικά μέ τήν ὀργάνωση τοῦ Ἐπισιτιστικοῦ μηχανισμοῦ, τό σχέδιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ σχετικά μέ τό Ἐπιτροπάτο Ἐφοδιασμοῦ καί τόν κανονισμό τοῦ ΑΣΛΟ γιά τά περιφερειακά συμβούλια λαϊκῆς οἰκονομίας.

Ἐπειδή τά παλιά ἐπισιτιστικά ὄργανα σαμποτάριζαν τά διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (4 τοῦ Γενάρη 1918) ἔδοσε ὁδηγίες στά τοπικά Σοβιέτ νά στηριχθοῦν στίς δημιουργημένες δίπλα στά ἐπισιτιστικά ὄργανα

ὀργανώσεις τῶν ἀντιπροσώπων ἀπό τά κυβερνεῖα καί τίς στρατιές πού ἐφοδιάζονται μέ τρόφιμα («ἀντιπροσωπευτικές ἐπιτροπές»), νά πάρουν τήν ὑπόθεση τοῦ ἐπισιτισμοῦ στά χέρια τους καί νά ὀργανώσουν τό δικό τους ἐπισιτιστικό μηχανισμό. Ταυτόχρονα, στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Επισιτισμοῦ γινόταν ἡ ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου ἀναδιοργάνωσής του σέ «'Επιτροπάτο 'Εφοδιασμοῦ», στή διεύθυνση τοῦ ὁποίου θά ἔπρεπε νά περάσουν ὁ ἐφοδιασμός τοῦ πληθυσμοῦ ὄχι μόνο μέ τρόφιμα, ἀλλά καί μέ ὅλα τά ἐμπορεύματα, ἐνῶ ταυτόχρονα τό ἰδιωτικό ἐμπόριο θά ἔπρεπε νά ἐλαττωθεῖ σημαντικά. Τά τοπικά ὄργανα τοῦ 'Επιτροπάτου 'Εφοδιασμοῦ, σύμφωνα μέ τό σχέδιο αὐτό, θά ἔπρεπε νά μετατραποῦν σέ Τμήματα ἐφοδιασμοῦ τῶν Σοβιέτ («Διευθύνσεις ἐφοδιασμοῦ»).

Τό ΑΣΛΟ στή συνεδρίαση τῆς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (5 τοῦ Γενάρη 1918) μέ σκοπό τήν ὀργάνωση καί τή ρύθμιση τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς κάθε βιομηχανικῆς περιοχῆς ψήφισε τόν «Κανονισμό γιά τά περιφερειακά (περιοχικά) καί τά τοπικά Συμβούλια λαϊκῆς οἰκονομίας», τά ὁποῖα κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ ΑΣΛΟ θά ἔπρεπε νά ὀργανώνουν καί νά ρυθμίζουν τήν παραγωγή κατά τόπους.—*206.*

92 Πρόκειται γιά τή δήλωση τοῦ Σ. Α. Λοζόβσκι, γραμματέα τότε τοῦ ΠΚΣΣ, στήν μπολσεβίκικη ὁμάδα τῆς ΚΕΕ. 'Η δήλωση δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Νόβαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 172 τῆς 4 (17) τοῦ Νοέμβρη 1917. Τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 ὁ Σ. Α. Λοζόβσκι διαγράφηκε ἀπό τίς γραμμές τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Ἔγινε ξανά δεκτός στίς γραμμές τοῦ ΚΚΡ (μπ) τό Δεκέμβρη τοῦ 1919.—*213.*

93 'Ο Λένιν ἐννοεῖ τά ἄρθρα τοῦ Σ. Α. Λοζόβσκι «Σχετικά μέ τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν συνδικάτων», «Τά συνδικάτα καί ἡ Σοβιετική ἐξουσία», πού δημοσιεύτηκαν στό περιοδικό «Προφεσσιονάλνι Βέστνικ», τεύχ. 7 καί 8 τοῦ 1917.

«Προφεσσιονάλνι Βέστνικ»—περιοδικό, ὄργανο τοῦ Πανρωσικοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῶν συνδικάτων· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό Σεπτέμβρη τοῦ 1917 ὥς τό Μάρτη τοῦ 1919.—*214.*

94 Τό ξεπροβόδισμα τῶν πρώτων μονάδων τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοῦ, πού κατευθύνονταν ἀπό τήν Πετρούπολη στό μέτωπο, ἔγινε τήν 1 (14) τοῦ Γενάρη 1918 στό ἱπποδρόμιο Μιχαηλόβσκι. Κατά τήν ἐπιστροφή τοῦ Β. Ι. Λένιν στό Σμόλνι τοῦ ἔγινε ἀπόπειρα δολοφονίας. 'Η σφαίρα τρύπησε τό τζάμι τοῦ αὐτοκινήτου καί πέρασε πάνω ἀπό τό κεφάλι τοῦ Λένιν. 'Ο ἐλβετός κομμουνιστής Φρίτς Πλάττεν, πού συνόδευε τόν Λένιν, τραυματίστηκε ἐλαφρά.—*216.*

95 Τό σχέδιο αὐτό ὑποβλήθηκε ἀπό τόν Λένιν καί ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στίς 2 (15) τοῦ Γενάρη 1918 κατά τή συζήτηση τῆς ἐπερώτησης τοῦ Α. Γκ. Σλιάπνικοφ γιά τό ὅριο πληρωμῆς τῶν ἀνώτατων διευθυντικῶν στελεχῶν τῶν ἐργοστασίων.—*218.*

96 'Ο Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τῆς 18 τοῦ Νοέμβρη (1 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 «Γιά τό ποσό

τῆς ἀμοιβῆς τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων, τῶν ἀνώτατων ὑπαλλήλων καί τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 105).—*218*.

97 Τό σχέδιο τῆς *«Διακήρυξης τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ»* εἶχε ὑποβληθεῖ στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ στίς 3 (16) τοῦ Γενάρη 1918. Τό σχέδιο ψηφίστηκε σάν βάση μέ πλειοψηφία, μέ δυό ψήφους κατά καί μιά ψῆφο λευκή καί παραδόθηκε γιά τελική διόρθωση στή συντονιστική ἐπιτροπή. Ἡ «Διακήρυξη» πού ψήφισε ἡ ΠΚΕΕ στίς 4 (17) τοῦ Γενάρη δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ». Στίς 5 (18) τοῦ Γενάρη, ἐξονόματος τῆς ΠΚΕΕ, ἡ «Διακήρυξη» ἀνακοινώθηκε ἀπό τόν Γ. Μ. Σβερντλόφ στήν πρώτη συνεδρίαση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης καί προτάθηκε γιά ἐπικύρωση. Ἡ πρόταση γιά νά συζητηθεῖ ἡ «Διακήρυξη» ἀπορίφθηκε ἀπό τήν πλειοψηφία τῆς ἀντεπαναστατικῆς μερίδας τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. Στίς 12 (25) τοῦ Γενάρη ἡ «Διακήρυξη» ἐπικυρώθηκε ἀπό τό ΙΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί ἀργότερα πάρθηκε σάν βάση τοῦ Σοβιετικοῦ συντάγματος.

Στό 2ο μέρος τοῦ λενινιστικοῦ χειρόγραφου τῆς «Διακήρυξης» ὑπάρχουν διορθώσεις τοῦ Ι. Β. Στάλιν· ἡ παράγραφος πού ἀρχίζει μέ τίς λέξεις: «Ἀπό ἄποψη οὐσίας ἡ Συντακτική Συνέλευση θεωρεῖ», γράφτηκε ἀπό τόν Ν. Ι. Μπουχάριν καί θεωρήθηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν.—*221*.

98 Στίς 6 (19) τοῦ Δεκέμβρη 1917 ἡ Φιλλανδική βουλή ψήφισε διακήρυξη γιά τήν ἀνακήρυξη τῆς Φιλλανδίας σέ ἀνεξάρτητο κράτος. Σύμφωνα μέ τήν ἐθνική πολιτική τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους, στίς 18 (31) τοῦ Δεκέμβρη 1917, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ψήφισε διάταγμα γιά τήν κρατική ἀνεξαρτησία τῆς Φιλλανδίας. Στή διάρκεια τῆς συνεδρίασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὁ Β. Ι. Λένιν ἐπέδοσε προσωπικά τό κείμενο τοῦ διατάγματος στόν πρωθυπουργό τῆς Φιλλανδίας Π.-Ε. Σβίνχουβουντ, πού ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς φιλλανδικῆς κυβερνητικῆς ἀντιπροσωπείας. Στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (4 τοῦ Γενάρη 1918) τό διάταγμα γιά τήν ἀνεξαρτησία τῆς Φιλλανδίας ἐπικυρώθηκε ἀπό τήν ΠΚΕΕ.

Στίς 19 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (1 τοῦ Γενάρη 1918), μέ βάση τό σύμφωνο πού ἔκλεισε ἡ Ρωσία μέ τή Γερμανία, τήν Αὐστροουγγαρία, τήν Τουρκία καί τή Βουλγαρία στό Μπρέστ στίς 2 (15) τοῦ Δεκέμβρη, ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἔκανε πρόταση στήν Περσική κυβέρνηση γιά τήν ἐκπόνηση κοινοῦ σχεδίου ἀποχώρησης τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων ἀπό τήν Περσία.

Στίς 29 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (11 τοῦ Γενάρη 1918) τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ψήφισε τό «Διάταγμα γιά τήν «Τουρκική Ἀρμενία»». Τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (13 τοῦ Γενάρη 1918) στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 227.—*222*.

99 Μετά τήν ἄρνηση τῆς ἀντεπαναστατικῆς πλειοψηφίας τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης νά συζητήσει τή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ», ἡ ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ἀπαίτησε τή διακοπή τῆς συνεδρίασης γιά

νά γίνουν συσκέψεις κατά ὁμάδες. Στή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας ἐκφώνησε σύντομο λόγο ὁ Β. Ι. Λένιν (δέν διαφυλάχτηκαν οὔτε πρακτικά τῶν πρακτικογράφων, οὔτε τά στενογραφημένα πρακτικά αὐτῆς τῆς ὁμιλίας). Ὁ Λένιν πρότεινε νά ἀνακοινωθεῖ στή συνεδρίαση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἡ διακήρυξη τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων, πού ἔγραψε ὁ ἴδιος, καί νά ἐγκαταλείψουν τή Συντακτική Συνέλευση. Ἡ πρόταση αὐτή ψηφίστηκε ἀπό τήν ὁμάδα.

Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι πού εἶχαν ταλαντεύσεις σχετικά μέ τό ζήτημα γιά τή στάση ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση, μετά τήν ἀποχώρηση τῶν μπολσεβίκων ἔκαναν πρόταση νά γίνει ἀμέσως ψηφοφορία γιά τό ζήτημα τῆς στάσης ἀπέναντι στήν πολιτική εἰρήνης πού ἐφαρμόζει ἡ Σοβιετική ἐξουσία. Ὅταν ἡ δεξιά μερίδα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἀπόριψε τήν πρόταση αὐτή, οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ἐγκατάλειψαν ἐπίσης τήν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων.

Σέ λίγο, μετά τήν ἀποχώρηση τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Ναυτικῶν Π. Ε. Ντιμπένκο, στόν ὁποῖο εἶχε ἀνατεθεῖ ἡ φρούρηση τῶν ἀνακτόρων τῆς Ταυρίδας, ἔδοσε διαταγή στή φρουρά νά ἀπαγορεύσει τή συνεδρίαση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. Ὅταν τό ἔμαθε αὐτό ὁ Λένιν, ἔδοσε τήν παρακάτω ἐντολή: «Δίνεται ἡ ἐντολή στούς συντρόφους στρατιῶτες καί ναῦτες πού βρίσκονται στήν ὑπηρεσία τῆς φρουρᾶς στά τείχη τῶν ἀνακτόρων τῆς Ταυρίδας, νά μήν ἐπιτρέψουν καμιά βιαιοπραγία σέ βάρος τῆς ἀντεπαναστατικῆς μερίδας τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης καί, ἀφήνοντας νά βγαίνουν ἐλεύθερα ὅλοι ἀπό τά ἀνάκτορα τῆς Ταυρίδας, νά μήν ἀφήσουν κανένα νά μπεῖ χωρίς εἰδική διαταγή. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII, ρωσ. ἔκδ., σελ. 46).

Ἡ Συντακτική Συνέλευση διέκοψε τή συνεδρίαση στίς 4 καί 40΄τή νύχτα τῆς 5 πρός 6 (τῆς 18 πρός 19) τοῦ Γενάρη 1918.—*227.*

100 Τό ζήτημα τῆς διάλυσης τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 6 (19) τοῦ Γενάρη 1918. Τό βασικό περιεχόμενο τοῦ διατάγματος γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης καθορίστηκε σέ γενικές γραμμές ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στό ἀρχικό προσχέδιο τῶν θέσεων διατάγματος (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII, σελ. 48). Πρίν τή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ὁ Λένιν ἀνάπτυξε τό προσχέδιο αὐτό στίς θέσεις διατάγματος (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 232-235), πού διαβάστηκαν καί ἐγκρίθηκαν κατ'ἄρθρο. Σχετικά μέ τό ἄρθρο 2, πού γράφτηκε στά πρακτικά τοῦ ΣΛΕ ἔτσι: «Ἡ ἀποχώρηση ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων καί τῆς ὁμάδας τῶν ἀριστερῶν σοσιαλεπαναστατῶν», ψηφίστηκε ἡ ἀπόφαση: «ψηφίζεται μέ τήν ὑπόδειξη ὅτι ἀποχώρησε καί μιά μερίδα τῆς ὁμάδας τῶν μουσουλμάνων»· σχετικά μέ τά ὑπόλοιπα ἄρθρα: «ψηφίζεται» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII, ρωσ. ἔκδ., σελ. 50).

Τή νύχτα τῆς 6 πρός 7 (τῆς 19 πρός 20) τοῦ Γενάρη ἔγινε συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, στήν ὁποία μέ πλειοψηφία, μέ δυό ψήφους κατά καί 5 λευκά ψηφίστηκε τό διάταγμα γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

'Ο Λένιν ἐκφώνησε λόγο σχετικά μέ τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 238-242). Σάν βάση τοῦ διατάγματος, πού ψήφισε ἡ ΠΚΕΕ, πάρθηκε τό σχέδιο τοῦ Λένιν.

Τό διάταγμα γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης στίς 7 (20) τοῦ Γενάρη 1918 δημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» καί «'Ιζβέστιγια τῆς ΚΕΕ».—*232.*

101 Οἱ «*Θέσεις γιά τήν ἄμεση σύναψη χωριστῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις*» διαβάστηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στίς 8 (21) τοῦ Γενάρη 1918 στή σύσκεψη μελῶν τῆς ΚΕ μαζί μέ κομματικά στελέχη. Συνολικά στή σύσκεψη πῆραν μέρος 63 ἄτομα. Τά πρακτικά τῆς σύσκεψης δέν διασώθηκαν. Διασώθηκαν μόνο σύντομες σημειώσεις τῶν ὁμιλιῶν τοῦ 'Οσίνσκι ('Ομπολένσκι), τοῦ Τρότσκι, τοῦ Λόμοφ ('Οππόκοφ), τοῦ Κάμενεφ κ.ἄ., τίς ὁποῖες κρατοῦσε ὁ Λένιν.

Τό τέλος τῆς 21ης θέσης (ἀπό τίς λέξεις «Κανένας ὅμως μαρξιστής») ὁ Λένιν τό ἀνάπτυξε στή σύσκεψη προφορικά. Στά χειρόγραφα τῶν θέσεων ὁ Λένιν σημείωσε τό μέρος αὐτό μέ τρεῖς κάθετες γραμμές καί ἔγραψε στό περιθώριο: «Στήν ἀντιγραφέα: σᾶς παρακαλῶ, καί κατά τήν ἀντιγραφή νά βάλετε αὐτές τίς τρεῖς κάθετες γραμμές».

'Από τήν ὁμιλία τοῦ Λένιν στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ, στίς 11 (24) τοῦ Γενάρη, ἔγινε γνωστό ὅτι ὑπέρ τῶν λενινιστικῶν θέσεων ψήφισαν 15 μέλη τῆς σύσκεψης, 32 ὑποστήριξαν τή θέση τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» καί 16 τή θέση τοῦ Τρότσκι.

Οἱ θέσεις δημοσιεύτηκαν μόνο στίς 24 τοῦ Φλεβάρη, ὅταν ἡ πλειοψηφία τῆς ΚΕ πέρασε μέ τό μέρος τῆς λενινιστικῆς θέσης γιά τό ζήτημα τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης.—*243.*

102 Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ στίς 11 (24) τοῦ Γενάρη 1918, μετά τήν ὁμιλία τοῦ Λένιν, συζητήθηκε τό ζήτημα τοῦ πολέμου καί τῆς εἰρήνης. 'Ενάντια στόν Λένιν τάχθηκαν οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» καί ὁ Τρότσκι. Μιά μερίδα τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν»—οἱ Μπουχάριν, Οὐρίτσκι, Λόμοφ ('Οππόκοφ)—ὑποστήριξε τήν πρόταση τοῦ Τρότσκι —«οὔτε εἰρήνη, οὔτε πόλεμος». 'Υπέρ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης τάχθηκαν οἱ Στάλιν, Σεργκέγεφ ('Αρτιόμ), Σοκόλνικοφ. Οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» ἐπειδή δέν ἔλπιζαν νά ἔχει ἐπιτυχία τό σύνθημα γιά ἄμεσο ἐπαναστατικό πόλεμο (ὑπέρ τοῦ συνθήματος αὐτοῦ ψήφισαν μόνο δυό ἄτομα), κατά τήν ψηφοφορία ἔδοσαν ἀριθμητική ὑπεροχή στήν πρόταση τοῦ Τρότσκι, πού πῆρε 9 ψήφους ὑπέρ καί 7 κατά. 'Ο Λένιν, ἐλπίζοντας νά ξεπεράσει τήν ἀντίδραση γιά τό κλείσιμο τῆς εἰρήνης μέσα στήν ΚΕ καί νά πετύχει τή μεταστροφή τῶν διαθέσεων τῆς μερίδας ἐκείνης τῶν μαζῶν, ἡ ὁποία ἦταν ὑπέρ τῶν ὀπαδῶν τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου, ἔκανε πρόταση νά παραταθοῦν οἱ διαπραγματεύσεις μέ κάθε τρόπο, πού ψηφίστηκε μέ 12 ψήφους ὑπέρ καί 1 κατά. —*255.*

103 'Ο Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του, ὅπως φαίνεται, τό ἄρθρο πού δημοσιεύτηκε χωρίς ὑπογραφή στήν ἐφημερίδα «Νόβαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 7 τῆς 11 (24) τοῦ Γενάρη 1918 μέ τόν τίτλο «Οἱ μπολσεβίκοι καί ἡ γερμανική σοσιαλδημοκρατία». Στήν ἐφημερίδα γινόταν ὑπόδειξη ὅτι τό ἄρθρο

αὐτό ἀνήκει σέ διακεκριμένο ἐκπρόσωπο τοῦ ἀνεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας.—*256.*

104 ῾Ο Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τά παρακάτω λόγια τῆς ὁμιλίας τοῦ Ι. Β. Στάλιν ἀπό τά πρακτικά: «῾Ο σύντρ. Στάλιν θεωρεῖ ὅτι, ἄν ἀποδεχτοῦμε τό σύνθημα τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου, παίζουμε τό παιχνίδι τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. ῾Η θέση τοῦ σύντρ. Τρότσκι δέν εἶναι θέση. ᾿Επαναστατικό κίνημα στή Δύση δέν ὑπάρχει, δέν ὑπάρχουν γεγονότα, ἀλλά ὑπάρχει μόνο ἡ δυνατότητα, ἀλλά ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά ὑπολογίζουμε στή δυνατότητα. Ἄν οἱ γερμανοί ἀρχίσουν τήν ἐπίθεση, τότε θά δυναμώσει ἡ ἀντεπανάσταση σέ μᾶς».

᾿Από τήν ὁμιλία τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ ὁ Λένιν ἔχει ὑπόψη του τά παρακάτω λόγια: «...ἀσφαλῶς, βρισκόμαστε μπροστά σέ μιά σοβαρή ἐγχείριση, γιατί μέ τήν εἰρήνη θά δυναμώσουμε τό σωβινισμό στή Γερμανία, καί γιά ἕνα ὁρισμένο διάστημα ἀδυνατίζουμε τό κίνημα παντοῦ στή Δύση. ᾿Ενῶ, παραπέρα ξανοίγεται ἄλλη προοπτική—ἡ κατάρευση τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας» («Πρακτικά τῆς Κεντρικῆς ᾿Επιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918», Μόσχα, ρωσ. ἔκδ., 1958, σελ. 171-172).—*257.*

105 Τό *Τρίτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν* συνῆλθε στίς 10-18 (23-31) τοῦ Γενάρη 1918 στήν Πετρούπολη.

Στό συνέδριο ἐκπροσωπήθηκαν 317 Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν καί 110 ᾿Επιτροπές στρατιῶν, σωμάτων καί μεραρχιῶν. Στήν ἀρχή τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου παρευρίσκονταν 707 ἀντιπρόσωποι, ἀπό τούς ὁποίους 441 μπολσεβίκοι. Στίς 13 (26) τοῦ Γενάρη στό συνέδριο πῆραν μέρος καί αὐτοί πού πῆραν μέρος στό III Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. ᾿Εκτός ἀπ᾿αὐτό, ὁ ἀριθμός τῶν ἀντιπροσώπων συμπληρωνόταν μ᾿αὐτούς πού καθυστέρησαν στό ἄνοιγμα τοῦ συνεδρίου. Στήν τελική συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου παρευρίσκονταν 1587 ἀντιπρόσωποι.

Στό Προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου ἐκλέχτηκαν 10 μπολσεβίκοι, 3 ἀριστεροί ἐσέροι καί ἕνας ἀντιπρόσωπος ἀπό τίς ἄλλες ὁμάδες (τῶν δεξιῶν ἐσέρων, τῶν μενσεβίκων κ.ἄ.). Χαιρέτησαν τό συνέδριο οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἑλβετικῆς, τῆς ρουμανικῆς, τῆς σουηδικῆς καί τῆς νορβηγικῆς σοσιαλδημοκρατίας, τοῦ Βρεττανικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος, τῶν ἐργατῶν-σοσιαλιστῶν τῆς ᾿Αμερικῆς. Χαιρέτησαν τό συνέδριο ἐπίσης ὁ ἀμερικανός σοσιαλιστής συγγραφέας Τζών Ρίντ, ὁ ναύτης ᾿Ανατόλι Ζελεζνιακόφ (ἐξονόματος τῶν ἐπαναστατικῶν τμημάτων τῆς Πετρούπολης) κ.ἄ.

Τό συνέδριο συζήτησε τήν ἔκθεση τοῦ Γ. Μ. Σβερντλόφ γιά τή δράση τῆς ΠΚΕΕ. ῾Ο Β. Ι. Λένιν ἔκανε στό συνέδριο ἔκθεση γιά τή δράση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων. Κατά τή συζήτηση τῶν ἐκθέσεων τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, οἱ μενσεβίκοι, οἱ δεξιοί ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι-διεθνιστές, τάχθηκαν ἐνάντια στήν ἐσωτερική καί ἐξωτερική πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Στήν κριτική τῶν θέσεών τους ὁ Λένιν ἀφιέρωσε τό κλείσιμο

στήν εἰσήγηση γιά τή δράση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Τό συνέδριο ἐπικύρωσε τή λενινιστική «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ», ἡ ὁποία στή συνέχεια ἀποτέλεσε τή βάση τοῦ Συντάγματος τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους. Ἡ ἀπόφαση πού ψήφισε τό συνέδριο ἐνέκρινε ὁλοκληρωτικά τήν πολιτική τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί ἔκφραζε πρός αὐτές ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη.

Τό συνέδριο ἐνέκρινε ἐπίσης τήν πολιτική τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς εἰρήνης, καί τοῦ παραχώρησε στό ζήτημα αὐτό τήν πιό πλατιά ἐξουσιοδότηση.

Τό συνέδριο ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτρόπου Ἐθνοτήτων Ι. Β. Στάλιν γιά τίς βάσεις τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ συστήματος τῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν καί γιά τήν ἐθνική πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί πῆρε ἀπόφαση ὅτι ἡ Ρωσική σοσιαλιστική δημοκρατία ἱδρύεται στή βάση τῆς ἐθελοντικῆς ἕνωσης τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας, σάν ὁμοσπονδία τῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν. Τό συνέδριο ἐνέκρινε τήν πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας πάνω στό ἐθνικό ζήτημα.

Σημαντικό γεγονός στίς ἐργασίες τοῦ συνεδρίου ἦταν ἡ ἄφιξη στό συνέδριο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ΙΙΙ Πανρωσικοῦ ἀγροτικοῦ συνεδρίου, καί ὕστερα ἀπ᾽αὐτό τό συνέδριο συνέχισε τίς ἐργασίες του σάν ἑνωμένο συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Τό συνέδριο ἐπικύρωσε τίς βασικές θέσεις τοῦ Νόμου γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς, πού ἡ ἐπεξεργασία του ἔγινε μέ βάση τό Διάταγμα γιά τή γῆ.

Στήν ΠΚΕΕ πού ἐκλέχτηκε στό συνέδριο μπῆκαν 160 μπολσεβίκοι, 125 ἀριστεροί ἐσέροι, 2 σοσιαλδημοκράτες διεθνιστές, 3 ἀναρχικοί-κομμουνιστές, 7 ἐσέροι-μαξιμαλιστές, 7 δεξιοί ἐσέροι καί 2 μενσεβίκοι.

Πρίν τό κλείσιμο τοῦ συνεδρίου ὁ Λένιν ἐκφώνησε τόν τελικό λόγο. «Τό συνέδριο, τόνισε ὁ Λένιν, ἐγκαινίασε μιά νέα ἐποχή στήν παγκόσμια ἱστορία» καί ἀφοῦ κατοχύρωσε τήν ὀργάνωση τῆς νέας κρατικῆς ἐξουσίας, πού δημιουργήθηκε ἀπό τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση, «χάραξε τά ὁρόσημα τῆς μελλοντικῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης γιά ὅλο τόν κόσμο, γιά τούς ἐργαζόμενους ὅλων τῶν χωρῶν» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 286). — *259.*

106 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐννοεῖ τίς διαπραγματεύσεις τοῦ Πανρωσικοῦ συνδικάτου τῶν ἐργατῶν βυρσοδεψείων μέ τούς ἐπιχειρηματίες. Τό συνδικάτο τῶν βυρσοδεψῶν ἀπαιτοῦσε νά μποῦν περισσότεροι ἀντιπρόσωποι τῶν ἐργατῶν στή Γενική Ἐπιτροπή γιά τά ζητήματα βυρσοδεψίας καί νά ἀναδιοργανωθεῖ ἡ Ἐπιτροπή αὐτή πάνω σέ δημοκρατικές ἀρχές. Στίς ἀρχές τοῦ 1918, σάν ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων αὐτῶν ἡ Γενική Ἐπιτροπή καί οἱ ἀχτιδικές ἐπιτροπές γιά τά ζητήματα τῆς βυρσοδεψίας ἀναδιοργανώθηκαν καί τά δυό τρίτα τῶν ψήφων σ᾽αὐτές τίς πῆραν οἱ ἐργάτες. Στίς 6 τοῦ Ἀπρίλη 1918, σέ ὅλα τά Σοβιέτ στάλθηκε τηλεγράφημα μέ τήν ὑπογραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν, γιά τήν ἀνάγκη ἐκδημοκρατισμοῦ τῶν τοπικῶν ὀργάνων τῆς Γενικῆς Ἐπιτροπῆς καί αὐστηρῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐντολῆς τῆς Γενικῆς Ἐπιτροπῆς καί

τῶν ἀχτιδικῶν ἐπιτροπῶν γιά τά ζητήματα τῆς βυρσοδεψίας (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI, σελ. 125-126).—*277.*

107 Κ. Μάρξ. Γράμμα πρός τόν Φ. Ἔνγκελς τῆς 12 τοῦ Φλεβάρη 1870 (βλ. Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Ἅπαντα, τόμ. XXIV, ρωσ. ἔκδ., 1931, σελ. 291).—*278.*

108 Ὁ Λένιν ἐννοεῖ τίς ἀντιπολεμικές ἐκδηλώσεις τῶν ἰταλῶν ἐργατῶν στό Τουρίνο τόν Αὔγουστο τοῦ 1907, πού κήρυξαν γενική ἀπεργία, καί τίς ἀπεργίες τῶν ἐργατῶν τῆς Αὐστρίας τό Γενάρη τοῦ 1918, σέ σχέση μέ τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ. Οἱ ἀπεργίες στήν Αὐστρία ἔγιναν μέ τό σύνθημα τῆς σύναψης γενικῆς εἰρήνης καί τῆς βελτίωσης τῆς ἐπισιτιστικῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν.—*279.*

109 Τό ζήτημα τῆς ἐξάλειψης ἀπό τή σοβιετική νομοθεσία τῶν προσφυγῶν στή Συντακτική Συνέλευση ὑποβλήθηκε γιά ἐπικύρωση στό III συνέδριο τῶν Σοβιέτ, στό ὁποῖο καί ψηφίστηκε ἡ ἀπόφαση πού διατυπώθηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στήν τελευταία παράγραφο τοῦ σχεδίου.

Οἱ δύο πρῶτες παράγραφοι καί ἡ ἀρχή τῆς τρίτης παραγράφου στό χειρόγραφο εἶναι σβησμένες.—*285.*

110 Πρόκειται γιά τήν «Ἔκκληση τῆς ἐπαναστατικῆς κυβέρνησης τῆς Φιλλανδίας πρός τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας», πού δημοσιεύτηκε στίς 17 (30) τοῦ Γενάρη 1918 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 13 (ἀπογευματινή ἔκδοση).

Ἡ ἐπανάσταση στή Φιλλανδία ἄρχισε στά μέσα τοῦ Γενάρη 1918 στίς νότιες βιομηχανικές περιοχές τῆς χώρας. Στίς 15 (28) τοῦ Γενάρη ἡ φιλλανδική κόκκινη φρουρά κατέλαβε τήν πρωτεύουσα τῆς Φιλλανδίας —Ἔλσινγκφορς· ἡ ἀστική ἀντιδραστική κυβέρνηση τοῦ Σβίνχουβουντ ἀνατράπηκε. Στίς 16 (29) τοῦ Γενάρη δημιουργήθηκε ἡ ἐπαναστατική κυβέρνηση τῆς Φιλλανδίας—τό Συμβούλιο τῶν πληρεξουσίων τοῦ Λαοῦ. Στίς πόλεις καί στίς ἀγροτικές περιοχές τῆς νότιας Φιλλανδίας ἡ ἐξουσία πέρασε στά χέρια τῶν ἐργατῶν. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Σβίνχουβουντ, ἀφοῦ ἑδραιώθηκε στή βόρεια περιοχή τῆς χώρας, ἀπευθύνθηκε γιά βοήθεια πρός τή γερμανική κυβέρνηση τοῦ Κάιζερ. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐπέμβασης τῶν γερμανικῶν ἔνοπλων δυνάμεων ἦταν ἡ καταστολή τό Μάη τοῦ 1918 μετά ἀπό σκληρό ἐμφύλιο πόλεμο τῆς ἐπανάστασης στή Φιλλανδία.—*288.*

111 Ὁ Λένιν ἐννοεῖ τό *«Βασικό νόμο γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς»*, πού ὑποβλήθηκε γιά ἐπικύρωση στό III Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Τό σχέδιο τοῦ νόμου καταρτίστηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή τοῦ III συνεδρίου τῶν Σοβιέτ μέ τή συμμετοχή τοῦ Λένιν. Στίς 18 (31) τοῦ Γενάρη 1918 ὁ «Βασικός νόμος γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς» (I μέρος—«Γενικές θέσεις») ἐπικυρώθηκε ἀπό τό III Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Ἡ παραπέρα λεπτομερής ἐπεξεργασία τοῦ νόμου ἔγινε στίς κοινές συνεδριάσεις τοῦ συνεδρίου τῶν Ἐπιτροπῶν γῆς καί τῆς ἀγροτικῆς ὁμάδας τοῦ III συνεδρίου τῶν Σοβιέτ. Τό τελικό κείμενο τοῦ νόμου ἐπικυρώθηκε στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ στίς 27 τοῦ Γενάρη (9 τοῦ

Φλεβάρη) καί δημοσιεύτηκε στίς 15 καί 16 τοῦ Φλεβάρη στήν ἐφημερίδα «Σολντάτσκαγια Πράβντα», άρ. φύλ. 25 καί 26.—*288.*

112 Τό *Έκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν σιδηροδρομικῶν* ἔγινε στίς 5-30 τοῦ Γενάρη (18 τοῦ Γενάρη-12 τοῦ Φλεβάρη) 1918 στήν Πετρούπολη. Τό συνέδριο ὀργανώθηκε ἀπό τήν ἀριστερή μερίδα τοῦ ΙΙ ἔκτακτου συνεδρίου τῶν σιδηροδρομικῶν πού εἶχε συγκαλέσει ἡ Βίκζελ στίς 19 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (1 τοῦ Γενάρη 1918) καί ἀποχώρησε ἀπ'αὐτό, ὅταν ἡ δεξιά μερίδα (δεξιοί ἐσέροι, μενσεβίκοι κ.ἄ.) μέ πλειοψηφία 12 ψήφων ψήφισε τήν ἀπόφαση ὅτι ὅλη ἡ ἐξουσία στή χώρα πρέπει νά ἀνήκει στή Συντακτική Συνέλευση.

Στήν ἀπόφαση πού ψήφισε τό Έκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν σιδηροδρομικῶν τονιζόταν ὅτι τό συνέδριο τάσσεται ὁλοκληρωτικά στό πλευρό τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τό συνέδριο ἐπεξεργάστηκε νέο μισθολόγιο γιά τούς ἐργάτες καί τούς ὑπαλλήλους τῶν σιδηροδρόμων, ψήφισε κανονισμούς γιά τή διεύθυνση τῶν σιδηροδρόμων, γιά τή λαϊκή πολιτοφυλακή τῶν σιδηροδρόμων, ἄκουσε εἰσήγηση γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν ἰδιωτικῶν σιδηροδρόμων κ.ἄ. Τό συνέδριο ἐξέλεξε καινούργια Πανρωσική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν σιδηροδρομικῶν (τό Βικζεντόρ).—*292.*

113 Ἡ διαταγή νά συλληφθοῦν τά μέλη τοῦ συνεδρίου τῶν κοζάκων τοῦ μετώπου στή στανίτσα* Κάμενσκαγια εἶχε δοθεῖ ἀπό τόν Καλέντιν, ὅμως αὐτή καθυστέρησε γιατί ἡ Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή, πού δημιουργήθηκε στό συνέδριο, πῆρε τήν ἐξουσία στή στανίτσα Κάμενσκαγια στά χέρια της. Γιά τό γεγονός αὐτό μίλησε στό ΙΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ συνεδρίου, πού πῆρε μέρος στά γεγονότα τῆς στανίτσας Κάμενσκαγια.—*296.*

114 Τό *Προκοινοβούλιο (Πανρωσικό δημοκρατικό συμβούλιο)* ἐκλέχτηκε ἀπό τή σύνθεση τῆς Πανρωσικῆς δημοκρατικῆς σύσκεψης, πού συγκάλεσε ἡ μενσεβικο-εσέρικη ΚΕΕ τῶν Σοβιέτ στίς 14-22 τοῦ Σεπτέμβρη (27 τοῦ Σεπτέμβρη-5 τοῦ Ὀχτώβρη) 1917.

Στήν πρώτη ἤδη συνεδρίαση τοῦ Προκοινοβουλίου (23 τοῦ Σεπτέμβρη) ἐγκρίθηκε ἡ συμφωνία τῶν ἐσέρων καί μενσεβίκων μέ τούς καντέτους γιά τή δημιουργία νέου κυβερνητικοῦ συνασπισμοῦ. Ἡ νέα Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ ἐνέκρινε νόμο, σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο τό Προκοινοβούλιο πῆρε τήν ὀνομασία «Προσωρινό συμβούλιο τῆς Ρωσικῆς δημοκρατίας» καί ἔπρεπε νά εἶναι μόνο ἕνα συμβουλευτικό ὄργανο τῆς κυβέρνησης. Ἡ σύνθεσή του συμπληρώθηκε ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν ἀστικοτσιφλικάδικων ὀργανώσεων καί ἱδρυμάτων (τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων κ.ἄ.). Αὐτό ἦταν μιά ἀπόπειρα νά δημιουργηθοῦν κοινοβουλευτικές αὐταπάτες στό λαό, νά ἐμποδιστεῖ ἡ ἀνάπτυξη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Ὁ Λένιν ἀπαίτησε κατηγορηματικά νά βγοῦν οἱ μπολσεβίκοι ἀπ'τό Προκοινοβούλιο καί ὑπογράμμισε ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά συγκεντρωθοῦν ὅλες οἱ δυνάμεις στήν

---

* στανίτσα—κοζάκικο κεφαλοχώρι. *Σημ. μετ.*

προετοιμασία τῆς ἐξέγερσης. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος συζήτησε τήν πρόταση τοῦ Λένιν καί πῆρε ἀπόφαση νά ἀποχωρήσουν οἱ μπολσεβίκοι ἀπό τό Προκοινοβούλιο, ἀφοῦ ὑπερνίκησε τήν ἀντίσταση τῶν Κάμενεφ, Ρίκοφ καί τῶν ἄλλων συνθηκολόγων πού ὑποστήριζαν τή συμμετοχή στό Προκοινοβούλιο. Στίς 7 (20) τοῦ Ὀχτώβρη, τήν πρώτη μέρα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Προκοινοβουλίου, οἱ μπολσεβίκοι, ἀφοῦ ἀνακοίνωσαν τή διακήρυξή τους, ἀποχώρησαν ἀπ' αὐτό.—*298.*

115 Πρόκειται γιά τό διάταγμα τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Συγκοινωνιῶν Μ. Τ. Ἐλιζάροφ τῆς 2 (15) τοῦ Γενάρη 1918 σχετικά μέ τίς νόρμες μισθοδοσίας τῶν σιδηροδρομικῶν, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο ἡ δουλιά τῶν ἐργατῶν μέ ἀνώτερη εἰδίκευση καί τῶν μηχανικῶν ἀμειβόταν σχεδόν ὅπως καί ἡ δουλιά τῶν ἀνειδίκευτων ἐργατῶν. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀκύρωσε τό διάταγμα αὐτό στίς 7 (20) τοῦ Γενάρη καί πρότεινε ὅπως καί στό ἑξῆς, μέχρι τό Ἔκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν σιδηροδρομικῶν, οἱ πληρωμές νά γίνονται μέ βάση τίς νόρμες πού καθορίστηκαν μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 2 (15) τοῦ Δεκέμβρη 1917, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ μισθοδοσία τῶν σιδηροδρομικῶν γινόταν ἀνάλογα μέ τίς κατηγορίες τῶν ὑπαλλήλων καί τῶν ἐργατῶν καί τίς περιοχές τῶν σιδηροδρόμων.—*308.*

116 Ἡ σύσκεψη τοῦ Προεδρείου τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης μέ τούς ἀντιπροσώπους τῶν ἐπισιτιστικῶν ὀργανώσεων ἀσχολήθηκε μέ τήν ἐξέταση τοῦ ζητήματος σχετικά μέ τή δύσκολη ἐπισιτιστική κατάσταση τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης, πού ἔπαιρναν ὁ καθένας $^1/_4$ τοῦ φουντιοῦ ψωμί* τή μέρα. Ἡ σύσκεψη ἄκουσε τήν ἔκθεση τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Διεύθυνσης ἐπισιτισμοῦ γιά τίς προοπτικές μεταφορᾶς τροφίμων στήν Πετρούπολη, καί τήν ἔκθεση τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ἐπιτροπῆς φορτοεκφόρτωσης. Μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 19 τοῦ Γενάρη (1 τοῦ Φλεβάρη) ἡ μερίδα ψωμιοῦ αὐξήθηκε γιά ὅλο τόν πληθυσμό τῆς Πετρούπολης ἀπό $^1/_4$ σέ $^1/_2$ τοῦ φουντιοῦ.—*311.*

117 Τό σχέδιο ἀπόφασης *«Μέτρα γιά τή βελτίωση τῆς ἐπισιτιστικῆς κατάστασης»* ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 14 (27) τοῦ Γενάρη 1918. Ἡ ἀπόφαση αὐτή ἦταν μιά προσπάθεια προσέλκυσης τοῦ Πανρωσικοῦ ἐπισιτιστικοῦ συμβουλίου, πού ἀντιτασσόταν στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί σαμποτάριζε τά μέτρα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, νά ἐργαστεῖ ἀπό κοινοῦ μέ τή Σοβιετική ἐξουσία. Τό πρῶτο σοβιετικό ἐπισιτιστικό συνέδριο, πού ἄρχισε τίς ἐργασίες του στήν Πετρούπολη στίς 14 (27) τοῦ Γενάρη καί στό ὁποῖο πῆραν μέρος οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ III Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, διέλυσε τό Ἐπισιτιστικό συμβούλιο καί τίς ἄλλες ὀργανώσεις πού ἀσχολοῦνταν μέ τό ἔργο τοῦ ἐπισιτισμοῦ καί συγκέντρωσε τήν καθοδήγηση τῶν ἐπισιτιστικῶν ζητημάτων στά χέρια τῶν ὀργάνων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.—*314.*

---

* 102 γραμμάρια περίπου. *Σημ. μετ.*

118 Τό ζήτημα τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων τῶν ταχυδρομείων-τηλεγραφείων ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 16 (29) τοῦ Γενάρη 1918. Τό σχέδιο ἀπόφασης πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.—*315.*

119 Τό ζήτημα τῆς ἐθνικοποίησης τοῦ θαλάσσιου καί ποτάμιου ἐμπορικοῦ στόλου συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 18 (31) τοῦ Γενάρη 1918. Στή συνεδρίαση ἔγιναν τρεῖς εἰσηγήσεις: τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς στόλου τοῦ Βόλγα, τῆς ΚΕ τοῦ Πανρωσικοῦ συνδικάτου τῶν ἐργατῶν τοῦ θαλάσσιου καί ποτάμιου ἐμπορικοῦ στόλου καί τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ ΑΣΛΟ. Τό λενινιστικό σχέδιο ἐπικυρώθηκε σάν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων «Γιά τούς ναῦτες τοῦ θαλάσσιου καί ποτάμιου ἐμπορικοῦ στόλου».

Στό χειρόγραφο τοῦ σχεδίου διατάγματος μετά τό ἄρθρο 4 ὑπάρχει σημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «νά προστεθεῖ ἡ § 3 ἀπό τόν Ὀμπολένσκι» καί μετά τό ἄρθρο 5: «++ § 1 ἀπό τήν ἀπόφαση τοῦ σ. Ὀμπολένσκι».

Στήν § 3 τοῦ σχεδίου ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού πρότεινε ὁ Ν. Ὀσίνσκι (Β. Β. Ὀμπολένσκι), τονιζόταν: «Μέχρι τή λύση τοῦ ζητήματος τῆς ἐθνικοποίησης τοῦ στόλου, νά γίνει ἐπίταξη ὅλων τῶν φορτηγῶν καί ἐπιβατικῶν πλοίων θάλασσας καί ποταμῶν καί νά γίνει στά πλοῖα αὐτά ὑποχρεωτική ἐπισκευή γιά λογαριασμό τῶν ἰδιοκτητῶν, κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ὀργανώσεων τῶν ναυτεργατῶν».

Στήν § 1 τονιζόταν: «Νά γίνει πρόταση στήν ΚΕ τοῦ συνδικάτου τῶν ἐργατῶν τοῦ θαλάσσιου καί ποτάμιου στόλου καί στήν Τσεντροβόλγκα νά ἑνωθοῦν στό προσεχές συνέδριο τῶν ἐργατῶν τοῦ θαλάσσιου καί ποτάμιου στόλου καί νά ἀρχίσουν ἀμέσως ὑπηρεσιακές ἐπαφές». —*316.*

120 Πρόκειται γιά τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Πανρωσικοῦ συνδικάτου τῶν ἐργατῶν τοῦ θαλάσσιου καί ποτάμιου ἐμπορικοῦ στόλου.—*316.*

121 Πρόκειται γιά τή δήλωση τῆς ὁμάδας τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» —Ν. Ι. Μπουχάριν, Α. Λόμοφ (Γκ. Ι. Ὀππόκοφ), Ν. Ὀσίνσκι (Β. Β. Ὀμπολένσκι) κ.ἄ. τῆς 15 (28) τοῦ Γενάρη 1918 στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος μέ τήν ἀπαίτηση νά συγκληθεῖ κομματική συνδιάσκεψη γιά νά συζητήσει καί νά λύσει τό ζήτημα τῆς εἰρήνης. —*318.*

122 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τή σύγκληση συνεδρίου ἔγινε ἀποδεκτή. Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τῆς 19 τοῦ Γενάρη (1 τοῦ Φλεβάρη) 1918 ἡ σύγκληση τοῦ συνεδρίου καθορίστηκε ἀρχικά γιά τίς 20 τοῦ Φλεβάρη, μετά ὅμως ἀναβλήθηκε γιά τίς 6 τοῦ Μάρτη 1918.—*318.*

123 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τή σύγκληση σύσκεψης ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων ρευμάτων πού ὑπάρχουν σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς εἰρήνης ἔγινε δεκτή. Ἡ σύσκεψη ἔγινε στίς 21 τοῦ Γενάρη (3 τοῦ Φλεβάρη) 1918. Τά πρακτικά τῆς σύσκεψης δέν βρέθηκαν. Διασώθηκε

μόνο ἡ καταγραφή τῆς ψηφοφορίας αὐτῶν πού πῆραν μέρος στή σύσκεψη πάνω σέ 10 ζητήματα, πού εἶχαν σχέση μέ τό κλείσιμο τῆς εἰρήνης (βλ. «Πρακτικά τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918», ρωσ. ἔκδ., 1958, σελ. 190-191). Στό κύριο ἐρώτημα: «'Επιτρέπεται νά ὑπογραφεῖ τώρα εἰρήνη μέ προσαρτήσεις μέ τή Γερμανία;» ἀπάντησαν θετικά 5 ἀπ' αὐτούς πού πῆραν μέρος στή σύσκεψη—οἱ Λένιν, Στάλιν, Μουράνοφ, 'Αρτιόμ (Σεργκέγεφ) καί Σοκόλνικοφ, ἀρνητικά 9—οἱ Λόμοφ ('Οππόκοφ), Κρεστίνσκι, Μπουμπνόφ, Κοσιόρ, 'Οσίνσκι ('Ομπολένσκι), Στοῦκοφ, Πρεομπραζένσκι, Σποῦντε, Φενιγκστάιν. Οἱ Ζηνόβιεφ, Μπουχάριν καί Οὐρίτσκι ἔφυγαν ἀπό τή σύσκεψη πρίν τήν ψηφοφορία.—*320.*

124 'Ο Λένιν ἐννοεῖ τή διακοπή τῆς τηλεγραφικῆς σύνδεσης ἀνάμεσα στή Μόσχα καί τό Μπρέστ-Λιτόβσκ, ἡ ὁποία συχνά κοβόταν ἤ ἀποσυνδεόταν ἀπό τούς γερμανούς.—*321.*

125 'Ο Λένιν ἐννοεῖ τό γεγονός πού ἀνάφερε στήν ἔκθεσή του στή συνεδρίαση τοῦ III συνεδρίου τῶν Σοβιέτ στίς 16 (29) τοῦ Γενάρη 1918 ἕνας πού πῆρε μέρος στό συνέδριο τῶν κοζάκων στή στανίτσα Κάμενσκαγια (βλ. «Τό Τρίτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν», Πετρούπολη, ρωσ. ἔκδ., 1918, σελ. 83-84).—*327.*

126 'Η συνεδρίαση τῆς ΚΕ στίς 24 τοῦ Γενάρη (6 τοῦ Φλεβάρη) 1918 ἀσχολήθηκε μέ τή συζήτηση τῆς ἡμερήσιας διάταξης τοῦ ἐπικείμενου VII συνεδρίου τοῦ Κόμματος. Μέ βάση τίς προτάσεις πού ἔγιναν ἡ Κεντρική 'Επιτροπή ἐνέκρινε τήν παρακάτω ἡμερήσια διάταξη: 1) ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος· 2) ἡ τρέχουσα κατάσταση (ἡ ἐσωτερική κατάσταση, ἡ ἐξωτερική κατάσταση, ἡ οἰκονομική κατάσταση)· 3) τά συνδικάτα, οἱ ἐργοστασιακές ἐπιτροπές κ.ἄ.· 4) τό όργανωτικό ζήτημα· 5) διάφορα.

Γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου προγράμματος τοῦ Κόμματος δημιουργήθηκε ἐπιτροπή πού ἀποτελοῦνταν ἀπό τούς: Β. Ι. Λένιν, Ν. Ι. Μπουχάριν, Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ.—*329.*

127 'Η ὁμιλία τοῦ Β. Ι. Λένιν ἔγινε στήν τελική συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου τῶν 'Επιτροπῶν γῆς καί τοῦ 'Αγροτικοῦ τμήματος τοῦ III συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

Τό συνέδριό τῶν 'Επιτροπῶν γῆς ἄρχισε τίς ἐργασίες του στήν Πετρούπολη στίς 17 (30) τοῦ Γενάρη 1918. Στήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου πῆραν μέρος 472 ἀντιπρόσωποι ἀπό 43 κυβερνεῖα καί ἀπό 243 νομούς. 'Αργότερα, τό συνέδριο συνέχισε τίς ἐργασίες του ἀπό κοινοῦ μέ τό 'Αγροτικό τμῆμα τοῦ III Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, πού τέλειωσε στίς 18 (31) τοῦ Γενάρη. Στίς κοινές συνεδριάσεις τοῦ συνεδρίου τῶν 'Επιτροπῶν γῆς καί τοῦ 'Αγροτικοῦ τμήματος ἔπαιρναν μέρος πάνω ἀπό 1000 ἄτομα. Στίς συνεδριάσεις αὐτές καί σέ ξεχωριστά τμήματα γινόταν λεπτομερειακή ἐπεξεργασία τοῦ «Βασικοῦ νόμου γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς».—*330.*

128 Τό τηλεγράφημα εἶναι ἀπάντηση στό ἐρώτημα τοῦ Τρότσκι πού ἔγινε σχετικά μέ τό τελεσίγραφο πού ἐπέδοσαν οἱ γερμανοί στό Μπρέστ-Λιτόβσκ στίς 15 (28) τοῦ Γενάρη 1918.

'Εκτός ἀπό τήν ὑπογραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν, κάτω ἀπό τό ντοκουμέντο ὑπάρχει ἡ ὑπογραφή τοῦ Ι. Β. Στάλιν. Οἱ λέξεις: «'Απάντηση», «28/Ι., ὥρα 6 καί 30΄ μ.μ.», «Νά μᾶς ἐνημερώνετε συχνότερα»—γράφτηκαν ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν.—*332.*

129 'Η ἀπόφαση *«Γιά τόν τρόπο πρόσληψης σαμποταριστῶν σέ ὑπηρεσία»* ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στή συνεδρίαση τῆς 31 τοῦ Γενάρη (13 τοῦ Φλεβάρη) 1918, μέ βάση τήν εἰσήγηση τοῦ Γ. Μ. Σβερντλόφ γιά τήν ἐξάλειψη τοῦ σαμποτάζ τῶν πρώην δημοσίων ὑπαλλήλων.—*333.*

130 Στήν πρωινή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς στίς 18 τοῦ Φλεβάρη 1918 συζητήθηκε τό ζήτημα τῆς ἐπίθεσης τῶν γερμανῶν καί τῆς ἀποστολῆς στή γερμανική κυβέρνηση τηλεγραφήματος μέ τή συγκατάθεση νά ὑπογραφεῖ ἡ εἰρήνη.

Σάν ἀφορμή γιά τήν ἐπίθεση οἱ γερμανοί χρησιμοποίησαν τή δήλωση τοῦ Τρότσκι στό Μπρέστ-Λιτόβσκ ὅτι ἀρνεῖται νά ὑπογράψει τό σύμφωνο εἰρήνης. Στίς 16 τοῦ Φλεβάρη 1918, ὥρα 19 καί 30΄, ἡ γερμανική διοίκηση ἀνακοίνωσε ἐπίσημα στούς σοβιετικούς ἀντιπροσώπους στό Μπρέστ-Λιτόβσκ ὅτι στίς 18 τοῦ Φλεβάρη, ὥρα 12 τελειώνει ἡ ἀνακωχή ἀνάμεσα στή Ρωσία καί τή Γερμανία καί ξαναρχίζει ἡ κατάσταση πολέμου. Μέ βάση τούς ὅρους τοῦ συμφώνου γιά τήν ἀνακωχή, πού κλείστηκε στίς 2 (15) τοῦ Δεκέμβρη 1917 στό Μπρέστ-Λιτόβσκ, τά συμβαλλόμενα μέρη ἦταν ὑποχρεωμένα σέ περίπτωση πού ἡ μιά πλευρά προτίθεται νά ἀκυρώσει τό σύμφωνο νά προειδοποιήσει γι'αὐτό τήν ἄλλη πλευρά 7 μέρες νωρίτερα ἀπό τήν ἔναρξη τῶν ἐχθροπραξιῶν. 'Η γερμανική διοίκηση παραβίασε αὐτό τόν ὅρο. 'Η Σοβιετική κυβέρνηση διαμαρτυρήθηκε στήν κυβέρνηση τῆς Γερμανίας ἀπ'ἀφορμή τίς παραβιάσεις τῶν ὅρων τῆς ἀνακωχῆς, ὅμως δέν πῆρε ἀπάντηση. Τό πρωί τῆς 18 τοῦ Φλεβάρη ἔφτασαν ἤδη πληροφορίες γιά τή δραστηριοποίηση τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ ἐνάντια στήν πρόταση τοῦ Λένιν νά σταλεῖ ἀμέσως τηλεγράφημα στή γερμανική κυβέρνηση τάχθηκαν οἱ Τρότσκι καί Μπουχάριν, ὑπέρ τῆς ἀποστολῆς τοῦ τηλεγραφήματος ὁ Ζηνόβιεφ. Μετά ἀπ'αὐτό, ἡ πρόταση τοῦ Λένιν μπῆκε σέ ψηφοφορία. 'Υπέρ τῆς πρότασης ψήφισαν 6 ἄτομα, κατά 7. 'Αποφασίστηκε ὅπως ἡ ἑπόμενη συνεδρίαση γίνει τήν ἄλλη μέρα στίς 2 ἡ ὥρα, ὅμως, ἐπειδή ἄρχισε ἡ ἐπίθεση τῶν γερμανῶν, ἔγινε στίς 18 τοῦ Φλεβάρη τό βράδυ.—*334.*

131 Πρόκειται γιά τή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος στίς 17 τοῦ Φλεβάρη τό βράδυ, στήν ὁποία συζητήθηκε τό ζήτημα γιά τό ἐνδεχόμενο τῆς ἐπίθεσης τῶν γερμανῶν. 'Υπέρ τῆς πρότασης τοῦ Λένιν, νά ἀρχίσουν ἀμέσως καινούργιες διαπραγματεύσεις μέ τή Γερμανία γιά τήν ὑπογραφή εἰρήνης, ψήφισαν 5 μέλη τῆς ΚΕ (Λένιν, Στάλιν, Σβερντλόφ, Σοκόλνικοφ, Σμίλγκα), κατά 6 (Τρότσκι, Μπουχάριν, Λόμοφ, Οὐρίτσκι, 'Ιόφφε, Κρεστίνσκι). "Οταν ὅμως τό ζήτημα μπῆκε ἔτσι: «"Αν θά

ἔχουμε σάν γεγονός τήν ἐπίθεση τῶν γερμανῶν, καί ἄν δέν θά ἐκδηλωθεῖ ἐπαναστατική ἄνοδος στή Γερμανία καί Αὐστρία, θά κλείσουμε εἰρήνη;», ὁ Τρότσκι ψήφισε καταφατικά· οἱ Μπουχάριν, Λόμοφ, Οὐρίτσκι καί Κρεστίνσκι ψήφισαν λευκό, καί μόνο ὁ Ἰόφφε κατά. Ἔτσι ἡ πρόταση αὐτή πάρθηκε μέ πλειοψηφία.—*334.*

132 Ἡ βραδυνή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος στίς 18 τοῦ Φλεβάρη 1918 ἔγινε σέ ἐξαιρετικά τεταμένη κατάσταση, γιατί οἱ γερμανοί, πού ἄρχισαν τήν ἡμέρα τήν ἐπίθεση σέ ὅλο τό μέτωπο, προωθοῦνταν γρήγορα καί κατέλαβαν τό Ντβίνσκ. Οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» καί σ᾽αὐτή τή συνεδρίαση τάχθηκαν πάλι ἐνάντια στή λενινιστική θέση, ἐνῶ ὁ Τρότσκι πρότεινε, χωρίς νά ἀνακοινωθεῖ ἡ συμφωνία, νά ὑπογραφεῖ ἡ εἰρήνη, νά γίνει ἐπερώτηση στό Βερολίνο καί στή Βιέννη γιά τίς ἀξιώσεις τῆς γερμανικῆς κυβέρνησης. Ὁ Σβερντλόφ, ὁ Στάλιν καί ὁ Ζηνόβιεφ τάχθηκαν ὑπέρ τῆς ἀποστολῆς τηλεγραφήματος στή γερμανική κυβέρνηση ὅτι συμφωνοῦν νά ξαναρχίσουν οἱ διαπραγματεύσεις. Στή συνεδρίαση αὐτή, μετά ἀπό σκληρή πάλη, ὁ Λένιν πέτυχε γιά πρώτη φορά νά πάρει τήν πλειοψηφία ὑπέρ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης: ἡ πρότασή του νά ἀπευθυνθοῦν ἀμέσως στή γερμανική κυβέρνηση, δηλώνοντας ὅτι συμφωνοῦν νά κλειστεῖ εἰρήνη, ψηφίστηκε μέ 7 ψήφους ὑπέρ, κατά 6.—*336.*

133 Τό ραδιογράφημα πρός τήν κυβέρνηση τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἐπιδόθηκε στό Βερολίνο ἐξονόματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τό πρωί τῆς 19 τοῦ Φλεβάρη. Ὡστόσο, ἡ ἀπάντηση τῆς γερμανικῆς κυβέρνησης πού περιεῖχε καινούργιους, ἀκόμη πιό βαρεῖς ὅρους εἰρήνης, ἐπιδόθηκε στό σοβιετικό ταχυδρόμο μόλις στίς 22 τοῦ Φλεβάρη καί παραλήφθηκε στήν Πετρούπολη τό πρωί τῆς 23 τοῦ Φλεβάρη. Στήν ἀπάντηση τῶν γερμανῶν προβαλλόταν ἡ ἀξίωση ὅπως οἱ καινούργιοι ὅροι εἰρήνης μελετηθοῦν μέσα σέ 48 ὧρες. Οἱ γερμανοί, καθυστερώντας τήν ἀπάντηση, συνέχιζαν τήν ἐπίθεση καί στίς μέρες αὐτές, ἀφοῦ προωθήθηκαν σημαντικά μέσα στό ἔδαφος τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, κατέλαβαν μιά σειρά πόλεις καί ἀπειλοῦσαν τήν Πετρούπολη. —*339.*

134 Μέ τό ἄρθρο *«Γιά τήν ἐπαναστατική λογοκοπία»*, πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1918, ὁ Λένιν ἄρχισε ἀνοιχτό ἀγώνα ἀπό τόν Τύπο γιά τή σύναψη εἰρήνης.—*343.*

135 Πρόκειται γιά τήν ψηφοφορία κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος γιά τήν εἰρήνη στίς συνεδριάσεις τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στίς 11 (24) τοῦ Γενάρη καί στίς 17 τοῦ Φλεβάρη 1918. Στήν πρώτη συνεδρίαση, ὑπέρ τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου ψήφισαν 2 μέλη τῆς ΚΕ, στή δεύτερη συνεδρίαση ὑπέρ τῆς πρότασης αὐτῆς δέν ψήφισε κανένας (οἱ ὀπαδοί τῆς συνέχισης τοῦ πολέμου κατά τήν ψηφοφορία ἔκαναν ἀποχή).—*345.*

136 Πρόκειται γιά τήν ψηφοφορία στή Δημοκρατική σύσκεψη σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ συνασπισμοῦ μέ τήν ἀστική τάξη. Ἀνάλυση τῶν

ψηφοφοριῶν ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν στό ἔργο του «Θά κρατήσουν ἄραγε οἱ μπολσεβίκοι τήν κρατική ἐξουσία;». «'Ανάμεσα στά ἀντικειμενικά καί ἀδιάψευστα στοιχεῖα,—ἔγραφε ὁ Λένιν—πού διαθέτουμε, ἔχουμε τά νεότερα στοιχεῖα σχετικά μέ τόν ἀριθμό τῶν ψήφων *ὑπέρ* καί *κατά* τοῦ συνασπισμοῦ μέ τήν ἀστική τάξη πού δόθηκαν στίς «κουρίες» τῆς τσερετελικῆς «μπουλιγκινικῆς Δούμας», δηλαδή τῆς περιβόητης «Δημοκρατικῆς» σύσκεψης. Ἄς πάρουμε τίς κουρίες τῶν Σοβιέτ. Ἔχουμε:

	Ὑπέρ τοῦ συνασπισμοῦ	Κατά
Τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν	83	192
Τά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν	102	70
Ὅλα τά Σοβιέτ	185	262

Ἔτσι, ἡ πλειοψηφία στό σύνολό της ὑποστηρίζει τό προλεταριακό σύνθημα: *κατά* τοῦ συνασπισμοῦ μέ τήν ἀστική τάξη» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 34ος, σελ. 297-298).

Ἡ *Πανρωσική δημοκρατική σύσκεψη* συγκλήθηκε ἀπό τή μενσεβικο-ἐσέρικη ΚΕΕ τῶν Σοβιέτ γιά νά λυθεῖ τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας. Ὁ πραγματικός ὅμως σκοπός τῆς σύσκεψης, πού ἔβαζαν μπροστά τους οἱ ὀργανωτές της, ἦταν νά ἀποσπάσουν τήν προσοχή τῶν λαϊκῶν μαζῶν ἀπό τήν ἐπανάσταση πού φούντωνε. Ἡ σύσκεψη ἔγινε στήν Πετρούπολη στίς 14-22 τοῦ Σεπτέμβρη (27 τοῦ Σεπτέμβρη-5 τοῦ 'Οχτώβρη) 1917. Σ'αὐτή πῆραν μέρος πάνω ἀπό 1500 ἄτομα. Οἱ ἡγέτες τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων πῆραν ὅλα τά μέτρα ὥστε νά ἀδυνατίσουν τήν ἀντιπροσώπευση τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν καί νά πλατύνουν τόν ἀριθμό τῶν ἀντιπροσώπων ἀπό διάφορες μικροαστικές καί ἀστικές ὀργανώσεις, ἐξασφαλίζοντας μέ τόν τρόπο αὐτό γιά τόν ἑαυτό τους τήν πλειοψηφία στή σύσκεψη. Οἱ μπολσεβίκοι πῆραν μέρος στή σύσκεψη γιά νά τή χρησιμοποιήσουν σάν βῆμα γιά τό ξεσκέπασμα τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων.—*349.*

137 Πρόκειται γιά τή συνθηκόλογη στάση τῶν Ζηνόβιεφ καί Κάμενεφ, πού τάχθηκαν ἐνάντια στήν ἔνοπλη ἐξέγερση τόν 'Οχτώβρη τοῦ 1917. —*350.*

138 Στίς ἀρχές τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου (1914-1918) τό Βέλγιο βρισκόταν κάτω ἀπό τήν κατοχή τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων. Ἡ κατοχή τοῦ Βελγίου διήρκεσε περίπου τέσσερα χρόνια, μέχρι τήν ἧττα τῆς Γερμανίας τό 1918.—*351.*

139 *Νοβολουτσιστές*—μενσεβίκοι πού εἶχαν μαζευτεῖ γύρω ἀπό τήν ἐφημερίδα «Νόβι Λούτς», ὄργανο τῆς ἑνωμένης Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τῶν μενσεβίκων. Ἡ ἐφημερίδα ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τήν 1 (14)

τοῦ Δεκέμβρη 1917 μέ Συντακτική ἐπιτροπή τούς Ντάν, Μάρτοφ, Μαρτίνοφ κ.ἄ.· κλείστηκε τόν Ἰούνη τοῦ 1918 γιά ἀντεπαναστατική προπαγάνδα. —*352.*

140 Ἐκτός ἀπό τήν ὑπογραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν, κάτω ἀπό τό τηλεφωνογράφημα ὑπάρχει ἡ ὑπογραφή τοῦ Ι. Β. Στάλιν.

Στή διάθεση τοῦ Κεντρικοῦ κομματικοῦ ἀρχείου τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ μέχρι τό 1948 ὑπῆρχε μόνο δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τοῦ τηλεφωνογραφήματος, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο δημοσιεύτηκε τό 1947 στά Ἅπαντα τοῦ Ι. Β. Στάλιν (τόμ. 4ος, ρωσ. ἔκδ., σελ. 38). Τό 1948 τό Ἀρχεῖο ἀπέκτησε τό χειρόγραφο τοῦ Β. Ι. Λένιν, καί μέ βάση αὐτό τό τηλεφωνογράφημα δημοσιεύεται σέ τούτη τήν ἔκδοση. —*354.*

141 Τό διάταγμα *«Ἡ σοσιαλιστική πατρίδα σέ κίνδυνο!»* ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1918 καί δημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Φλεβάρη στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ»· ἐκτός ἀπ'αὐτό κυκλοφόρησε καί σέ χωριστό φυλλάδιο. —*357.*

142 Τό ἄρθρο *«Γιά τήν ψώρα»* τό ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπ'ἀφορμή τήν ὁμιλία τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στίς 22 τοῦ Φλεβάρη 1918, πού τάχθηκαν ἐνάντια στήν ἀγορά ὁπλισμοῦ καί τροφίμων ἀπό τήν Ἀγγλία καί τή Γαλλία γιά τήν ἄμυνα ἀπό τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές. Κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 21 τοῦ Φλεβάρη, οἱ ἀριστεροί ἐσέροι τάχθηκαν ἐνάντια στή χρησιμοποίηση τῆς βοήθειας τῶν συμμάχων καί ψηφίστηκε ἡ παρακάτω ἀπόφαση: «Λόγω τῶν διαφωνιῶν πού προέκυψαν ἀπ'ἀφορμή τίς διαπραγματεύσεις μέ τά σύμμαχα κράτη γιά τόν ἐφοδιασμό τῆς χώρας μέ τρόφιμα καί πολεμικό ἐξοπλισμό, νά γίνει διακοπή γιά νά γίνουν συσκέψεις κατά ὁμάδες».

Κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος στήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στίς 22 τοῦ Φλεβάρη, ὁ Λένιν δέν πῆρε μέρος. Ὁ Λένιν ἔστειλε στήν ΚΕ τήν παρακάτω δήλωση: «Στήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ. Σᾶς παρακαλῶ νά προσθέσετε τήν ψῆφο μου *ὑπέρ* τῆς προμήθειας πατάτας καί ὁπλισμοῦ ἀπό τούς ληστές τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ». Ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος, μέ ψήφους ὑπέρ 6, κατά 5, ψήφισε ἀπόφαση στήν ὁποία παραδέχτηκε ὅτι θεωρεῖ δυνατή τήν προμήθεια τῶν ἀπαραίτητων μέσων γιά τόν ἐξοπλισμό καί ἐφοδιασμό τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ καί ἀπό τίς κυβερνήσεις τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, διατηρώντας ταυτόχρονα τήν πλήρη ἀνεξαρτησία τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Μετά τήν ψηφοφορία ὁ Μπουχάριν ὑπόβαλε αἴτηση ἀποχώρησης ἀπό τήν ΚΕ καί παραίτησής του ἀπό τό ἀξίωμα τοῦ διευθυντῆ τῆς «Πράβντα». Ἐκτός ἀπ'αὐτό, 11 «ἀριστεροί κομμουνιστές» — Λόμοφ (Ὀππόκοφ), Οὐρίτσκι, Μπουχάριν, Μπουμπνάφ, Πιατακόφ κ.ἄ. — ὑπέβαλαν αἴτηση στήν ΚΕ, στήν ὁποία κατηγοροῦσαν τήν ΚΕ γιά συνθηκολόγηση μπροστά στή διεθνή ἀστική τάξη καί δήλωναν ὅτι θά κάνουν πλατιά ζύμωση ἐνάντια στήν πολιτική τῆς ΚΕ.

Τήν ἴδια κιόλας μέρα τό ζήτημα τῆς προμήθειας ὁπλισμοῦ καί τροφίμων ἀπό τίς σύμμαχες δυνάμεις μπῆκε ξανά γιά συζήτηση στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, πού πῆρε τήν ἀπόφαση: «νά γίνει ἡ προμήθεια».—*361*.

143 Τό σημείωμα αὐτό εἶναι ἀπάντηση στήν παρακάτω ἐπερώτηση τοῦ 'Επιτρόπου Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων τῆς Μόσχας καί τῆς περιοχῆς Μόσχας Β. Ν. Ποντμπέλσκι: «Μόλις μᾶς τηλεφώνησαν ἐξονόματος τοῦ Τρότσκι ὅτι δῆθεν ἡ Αὐστροουγγαρία δήλωσε πώς ἀρνεῖται νά ἐπιτεθεῖ ἐνάντια στή Ρωσία. Σᾶς παρακαλοῦμε, νά πάρετε ἀμέσως στό τηλέφωνο τόν Τρότσκι ἤ ὁποιονδήποτε ἀπό τούς ἄλλους Λαϊκούς ἐπιτρόπους, νά ἐξακριβώσετε τήν εἴδηση αὐτή καί νά μᾶς ἐνημερώσετε. Αὐτή τή στιγμή γίνεται συνέλευση τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν, πού περιμένει τήν ἐξακρίβωση τῆς πληροφορίας αὐτῆς. Παράλληλα, μάθετε τίς τελευταῖες γενικά εἰδήσεις, ὅμως, μόνο ἐλεγμένες, καί νά μᾶς τίς ἀνακοινώσετε ἀμέσως. Σᾶς παρακαλοῦμε, σύντροφε, κάντε το αὐτό γιατί εἶναι πολύ σπουδαῖο γιά μᾶς». —*365*.

144 'Η συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1918 εἶχε συγκληθεῖ γιατί οἱ γερμανοί πρόβαλλαν νέους, ἀκόμη πιό βαρεῖς ὅρους εἰρήνης καί ἀξίωσαν νά μελετηθοῦν μέσα σέ 48 ὧρες. Οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» Μπουχάριν, Οὐρίτσκι, Λόμοφ ('Οππόκοφ), ἔχοντας ἀντιρήσεις, τάχθηκαν ξανά ἐνάντια στήν τελεσιγραφική πρόταση τοῦ Λένιν γιά νά γίνουν δεκτοί ἀμέσως οἱ γερμανικοί ὅροι. 'Ο Τρότσκι, ἀφοῦ τάχθηκε ἐνάντια στήν ὑπογραφή τῆς εἰρήνης, δήλωσε ὅτι ἐπειδή διαφωνεῖ μέ τή θέση τοῦ Λένιν ἀποχωρεῖ ἀπό τό ἀξίωμα τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου 'Εξωτερικῶν. 'Υπέρ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης τάχθηκαν οἱ Σβερντλόφ, Ζηνόβιεφ καί Σοκόλνικοφ. 'Ο Στάλιν, στήν πρώτη του ὁμιλία, ἀφοῦ πρότεινε νά ἀρχίσουν οἱ διαπραγματεύσεις εἰρήνης, δήλωσε ὅτι «μπορεῖ νά μήν ὑπογραφεῖ ἡ εἰρήνη». Ὕστερα ἀπό τήν κριτική τῆς θέσης του, πού ἔκανε ὁ Λένιν, στή δεύτερη ὁμιλία του τάχθηκε ὑπέρ τῆς ἄμεσης ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης. 'Υπέρ τῆς ἄμεσης ἀποδοχῆς τῶν γερμανικῶν προτάσεων ψήφισαν οἱ Λένιν, Στάσοβα, Ζηνόβιεφ, Σβερντλόφ, Στάλιν, Σοκόλνικοφ, Σμίλγκα· κατά, οἱ Μπουμπνόφ, Οὐρίτσκι, Μπουχάριν, Λόμοφ ('Οππόκοφ)· λευκό, οἱ Τρότσκι, Κρεστίνσκι, Τζερζίνσκι, 'Ιόφφε. Μετά τήν ψηφοφορία ἡ ὁμάδα τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν»—οἱ Μπουχάριν, Λόμοφ, Μπουμπνόφ, Πιατακόφ, Γιάκοβλεβα, Οὐρίτσκι δήλωσαν ὅτι ἀποχωροῦν ἀπό ὅλες τίς ὑπεύθυνες κομματικές καί διοικητικές θέσεις, διατηρώντας γιά τόν ἑαυτό τους πλήρη ἐλευθερία ζύμωσης, τόσο μέσα στό Κόμμα, ὅσο καί ἔξω ἀπό αὐτό.—*369*.

145 'Η κοινή συνεδρίαση τῶν ὁμάδων τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων τῆς ΠΚΕΕ συγκλήθηκε τό βράδυ τῆς 23 τοῦ Φλεβάρη 1918 γιά νά συζητήσει τό ζήτημα τῆς ἀποδοχῆς τῶν νέων γερμανικῶν ὅρων εἰρήνης. 'Η συνεδρίαση διεξήχθηκε σέ ἐξαιρετικά τεταμένη κατάσταση. Μετά τήν ἔκθεση γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο τοῦ ἀρχιστράτη-

γου Ν. Β. Κριλένκο, πού εἶπε ὅτι γίνεται αὐθόρμητη ἀποστράτευση τοῦ στρατοῦ, ἐνάντια στήν ὑπογραφή εἰρήνης τάχθηκαν οἱ Κ. Μπ. Ράντεκ, Ντ. Μπ. Ριαζάνοφ καί ὁ ἀριστερός ἐσέρος Ι. Ζ. Στάινμπεργκ. Ὑπέρ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης μίλησε ὁ Λένιν.

Στή συνεδρίαση δέν πάρθηκε καμιά ἀπόφαση.

Ὕστερα ἀπό τήν κοινή συνεδρίαση τῶν ὁμάδων ἔγινε συνεδρίαση τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων τῆς ΠΚΕΕ. Οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» ἀπαίτησαν ἐλεύθερη ψηφοφορία στήν προσεχή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, ὅμως ἡ ὁμάδα ἀπόριψε τήν ἀπαίτηση αὐτή καί πῆρε ἀπόφαση μέ πλειοψηφία νά ψηφίσουν στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ ὑπέρ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης.—*372.*

146 Τό ἄρθρο *«Ποῦ βρίσκεται τό λάθος;»* εἶναι ἀφιερωμένο στήν ἐξέταση τῆς δήλωσης τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» πού τήν ὑπόβαλαν στήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στίς 22 τοῦ Φλεβάρη καί τήν ὑπόγραψε ἡ ὁμάδα μελῶν τῆς ΚΕ καί Λαϊκῶν ἐπιτρόπων—Α. Λόμοφ (Γκ. Ι. Ὀππόκοφ), Μ. Σ. Οὐρίτσκι, Ν. Ι. Μπουχάριν, Α. Σ. Μπουμπνόφ, Β. Μ. Σμιρνόφ, Ι. Ν. Στοῦκοφ, Μ. Γκ. Μπρόνσκι, Β. Ν. Γιάκοβλεβα, Α. Π. Σποῦντε, Μ. Ν. Ποκρόβσκι, Γκ. Λ. Πιατακόφ.

Τό ἀντίτυπο τῆς δήλωσης, στό ὁποῖο ὁ Λένιν ἔκανε σημειώσεις, σκοπεύοντας νά τό παραθέσει στό ἄρθρο, δέν διασώθηκε.—*373.*

147 Ἡ συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, ἀφιερωμένη στό ζήτημα τῆς σύναψης εἰρήνης μέ τή Γερμανία, ἄρχισε στίς 3 τό πρωί τῆς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918, ὑπό τήν προεδρία τοῦ Γ. Μ. Σβερντλόφ. Κατά τή συζήτηση τῆς εἰσήγησης τοῦ Λένιν, ἐνάντια στήν ὑπογραφή τῆς εἰρήνης τάχθηκαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν μενσεβίκων, τῶν δεξιῶν καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων καί τῶν ἀναρχικῶν. Μέ 116 ψήφους ὑπέρ, 85 κατά καί 26 λευκά, ἡ συνεδρίαση ἐπικύρωσε τήν ἀπόφαση πού πρότειναν οἱ μπολσεβίκοι γιά τήν ἀποδοχή τῶν γερμανικῶν ὅρων εἰρήνης. Οἱ περισσότεροι «ἀριστεροί κομμουνιστές» δέν πῆραν μέρος στήν ψηφοφορία, γιατί τήν ὥρα τῆς ψηφοφορίας ἐγκατέλειψαν τήν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων.—*376.*

148 Πρόκειται γιά τήν προκήρυξη τοῦ Ν. Β. Κριλένκο πρός τούς στρατιῶτες πού παραθέτει ὁ Β. Ι. Λένιν στό ἄρθρο «Ὁ μπολσεβικισμός καί ἡ «ἀποσύνθεση» τοῦ στρατοῦ», τό ὁποῖο δημοσιεύτηκε στίς 3 (16) τοῦ Ἰούνη 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 72 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 32ος, σελ. 256-257).—*377.*

149 Ἡ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων διαβιβάστηκε στή γερμανική κυβέρνηση στό Βερολίνο στίς 24 τοῦ Φλεβάρη ὥρα 7 τό πρωί. Παρόλα αὐτά ἡ γερμανική διοίκηση στό ραδιογράφημα τοῦ ἀρχιστράτηγου τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων Ν. Β. Κριλένκο, μέ τήν πρόταση νά θεωρηθεῖ ἔγκυρη ἡ ἀνακωχή πού κλείστηκε προηγούμενα, ἀπάντησε ὅτι ἡ ἀνακωχή αὐτή ἔπαψε νά ἰσχύει. Τά γερμανικά στρατεύματα συνέχιζαν τήν ἐπίθεση μέχρι τίς 3 τοῦ Μάρτη, πού ὑπογράφηκε ἡ συνθήκη εἰρήνης.—*381.*

150 Πρόκειται γιά τή συνθήκη εἰρήνης τοῦ Τίλσιτ, πού κλείστηκε τόν

'Ιούλη τοῦ 1807 ἀνάμεσα στή Γαλλία καί τήν Πρωσία, καί πού ἐπέβαλε στήν Πρωσία βαριές καί ταπεινωτικές ὑποχρεώσεις. Ἡ Πρωσία ἔχασε πολύ ἔδαφος, τῆς ἐπιβλήθηκε νά πληρώσει ἀποζημιώσεις 100 ἑκατομ. φράγκα· ὑποχρεώθηκε νά ἐλαττώσει τό στρατό μέχρι 40 χιλιάδες ἄντρες, νά παραθέσει, ὕστερα ἀπό ἀπαίτηση τοῦ Ναπολέοντα, βοηθητικές στρατιωτικές δυνάμεις καί νά διακόψει τό ἐμπόριο μέ τήν 'Αγγλία. —*382*.

151 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐννοεῖ τό τηλεγραφικό ἐρώτημα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων καί τῆς ΠΚΕΕ πρός ὅλα τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῶν κυβερνείων καί τῶν νομῶν, πρός ὅλες τίς 'Επιτροπές γῆς τῶν κυβερνείων, νομῶν καί ἐπαρχιῶν, μέ τήν παράκληση νά ἀπαντήσουν ἐπειγόντως γιά τή στάση τοὺς ἀπέναντι στήν ὑπογραφή τῶν ὅρων εἰρήνης πού πρότεινε ἡ γερμανική κυβέρνηση. Τό ἐρώτημα στάλθηκε μέ βάση τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) πού ψηφίστηκε μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1918. Στό ἐρώτημα ἐκτίθονταν οἱ γερμανικοί ὅροι εἰρήνης, ἀναφερόταν ὅτι ἡ ΠΚΕΕ ἔδοσε τή συγκατάθεση γιά τήν ἀποδοχή τῶν ὅρων αὐτῶν, παραθέτονταν τά ἀποτελέσματα τῆς ψηφοφορίας στήν ΠΚΕΕ καί ἐκτίθονταν οἱ δυό ἀπόψεις στό ζήτημα τῆς σύναψης εἰρήνης. Στό ἀντίτυπο τοῦ ντοκουμέντου, πού φυλάγεται στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ, καί τό ὁποῖο εἶναι χειρόγραφο, πού γράφτηκε ἀπό ἄγνωστο χέρι, ὁ Λένιν ἰδιόχειρα ἀντικατέστησε τήν ὑπογραφή: «Γραμματέας τῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς» μέ τήν ὑπογραφή: «Γραμματέας τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων». Τό ντοκουμέντο στίς ἐφημερίδες δέν δημοσιεύτηκε, καί πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI, ρωσ. ἔκδ. (σελ. 60-61).

Ὁ Λένιν μελετοῦσε ἐπισταμένα τίς ἀπαντήσεις πού πάρθηκαν. «Θυμᾶμαι, πώς τήν ἑπόμενη μέρα (μετά τήν ἀποστολή τοῦ ἐρωτήματος *Ἡ Σύντ.*) ἕνα μέρος τῶν ἀπαντήσεων αὐτῶν, πού πήραμε μέ ἀπευθείας τηλεγραφική σύνδεση —γράφει στίς ἀναμνήσεις του ὁ Μπ. Μάλκιν— τίς ἔδοσα στόν Βλαντίμιρ 'Ιλίτς, ὁ ὁποῖος κατέταξε τίς ἀπαντήσεις κατά βιομηχανικά καί ἀγροτικά κέντρα καί ἀμέσως δήλωσε: *«Εἶναι ἐντελῶς φανερό ὅτι ἡ ὕπαιθρος δέν θέλει νά πολεμήσει —χρειάζεται εἰδικά νά γίνει ἔρευνα σέ ὅλες τίς ἐπαρχίες, καί τότε ἡ εἰκόνα θά εἶναι ἐντελῶς καθαρή»*. 'Εξονόματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων καί τῆς ΠΚΕΕ στάλθηκαν ἔκτακτα τηλεγραφήματα-ἐρωτήματα ὥς καί στίς ἐπαρχίες. Καί στή διάρκεια δυό βδομάδων, ἀπό ὅλη τή Ρωσία ἄρχισαν νά καταφθάνουν ἀπαντήσεις» (Μπ. Μάλκιν. Ὁ Βλαντίμιρ 'Ιλίτς καί ἡ εἰρήνη τοῦ Μπρέστ. «Κομσομόλσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 56, 6 τοῦ Μάρτη 1928). Οἱ ἀπαντήσεις δημοσιεύτηκαν στήν ἐφημερίδα «'Ιζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» ἀπ'τίς 28 τοῦ Φλεβάρη ὥς τίς 8 τοῦ Μάρτη. Ὁ Λένιν κατάρτισε δυό δελτία ἀπαντήσεων, μέ τίς ἐπικεφαλίδες «Ὑπέρ τῆς εἰρήνης» καί «Ὑπέρ τοῦ πολέμου» (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI, ρωσ. ἔκδ., σελ. 59-60 καί τόμ. XXXVI, σελ. 30).

Στό συνοπτικό πίνακα πού συνέταξε ὁ Β. Ι. Λένιν, ὅπως φαίνεται τίς παραμονές τοῦ VII συνεδρίου τοῦ Κόμματος, παρατίθενται τά παρακάτω στοιχεῖα:

	Ὑπέρ τῆς εἰρήνης	Ὑπέρ τοῦ πολέμου
26.II	60	61
27.II	54	24
28.II	26	23
1.III	9	7
2.III	6	4
Σύνολο:	155	119
3, 4 καί 5.III	12	9
	167	128

ἀπό ποιόν πάρθηκαν:	Ἀπαντήσεις: ὑπέρ τῆς εἰρήνης		ὑπέρ τοῦ πολέμου		
ΣΛΕ	155	+	119	=	274
ΚΕΕ	95	+	105	=	200
Σ =	250	+	224	=	474

167	+	128	=	295
95	+	105	=	200
262	+	233	=	495.—*387.*

152 Στίς 25 τοῦ Φλεβάρη οἱ «ἀριστεροί κομμουνιστές» δήλωσαν ὅτι «ὡσότου ἡ ΚΕ καί τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀναγκάζονται νά ἐφαρμόζουν τή γραμμή τῆς ἄμυνας, ἀναβάλλουμε τήν πραγματοποίηση τῆς ἀπόφασής μας», ὅμως, μετά τήν ὑπογραφή τῆς εἰρήνης ἐπιβεβαίωσαν ξανά τή δήλωσή τους γιά ἀποχώρηση ἀπό τήν ΚΕ καί ἀπό τίς ὑπεύθυνες θέσεις.—*388.*

153 Στό ντοκουμέντο «Ἡ θέση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπολσεβίκων) στό ζήτημα μιᾶς εἰρήνης χωριστῆς καί μέ προσαρτήσεις» ἡ πρώτη καί οἱ δυό τελευταῖες παράγραφοι γράφτηκαν ἀπό τόν Γ. Μ. Σβερντλόφ. —*389.*

154 Ὁ Λένιν ἐννοεῖ τήν κοινή συνεδρίαση τῶν ὁμάδων τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων τῆς ΠΚΕΕ στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1918.—*394.*

155 Τό ζήτημα τῆς μεταφορᾶς τῆς κυβέρνησης καί τῶν κυβερνητικῶν ἱδρυμάτων ἀπό τήν Πετρούπολη στή Μόσχα ἐξαιτίας τῆς ἐπίθεσης τῶν γερμανῶν στό Πσκόφ, συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1918. Τό λενινιστικό σχέδιο ἀπόφασης ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μέ ἀσήμαντες ἀλλαγές. Ἡ τελική ἀπόφαση γιά τή μεταφορά τῆς πρωτεύουσας τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας στή Μόσχα πάρθηκε στό IV Ἔκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τό Μάρτη τοῦ 1918.—*398.*

156 Πρόκειται γιά τήν ψηφοφορία πάνω στό ζήτημα τῆς εἰρήνης μέ τή Γερμανία στή σύσκεψη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος μέ τούς ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων ρευμάτων στό Κόμμα στίς 21 τοῦ Γενάρη (3 τοῦ Φλεβάρη) 1918. Στή σύσκεψη αὐτή ψήφισαν ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτη ἡ εἰρήνη γενικά ἀνάμεσα σέ σοσιαλιστικό καί σέ ἰμπεριαλιστικό κράτος δυό «ἀριστεροί κομμουνιστές»—οἱ Ὀσίνσκι (Ὀμπολένσκι) καί Στοῦκοφ. Ἡ πλειοψηφία ὅμως τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» πῆρε στήν ψηφοφορία μεσοβέζικη θέση: ἐνῶ παραδεχόταν τή δυνατότητα σύναψης εἰρήνης ἀνάμεσα σέ σοσιαλιστικό καί σέ ἰμπεριαλιστικό κράτος, ψήφισε ταυτόχρονα ἐνάντια στήν ἄμεση ὑπογραφή εἰρήνης μέ τή Γερμανία (βλ. «Πρακτικά τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ).

Αὔγουστος τοῦ 1917-Φλεβάρης τοῦ 1918», ρωσ. ἔκδ., 1958, σελ. 190-191).—*402.*

157 Οἱ ὁμιλίες τοῦ Β. Ι. Λένιν δημοσιεύονται σύμφωνα μέ τό στενογράφημα τῆς συνεδρίασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, πού φυλάγεται στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ. 'Η ἀποκρυπτογράφηση τοῦ στενογραφήματος ἔγινε τό 1962 γιά τούτη τήν ἔκδοση. Μιά ἀπό τίς ὁμιλίες (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 411-412) δημοσιεύτηκε τό 1962 στό περιοδικό «Ζητήματα ἱστορίας τοῦ ΚΚΣΕ», τεῦχ. 2, σύμφωνα μέ τήν ἀποκρυπτογράφηση πού ἔγινε τό 1931.—*411.*

158 Πρόκειται γιά τήν πρόταση τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ΚΕ τῶν συνδικάτων τῶν ἐργατῶν τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν νά συγκεντρωθεῖ ἡ διεύθυνση τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν στά χέρια τῶν συνδικάτων.

Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στίς 4 τοῦ Μάρτη 1918, συζητήθηκε τό ζήτημα τῆς δημιουργίας συμβουλίου γιά τή διεύθυνση τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων «Γιά τή διεύθυνση τοῦ θαλάσσιου καί ποτάμιου ἐμπορικοῦ στόλου καί τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν», πού ψηφίστηκε στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1918, καθώς ἐπίσης καί τό ζήτημα τῆς πληρωμῆς τῶν ἀποδοχῶν στούς ἐργάτες τῶν κολπίσκων τοῦ Βόλγα καί τοῦ συστήματος τῆς Μαρίισκαγια. 'Η διεύθυνση τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν, σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, μεταβιβάστηκε στή δικαιοδοσία τοῦ ΑΣΛΟ, στό ὁποῖο δημιουργοῦνταν τμῆμα τῶν ὑδάτινων συγκοινωνιῶν, πού τό συμβούλιό του θά ἔπρεπε νά ἀποτελεῖται ἀπό ἀντιπροσώπους τοῦ ΑΣΛΟ, τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, τοῦ συνδικάτου τῶν ἐργατῶν τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν καί τῶν Συμβουλίων λαϊκῆς οἰκονομίας περιοχῶν.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἀπόριψε τίς ἀναρχοσυνδικαλιστικές ἀξιώσεις τῶν ἐργατῶν τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν. Μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ἀποφάσισε νά δημιουργήσει ἀμέσως συμβούλιο στή βάση τῆς § 3 τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τῆς 27 τοῦ Φλεβάρη, νά αὐξήσει προσωρινά τόν ἀριθμό τῶν ἀντιπροσώπων τῶν συνδικάτων στό συμβούλιο, νά πάρει μέτρα ἄμεσης ἀποστολῆς χρημάτων γιά νά πληρωθοῦν οἱ ἀποδοχές τῶν ἐργατῶν τῶν κολπίσκων τοῦ Βόλγα καί τοῦ συστήματος τῆς Μαρίισκαγια. Τά βασικά σημεῖα τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI, ρωσ. ἔκδ., σελ. 194).—*411.*

159 Πρόκειται γιά τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων «Γιά τήν ἐθνικοποίηση τοῦ ἐμπορικοῦ στόλου», πού ψηφίστηκε στίς 23 τοῦ Γενάρη (5 τοῦ Φλεβάρη) 1918. Τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στίς 26 τοῦ Γενάρη (8 τοῦ Φλεβάρη) στήν «'Εφημερίδα τῆς Προσωρινῆς 'Εργατοαγροτικῆς Κυβέρνησης», ἀρ. φύλ. 18.—*411.*

160 *«Κομμουνίστ»*—καθημερινή ἐφημερίδα, φραξιονιστικό ὄργανο τῆς ὁμάδας τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν»· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό

τίς 5 ὥς τίς 19 τοῦ Μάρτη 1918 σάν «ὄργανο τῆς 'Επιτροπῆς πόλης Πετρούπολης καί τῆς 'Επιτροπῆς περιφέρειας Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ». Βγῆκαν συνολικά 11 φύλλα. 'Η ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας σταμάτησε ἔπειτα ἀπό ἀπόφαση τῆς κομματικῆς συνδιάσκεψης τῆς πόλης Πετρούπολης, πού συνῆλθε στίς 20 τοῦ Μάρτη 1918.'Η συνδιάσκεψη διαπίστωσε ὅτι ἡ πολιτική τῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης, πού ἐκφραζόταν ἀπό τίς στῆλες τῆς ἐφημερίδας «Κομμουνίστ», ἦταν πολύ λαθεμένη καί δέν ἀντανακλοῦσε μέ κανένα τρόπο τή θέση τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος. 'Η συνδιάσκεψη καθόρισε σάν ὄργανο τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης τήν «Πετρογκράντσκαγια Πράβντα», στή θέση τῆς ἐφημερίδας «Κομμουνίστ».—*415.*

161 Τό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918 ψήφισε ἀπόφαση πού ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ γιά τήν ἀνάγκη σύναψης εἰρήνης σάν «μοναδική διέξοδο ἀπό τή σημερινή δύσκολη κατάσταση». Ταυτόχρονα τό Σοβιέτ Πετρούπολης ἀποφάσισε «νά πάρει ὅλα τά ἀπαραίτητα μέτρα σχετικά μέ τήν ὀργάνωση στρατιωτικῶν μονάδων γιά ἀποστολή στό μέτωπο».—*419.*

162 Στίς 3 τοῦ Μάρτη 1918 ἔγινε στή Μόσχα συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Μόσχας τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν μέ τή συμμετοχή τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, τῶν συνδικάτων, τῶν Σοβιέτ τῶν ἀχτίδων, ὑπεύθυνων στελεχῶν κ.ἄ. 'Η πλειοψηφία τῶν συγκεντρωθέντων τάχθηκε ὑπέρ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης. Στίς 4 τοῦ Μάρτη τό ζήτημα τῆς εἰρήνης συζητήθηκε στή συνεδρίαση τῆς Κομματικῆς ἐπιτροπῆς Μόσχας τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ)· μέ 10 ψήφους ὑπέρ καί 7 κατά ψηφίστηκε ἡ ἀπόφαση γιά τήν ὑπογραφή τῆς εἰρήνης. Τή νύχτα τῆς 4 πρός 5 τοῦ Μάρτη ἔγινε ἡ συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τῆς πόλης Μόσχας. Στή συνδιάσκεψη, ἐκτός ἀπό τούς ἀντιπροσώπους, πῆραν μέρος καί πολλοί ἐργάτες. 'Η πλειοψηφία τῆς συνδιάσκεψης ψήφισε ἀπόφαση πού ἐνέκρινε τή θέση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) γιά τό ζήτημα τῆς εἰρήνης.—*419.*

163 'Ο Λένιν ἐννοεῖ τούς δημόσιους ὑπαλλήλους πού συνήθισαν νά ὑπηρετοῦν τήν ἀστική τάξη καί τήν ἀστική διανόηση (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο σελ. 193 καί 198).—*423.*

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΗΓΩΝ, ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΙ Ή ΠΑΡΑΘΕΤΕΙ ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ ΤΟΥΣ Ο Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

---

* Μέ ἀστερίσκο σημειώνονται τά βιβλία, οἱ ἐφημερίδες, τά ἄρθρα καί τά ντοκουμέντα, πού ἔχουν σημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν καί φυλάγονται στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ.

— *Λόγος τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων συντρ. Λένιν στό 3ο Πανρωσικό συνέδριο.* —«'Ιζβέστιγια τῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν 'Αγροτῶν, 'Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν καί τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν 'Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1918, ἀρ. φύλ. 8 (272), 12 τοῦ Γενάρη, σελ. 2· ἀρ. φύλ. 9 (273), 13 τοῦ Γενάρη, σελ. 2· ἀρ. φύλ. 10 (274), 14 τοῦ Γενάρη, σελ. 2. Μέ τό γενικό τίτλο: Τό τρίτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.—*280.*

*— *Μερικές θέσεις.* 'Από τή Συντακτική ἐπιτροπή.—«Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», Γενεύη, 1915, ἀρ. φύλ. 47, 13 τοῦ 'Οχτώβρη, σελ. 2.—*248.*

— *Νόμος γιά τή γῆ τοῦ Δεύτερου Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.* (Ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τῆς 26 τοῦ 'Οχτώβρη, στίς 2 ἡ ὥρα τή νύχτα).—Στό βιβλίο: [Λένιν, Β. Ι.] Πῶς ἐξαπάτησαν τό λαό οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες καί τί ἔδοσε στό λαό ἡ νέα κυβέρνηση τῶν μπολσεβίκων, Πετρούπολη, τυπογρ. «Σέλσκι Βέστνικ», ρωσ. ἔκδ., 1917, σελ. 27-32. (Βιβλιοθήκη τοῦ στρατιώτη καί τοῦ ἀγρότη, ἀρ. 18). Πάνω ἀπό τόν τίτλο τό ὄνομα τοῦ συγγραφέα: Ν. Λένιν—*84.*

— *Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν ἀποφασίζει.* —«Ραμπότσι ἱ Σολντάτ», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 10, 27 τοῦ 'Οχτώβρη (9 τοῦ Νοέμβρη), σελ. 1. Μέ τό γενικό τίτλο: Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων.—*45, 69, 73.*

— *Πρός ὅλους!*—«Ραμπότσι ἱ Σολντάτ», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 20, 9 (22) τοῦ Νοέμβρη, σελ. 2.—*87, 88.*

— *Πρός τούς ἐργάτες, ἀγρότες καί στρατιῶτες!* «Ραμπότσι ἱ Σολντάτ», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 9, 26 τοῦ 'Οχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη), σελ. 1. 'Υπογραφή: Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. 'Αντιπρόσωποι τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν.—*54.*

— *Πρῶτο στάδιο τῆς πρώτης ἐπανάστασης.* (Γράμματα ἀπό μακριά· γράμμα 1ο).—«Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 14, 21 τοῦ Μάρτη, σελ. 2-3· ἀρ. φύλ. 15, 22 τοῦ Μάρτη, σελ. 2. 'Υπογραφή: Ν. Λένιν.—*187.*

— *Πῶς ἐξαπάτησαν τό λαό οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες καί τί ἔδοσε στό λαό ἡ νέα κυβέρνηση τῶν μπολσεβίκων.* Πετρούπολη, τυπογρ. «Σέλσκι Βέστνικ», ρωσ. ἔκδ., 1917, 32 σελ. (Βιβλιοθήκη τοῦ στρατιώτη καί τοῦ ἀγρότη, ἀρ. 18). Πάνω ἀπό τόν τίτλο τό ὄνομα τοῦ συγγραφέα: Ν. Λένιν.—*83-84.*

— *Ραδιοτηλεγράφημα πρός ὅλους. Πρός ὅλες τίς 'Επιτροπές συνταγμάτων, μεραρχιῶν, σωμάτων στρατοῦ, στρατιῶν κτλ., πρός ὅλους τούς στρατιῶτες τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ καί τούς ναῦτες τοῦ ἐπαναστατικοῦ στόλου—βλ.* Λένιν, Β. Ι. Πρός ὅλους!

— *'Η σοσιαλιστική πατρίδα σέ κίνδυνο!* [Διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων. 21 τοῦ Φλεβάρη 1918].—«'Ιζβέστιγια τῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν 'Αγροτῶν, 'Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν καί τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν

Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν 'Αγροτῶν, 'Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν καί τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν 'Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1918, ἀρ. φύλ. 14 (278), 19 τοῦ Γενάρη, σελ. 5. Μέ τό γενικό τίτλο: 'Αποφάσεις πού πῆρε τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν, ἀγροτῶν καί κοζάκων βουλευτῶν.—*318.*

[Τηλεγράφημα στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων γιά τό συνέδριο τῶν κοζάκων τοῦ μετώπου, πού ἔγινε στό κεφαλοχώρι Κάμενσκαγια. 13 τοῦ Γενάρη 1918].—«Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», Μόσχα, 1918, ἀρ. φύλ. 9, 14 (27) τοῦ Γενάρη, σελ. 3, στή στήλη: Στή Ρωσία. Μέ τό γενικό τίτλο: 'Η ἐπανάσταση στό Ντόν.—*296.*

Τό Τρίτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Συνεδρίαση τῆς 12 τοῦ Γενάρη.—«'Ιζβέστιγια τῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν 'Αγροτῶν, 'Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν καί τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν 'Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1918, ἀρ. φύλ. 10 (274), 14 τοῦ Γενάρη, σελ. 2.—*280, 281.*

Τό Τρίτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. (Συνεδρίαση τῆς 18 τοῦ Γενάρη).—«'Ιζβέστιγια τῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν 'Αγροτῶν, 'Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν καί τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν 'Εργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1918, ἀρ. φύλ. 15 (279), 20 τοῦ Γενάρη, σελ. 2.—*285.*

Τό Τρίτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Πετρούπολη, 1918, 99 σελ. (ΣΔΕΚΡ).—*327.*

Τσέχοφ, Α. Π. Ἄνθρωπος στό καβούκι.—240, 281.

'Υποδειγματική ἐντολή. Συντάχθηκε μέ βάση τίς 242 ἐντολές πού ἔφεραν ἀπό τίς περιφέρειες οἱ βουλευτές στό 1ο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού ἔγινε στήν Πετρούπολη τό 1917.—«'Ιζβέστιγια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν 'Αγροτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 88, 19 τοῦ Αὐγούστου, σελ. 3-4.—*24-26, 27, 36, 46, 114, 119-120, 423.*

Gesetz gegen die gemeingefährlichen Bestrebungen der Sozialdemokratie. Vom 21. Oktober 1878. — «Reichsgesetzblatt», Berlin, 1878, Nr. 34, S. 351—358. — *16.*

«Reichsgesetzblatt», Berlin, 1878, Nr. 34, S. 351—358. — *16.*

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Α

* Τά ὑπογραμμισμένα στήν παρένθεση εἶναι τά πραγματικά ὀνοματεπώνυμα.

σε στή δεξιά πτέρυγα τῶν μενσεβίκων-διεθνιστῶν. Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πάλευε ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, ὑπεράσπιζε τή δημιουργία κυβέρνησης συνασπισμοῦ μέ τή συμμετοχή τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων, κηρύχθηκε ἐνάντια στή σύναψη τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ. Τό 1920 ἔφυγε στή Γερμανία,μαζί μέ τόν Λ. Μάρτοφ ἔβγαζε στό Βερολίνο τό ἀντεπαναστατικό μενσεβίκικο περιοδικό «Σοτσιαλιστίτσεσκι Βέστνικ». Τό 1923 ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί μέλος τοῦ Γραφείου τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῆς ἑνωμένης ὀπορτουνιστικῆς (II) Σοσιαλιστικῆς ἐργατικῆς Διεθνοῦς. Στά 1930-1940 πῆγε στίς ΕΠΑ, ὅπου συνεργάστηκε στή δεξιά σοσιαλιστική ἑβραϊκή ἐφημερίδα «Vorwards» («'Εμπρός»). —*74-75.*

*'Αννίβας (*Hannibal), *Βάρκα* (247-183 π.χ.)—στρατηλάτης τῆς Καρχηδόνας. Στόν ἀγώνα του ἐνάντια στούς Ρωμαίους εἶχε μιά σειρά νίκες, καί ἰδιαίτερα τή μεγάλη νίκη στίς Κάννες τό 216 π.χ.—*408.*

'Αντόνοφ—βλ. 'Αντόνοφ-'Οβσέγενκο, Β. Α.

'Αντόνοφ-'Οβσέγενκο, Β. Α. (1883-1938)—πῆρε δραστήριο μέρος στήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, ἐπιφανής σοβιετικός στρατιωτικός παράγοντας. Μπῆκε στό ἐπαναστατικό κίνημα τό 1901. Τό 1910 κατέφυγε στό Παρίσι, ὅπου προσχώρησε στούς μενσεβίκους. Στά τέλη τοῦ 1914 ξέκοψε ἀπό τό μενσεβικισμό. Στά χρόνια τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου ἦταν διεθνιστής. Γυρίζοντας ἀπό τήν ἐμιγκράτσια, τόν 'Ιούλη τοῦ 1917, μπῆκε στό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων. Στίς μέρες τοῦ 'Οχτώβρη 1917 ἦταν μέλος τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Πετρούπολης, ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς ἐφόδου στά Χειμερινά ἀνάκτορα. Στό II Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ μπῆκε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σάν μέλος τῆς 'Επιτροπῆς γιά τίς στρατιωτικές καί ναυτικές ὑποθέσεις. Στά τέλη τοῦ 1917 μέ ἀρχές τοῦ 1918 διοικοῦσε τά σοβιετικά στρατεύματα πού ἀγωνίζονταν ἐνάντια στούς καλεντινικούς καί τήν Κεντρική Ράντα. 'Από τό Μάρτη ὥς τό Μάη τοῦ 1918 ἦταν διοικητής τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων τοῦ Νότου τῆς Ρωσίας· ἀπό τό Γενάρη ὥς τόν 'Ιούνη τοῦ 1919 διοικητής τοῦ Οὐκρανικοῦ μετώπου. Στά 1922-1924 ἦταν ἀρχηγός τῆς πολιτικῆς διεύθυνσης τοῦ 'Επαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας. Στά ἑπόμενα χρόνια ἔκανε διοικητική, στρατιωτική καί διπλωματική δουλιά. Στά 1923-1927 ἀνῆκε στήν τροτσκιστική ἀντιπολίτευση. —*28, 215.*

'Αρτιόμ (Σεργκέγεφ, Φ. Α.) (1883-1921)—ἐπιφανής παράγοντας τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος καί τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους. Μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1901. Ἔκανε ἐπαναστατική δουλιά στό Αἰκατερινοσλάβ, στό Χάρκοβο, στά Οὐράλια. Πιάστηκε ἐπανειλημμένα. Στά μέσα τοῦ 1911 κατέφυγε στήν Αὐστραλία. Στήν περίοδο τῆς ἐμιγκράτσιας ἔπαιρνε δραστήριο μέρος στό ἐργατικό κίνημα τῆς Αὐστραλίας. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917, ἀφοῦ ἐπέστρεψε στή Ρωσία, ἦταν γραμματέας τοῦ Γραφείου τῆς 'Επιτροπῆς περιοχῆς τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων, πού συνένωνε τίς κομματικές ὀργανώσεις τοῦ Ντομπάς καί τῶν κυβερνείων Χαρκόβου καί Αἰκατερινοσλάβ. Στό VI συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) ἐκλέχτη-

Β

ἀστός ἐθνικιστής. Ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τοῦ μικροαστικοῦ-ἐθνικιστικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Οὐκρανίας. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί ἡγέτες τῆς ἀντεπαναστατικῆς Κεντρικῆς Ράντας τῆς Οὐκρανίας, στή συνέχεια μαζί μέ τόν Πετλιούρα ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ Διευθυντηρίου (ἐθνικιστικῆς κυβέρνησης τῆς Οὐκρανίας στά 1918-1919), ὑπηρετώντας διαδοχικά τά συμφέροντα τοῦ γερμανικοῦ καί τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Μετά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Οὐκρανία λευκός ἐμιγκρές.—*182.*

Βλαντίμιροφ (Σέινφινκελ), Μ. Κ. (1879-1925)—σοσιαλδημοκράτης, μπολσεβίκος, μέλος τοῦ ΣΔΕΚΡ ἀπό τό 1903. Ὑποβλήθηκε σέ διώξεις ἀπό τήν τσαρική κυβέρνηση. Ἦταν στήν ἐμιγκράτσια. Τό 1911 ἀποχώρησε ἀπό τούς μπολσεβίκους, ἀργότερα ἀνῆκε στήν ὁμάδα τῶν πλεχανοφικῶν τοῦ Παρισιοῦ, ἡ ὁποία ἔβγαζε τήν ἐφημερίδα «Ζά Πάρτιγιου». Τόν καιρό τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου ἔπαιρνε μέρος στήν παρισινή ἐφημερίδα τοῦ Τρότσκι «Νάσε Σλόβο». Μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἐπέστρεψε στή Ρωσία, ἦταν μεζραγιόνετς. Μαζί μέ τούς μεζραγιόντσι στό VI συνέδριο ἔγινε μέλος τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση δούλευε στή Διεύθυνση ἐπισιτισμοῦ τῆς Πετρούπολης καί στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ, τό 1921 Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐπισιτισμοῦ τῆς Οὐκρανίας, τό 1922 Λαϊκός ἐπίτροπος Οἰκονομικῶν τῆς ΣΟΣΔΡ, ἀπό τό Νοέμβρη τοῦ 1924 ἀντιπρόεδρος τοῦ ΑΣΛΟ τῆς ΕΣΣΔ.—*311.*

Βόινοφ, Ι. Α. (1884-1917)—μέλος τοῦ ΣΔΕΚΡ ἀπό τό 1909, μπολσεβίκος, συνεργάτης καί δραστήριος ἀνταποκριτής τῆς «Ζβεζντά» καί τῆς «Πράβντα». Καταγόταν ἀπό οἰκογένεια φτωχοῦ ἀγρότη τοῦ κυβερνείου Γιαροσλάβ. Στήν Πετρούπολη, ὅπου μετοίκησε, δούλευε σέ ἐπιχειρήσεις, στούς σιδηροδρόμους Νικολάγεβσκαγια (τώρα Ὀχτιάμπρσκαγια), ἦταν συνδεμένος μέ τήν μπολσεβίκικη ὀργάνωση τῶν σιδηροδρομικῶν. Πιάστηκε καί ἐκτοπίστηκε ἐπανειλημμένα κάτω ἀπό ἀστυνομική ἐπιτήρηση. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἐπέστρεψε στήν Πετρούπολη, δούλευε στό τυπογραφεῖο «Τρούντ», ὅπου τυπωνόταν ἡ «Πράβντα», ἔγραφε ἀνταποκρίσεις στήν ἐφημερίδα. Στίς 6 (19) τοῦ Ἰούλη, ὅταν μοίραζε τήν ἐφημερίδα «Λιστόκ «Πράβντι»», δολοφονήθηκε ἀπό τούς κοζάκους καί τούς εὐέλπιδες στήν ὁδό Σπαλέρναγια (τώρα ὁδός Βόινοφ).—*142.*

Βορόβσκι, Β. Β. (1871-1923)—ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτης, ἐπιφανής παράγοντας τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος, διαπρεπής σοβιετικός διπλωμάτης, δημοσιολόγος καί φιλολογικός κριτικός. Ἄρχισε τήν ἐπαναστατική του δράση τό 1890. Τό 1902 ἔγινε συνεργάτης τῆς λενινιστικῆς «Ἴσκρα». Μετά τό ΙΙ συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ μπολσεβίκος. Τό 1905, μαζί μέ τούς Β. Ι. Λένιν, Μ. Σ. Ὀλμίνσκι καί Α. Β. Λουνατσάρσκι, μπῆκε στή Συντακτική ἐπιτροπή τῶν ἐφημερίδων «Βπεριόντ» καί «Προλετάρι». Ἀπό τά τέλη τοῦ 1905 δούλευε στήν ὀργάνωση μπολσεβίκων τῆς Πετρούπολης καί στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς μπολσεβίκικης ἐφημερίδας «Νόβαγια Ζίζν». Ἀπό τό 1907 ὥς τό 1912 καθοδηγοῦσε τήν μπολσεβίκικη ὀργάνωση τῆς

Γ

Ι

Κ

Λ

περιόδου· πῆρε μέρος στίς διαδηλώσεις τῶν στρατιωτῶν στίς μέρες τοῦ 'Απρίλη 1917. 'Αργότερα ἦταν ἐπίτροπος τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης στό Νοτιοδυτικό μέτωπο, ὅπου καί τόν σκότωσαν, ὅταν προσπαθοῦσε νά πείσει τούς στρατιῶτες νά πᾶνε στή μάχη.—*300.*

Λοζόβσκι (Ντρίτζο), Σ. Α. (1878-1952)—μέλος τοῦ ΣΔΕΚΡ ἀπό τό 1901. Πῆρε μέρος στήν πρώτη ρωσική ἐπανάσταση. Πιάστηκε καί ἐξορίστηκε. 'Από τό 1909 ὥς τό 1917 ζοῦσε στό ἐξωτερικό, ἀνῆκε στήν ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων-συμφιλιωτιστῶν. Τόν καιρό τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου πῆρε μέρος στήν ὀργάνωση διεθνιστικῶν ὁμάδων στό Γαλλικό Σοσιαλιστικό κόμμα καί στά συνδικάτα. Τόν 'Ιούνη τοῦ 1917 γύρισε στή Ρωσία· στήν ΙΙΙ Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν συνδικάτων ('Ιούλης τοῦ 1917) ἐκλέχτηκε γραμματέας τοῦ ΠΚΣΣ. Τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 γιά τίς ἐκδηλώσεις του ἐνάντια στήν πολιτική τοῦ Κόμματος, διαγράφηκε ἀπό τό ΣΔΕΚΡ (μπ). 'Αργότερα μπῆκε ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδας τῶν διεθνιστῶν σοσιαλδημοκρατῶν καί σάν μέλος της τό Δεκέμβρη τοῦ 1919 ξανάγινε δεκτός στό ΚΚΡ (μπ). Τό 1920 ἦταν πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν συνδικάτων τοῦ κυβερνείου Μόσχας. 'Από τό 1921 ὥς τό 1937 ἦταν γενικός γραμματέας τῆς Συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς· μετά διευθυντής τοῦ Κρατικοῦ λογοτεχνικοῦ ἐκδοτικοῦ. Στά 1939-1946 ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου (κατόπιν ὑπουργοῦ) 'Εξωτερικῶν τῆς ΕΣΣΔ. 'Από τό XV συνέδριο τοῦ κόμματος ἀναπληρωματικό μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΠΚΚ (μπ), στό XVIII συνέδριο ἐκλέχτηκε μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΠΚΚ (μπ).—*213-214.*

Λόμοφ, Α. ('Οππόκοφ, Γκ. Ι.) (1888-1938)—μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1903, ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτης, μετέπειτα σοβιετικός κρατικός παράγοντας. Ἔκανε κομματική δουλιά στήν Πετρούπολη, στό 'Ιβάνοβο-Βοζνεσένσκ, στή Μόσχα, στό Σαράτοφ. Ὑποβλήθηκε ἐπανειλημμένα σέ διώξεις ἀπό τήν τσαρική κυβέρνηση. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 μέλος τοῦ Γραφείου περιοχῆς Μόσχας καί τῆς 'Επιτροπῆς πόλης Μόσχας τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Στίς μέρες τοῦ 'Οχτώβρη 1917 ἦταν μέλος τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Μόσχας, ἀντιπρόεδρος τοῦ Σοβιέτ Μόσχας τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν. Στό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ μπῆκε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σάν Λαϊκός ἐπίτροπος Δικαιοσύνης. Τό 1918 «ἀριστερός κομμουνιστής». Ἦταν μέλος τοῦ Προεδρείου καί ἀντιπρόεδρος τοῦ ΑΣΛΟ, ἀντιπρόεδρος τῆς Κρατικῆς ἐπιτροπῆς σχεδίου τῆς ΕΣΣΔ, μέλος τῆς ΚΕ καί τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ ΚΚ (μπ) Οὐκρανίας, ἀναπληρωματικό μέλος καί μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΠΚΚ (μπ).—*29, 320, 387-388, 417-418.*

Λόυντ Τζώρτζ (Lloyd George), *Ντάβιντ* (1863-1945)—ἄγγλος κρατικός παράγοντας καί διπλωμάτης, ἀρχηγός τοῦ Κόμματος τῶν φιλελευθέρων. 'Από τό 1890 μέλος τοῦ Κοινοβουλίου. Στά 1905-1908 χρημάτισε ὑπουργός 'Εμπορίου· στά 1908-1915 ὑπουργός Οἰκονομικῶν. Ἔπαιζε σοβαρό ρόλο στόν καθορισμό τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τῆς κυβέρνησης τῆς 'Αγγλίας, πού ἀπόβλεπε στήν προετοιμασία τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Μέ κολακεῖες, μέ ψέμματα καί ὑποσχέσεις πρός τούς ἐργάτες προσπαθοῦσε νά ἀποτρέψει τή δημιουργία ἐπαναστατικοῦ κόμματος τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ὁ Λένιν ἔγραφε ὅτι «ὁ Λόυντ Τζώρτζ ἐξυπηρετεῖ λαμπρά τήν ἀστική τάξη

καί τήν ἐξυπηρετεῖ ἀκριβῶς *ἀνάμεσα* στούς ἐργάτες, διοχετεύει τήν ἐπιροή της *ἀκριβῶς* ἀνάμεσα στό προλεταριάτο, ἐκεῖ ὅπου εἶναι γι'αὐτή περισσότερο ἀναγκαῖο καί περισσότερο δύσκολο νά ὑποτάξει ἠθικά τίς μάζες» ("Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 30ός, σελ. 176). Στά 1916-1922 ἔγινε πρωθυπουργός, ἐπεδίωκε νά δυναμώσει τίς θέσεις τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στήν 'Εγγύς καί Μέση 'Ανατολή, στά Βαλκάνια, κατέπνιγε σκληρά τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα στίς ἀποικίες καί στίς ἐξαρτημένες χῶρες. Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Ρωσία ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἐμπνευστές καί ὀργανωτές τοῦ ἀποκλεισμοῦ καί τῆς στρατιωτικῆς ἐπέμβασης κατά τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους. Τό 1922, ὕστερα ἀπό μιά σειρά πολιτικές ἀποτυχίες, παραιτήθηκε, ὡστόσο μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του διατηροῦσε μιά ὁρισμένη πολιτική ἐπιροή.—*189.*

Λουνατσάρσκι, Α. Β. (1875-1933)—ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτης, ἐπιφανής σοβιετικός κρατικός παράγοντας. Στό ἐπαναστατικό κίνημα μπῆκε στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1890-1900. Μετά τό ΙΙ συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ μπολσεβίκος. 'Ηταν μέλος τῶν Συντακτικῶν ἐπιτροπῶν τῶν μπολσεβίκικων ἐφημερίδων «Βπεριόντ», «Προλετάρι» καί στή συνέχεια τῆς «Νόβαγια Ζίζν». Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης ἀπομακρύνθηκε ἀπό τό μαρξισμό, πῆρε μέρος στήν ἀντικομματική ὁμάδα «Βπεριόντ», ζητοῦσε τή συνένωση τοῦ μαρξισμοῦ μέ τή θρησκεία. Τόν καιρό τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου ἀκολουθοῦσε διεθνιστικές θέσεις. Μετά τήν ἐπιστροφή του στή Ρωσία τό 1917 ὁ Λουνατσάρσκι μπῆκε στήν ὁμάδα τῶν μεζραγιόντσι καί μαζί μ'αὐτήν ἔγινε δεκτός στό Μπολσεβίκικο κόμμα στό VI συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί ὥς τό 1929 ἦταν Λαϊκός ἐπίτροπος Παιδείας, ἔπειτα πρόεδρος τῆς 'Επιστημονικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ. 'Από τό 1930 ἀκαδημαϊκός. Τόν Αὔγουστο τοῦ 1933 διορίστηκε πρεσβευτής τῆς ΕΣΣΔ στήν 'Ισπανία. Δημοσιολόγος, δραματουργός, ἔγραψε πολλά ἔργα γιά τά ζητήματα τῆς τέχνης καί τῆς λογοτεχνίας.—*29.*

Λουριέ, Μ. Α.—*βλ.* Λάριν, Γ.

Μ

Μάλκιν, Μπ. Φ. (1891-1938)—μέλος τοῦ κόμματος τῶν ἐσέρων ἀπό τό 1908, ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τοῦ κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων καί μέλος τῆς ΚΕ του. Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση—μέλος τοῦ προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ τῆς ΙΙ καί τῆς VI περιόδου· καθοδηγοῦσε τό τηλεγραφικό πρακτορεῖο τῆς Πετρούπολης, ἦταν ἕνας ἀπό τούς συντάκτες τῆς «'Ιζβέστιγια». Τήν ἄνοιξη τοῦ 1918 μπῆκε στό Μπολσεβίκικο κόμμα. Δούλευε διευθυντής τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ εἰκαστικῶν τεχνῶν.—*384.*

Μανικόβσκι, Α. Α. (1865-1920)—στρατηγός τοῦ τσαρικοῦ στρατοῦ, ἦταν διοικητής τοῦ φρουρίου τῆς Κρονστάνδης. Τόν καιρό τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου διοικητής τῆς Γενικῆς διεύθυνσης πυροβολικοῦ. Στήν τελευταία Προσωρινή κυβέρνηση ἦταν ὑφυπουργός Στρατιωτικῶν. Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση δούλευε στόν Κόκκινο

Ο

Π

Πετρόβσκι, Γκ. Ι. (1878-1958)—ἕνας ἀπό τούς παλιότερους ἀγωνιστές τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, μπολσεβίκος, ἐπιφανής σοβιετικός κομματικός καί κρατικός παράγοντας. Μέλος τοῦ ΣΔΕΚΡ ἀπό τό 1897. Τόν καιρό τῆς πρώτης ρωσικῆς ἐπανάστασης ἦταν ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος στό Αἰκατερινοσλάβ (τό σημερινό Ντνιεπροπετρόβσκ). Βουλευτής τῆς IV Κρατικῆς δούμας ἀπό τούς ἐργάτες τοῦ κυβερνείου Αἰκατερινοσλάβ, ἀνῆκε στή μπολσεβίκικη ὁμάδα τῆς Δούμας. Τό Νοέμβρη τοῦ 1914, γιά τήν ἐπαναστατική του δράση κατά τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, πιάστηκε μαζί μέ τούς ἄλλους μπολσεβίκους βουλευτές καί τό 1915 ἐξορίστηκε στήν περιοχή τοῦ Τουρουχάνσκ. Πῆρε δραστήριο μέρος στήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Στά 1917-1919 χρημάτισε Λαϊκός ἐπίτροπος 'Εσωτερικῶν τῆς ΣΟΣΔΡ, ἀπό τό 1919 ὥς τό 1938 ἦταν πρόεδρος τῆς Πανουκρανικῆς ΚΕΕ, μετά τή δημιουργία τῆς ΕΣΣΔ ἕνας ἀπ' τούς προέδρους τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ, στά 1938-1940 χρημάτισε ἀντιπρόεδρος τοῦ Προεδρείου τοῦ 'Ανωτάτου Σοβιέτ τῆς ΕΣΣΔ. Στά 1926-1939 ὑπῆρξε ἀναπληρωματικό μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΠΚΚ (μπ). 'Από τό 1940 ὑποδιευθυντής τοῦ Κρατικοῦ μουσείου τῆς ἐπανάστασης τῆς ΕΣΣΔ.—*386.*

Πιατακόφ, Γκ. Λ. (1890-1937)—ἦταν μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1910. Ἔκανε κομματική δουλιά στήν Οὐκρανία καί στό ἐξωτερικό· συνεργαζόταν στό περιοδικό «Κομμουνίστ». Στά 1915-1917 κρατοῦσε ἀντιλενινιστική στάση στό ζήτημα τοῦ δικαιώματος αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν καί σέ ἄλλα σοβαρά ζητήματα τῆς πολιτικῆς τοῦ Κόμματος. Ὕστερα ἀπό τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς Κιέβου τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί μέλος τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Κιέβου τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν· τασσόταν ἐνάντια στή γραμμή τοῦ Κόμματος γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν μέλος τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης τῆς Οὐκρανίας. 'Από τό 1920 ἐργαζόταν σέ οἰκονομικές καί κρατικές ὑπηρεσίες: ἀντιπρόεδρος τῆς Κρατικῆς ἐπιτροπῆς σχεδίου καί τοῦ ΑΣΛΟ, ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος στή Γαλλία, πρόεδρος τῆς διοίκησης τῆς Κρατικῆς τράπεζας τῆς ΕΣΣΔ, ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Βαριᾶς βιομηχανίας. Στό XII, XIII, XIV καί XVI συνέδριο τοῦ Κόμματος ἐκλέχτηκε μέλος τῆς ΚΕ. Τάχθηκε ἐπανειλημμένα κατά τῆς λενινιστικῆς πολιτικῆς τοῦ Κόμματος: τό 1918 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ἀντικομματικῆς ὁμάδας τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν» στήν Οὐκρανία, τόν καιρό τῆς συζήτησης στό Κόμμα γιά τά συνδικάτα (1920-1921) ἦταν ὀπαδός τῆς πλατφόρμας τοῦ Τρότσκι, ἀπό τό 1923 δραστήριος παράγοντας τῆς τροτσκιστικῆς ἀντιπολίτευσης. Τό 1927 τό XV συνέδριο τοῦ ΠΚΚ (μπ) τόν διέγραψε ἀπό τό Κόμμα γιά τή φραξιονιστική του δράση. Τό 1928 δήλωσε ὅτι ἀναγνωρίζει τά λάθη του καί ἀποκαταστάθηκε στό Κόμμα, ὡστόσο δέν σταμάτησε τήν ἀντικομματική του δράση καί τό 1936 διαγράφηκε καί πάλι ἀπό τό ΠΚΚ (μπ).—*190, 320, 387-388.*

Πλεχάνοφ, Γκ. Β. (1856-1918)—ἐπιφανής παράγοντας τοῦ ρωσικοῦ καί τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος, ὁ πρῶτος προπαγανδιστής τοῦ μαρξισμοῦ στή Ρωσία. Τό 1883 δημιούργησε στή Γενεύη τήν πρώτη ρωσική μαρξιστική ὀργάνωση, τήν ὁμάδα «'Απελευθέρωση τῆς δουλιᾶς». Ὁ

Πλεχάνοφ πάλεψε κατά τοῦ ναροντνικισμοῦ, καταπολεμοῦσε τόν ἀναθεωρητισμό στό διεθνές ἐργατικό κίνημα. Στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1900-1910 ἦταν μέλος τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐφημερίδας «Ἴσκρα» καί τοῦ περιοδικοῦ «Ζαριά».

Ἀπό τό 1883 ὥς τό 1903 ὁ Πλεχάνοφ ἔγραψε πολλά ἔργα πού ἔπαιξαν μεγάλο ρόλο στήν ὑπεράσπιση καί στήν προπαγάνδιση τῆς ὑλιστικῆς κοσμοθεωρίας. Ὡστόσο, καί τότε ἀκόμη ὁ Πλεχάνοφ ἔκανε σοβαρά λάθη, πού ἀποτέλεσαν τό ἔμβρυο τῶν μελλοντικῶν μενσεβίκικων ἀπόψεών του. Ὕστερα ἀπό τό ΙΙ συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ ὁ Πλεχάνοφ τάχθηκε ὑπέρ τῆς συμφιλίωσης μέ τόν ὀπορτουνισμό, καί σέ συνέχεια προσχώρησε στούς μενσεβίκους. Στήν περίοδο τῆς πρώτης ρωσικῆς ἐπανάστασης ὑποστήριζε πάνω σ'ὅλα τά βασικά ζητήματα μενσεβίκικες ἀπόψεις. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου τάχθηκε κατά τῆς ἀναθεώρησης τοῦ μαρξισμοῦ ἀπό τόν Μάχ, καί κατά τοῦ λικβινταρισμοῦ, ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδας τῶν κομματικῶν μενσεβίκων. Τόν καιρό τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου πέρασε στίς θέσεις τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 γύρισε στή Ρωσία καί μπῆκε ἐπικεφαλῆς τῆς ἄκρας δεξιᾶς ὁμάδας τῶν μενσεβίκων-ἀμυνιτῶν «Γεντίνστβο», ἀντιπάλευε δραστήρια τούς μπολσεβίκους καί τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, γιατί νόμιζε ὅτι ἡ Ρωσία δέν ὡρίμασε γιά τό πέρασμα στό σοσιαλισμό. Ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κράτησε ἀρνητική στάση, ὅμως δέν πῆρε μέρος στήν πάλη κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Ὁ Λένιν ἐκτιμοῦσε πολύ τίς φιλοσοφικές ἐργασίες τοῦ Πλεχάνοφ καί τό ρόλο του στή διάδοση τοῦ μαρξισμοῦ στή Ρωσία· ταυτόχρονα ἔκανε αὐστηρή κριτική στόν Πλεχάνοφ γιά τίς παρεκκλίσεις του ἀπό τό μαρξισμό καί γιά τά μεγάλα λάθη στήν πολιτική του δράση.—*184, 185, 188.*

Ποκρόβσκι, Μ. Ν. (1868-1932)—μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1905, ἐπιφανής σοβιετικός κρατικός καί κοινωνικός παράγοντας, ἱστορικός. Πῆρε ἐνεργό μέρος στήν ἐπανάσταση τοῦ 1905-1907, ἦταν μέλος τῆς Κομματικῆς ἐπιτροπῆς Μόσχας. Στό V συνέδριο (τοῦ Λονδίνου) τοῦ ΣΔΕΚΡ ἐκλέχτηκε ἀναπληρωματικό μέλος τῆς ΚΕ. Ἀπό τό 1908 ὥς τό 1917 ζοῦσε ἐκπατρισμένος στό ἐξωτερικό. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης προσχώρησε στούς ὀτζοβιστές καί στούς οὐλτιματιστές, καί ἀργότερα στήν ἀντικομματική ὁμάδα «Βπεριόντ», ἀπό τήν ὁποία ξέκοψε τό 1911. Τό 1917 γύρισε στή Ρωσία, πῆρε μέρος στήν ἔνοπλη ἐξέγερση τῆς Μόσχας, ἦταν μέλος τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐπιτελείου τῆς συνοικίας Ζαμοσκβορέτσκι. Ἀπό τό Νοέμβρη τοῦ 1917 ὥς τό Μάρτη τοῦ 1918 ἦταν πρόεδρος τοῦ Σοβιέτ Μόσχας. Γιά ἕνα χρονικό διάστημα προσχώρησε στήν ὁμάδα τῶν «ἀριστερῶν κομμουνιστῶν», τάχθηκε κατά τῆς ὑπογραφῆς τῆς συνθήκης εἰρήνης τοῦ Μπρέστ. Ἀπό τό 1918 ἦταν ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Παιδείας τῆς ΣΟΣΔΡ. Στά 1923-1927 ἔπαιρνε ἐνεργό μέρος στήν πάλη ἐνάντια στόν τροτσκισμό. Κατά καιρούς διηύθυνε τήν Κομμουνιστική Ἀκαδημία, τό Ἰνστιτοῦτο Ἱστορίας τῆς ΑΕ τῆς ΕΣΣΔ, τό Ἰνστιτοῦτο τοῦ Κόκκινου καθηγητῆ κ.ἄ. Ἀπό τό 1929 ἀκαδημαϊκός. Ἐκλέχτηκε ἐπανειλημμένα στήν ΠΚΕΕ καί στήν ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ.—*418, 419.*

Ποντβόισκι, Ν. Ι. (1880-1948)—ἐπιφανής παράγοντας τοῦ ἐπαναστατι-

κοῦ κινήματος τῆς Ρωσίας, κομματικό καί στρατιωτικό στέλεχος. Μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1901. Ἔκανε κομματική δουλιά στήν Οὐκρανία, στό Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ, στό Γιαροσλάβ, στήν Κοστρομά, στό Μπακού, στήν Πετρούπολη. Πιάστηκε καί φυλακίστηκε ἐπανειλημμένα. Πῆρε ἐνεργό μέρος στήν πρώτη ρωσική ἐπανάσταση. Στά 1912-1914 πῆρε μέρος στήν ὀργάνωση καί στή δουλιά τῶν μπολσεβίκικων ἐφημερίδων «Ζβεζντά» καί «Πράβντα». Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί καθοδηγητές τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης τῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης καί τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Στίς μέρες τῆς προετοιμασίας καί τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης τοῦ Ὀχτώβρη πρόεδρος τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς στήν Πετρούπολη, ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς ἐφόδου στά Χειμερινά ἀνάκτορα. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς γιά τίς ὑποθέσεις τοῦ στρατοῦ καί τοῦ ναυτικοῦ, διοικητής τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς Πετρούπολης. Τό 1919 Λαϊκός ἐπίτροπος Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν ὑποθέσεων τῆς Οὐκρανίας. Ἐκλέχτηκε ἐπανειλημμένα μέλος τῆς ΚΕΕ τοῦ ΠΚΚ (μπ). Τά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του ἀσχολοῦνταν μέ προπαγανδιστική καί λογοτεχνική δουλιά.—*224.*

Ποντμπέλσκι, Β. Ν. (1887-1920)—παράγοντας τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος καί τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους. Μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1905. Ἔκανε κομματική δουλιά στό Ταμπόφ, σέ συνέχεια στή Μόσχα. Γιά τήν ἐπαναστατική του δράση πιάστηκε καί ἐξορίστηκε ἐπανειλημμένα. Ἐκπατρίστηκε στή Γαλλία. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Μόσχας τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), δούλευε στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ». Πῆρε δραστήριο μέρος στήν ἔνοπλη ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη στή Μόσχα, μέλος τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπιτροπῆς Μόσχας. Τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917 ἦταν ἐπίτροπος Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων Μόσχας καί περιοχῆς Μόσχας. Ἀπό τό Μάη τοῦ 1918 Λαϊκός ἐπίτροπος Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων τῆς ΣΟΣΔΡ.—*365.*

Πόρς, Ν. Β. (γεν. τό 1879)—μέλος τοῦ μενσεβίκικου-ἐθνικιστικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Οὐκρανίας. Στά 1917-1918 ἦταν μέλος τῆς ἀντεπαναστατικῆς Κεντρικῆς Ράντας τῆς Οὐκρανίας. Τό Νοέμβρη τοῦ 1917 διορίστηκε στή Γενική γραμματεία της, ὅπου κατεῖχε τή θέση τοῦ γραμματέα Ἐργασίας. Ἀπό τό Γενάρη τοῦ 1918, μετά τήν ἀναδιοργάνωση τῆς Γενικῆς γραμματείας σέ Συμβούλιο τῶν λαϊκῶν ὑπουργῶν, ἦταν ὑπουργός Στρατιωτικῶν καί ὑπουργός Ἐργασίας.—*182.*

Ποσαντόβσκι—βλ. Μάντελμπεργκ, Β. Ε.

Πουρισκέβιτς, Β. Μ. (1870-1920)—μεγαλοτσιφλικάς, φανατικός ἀντιδραστικός, μοναρχικός. Ἦταν ἕνας ἀπό τούς πρωτεργάτες τῆς δημιουργίας τῆς μαυροεκατονταρχίτικης ὀργάνωσης «Ἕνωση τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ»· τό 1907 βγῆκε ἀπό τήν Ἕνωση αὐτή καί σχημάτισε μιά νέα μοναρχική ἀντεπαναστατική ὀργάνωση, τό «Τάγμα τοῦ Ἀρχάγγελου Μιχαήλ». Ἔγινε πολύ γνωστός ἀπό τούς ἐμπρηστικούς, ἀντισημιτικούς λόγους του.

θηκε ἐπανειλημμένα σέ διώξεις. Στό III συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ ἐκλέχτηκε μέλος τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 πάλευε ἐνάντια στή λενινιστική γραμμή τοῦ Κόμματος γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν Λαϊκός ἐπίτροπος 'Εσωτερικῶν, πρόεδρος τοῦ ΑΣΛΟ, ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων καί τοῦ Συμβουλίου 'Εργασίας καί Ἄμυνας, πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τῆς ΕΣΣΔ καί τῆς ΣΟΣΔΡ, μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ. Τασσόταν ἐπανειλημμένα ἐνάντια στή λενινιστική γραμμή τοῦ Κόμματος: τό Νοέμβρη τοῦ 1917 ἦταν ὀπαδός τοῦ σχηματισμοῦ κυβέρνησης συνασπισμοῦ μέ τή συμμετοχή τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων καί, δηλώνοντας ὅτι δέν συμφωνεῖ μέ τήν πολιτική τοῦ Κόμματος, ἀποχώρησε ἀπό τήν ΚΕ καί ἀπό τήν κυβέρνηση, τό 1928 ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ὀπορτουνιστικῆς παρέκκλισης στό Κόμμα. Τό 1937 γιά τήν ἀντικομματική του δράση διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα.—*28, 58-59, 73, 128-129.*

Ρομάνοφ—βλ. Νικόλαος Β΄ (Ρομάνοφ).

Σ

Σάβινκοφ, Μπ. Β. (1879-1925)—ἐπιφανής παράγοντας τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς «μαχητικῆς ὀργάνωσής» του. Στά χρόνια τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου σοσιαλσωβινιστής. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ὑφυπουργός Στρατιωτικῶν καί μετά γενικός στρατιωτικός διοικητής τῆς Πετρούπολης. Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν ὀργανωτής πολλῶν ἀντεπαναστατικῶν ἐξεγέρσεων, βοήθησε τή στρατιωτική ἐπέμβαση ἐνάντια στή Σοβιετική δημοκρατία, λευκός ἐμιγκρές. Τό 1924 ἦρθε παράνομα στήν ΕΣΣΔ καί πιάστηκε. Τό Στρατιωτικό συμβούλιο τοῦ 'Ανώτατου δικαστηρίου τῆς ΕΣΣΔ καταδίκασε τόν Σάβινκοφ σέ θάνατο μέ τουφεκισμό, μέ ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῆς ΕΣΣΔ ἡ θανατική ποινή μετατράπηκε σέ δεκαετή φυλάκιση. Τό 1925, αὐτοκτόνησε στή φυλακή.—*41, 186.*

Σβερντλόφ, Γ. Μ. (1885-1919)—ἐπιφανής παράγοντας τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος καί τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους. Μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1901. Ἔκανε ἐπαναστατική δουλιά στό Νίζνι Νόβγκοροντ, στό Σόρμοβο, στήν Κοστρομά, στό Καζάν, στή Μόσχα, στήν Πετρούπολη καί σέ ἄλλες πόλεις τῆς Ρωσίας. Τόν καιρό τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1905-1907 καθοδηγοῦσε τίς μπολσεβίκικες ὀργανώσεις τῶν Οὐραλίων. Μετά τήν VI συνδιάσκεψη (τῆς Πράγας) τοῦ ΣΔΕΚΡ (Γενάρης τοῦ 1912) ἔγινε μέ πρόσληψη μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ καί μπῆκε στό Ρωσικό γραφεῖο τῆς ΚΕ. Ἦταν μέλος τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα». Γιά τήν ἐπαναστατική του δράση ἐπανειλημμένα ὑποβλήθηκε σέ διώξεις ἀπό τήν τσαρική κυβέρνηση: συνολικά στίς φυλακές καί στίς ἐξορίες ἔκανε 12 χρόνια. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης τῶν Οὐραλίων. Στήν VII Πανρω-

Γραφείου περιοχῆς Μόσχας τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), μέλος τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς «Πράβντα». Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση βρισκόταν σέ κομματική καί διοικητική δουλιά. 'Από τό 1922 Λαϊκός ἐπίτροπος Οἰκονομικῶν, ἀπό τό 1926 ἀναπληρωτής τοῦ Προέδρου τῆς Κρατικῆς 'Επιτροπῆς Σχεδίου τῆς ΕΣΣΔ, ἀργότερα ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου 'Εξωτερικῶν. 'Εκλεγόταν τακτικό καί ἀναπληρωματικό μέλος τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος. Τό 1925 προσχώρησε στή «νέα ἀντιπολίτευση», στή συνέχεια μπῆκε στόν ἑνωμένο τροτσκιστικοζηνοβιεφικό συνασπισμό. Τό 1936 γιά τήν ἀντικομματική δράση του διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα.—*128, 320, 386.*

Σποῦντε, Α. Π. (1892-1962)—μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1909. Ἔκανε κομματική δουλιά στή Ρίγα. Ὑποβλήθηκε σέ διώξεις ἀπό τήν τσαρική κυβέρνηση. Τό 1917 ἦταν μέλος τοῦ Γραφείου τῆς 'Επιτροπῆς περιοχῆς Πέρμ καί τῶν Οὐραλίων τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἀναπληρωτής τοῦ γενικοῦ ἐπιτρόπου τῆς Κρατικῆς τράπεζας στήν Πετρούπολη, στή συνέχεια σέ κομματική καί διοικητική δουλιά σέ διάφορες πόλεις. Στά 1926-1930 ἦταν μέλος τῆς Διοίκησης τῆς Κρατικῆς τράπεζας, μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου Οἰκονομικῶν τῆς ΕΣΣΔ καί τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου Συγκοινωνιῶν. 'Από τό 1931 συνταξιοῦχος μέ προσωπική σύνταξη.—*387-388.*

Σπυριντόνοβα, Μ. Α. (1884-1941)—ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Τό 1906 ἡ Σπυριντόνοβα καταδικάστηκε καί στάλθηκε σέ κάτεργα γιά τήν ἀπόπειρα δολοφονίας κατά τοῦ Λουζενόβσκι, ἀρχηγοῦ τῶν μαυροεκατονταρχίτικων πογκρόμ στό κυβερνεῖο Ταμπόφ. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς ἀριστερῆς πτέρυγας τῶν ἐσέρων, καί μετά τή δημιουργία τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, τό Νοέμβρη τοῦ 1917, μπῆκε στήν ΚΕ του. Τασσόταν ἐνάντια στή σύναψη τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ, πῆρε ἐνεργό μέρος στήν ἀντεπαναστατική ἐξέγερση τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, πού ἔγινε τόν 'Ιούλη τοῦ 1918, καί μετά τήν κατάπνιξή της συνέχιζε τήν ἐχθρική της δράση ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. 'Αργότερα ἀποσύρθηκε ἀπό τήν πολιτική.—*384.*

Σπύρο, Β. Μπ.—ἕνα ἀπό τά ἐπιφανῆ στελέχη τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, ἀντιπρόσωπος στό II Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. 'Αργότερα δούλευε στήν Οὐκρανία, τήν ἄνοιξη τοῦ 1918 ἦταν ἔκτακτος ἐπίτροπος τοῦ Ρουμανικοῦ μετώπου.—*72-73.*

Στάινμπεργκ, Ι. Ζ.—ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, δικηγόρος. Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν μέλος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σάν Λαϊκός ἐπίτροπος Δικαιοσύνης. Φανατικός ἀντίπαλος τῆς σύναψης τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ. Μετά τήν ἐπικύρωση τοῦ συμφώνου εἰρήνης, μαζί μέ τούς ἄλλους ἀριστερούς ἐσέρους βγῆκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων. Ὕστερα ἀπό τήν ὁριστική συντριβή τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων κατέφυγε στό ἐξωτερικό, ὅπου ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδας τῶν ἐσέρων, πού ἀνῆκαν στή $2^{1}/_{2}$ Διεθνή· συνεργαζόταν στό ἀντισοβιετικό περιοδικό τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων «Ζνάμια Μπορμπί» (Βερολίνο).—*137, 394.*

Τ

Στά χρόνια τῆς πρώτης ρωσικῆς ἐπανάστασης πῆρε ἐνεργό μέρος στήν πάλη τοῦ πολωνικοῦ προλεταριάτου καί ἦταν ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές της. 'Επανειλημμένα ὑποβλήθηκε σέ διώξεις ἀπό τήν τσαρική κυβέρνηση: ἔκανε πάνω ἀπό 11 χρόνια στίς φυλακές, στά κάτεργα καί στήν ἐξορία. 'Από τό IV συνέδριο τοῦ Κόμματος μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ. Ὕστερα ἀπό τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἔκανε κομματική δουλιά στή Μόσχα. Στήν περίοδο τῆς προετοιμασίας καί τῆς διεξαγωγῆς τῆς 'Οχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης μέλος τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Πετρούπολης καί τοῦ Στρατιωτικοῦ-ἐπαναστατικοῦ κέντρου, πού δημιουργήθηκε ἀπό τήν Κεντρική 'Επιτροπή τοῦ κόμματος γιά τήν καθοδήγηση τῆς ἐξέγερσης. Ὕστερα ἀπό τή νίκη τῆς ἐπανάστασης ἦταν πρόεδρος τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης ἐπιτροπῆς γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση καί τό σαμποτάζ (ΒΕΤΣΕΚΑ). Στίς ἀρχές τοῦ 1918 κράτησε λαθεμένη στάση ἀπέναντι στό ζήτημα τῆς σύναψης τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ. Τό 1921 διορίστηκε Λαϊκός ἐπίτροπος Συγκοινωνιῶν, παραμένοντας ταυτόχρονα στά ἀξιώματα τοῦ προέδρου τῆς ΒΕΤΣΕ-ΚΑ καί τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου 'Εσωτερικῶν, ἀπό τό 1924 πρόεδρος τοῦ ΑΣΛΟ. 'Από τόν 'Ιούνη τοῦ 1924 ἀναπληρωματικό μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί μέλος τοῦ 'Οργανωτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ).—*156-158.*

Τζουγκασβίλι, Ι. Β.—*βλ.* Στάλιν, Ι. Β.

Τρότσκι (Μπρονστέιν) Λ. Ντ. (1879-1940)—μέλος τοῦ ΣΔΕΚΡ ἀπό τό 1897, μενσεβίκος. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου, καλυπτόμενος πίσω ἀπό τή μάσκα τῆς «μή συμμετοχῆς σέ φράξιες», στήν οὐσία ὑπεράσπιζε τίς θέσεις τῶν λικβινταριστῶν. Τό 1912 ἦταν ὀργανωτής τοῦ ἀντικομματικοῦ συνασπισμοῦ τοῦ Αὐγούστου. Στήν περίοδο τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου ὑποστήριζε κεντριστικές θέσεις. Ὅταν γύρισε ἀπό τό ἐξωτερικό, μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917, μπῆκε στήν ὁμάδα τῶν μεζραγιόντσι καί μαζί μ'αὐτούς στό VI συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) ἔγινε δεκτός στό Μπολσεβίκικο κόμμα. 'Ωστόσο, ὁ Τρότσκι δέν πέρασε στίς θέσεις τοῦ μπολσεβικισμοῦ καί καταπολεμοῦσε καλυμμένα καί ἀνοιχτά τό λενινισμό, τήν πολιτική τοῦ Κόμματος.

Μετά τήν 'Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση χρημάτισε Λαϊκός ἐπίτροπος 'Εξωτερικῶν, Λαϊκός ἐπίτροπος Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν, πρόεδρος τοῦ 'Επαναστατικοῦ-στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, ἦταν μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ καί μέλος τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῆς Διεθνοῦς. Τό 1918 τάχθηκε ἐνάντια στή σύναψη τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ, στά 1920-1921 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ἀντιπολίτευσης στή συζήτηση γιά τά συνδικάτα, ἀπό τό 1923 ἔκανε λυσσαλέα φραξιονιστική πάλη κατά τῆς γενικῆς γραμμῆς τοῦ Κόμματος, κατά τοῦ λενινιστικοῦ προγράμματος οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὑποστήριζε ὅτι εἶναι ἀνέφικτη ἡ νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν ΕΣΣΔ. Τό Κομμουνιστικό κόμμα, ἀφοῦ ξεσκέπασε τόν τροτσκισμό σάν μικροαστική παρέκκλιση μέσα στό Κόμμα, τόν τσάκισε ἰδεολογικά καί ὀργανωτικά. Τό 1927 ὁ Τρότσκι διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα, τό 1929 ἀπελάθηκε ἀπό τήν ΕΣΣΔ γιά τήν ἀντισοβιετική του δράση καί τό 1932 τοῦ ἀφαιρέθηκε ἡ σοβιετική ὑπηκοότητα. Στό ἐξωτερικό ὁ Τρότσκι, ἄσπονδος ἐχθρός τοῦ λενινισμοῦ, συνέχισε τήν πάλη κατά τοῦ

Φ

Χ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

(25 τοῦ 'Οχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη) 1917–5 τοῦ Μάρτη 1918)

1917

'Οχτώβρης, 24 (Νοέμβρης, 6), ἀργά τό βράδυ. — 'Ο Λένιν φτάνει παράνομα στό Σμόλνι καί ἀναλαμβάνει τή γενική πρακτική καθοδήγηση τῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ναυτῶν τῆς Πετρούπολης.

'Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), στήν ὁποία συζητεῖται τό ζήτημα τῆς σύνθεσης τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσίας.

'Οχτώβρης, 25 (Νοέμβρης, 7). — Στίς 10 τό πρωί ὁ Λένιν γράφει ἐξονόματος τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τήν προκήρυξη «Πρός τούς πολίτες τῆς Ρωσίας!» γιά τήν ἀνατροπή τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς.

'Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, γράφει τό σχέδιο τῆς ἀπόφασης καί κάνει εἰσήγηση γιά τά καθήκοντα τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ.

'Ο Λένιν γράφει τήν προκήρυξη τοῦ ΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν «Πρός τούς ἐργάτες, τούς στρατιῶτες καί τούς ἀγρότες!».

'Οχτώβρης, 25 ἤ 26 (Νοέμβρης, 7 ἤ 8). — 'Ο Λένιν γράφει σημειώσεις γιά τήν ὀργάνωση καί τό πρόγραμμα δράσης τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης.

'Οχτώβρης, 26 (Νοέμβρης, 8). — 'Ο Λένιν γράφει τά σχέδια διαταγμάτων γιά τήν εἰρήνη, γιά τή γῆ καί γιά τό σχηματισμό ἐργατοαγροτικῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσίας—τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων.

'Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ

ΣΔΕΚΡ (μπ), στήν όποία συζητεῖται τό ζήτημα τῆς σύνθεσης, τῆς διάρθρωσης καί τῆς ὀνομασίας τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης.

'Οχτώβρης, 26 (Νοέμβρης, 8) καί νύχτα πρός τίς 27 τοῦ 'Οχτώβρη (9 τοῦ Νοέμβρη).

'Ο Λένιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ ΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, κάνει εἰσηγήσεις γιά τήν εἰρήνη καί τή γῆ. Τό συνέδριο ψηφίζει τό Διάταγμα γιά τήν εἰρήνη, τό Διάταγμα γιά τή γῆ καί τήν ἀπόφαση γιά τό σχηματισμό κυβέρνησης τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν πού τά ἔγραψε ὁ Λένιν, ἐπικυρώνει τή σύνθεση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων μέ ἐπικεφαλῆς τόν Λένιν· ὁ Λένιν ἐκλέγεται μέλος τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῆς δεύτερης περιόδου.

'Οχτώβρης, 26 ἤ 27 (Νοέμβρης, 8 ἤ 9).

'Ο Λένιν γράφει τό «Σχέδιο κανονισμοῦ γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο».

'Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Κεντρικοῦ συμβουλίου τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης γιά τά ζητήματα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου στήν παραγωγή καί τῆς δημιουργίας καθοδηγητικοῦ οἰκονομικοῦ ὀργάνου.

'Οχτώβρης, 27 (Νοέμβρης, 9).

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, στήν ὁποία ψηφίζεται σάν βάση τοῦ κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου τό «Σχέδιο κανονισμοῦ γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο» πού τό ἔγραψε ὁ Λένιν καί ἐπικυρώνονται τό «Διάταγμα γιά τόν Τύπο» καί ἡ «'Απόφαση τῆς κυβέρνησης γιά τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης στήν καθορισμένη προθεσμία».

'Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τούς ναῦτες-ἀντιπροσώπους στό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, προτείνει νά διαλυθεῖ ἡ Κεντρική 'Επιτροπή τοῦ στόλου (Τσεντροφλότ), πού προσχώρησε στήν ἀντεπαναστατική 'Επιτροπή σωτηρίας τῆς πατρίδας καί τῆς ἐπανάστασης.

'Οχτώβρης, 27 (Νοέμβρης, 9) καί νύχτα πρός τίς 28 τοῦ 'Οχτώβρη (10 τοῦ Νοέμβρη).

'Ο Λένιν παίρνει μέρος στήν πρώτη συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς δεύτερης περιόδου.

Νύχτα τῆς 27 πρός τίς 28 τοῦ 'Οχτώβρη (9 πρός τίς 10 τοῦ Νοέμβρη).

῾Η Κεντρική 'Επιτροπή τοῦ Κόμματος καί τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων συγκροτοῦν 'Επιτροπή, μ'ἐπικεφαλῆς τόν Λένιν, γιά τήν ἄμεση καθοδήγηση τῆς ὀργάνωσης τῆς συντριβῆς τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ κινήματος Κέρενσκι-Κρασνόφ.

῾Ο Λένιν πηγαίνει στό ἐπιτελεῖο τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς Πετρούπολης, ἀκούει τίς ἐκθέσεις τῶν Ν. Ι. Ποντβόισκι, Β. Α. 'Αντόνοφ-'Οβσέγενκο καί Κ. Α. Μεχονόσιν γιά τήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε ὕστερα ἀπό τήν κατάληψη τῆς Γκάτσινα ἀπό τμήματα τῶν κοζάκων τοῦ στρατηγοῦ Κρασνόφ, καί γιά τά σχέδια πάλης ἐνάντιά τους. Μέ πρόταση τοῦ Λένιν παίρνεται ἀπόφαση νά χρησιμοποιηθοῦν τά πλοῖα τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς στίς ἐπιχειρήσεις κατά τῶν στρατευμάτων τοῦ Κρασνόφ.

῾Ο Λένιν δίνει διαταγή, μέ ἀπευθείας τηλεγραφική σύνδεση στό "Ελσινγκφορς, νά σταλοῦν ἀμέσως στήν Πετρούπολη τμήματα ναυτῶν καί πλοίων τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς καί τμήματα στρατοῦ, γιά νά πολεμήσουν ἐνάντια στά στρατεύματα τῶν Κρασνόφ-Κέρενσκι.

῾Ο Λένιν ἐνημερώνει τά μέλη τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τῆς κομματικῆς 'Επιτροπῆς Πετρούπολης γιά τήν ἐπίθεση τῶν στρατευμάτων τοῦ Κρασνόφ κατά τῆς Πετρούπολης καί προτείνει νά ὀργανωθεῖ ἐπειγόντως τό ἄνοιγμα χαρακωμάτων καί ἡ τοποθέτηση συρματοπλεγμάτων στίς παρυφές τῆς πόλης.

'Οχτώβρης, 28 (Νοέμβρης, 10).

῾Ο Λένιν καθοδηγεῖ τή δουλιά γιά τήν ὀργάνωση τῆς συντριβῆς τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ πραξικοπήματος τῶν Κέρενσκι-Κρασνόφ, παίρνει μέρος στήν ἐπεξεργασία σχεδίων τῶν ἐπιχειρήσεων κατά τῶν στρατευμάτων πού ἔκαναν τό πραξικόπημα.

῾Ο Λένιν πραγματοποιεῖ σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων, τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, τῶν συνδικάτων, τῶν Σοβιέτ τῶν συνοικιῶν, τῶν τμημάτων τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης γιά τό ζήτημα τῆς ὀργάνωσης τῆς ἄμυνας τῆς Πετρούπολης.

῾Ο Λένιν δίνει ἐντολή στούς ἐργαζόμενους τοῦ ἐργοστασίου Πουτίλοφ νά δόσουν στό μέτωπο μερικές πυροβολαρχίες καί ἕνα θωρακισμένο τραῖνο.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τούς ἐκπροσώπους τοῦ προεδρείου τοῦ Κεντρικοῦ συμβουλίου τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν Π. Ν. 'Αμόσοφ καί Μ. Ν. Ζιβότοφ γιά τή δημιουργία ἀνώτατου οἰκονομικοῦ ὀργάνου.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν Π. Ε. Ντιμπένκο καί τόν Β. Α. ᾿Αντόνοφ-᾿Οβσέγενκο γιά τήν κατάσταση τοῦ μετώπου στόν τομέα τοῦ χωριοῦ Πούλκοβο.

Νύχτα τῆς 28 πρός τίς 29 τοῦ ᾿Οχτώβρη (10 πρός τίς 11 τοῦ Νοέμβρη).

῾Ο Λένιν πηγαίνει στό ἐργοστάσιο Πουτίλοφ, συνομιλεῖ μέ τούς ἐργάτες, βάζει τό καθῆκον νά ἐπιταχύνουν τήν κατασκευή ἑνός θωρακισμένου τραίνου καί τή συναρμολόγηση τῶν πυροβόλων.

᾿Οχτώβρης, 29 (Νοέμβρης, 11).

῾Ο Λένιν πραγματοποιεῖ σύσκεψη τῶν στελεχῶν τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς, ἐξαιτίας τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ πραξικοπήματος τῶν εὐέλπιδων, πού ἄρχισε στήν Πετρούπολη τή νύχτα πρός τίς 29 τοῦ ᾿Οχτώβρη (11 τοῦ Νοέμβρη).

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν ἀντιπρόσωπο τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Μόσχας Μ. Π. Τόμσκι γιά τήν πορεία τῆς ἐξέγερσης στή Μόσχα.

῾Ο Λένιν ἐξηγεῖ στούς συγκεντρωθέντες μέ δική του ἐντολή διαφωτιστές, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά γίνει ζύμωση στούς στρατῶνες, γιά νά ξεσηκωθοῦν τά συντάγματα τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης ἐνάντια στά ἀντεπαναστατικά στρατεύματα τῶν Κρασνόφ-Κέρενσκι.

῾Ο Λένιν κάνει εἰσήγηση γιά τήν τρέχουσα στιγμή στή σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν συνταγμάτων τῆς φρουρᾶς καί ἐκφωνεῖ λόγους γιά τόν ἐξοπλισμό τῶν τμημάτων καί γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς τάξης στήν πόλη.

᾿Οχτώβρης, 29 (Νοέμβρης, 11) καί τή νύχτα πρός τίς 30 τοῦ ᾿Οχτώβρη (12 τοῦ Νοέμβρη).

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων στήν ΠΚΕΕ, στήν ὁποία συζητεῖται ἡ πρόταση τῆς Πανενωσιακῆς ᾿Εκτελεστικῆς ᾿Επιτροπῆς τῆς ἕνωσης τῶν σιδηροδρομικῶν (Βίκζελ) γιά τή δημιουργία «ὁμοιογενοῦς σοσιαλιστικῆς κυβέρνησης» μέ τή συμμετοχή τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων, ξεσκεπάζει τόν Κάμενεφ καί τούς ἄλλους συνθηκολόγους πού ὑποστήριζαν τήν πρόταση αὐτή.

᾿Οχτώβρης, 30 (Νοέμβρης, 12).

῾Ο Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο στή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης γιά τήν ἀγροτική πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

῾Ο Λένιν συντάσσει ραδιοτηλεγράφημα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, γιά τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ καί γιά τίς σοβαρότερες ἀποφάσεις τοῦ ΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, γιά τήν κατάπνιξη τῆς ἐξέγερσης τῶν εὐέλπιδων καί σχετικά μέ τά μέτρα πού ἡ Σοβιετική κυβέρνηση παίρνει γιά τή συντριβή τῶν στρατευμάτων τῶν Κρασνόφ-Κέρενσκι.

Ὁ Λένιν γράφει τήν ἐντολή: «Παρακαλῶ νά παρθοῦν ὅλα τά μέτρα γιά τήν ἄμεση ἐκτέλεση» πάνω στή διαταγή τοῦ ἐπιτελείου τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς γιά τή λήψη μιᾶς σειρᾶς μέτρων σχετικά μέ τήν ὀργάνωση τῆς ἄμυνας τῆς Πετρούπολης.

Ὀχτώβρης, 31 (Νοέμβρης, 13). Ὁ Λένιν πηγαίνει στό ἐπιτελεῖο τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς Πετρούπολης, ὅπου προεδρεύει στή σύσκεψη γιά τό ζήτημα παροχῆς στρατιωτικῆς βοήθειας στήν ἐξέγερση τῆς Μόσχας.

Τέλη τοῦ Ὀχτώβρη. Ὁ Λένιν γράφει τό «Προσχέδιο κανονισμοῦ γιά τούς ὑπαλλήλους».

Ἀρχές τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Λένιν μιλάει σέ μιά ὁμάδα ἐργατῶν καί στρατιωτῶν πού στέλνονται στήν ἐπαρχία σάν ἀπεσταλμένοι τῆς ΠΚΕΕ καί τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς, γιά νά ἐξηγήσουν τή σημασία τῆς ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη, νά ἐγκαθιδρύσουν τήν ἐπαναστατική τάξη κατά τόπους καί νά συσπειρώσουν τή φτωχή ἀγροτιά γύρω ἀπό τή Σοβιετική ἐξουσία.

Νοέμβρης, 1 (14). Ὁ Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο στή συνεδρίαση τῆς κομματικῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης, στόν ὁποῖο ἐξηγεῖ τήν οὐσία τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ξεσκεπάζει τή συνθηκόλογη θέση τοῦ Κάμενεφ καί τοῦ Ζηνόβιεφ, πού ἀπαιτοῦσαν νά κλειστεῖ συμφωνία μέ τούς μενσεβίκους καί ἐσέρους γιά τό ζήτημα σχηματισμοῦ «ὁμοιογενοῦς σοσιαλιστικῆς κυβέρνησης».

Νοέμβρης, 1 (14) καί νύχτα πρός τίς 2 (15). Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στήν πλατιά συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς μαζί μέ ἀντιπροσώπους τῆς κομματικῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης, τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης καί μέ μέλη τοῦ ΣΛΕ, ξεσκεπάζει τή συνθηκόλογη οὐσία τῆς θέσης τοῦ Κάμενεφ καί τῶν ἄλλων ὁπορτουνιστῶν στίς συνομιλίες μέ τή Βίκζελ, προτείνει σχέδιο ἀπόφασης πάνω στό ζήτημα τῶν συνομιλιῶν αὐτῶν.

Ἀνάμεσα στήν 1 καί στίς 8 (14 καί 21) τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Λένιν καθοδηγεῖ τίς ἐργασίες τῆς ἐπιτροπῆς πού ἐπεξεργάζεται τόν κανονισμό γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο.

Νοέμβρης, 2 (15). Ὁ Λένιν ὑπογράφει τή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας», πού διακήρυσσε τήν πλήρη ἰσοτιμία ὅλων τῶν ἐθνοτήτων τῆς Ρωσίας.

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος, στήν ὁποία συζητεῖται τό ζήτημα τῆς συνθηκόλογης συμπεριφορᾶς τῶν

Κάμενεφ, Ζηνόβιεφ καί ἄλλων· στή διάρκεια τῆς συνεδρίασης ὁ Λένιν γράφει σημείωμα στήν κομματική 'Επιτροπή Πετρούπολης μέ τήν παράκληση «νά παρθεῖ *ἀμέσως* ἀπόφαση κατά τῆς πολιτικῆς συμβιβασμοῦ καί νά δοθεῖ στήν ΚΕ». 'Η Κεντρική 'Επιτροπή ψηφίζει τήν ἀπόφαση γιά τήν ἀντιπολίτευση μέσα στήν ΚΕ πού τήν εἶχε γράψει ὁ Λένιν.

Νοέμβρης, 3 (16). 'Ο Λένιν γράφει τό «Τελεσίγραφο τῆς πλειοψηφίας τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) πρός τή μειοψηφία», γνωρίζει τά μέλη τῆς ΚΕ μέ τό κείμενο τοῦ «Τελεσίγραφου».

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, στήν ὁποία ὁ Νογκίν ἔκανε εἰσήγηση γιά τά γεγονότα στή Μόσχα.

Νοέμβρης, 4 (17). 'Ο Λένιν γράφει τό «Σχέδιο ἀπόφασης γιά τήν ἐλευθεροτυπία».

'Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τούς ναῦτες τῆς Βαλτικῆς, πού στέλνονται σάν διαφωτιστές στά κυβερνεῖα τοῦ Νότου.

'Ο Λένιν δέχεται τόν πρόεδρο τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐπιτελείου τοῦ Σοβιέτ 'Ιβάνοβο-Βοζνεσένσκ, τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν Α. Σ. Κισελιόφ, τόν ρωτάει γιά τήν κατάσταση στήν πόλη καί στήν ἐπαρχία.

'Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Κόμματος, στήν ὁποία διαβάζεται τό «Τελεσίγραφο τῆς πλειοψηφίας τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) πρός τή μειοψηφία».

Νοέμβρης, 4 (17) καί πρός τήν 5 (18). 'Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, ἐκφωνεῖ λόγους σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ Τύπου καί σχετικά μέ τή δήλωση τῶν Νογκίν, Ρίκοφ, Μιλιούτιν καί Τεοντορόβιτς γιά ἀποχώρησή τους ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, ἀπαντάει στίς ἐπερωτήσεις τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων.

'Ο Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο γιά τό πρόγραμμα καί τά καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης στήν κοινή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης καί τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ μετώπου.

Νοέμβρης, 5 (18). 'Ο Λένιν γράφει τήν ἔκκληση «Πρός τόν πληθυσμό» καί τήν «'Απάντηση σέ ἐρωτήματα τῶν ἀγροτῶν», ἀναθέτει στόν γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων νά μοιράσει στούς ἀπεσταλμένους τῶν ἀγροτῶν, πού ἔρχονται στό Σμόλνι, δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τῆς «'Απάντησης» μέ τήν ὑπογραφή τοῦ Λένιν.

'Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Σοβιέτ

Σερντόμπσκ (κυβερνεῖο Σαράτοφ) Φ. Σιντιάκιν, Α. Κλίμοφ καί Α. Σίσκιν.

Ὁ Λένιν δέχεται τήν ἀντιπροσωπεία τῶν βέλγων ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου Σεστρορέτσκ καί τῶν ἄλλων ἐργοστασίων τῆς Πετρούπολης.

Νοέμβρης, 5 ἤ 6 (18 ἤ 19). Ὁ Λένιν γράφει ἐξονόματος τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) δεύτερο τελεσίγραφο πρός τούς Κάμενεφ, Ζηνόβιεφ, Ριαζάνοφ καί Λάριν, πού συνέχιζαν νά παραβιάζουν τήν κομματική πειθαρχία καί νά ματαιώνουν τίς ἀποφάσεις τῆς ΚΕ.

Νοέμβρης, 5-6 (18-19). Ὁ Λένιν γράφει τήν ἔκκληση «Ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας (μπολσεβίκων). Πρός ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος καί πρός ὅλες τίς ἐργαζόμενες τάξεις τῆς Ρωσίας».

Νοέμβρης, νύχτα τῆς 5 πρός τίς 6 (18 πρός τίς 19). Ὁ Λένιν δέχεται τήν ἀντιπροσωπεία τῆς συνδιάσκεψης τῶν ἐργατριῶν τῆς Πετρούπολης καί τῶν προαστίων της.

Ὁ Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο γιά τό χαρακτήρα καί τά καθήκοντα τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή συνέλευση στρατιωτῶν τοῦ μετώπου.

Νοέμβρης, νύχτα τῆς 7 πρός τίς 8 (20 πρός τίς 21). Ὁ Λένιν ὑπογράφει τό ραδιοτηλεγράφημα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πρός τόν ἀνώτατο διοικητή στρατηγό Ντουχόνιν μέ τή διαταγή νά ἀρχίσει συνομιλίες γιά ἀνακωχή μέ τή διοίκηση τῶν αὐστρογερμανικῶν στρατευμάτων.

Νοέμβρης, 8 (21). Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος, προτείνει ὑποψήφιο στό ἀξίωμα τοῦ προέδρου τῆς ΠΚΕΕ τόν Γ. Μ. Σβερντλόφ.

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ.

Νοέμβρης, νύχτα τῆς 8 πρός τίς 9 (21 πρός τίς 22). Ὁ Λένιν συνομιλεῖ μέ τό στρατηγό Ντουχόνιν μέ ἀπευθείας τηλεγραφική σύνδεση ἀπό τό ἐπιτελεῖο τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς Πετρούπολης.

Ὁ Λένιν φτάνει στό ραδιοσταθμό «Νόβαγια Γκολλάντιγια», γράφει τό «Ραδιοτηλεγράφημα πρός ὅλους» — ἔκκληση πρός ὅλες τίς ἐπιτροπές συνταγμάτων, μεραρχιῶν, σωμάτων στρατοῦ, στρατιῶν κτλ., πρός ὅλους τούς στρατιῶτες τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ καί τούς ναῦτες τοῦ ἐπαναστατικοῦ στόλου.

Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 9 (22) τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Λένιν δέχεται τόν Γκ. Ι. Πετρόβσκι, συνομιλεῖ μαζί του γιά τό ζήτημα τῆς ἐθνικοποίησης τῆς μεταλλουργικῆς βιομηχανίας καί τῆς βιομηχανίας γαιανθράκων τοῦ Ντονμπάς.

Νοέμβρης, 9 (22). ῾Ο Λένιν γράφει τούς προλόγους στήν μπροσούρα «Πῶς ἐξαπάτησαν τό λαό οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες καί τί ἔδοσε στό λαό ἡ νέα κυβέρνηση τῶν μπολσεβίκων» καί στή δεύτερη ἔκδοση τῆς μπροσούρας του «Θά κρατήσουν ἄραγε οἱ μπολσεβίκοι τήν κρατική ἐξουσία;».

῾Ο Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο γιά τό χαρακτήρα τῆς ᾿Οχτωβριανῆς ἐπανάστασης καί τά καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν πλατιά συνεδρίαση τοῦ συμβουλίου τῶν συνδικάτων τῆς Πετρούπολης.

῎Οχι ἀργότερα ἀπό τίς 10 (23) τοῦ Νοέμβρη. ῾Ο Λένιν γράφει ἐξονόματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων διαταγή στή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή τῆς Πετρούπολης, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά παρθοῦν ἀποφασιστικά μέτρα γιά τό τσάκισμα τῆς κερδοσκοπίας καί τοῦ σαμποτάζ.

Νοέμβρης, 10 (23). ῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, κάνει τήν εἰσήγηση καί τό τελικό κλείσιμο γιά τίς συνομιλίες μέ τόν Ντουχόνιν.

Νοέμβρης, 11 (24). ῾Ο Λένιν γράφει γράμμα πρός τούς καθοδηγητές τῆς ἀριστερῆς πτέρυγας τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Φιλλανδίας Κ. Μάννερ, Γ. Σίρολα, Ο. Κούουσινεν, Ε. Βάλπας καί Κ. Βίικ.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν Ν. Β. Κριλένκο καί τόν Α. Α. ᾿Ιόφφε, τούς δίνει λεπτομερεῖς ὁδηγίες σχετικά μέ τή διεξαγωγή τῶν συνομιλιῶν μέ τή διοίκηση τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων γιά ἀνακωχή.

῾Ο Λένιν ὑπογράφει τό διάταγμα τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ ΣΛΕ «Γιά τήν κατάργηση τῶν κλειστῶν τάξεων καί τῶν διαβαθμίσεων τῶν πολιτῶν».

Νοέμβρης, 12 (25). ῾Ο Λένιν ἐνημερώνεται ἀπό τόν πρόεδρο τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων τοῦ ῎Εκτακτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν Ντ. Ι. Γκράζκιν γιά τίς ἐργασίες τοῦ συνεδρίου καί γράφει δήλωση στήν μπολσεβίκικη ὁμάδα τοῦ συνεδρίου.

῾Ο Λένιν δέχεται τούς ἀντιπροσώπους τοῦ 49ου σώματος στρατοῦ, συνομιλεῖ μαζί τους γιά τήν πολιτική τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους, τούς δίνει ἐπίσημη διευκρίνιση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων στήν ἐπερώτηση τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ 49ου σώματος.

Νοέμβρης, 12 ἤ 13 (25 ἤ 26). ῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν Α. Γκ. Σλίχτερ, πού ἦρθε ἀπό τή Μόσχα, τοῦ ἀνακοινώνει τό διορισμό του στή θέση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας καί τοῦ δίνει ἐντολή νά ἀρχίσει ἀμέσως νά δέχεται τούς ἀντιπροσώπους τῶν ἀγροτῶν ἀπό τίς ἐπαρχίες.

Νοέμβρης, 13 (26). Ὁ Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν Β. Β. Ὀμπολένσκι (Ν. Ὀσίνσκι) ἀπ'ἀφορμή τό διορισμό του σάν ἐπιτρόπου τῆς Κρατικῆς τράπεζας.

Νοέμβρης, 14 (27). Ὁ Λένιν γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ Ἔκτακτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν γιά τό ἀγροτικό ζήτημα.

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Ἔκτακτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, κρατάει σημειώσεις ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ ἀριστεροῦ ἐσέρου Κατσίνσκι, μέ ἐντολή τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων ἐκφωνεῖ λόγο γιά τό ἀγροτικό ζήτημα καί διαβάζει τό σχέδιο ἀπόφασης πού τό ἔγραψε ὁ ἴδιος.

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, στήν ὁποία ἐπικυρώνεται ὁ «Κανονισμός γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο».

Νοέμβρης, νύχτα τῆς 14 πρός τίς 15 (27 πρός τίς 28). Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στήν κοινή συνεδρίαση τῶν Κεντρικῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος καί τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, στήν ὁποία ψηφίζεται ἀπόφαση γιά τήν εἰσδοχή στήν ΠΚΕΕ ἀντιπροσώπων τοῦ Ἔκτακτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, τοῦ στρατοῦ καί τοῦ στόλου, τῶν συνδικάτων, τῆς Βίκζελ καί τοῦ συνδικάτου τῶν ἐργατοϋπαλλήλων τῶν ταχυδρομείων καί τηλεγραφείων.

Νωρίτερα ἀπό τίς 15 (28) τοῦ Νοέμβρη. Ὁ Λένιν δέχεται τούς ἐργάτες τῆς φάμπρικας τῆς ἑταιρίας ὑφαντουργίας τοῦ Λίκινο (κυβερνεῖο Βλαντίμιρσκ) Ι. Σ. Μορόζκιν καί Α. Τιμοφέγεβα, συνομιλεῖ μαζί τους γιά τήν κατάσταση στή φάμπρικα.

Νοέμβρης, 15 (28). Δημοσιεύεται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 190, ἡ ἔκκληση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού τήν ἔγραψε ὁ Λένιν, πρός τίς κυβερνήσεις καί τούς λαούς τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν, καί πού τούς καλεῖ νά πάρουν μέρος στίς διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή ἀνάμεσα στή Σοβιετική Ρωσία καί τά κράτη τοῦ γερμανοαὐστριακοῦ συνασπισμοῦ, οἱ ὁποῖες καθορίστηκαν γιά τίς 19 τοῦ Νοέμβρη (2 τοῦ Δεκέμβρη).

Ὁ Λένιν γράφει γράμμα πρός τόν ὑποστράτηγο Σ. Ι. Ὀντίντσοφ, γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν στρατιωτικοτεχνικῶν ζητημάτων τῆς ἀνακωχῆς μέ τή Γερμανία.

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· προτείνει νά μεταβιβαστεῖ ἡ διεύθυνση τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν στή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή. Στή συνεδρίαση συζητοῦνται ἐπίσης τά ζητήματα ὀργάνωσης τοῦ Συμ-

βουλίου λαϊκῆς οἰκονομίας, τῆς δήμευσης τῆς ὑφαντουργικῆς φάμπρικας τοῦ Λίκινὀ κ.ἄ.

῾Ο Λένιν δίνει συνέντευξη στόν ἀνταποκριτή τοῦ ἀμερικανικοῦ πρακτορείου «᾿Ασσοσιέιτεντ Πρές» Γ. Γιάρος, γιά τά ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης στήν ἐκλογική περιφέρεια τῆς πρωτεύουσας Πετρούπολης.

Νοέμβρης, 16 (29). ῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τό σχέδιο διατάγματος γιά τά ἐπαναστατικά δικαστήρια καί γιά τή διάλυση ὅλων τῶν παλιῶν δικαστικῶν ἱδρυμάτων, τά ζητήματα τῆς παραχώρησης τῶν οὐκρανικῶν ἐθνικῶν κειμηλίων στόν οὐκρανικό λαό, καί γιά τίς συνομιλίες μέ τούς ἀριστερούς ἐσέρους σχετικά μέ τή συμμετοχή τους στήν κυβέρνηση κ.ἄ.

῎Οχι ἀργότερα ἀπό τίς 17 (30) τοῦ Νοέμβρη. ῾Ο Λένιν ὑπογράφει τήν ἔκκληση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων πρός τούς γερμανούς στρατιῶτες, πού τούς καλεῖ νά ὑποστηρίξουν τήν πάλη τῶν ἐργαζομένων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας γιά ἄμεση δημοκρατική εἰρήνη καί τό σοσιαλισμό.

Νοέμβρης, 18 (Δεκέμβρης, 1). ῾Ο Λένιν δέχεται τά στελέχη τοῦ Λαϊκοῦ ᾿Επιτροπάτου ᾿Επισιτισμοῦ Π. Α. Κοζμίν καί Α. Σ. Γιακούμποφ, συνομιλεῖ μαζί τους γιά τήν κατάσταση στό ᾿Επιτροπάτο.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν πρόεδρο τῆς ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας στή συνδιάσκεψη γιά τήν ἀνακωχή μέ τίς χῶρες τοῦ γερμανικοῦ συνασπισμοῦ Α. Α. ᾿Ιόφφε πρίν τήν ἀναχώρησή του στό Μπρέστ-Λιτόβσκ, δίνει ὁδηγίες γιά τήν τακτική τῆς ἀντιπροσωπείας.

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ ῎Εκτακτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν· μιλάει δυό φορές γιά νά ἀπαντήσει στήν κατηγορία πού πρόβαλε ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Βίκζελ σέ βάρος τῶν μπολσεβίκων γιά ὑποδαύλιση τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καί τάσσεται, ἐξονόματος τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων, ὑπέρ τῆς ἀπόφασης πού προτείνει τό Προεδρεῖο τοῦ Συνεδρίου σχετικά μέ τή δήλωση τῆς Βίκζελ· ἐκφωνεῖ τελικό λόγο γιά τό ἀγροτικό ζήτημα.

῾Ο Λένιν γράφει τό ἄρθρο «῾Η συμμαχία τῶν ἐργατῶν μέ τούς ἐργαζόμενους καί ἐκμεταλλευόμενους ἀγρότες. Γράμμα πρός τή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Πράβντα»».

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τούς μισθούς τῶν ἀνώτατων δημοσίων ὑπαλλήλων καί ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων καί γιά τό ποσό τοῦ μισθοῦ τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων, παίρνει μέρος στή συζήτηση γιά τό ζήτημα αὐτό. Στή συνεδρίαση αὐτή συζητοῦνται ἐπίσης τό σχέδιο διατάγματος γιά τό ᾿Ανώτατο συμβούλιο λαϊκῆς οἰκονομίας, τά ζητήματα γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν ἐργοστασίων τῆς περιοχῆς Ντονιέτς, γιά τή δήμευση τῶν ἀγροτικῶν μηχανῶν καί ἐργαλείων κ.ἄ.

Νοέμβρης, 19 (Δεκέμβρης, 2). ῾Ο Λένιν γράφει τό σχέδιο διατάγματος τῆς ΠΚΕΕ γιά τό δικαίωμα ἀνάκλησης ἀπό τούς ἐκλογεῖς τῶν βουλευτῶν τους, καί γιά τό δικαίωμα τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν νά ὁρίζουν ἐπαναληπτικές ἐκλογές σέ ὅλα τά ἀντιπροσωπευτικά ἱδρύματα, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

῾Ο Λένιν γράφει τηλεγράφημα πρός τό Σοβιέτ τοῦ κυβερνείου Μόσχας ὅτι ἡ ἀπόφασή του γιά τό διορισμό νέου ἐπιτρόπου τοῦ κυβερνείου ἀποτελεῖ νόμο, καί δέν ἀπαιτεῖ τήν ἐπικύρωσή του, γιατί ὅλη ἡ ἐξουσία βρίσκεται στά χέρια τῶν Σοβιέτ.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης πάνω στήν εἰσήγηση γιά τό ῾Υπουργεῖο Στρατιωτικῶν. Στή συνεδρίαση συζητοῦνται ἐπίσης ἡ εἰσήγηση γιά τήν κατάσταση στήν Οὐκρανία καί γιά τήν Κεντρική Ράντα, ἡ ἐπερώτηση τοῦ Σοβιέτ Μόσχας γιά τό δικαίωμα τῶν Σοβιέτ νά ἀπαγορεύουν τή χρησιμοποίηση τῶν φάμπρικων καί τῶν ἐργοστασίων, τά ζητήματα τοῦ ἐμπορίου καί τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων μέ τή Φιλλανδία, τῆς ἐκκαθάρισης στά ῾Υπουργεῖα κ.ἄ.

Νοέμβρης, 20 (Δεκέμβρης, 3). ῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τή χρηματοδότηση τῆς ΠΚΕΕ καί τίς «Θέσεις τοῦ νόμου γιά τή δήμευση τῶν σπιτιῶν μέ διαμερίσματα πού ἐνοικιάζονται». Στή συνεδρίαση συζητεῖται ἐπίσης τό ζήτημα τῆς δημιουργίας εἰδικῆς ᾿Επιτροπῆς ὑγιεινῆς κ.ἄ.

Νοέμβρης, 21 (Δεκέμβρης, 4). ῾Ο Λένιν προεδρεύει στήν πρωινή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται τό ζήτημα γιά τή νέα φορολογία εἰσοδήματος κ.ἄ.

Νοέμβρης, 21 (Δεκέμβρης, 4) καί νύχτα πρός τίς 22 τοῦ Νοέμβρη (5 τοῦ Δεκέμβρη).	῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, κάνει εἰσήγηση γιά τό δικαίωμα ἀνάκλησης τῶν βουλευτῶν ἀπό τούς ἐκλογεῖς.
Νοέμβρης, 22 (Δεκέμβρης, 5).	῾Η ἔκκληση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης «Πρός ὅλους τούς ἐργαζόμενους μουσουλμάνους τῆς Ρωσίας καί τῆς ᾿Ανατολῆς», πού τήν ὑπόγραψε ὁ Λένιν, δημοσιεύεται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 196 καί στήν «᾿Ιζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 232.
	῾Ο Λένιν δέχεται τούς ἀντιπροσώπους τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τοῦ Λγκόβ.
	῾Ο Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο γιά τήν τρέχουσα κατάσταση στή συνεδρίαση τοῦ πρώτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τοῦ Πολεμικοῦ ναυτικοῦ.
	῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά σχέδια διατάγματος γιά τά δικαστήρια καί ἄλλα ζητήματα.
Νοέμβρης, 23 (Δεκέμβρης, 6).	῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τό ζήτημα τῆς σύγκλησης τοῦ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν σιδηροδρομικῶν, τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν ἐθνικοποίηση τῆς ἀκίνητης περιουσίας τῶν πόλεων καί γιά τή δήμευση τοῦ ἐνοικίου κ.ἄ.
Νοέμβρης, 24 (Δεκέμβρης, 7).	῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τό σχέδιο διατάγματος γιά τό φόρο εἰσοδήματος, τό ζήτημα συγκρότησης ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐλάττωση τῶν κρατικῶν ἐξόδων κ.ἄ.
	῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ.
᾿Ανάμεσα στίς 24 καί 29 τοῦ Νοέμβρη (7 καί 12 τοῦ Δεκέμβρη).	῾Ο Λένιν δέχεται τούς σουηδούς σοσιαλιστές Τσέτ Χέγκλουντ καί Κάρλ Τσίλμπουμ, πού τοῦ διαβίβασαν τό χαιρετιστήριο ἀπό τό ᾿Αριστερό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τῆς Σουηδίας πρός τούς ἐργαζόμενους τῆς Ρωσίας καί τή Σοβιετική κυβέρνηση.
Νοέμβρης, 25 (Δεκέμβρης, 8).	῾Ο Λένιν γράφει σημείωμα στήν κομματική ᾿Επιτροπή Πετρούπολης μέ τήν παράκληση νά τοῦ ἀνακοινώσουν ἄν ἐφαρμόστηκε ἡ ἀπόφαση γιά τά δικαστήρια στό Σοβιέτ Πετρούπολης καί «τί ἔγινε στήν πράξη».
	῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· κάνει ἔκθεση σχετικά μέ τήν ἐπίσκεψη πού τοῦ ἔκανε ἀντιπροσωπεία τῆς «῞Ενωσης τῶν κοζάκικων στρατευμάτων»· γράφει τό εἰσαγωγικό

μέρος τοῦ σχεδίου διατάγματος γιά τήν κατάργηση τῆς 'Αγροτικῆς τράπεζας τῶν εὐγενῶν καί τῆς Τράπεζας ἀγροτικῆς πίστης γιά τούς ἀγρότες, κάνει πρόταση νά ἀπαλλαγεῖ ἡ Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή ἀπό τή δουλιά πού ὑπάγεται σέ ἄλλα 'Επιτροπάτα.

Νοέμβρης, 26 (Δεκέμβρης, 9).

'Ο Λένιν δέχεται τήν ἀντιπροσωπεία τῶν σιδηροδρομικῶν τοῦ 'Ορενμπούργκ, συνομιλεῖ μαζί τους γιά τά καθήκοντα τῆς πάλης ἐνάντια στό ἀντεπαναστατικό πραξικόπημα τοῦ Ντοῦτοφ, γράφει σημείωμα στόν Ν. Ι. Ποντβόισκι καί στόν Β. Α. 'Αντόνοφ-'Οβσέγενκο μέ τήν παράκληση νά λύσουν τό ζήτημα τῆς ἀποστολῆς τμημάτων ἐνάντια στόν Ντοῦτοφ.

Νοέμβρης, 26-Δεκέμβρης, 10 (Δεκέμβρης, 9-23).

'Ο Λένιν συνομιλεῖ ἐπανειλημμένα μέ τά μέλη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, πού καθοδηγοῦσαν τό ἀριστερό τμῆμα τοῦ ΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, τούς προφυλάσσει ἀπό τήν πρόωρη διάσπαση μέ τό δεξιό τμῆμα τοῦ συνεδρίου.

Νοέμβρης, 27 (Δεκέμβρης, 10).

'Ο Λένιν γράφει τόν πρόλογο στή συλλογή «'Υλικά σχετικά μέ τό ἀγροτικό ζήτημα».

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· προτείνει νά συγκροτηθεῖ ἰδιαίτερη ἐπιτροπή γιά τήν ἐφαρμογή τῆς σοσιαλιστικῆς πολιτικῆς στό δημοσιονομικό καί στόν οἰκονομικό τομέα, μιλάει πέντε φορές κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, γράφει τό προσχέδιο τῶν ὁδηγιῶν γιά τήν ἐπιτροπή—«Ζητήματα οἰκονομικῆς πολιτικῆς». Στή συνεδρίαση συζητοῦνται ἐπίσης τά ζητήματα γιά τή σύνθεση τῆς ἀντιπροσωπείας γιά τίς διαπραγματεύσεις μέ τή Γερμανία σχετικά μέ τήν ἀνακωχή καί τήν εἰρήνη, γιά τίς ὁδηγίες σχετικά μέ τή διεξαγωγή τῶν διαπραγματεύσεων κ.ἄ.

'Ο Λένιν γράφει τό γενικό πολιτικό μέρος τῆς «Περίληψης προγράμματος γιά τίς διαπραγματεύσεις εἰρήνης».

Όχι νωρίτερα ἀπό τίς 27 τοῦ Νοέμβρη (10 τοῦ Δεκέμβρη).

'Ο Λένιν γράφει τό «Προσχέδιο τοῦ προγράμματος τῶν οἰκονομικῶν μέτρων».

Νοέμβρης, 28 (Δεκέμβρης, 11).

'Ο Λένιν γράφει τίς σημειώσεις «Σχετικά μέ τά συνθήματα τῆς διαδήλωσης».

'Ο Λένιν γράφει δήλωση στήν Πανρωσική ἐπιτροπή γιά τίς ἐκλογές τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, στήν ὁποία παρακαλεῖ νά τόν θεωρήσουν ἐκλεγμένο στή Συντακτική Συνέλευση ἀπό τό στόλο τῆς Βαλτικῆς.

῾Ο Λένιν δέχεται τόν ἐπίτροπο ᾽Επισιτισμοῦ τοῦ κυβερνείου Οὐφά Α. Ντ. Τσιουρούπα, τοῦ προτείνει νά ἀναλάβει τά καθήκοντα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου ᾽Επισιτισμοῦ, τοῦ λέει ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐφαρμόζεται ἡ ταξική ἀρχή στή διανομή τῶν δελτίων τροφίμων.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται ἡ ἀντεπαναστατική συνωμοσία τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων· ὑποβάλλει γιά ἔγκριση ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων σχέδιο διατάγματος, πού τό ἔγραψε ὁ ἴδιος, γιά τή σύλληψη τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐνάντια στήν ἐπανάσταση.

Νοέμβρης, 29 (Δεκέμβρης, 12). ῾Ο Λένιν γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης τῆς Κεντρικῆς ᾽Επιτροπῆς τοῦ Κόμματος «῾Η εὐθύνη γιά τίς ἀβάσιμες κατηγορίες».

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς ᾽Επιτροπῆς τοῦ Κόμματος, μιλάει δυό φορές πάνω στό ζήτημα «῾Η ἀνακατανομή τῶν δυνάμεων (ἡ «Πράβντα» καί ἡ κομματική δουλιά)»· ἐκλέγεται στό γραφεῖο τῆς ΚΕ, πού δημιουργήθηκε γιά τή λύση ἐπειγόντων ζητημάτων.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τό πέρασμα τῶν ἐργοστασίων πού ἐκτελοῦν πολεμικές παραγγελίες τῆς Διεύθυνσης τοῦ Ναυτικοῦ σέ οἰκονομικά ὠφέλιμες ἐργασίες καί τό ὑποβάλει γιά ἔγκριση στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων.

Νοέμβρης, 30 (Δεκέμβρης, 13). ῾Ο Λένιν γράφει τόν ἐπίλογο στήν πρώτη ἔκδοση τοῦ βιβλίου «Κράτος καί ἐπανάσταση».

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τό νομοσχέδιο γιά τήν ἀσφάλιση στήν περίπτωση ἀνεργίας, ἡ εἰσήγηση γιά τή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή κ.ἄ.

῾Ο Λένιν δέχεται τήν ἀντιπροσωπεία τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου μετάλλου τῆς Πετρούπολης, δηλώνει ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων θά πάρει ὅλα τά μέτρα γιά νά ἐξασφαλίσει τίς ἐπιχειρήσεις πού ἀπασχολοῦνται μέ στρατιωτικές παραγγελίες μέ τά απαραίτητα μέσα γιά τό πέρασμά τους σέ εἰρηνική παραγωγή.

Τέλη τοῦ Νοέμβρη. ῾Ο Λένιν συνομιλεῖ παρουσία τοῦ Γ. Μ. Σβερντλόφ, μέ τόν ἀντιπρόσωπο τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῆς περιοχῆς Οὐραλίων Β. Α. Βορο-

μπιόφ γιά τήν κατάσταση τῆς βιομηχανίας τῶν Οὐραλίων, γράφει σημείωμα στόν Α. Γκ. Σλιάπνικοφ καί στόν Φ. Ε. Τζερζίνσκι ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά προετοιμάσουν σχέδιο ἀπόφασης γιά τήν ἐθνικοποίηση ὅλων τῶν ἐργοστασίων τῶν Οὐραλίων.

῾Ο Λένιν δέχεται τούς ἀντιπροσώπους τῆς ἀριστερῆς πτέρυγας τοῦ ἔκτακτου συνεδρίου τῶν ἐργατῶν, τῶν τεχνιτῶν καί τῶν ὑπαλλήλων τῶν σιδηροδρόμων τῆς γραμμῆς Νικολάγεβσκι.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τό μέλος τῆς ᾿Επιτροπῆς Μόσχας τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) Ο. Α. Πιάτνιτσκι, γιά τήν τακτική ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση.

Νοέμβρης. ῾Ο Λένιν γράφει τίς σημειώσεις «῾Η ἀποστολή τῆς Δημόσιας βιβλιοθήκης τῆς Πετρούπολης».

῾Ο Λένιν γράφει τίς «Θέσεις γιά τά καθήκοντα τοῦ Κόμματος + τρέχουσα κατάσταση».

Δεκέμβρης, 1 (14). ῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, κάνει εἰσήγηση γιά τήν τακτική τοῦ Κόμματος ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση.

Νύχτα τῆς 1 πρός τίς 2 (14 πρός τίς 15) τοῦ Δεκέμβρη. ῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, ἐκφωνεῖ λόγους γιά τό ζήτημα τῆς δημιουργίας τοῦ ΑΣΛΟ καί κατά τή συζήτηση τῆς ἐπερώτησης τῆς ὁμάδας τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων γιά τά διατάγματα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων σχετικά μέ τή Συντακτική Συνέλευση καί γιά τίς συλλήψεις μελῶν τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων.

Δεκέμβρης, 2 (15). ῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα σχετικά μέ τίς ὁδηγίες στόν ἀρχιστράτηγο Ν. Β. Κριλένκο γιά τό οὐκρανικό ζήτημα, γιά τή Ράντα τῆς Λευκορωσίας καί τήν οἰκονομική ὑποστήριξη τῆς ᾿Επιτροπῆς περιοχῆς τῆς Λευκορωσίας κ.ἄ.

῾Ο Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο ἐξονόματος τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας στή συνεδρίαση τοῦ ΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Δεκέμβρης, 3 (16). ῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· ἐκλέγεται στήν ἐπιτροπή γιά τήν ἐπεξεργασία σχεδίων διακήρυξης πρός τόν οὐκρανικό λαό καί τελεσιγράφου πρός τήν Κεντρική Ράντα. Στή διάρκεια τοῦ διαλείμματος γράφει τίς βασικές θέσεις τῆς διακήρυξης πρός τόν οὐκρανικό λαό καί τό σχέδιο διακήρυξης πρός τόν οὐκρανικό λαό. Στήν

ἀπογευματινή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων ψηφίζεται τό σχέδιο τῆς «Διακήρυξης πρός τόν οὐκρανικό λαό μέ τελεσιγραφικές ἀπαιτήσεις πρός τήν Οὐκρανική Ράντα», πού πρότεινε ὁ Λένιν.

Δεκέμβρης, 4 (17). 'Ο Λένιν κάνει εἰσήγηση γιά τήν οἰκονομική κατάσταση τῶν ἐργατῶν τῆς Πετρούπολης καί τά καθήκοντα τῆς ἐργατικῆς τάξης στήν κοινή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος ἐργασίας τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, τοῦ Συμβουλίου τῶν συνδικάτων τῆς Πετρούπολης, τῶν διοικήσεων τῶν συνδικάτων καί τοῦ Κεντρικοῦ συμβουλίου τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν.

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· γράφει τίς παρατηρήσεις του καί κάνει τροποποιήσεις στό σχέδιο ἀπόφασης γιά τή δήμευση τῶν ἀγροτικῶν μηχανῶν καί ἐργαλείων. Στή συνεδρίαση συζητοῦνται ἐπίσης τά ζητήματα τῆς ἐπισιτιστικῆς πολιτικῆς κ.ἄ.

Νωρίτερα ἀπό τίς τίς 5 (18) τοῦ Δεκέμβρη. 'Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τά μέλη τοῦ Κεντρικοῦ συμβουλίου τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης, τά συμβουλεύει νά ἀναπτύξουν τή ζύμωση στίς μάζες γιά τίς ἐπαναστατικές μεθόδους πραγματοποίησης τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου.

Δεκέμβρης, 5 (18). 'Ο Λένιν δέχεται τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Κεντρικοῦ συμβουλίου τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς μεταλλευτικῆς περιοχῆς Μπογκοσλόβσκ, Α. Κουρλίνιν καί Μ. Α. 'Αντρέγεφ, συνομιλεῖ μαζί τους γιά τήν κατάσταση στό ἐργοστάσιο τῆς πόλης Ναντέζντινσκ καί στά ὀρυχεῖα τῆς περιοχῆς.

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· στήν ἐπιτροπή, πού συμμετέχει ὁ Λένιν, δίνεται ἐντολή νά πάρει τά ἀπαραίτητα μέτρα γιά τήν ὀργάνωση τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων κατά τῆς Κεντρικῆς Ράντας καί νά ἀπευθυνθεῖ, ἐξονόματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, μέ ἔκκληση πρός τόν οὐκρανικό λαό καί τούς στρατιῶτες· ὁ Λένιν ἐκλέγεται ἐπίσης στήν ἐπιτροπή γιά τήν ἐξέταση τῶν νομοσχεδίων καί τῶν ὁδηγιῶν γιά τίς ἐπαρχιακές ἐπιτροπές.

Νύχτα τῆς 5 πρός τίς 6 (18 πρός τίς 19) τοῦ Δεκέμβρη. 'Ο Λένιν δέχεται τό μέλος τῆς Γαλλικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς στή Ρωσία, λοχαγό Ζ. Σαντούλ, μιλάει γιά τήν ἀνάγκη συμμετοχῆς τῶν χωρῶν τῆς 'Αντάντ στίς κοινές διαπραγματεύσεις γιά τήν εἰρήνη.

'Ανάμεσα στίς 5 καί 11 (18 καί 24) τοῦ Δεκέμβρη. Τό ἐκδοτικό «Ζίζν ἰ Ζνάνιγε» ἐκδίδει τό βιβλίο τοῦ Λένιν «Νέα στοιχεῖα γιά τούς νόμους ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ στή γεωργία. Τεῦχος Ι. 'Ο καπιταλισμός καί ἡ γεωργία στίς 'Ενωμένες Πολιτεῖες τῆς 'Αμερικῆς», πού τό ἔγραψε ὁ Λένιν στά 1914-1915.

Δεκέμβρης, 6 (19). 'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· γράφει συμπλήρωση στό σχέδιο διατάγματος γιά τή δήμευση τῆς περιουσίας τῆς μετοχικῆς ἑταιρίας τῆς μεταλλευτικῆς περιοχῆς Μπογκοσλόβσκ.

Δεκέμβρης, 6-7 (19-20). 'Ο Λένιν γράφει τό «Σχέδιο προκήρυξης τοῦ Δεύτερου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν πρός τήν ἀγροτιά».

Δεκέμβρης, 7 (20). 'Ο Λένιν γράφει σημείωμα στόν Φ. Ε. Τζερζίνσκι, γιά τήν εἰσήγησή του στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων—μέ τό σχέδιο διατάγματος «Γιά τήν πάλη ἐνάντια στούς ἀντεπαναστάτες καί στούς σαμποταριστές».

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται τό ζήτημα τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων στήν κυβέρνηση κ.ἄ.

Δεκέμβρης 8, (21). 'Ο Λένιν γράφει σημείωμα στήν 'Επιτροπή Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά δόσει ὄχι λιγότερο ἀπό 100 «*ἀπόλυτα* σίγουρα μέλη τοῦ Κόμματος» στή διάθεση τῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, πού δημιουργήθηκε γιά τήν πάλη ἐνάντια στά πογκρόμ πού κάνουν οἱ μεθυσμένοι. 'Ο Λένιν, ἀπαντώντας σέ ἐρώτηση τοῦ προέδρου τοῦ Σοβιέτ 'Οστρογκόζσκ πῶς νά ἐνεργήσει σχετικά μέ τά πολύτιμα ἀντικείμενα τῶν περιουσιῶν πού ληστεύτηκαν, δίνει τηλεγραφική ἐντολή νά γίνει ἀκριβής καταγραφή τῶν πολύτιμων ἀντικειμένων, νά διαφυλαχτοῦν, νά παραπέμπονται στό δικαστήριο οἱ ἔνοχοι λήστευσής τους, ἀναφέροντας στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων σχετικά μέ τίς καταδίκες.

'Ο Λένιν δέχεται τόν Β. Α. 'Αντόνοφ-'Οβσέγενκο, πού γύρισε ἀπό τό Στρατηγεῖο, ἀκούει ἀνακοίνωσή του σχετικά μέ τά σχέδια τῆς πάλης ἐνάντια στά ἀντεπαναστατικά στρατεύματα τοῦ Καλέντιν καί τῆς Κεντρικῆς Ράντας τῆς Οὐκρανίας, ἐξετάζει τίς σημειώσεις του σχετικά μέ τίς προετοιμασίες γιά τίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις.

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται τό

ζήτημα τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων στήν κυβέρνηση κ.ἄ.

Νωρίτερα ἀπό τίς 9 (22) τοῦ Δεκέμβρη. — Ὁ Λένιν δέχεται τήν ἀντιπροσωπεία ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου Σωλήνων τῆς Πετρούπολης.

Νύχτα τῆς 9 πρός τίς 10 (22 πρός τίς 23) τοῦ Δεκέμβρη. — Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων στήν κυβέρνηση, τῆς ἀποστράτευσης τῆς βιομηχανίας κ.ἄ.

Δεκέμβρης, 11 (24). — Ὁ Λένιν ἀπαντάει σέ ἐρωτήσεις πού ἔκανε ἡ ἀντιπροσωπεία τῶν ἐργατῶν τῆς ἐπαρχίας Ἀλεξάντρο-Γκρουσέβσκ (Ντονμπάς).

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος, ὑποβάλλει τίς προτάσεις: νά καθαιρεθεῖ τό προσωρινό γραφεῖο τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, νά διατυπωθεῖ μέ τή μορφή θέσεων ἡ στάση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση, νά ὁριστεῖ ἕνα μέλος τῆς ΚΕ γιά τήν καθοδήγηση τῆς ὁμάδας κ.ο.κ.

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα τοῦ περάσματος τῶν ἐκκλησιαστικῶν κατώτερων σχολείων στή δικαιοδοσία τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας, γιά τήν ἐπιτάχυνση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ξεχωρισμοῦ τῆς ἐκκλησίας ἀπό τό κράτος κ.ἄ.

Δεκέμβρης, 11 ἤ 12 (24 ἤ 25). — Ὁ Λένιν γράφει τό «Σχέδιο ἀπόφασης γιά τό προσωρινό γραφεῖο τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων στή Συντακτική Συνέλευση» καί καταρτίζει τίς «Θέσεις σχετικά μέ τή Συντακτική Συνέλευση».

Δεκέμβρης, 12 (25). — Ὁ Λένιν δίνει ἐντολή, ἐπειδή γίνεται προετοιμασία γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν ἰδιωτικῶν τραπεζῶν τῆς Πετρούπολης, νά γίνει συνέλευση τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων—μπολσεβίκων καί ἀριστερῶν ἐσέρων.

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ὑποβάλλει ἐξονόματος τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τίς «Θέσεις σχετικά μέ τή Συντακτική Συνέλευση», πού τίς ἔγραψε ὁ ἴδιος, καί πού μετά τήν ἐξέτασή τους ψηφίζονται ὁμόφωνα ἀπό τήν ὁμάδα.

Δεκέμβρης, 12 ἤ 13 (25 ἤ 26). — Ὁ Λένιν καθοδηγεῖ τήν κλειστή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ὅπου συζητεῖται τό ζήτημα τῆς ἐθνικοποίησης τῶν ἰδιωτικῶν τραπεζῶν.

'Ανάμεσα στίς 12 καί 23 τοῦ Δεκέμβρη (25 τοῦ Δεκέμβρη καί 5 τοῦ Γενάρη 1918).

Τό ἐκδοτικό «Ζίζν ἰ Ζνάνιγε» ἐκδίδει γιά πρώτη φορά τήν ἐργασία τοῦ Λένιν «Τό ἀγροτικό πρόγραμμα τῆς σοσιαλδημοκρατίας στήν πρώτη ρωσική ἐπανάσταση τοῦ 1905-1907», πού γράφτηκε τό Νοέμβρη-Δεκέμβρη τοῦ 1917.

Δεκέμβρης, 13 (26).

῾Ο Λένιν ἐκφωνεῖ χαιρετιστήριο λόγο ἐξονόματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων στό Ἕκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἐργατῶν καί τεχνιτῶν τῶν σιδηροδρόμων.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τούς μισθούς τῶν ὑπαλλήλων τῶν κυβερνητικῶν ἱδρυμάτων.

Νύχτα τῆς 13 πρός τίς 14 (26 πρός τίς 27 τοῦ Δεκέμβρη).

῾Ο Λένιν κάνει κλειστή σύσκεψη γιά τήν προετοιμασία τῆς κατάληψης ὅλων τῶν ἰδιωτικῶν τραπεζῶν τῆς Πετρούπολης, μέ σκοπό τήν ἐθνικοποίησή τους.

Δεκέμβρης, 14 (27).

῾Ο Λένιν ἀκούει ἐκθέσεις τῶν καθοδηγητῶν τῆς ἐπιχείρησης γιά τήν κατάληψη τῶν ἰδιωτικῶν τραπεζῶν.

῾Ο Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Γιά τό ψωμί καί τήν εἰρήνη».

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, ἐκφωνεῖ λόγο κατά τή συζήτηση πάνω στήν εἰσήγηση γιά τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν.

Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 14 (27) τοῦ Δεκέμβρη.

῾Ο Λένιν κρατάει σημειώσεις γιά τά ζητήματα τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους.

῾Ο Λένιν ἐπεξεργάζεται τό «Σχέδιο διατάγματος γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐθνικοποίησης τῶν τραπεζῶν καί γιά τά ἀπαραίτητα σχετικά μέτρα».

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ γραφείου τοῦ ΑΣΛΟ, ὑποβάλει γιά συζήτηση τό «Σχέδιο διατάγματος γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐθνικοποίησης τῶν τραπεζῶν καί γιά τά ἀπαραίτητα σχετικά μέτρα», πού τό ἔγραψε ὁ ἴδιος, κάνει εἰσήγηση, στήν ὁποία θεμελιώνει τό σχέδιο αὐτό, καί ἀπαντάει στίς ἐρωτήσεις πού τοῦ ἔγιναν.

Νωρίτερα ἀπό τίς 15 (28) τοῦ Δεκέμβρη.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τήν ἀντιπροσωπεία τῆς ΚΕ τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Φιλλανδίας, πού ἀπευθύνθηκε στήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) μέ τήν παράκληση νά συμβάλει στήν παραχώρηση ἀνεξαρτησίας στή Φιλλανδία, ὑπόσχεται νά ὑποστηρίξει τήν παράκληση αὐτή στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων.

Δεκέμβρης, 15 (28). Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τήν ὀργάνωση ἐπιτροπῆς ἀπό στελέχη τῆς πρακτικῆς δίπλα στό ΑΣΛΟ καί τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τήν ἀναδιοργάνωση τῆς ἰδιαίτερης σύσκεψης γιά τά καύσιμα. Στή σύσκεψη συζητοῦνται ἐπίσης καί τά σχέδια διαταγμάτων γιά τήν ἐξίσωση ὅλων τῶν στρατιωτικῶν ὡς πρός τά δικαιώματα καί γιά τήν ἐκλογική ἀρχή στό στρατό κ.ἄ.

Ὁ Λένιν δέχεται τήν ἀντιπροσωπεία τῆς Γερουσίας τῆς Φιλλανδίας, πού ἀπευθύνθηκε σ'αὐτόν μέ τό ἐρώτημα ποιά στάση θά κρατήσει ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἀπέναντι στήν παράκληση γιά παραχώρηση ἀνεξαρτησίας στή Φιλλανδία, διαβεβαιώνει τήν ἀντιπροσωπεία ὅτι τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀναγνωρίζει τήν ἀνεξαρτησία τῆς Φιλλανδίας.

Δεκέμβρης, 16 (29). Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα γιά τίς μεταβατικές μορφές τῆς συγκρότησης τοῦ στρατοῦ στήν περίοδο τῆς ἀποστράτευσης, γιά τή συγκρότηση ἐθνικῶν τμημάτων στό στρατό κ.ἄ.

Δεκέμβρης, 17 (30). Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται ἡ ἔκθεση τῆς Σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας γιά τό κλείσιμο εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ κ.ἄ.

Ὁ Λένιν φτάνει στή σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Πανστρατιωτικοῦ συνεδρίου σχετικά μέ τήν ἀποστράτευση, πού συγκλήθηκε μέ πρότασή του, γράφει τίς «Ἐρωτήσεις στούς ἀντιπροσώπους τοῦ Πανστρατιωτικοῦ συνεδρίου σχετικά μέ τήν ἀποστράτευση», τίς διαβάζει καί προτείνει στούς παρευρισκόμενους στή σύσκεψη καί στούς ἀντιπροσώπους τοῦ συνεδρίου νά ἀπαντήσουν γραφτά στίς ἐρωτήσεις αὐτές.

Δεκέμβρης, 18 (31). Ὁ Λένιν ἐνημερώνεται γιά τίς ἀπαντήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Πανστρατιωτικοῦ συνεδρίου σχετικά μέ τήν ἀποστράτευση στό ἐρωτηματολόγιο πού ὁ ἴδιος κατάρτισε, γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο καί στό στρατό.

Δεκέμβρης, 18 (31) καί νύχτα πρός τίς 19 τοῦ Δεκέμβρη (1 τοῦ Γενάρη 1918). Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· ὑποβάλει γιά ἔγκριση τίς ὁδηγίες πού ἔγραψε ὁ ἴδιος γιά τόν τρόπο προετοιμασίας τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, καί τό σχέδιο ἀπόφασης πάνω στήν ἔκθεση τοῦ Ν. Β. Κριλένκο σχετικά μέ τήν κατάσταση στό

μέτωπο καί στό στρατό. Στή συνεδρίαση συζητεῖται ἐπίσης ἡ εἰσήγηση γιά τή δημιουργία Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων (ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΛΕ γιά τήν προετοιμασία καί τήν ἔγκαιρη πρακτική λύση τῶν τρεχόντων ζητημάτων πού ἀνήκουν στή δικαιοδοσία τοῦ ΣΛΕ) κ.ἄ.

'Ο Λένιν δίνει στή φιλλανδική κυβερνητική ἀντιπροσωπεία τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, πού τό ὑπογράφει ὁ ἴδιος, γιά τήν ἀναγνώριση τῆς κρατικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Φιλλανδίας.

Δεκέμβρης, 19 (1 τοῦ Γενάρη 1918).

'Ο Λένιν δέχεται τούς ἀντιπροσώπους ἀπό τό 2ο ἐργοστάσιο ἀτσαλιοῦ πού λειτουργεῖ στό κοζάκικο κεφαλοχώρι Κάμενσκαγια.

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· ὑποβάλει γιά ἔγκριση ἀπό τό ΣΛΕ τά σχέδια ἀποφάσεων, πού τά ἔγραψε ὁ ἴδιος, σχετικά μέ τήν ἔναρξη συνομιλιῶν μέ τήν Κεντρική Ράντα καί γιά τό ζήτημα τῆς ἀπόλυσης ἀπό τό Λαϊκό ἐπίτροπο Δικαιοσύνης Ι. Ζ. Στάινμπεργκ τῶν συλληφθέντων ἀπό τή ΒΕΤΣΕΚΑ μελῶν τῆς «Ένωσης ὑπεράσπισης τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης».

Νύχτα τῆς 20 πρός τίς 21 τοῦ Δεκέμβρη (2 πρός τίς 3 τοῦ Γενάρη 1918).

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα τά σχετικά μέ τήν προετοιμασία τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης κ.ἄ.

Δεκέμβρης, 21 (3 τοῦ Γενάρη 1918).

'Ο Λένιν παίρνει γράμμα ἀπό τό γάλλο σοσιαλιστή Σάρλ Ντουμά, πού ἦρθε στήν Πετρούπολη, μέ τήν παράκληση νά τόν δεχτεῖ. Στή γραφτή ἀπάντησή του (στά γαλλικά) ὁ Λένιν ἐκφράζει τήν εὐγνωμοσύνη του στόν Ντουμά «γιά τήν ἀνταλλαγή γνωμῶν καί γιά τήν πολυτιμότατη ἐνημέρωση γιά τό σοσιαλιστικό κίνημα τῆς Γαλλίας» τόν καιρό τῆς παραμονῆς τοῦ Λένιν στό Παρίσι καί ἐκφράζει τή λύπη του, γιατί οἱ προσωπικές σχέσεις ἀνάμεσά τους ἔγιναν ἀδύνατες, λόγω τῶν βαθύτατων πολιτικῶν διαφωνιῶν πού τούς χωρίζουν.

Νύχτα τῆς 21 πρός τήν 22 τοῦ Δεκέμβρη (3 πρός τίς 4 τοῦ Γενάρη 1918).

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· θεωρεῖ καί συμπληρώνει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης, τῆς ΒΕΤΣΕΚΑ καί τῶν ἀνακριτικῶν ἐπιτροπῶν· κάνει τροποποιήσεις στό σχέδιο διατάγματος σχετικά μέ τή γενική ὑποχρεωτική ἐργασία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Πετρούπολης γιά τό καθάρισμα τῶν δρόμων ἀπό τό χιόνι, τό συμπληρώνει μέ τό σημεῖο γιά ὑποχρεωτική ἐργασία στήν πρώτη

σειρά τῶν προσώπων πού δέν εἶναι ἀπασχολημένοι μέ παραγωγική δουλιά.

Δεκέμβρης, 22 (4 τοῦ Γενάρη 1918). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Ὁ Πλεχάνοφ ὑπέρ τῆς τρομοκρατίας» δημοσιεύεται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 221. (Στήν «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 259 τῆς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1917 τό ἄρθρο δημοσιεύτηκε μέ τόν τίτλο «Ὁ Πλεχάνοφ γιά τήν τρομοκρατία».)

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή σύσκεψη, πού συγκάλεσε τό Λαϊκό ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν, ἐξαιτίας τῆς ἀνακοίνωσης ἀπό τό Στρατηγεῖο γιά τή δύσκολη κατάσταση στό μέτωπο τῆς Ρουμανίας, προτείνει νά μπεῖ τάξη στίς μεταφορές καί στόν ἐφοδιασμό τοῦ μετώπου μέ τρόφιμα, νά σταλοῦν ἐπειγόντως στό μέτωπο τμήματα τῆς Κόκκινης φρουρᾶς ἀπό τίς στρατιωτικές περιοχές τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας καί νά ἀρχίσει ἀμέσως ἡ ὀργάνωση στίς περιοχές αὐτές δέκα σωμάτων τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοῦ ἀπό 30 χιλ. ἄντρες τό καθένα.

Δεκέμβρης, 23 (5 τοῦ Γενάρη 1918). Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν «Τουρκική Ἀρμενία» κ.ἄ.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων παίρνει ἀπόφαση νά δοθεῖ ἄδεια στόν Λένιν γιά 3-5 μέρες.

Δεκέμβρης, 24-27 (6-9 τοῦ Γενάρη 1918). Τόν καιρό τῆς ἄδειας ὁ Λένιν ζεῖ στό σανατόριο «Χάλιλα», γράφει τό προσχέδιο «Ἀπό τό ἡμερολόγιο ἑνός δημοσιολόγου (Θέματα γιά ἐπεξεργασία)», τά ἄρθρα «Οἱ τρομοκρατημένοι ἀπό τήν κατάρευση τοῦ παλιοῦ καί οἱ ἀγωνιζόμενοι γιά τό καινούργιο» καί «Πῶς νά ὀργανώσουμε τήν ἅμιλλα;», τίς προκαταρκτικές θέσεις καί τό τελικό κείμενο τοῦ «Σχεδίου διατάγματος γιά τίς καταναλωτικές κομμοῦνες».

Δεκέμβρης, 28 (10 τοῦ Γενάρη 1918). Ὁ Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Στρατιωτικῶν Ν. Ι. Ποντβόισκι, προτείνει νά μπεῖ τό ζήτημα τῆς δημιουργίας τοῦ νέου, τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοῦ γιά συζήτηση στά Σοβιέτ καί σέ πρώτη σειρά στό Σοβιέτ Πετρούπολης.

Δεκέμβρης, 29 (11 τοῦ Γενάρη 1918). Ὁ Λένιν σέ τηλεγράφημά του πρός τόν Λαϊκό ἐπίτροπο γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση στό νότο τῆς Ρωσίας, Β. Α. Ἀντόνοφ-Ὀβσέγενκο, στό Χάρκοβο, χαιρετίζει τήν ἀποφασιστική του δράση στήν πάλη ἐνάντια στούς καλεντινικούς.

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· ὑποβάλει γιά ἔγκριση τό σχέδιο ἀπόφασης «Γιά τήν πληρωμή τῶν ἐξόδων τῆς

ΚΕΕ», πού τό ἔγραψε ὁ ἴδιος· μιλάει γιά τό ζήτημα τῆς συγκεντροποίησης τῶν κυβερνητικῶν ἐφημερίδων. Στή συνεδρίαση συζητεῖται ἐπίσης τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τόν τρόπο ἔκδοσης ἀδειῶν εἰσαγωγῆς καί ἐξαγωγῆς ἐμπορευμάτων κ.ἄ.

῾Ο Λένιν δέχεται τό μέλος τῆς γαλλικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς στή Ρωσία, λοχαγό Ζ. Σαντούλ, συνομιλεῖ μαζί του σχετικά μέ τήν ἀνάγκη γιά τή Σοβιετική Ρωσία ἀνάπαυλας καί σύναψης χωριστῆς εἰρήνης μέ τή Γερμανία καί γιά τή δημιουργία νέου, σοσιαλιστικοῦ στρατοῦ.

Δεκέμβρης, 30 (12 τοῦ Γενάρη 1918).

῾Ο Λένιν γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) γιά τή διαγραφή ἀπό τό Κόμμα τοῦ Σ. Α. Λοζόβσκι γιά ἀντικομματική διαγωγή.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων· ὑποβάλει γιά ἔγκριση τά σχέδια ἀποφάσεων, πού τά ἔγραψε ὁ ἴδιος: σχετικά μέ τήν ἀπάντηση τῆς Κεντρικῆς Ράντας στήν πρόταση τοῦ ΣΛΕ γιά διαπραγματεύσεις, γιά τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις τοῦ Β. Α. ᾽Αντόνοφ-᾽Οβσέγενκο μέ τήν Πανουκρανική ΚΕΕ καί μέ τόν προσωρινό ἔκτακτο ἐπίτροπο τῆς Οὐκρανίας Γκ. Κ. ᾽Ορτζονικίντζε, γιά τή δράση τοῦ ᾽Αντόνοφ-᾽Οβσέγενκο στήν Οὐκρανία καί γιά τήν παραχώρηση σ᾽αὐτόν τοῦ δικαιώματος ἐφαρμογῆς κατασταλτικῶν μέτρων ἐνάντια στούς καπιταλιστές-σαμποταριστές.

Δεκέμβρης, 31 (13 τοῦ Γενάρη 1918).

῾Ο Λένιν γράφει σημείωμα στόν Γ. Μ. Σβερντλόφ, μέ τήν παράκληση νά μιλήσει μέ τόν Γ. Σ. Γκανέτσκι σχετικά μέ τήν ἀποστολή ἀντιπροσωπείας στό ἐξωτερικό γιά τήν ἀποκατάσταση σχέσεων μέ τά σοσιαλιστικά κόμματα.

῾Ο Λένιν ὑπογράφει τό «Τελεσίγραφο τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων πρός τή Ρουμανική κυβέρνηση» λόγω τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν τμημάτων τῆς 49ης ἐπαναστατικῆς μεραρχίας ἀπό τίς ἀρχές τῆς Ρουμανίας καί τῶν συλλήψεων ρώσων στρατιωτῶν.

῾Ο Λένιν γράφει διαταγή στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Στρατιωτικῶν γιά τήν ἄμεση σύλληψη ὅλων τῶν μελῶν τῆς ρουμανικῆς Πρεσβείας καί τῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς, καθώς ἐπίσης καί τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἐπίσημων ρουμανικῶν ἱδρυμάτων.

῾Ο Λένιν, μαζί μέ τήν Ν. Κ. Κρούπσκαγια παίρνει μέρος στήν Πρωτοχρονιάτικη βραδιά, πού τήν ὀργάνωσε ἡ ἀχτιδική ἐπιτροπή Βίμποργκ τοῦ Κόμματος, τό Σοβιέτ τοῦ διαμερίσματος καί τό ἐπιτελεῖο τῆς Κόκκινης φρουρᾶς γιά τό ἀχτίφ καί τούς ἐργάτες-κοκκινο-

φρουρίτες τῆς Βίμπορσκαγια στορονά, οἱ ὁποῖοι ἀποστέλλονταν στό μέτωπο.

1 9 1 8

Γενάρης, 1 (14). ῾Ο Λένιν δέχεται τούς διαπιστευμένους στήν Πετρούπολη διπλωματικούς ἀντιπροσώπους τῶν χωρῶν τῆς ᾿Αντάντ καί τῶν οὐδέτερων χωρῶν, πού τοῦ ἐπέδοσαν ὑπόμνημα μέ τήν ἀπαίτηση νά ἀπελευθερωθεῖ ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ρουμανίας Ντιαμάντι. ῾Ο Λένιν τονίζει ὅτι ἡ σύλληψη ἔγινε λόγω ἔκτακτων περιστατικῶν καί δηλώνει ὅτι δέν θεωρεῖ ἀπαράδεκτη τή σύλληψη διπλωματικοῦ ἀντιπροσώπου χώρας, ἡ ὁποία χωρίς κήρυξη πολέμου ἄρχισε στρατιωτικές ἐπιχειρήσεις ἐνάντια στή ρωσική μεραρχία, ὅτι «γιά ἕνα σοσιαλιστή εἶναι πιό ἀκριβή ἡ ζωή χιλιάδων στρατιωτῶν ἀπό τήν ἡσυχία ἑνός διπλωμάτη»· ὅτι ἔρχεται ὁ καιρός, πού «οἱ λαοί, οἱ ὁποῖοι δέν θέλουν πόλεμο, θά μπορέσουν μέ ὅλα τά μέσα νά ἀποτρέψουν τόν πόλεμο».

῾Ο Λένιν ἐκφωνεῖ χαιρετιστήριο λόγο στή συγκέντρωση πού ἦταν ἀφιερωμένη στήν ἀναχώρηση στό Δυτικό μέτωπο τοῦ πρώτου μικτοῦ τμήματος τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοῦ. Τό αὐτοκίνητο, μέ τό ὁποῖο ὁ Λένιν ἐπέστρεφε ἀπό τή συγκέντρωση, πυροβολήθηκε ἀπό ἀντεπαναστάτες-τρομοκράτες.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· κάνει εἰσήγηση γιά τά γεγονότα τῆς ἡμέρας λόγω τῆς σύλληψης τοῦ ρουμάνου ἐπιτετραμμένου καί ὅλων τῶν μελῶν τῆς Πρεσβείας καί τῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς (ἀνατίθεται στό Λένιν νά καταρτίσει κυβερνητική ἀνακοίνωση γιά τά γεγονότα αὐτά καί νά δόσει λύση στό ζήτημα τῆς ἀπελευθέρωσης τοῦ Ντιαμάντι)· γράφει προσθήκη στήν ἀπόφαση γιά τό δικαίωμα τοῦ Β. Α. ᾿Αντόνοφ-᾿Οβσέγενκο νά ἐφαρμόζει κατασταλτικά μέτρα ἐνάντια στούς καπιταλιστές-σαμποταριστές, πού πρόβλεπε τή δημιουργία ἐπαναστατικῶν στρατοδικείων γιά τήν ἐπίλυση τοῦ ζητήματος τῆς νομιμότητας τῶν μέτρων καταπίεσης.

Νύχτα τῆς 1 πρός τίς 2 (14 πρός τίς 15 τοῦ Γενάρη). ῾Ο Λένιν γράφει διαταγή στόν ἐπίτροπο τοῦ φρουρίου τοῦ Πετροπάβλοβσκ γιά τήν ἀπόλυση τοῦ ρουμάνου ἐπιτετραμμένου καί ὅλων τῶν ἀξιωματούχων τῆς ρουμανικῆς Πρεσβείας.

Γενάρης, 2 (15). ῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τά ὅρια πληρωμῆς τῶν ἀνώτατων λειτουργῶν.

Όχι ἀργότερα ἀπό τίς 3 (16) τοῦ Γενάρη.

'Ο Λένιν γράφει τή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ».

Γενάρης, 3 (16).

'Ο Λένιν γράφει γράμμα πρός τό Πανστρατιωτικό συνέδριο σχετικά μέ τήν ἀποστράτευση.

'Ο Λένιν γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης τῆς ΠΚΕΕ, σύμφωνα μέ τήν ὁποία θεωροῦνται ἀντεπαναστατικές οἱ ἀπόπειρες ἀπομέρους ὁποιωνδήποτε προσώπων ἤ ἱδρυμάτων νά σφετεριστοῦν λειτουργίες τῆς κρατικῆς ἐξουσίας στή Ρωσική δημοκρατία.

'Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τήν ἀντιπροσωπεία τῆς ΚΕΕ τῆς Οὐκρανίας, πρίν τήν ἀναχώρησή της γιά τό Μπρέστ-Λιτόβσκ.

'Ο Λένιν ἀνακοινώνει στόν ἀρχιστράτηγο Ν. Β. Κριλένκο τό κείμενο ἀναφορᾶς τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς 8ης στρατιᾶς γιά τίς ἀντεπαναστατικές ἐνέργειες τῆς οὐκρανικῆς Ράντας στό ρουμανικό μέτωπο, συμβουλεύει «νά μήν πέφτει στήν προβοκάτσια τῆς Ράντας τοῦ Κιέβου, νά μήν τήν πιστεύει, νά ἐνεργεῖ ἔνοπλα, ὀργανωμένα καί κατά τόν πιό ἀποφασιστικό τρόπο ἐνάντια στή ρουμανική ἀντεπαναστατική διοίκηση, ἐνάντια στούς καλεντινικούς καί τούς συνεργούς τους στή Ράντα τοῦ Κιέβου».

'Ο Λένιν δίνει ἐντολή μέ ἀπευθείας τηλεγραφική σύνδεση στή ρωσική ἀντιπροσωπεία στό Μπρέστ-Λιτόβσκ νά κάνει διάλειμμα στίς ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης γιά τήν εἰρήνη καί ἡ ἀντιπροσωπεία νά ἀναχωρήσει γιά τήν Πετρούπολη.

Γενάρης, 4 (17).

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα τῆς ἀντισοβιετικῆς πολιτικῆς τῆς Βίκζελ, τῆς μεταβίβασης τῶν ἱδρυμάτων τοῦ 'Ερυθροῦ σταυροῦ καί τῆς Πανρωσικῆς ἕνωσης πόλεων στήν ἰδιοκτησία τοῦ κράτους κ.ἄ.

Γενάρης, 5 (18).

'Ο Λένιν συζητεῖ μέ τόν Ν. Β. Κριλένκο γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο.

Γενάρης, 5 (18) καί νύχτα πρός τίς 6 (19) τοῦ Γενάρη.

'Ο Λένιν παραβρίσκεται στή συνεδρίαση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης· στό διάλειμμα παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος, στήν ὁποία συζητεῖται ἡ τακτική ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση, γράφει τό σχέδιο διακήρυξης σχετικά μέ τήν ἀποχώρηση τῶν μπολσεβίκων ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση, συνομιλεῖ μέ τούς μπολσεβίκους-βουλευτές τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης καί μιλάει στή συγκέντρωση τῆς ὁμάδας, θεμελιώνοντας τίς προτάσεις τῆς ΚΕ γιά

τήν ἀποχώρηση τῶν μπολσεβίκων ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση καί γιά τήν παραπέρα στάση ἀπέναντί της.

Νύχτα τῆς 5 πρός τίς 6 (18 πρός τίς 19) τοῦ Γενάρη.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ ἀρκετές φορές μέ τά μέλη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων γιά τήν ἀνάγκη ἐφαρμογῆς κοινῆς μέ τούς μπολσεβίκους γραμμῆς ἀπέναντι στή Συντακτική Συνέλευση.

῾Ο Λένιν καθοδηγεῖ ἀνεπίσημη σύσκεψη τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, καταρτίζει προκαταρκτικό σχέδιο θέσεων διατάγματος γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, μιλάει 4 φορές πάνω στό ζήτημα αὐτό.

῾Ο Λένιν γράφει διαταγή στή φρουρά τῶν ἀνακτόρων τῆς Ταυρίδας νά μήν κάνει βιαιοπραγίες ἀπέναντι στό ἀντεπαναστατικό τμῆμα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ἀλλά, ἀφήνοντας ὅλους νά βγοῦν ἐλεύθερα ἀπό τά ἀνάκτορα τῆς Ταυρίδας, νά μήν ἀφήσει κανένα νά μπεῖ στά ἀνάκτορα χωρίς εἰδική διαταγή.

Γενάρης, 6 (19).

῾Ο Λένιν γράφει τό ἄρθρο «῎Ανθρωποι ἀπό τόν ἄλλο κόσμο».

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· βάζει γιά συζήτηση τίς θέσεις τοῦ διατάγματος πού ἔγραψε ὁ ἴδιος γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, γράφει τίς συμπληρώσεις πού προτάθηκαν.

῾Ο Λένιν γράφει τό «Σχέδιο διατάγματος γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης».

Νύχτα τῆς 6 πρός τίς 7 (19 πρός τίς 20) τοῦ Γενάρη.

῾Ο Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. ῾Η ΠΚΕΕ ἐπικυρώνει τό «Σχέδιο διατάγματος γιά τή διάλυση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης», πού ἔγραψε ὁ Λένιν.

Γενάρης, 7 (20).

῾Ο Λένιν, παίρνοντας τήν ἀναφορά γιά τή δολοφονία ἀπό ναῦτες-ἀναρχικούς τῶν ὑπουργῶν τῆς ἀνατραπείσας Προσωρινῆς κυβέρνησης Α. Ι. Σινγκαριόφ καί Φ. Φ. Κοκόσκιν, δίνει διαταγή νά ἀρχίσουν ἀμέσως αὐστηρότατες ἀνακρίσεις γιά τά περιστατικά τῆς ὑπόθεσης καί νά συλληφθοῦν οἱ ἔνοχοι τῆς δολοφονίας.

῾Ο Λένιν γράφει τίς «Θέσεις γιά τήν ἄμεση σύναψη χωριστῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις».

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν Λαϊκό ἐπίτροπο ᾿Εθνοτήτων Ι. Β. Στάλιν, τόν πρόεδρο τῆς Μουσουλμανικῆς σοσιαλιστικῆς ἐπιτροπῆς Μουλανούρ Βαχίτοφ καί τόν πρόεδρο τοῦ Σοβιέτ περιοχῆς Μπασκιρίας Σαρίφ Μανάτοφ γιά τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα τῶν τατάρων καί μπασκίρων, συμβουλεύει τούς μουσουλ-

μάνους βουλευτές τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης—όπαδούς τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας νά ὀργανώσουν ἕνα κεντρικό μουσουλμανικό ὄργανο καί νά ἀρχίσουν νά καταρτίζουν τά διατάγματα πού ἀφοροῦν τό μουσουλμανικό πληθυσμό.

Ὁ Λένιν δέχεται τήν ἀντιπροσωπεία τῆς ἀριστερῆς πτέρυγας τοῦ Πανρωσικοῦ Ἔκτακτου συνεδρίου τῶν σιδηροδρομικῶν.

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται ἡ ἔκθεση γιά τήν πορεία τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ κ.ἄ.

Ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 7 (20) τοῦ Γενάρη. Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Τί εἶναι τά Σοβιέτ;» γιά τήν ἀγγλική σοσιαλιστική ἐφημερίδα «The Call».

Γενάρης, 8 (21). Ὁ Λένιν διαβάζει καί θεμελιώνει τίς «Θέσεις γιά τήν ἄμεση σύναψη χωριστῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις» στή σύσκεψη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος μέ τή συμμετοχή κομματικῶν στελεχῶν.

Ἀνάμεσα στίς 8 καί 11 (21 καί 24) τοῦ Γενάρη. Ὁ Λένιν κάνει περίληψη τῆς συζήτησης στήν κομματική σύσκεψη τῆς 8 (21) τοῦ Γενάρη πάνω στίς δικές του «Θέσεις γιά τήν ἄμεση σύναψη χωριστῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις» καί γράφει τόν ἐπίλογο στίς «Θέσεις».

Γενάρης, 9 (22). Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα: κατανομή τῶν δυνάμεων, γιά τό Κεντρικό Ὄργανο τοῦ Κόμματος, γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν, γιά τίς τράπεζες.

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα γιά τό ΑΣΛΟ, γιά τή συμμετοχή στό ΣΛΕ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας Β. Π. Ζατόνσκι κ.ἄ.

Γενάρης, 11 (24). Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), ἐκφωνεῖ λόγους γιά τό ζήτημα τῆς εἰρήνης, κρατᾶ σημειώσεις ἀπό τίς ὁμιλίες κατά τή συζήτηση. Στή συνεδρίαση συζητεῖται ἐπίσης τό ζήτημα γιά τίς ἐκλογές τοῦ Προεδρείου τοῦ Πανρωσικοῦ συμβουλίου τῶν συνδικάτων.

Ὁ Λένιν κάνει ἔκθεση γιά τή δράση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στή δεύτερη συνεδρίαση τοῦ ΙΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.

Γενάρης, 12 (25). ῾Ο Λένιν γράφει διαταγή πρός τό ἐπιτελεῖο τῆς Κόκκινης φρουρᾶς γιά νά συμβάλλει στόν ἔλεγχο στά τραῖνα τῆς Πετρούπολης καί τῶν προαστείων γιά τήν ἀνακάλυψη βαγονιῶν μέ ψωμί καί μέ ἄλλα φαγώσιμα προϊόντα, καθώς ἐπίσης καί στή σύλληψη τῶν μαυραγοριτῶν καί τῶν σαμποταριστῶν.

῾Ο Λένιν ἐκφωνεῖ τελικό λόγο στήν τρίτη συνεδρίαση τοῦ ΙΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ πάνω στήν ἔκθεση γιά τή δράση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων. Τό συνέδριο ψηφίζει τήν ἀπόφαση πού πρότεινε ἡ ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων γιά ἔγκριση τῆς πολιτικῆς τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ ΣΛΕ καί ἐπικυρώνει τή «Διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου λαοῦ».

Γενάρης, 13 (26). ῾Ο Λένιν δέχεται τούς πληρεξούσιους τῆς ᾿Επιτροπῆς περιοχῆς τῶν Σοβιέτ Οὐραλίων Σουβόροφ καί ᾿Αντρόποφ, μετά τή συνομιλία τούς στέλνει στά Λαϊκά ᾿Επιτροπάτα ᾿Επισιτισμοῦ καί Συγκοινωνιῶν καί στό Τμῆμα ἐπισιτισμοῦ τοῦ ΑΣΛΟ μέ σημείωμα, στό ὁποῖο τονίζει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἀναθέσουν στούς συντρόφους αὐτούς νά πάρουν τά πιό ἀποφασιστικά μέτρα γιά τήν προώθηση βαγονιῶν μέ σιτηρά ἀπό τή Σιβηρία στήν Πετρούπολη.

῾Ο Λένιν δέχεται ἀντιπροσωπεία τοῦ 3ου συντάγματος τοῦ Κουρζέμ τῶν λεττονῶν τυφεκιοφόρων, πού ἀποστέλλονταν στόν ἀγώνα ἐνάντια στόν Καλέντιν, τούς κατατοπίζει γιά τή διεθνή καί τήν ἐσωτερική κατάσταση τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καί τά καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν πάλη ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση.

῾Ο Λένιν κάνει εἰσήγηση στό Ἔκτακτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν σιδηροδρομικῶν, κατόπιν ἀπαντάει στά σημειώματα τῶν ἀντιπροσώπων.

᾿Ανάμεσα στίς 13 καί 18 (26 καί 31) τοῦ Γενάρη. ῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΙΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, γιά τή σύνταξη τοῦ νομοσχεδίου κοινωνικοποίησης τῆς γῆς.

Γενάρης, 14 (27). ῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή σύσκεψη τοῦ Προεδρείου τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης μαζί μέ ἀντιπροσώπους τῶν ἐπισιτιστικῶν ὀργανώσεων, μιλάει γιά τά μέτρα πάλης ἐνάντια στήν πείνα.

῾Ο Λένιν δέχεται τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Πανρωσικοῦ ᾿Επισιτιστικοῦ συνεδρίου, συνομιλεῖ μαζί τους σχετικά μέ τήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου.

Νύχτα τῆς 14 πρός τίς 15 (27 πρός τίς 28) τοῦ Γενάρη.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τήν κατάσταση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς Πετρούπολης μέ τρόφιμα καί γιά τή διένεξη ἀνάμεσα στόν Λαϊκό ἐπίτροπο ᾿Επισιτισμοῦ Α. Γκ. Σλίχτερ καί τό Συμβούλιο ᾿Επισιτισμοῦ. Στή συνεδρίαση συζητοῦνται ἐπίσης τά ζητήματα γιά τήν κατάσταση τῆς βιομηχανίας τῆς Πετρούπολης κ.ἄ.

Γενάρης, 15 (28).

῾Ο Λένιν γράφει γράμμα στό Χάρκοβο πρός τόν ἔκτακτο ἐπίτροπο τῆς Οὐκρανίας Γκ. Κ. ᾿Ορτζονικίντζε καί τόν ἀρχιστράτηγο Β. Α. ᾿Αντόνοφ-᾿Οβσέγενκο, ἀπαιτεῖ νά πάρουν «τά *πιό* δραστήρια καί *ἐπαναστατικά* μέτρα γιά τήν ἀποστολή σιτηρῶν στήν Πετρούπολη.

῾Ο Λένιν γράφει διαταγή στήν ᾿Επαναστατική ἐπιτροπή τοῦ Ναυτικοῦ νά στείλει 2000 ναῦτες γιά πολεμικές ἐπιχειρήσεις ἐνάντια στήν Κεντρική Ράντα.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· εἰσηγεῖται τήν ἐπιχορήγηση 1 ἑκατομ. ρουβλιῶν στό ᾿Επαναστατικό πεδινό ἐπιτελεῖο τοῦ Στρατηγείου· ὑποβάλλει γιά ἔγκριση στό ΣΛΕ σχέδιο ἀπόφασης, πού τό ἔγραψε ὁ ἴδιος, γιά τόν τρόπο ὑποταγῆς τῶν στόλων τῆς Βαλτικῆς καί τῆς Μαύρης θάλασσας· θεωρεῖ τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν ὀργάνωση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί τό σχέδιο διατάγματος γιά τά δικαστήρια.

῾Ο Λένιν ὑπογράφει τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ᾿Εργατοαγροτικοῦ Κόκκινου Στρατοῦ.

Γενάρης, 16 (29).

῾Ο Λένιν δέχεται ἀντιπροσωπεία τοῦ συνεδρίου τῶν κοζάκων τοῦ μετώπου, πού ἔγινε στό κοζάκικο κεφαλοχώρι Κάμενσκαγια καί πού πέρασε μέ τό μέρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τούς μισθούς τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων· παίρνει μέρος στή συζήτηση τοῦ ζητήματος γιά τήν ὀργάνωση ἑνιαίου ἐπισιτιστικοῦ κέντρου, ἐγκρίνει τίς θέσεις πού ὑπόβαλε τό Προεδρεῖο τοῦ Πανρωσικοῦ ἐπισιτιστικοῦ συνεδρίου καί γράφει δυό σχέδια ἐκκλήσεων τοῦ ΣΛΕ πρός τό ἐπισιτιστικό συνέδριο.

Γενάρης, 17 (30).

῾Ο Λένιν στό τηλεγράφημά του πρός τόν Β. Α. ᾿Αντόνοφ-᾿Οβσέγενκο χαιρετίζει τήν ἀπόφαση τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ντόν νά ἀναγνωρίσει τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου

τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· καταρτίζει ὑπόδειγμα δελτίου γιά τήν κίνηση καί τήν ἄφιξη φορτίων σιτηρῶν στήν Πετρούπολη.

'Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τά μέλη τοῦ 'Επιτροπάτου ἐπί τῶν ὑποθέσεων τῶν μουσουλμάνων, ἐγκρίνει τά σχέδια διαταγμάτων, πού ἑτοίμασαν αὐτοί, γιά τήν ἐπιστροφή στούς μουσουλμάνους τῶν μιναρέδων τοῦ Σουγιουμπίκα καί Καραβάν-σαράι.

Γενάρης, 18 (31). 'Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τούς ἀντιπροσώπους τῆς Τσεντροβόλγκα (Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τῶν συνδικάτων τῶν ὑπαλλήλων καί ἐργατῶν τῆς ναυτιλίας τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Βόλγα) σχετικά μέ τήν προσεχή συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων τοῦ ζητήματος τῆς ἐθνικοποίησης τοῦ ἐμπορικοῦ στόλου.

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· μιλάει κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος τῆς ἐθνικοποίησης τοῦ ποτάμιου καί θαλάσσιου ἐμπορικοῦ στόλου, καταρτίζει τίς θέσεις τοῦ σχεδίου διατάγματος καί γράφει τό σχέδιο διατάγματος.

'Ο Λένιν γράφει τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν ἐξάλειψη ἀπό τή σοβιετική νομοθεσία τῶν προσφυγῶν στή Συντακτική Συνέλευση.

'Ο Λένιν μιλάει στή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τοῦ III συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί τεκμηριώνει τό σχέδιο τοῦ «Βασικοῦ νόμου τῆς κοινωνικοποίησης τῆς γῆς».

Νύχτα τῆς 18 πρός τίς 19 τοῦ Γενάρη (31 τοῦ Γενάρη πρός τίς 1 τοῦ Φλεβάρη). 'Ο Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο στήν τελική συνεδρίαση τοῦ III Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

"Οχι νωρίτερα ἀπό τίς 19 τοῦ Γενάρη (1 τοῦ Φλεβάρη). 'Ο Λένιν γράφει τή διαταγή πρός τό Συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου Δικαιοσύνης, γιά νά ἐπιταχύνει τήν ἐπεξεργασία τοῦ διατάγματος σχετικά μέ τόν ἀποχωρισμό τῆς ἐκκλησίας ἀπό τό κράτος.

Γενάρης, 19 (Φλεβάρης, 1). 'Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), μιλάει γιά τό ζήτημα τῆς σύναψης εἰρήνης μέ τή Γερμανία.

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων· προτείνει διορθώσεις καί συμπληρώσεις στό σχέδιο ἀπόφασης γιά τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων καί τοῦ ΑΣΛΟ.

Όχι νωρίτερα ἀπό τίς 19, ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 21 τοῦ Γενάρη (1-3 τοῦ Φλεβάρη).

Ὁ Λένιν δέχεται τόν ἀντιπρόσωπο τοῦ Νομοθετικοῦ συμβουλίου τοῦ ὑπουργείου Ναυτικῶν, συνομιλεῖ μαζί του γιά τήν κατάσταση τοῦ στόλου.

Γενάρης, 20 (Φλεβάρης, 2).

Ὁ Λένιν συνομιλεῖ μέ τό διοικητή τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς τῆς Μόσχας Ν. Ι. Μουράλοφ καί τόν βοηθό του Α. Β. Μαντελστάμ, κάνει κριτική τοῦ συνθήματος διεξαγωγῆς «ἐπαναστατικοῦ πολέμου» κατά τῆς Γερμανίας, τούς ἐνημερώνει γιά τήν κατάσταση τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ.

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· θεωρεῖ καί συμπληρώνει τό σχέδιο «Διατάγματος γιά τήν ἐλευθερία τῆς συνείδησης, τῶν ἐκκλησιαστικῶν καί θρησκευτικῶν συλλόγων»· γράφει παρατηρήσεις στά ἄρθρα 1 καί 2 τοῦ «Σχεδίου ἐφάπαξ φορολογίας τῶν περιουσιῶν».

Νωρίτερα ἀπό τίς 21 τοῦ Γενάρη (3 τοῦ Φλεβάρη).

Ὁ Λένιν σέ τηλεγράφημά του πρός τόν Β. Α. Ἀντόνοφ-Ὀβσέγενκο στό Χάρκοβο τόν ρωτάει γιά τίς αἰτίες τῶν προστριβῶν του μέ τήν ΚΕΕ τῆς Οὐκρανίας καί τονίζει ὅτι εἶναι ἀνεπιθύμητη ἡ ὁποιαδήποτε ἐπέμβαση στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις τῆς Οὐκρανίας, ἐφόσον αὐτό δέν τό προκαλεῖ ἡ πολεμική ἀνάγκη.

Γενάρης, 21 (Φλεβάρης, 3).

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) μαζί μέ ἀντιπροσώπους τῶν διάφορων ρευμάτων γιά τό ζήτημα τῆς σύναψης συμφώνου εἰρήνης μέ τή Γερμανία· καταρτίζει πίνακα ψηφοφορίας πάνω στά ζητήματα πού ἐξετάζονται στή σύσκεψη.

Ὁ Λένιν γράφει τό ραδιοτηλεγράφημα «Πρός ὅλους. Πρός τήν ἀντιπροσωπεία εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ εἰδικά» γιά τήν κατάσταση στή χώρα καί γιά τά ἐπαναστατικά γεγονότα στή Δύση.

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης πάνω στήν ἔκθεση γιά τή δράση τῆς Ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης.

Γενάρης, 22 (Φλεβάρης, 4).

Ὁ Λένιν γράφει τό ραδιοτηλεγράφημα «Πρός ὅλους, πρός ὅλους, πρός ὅλους!» γιά τήν κατάσταση στή χώρα.

Ὁ Λένιν δέχεται τό μέλος τῆς γαλλικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς λοχαγό Ζ. Σαντούλ, μιλάει γιά τήν ἀνάγκη τῆς ὑπογραφῆς ἀπό τή Σοβιετική κυβέρνηση εἰρήνης μέ τή Γερμανία.

Γενάρης, 23 (Φλεβάρης, 5).

'Ο Λένιν ὑπογράφει τό ραδιοτηλεγράφημα ἀρ. 4 «Πρός ὅλους, πρός ὅλους, πρός ὅλους!» σχετικά μέ τή διάλυση τῆς ἀντεπαναστατικῆς Ράντας, τήν ἀνακήρυξη τῆς ΚΕΕ τῶν Σοβιέτ τῆς Οὐκρανίας καί τῆς Λαϊκῆς γραμματείας τῆς ἀνώτατης ἐξουσίας τῆς Οὐκρανίας, τήν καθιέρωση ὁμοσπονδιακῆς σύνδεσης τῆς Σοβιετικῆς Οὐκρανίας μέ τή Σοβιετική Ρωσία, καθώς ἐπίσης καί γιά τή συντριβή τῆς ἀνταρσίας τοῦ Ντοῦτοφ στά Οὐράλια καί τή νίκη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Κριμαία.

'Ο Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο σ'αὐτούς πού τελείωσαν σειρά μαθημάτων διαφώτισης καί ἀποτέλλονταν στήν ἐπαρχία, στό χωριό.

'Ο Λένιν γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων γιά τούς ὅρους παραχώρησης στούς ἀναπληρωτές τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων θετικῆς ψήφου στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων καί τό σχέδιο ἀπόφασης μέ ἔκκληση πρός τήν Ἕνωση ἐργατῶν μετάλλου τῆς Πετρούπολης νά ἀρχίσουν ἀμέσως, μέ τή βοήθεια τοῦ ΑΣΛΟ καί τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων 'Εργασίας καί Συγκοινωνιῶν, τό πέρασμα τῶν ἐργοστασίων μετάλλου σέ οἰκονομικά ὠφέλιμη δουλιά.

Νωρίτερα ἀπό τίς 24 τοῦ Γενάρη (6 τοῦ Φλεβάρη).

'Ο Λένιν γράφει προσθήκη στό σχέδιο τοῦ «Βασικοῦ νόμου γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς» (μπῆκε στό νόμο σάν ἄρθρο 26ο).

Γενάρης, 24 (Φλεβάρης, 6).

'Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), μιλάει τρεῖς φορές πάνω στό ζήτημα τῆς ἡμερήσιας διάταξης τοῦ VII συνεδρίου τοῦ Κόμματος. 'Η Κεντρική 'Επιτροπή ἐκλέγει τόν Λένιν στήν ἐπιτροπή γιά τήν ἐκπόνηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος.

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου, γιά τή δημιουργία εἰδικοῦ ἀνώτατου ἰατρικοῦ ὀργάνου — τοῦ Συμβουλίου τῶν ἰατρικῶν συμβουλίων κ.ἄ.

Γενάρης, 25 (Φλεβάρης, 7).

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα γιά τήν ὑπόθεση τοῦ ἐπισιτισμοῦ κ.ἄ.

Γενάρης, 27 (Φλεβάρης, 9).

'Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τό νομοσχέδιο γιά τό ταχυδρομικό-τηλεγραφικό τιμολόγιο, τό ζήτημα τῶν ὀργάνων χρηματοδότησης κ.ἄ.

Γενάρης, 28 (Φλεβάρης, 10). Ὁ Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο στήν τελική συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου τῶν Ἐπιτροπῶν γῆς καί τοῦ Ἀγροτικοῦ τμήματος τοῦ ΙΙΙ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

Ὁ Λένιν, ἀπαντώντας σέ ἐπερώτηση τοῦ προέδρου τῆς ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας Τρότσκι στή συνδιάσκεψη εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ, πῶς νά ἀντιδράσει στό τελεσίγραφο πού ἐπέδοσε ἡ γερμανική ἀντιπροσωπεία, γράφει τηλεγράφημα, ἐπιβεβαιώνοντας τήν προηγούμενη ἄποψή του ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ὑπογραφεῖ τό σύμφωνο εἰρήνης μέ τή Γερμανία.

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα γιά τό Ἐπαναστατικό δικαστήριο τοῦ Τύπου κ.ἄ.

Γενάρης, 29 (Φλεβάρης, 11) καί νύχτα πρός τίς 30 τοῦ Γενάρη (12 τοῦ Φλεβάρη). Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· κάνει εἰσήγηση πάνω στό ζήτημα τῆς ἐπιτάχυνσης τῶν δημοσιονομικῶν μέτρων καί προτείνει μιά τροποποίηση στό σχέδιο ἀπόφασης γιά τήν ὑποχρεωτική ἐκτέλεση τῶν ἐντολῶν τῶν Σοβιέτ κατά τήν ἐφαρμοή τῶν φορολογικῶν μέτρων. Στή συνεδρίαση συζητεῖται ἡ πολιτική κατάσταση τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, λόγω τῆς δήλωσης τοῦ Τρότσκι ὅτι ἀρνεῖται νά ὑπογράψει τό σύμφωνο εἰρήνης μέ τή Γερμανία.

Γενάρης, 30 (Φλεβάρης, 12). Ὁ Λένιν συνομιλεῖ μέ τά μέλη τῆς διοίκησης τοῦ 1ου ρωσικοῦ συλλόγου τῶν γεωργῶν-κομμουνιστῶν, πού ἵδρυσαν οἱ ἐργάτες τοῦ ἐργοστασίου Ὀμποῦχοφ, σέ συνέχεια τούς στέλνει στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Γεωργίας Α. Λ. Κολεγκάγεφ μέ συστατικό σημείωμα, μέ τό ὁποῖο τόν παρακαλεῖ νά ὑποστηρίξει τήν πρωτοβουλία καί νά τούς συμβουλέψει, πῶς καί ποῦ νά βροῦν γῆ· γράφει σημείωμα στό Σοβιέτ Πετρούπολης, προτείνοντας νά στείλει ἕναν ἔμπειρο πρακτικό-ὀργανωτή στή συνέλευση τοῦ συλλόγου.

Ὁ Λένιν δέχεται τήν ἀντιπροσωπεία τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου ἀεροπλάνων Μέλτσερ, συνομιλεῖ γιά τήν κατάσταση στό ἐργοστάσιο, σημειώνει τίς πληροφορίες πού τοῦ ἔδοσαν οἱ ἐργάτες.

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· γράφει συμπλήρωση στό σχέδιο διατάγματος γιά τή φρούρηση τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καί τά σχέδια ἀποφάσεων γιά τόν καταρτισμό διατάγματος πού νά ἀπαγορεύει ὁποιαδήποτε δωρεάν ταξίδια μέ τό τραῖνο, γιά τήν ἐντολή στό διοικητή τῆς Κρατικῆς τράπεζας νά στείλει «σέ πρώτη σειρά καί ὁπωσδήποτε» 200 ἑκατ. ρούβλια στό Νότο

	στή διάθεση τῆς ἀποστολῆς τοῦ Α. Σ. Γιακούμποφ γιά νά ἐφοδιαστοῦν μέ σιτηρά οἱ περιοχές πού ἔχουν ἀνάγκη καί γιά τήν ἀπόσπαση ἀπό τό μέτωπο τμημάτων ὁδοποιίας γιά ἐπισιτιστική δουλιά· διορθώνει καί συμπληρώνει τό σχέδιο διατάγματος ἀρ. 2 «Γιά τά δικαστήρια».
Νύχτα τῆς 31 τοῦ Γενάρη (13 τοῦ Φλεβάρη) πρός τίς 14 τοῦ Φλεβάρη.	ʽΟ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ʼΕπιτρόπων· γράφει τά σχέδια ἀποφάσεων γιά τό σχηματισμό ʼΈκτακτης ἐπιτροπῆς ἐπισιτισμοῦ καί πάνω στήν εἰσήγηση τοῦ Γ. Μ. Σβερντλόφ γιά τήν πρόσληψη στήν ὑπηρεσία τῶν ὑπαλλήλων πού σταμάτησαν τό σαμποτάζ. Στή συνεδρίαση συζητεῖται ἐπίσης ἡ εἰσήγηση γιά τή συνδιάσκεψη εἰρήνης στό Μπρέστ-Λιτόβσκ καί τή διεθνή κατάσταση κ.ἄ.
Τέλη τοῦ Γενάρη.	ʽΟ Λένιν δέχεται τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Κεντρικοῦ συμβουλίου τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης, τούς ἐξηγεῖ ὅτι ἡ κατάσταση τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς Ρωσίας δέν ἐπιτρέπει νά γίνει συγκεντροποίηση τῶν παραγγελιῶν τῆς βιομηχανίας.
Γενάρης.	ʽΟ Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν Γ. ʼΆνβελτ, ἕναν ἀπό τούς καθοδηγητές τῶν μπολσεβίκων τῆς ʼΕσθονίας, γιά τό ζήτημα τῆς ἀνακήρυξης τῆς ʼΕσθονίας ἀνεξάρτητης Σοβιετικῆς δημοκρατίας. ʽΟ Λένιν συναντιέται μέ τόν Π. Ν. Λεπεσίνσκι.
Γενάρης-Φλεβάρης.	ʽΟ Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν οὔγγρο κομμουνιστή Μπέλα Κούν γιά τό ζήτημα τῆς σύναψης εἰρήνης μέ τή Γερμανία.
Φλεβάρης, 14.	ʽΟ Λένιν γράφει τηλεγράφημα στό Κίεβο στόν Μ. Α. Μουραβιόφ, μέ τήν ὁδηγία νά δράσει ὅσο μπορεῖ πιό δραστήρια στό ρουμανικό μέτωπο σέ συμφωνία μέ τό ʼΑνώτατο συμβούλιο γιά τίς ρωσο-ρουμάνικες ὑποθέσεις.
Φλεβάρης, 15.	ʽΟ Λένιν δέχεται τό μέλος τῆς ʼΕκτελεστικῆς ʼΕπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πουντόζ (κυβερνεῖο ʼΟλόνετσκ) Λ. Α. Γκιζίτσκι, συνομιλεῖ μαζί του γιά τίς οἰκονομικές ἀνάγκες τοῦ κυβερνείου ʼΟλόνετσκ καί τοῦ νομοῦ Πουντόζ καί γράφει σημείωμα πρός ὅλους τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους μέ τήν παράκληση νά δεχτοῦν ἀμέσως τόν Γκιζίτσκι λόγω τῆς σπουδαιότητας τῶν ὑποθέσεών του. ʽΟ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ʼΕπιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα ἐθνικοποίησης τῶν πετρελαιοπηγῶν, ἐθνικοποίησης τῶν ἀποθηκῶν σιτηρῶν κ.ἄ.

Φλεβάρης, 16. Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης σχετικά μέ τή χορήγηση 100 χιλ. ρουβλιῶν γιά τήν Βόρεια ἀποστολή τοῦ ΣΛΕ γιά τή διαφύλαξη τῆς περιουσίας τῆς Σοβιετικῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας, πού βρίσκεται στό κυβερνεῖο Ἀρχάνγκελσκ. Στή συνεδρίαση συζητοῦνται ἐπίσης τά ζητήματα τῆς κήρυξης τῶν σιδηροδρόμων σέ κατάσταση πολέμου, τῆς Εἰδικῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐλάττωση τῶν ἐξόδων κ.ἄ.

Φλεβάρης, 17. Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), πού ἔγινε ἀπ'ἀφορμή τή δήλωση τῆς γερμανικῆς στρατιωτικῆς Ἀνώτατης διοίκησης στίς 16 τοῦ Φλεβάρη σχετικά μέ τή διακοπή τῆς ἀνακωχῆς καί τήν ἐπανάληψη ἀπό τίς 12 ἡ ὥρα τῆς 18 τοῦ Φλεβάρη τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν αὐστρογερμανικῶν στρατευμάτων ἐνάντια στή Ρωσία.

Φλεβάρης, 18. Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ).

Φλεβάρης, 18 καί νύχτα πρός τίς 19. Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται ἡ κατάσταση πού δημιουργήθηκε, λόγω τοῦ τελεσίγραφου τῆς γερμανικῆς κυβέρνησης καί τῆς ἔναρξης τῆς ἐπίθεσης τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), τάσσεται ὑπέρ τῆς ἄμεσης παραδοχῆς τῶν γερμανικῶν ὅρων εἰρήνης.

Ὁ Λένιν γράφει, μέ ἐντολή τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος, σχέδιο ραδιοτηλεγραφήματος πρός τή γερμανική κυβέρνηση.

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στήν κοινή συνεδρίαση τῶν Κεντρικῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος καί τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων.

Φλεβάρης, 19. Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καί τῆς ὀργάνωσης τῆς ἄμυνας τῆς χώρας, λόγω τῆς ἐπίθεσης πού ἄρχισε ἡ Γερμανία.

Φλεβάρης, 19 καί νύχτα πρός τίς 20. Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στήν ἑνιαία συνεδρίαση τῶν ὁμάδων τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων τῆς ΠΚΕΕ, ἐκφωνεῖ λόγο γιά τήν ἀνάγκη σύναψης χωριστῆς εἰρήνης μέ τή Γερμανία, ἀπαντᾶ στίς ἐρωτήσεις πού τοῦ ἔκαναν.

Φλεβάρης, 20. Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου

τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται ἡ εἰσήγηση γιά τήν κατάσταση στό μέτωπο κ.ἄ.· ἐκλέγεται στήν Προσωρινή Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ ΣΛΕ.

Ὁ Λένιν ἀπαντᾶ μέ ἀπευθείας σύνδεση στήν ἐρώτηση τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων τοῦ Σοβιέτ Μόσχας γιά τήν κατάσταση λόγω τῆς ἐπίθεσης τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων καί γιά τά μέτρα πού πῆρε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Ὁ Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο στή συγκέντρωση τῶν λεττονῶν τυφεκιοφόρων γιά τόν πόλεμο καί τήν εἰρήνη.

Φλεβάρης, 20 καί νύχτα πρός τίς 21.

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στήν Προσωρινή Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Φλεβάρης, 21.

Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Γιά τήν ἐπαναστατική λογοκοπία» δημοσιεύεται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 31.

Ὁ Λένιν στέλνει τηλεφωνογράφημα πρός τήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης καί πρός ὅλες τίς ἀχτιδικές ἐπιτροπές τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος μέ τήν ἐντολή νά ὀργανωθεῖ ἡ ἄμυνα τῆς Πετρούπολης.

Ὁ Λένιν γράφει τό σχέδιο διατάγματος-ἔκκλησης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων «Ἡ σοσιαλιστική πατρίδα σέ κίνδυνο!».

Ὁ Λένιν δίνει διαταγή μέ ἀπευθείας σύνδεση στόν Β. Α. Ἀντόνοφ-Ὀβσέγενκο στό Χάρκοβο: «Νά καταληφθεῖ ἀμέσως τό Ροστόβ καί τό Νοβοτσερκάσκ. Νά σταλοῦν γιά τήν ὑπόθεση αὐτή 2000 περίπου πιστοί κοκκινοφρουρίτες τῆς Πετρούπολης».

Ὁ Λένιν δίνει διαταγή μέ ἀπευθείας σύνδεση στό Ρέβελ: «Νά κινηθοῦν τά τμήματα κατά τοῦ ἐχθροῦ καί νά τόν ἀνατρέψουν. Ἄν αὐτό εἶναι δύσκολο νά γίνει, νά καταστρέψετε ὅλους τούς δρόμους, νά κάνετε σειρά ἀπό παρτιζάνικες ἐπιδρομές, γιά νά μήν ἐπιτρέψετε στόν ἐχθρό νά ἑδραιωθεῖ στήν ξηρά».

Ὁ Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· διαβάζει τό σχέδιο τοῦ διατάγματος-ἔκκλησης πού τό ἔγραψε ὁ ἴδιος «Ἡ σοσιαλιστική πατρίδα σέ κίνδυνο!».

Φλεβάρης, 21 ἤ 22.

Ὁ Λένιν γράφει τή συμπλήρωση στό διάταγμα-ἔκκληση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων «Ἡ σοσιαλιστική πατρίδα σέ κίνδυνο!».

Φλεβάρης, 22.

Ἀπ'ἀφορμή τή συζήτηση στήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τοῦ ζητήματος γιά τή δυνατότητα νά παρθοῦν ὁπλι-

σμός καί τρόφιμα ἀπό τά κράτη τῆς ᾿Αντάντ γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἀπόκρουσης τῆς γερμανικῆς ἐπίθεσης, ὁ Λένιν γράφει σημείωμα στήν Κεντρική ᾿Επιτροπή μέ τήν παράκληση νά ἑνώσει τή φωνή του «*ὑπέρ* τοῦ παρσίματος πατάτας καί ὁπλισμοῦ ἀπό τούς ληστές τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ».

῾Ο Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Γιά τήν ψώρα».

῾Ο Λένιν εἰδοποιεῖ στή Μόσχα, μέ ἀπευθείας σύνδεση, τόν ἐπίτροπο Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων Β. Ν. Ποντμπέλσκι γιά τήν κατάσταση λόγω τῆς ἐπίθεσης τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα φρούρησης τῶν σιδηροδρόμων λόγω τῆς ἀποστράτευσης τοῦ στρατοῦ, τῆς προμήθειας ὁπλισμοῦ, τροφίμων καί ἄλλων ἐμπορευμάτων ἀπό τίς χῶρες τῆς ᾿Αντάντ κ.ἄ.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν ἀρχηγό τοῦ ἐπιτελείου τοῦ διαλυθέντος Στρατηγείου Μ. Ντ. Μπόν-Μπρουγέβιτς καί μέ ἄλλους στρατηγούς πού ἦρθαν ἀπό τό Μογκιλιόφ, τούς ἀναθέτει νά ἐκπονήσουν τό σχέδιο ἄμυνας τῆς Πετρούπολης.

Φλεβάρης, 23. ῾Ο Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Εἰρήνη ἤ πόλεμος;».

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), ἀπαιτεῖ νά ὑπογραφεῖ εἰρήνη μέ τούς ὅρους, πού προβάλλει ἡ Γερμανία.

῾Ο Λένιν ἑτοιμάζει γιά δημοσίευση τίς δικές του «Θέσεις πάνω στό ζήτημα τῆς ἄμεσης σύναψης μιᾶς εἰρήνης χωριστῆς καί μέ προσαρτήσεις» μέ τή μορφή ἄρθρου «Σχετικά μέ τήν ἱστορία μιᾶς πικρῆς εἰρήνης», γράφει εἰσαγωγικό σημείωμα γιά τίς θέσεις.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν ἀμερικανό σοσιαλιστή Ἄλμπερτ Ρ. Οὐίλιαμς, ἐπιδοκιμάζει τήν πρότασή του νά ὀργανωθεῖ διεθνές τμῆμα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, τηλεφωνεῖ στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Πράβντα» καί παρακαλεῖ νά δημοσιεύσει τήν ἔκκληση πρός ὅλους τούς ἀλλοδαπούς-ὀπαδούς τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, πού τούς καλεῖ νά καταταχτοῦν στό τμῆμα πού ὀργανώνεται.

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στήν κοινή συνεδρίαση τῶν Κεντρικῶν ᾿Επιτροπῶν τῶν Κομμάτων τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, κάνει αὐστηρή κριτική στούς «ἀριστερούς κομμουνιστές» καί τούς ἀριστερούς ἐσέρους πού ἀπαιτοῦν τήν ἀπόριψη τῶν γερμανικῶν ὅρων εἰρήνης καί τή διεξαγωγή «ἐπαναστατικοῦ πολέμου».

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στήν κοινή συνεδρίαση τῶν ὁμάδων τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων τῆς ΠΚΕΕ, ἐκφωνεῖ λόγο, ὑπερασπιζόμενος τήν πρόταση γιά ὑπογραφή τοῦ συμφώνου εἰρήνης μέ τούς ὅρους τῆς Γερμανίας.

῾Ο Λένιν συνομιλεῖ, πρίν τή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τῆς ΠΚΕΕ, μέ τά μέλη τῆς ὁμάδας — ἐργάτες, τούς διευκρινίζει τή στάση τους ἀπέναντι στό ζήτημα τοῦ πολέμου καί τῆς εἰρήνης.

Φλεβάρης, 23 καί νύχτα πρός τίς 24. ῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τῆς ΠΚΕΕ μαζί μέ τό ἀχτίφ τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης, ἐκφωνεῖ λόγο, ἀπαντᾶ σέ ἐρωτήσεις.

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, κάνει εἰσήγηση γιά τούς γερμανικούς ὅρους τοῦ συμφώνου εἰρήνης· στήν ὀνομαστική ψηφοφορία ἐκφράζεται ὑπέρ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμφώνου εἰρήνης.

Φλεβάρης, 23. ἤ 24. ῾Ο Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Ποῦ βρίσκεται τό λάθος;».

Φλεβάρης, 24. Νωρίς τό πρωί ὁ Λένιν γράφει τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων γιά τήν ἀποδοχή τῶν ὅρων εἰρήνης πού πρότεινε ἡ Γερμανία.

Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Μιά πικρή εἰρήνη» δημοσιεύεται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 34.

῾Ο Λένιν γράφει σημείωμα γιά τήν ἀνάγκη νά ὑπογραφεῖ ἡ εἰρήνη μέ τή Γερμανία.

῾Ο Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), μιλάει γιά τό ζήτημα τῆς ἀποστολῆς ἀντιπροσωπείας στό Μπρέστ-Λιτόβσκ γιά τήν ὑπογραφή τοῦ συμφώνου εἰρήνης.

῾Ο Λένιν καί ὁ Σβερντλόφ γράφουν τήν ἔκκληση τοῦ ᾿Οργανωτικοῦ γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) πρός τά μέλη τοῦ Κόμματος: «῾Η θέση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπολσεβίκων) πάνω στό ζήτημα μιᾶς εἰρήνης χωριστῆς καί μέ προσαρτήσεις».

Φλεβάρης, νύχτα τῆς 24 πρός τίς 25. ῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται ἡ κατάσταση λόγω τῆς κατάληψης τοῦ Πσκόφ ἀπό τά γερμανικά στρατεύματα.

᾿Αργότερα ἀπό τίς 24 τοῦ Φλεβάρη. ῾Ο Λένιν μιλάει στά τμήματα τῶν ἐργατῶν τῆς Πετρούπολης, τά ὁποῖα ἀποστέλλονται νά πολεμήσουν ἐνάντια στά γερμανικά στρατεύματα πού ἐπιτίθενται κατά τῆς Πετρούπολης.

Όχι ἀργότερα ἀπό τίς 25 τοῦ Φλεβάρη. ῾Ο Λένιν δέχεται τήν ἀντιπροσωπεία τοῦ Σοβιέτ τῶν λαϊκῶν πληρεξουσίων τῆς Φιλλανδίας, πού τόν παρακάλεσε νά ἐπιταχύνει τήν ἐξέταση τοῦ σχεδίου συμφώνου ἀνάμεσα στίς σοσιαλιστικές Δημοκρατίες τῆς Ρωσίας καί τῆς Φιλλανδίας.

Φλεβάρης, 25. Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Σκληρό, μά ἀπαραίτητο μάθημα» δημοσιεύεται στήν ἀπογευματινή ἔκδοση τῆς «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 35.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· κατά τή συζήτηση τοῦ σχεδίου συμφώνου ἀνάμεσα στίς σοσιαλιστικές Δημοκρατίες τῆς Ρωσίας καί τῆς Φιλλανδίας γράφει τά σχέδια ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων γιά τό ζήτημα αὐτό.

Όχι νωρίτερα ἀπό τίς 25 τοῦ Φλεβάρη. ῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν Λαϊκό ἐπίτροπο ᾿Επισιτισμοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα γιά τίς ἀρχές τῆς ἐπισιτιστικῆς πολιτικῆς τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Φλεβάρης, 26. ῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τή μεταφορά τῆς κυβέρνησης στή Μόσχα καί συμπλήρωση στήν ἀπόφαση πάνω στήν εἰσήγηση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τόν ἔλεγχο τῆς δράσης τῆς ᾿Ανακριτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης.

Φλεβάρης, 27. ῾Ο Λένιν δέχεται τόν ἀξιωματικό τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ κόμητα ντέ Λυμπερσάκ ἀπ᾿ἀφορμή τήν πρόταση τῶν γάλλων ἀξιωματικῶν-σαμποτέρ νά καταστρέψουν τίς σιδηροδρομικές γραμμές στίς περιοχές ἐπίθεσης τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· παίρνει μέρος στή συζήτηση τοῦ σχεδίου συμφώνου ἀνάμεσα στίς σοσιαλιστικές Δημοκρατίες τῆς Ρωσίας καί τῆς Φιλλανδίας, γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τό ξαναδούλεμα τῆς παραγράφου 13 τοῦ σχεδίου συμφώνου. Στή συνεδρίαση συζητεῖται ἐπίσης τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τή διεύθυνση τοῦ ἐμπορικοῦ στόλου κ.ἄ.

Φλεβάρης, 28. ῾Ο Λένιν σέ τηλεγράφημά του πρός τόν Β. Α. ᾿Αντόνοφ-᾿Οβσέγενκο τόν συμβουλεύει νά ἐκπονηθεῖ τό ἀγροτικό νομοσχέδιο γιά τήν περιοχή τοῦ Ντόν στό συνέδριο περιοχῆς τῶν Σοβιέτ πόλεων καί χωριῶν, ὑποβάλλοντάς το μετά στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων γιά ἐπικύρωση καί τό ζήτημα τῶν συνόρων τῆς περιοχῆς τοῦ Ντόν νά λυθεῖ σέ συμφωνία μέ τόν πληθυσμό τῆς γειτονικῆς ζώνης καί τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ντονιέτς-Κριβόι-Ρόγκ.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· προτείνει διορθώσεις στίς παραγράφους 5, 11, 13, 15 καί 16 τοῦ σχεδίου συμφώνου ἀνάμεσα στίς σοσιαλιστικές Δημοκρατίες τῆς Ρωσίας καί τῆς Φιλλανδίας· ἐξουσιοδοτεῖται νά ὑπογράψει τό σύμφωνο ἐξονόματος τῆς ΣΟΣΔΡ.

Φλεβάρης, 28 καί Μάρτης, 1. Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Περίεργο καί τερατῶδες» δημοσιεύεται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 37 καί 38.

Τέλη τοῦ Φλεβάρη-ἀρχές τοῦ Μάρτη. ῾Ο Λένιν συνομιλεῖ μέ τόν Ε. Α. Ράχια γιά τήν πορεία τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης στή Φιλλανδία καί τίς προοπτικές της.

Φλεβάρης-ἀρχές τοῦ Μάρτη, νωρίτερα ἀπό τίς 8. ῾Ο Λένιν γράφει σημείωμα στήν Μ. Ι. Οὐλιάνοβα, μέ τό ὁποῖο τήν παρακαλεῖ νά διαλέξει καί νά μεταφέρει στό Σμόλνι φιλολογία σχετική μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος.

Μάρτης, 1. Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Πάνω σέ πρακτικό ἔδαφος» δημοσιεύεται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 38.

Στήν «᾿Ιζβέστιγια Μοσκόβσκοβο Σοβιέτα», ἀρ. φύλ. 36 δημοσιεύεται ἡ δήλωση τοῦ Λένιν στό μόνιμο ἀνταποκριτή της ἀπ᾿ἀφορμή τῶν ἀποφάσεων κατά τῆς σύναψης εἰρήνης μέ τή Γερμανία.

῾Ο Λένιν δέχεται τόν ἄγγλο διπλωματικό ἀντιπρόσωπο Ρ. Λόκκαρτ, συνομιλεῖ μαζί του γιά τήν πορεία τῶν διαπραγματεύσεων εἰρήνης μέ τή Γερμανία.

῾Ο Λένιν δέχεται τόν Ζ. Σαντούλ, τοῦ προτείνει νά πάει στή Βολογκντά καί νά πληροφορήσει τόν ἀμερικανό πρεσβευτή Φρένσις ὅτι ὁ κίνδυνος ἰαπωνικῆς ἐπέμβασης στή Σιβηρία μπορεῖ νά δημιουργήσει δυσκολίες γιά τούς «συμμάχους» στή Ρωσία.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητοῦνται τά ζητήματα τῆς ἐθνικοποίησης τῶν πετρελαιοπηγῶν, τῆς ἐθνικοποίησης τοῦ ἐργοστασίου Πουτίλοφ κ.ἄ.

῾Ο Λένιν ὑπογράφει τό «Σύμφωνο ἀνάμεσα στίς σοσιαλιστικές Δημοκρατίες τῆς Ρωσίας καί τῆς Φιλλανδίας».

Μάρτης, 2. ῾Ο Λένιν γράφει τό «Σχέδιο διαταγῆς πρός ὅλα τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν» γιά τήν ἀνάγκη νά δυναμώσουν τά μέτρα ἄμυνας, ἐπειδή ἐνδέχεται νά ἀνανεωθοῦν οἱ ἐπιθέσεις τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων, στήν ὁποία συζητεῖται ἡ εἰσήγηση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἀποσυμφόρηση τῆς Πετρούπολης κ.ἄ.

Μάρτης, 4. ῾Ο Λένιν ὑπογράφει τήν ἀνακοίνωση «Πρός ὅλους, πρός ὅλους!» γιά τήν ὑπογραφή στίς 3 τοῦ Μάρτη, ὥρα 17, τοῦ συμφώνου εἰρήνης μέ τή Γερμανία καί τούς συμμάχους της καί γιά τή σύγκληση στίς 12 τοῦ Μάρτη στή Μόσχα τοῦ IV Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν στρατιωτῶν καί κοζάκων βουλευτῶν γιά τήν ἐπικύρωση τοῦ συμφώνου εἰρήνης.

῾Ο Λένιν προεδρεύει στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων· ὑποβάλλει γιά ἔγκριση καί διαβάζει τά πρακτικά τῆς συνεδρίασης τῆς ᾿Επιτροπῆς τοῦ ΣΛΕ τῆς 4 τοῦ Μάρτη 1918· μιλάει κατά τήν ἐξέταση τῶν ζητημάτων σχετικά μέ τή χορήγηση μέσων γιά τή συντήρηση καί τόν ἐφοδιασμό τῶν κοζάκικων τμημάτων πού ἀγωνίστηκαν στό Ντόν ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση, γιά τό σχηματισμό Συμβουλίου διεύθυνσης τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν κ.ἄ.

Μάρτης, 5. ῾Ο Λένιν δέχεται τόν ἀμερικανό συνταγματάρχη Ρ. Ρόμπινς καί τό δημοσιογράφο πού τόν συνοδεύει Α. Χοῦμπεργκ, τούς ἐξηγεῖ τή διακοίνωση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης πρός τήν κυβέρνηση τῶν ΕΠΑ μέ τήν ἐρώτηση, ἄν μπορεῖ ἡ Σοβιετική κυβέρνηση νά ὑπολογίζει στήν ὑποστήριξη τῶν ΕΠΑ, τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καί τῆς Γαλλίας, στήν περίπτωση ἀνανέωσης τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἀνάμεσα στή Σοβιετική Ρωσία καί στή Γερμανία καί σέ τί ἀκριβῶς εἴδους ὑποστήριξη.

῾Ο Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Σοβαρό μάθημα καί σοβαρή εὐθύνη».

Μάρτης, 5 καί 6. ῾Ο Λένιν καταρτίζει συνοπτικά δελτία τῶν ἀπαντήσεων πού πῆρε ἡ ΠΚΕΕ ἀπό τά τοπικά Σοβιέτ στό ἐρώτημα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾿Επιτρόπων τῆς 25 τοῦ Φλεβάρη, πού ἀπευθυνόταν πρός ὅλα τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν καί τίς ἐπιτροπές γῆς γιά τή στάση τους ἀπέναντι στήν ὑπογραφή τῶν ὅρων εἰρήνης, τούς ὁποίους πρότεινε ἡ γερμανική κυβέρνηση.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

---

*Μέ ἀστερίσκο σημειώνονται οἱ τίτλοι πού ἔβαλε τό 'Ινστιτοῦτο μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ.

1918

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Τυπώθηκε τό Δεκέμβρη τοῦ 1981
σέ 5.000 ἀντίτυπα
Τυπογραφικά φύλλα 40

ΛΕΝΙΝ

• ΑΠΑΝΤΑ

35